Aytan Mag-Indi

Portions of the Holy Bible in the Ayta Mag-Indi language of the Republic of the Philippines

Aytan Mag-Indi

Portions of the Holy Bible in the Ayta Mag-Indi language of the Republic of the Philippines

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mag-Indi Ayata (Ayta, Mag-Indi)

Contributor: SIL International (in Asia)

All rights reserved.

2021-03-04

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
5d8de8ae-07a5-5b18-b655-c49f7f259880

Contents

MATEO 1
MARCOS 60
LUCAS 97
JUAN 160
MANI DYAG 204
ROMA 263
1 CORINTO 290
2 CORINTO 317
GALACIA 333
EFESO 342
FILIPOS 351
COLOSAS 358
1 TESALONICA 364
2 TESALONICA 370
1 TIMOTEO 374
2 TIMOTEO 382
TITO 388
Filemon 392
HEBREO 394
Santiago 418
1 PEDRO 425
2 PEDRO 433
1 JUAN 438
2 JUAN 445
3 JUAN 446
JUDAS 447
PAHAYAG 450

Ya Mangêd da Balita tungkul kan Jesu Cristu ayun kan MATEO

Ya listaan mani ninunun Jesu Cristu
(Lucas 3:23-38)

1 Ati ya listaan mani ninunun
Jesu Cristu ya layin David ya layin
Abraham.

2 Si Abraham ya bapan Isaac,
si Isaac ya bapan Jacob,
buy si Jacob ya bapan Juda
buy ya mapatêl na.
3 Si Juda ya bapa lan Fares
buy si Zara, buy si Tamar ya
indu la,
si Fares ya bapan Esrom,
buy si Esrom ya bapan Aram.
4 Si Aram ya bapan Ami-
nadab,
si Aminadab ya bapan Naa-
son,
buy si Naason ya bapan
Salmon.
5 Si Salmon buy si Rahab ya
bapa buy indu nan Boaz,
si Boaz ya bapan Obed buy si
Ruth ya indu na,
buy si Obed ya bapan Jesse.
6 Si Jesse ya bapan Arin David
buy si Arin David ya bapan
Solomon. (Ya indu na sabay
ya manan asawan Urias.)

7 Si Solomon ya bapan Re-
hoboam,
si Rehoboam ya bapan Abias,
buy si Abias ya bapan Asa.
8 Si Asa ya bapan Jehoshafat,
si Jehoshafat ya bapan Joram,
buy si Joram ya bapan Ozias.
9 Si Ozias ya bapan Jotam,
si Jotam ya bapan Ahaz,
buy si Ahaz ya bapan Eze-
quias.
10 Si Ezequias ya bapan Man-
ases,
si Manases ya bapan Amos,
buy si Amos ya bapan Josias.
11 Si Josias ya bapan Jeco-
nias buy mapatêl na. Sa
panawun abiin, dinakêp pa
mani Israelita buy inipus
sila sa Babilonia.

12 Pamakayari silan inipus sa
Babilonia, nagin anak Jeco-
nias si Salatiel
buy si Salatiel ya bapan
Zerubabel.
13 Si Zerubabel ya bapan
Abiud,
si Abiud ya bapan Eliaquim,
buy si Eliaquim ya bapan
Azor.
14 Si Azor ya bapan Sadoc,
si Sadoc ya bapan Aquim,
buy si Aquim ya bapan Eliud.
15 Si Eliud ya bapan Eleazar,
si Eleazar ya bapan Matan,
buy si Matan ya bapan Jacob.
16 Si Jacob ya bapan Jose ya
asawan Maria. Si Maria ya
indun Jesus ya pambêgên
Cristu.

17 Kabay dilag gan mapu buy
apat ta layi ya ubat kan Abraham
angga kan David, dilag mapu buy
apat ta layi ya ubat kan David
angga sa pangaipus mani Israelita
sa Babilonia, buy dilag mapu buy
apat ta layi ya ubat sa pangai-
pus angga sa in-anak si Jesus ya
pambêgên Cristu.

Ya Pamianak kan Jesu Cristu
(Lucas 2:1-7)

18 Paradi ya pamianak kan Jesu
Cristu. Si Maria ya indu na,
nakal-an nan itangên kan Jose.
Nuwa bayu sila miawyun, natan-
dan Mariay nabuktut ya sa ka-
pamilatan Ispiritun Bapan Namal-
yari. 19 Si Jose ya mapag-asawa
na, gisa yan matinêk ka tawu
buy a na labay mipakadêng-êy si

Maria. Kabay naisip nay mak-
isyay ya kan Maria un liim.
20 Nuwa kaban pan-isipin Jose
ya abitu, nagpakit sa sulêplêp
nay gisay ang-el Bapan Namalyari
ya nagsabin, “Jose, layin David,
agana ka malimun tangênên si
Maria tagawan nangalêk ya sa
kapamilatan Ispiritun Bapan Na-
malyari. 21 Manganak yan gisay
liyaki buy ya ipalagyu mu kana,
Jesus,* tagawan iligtas nay mani
tawu na sa mani kasalanan la.”
22 Nalyari ya kaganawan abiin
amên matupad da sinabin Ba-
pan Namalyari sa kapamilatan
propeta,
23 “Mangalêk ka gisay dalaga
buy manganak yan gisay liyaki.
Bêgên yan Emmanuel.”† (Ya
labay sabin Emmanuel,
“Kaawyun tamuy Bapan
Namalyari.”)
24 Sên nimata si Jose, sinunul
nay sinabin ang-el Panginuun buy
tinangên na si Maria. 25 Nuwa
a na ginêtan si Maria angga sa
naianak nay gisay liyaki. Sên
naianak kay kulaw, impalagyuy
nan Jose kanay Jesus.

2

Ya pallumatêng mani mag-aral sa pagkimit bêtêwên

1 In-anak si Jesus sa balayan
Bethlehem sa prubinsyan Judea
sabitun si Herodes ya ari. Gisay
allu, inlumatêng sa Jerusalem
ya dakun umnuy tawu ya mag-
aral sa pagkimit bêtêwên. Ubat
sila sa êtêb puputakan mamut.
2 Namatang sila, “Saantuy pini-
anakan sa Arin mani Judio? Im-
patang yan na ati gawan nakit
yan na bêtêwên sa puputakan
mamut ya tanda' nu saantu ya
in-anak. Kabay naku kay baydi
amên ulimênên yan ya.”
3 Sên natandan Arin Herodes
ya ati, nigaganaka ya buy para
êt bayduy kaganawan tawuy idi
sa balayan Jerusalem. 4 Kabay
impabêg Herodes ya kaganawan
mamunun pari buy mani manu-
run Kautusan amên ipatang na
kallay, “Saantu ianak si Cristu?”
5 Nakitbay sila, “Sa Bethlehem
ma sakup prubinsyan Judea,
tagawan paradi ya insulat
propeta,
6 ‘Sikaw wa mani tawu sa Bethle-
hem sa lutan Juda,
alwan sikaw wa pinakanayêpa sa
mani balayan Juda,
tagawan maubat kamuyuy gisay
mamunu ya magpastul* sa
mani Israelita.’ ”†
7 Sên natandan Herodes ya ati,
liim nan impabêg ga mani tawuy
mag-aral sa pagkimit bêtêwên
buy natandan nay luway tawun
nay inlumibas.
8 Pamakayari, impalaku na sila
sa Bethlehem. Intipan na kallay,
“Mita kawna buy pakangêdên yun
têkapên na kulaw. Nu mak-
itan yu, tambêng yun ibalita
kangku amên maku waku êt man-
gulimên kana.” 9-10 Pamakayari
lan nalêngêy intipan Ari, na-
mita silayna. Kaban mamita sila,
nanguman nagpakit ta bêtêwên
na nakitan la sa puputakan ma-
mut. Kabay sadyay saya la
buy sinunul lay ati angga sa ni-
latêng sila sa binyanan kulaw.
11 Pamakasun la sa bali, nakitan
lay kulaw wa idi sa danin indu na
ya si Maria. Nanduku sila amên
ulimênên lay kulaw buy in-awas
lay mani gintan lay gintu, insensu,
buy mira amên iandug kana.
12 Sên pauli silayna, nagsabi si
Bapan Namalyari sa kapamilatan

* **1:21** 1:21 Ya lagyun Jesus, ubat ya sa lagyun Josue sa sabin Hebreo. Ya labay sabin lagyun Josue, “Namalyari ya Mamiligtas.” † **1:23** 1:23 Isaias 7:14. * **2:6** 2:6 *magpastul:* ya labay sabin, manaysay. † **2:6** 2:6 Mikas 5:2.

taynêp la, “Agana kawna mag-
udung kan Herodes.” Kabay dinu-
man sila tana sa kaatag dan pauli.

Ya pamita papakun sa Egipto

13 Sên namitay nay mani
mag-aral sa pagkimit bêtêwên,
nagpakit sa taynêp Jose ya gisay
ang-el Panginuun. Sinabin ang-
el kana, “Mimata ka, gêtan muy
mitaindu buy mita kaw papakun
sa Egipto. Manugêl kaw pun
baydu anggan a ku pun sabin
na mag-udung kawna, tagawan
pantêkapên Herodes ya anak
amên patin.”
14 Kabay sa yabin abitu, nimata
si Jose buy gintan nay mitaindu sa
Egipto. 15 Buy nanugêl sila baydu
angga sa nati si Arin Herodes.
Sa pakapakun baydu, natupad da
sinabin Bapan Namalyari sa ka-
pamilatan propeta, “Binêg kuy
anak ku amên mita sa bansan
Egipto.”‡

Impapatin Herodes ya mani anak ka lawyaki

16 Sên natandan Arin Herodes
ya inlinlang yan mani lawyaki
ya mag-aral sa pagkimit bêtêwên,
sadyay tubag na. Kabay ya
kaganawan anak ka lawyaki sa
Bethlehem ya idad luway tawun
payêpa buy sa mani lugal la naka-
palitêng baydu, impapati na sila.
Tagawan abituy tawun na natan-
dan na nu nakanu nunan nag-
pakit ta bêtêwên sa mani lawyaki
ya mag-aral sa pagkimit bêtêwên.
17 Sa kadawakan na dinyag
Herodes, natupad da sinabin
Propeta Jeremias,
18 “Dilag yan nalêngêy tangisan
buy masnêg ga alab sa bal-
ayan Rama.
Pantangisan Raquel la mani anak
na.
Ayin makasamung sa panangis na
tagawan nati silayna.”§

Ya pag-udung ubat sa Egipto

19 Pamakamatin Herodes, ka-
ban idi sa Egipto si Jose, nangu-
man nagpakit kanay gisay ang-el
Bapan Namalyari sa kapamilatan
taynêp na. 20 Sinabin ang-el kana,
“Jose, mimata ka. Iuli minay
mitaindu sa Israel, ta nati yay
kalabay mamatin anak.”
21 Kabay nimata si Jose buy
in-uli nay mitaindu sa Israel.
22 Nuwa sên natandan Jose ya
si Arquelao ya ari sa Judea ya
kasagilin bapa nay si Herodes,
nalimwan lay nan maku baydu.
Kabay nanguman yan pinatandan
Bapan Namalyari sa kapamila-
tan taynêp buy nagdaus sila sa
Galilea. 23 Buy nanugêl sila sa
Nazaret. Sa pakapakun baydu,
natupad da sinabin mani propeta,
“Bêgên Nazarenu” ya Cristu.

3

*Ya pangaral Juan ya Ma-
mawtismu*
*(Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-18;
Juan 1:19-28)*

1 Sa panawun abitu, inlumatêng
si Juan ya Mamawtismu sa
kakyangan sa prubinsyan Judea
ya mangaral paradi, 2 “Pagsisyan
buy itgên yuy panyag kasalanan,
tagawan marani yanay pag-arin
Bapan Namalyari.” 3 Si Juan
na pantukuyun Propeta Isaias
sabitun sinabi nay,
“Dilag gisay mamibêg sa kakyan-
gan ya pansabin na
‘Il-an yuy danan Panginuun.
Itinêk yuy balang danan na.’ ”*
4 Ya yaming Juan, diyag sa sabut
kamelyu buy diyag sa balat ayup
pa yakês na. Ya pangkanên
na, durun buy pulut panilan.
5 Malakêy tawuy naku kana ubat
sa balayan Jerusalem, sa mani
lugal sa prubinsyan Judea, buy sa
mani lugal sa palitêng ilug Jordan.

‡ **2:15** 2:15 Hosea 11:1. § **2:18** 2:18 Jeremias 31:15. * **3:3** 3:3 Isaias 40:3.

6 Sinabi lay mani kasalanan la buy
binawtismuwan silan Juan sa ilug
Jordan.
7 Nuwa sên nakitan Juan na
malakêy Pariseo buy Saduseo
ya mamaku êt magpabawtismu,
sinabi na kalla, “Sikaw wa
kaparisun lupung, sisabêt ta
nagsabi kamuyun makatakas
kaw sa lumatêng nga parusan
Bapan Namalyari? 8 Nu pêtêg
kaw nagsisi sa mani kasalanan
yu, ipakit yu sa mani diyag
yu. 9 Agana yu isipin na a
kaw maparusan gawan layi kaw
Abraham. Pansabin ku kamuyuy
agyan na mani batun ati, madyag
Bapan Namalyarin mani layin
Abraham. 10 Amêsên, kaparisu
kaw kayuy asê managêy mangêd.
Kabay nakal-an nan mamarusa
si Bapan Namalyari kamuyu
ya paran palatsaw wa nakal-an
nan mamutus puun kayu buy
isamwag sa apuy.”
11 “Pambawtismuwan kataw sa
lanêm bilang pagpapêtêg sa pag-
sisi yu, nuwa dilag gisay lumatêng
nga makapangyarian pun kangku.
A ku sêpat mantan sandalyas
na. Bawtismuwan nakaw sa
Ispiritun Bapan Namalyari buy
apuy. 12 Siyay mamipapawan ma-
panyag kangêdan sa mani mapa-
nyag kadawakan kaparisun gisay
mamibalusbus trigu. Ta ya triguy
naibalusbus sana, sabay ya pan-
isêmpan. Nuwa ya apa, sabay
ya pan-ulamên sa apuy ya asê
mangapalêng.”

Ya pamawtismu kan Jesus
(Marcos 1:9-11; Lucas 3:21-22)

13 Inlumatêng si Jesus sa Ilug
Jordan ya ubat sa prubinsyan
Galilea amên magpabawtismu
kan Juan. 14 Nuwa asê dayi
kalabay si Juan ya bawtismuwan
na si Jesus. Kabay sinabin
Juan, “Siku dayi ya sêpat mun
bawtismuwan, nuwa siyan sika
yay magpabawtismu kangku ta?”
15 Nuwa nakitbay si Jesus kana,
“Pasawan mun malyari amêsên
na ati, gawan ati ya sêpat tan
daygên amên matupad da buun
kalabayan Bapan Namalyari.”
Kabay nakalabay si Juan.
16 Sên nabawtismuwan na si Je-
sus, nagsalwang ya sa lanêm buy
nakitan nay nawang-at ta langit
buy nagtabuy kanay Ispiritun Ba-
pan Namalyari ya nanuwad gisay
pati-pati. 17 Buy dilag gisay tunuy
ya ubat sa langit ta nagsabin,
“Ati ya kakaidwan kun Anak ya
kapapaidu kangku.”

4

Ya panuksu kan Jesus
(Marcos 1:12-13; Lucas 4:1-13)

1 Pamakayari, impalêt Ispiri-
tun Bapan Namalyari si Jesus
sa kakyangan amên tuksun Sa-
tanas. 2 Baydun nag-ayunu si
Jesus un apattapuy allu buy ap-
attapuy yabi. Kabay inlayang
ya. 3 Inlumatêng amêsên na
mapanuksuy Satanas buy sinabi
na kana, “Nu sikay Anak Bapan
Namalyari, daygên mun kanên na
mani batun ati.”
4 Nuwa nakitbay si Jesus, “Idi sa
kasulatan,
‘Alwan kay sa kanên mambumyay
ya tawu, nun a sa balang
Sabin Bapan Namalyari.’ ”*
5 Pamakayari, pikilaku yan
Satanas sa têngêl Templu sa
Jerusalem 6 buy sinabi na kan
Jesus, “Nu sikay Anak Bapan
Namalyari, magnabu ka di. Ta
idi sa kasulatan,
‘Iutus Bapan Namalyari ya mani
ang-el na buy sal-un laka
amên asê midumpul sa
batuy bitis mu.’ ”†
7 Nakitbay si Jesus, “Idi sa kasu-
latan,

* **4:4** 4:4 Deuteronomio 8:3. † **4:6** 4:6 Mani Kanta 91:11-12.

‘Agana mu subukun ya Panginuun
mun Namalyari.’ ”‡
8 Pamakayari, pikilaku yan
Satanas sa sadyay katag-ayan
bung-uy buy impakit kanay
kaganawan kaarian sa babun luta
buy pibandiyan mani ati. 9 Buy
sinabin Satanas kan Jesus, “Ya
kaganawan abiin, idin ku kamu,
nu dukwan muku buy ulimênên.”
10 Nakitbay si Jesus, “Magtas
kay, Satanas! Gawan idi sa kasu-
latan,
‘Kay Panginuun mun Namalyari
ya ulimênên mu buy pag-
suywan mu.’ ”§
11 Pamakayarin abiin, inlak-
wanan yan Satanas. Buy in-
lumatêng nga ang-el Bapan Na-
malyari buy naglingkud kan Je-
sus.

*Ya pag-umpisan Jesus sa pan-
daygên na*
(Marcos 1:14-15; Lucas 4:14-15)

12 Sên nabalitan Jesus ya naka-
sukul si Juan, nag-udung ya sa
prubinsyan Galilea. 13 Nuwa a
yina nanugêl sa balayan Nazaret
nun a sa balayan Capernaum, sa
agid dagat Galilea sa katganan
Zebulun buy Neftali.* 14 Sa paka-
pakun baydu, natupad day sin-
abin Propeta Isaias,
15 “Ya lugal Zebulun buy ya lugal
Neftali sabay ya dadanan
papakun sa lawa ya idi sa
lipay ilug Jordan.
Ya mani lugal abiin, sakup Galilea
ya panugêlan mani alwan
Judio.”
16 Mambumyay sa nadiglêm
ya mani tawu baydu,
nuwa makakit silan ayin
kaparisuy sawang.
Agyan idi sila sa nadiglêm pa-
pakun sa kamatyan, ma-
sawangan na isip la.†
17 Paubat sabitun inlumatêng si
Jesus sa Capernaum, nangaral ya.
Sinabi na, “Pagsisyan buy itgên
yuy panyag kasalanan, tagawan
marani yanay pag-arin Bapan Na-
malyari.”

*Binêg Jesus ya apat ta man-
dakêp kênan lanêm*
(Marcos 1:16-20; Lucas 5:1-11)

18 Kaban mamita si Jesus
sa agid lawan Galilea, nakitan
nay mipatêl ya silan Simon ya
pambêgên Pedro buy si Andres.
Mamisamwag silan dala ta ubra
lay mandakêp kênan lanêm.
19 Sinabin Jesus kalla, “Kilaku
kaw kangku ta daygên kataw
mamipakaranin tawu kan Bapan
Namalyari amên manampalataya
sila kaparisun pandakêp yun
kênan lanêm.” 20 Tambêng lan
imbalag ga dala la buy nakilaku
sila kan Jesus.
21 Kaban pan-isundun Jesus ya
pamita na, nakitan nay mipatêl ya
si Santiago buy si Juan ya idi sa
bangka ya mamipakapalan dala
la. Kaawyun la si Zebedeo ya
bapa la. Binêg sila êt Jesus amên
makilaku kana. 22 Kabay tambêng
lan inlakwanan ya bangka la buy
bapa la ta nakilaku sila kan Jesus.

*Nangaral buy namaiyul si Jesus
un mani nagsakit*
(Lucas 6:17-19)

23 Inlakun Jesus ya buun pru-
binsyan Galilea buy sinumun ya
sa mani balin pagtipunan mani
Judio amên manuru. In-aral
nay Mangêd da Balita tungkul
sa pag-arin Bapan Namalyari.
Pinaiyul na êt ta kaganawan mag-
mikakalasi ya sakit buy dilag
mangatanam. 24 Niwagaw wa
balita tungkul kan Jesus sa buun
prubinsyan Siria. Kabay gintan
kanay kaganawan nagsakit buy

‡ **4:7** 4:7 Deuteronomio 6:16. § **4:10** 4:10 Deuteronomio 6:13. * **4:13** 4:13 Ya Zebulun buy Neftali sabay ya luway tribun Israel ya manugêl marani sa lawan Galilea. † **4:16** 4:16 Isaias 9:1-2.

mani magkasakit sa matanam la
buy mani sinêdakan nadawak ka
ispiritu buy mani tinugaw buy
mani a kabita. Pinaiyul nay
kaganawan abitu. 25 Kabay in-
laku yan sadyay lakên tawuy ubat
sa prubinsyan Galilea, sa mani
balayan sa Decapolis, sa balayan
Jerusalem, sa prubinsyan Judea
buy sa lipay Ilug Jordan.

5

Ya mani pinagpala
(Lucas 6:20-23)

1 Sên nakitan Jesus ya malakêy
tawu, sinumukpa ya sa gisay
bung-uy buy niknu baydu. Nag-
dani kanay mani tagasunul na
2 buy nag-umpisa yan nangaral.
Sinabi na,
3 "Pinagpalay mani tawuy
nayêpay nakêm, tagawan
mibilang sila sa pag-arian
na.
4 Pinagpalay mani tawuy sadyay
lungkut, tagawan samun-
gun silan Bapan Namalyari.
5 Pinagpalay mani tawuy nayêpay
nakêm, tagawan mapag-
mana lay babun luta.
6 Pinagpalay mani tawuy nasabêk
sa panyag katinêkan
kaparisun gisay tawuy
layangên buy napêl-ang,
tagawan pakabsuyun silan
Bapan Namalyari sa kat-
inêkan.
7 Pinagpalay mani tawuy mapal-
lunus, tagawan kalunusan
sila êt Bapan Namalyari.
8 Pinagpalay mani tawuy malinis
ya bêkê, tagawan makitan
lay Bapan Namalyari.
9 Pinagpalay mani tawuy man-
awup mamikasundu,
tagawan bêgên silan mani
anak Bapan Namalyari.
10 Pinagpalay mani tawuy pam-
pasakitin gawan sa pa-
nunul la sa kalabayan
Bapan Namalyari, tagawan
miawyun sila sa pag-arian
na.
11 Pinagpala kaw nu pandustakên
lakaw, pampasakitin buy
pagsabyanan lakaw mag-
mikakalasi ya nadawak
ka panangkan gawan
sa panunul yu kangku.
12 Ta para êt baysên
na mangadanasan mani
propeta awlagi. Kabay
nu mangadanasan yuy
abiin, magsaya kaw buy
matula, tagawan maulagay
gantimpala yu sa langit."

Ya asin buy sulu
(Marcos 9:50; Lucas 14:34-35)

13 "Sikaw wa mani tagasunul
ku, maiparisu kaw sa asin sa
kaganawan tawu sa babun luta.
Nuwa nu mitas ya lasan asin,
asina miudung buy ayin nan na-
bang. Kabay isamwag la tay ati
sa dan buy piturakturakan mani
tawu."
14 "Sikaw wa dêkêt sa mani
tawu sa babun luta kaparisun
gisay balayan sa babun gisay
bung-uy ya asê maitagu."
15 "Ayin tawuy mamagkêt
sulu ya itagu na sa aypan
pamisêmpanan, nun a idin nay
sulu sa pêtêg pamyanan amên
masawangan na kaganawan idi sa
bali. 16 Para êt bayduy sêpat yun
daygên. Pasawangên yuy dêkêt
yu sa mani tawu amên makitan
lay mangêd da pandaygên yu
buy ulimênên lay Bapa yuy idi
sa langit."

Ya aral tungkul sa Kautusan

17 "Agana yu isipin na naku
waku baydi amên daygên ayin
pukat ta Kautusan na impasu-
lat kan Moises buy insulat mani
propeta. Naku waku baydi amên
tuparên kuy mani ati. 18 Pansabin
ku kamuyuy kaban dilag langit
buy luta, agyan kay gisay gulis
sa Kautusan, asê madyag ayin

pukat anggan asê pun natupad da
kaganawan. 19 Kabay nu sisabêt
man na nallabag sa nangabêlêng
nga baagin Kautusan buy mami-
turu sa kaatag amên mallabag
êt, pan-ituwad yan pinakanayêpa
sa kaganawan mani kaawyun
sa pag-arian Bapan Namalyari.
Nuwa nu sisabêt man na ma-
nunul sa Kautusan buy mamituru
êt sa kaatag amên manunul êt,
pan-ituwad yan matag-ay sa mani
kaawyun sa pag-arian Bapan Na-
malyari. 20 Pansabin ku kamuyuy
nu a yu igitan na panyag kat-
inêkan mani manurun Kautusan
buy mani Pariseo, a kaw miawyun
sa pag-arian Bapan Namalyari."

Ya aral tungkul sa tubag

21 Sinabi pun êt Jesus, "Nalêngê
yuy sinabi sa mani pipuunpuunan
tamu, 'Agana ka mamatin tawu,
tagawan nu sisabêt man na ma-
matin tawu, atulun ya.'* 22 Nuwa
amêsên, pansabin ku kamuyu ya
nu sisabêt man na dilag tubag
sa patêl na, atulun yan Bapan
Namalyari. Buy nu sisabêt man
na mandustak sa patêl na buy
magsabin 'Ayin kan pukat!', iarap
ya sa mani mangatwan Judioy
mangatuynungan. Buy nu sis-
abêt man na magsabi sa patêl na,
'Ayin kan tanda!', milaku ya sa
impernu. 23 Kabay nu mam-i ka sa
pamiandugan kan Bapan Namal-
yari buy maganaka mun dilag su-
luk kamuy patêl mu, 24 lakwanan
mu pun na andug mu sa arap
pamiandugan, ta makikasundu ka
pun kana. Pamakayari, mag-
udung ka buy mag-andug kan Ba-
pan Namalyari."

25 "Nu dilag mamidalum kamu,
tambêng kan makikasundu kana
kaban a naka pun naidalum.
Gawan nu asê, dat iarap naka sa
mallitis buy pamakayari, igawang
kan mallitis sa pulis amên isukul.
26 Pansabin ku kamuy a ka
makaawas sa sukulan anggan a
mu pun nabayaran na kaganawan
pan-ipabayad la kamu."

Ya aral tungkul sa pamikikanayun

27 "Nalêngê yuy sinabi sabitun
nuna, 'Agana ka makikanayun.'†
28 Nuwa amêsên, pansabin
ku kamuyuy kay êlêwên
mu pun na gisay babayi
ya dilag gan nadawak ka
pangisip, nangasalanan kaynan
pamikikanayun. 29 Kabay nu
wanan mata muy magin sangkan
pangasalanan mu, lus-ukun mu
buy isamwag! Mas mangêd pun
na matasan kan gisay mata kaysa
buuy lawini mu, nuwa isamwag
ka sa impernu. 30 Buy nu wanan
gamêt muy magin sangkan
pangasalanan mu, putusun mu
buy isamwag. Mangêd pun na
matasan kan gisay gamêt kaysa
buuy lawini mu nuwa isamwag
ka sa impernu."

Ya aral tungkul sa pamisyay
(Mateo 19:9; Marcos 10:11-12; Lucas 16:18)

31 "Idi êt sa kasulatan, 'Nu
labay gisay liyakin isyay ya asawa
na, sêpat biyan nayan kasula-
tan pamisyay.'‡ 32 Nuwa amêsên,
pansabin ku kamuyuy nu sisabêt
man na liyaki ya misyay asawa
na, liban ta nu nakikanayun na
babayi, siyay nay namitustus sa
babayi amên makikanayun nu
mag-asawa yan kaatag. Buy nu
sisabêt man na nakapag-asawa
sa babayi ya in-isyay liyaki, nan-
gasalanan yan pamikikanayun."

Ya aral tungkul sa panumpa

33 "Nalêngê yu êt ta sinabi
sabitun nuna sa mani pipu-
unpuunan tamu, 'Agana kaw
manumpan ayin kapêtêgan, nun

* **5:21** 5:21 Exodo 20:13; Deuteronomio 5:17. Deuteronomio 24:1.

† **5:27** 5:27 Deuteronomio 5:18. ‡ **5:31** 5:31

a tuparên yuy pangaku yu sa
lagyun Panginuun.'§ 34 Nuwa
amêsên, pansabin ku kamuyuy
nu mangaku kaw, agana kaw
manumpa. Agana yu sabin sa
pangaku yuy 'Makit takun langit',
tagawan idi bayduy trunun Bapan
Namalyari, 35 o kayay 'Makit
takun luta', tagawan ati ya
tutudakan bitis na. Buy agana
kaw êt magsabin, 'Makit takun
balayan Jerusalem,' tagawan ati
ya balayan Dakilan Ari. 36 Buy
agana kaw êt magsabin 'Agyan
mati yaku', tagawan agyan kay
gisay sabut yu, a yu agyun paputin
o pauyangên. 37 Sabin yu tanay
'Awu' nu awu buy 'Asê' nu asê,
tagawan nu manumpa kaw pun,
ubat ta abiin kan Satanas."

Ya aral tungkul sa pangablas
(Lucas 6:29-30)

38 "Nalêngê yuy sinabi sabitun
nuna, 'Nu binulag kan kaparisu
mu, bulagên muya êt. Nu
mêgmên kaparisu muy bêbêy mu,
mêgmên muya êt.' 39 Nuwa
amêsên, pansabin ku kamuyuy
nu dilag manyag nadawak ka-
muyu, agana kaw mangablas.
Nu dilag mandalpin pingi mu,
ipadalpi mu êt ta kapaka. 40 Nu
sisabêt man na mamidalum kamu
amên kêwên na yaming mu, idin
mu êt ta up-up mu. 41 Nu
ipilit ipabakay sundalus kamuy
gêgtan na un gisay kilumetru,
bakayên muy abiin un luway
kilumetru. 42 Nu dilag manyawad
kamu, biyan muya. Buy nu dilag
mangandam kamu, paandamên
muya."

Ya aral tungkul sa pangidu
(Lucas 6:27-28; 6:32-36)

43 "Nalêngê yuy sinabi sabitun
nuna, 'Kaidwan muy kaluguran
mu buy kasulukan muy kapati
mu.' 44 Nuwa amêsên, pansabin
ku kamuyuy 'Kaidwan yuy mani
kapati yu buy manalangin kaw
para sa mani mamasakit kamuyu.'
45 Nu daygên yuy abiin, mapag-
papêtgan na anak kaw Bapan Na-
malyari ya idi sa langit. Tagawan
alwan kay sa mangangêd da tawu
miputak ka mamut, nun a agyan
êt sa mani nangadawak. Buy
alwan kay mani tawuy matinêk
ka pambiyan nan uran, nun a
agyan na mani alwan matinêk.
46 Nu kay ya mani mangidu ka-
muyuy pan-idun yu, ayin kaw
matanggap pa gantimpalay ubat
kan Bapan Namalyari. Ta abiin
êt ta pandaygên mani maningil
buwis ya makasalanan. 47 Buy
nu kay mani patêl yuy pangku-
mustên yu, ayin kaw pamikaatag
sa kaatag mani tawu. Ta abiin
êt ta pandaygên mani tawuy asê
mangilala kan Bapan Namalyari.
48 Kabay kaylangan magin ganap
kaw kaparisun Bapa yu ya idi sa
langit."

6

Ya aral tungkul sa pam-i

1 "Mangillag kaw ta dat ya
panyag yun mangêd, kay amên
ulimênên kaw mani tawu.
Tagawan nu kay parabaysên
na pandaygên yu, ayin kaw
matanggap pa gantimpalay ubat
sa Bapa yuy idi sa langit."

2 "Kabay nu mam-i kaw sawup
sa mani magkasakit, agana yina
ibalitay ati kaparisun mani tawuy
mapagtalingkayu. Ta nu idin la,
pan-ibalita la sa balin pagtipunan
buy sa mani dan amên ulimênên
silan mani tawu. Pansabin
ku kamuyuy natanggap lay nay
mani pangulimên mani tawu ya
sabay ya gantimpala la. 3 Nuwa
nu mam-i kaw sawup sa mani
magkasakit, agana yu ipatanda
agyan kansabêt man 4 amên liim

§ **5:33** 5:33 Levitico 19:12; Mani Bilang 30:2; Deuteronomio 23:21.

ya panawup yu. Sa pakapakun
baydu, ya Bapa yun Namalyari
ya makakit sa pandaygên tamun
liim, sabay ya mam-in gantimpala
kamuyu.”

Ya aral tungkul sa panalangin
(Lucas 11:2-4)

5 Nu manalangin kaw, agana
kaw mambus sa mani mapag-
talingkayu. Labaylabay lan
manalangin nakaidêng sa balin
pagtipunan buy sa mani pisub-
angan na dan amên ta makitan
silan mani tawu. Pansabin ku
kamuyuy natanggap lay nay mani
pangulimên mani tawu ya sabay
ya gantimpala la. 6 Nuwa nu
manalangin kaw, sumun kaw sa
lalên silid buy isara yuy pasbul.
Baydu kaw manalangin sa Bapa
yuy asê maakit. Ta ya Bapa yuy
makakit sa pandaygên yun liim,
sabay siyay mam-in gantimpala
kamuyu.

7 “Kabay nu manalangin kaw,
agana yu piudung-udung nga ayin
kapukatan na sabi kaparisun pan-
daygên mani tawuy manalangin
sa diyusdiyusan la. Indap la
nu lêng-ên silan diyusdiyusan la
gawan sa kakarangan panalangin
la. 8 Gana yu sila tubsun, tagawan
bayu kaw pun manyawad, tanday
nan Bapa nu sabêt ta kaylangan
yu. 9 Nu manalangin kaw, paradi
ya sabin yu,

‘Bapa yan na idi sa langit,
labay yan na kay sikay ulimênên
mani tawu.
10 Labay yan na mag-ari kayna
kanyan kaganawan
buy sunulun mani tawuy kal-
abayan mu baydi sa babun
luta, kaparisu sa langit.
11 Biyan mukay kanên sa inallu-
allu.
12 Patawarên mukay sa mani
kasalanan yan,
kaparisun pamatawad yan
sa mani nangasalanan
kanyan.
13 Buy agana mukay paulayan
matuksu, nun a iligtas
mukay kan Satanas.’*

14 Nu pampatawarên yuy mani
tawuy nangasalanan kamuyu,
patawarên kaw êt Bapa yun
Namalyari ya idi sa langit.
15 Nuwa nu a yu sila patawarên,
a kaw êt patawarên Bapa yuy idi
sa langit.”

Ya aral tungkul sa pag-ayunu

16 “Nu mag-ayunu kaw, agana
kaw mambus sa mani tawuy ma-
pagtalingkayu. Ta kay tatalagên
lan maglupan malungkut amên
ta ipakit la sa mani tawuy mag-
ayunu sila. Pansabin ku ka-
muyuy natanggap lay nay mani
pangulimên mani tawu ya sabay
ya gantimpala la. 17 Nuwa sikaw,
nu mag-ayunu kaw, magpulamus
kaw buy ipakapala yuy sarili
yu. 18 Daygên yuy abiin amên
asê matandan mani tawuy mag-
ayunu kaw. Ta ya Bapa yun
Namalyari ya idi sa langit ya asê
makitan, sabay siyay makakit sa
pandaygên yun liim buy mam-i
yan gantimpala kamuyu.”

Ya pibandiyan sa langit
(Lucas 12:33-34)

19 “Agana kaw manipun
pibandiyan para sa sarili yu
baydi sa babun luta. Ta baydi,
dilag mani insektuy maniran
pibandiyan yu o mangalawang
buy dilag mani manakaw wa
mangwan ati. 20 Nun a manipun
kaw pibandiyan yu sa langit.
Ta baydu, asê anagên, asê
kalawangên buy ayin makasun
na manakaw. 21 Tagawan nu
idi saantuy pibandiyan yu, idi êt
bayduy isip yu.”

* **6:13** 6:13 Sa kaatag ga sulat, dilag êt sinabi ya paradi, “Tagawan sikay Ari ya makapangyarian buy Dakilan Bapan Namalyari agyan kanuman!”

Ya sulu un lawini
(Lucas 11:34-36)

22 “Ya mata, sabay ya sawang
lawini. Kabay nu malinaw wa
pangêlêw mu, nasawang êt ta
buun lawini mu. 23 Nuwa
nu asê malinaw wa pangêlêw
mu, nadiglêm êt ta buun lawini
mu. Kabay nu ya sawang nga
idi kamu, nadiglêm awêd, na-
didiglêm ma biyay mu!”

Si Bapan Namalyari o pibandiyan?
(Lucas 16:13; 12:22-31)

24 “Ayin tawuy piagnanên nan
magsuyu sa luway amung na. Ta
nu parabaydu, kasulapwan buy
pustakên nay gisa, nuwa ya gisa,
idun nan tapat. Para êt baydu,
a yu malyarin piagnanên pag-
suywan si Bapan Namalyari buy
pibandiyan.”
25 “Kabay pansabin ku kamuyuy
agana kaw napitik tungkul sa
ikabyay yu buy nu sabêt ta
kanên yu, inêmên yu o iyam-
ing yu. Tagawan igit maula-
gay biyay kaysa kanên buy igit
maulagay lawini kaysa yaming.
26 Pakaêlêwên yuy mani uybun
manuk ka mallumpad. A sila
mananêm, mamupul o manipun
maêkan la sa budega. Nuwa
paraman baydu, pampakan silan
Bapa yun Namalyari ya idi sa
langit. Sikaw pun nayi, igit kaw
maulaga kana kaysa sa mani uy-
bun manuk. 27 Ayin kamuyun
makapikadang biyay na agyan sa
gisay uras sa kapamilatan kapi-
tikan na.
28 Agana kaw napitik tungkul
sa pagyaming yu. Elêwên yu
nu parasaantun mantumubuy
mani tanaman na mamulak ya
bêngat tan tinumubu. A sila
mag-ubra o manyag yaming la.
29 Nuwa pansabin ku kamuyuy
agyan si Solomon na mabandi,
a ya nakapagyaming kasin
kangêd gisa man na bulaklak
tanaman. 30 Pampakangêdên
Bapan Namalyari ya mani lamun
sa bung-uy ya nabyay amêsên,
nuwa pamakawasak, maulam.
Nu parabaysên na pandaygên
Bapan Namalyari sa mani lamun,
luyang ngabay kamuyu, pilmin
payamingan nakaw. Pêtêg kaw-
nan nabêlêng nga panampalataya
kana ta! 31 Kabay agana kaw
napitik tungkul sa kanên, inêmên
o yaming yu. 32 Ta ya mani asê
mangilala kan Bapan Namalyari,
pawa silan napitik tungkul sa
mani bagay ya abiin. Nuwa sikaw,
tanday nan Bapa yun Namalyari
ya idi sa langit ya kaylangan
yuy kaganawan abiin. 33 Nuwa
igit sa kaganawan, pagpilitan
yun magpasakup sa pag-arin
Bapan Namalyari buy pagpilitan
yun manunul sa kalabayan na.
Sa pakapakun baydu, idin na
kamuyuy kaganawan kaylangan
yu. 34 Kabay agana kaw napitik
sa kaylangan yu sa wasak. Wasak
yu tan isipin na abiin. Nukad day
pangisip yu sa allun ati.”

7

Agana mangusgan kaparisu
(Lucas 6:37-38; 6:41-42)

1 “Agana kaw mangusgan ka-
parisu yu amên a kaw êt usgên
Bapan Namalyari. 2 Tagawan nu
parasaantu yun inusgay kaparisu
yu, para kaw êt baydun usgên
Bapan Namalyari. 3 Uysiyan mak-
itan mu yay puling sa matan ka-
parisu mu, pakan a mu makitan
na maragul la puling sa mata mu
ta? 4 Parasaantu mun masabi
kanay, ‘Kaksaw ka ta itas kuy pul-
ing mu,’ pakan dilag kan maragul
la puling? 5 Mapagtalingkayu!
Itas mu pun na maragul la puling
sa mata mu amên makakit kan
mangêd. Sa pakapakun baydu,

maitas muy puling sa matan ka-
parisu mu.”
6 “Agana yu idin sa mani asuy
banal la bagay, ta dat sikaw pun
na balikwasan na buy kayatên.
Buy agana yu êt idin sa mani
babuy ya perlas ta kay pituraktu-
rakan lay ati. Para êt baydu,
agana yu ipilit iaral la Sabin Ba-
pan Namalyari sa mani tawuy asê
kalabay mallêngê sa sabi na.”

Ya aral tungkul sa panyawad,
pangkap buy pamêg
(Lucas 11:9-13)

7 “Manyawad kaw kan Bapan
Namalyari buy biyan nakaw.
Têkapên yu kanay pantêkapên
yu buy makitan yu. Mamêg
kaw kana buy pakitbayan
nakaw. 8 Tagawan na kaganawan
manyawad kana, pambiyan na
sila. Buy ya kaganawan mangkap,
makakit. Buy ya kaganawan
mamêg, pakitbayan. 9 Sikaw
wa mangatwa, nu manyawad
tinapay kamuyuy anak yu, biyan
yu sila nayin batu? Asê! 10 Buy
nu manyawad kamuyun kênan
lanêm ma anak yu, biyan yu sila
nayin utan? Asê! 11 Sikaw wa
mani nangadawak, nu katanda
kaw mam-in mangangêd da bagay
sa mani anak yu, luyang ngabay
ya Bapa yun Namalyari ya idi sa
langit! Idin nay mangangêd da
bagay sa kaganawan manyawad
kana.”
12 “Kabay daygên yu sa mani
kaparisu yuy labay yun daygên
la kamuyu. Ta abiin na ustuy
panunul sa Kautusan na impasu-
lat kan Moises buy insulat mani
propeta.”

Ya nalipit ta pasbul
(Lucas 13:24)

13 “Sumun kaw sa nalipit ta
pasbul, tagawan nakwal la pas-
bul buy malapad da dan papakun
sa ayin katganan na kaparusan
buy malakêy mansumun baydu.
14 Nuwa nalipit ta pasbul buy
iibun na dan papakun sa biyay ya
ayin katganan buy kay pêpêrad
da manduman baydu.”

Matandan na puun kayu sa
tagêy na
(Lucas 6:43-44)

15 “Mangillag kaw sa mani mag-
tatalingkayun propeta. Magdani
sila kamuyun paran mangêd da
tawu kaparisun tupa, pakan sa
kapêtêgan, nadawak ka labay la
kamuyu kaparisun asun aniwid.
16 Matandan yu sila sa mani
diyag la tagawan na tanaman
na madiwi, asê managêy ubas
o igus. 17 Ya mangêd da puun
kayu, managêy yan pangkanên.
Buy ya puun kayuy asê mangêd,
managêy yan asê pangkanên.
18 Ya mangêd da puun kayu, asê
managêy asê pangkanên. Buy
ya puun kayuy asê mangêd,
asê managêy pangkanên. 19 Ya
kaganawan puun kayuy asê
managêy pangkanên, pampu-
tusun buy pan-isamwag sa apuy.
20 Kabay matandan yuy magtatal-
ingkayun propeta sa mani diyag
la.”

Asê kilalan Bapan Namalyari
ya manyag nadawak
(Lucas 13:25-27)

21 “Malakêy mamêg kangkun
‘Panginuun, Panginuun’ nuwa
asê labay sabin na miawyun sila
sa pag-arian Bapan Namalyari.
Kay mani tawuy manunul sa
kalabayan Bapa kuy idi sa
langit ya miawyun sa pag-arian
na. 22 Sa allun pangukum,
malakêy magsabi kangkun paradi,
‘Panginuun, Panginuun alwa
nayin sa lagyu mu, impatanda
yan na mani sabi mu, namitas
kay nangadawak ka ispiritu, buy
nanyag kay malakêy mamakau-
papas?’ 23 Nuwa sabin ku kallay,
‘A kataw kakilala. Magpakarayu

kaw kangku, sikaw wa manyag
kadawakan.’ ”

Ya luway tawuy nipaydêng bali
(Lucas 6:47-49)

24 “Kabay ya mani mallêngê
buy manunul sa mani sabi ku,
kaparisu yan mautêk ka liyaki
ya namipaydêng bali na sa pun-
dasyun na batu. 25 Sên nan-
guran malakas, nallanab buy
sadyay lakas angin, asê nalasak
ka bali na, tagawan napas-êy ya
pinipundasyunan na. 26 Ya mani
tawuy mallêngê sa pansabin ku,
pakan a la pansunulun, kaparisu
silan tawuy ayin tanda ya nami-
paydêng bali sa kabalasan. 27 Sên
nanguran malakas, nallanab buy
sadyay lakas angin, nayêgmak
buy nalasak ka bali.”

28 “Pamakayarin nangaral Jesus,
nakaupapas ya mani tawu sa pan-
garal na, 29 tagawan nakit lay di-
lag yan kapangyarian sa pangaral
na, asê kaparisun pangaral mani
manurun Kautusan.”

8

Pinaiyul Jesus ya gisay nagsakit ketung
(Marcos 1:40-45; Lucas 5:12-16)

1 Sên pamakalunsan Jesus
ubat sa bung-uy, pikilakwan yan
malakêy tawu. 2 Amêsên, nagdani
kanay gisay nagsakit ketung buy
nanduku ya sa arapan na. Sinabi
na, “Panginuun, nu kalabayan
mun kayêk, paiyulun muku.”

3 Dinukpan yan Jesus buy sin-
abi na, “Labay ku. Umiyul
kayna.” Kabay tambêng inumiyul
la nagsakit buy mangêd day law-
ini na. 4 Sinabin Jesus kanay,
“Agana mu sabin kansabêt man
na nalyari kamu, nun a maku ka
sa pari buy ipaêlêw muy lawini
mu ya inumiyul lana. Pamaka-
yari, mag-andug ka ayun sa insu-
lat Moises bilang pagpapêtêg ga
inumiyul kayna.”*

Pinaiyul Jesus ya ipus kapitan
(Lucas 7:1-10)

5 Sên inlumatêng si Jesus sa
balayan Capernaum, naku kanay
gisay kapitan mani sundalus Ro-
mano buy nakisabi, 6 “Panginuun,
idi sa bali kuy ipus kuy nakakalêk
ka asina miidêng buy sadyay sakit
matanam na.”

7 Sinabin Jesus, “Awu, maku
waku, ta paiyulun kuya.”

8 Nuwa nakitbay kanay kapi-
tan mani sundalus, “Panginuun,
a ku sêpat lakwên mu sa bali
ku. Kay sabin muy umiyul la
ipus ku, umiyul yabay. 9 Tanda
kuy ati, gawan siku man, dilag
mani nipagtungkulan na maka-
pangyarian pun êt kangku. Buy
dilag gaku êt pansakupun na
mani sundalus. Nu sabin ku
sa gisay, ‘Maku ka baydu’, maku
yabay baydu. Nu sabin kuy, ‘Kak-
saw ka baydi’, magdani ya. Buy
nu sabêt ta iutus ku sa ipus ku,
daygên na.”

10 Sên nalêngên Jesus ya sinabin
kapitan sundalus, nakaupapas ya
buy sinabi na sa mani tawuy
kilalaku kanay, “Pansabin ku
kamuyuy ayin naku pun nakitan
na gisay Israelitay dilag paradi
ya karagul la panampalataya.
11 Pansabin ku kamuyuy malakêy
alwan Judioy ubat sa mag-
mikakanayun na lugal baydi
sa babun luta ya mapagkaêm
lan Abraham, Isaac buy Jacob
sa kalutun Bapan Namalyari sa
kaarian na sa langit. 12 Malakê
dayi ya mani Judioy pag-arian
Bapan Namalyari, nuwa isamwag
sila sa kadlêman. Manangis sila
baydun mingêngêt ta bêbêy.”

* **8:4** 8:4 Ayun sa Kautusan na impasulat kan Moises, nu inumiyul ya gisay nagketung, sêpat yan maku sa mani pari (Levitico 14:2; 14:11; Deuteronomio 24:8).

13 Sinabin Jesus sa kapitan mani
sundalus, “Muli kayna. Gawan
sa panampalataya mu, umiyul la
ipus mu.” Sa uras êt abitu, inu-
miyul la ipus kapitan.

Malakêy pinaiyul Jesus
(Marcos 1:29-34; Lucas 4:38-41)

14 Naku si Jesus sa balin
Pedro. Pamakalatêng na baydu,
nakitan nay ampun Pedroy
babayi ya nakakalêk gawan
umutun. 15 Dinukpan Jesus ya
gamêt babayi buy tambêng yan
inumiyul. Pamakayari, nidêng ya
buy pinakan na si Jesus.

16 Sên mamayabiyabi yana,
gintan mani tawu kan Jesus ya
malakêy sinêdakan nangadawak
ka ispiritu. Kay sa gisay sabi
na, naipatas nay nangadawak
ka ispiritu buy pinaiyul nay
mani nipagsakit. 17 Dinyag nay
abiin amên matupad da sinabin
Propeta Isaias,

“Pinaiyul na kitamu sa sakit buy
intas nay mani matanam
tamu.”†

Ya panunul kan Jesus
(Lucas 9:57-62)

18 Sên nakitan Jesus ya malakêy
tawuy nakapalitêng kana, sinabi
na sa mani tagasunul nay “Magli-
pay kitamina sa lawa.” 19 Dilag
gisay manurun Kautusan na nag-
dani kan Jesus. Sinabi na, “Ma-
nuru, kilaku waku kamu agyan
saantu man na lakwên mu.”

20 Nuwa nakitbay si Jesus, “Dilag
lubut ta tutugêlan na mani asun
aniwid. Dilag êt salay ya mani
uybun manuk. Nuwa sikuy ubat
sa langit ta in-Anak Tawu, ayin
naku tan sarilin tutugêlan na ma-
pagpaynawan.”

21 Gisa pun sa mani tagasunul
nay nagsabi, “Panginuun, muli
yaku pun dayi ta ipalbêng kuy
bapa ku.”‡

22 Nuwa sinabin Jesus kana,
“Manunul ka kangku buy
ipalbêng minay nati mu sa
mani nati sa pangêlêw Bapan
Namalyari.”

Pinatgên Jesus ya malakas ya angin buy alun
(Marcos 4:35-41; Lucas 8:22-25)

23 Nagsakay si Jesus sa gisay
bangka kaawyun na mani taga-
sunul na. 24 Kaban idi sa bunak
lanêm ma bangka la, inlumakas
ya angin buy nayi-nayi silaynan
matugpawan mangaragul la alun.
Nuwa sa uras abitu, mamabêlêw
si Jesus. 25 Kabay pinêw yan mani
tagasunul na, “Panginuun, iligtas
mukay ta milêmlêm kitamina!”

26 Nakitbay si Jesus kalla,
“Alwa ta malimu kaw yata?
Nanabêlêng yay panampalataya
yuta.” Kabay nidêng ya buy in-
utus nay malakas ya angin buy
alun, “Tunggên kaw.” Tinunggên
yabay. 27 Nakaupapas ya mani
tagasunul na buy sinabi la,
“Sisabêt ta atiyê? Siyan mapatgên
na yay angin buy alun ta!”

Pinaiyul Jesus ya luway liyaki ya sinêdakan nangadadawak ka ispiritu
(Marcos 5:1-20; Lucas 8:26-39)

28 Sên inlumatêng si Jesus
sa lipay lawa, sa lutan mani
Gadareno, timbêng yan luway
liyaki ya ubat sa lêyang nga
pamilbêngan. Ya lawyakin ati,
sinêdakan silan nangadadawak
ka ispiritu. Mangatubag sila.
Kabay ayin sisabêt man na
makadan baydu. 29 Sinabi la
kan Jesus, “Sikay Anak Bapan
Namalyari, sabêt ta daygên mu
kanyan? Naku ka nayi baydi

† **8:17** 8:17 Isaias 53:4. ‡ **8:21** 8:21 Balang anak Judio, kaylangan sawpan lay mangatwa la. Nu nati yay tuwa la, sêpat lan pakapalanên ya lêbêng mangatwa la. Nuwa nagtakay mani tawu sa pakitbay Jesus.

amên pasakitan mukay, agyan
alwa pun panawun?”
30 Sa narayun pêrad, dilag
malakêy babuy ya manabêl.
31 Nakisabi kanay mani nan-
gadawak ka ispiritu, “Nu ipatas
mukay, tulutan mukay magsêdak
sa mani babuy.”
32 Sinabin Jesus, “Mita kaw!”
Kabay nagtas sila sa luway liyaki
buy nagsêdak sa mani babuy.
Nipamwayuy mani babuy buy
nanabu sa bêngaw. Kabay nan-
galulumud sila sa lawa.
33 Nuwayuy mani manaysay
babuy papakun sa balayan buy
imbalita la nu sabêt ta nalyari sa
mani babuy buy sa luway liyaki
ya sinêdakan nangadadawak ka
ispiritu. 34 Kabay inumawas
ya kaganawan tawu sa balayan
amên lakwên la si Jesus buy
pakisabyan layan “Magtas kayna
baydi sa lugal yan.”

9

Pinaiyul Jesus ya gisay liyaki ya lumpu
(Marcos 2:1-12; Lucas 5:17-26)

1 Kabay nagsakay silan Jesus sa
bangka buy naku sila sa lipay
lawa. Pamakalatêng la baydu,
nuli ya sa Capernaum sa sarili nan
balayan. 2 Amêsên, gintan kanan
dakun umnuy tawu ya gisay liyaki
ya lumpu ya idi sa kalapayan
na. Sên nakitan Jesus ya maragul
la panampalataya la kana, sinabi
na sa liyaki ya lumpu, “Anak
kuway, pas-êyên muy nakêm mu,
ta pinatawad day mani kasalanan
mu.”
3 Dilag êt baydun mani manu-
run Kautusan ya mangisip paradi,
“Pallamusun yan tawun ati si Ba-
pan Namalyari ta!”
4 Nuwa tandan Jesus ya pan-
isipin la. Kabay sinabi na, “Awta
mangisip kaw yan nadawak ta?
5 Mas nalêp-aw sabin sa liyaki ya
lumpuy, ‘Pinatawad danay mani
kasalanan mu,’ gawan a yu makit
nu pinatawad o asê. Nuwa sabin
ku kanay, ‘Midêng ka buy mita
ka’ 6 amên makitan yuy sikuy
ubat sa langit ta in-Anak Tawu,
dilag gakun kapangyarian baydi
sa babun lutan mamatawad mani
kasalanan.” Buy sinabi na sa
liyaki ya lumpu, “Midêng ka,
gêtan muy kalapayan mu buy
muli kayna!”
7 Kabay nidêng yabay ya liyaki
buy nuli. 8 Sên nakit mani
tawuy nalyari, nakaupapas buy
nangulimên sila kan Bapan Na-
malyari ya nam-in parabayduy
kapangyarian sa gisay tawu.

Binêg Jesus si Mateo
(Marcos 2:13-17; Lucas 5:27-32)

9 Pamakabitan Jesus baydu,
nakitan nay gisay liyaki ya
naglagyun Mateo ya nakaiknu sa
pamayaran buwis. Sinabin Jesus
kana, “Kilaku ka kangku.” Kabay
nidêng si Mateo buy nakilaku kan
Jesus.
10 Kaban mangan si Jesus buy
mani tagasunul na sa balin Mateo,
nipallumatêng nga malakêy
maningil buwis buy kaatag pun
na pan-ituwad makasalanan
ya napagkaawyun lan mangan.
11 Sên nakitan mani Pariseoy
abiin, pinatang lay mani taga-
sunul Jesus, “Uysiyan makiawyun
yay manuru yun mangan sa mani
maningil buwis buy sa kaatag pun
mani makasalanan ta?”
12 Sên nalêngên Jesus ya abitu,
sinabi na, “Asê mangaylangan
manuluy tawuy ayin sakit, nun
a abituy tawuy nagsakit. 13 Mita
kaw buy pakaisipin yu nu sabêt
ta labay sabin ati ya idi sa kasu-
latan, ‘Alwan andug yu kangkuy
labay ku, nun a magin mapal-
lunus kaw.’ Tagawan naku waku
baydi amên bêgên na mani tawuy
makasalanan, alwan abitu silay

mani tawuy magsabin ayin silan
kasalanan.”

Ya patang tungkul sa pag-ayunu
(Marcos 2:18-22; Lucas 5:33-39)

14 Dilag dakun umnuy tagasunul
Juan ya Mamawtismu ya naku
kan Jesus buy namatang, “Uysiyan
sikay buy mani Pariseoy pawa kay
mag-ayunu,* pakan mani taga-
sunul muy a yata?”
15 Kabay in-alimbawan Jesus ya
sarili na sa liyaki ya pan-itangên,
“Malyari nayin mag-ayunuy
mani bisita sa tangênan pakan
kaawyun la pun na liyaki ya pan-
itangên? Asê! Nuwa lumatêng
nga alluy kêwên kallay liyaki ya
pan-itangên. Sa panawun abiin,
baydu sila pun mag-ayunu.”
16 Sinabin Jesus kallay mani
paalimbawa, “Ayin mamilanib
bayuy yaming sa manan yaming.
Tagawan nu mikuyum ma bayuy
yaming, mapaktang nga manan
yaming buy luyang dumagul la
ginit. 17 Ayin êt mamitiis bayuy
alak sa manan pamyanan na
diyag sa balat, tagawan matlês
ya pamyanan buy mibulug ga
alak. Parisu silan masayang! Ya
bayuy alak, sêpat itiis sa bayuy
pamyanan. Sa pakapakun baydu,
parisu silan mabuyutan.”

Ya anak mamunu buy ya babayi ya dayên
(Marcos 5:21-43; Lucas 8:40-56)

18 Kaban pansabin nay ati,
inlumatêng nga gisay mamunu
sa balin pagtipunan mani Ju-
dio. Nanduku ya buy nakisabi
kan Jesus, “Kapimati pun anak
kuy babayi. Nu malyari dayin
kayêk, lakwên muya pun buy
ipaluntu muy gamêt mu kana
amên bumyay ya.” 19 Kabay naki-
laku kana si Jesus buy mani taga-
sunul na.
20-21 Kaban mamita sila, dilag
gisay babayi ya nagdani sa bukut
Jesus. Ya babayin ati, mapu buy
luway tawun nan dayên. Sinabin
babayi sa nakêm na, “Madukpan
kuta dayi ya yaming na, umiyul
lakina.” Kabay dinukpan nay pal-
pal yaming Jesus.
22 Nangawing si Jesus buy naki-
tan nay babayi. Sinabi na, “Anak
kuway, pas-êyên muy nakêm mu.
Inumiyul ka gawan sa panam-
palataya mu.” Kabay tambêng
inumiyul la babayi.
23 Sên pamakalatêng Jesus sa
balin mamunu sa pagtipunan,
nakitan nay manigtig buy
malakêy tawuy matarit. 24 Sinabi
na, “Mag-awas kaw pun, ta asê
nati ya anak! Kay mamabêlêw
ya.” Gawan sa sinabi na, inuyam
laya. 25 Sên nag-awas ya mani
tawu, sinumun si Jesus, ta tinalan
nay gamêt anak buy nimata ya.
26 Ya dinyag Jesus, niwagaw sa
kaganawan balayan baydu.

Pinaiyul Jesus ya luway bulag

27 Pamakabitan Jesus baydu,
pikilakwan yan luway bulag
ga liyaki ya masnêg magsabin,
“Layin Arin David, kalunusan
mukay ya kayêk!”
28 Pamakalatêng Jesus sa bali ya
bibiyan na, nagdani kanay mani
bulag. Pinatang silan Jesus, “Man-
ampalataya kaw nayi ya mapaiyul
kataw?”
Nakitbay sila, “Awuy Pangin-
uun.”
29 Kabay dinukpan Jesus ya
mata la buy sinabi na, “Gawan
sa panampalataya yu kangku,
makakit kawna.” 30 Kabay nakakit
yabay ya luway bulag. Masipit
intipan Jesus kallay, “Agana yu
sabin na nalyari kamuyu agyan
kansabêt man.”

* **9:14** 9:14 Ya pag-ayunu la, luway besis sa gisay duminggu (Lucas 18:12).

31 Nuwa sên nakabitay nay
luwa, inwagaw-wagaw lay dinyag
Jesus sa buun lugal abitu.

Pinaiyul Jesus ya pipi

32 Kaban pabitay na silan Jesus,
dilag gintan kanay gisay liyaki
ya pinapipin nadawak ka ispiritu.
33 Impatas Jesus ya nadawak ka
ispiritu. Kabay nakapagsabi ya.
Nakaupapas ya mani tawu buy
sinabi la, “Agyan kanuman, ayin
pun nalyari ya paradi sa buun
Israel.”
34 Nuwa sinabin mani Pariseo,
“Si Satanas ya puun nan-
gadadawak ka ispiritu, sabay
ya nam-in kapangyarian kanan
mamipatas nangadadawak ka
ispiritu.”

Nalunus si Jesus sa mani tawu

35 Inlakun Jesus ya mani
balayan buy mani baryu buy sinu-
mun ya sa mani balin pagtipunan
mani Judio amên manuru. In-
aral nay Mangêd da Balita tungkul
sa pag-arin Bapan Namalyari.
Pinaiyul na êt ta kaganawan
tawuy dilag magmikakanayun
na sakit buy dilag mangatanam.
36 Sên nakitan Jesus ya malakêy
tawu, nalunus ya kalla gawan
nakit nay maguluy isip la buy ayin
tan manawup kalla. Para silan
tupay ayin magpastul. 37 Kabay
sinabi na sa mani tagasunul
na, “Elêwên yuy malakêy tawuy
nakal-an magpasakup kan Bapan
Namalyari ya paran pali ya
pupulun, nuwa pêpêrad da
mamupul. 38 Kabay manalangin
kaw sa Panginuun na magbandin
pampupulun ya miutus yapun
mamupul.”

10

Ya mapu buy luway tagasunul
(Marcos 3:13-19; Lucas 6:12-16)

1 Binêg Jesus ya mapu buy
luway tagasunul na, ta binyanan
na silan kapangyarian mamipatas
nangadawak ka ispiritu buy
mamaiyul kaganawan sakit buy
mangatanam. 2 Ati ya lagyun
mapu buy luway tagasunul ya
binêg nan apostul. Ya mumuna,
si Simon ya pambêgên lan Pedro,
si Andres ya patêl na, si Santiago
buy Juan ya anak Zebedeo, 3 si
Felipe, si Bartolome, si Tomas,
si Mateo ya maningil buwis, si
Santiago ya anak Alfeo, si Tadeo,
4 si Simon na Cananeo,* buy
si Judas Iscariote ya sabay ya
nisupakat kan Jesus.

In-utus Jesus ya mapu buy
luway tagasunul na
(Marcos 6:7-13; Lucas 9:1-6)

5 In-utus Jesus ya mapu buy
luway tagasunul na buy tini-
panan na silan, “Agana kaw maku
sa mani alwan Judio o saantu
man na balayan mani Samari-
tano, 6 nun a maku kaw sa mani
Israelitay nanuwad mani tupay
nalitêp. 7 Iaral yu kallay marani
yay pag-arin Bapan Namalyari.
8 Paiyulun yuy mani nipagsakit
buy nagketung. Pabyayên yuy
nangamamati buy ipatas ya nan-
gadadawak ka ispiritu. Gawan
nananggap kaw abiin na kapang-
yarian un a yu binayaran, a kaw
êt magpabayad sa panawup yu.
9 Sa pamita yu, agana kaw mantan
pera, agyan gintu, pilak o tangsu.
10 Agana kaw êt mantan susut,
yaming nga pangalili, sandalyas,
o têkên. Tagawan ya mag-ubra,
sêpat yan mananggap mani kay-
langan na.”
11 Sinabi pun êt Jesus, “Agyan
dakun saantu man na balayan
o baryuy lakwên yu, mangkap
kaw tawuy nanaspat mananggap
kamuyun mangêd sa bali na.

* **10:4** 10:4 Sa Griego, ya labay sabin Cananeo, manalangsang sa gubernu.

Manugêl kaw baydu angga sa
pamita yu. 12 Pamakasun yu
sa balin abitu, sabin yu sa
kaganawan idi bayduy, ‘Pagpalên
kaw Bapan Namalyari.’ 13 Nu
tanggapên lakaw, mapakallay
kapatêtbêkan Bapan Namal-
yari. Nuwa nu asê, mag-udung
kamuyuy abituy kapatêtbêkan
Bapan Namalyari. 14 Nu a lakaw
tanggapên o lêng-ên sa gisay
bali o balayan, mita kaw baydu.
Nuwa bayu kaw mita, ikampag
yu pun na abu sa bitis yu bilang
pamatanda kalla ya nadawak ka
dinyag la. 15 Pansabin ku ka-
muyuy sa Allun Pangukum Bapan
Namalyari sa mani tawu, mas
mabyat ta parusay madanasan la
kaysa sa mani taga Sodoma buy
taga Gomorra.”

Ya pamasakit ta lumatêng
(Marcos 13:9-13; Lucas 12:12-17)

16 Buy sinabi pun êt Jesus sa
mani tagasunul na, “Pansabin
ku kamuyuy para kaw tupa ya
pan-iutus ku sa mani tawuy
paran asun aniwid. Kabay
magin mautêk kaw nanuwad
utan, nuwa magpakatunud kaw
nanuwad pati-pati. 17 Mangillag
kaw sa mani tawu, tagawan
dakpên lakaw buy iarap sa mani
manungkulan. Latikun lakaw sa
mani balin pagtipunan. 18 Gawan
sa panunul yu kangku, iarap
lakaw sa mani gobernador buy
sa mani ari. Abiin nay panawun
yu amên makapagpapêtêg kalla
buy sa mani alwan Judio tungkul
kangku. 19 Buy nu iarap lakaw sa
mani mallitis, agana kaw napitik
nu sabêt ta sabin yu buy nu
parasaantuy ipakitbay yu. Ta si
Bapan Namalyari ya mamipaisip
kamuyu nu sabêt ta sabin yu sa
panawun abiin, 20 tagawan alwan
sikaw wa magsabi, nun a Ispiritun
Bapa yun Namalyari ya magsabi
sa kapamilatan yu.”

21 “Sa panawun abitu, dilag
tawuy migawang patêl na amên
ipapati. Dilag êt mangatway
migawang anak la amên ipapati
buy dilag êt mani anak ka man-
alangsang buy mipapatin man-
gatwa la. 22 Gawan sa panunul
yu kangku, kasulapwan lakaw
kaganawan. Nuwa ya manugêl
tapat angga sa katganan, sabay
siyay miligtas. 23 Nu pisakitin
kaw sa gisay balayan, tumakas
kaw sa kaatag balayan. Pansabin
ku kamuyuy a yu pun mayarin
malakuy kaganawan balayan Is-
rael, sikuy ubat sa langit ta in-
Anak Tawu, mag-udung ngakina
baydi.”

24 “Ayin mag-aral la igit pun sa
manuru kana. Buy ayin ipus ya
igit pun sa amung na. 25 Nu
madanasan gisay mag-aral la ka-
parisun nadanasan manuru na,
kay sêpat kanay abitu. Buy
nu madanasan ipus ya kaparisun
nadanasan amung na, kay sêpat
êt kanay abitu. Ta nu sikuy bi-
lang mamunu yuy pambêgên lan
Satanas,† luyang ngabay sikaw.”

Ya sêpat kalimwan
(Lucas 12:2-7)

26 “Kabay agana kaw malimu sa
mani tawuy mamasakit kamuyu.
Tagawan ayin pan-itaguy asê
makitan buy ayin pan-iliim ma
asê matandan. 27 Ya mani pans-
abin ku kamuyu sa kadlêman,
ipatanda yu êt sa nasawang. Buy
ya pan-iayas ku kamuyu, sabay ya
masnêg yun sabin sa mani tawu.
28 Agana kaw malimu sa mani
tawuy kalabay mamati kamuyu.
Ta kay lawini yuy agyu lan patin,
nuwa alwan kaladwa yu. Nun
a ya kalimwan yu, si Bapan
Namalyari, ta sabay siyay dilag

† **10:25** 10:25 Sa Griego, Beelzebul ya sabay ya puun mani dimunyu.

kapangyarian mamatin lawini yu
buy mamisamwag kaladwa yu
sa impernu. 29 Ya luway laynê,
kay pan-isaliw sa nayêpay alaga.
Nuwa ayin agyan gisa man kallay
manabu sa lutan asê kalabayan
Bapa yun Namalyari. 30 Luyang
kaw pun. Ta agyan ya bilang
mani sabut yuy tandan Bapan
Namalyari. 31 Kabay agana kaw
malimu, ta luyang kaw maulaga
kaysa sa malakêy laynê."

Ya pangilala kan Cristu
(Lucas 12:8-9)

32 Sinabi pun êt Jesus, "Nu sis-
abêt man na mangilala kangku
sa arapan mani tawu, kilalanên
kuya êt sa arapan Bapa kuy idi
sa langit. 33 Nuwa nu sisabêt
man na mamikadêng-êy kangku
sa arapan mani tawu, ikadêng-êy
kuya êt sa arapan Bapa kuy idi sa
langit."

Ya pamipapatin gisay pamilya
(Lucas 12:51-53; 14:26-27)

34 "Agana yu isipin ya naku
waku baydi sa babun luta amên
dilag mangêd da pamiaawyun na
mani tawu. Asê! Gawan sa pa-
maku ku baydi, asê mikakaintindi
ya mani tawu. 35 Buy gawan
kangku, pakipatyan anak ka liyaki
ya bapa na. Buy pakipatyan
anak ka babayi ya indu na. Para
êt bayduy daygên manuyang nga
babayi sa ampu nay babayi. 36 Ya
mapagkapatin gisay tawu sabay
ya sarili nan pamilya."

37 "Ya mangidu sa mangatwa
nan igit pun kangku, a ya sêpat
tagasunul ku. Buy ya mangidu
sa anak nan igit pun kangku, a
ya sêpat tagasunul ku. 38 Ya
asê nakal-an mati gawan sa pa-
nunul na kangku kaparisun pa-
makay kurus, a ya sêpat taga-
sunul ku. 39 Sisabêt man na
tawuy maglabay miligtas ya biyay
na, sabay ya matasan biyay na.
Nuwa ya tawuy nakal-an mam-in
biyay na para kangku, sabay ya
mabiyan biyay ya ayin katganan."

Ya mani gantimpala
(Marcos 9:41)

40 "Sisabêt man na mananggap
kamuyu, sikinay pantanggapên
na. Buy ya mananggap kangku,
pantanggapên naynay namiutus
kangku. 41 Ya mananggap sa gisay
propeta gawan sa pangapropeta
na, makatanggap yan gantimpala
para sa gisay propeta. Buy ya
mananggap sa matinêk ka tawu
gawan matinêk ya, makatanggap
yan gantimpala para sa matinêk
ka tawu. 42 Pansabin ku ka-
muyuy nu sisabêt man na makab-
in gisay basun lanêm ma nalêpêt
sa gisay mamakapalunus ya taga-
sunul ku gawan tagasunul kuya,
pilmin makatanggap yan gantim-
palay ubat kan Bapan Namalyari."

11

Ya pakitbay Jesus kan Juan ya Mamawtismu
(Lucas 7:18-35)

1 Pamakayarin tinurwanan Je-
sus ya mapu buy luway tagasunul
na, namita ya sa lugal abitu amên
manuru buy mangaral êt sa mani
narani ya lugal baydu.

2 Nakasukul sa panawun abitu
si Juan ya Mamawtismu. Natan-
dan nay mani pandaygên Cristu.
Kabay in-utus nay mani tagasunul
na 3 amên ipatang kanay paradi,
"Sikayna nayi ya pan-êtêngên yan
na lumatêng o mangêtêng kay
pun kaatag?"

4 Nakitbay si Jesus, "Mag-udung
kaw kan Juan buy ibalita yu kanay
nalêngê buy nakit yu amêsên.
5 Nakakit tanay mani bulag.
Nakabitay mani lumpu. Inumiyul
la mani nagketung. Nakalêngêy
mani asê kalêngê. Pampabyayên
na mani nati. Buy pan-iaral
lana sa mani kaluluy Mangêd da
Balita. 6 Buy sabin yu êt kanay

pinagpalay tawuy asê magluway
nakêm kangku!”
7 Kaban mamitay mani taga-
sunul Juan, pinatang Jesus ya
mani tawu, “Sabitun naku kaw
sa kakyangan, sabêt ta napilmi
yun makit? Gisay timbu nayi
ya pangkimpayên angin? Asê!
8 Gisay tawu nayi ya nakayam-
ing mangêd? Asê, ta ya mani
tawuy nakayaming mangêd, kay
makitan sa balin ari. 9 Naku
kaw êt nayi sa kakyangan amên
makit ya gisay propeta? Awu!
Pêtêg, gisa yabay propeta si Juan.
Nuwa pansabin ku kamuyuy igit
yapun sa gisay propeta. 10 Ta
sabay si Juan na pantukuyun Ba-
pan Namalyari sabitun sinabi na
sa Kasulatan,
‘Dilag gakun gisay iutus ya muna
kamu amên mil-an danan
mu.’ ” *
11 “Pansabin ku kamuyuy ayin
tawuy in-anak ya igit pun kan
Juan. Nuwa nu sisabêt man
na pinakanayêpa sa mani tawuy
pag-arian Bapan Namalyari, igit
yapun kan Juan.† 12 Ubat pun
sa pangaral Juan angga amêsên,
pampilitin mani tawun mibilang
sila sa pag-arian Bapan Namal-
yari. 13 Tagawan ya kaganawan
propeta, nagsabi yana sabitun
nuna tungkul sa pag-arin Bapan
Namalyari buy idi êt sa Kau-
tusan na impasulat kan Moises.
Nuwa ya abiin, kay aangga sa
panawun Juan. 14 Buy nu mani-
wala kaw sa pansabin na ati, si
Juan sabay si Elias ya impangakun
lumatêng. 15 Sikaw wa mani
mallêngê, pakaisipin yuy nalêngê
yu!”
16 Sinabi pun êt Jesus, “Sa
sabêt ku maiparisuy mani tawu
sa panawun amêsên? Maiparisu
ku sila sa mani anak ka nakaiknu
sa pangapalan. Pansabin lan
masnêg sa mani kakapal la,
17 ‘Tinigtigan yan kaw bu-
lugudyung, nuwa a kaw
nanalêk.
Nagkanta kay pagkanta sa
nati, nuwa siyan a kaw
nanangis.’ ”
18 “Para êt bayduy mani tawu
amêsên ya sên inlumatêng baydi
si Juan, nakitan la yay mag-ayunu
buy asê maminêm alak. Pans-
abin lay, ‘Pansêdakan nadawak
ka ispirituy tawun abiin.’ 19 Buy
sikuy ubat sa langit ta in-Anak
Tawu, sên inlumatêng ngaku
baydi, nakitan lakun mangan buy
maminêm alak, siyan pansabin
lay, ‘Elêwên yumbay ya tawun
abiin! Masing-ul buy mapa-
glasing ya, kaluguran yan mani
maningil buwis buy mani mapa-
nyag kasalanan!’ Nuwa paraman
baydu, mapagpapêtgan na pêtêg
ga kabiyasnan Bapan Namalyari
sa kapamilatan diyag mani tawuy
manunul sa kalabayan na.”

Pamatanda sa mani balayan ya asê nagsisi
(Lucas 10:13-15)

20 Pamakayari, sinabyanan Je-
sus ya mani tawu sa mani balayan
ya pinanyagan nan malakêy ma-
makaupapas, gawan a sila nagsisi
sa mani kasalanan la. 21 Sinabi na,
“Mamakapalunus kaw wa mani
taga balayan Corazin! Mamaka-
palunus kaw êt ta mani taga bal-
ayan Bethsaida! Ta nu sa balayan
Tiro buy balayan Sidon nalyari ya
mani mamakaupapas ya dinyag
ku kamuyu, manayna dayi silan
nagyaming saku buy inabwan lan
abuy ulu la bilang pagpapêtêg ga
nagsisi silayna. 22 Nuwa pans-
abin ku kamuyuy sa Allun Pan-
gukum Bapan Namalyari, mas

* **11:10** 11:10 Malakias 3:1. † **11:11** 11:11 Igit sila kan Juan ta sabay silay makakit un pag-umpisan pag-arin Bapan Namalyari. Si Juan, nati yina bayu nag-umpisa ya pag-arin Bapan Namalyari.

mabyat ta parusay madanasan
yu kaysa mani taga Tiro buy
mani taga Sidon. Gawan agyan
nakit yuy mani mamakaupapas
ya dinyag ku, a kaw nagsisi sa
mani kasalanan yu. 23 Buy sikaw
wa mani taga Capernaum, indap
yu kali nu dayêwên kaw angga
sa langit? Asê! Isamwag kaw sa
impernu! Tagawan nu sa Sodoma
nalyari ya mani mamakaupapas
ya dinyag ku kamuyu, asê dayi
inulam Bapan Namalyari ya bal-
ayan la buy nanugêl pun dayi
ya balayan la angga amêsên.
24 Kabay pansabin ku kamuyu,
sa Allun Pangukum, mas mabyat
ta parusay madanasan yu kaysa
mani taga Sodoma."

Magdani kan Jesus ya mani magkasakit buy mabyatan
(Lucas 10:21-22)

25 Sa uras êt abitu sinabin Jesus,
"Pampasalamatan katay Bapa, ya
Panginuun sa langit buy baydi sa
babun luta, gawan inliim muy
ati ya kapêtêgan sa mani tawuy
biyasa buy sa mani matag-ay ya
pinag-aralan, nun a impatanda
mu sa mani tawuy kaparisun
nabêlêng nga anak ya ayin pun
tanda. 26 Awuy Bapa, dinyag muy
abiin ta abiin na kalabayan mu."
27 Pamakayari, sinabi na sa
mani tawu, "Indin na kangkun Ba-
pay kaganawan. Ayin magtanda
kangkuy Anak na, nun a kay ya
Bapa ku. Buy ayin êt magtanda
kan Bapa, nun a kay sikuy Anak
na buy ya mani tawuy pinili kun
pipatandan kana."
28 "Magdani kaw kangku, sikaw
wa kaganawan magkasakit buy
mabyatan, ta sikuy mam-in
kapaynawan kamuyu. 29 Sunulun
yuy mani utus ku buy mag-aral
kaw kangku, tagawan mangêd
buy nayêpay nakêm ku. Buy
makatanam kaw kapaynawan,
30 gawan asê mabyat ta pawud ku
buy nalêp-aw wa pan-ipabakay
ku kamuyu."

12

Ya patang tungkul sa Allun Pagpaynawa
(Marcos 2:23-28; Lucas 6:1-5)

1 Gisay Allun Pagpaynawa,
nagdan silan Jesus sa nagtrigu.
Nalayangan mani tagasunul na.
Kabay nanggutus silan tilalagay
trigu* buy kinnan lay ati. 2 Sên
nakit silan mani Pariseo, sinabi
la kan Jesus, "Elêwên muy
pandaygên mani tagasunul mu.
Pallabagên lay Kautusan tungkul
sa Allun Pagpaynawa."
3 Pikitbayan silan Jesus, "A yu
pun nayi nabasay dinyag David
sabitun inlayang ya buy mani
kaawyun na? 4 Sinumun ya sa Tol-
day Pagsimban, nangwa yan tina-
pay ya in-andug kan Bapan Na-
malyari,† kinnan na buy pinakan
na êt ta mani kaawyun na, agyan
idi sa Kautusan ya kay mani
pari ya dilag karapatan mangan
abitu. 5 A yu pun êt nayi nabasa
sa Kautusan na impasulat kan
Moises ya si mani pari, mag-
ubra sila sa Templu agyan sa
Allun Pagpaynawa? Gisa êt ta
ati sa asê panunul sa Kautusan
na impasulat kan Moises, nuwa
a sila nangasalanan. 6 Pansabin
ku kamuyuy dilag pun gisay idi
baydi ya igit pun sa Templu.
7-8 Tagawan sikuy ubat sa langit ta
in-Anak Tawuy makapagsabi nu
sabêt ta daygên sa Allun Pagpay-
nawa. Tanda yuta dayi nu sabêt
ta labay sabin Bapan Namalyari

* **12:1** 12:1 Sa kulturan mani Judio, pantulutan ya mani tawu ya manggutus trigu, alwa ta dayin sa Allun Pagpaynawa (Deuteronomio 23:25). † **12:4** 12:4 Balang Allun Pagpaynawa, mamiandug sila kan Bapan Namalyari un tinapay sa lamesa ya diyag sa gintu. Ya mani pari, dilag silan karapatan mangan andug (Levitico 24:5-9).

sa Kasulatan, ‘Alwan andug yu
kangkuy labay ku, nun a ma-
pallunus kaw.’ Nuwa gawan a
yu tanda, pan-atulun yuy mani
kaawyun kuy ayin kasalanan.”

Pinaiyul la liyaki ya nati ya gisay gamêt
(Marcos 3:1-6; Lucas 6:6-11)

9 Pamakabitan Jesus sa lugal
abitu, sinumun ya sa balin
pagtipunan mani Judio. 10 Dilag
gisay liyaki bayduy nati ya gisay
gamêt. Dilag êt mani tawu
bayduy mangkap maisangkan
laban kan Jesus. Kabay pinatang
laya, “Pantulutan nayin Kautusan
na mamaiyul‡ nagsakit sa Allun
Pagpaynawa?”
11 Nakitbay ya, “Nu sikaw wa
dilag tupa ya nanabu sa lubut
sa Allun Pagpaynawa, alwa nayin
isalwang yuya?”
12 Luyang ngabay ya tawuy
maulaga kaysa sa gisay tupa!
Kabay pantulutan Kautusan na
manyag mangêd sa kaparisun
tawu sa Allun Pagpaynawa.
13 Pamakayari, sinabin Jesus sa
liyaki ya nati ya gisay gamêt,
“Ipaktang muy gamêt mu.” Kabay
impaktang liyaki ya gamêt na buy
inumiyul ya kaparisun kapakan
gamêt na. 14 Namitay mani
Pariseoy idi baydu buy nisasabi
sila nu parasaantu lan maipapati
si Jesus.

Ya lingkud da pinili

15 Natandan Jesus ya pan-
isipin mani Pariseo. Kabay
namita ya buy mani tagasunul na.
Malakêy tawuy nangamat kana
buy pinaiyul nay kaganawan
nipagsakit. 16 Nuwa impakasipit
nan intipan kallay, “Agana yu
ipatanda sa kaatag nu sisabêt
taku.” 17 Sa pakapakun baydu,
natupad da sinabin Bapan Na-
malyari sa kapamilatan propeta
Isaias,

18 “Ati ya lingkud da pinili ku.
Kakaidwan kuya buy kapa-
paidu ya kangku.
Iutus ku kanay Ispiritu ku,
buy ipatanda nay katuynun-
gan sa kaganawan bansa.
19 A ya makisubakan, a ya
masnêg magsabi,
buy asê malêngêy tunuy na sa
dan.
20 Ya mani mangayna sa
panampalataya, pas-êyên
na sila,
buy a na paulayan na mani
matasan un pag-asa.
A ya tunggên anggan asê
manambut ta katuynungan.
21 Ta siyay pangubatan pag-
asan kaganawan tawu sa
babun luta.”§

Ya pamipatas Jesus sa nadawak ka ispiritu
(Marcos 3:20-30; Lucas 11:14-23)

22 Dilag gintan na mani tawu
kan Jesus ya gisay liyaki ya
binulag buy pinapipin nadawak
ka ispiritu. Pinaiyul yan Je-
sus. Kabay nakakit ya buy naka-
pagsabi. 23 Nakaupapas ya ka-
ganawan buy sinabi la, “Ati ya
lawês ya Mamiligtas ya impan-
gakun Bapan Namalyari ya ubat
sa layin David?”
24 Nuwa sên nalêngên mani
Pariseoy abiin, sinabi la, “Si Sa-
tanas* ya puun nangadadawak ka
ispiritu ya nam-in kapangyarian
kanan mamipatas nangadadawak
ka ispiritu!”
25 Nuwa tandan Jesus ya pan-
isipin la. Kabay sinabi na kalla,
“Nu mitutubag ga mani tawu sa
gisay kaarian, masiray kaarian.

‡ **12:10** 12:10 Ayun sa batas mani Judio, ya pamaiyul, imbilang mani Judion pag-ubra. Kabay asê pantulutan mamaiyul sa Allun Pagpaynawa maliban ta nu malalay sakit un gisay tawu (Exodo 31:14-17). § **12:21** 12:21 Isaias 42:1-4. * **12:24** 12:24 Sa Griego, Beelzebul.

Para êt baydu sa gisay balayan o
pamilya. Nu mitutubag sila, a sila
êt mapêng. 26 Kabay nu si Sa-
tanas ya mipatas sa kaawyun nan
nangadadawak ka ispiritu, pagka-
pati nay pansakupun na. Nu
parabayduy pandaygên na, asê
mapêng ya panakup na. 27 Buy
nu mamipatas sakun mani nan-
gadadawak ka ispiritu sa kapami-
latan kapangyarian Satanas, sis-
abêt awêd da nam-in kapang-
yarian sa mani tagasunul yu
amên mamipatas nangadadawak
ka ispiritu? Ya mani tagasunul
yuy mamipapêtêg ga taganan
mali kaw. 28 Amêsên, gawan
namitas sakun mani nadawak ka
ispiritu sa kapamilatan Ispiritun
Bapan Namalyari, ya labay sabin,
inlumatêng nga kamuyuy pag-
arin Bapan Namalyari."
29 "Ayin malyarin makasun sa
balin gisay tawuy napas-êy kaynu
dilag pun mas napas-êy kana. Buy
nu naigapus sinan mas napas-êy
pun kana, masunan na bali na
buy matakaw wa pibandiyan na."
30 "Ya asê panig kangku, ka-
pati naku buy ya asê man-
awup sa pamidanin mani tawu
kangku, kay mamipakarayu yan
tawu kangku. 31 Pansabin ku
kamuyuy kaganawan kasalanan
buy pallamus kan Bapan Namal-
yari, mapatawad pun. Nuwa ya
pallamus sa Ispiritun Bapan Na-
malyari, ayin patawad. 32 Sisabêt
man na mallamus kangkuy ubat
sa langit ta in-Anak Tawu, ma-
patawad pun. Nuwa nu sisabêt
man na mallamus sa Ispiritun Ba-
pan Namalyari, ayina mapatawad
kanuman."

Matandan na puun kayu sa tagêy na
(Lucas 6:43-45)

33 "Nu pansabin yun mangêd
da puun kayu, pangkanên na
tagêy na. Nuwa nu asê mangêd
da puun kayu, asê pangkanên
na tagêy na. Tagawan matan-
dan na puun kayu sa tagêy
na. 34 Sikaw wa napakalayin
lupung, parasaantu kaw maka-
pagsabin mangêd pakan nadawak
ka bêkê yu? Tagawan nu sabêt
ta idi sa bêkên gisay tawu, sabay
ya sabin na. 35 Ya tawuy
mangêd da ugali, magsabi yan
pawan kangêdan, tagawan nap-
nun kangêdan na bêkê na. Nuwa
ya tawuy nadawak ka ugali,
magsabi yan pawan kadawakan,
tagawan napnun kadawakan na
bêkê na. 36 Pansabin ku kamuyuy
sa Allun Pangukum, managut ta
balang gisa sa balang sinabi nay
ayin kapukatan. 37 Tagawan
matandan sa mani pagsabi mu nu
parusan ka o asê."

Pinangkapan si Jesus un ma-
makaupapas
(Marcos 8:11-12; Lucas 11:29-
32)

38 Dilag dakun umnuy manu-
run Kautusan buy mani Pariseoy
nagsabi kan Jesus. Sinabi la,
"Manuru, mipakit kan mamakau-
papas bilang tanda' ya in-utus kan
Bapan Namalyari."
39 Nakitbay si Jesus, "Sikaw
wa mani tawu amêsên na
nadawak buy asê tapat kan Bapan
Namalyari, manyawad kaw
mamakaupapas bilang tanda' ya
in-utus sakun Bapan Namalyari,
nuwa ayin yan ipakit kamuyu
nun a ya tanda' ya nalyari kan
propeta Jonas sabitun nuna. 40 Ta
nu parasaantun idi sa bitukan
kakaragulan kênan lanêm si
Jonas un tatluy allu buy tatluy
yabi, para ku êt bayduy ubat sa
langit ta in-Anak Tawu, tatluy
allu buy tatluy yabi yaku êt
nakalbêng. 41 Pamakayarin
nangaral Sabin Bapan Namalyari
si Jonas baydu sa Nineve, nagsisi
ya mani tawu. Amêsên, idi

yaku baydi ya igit pun kan Jonas
nuwa a kaw kalabay magsisi sa
mani kasalanan yu. Kabay sa
Allun Pangukum, midêng nga
mani taga Nineve buy manuwat
kamuyu. 42 Alwa pun êt kay abiin.
Ya Reynan Sheba awlagi, agyan
naubat yapun sa marayuy lugal,
naku yan mallêngê sa kabiyasnan
Arin Solomon. Amêsên, idi
yaku baydi ya igit pun kan Arin
Solomon nuwa a kaw kalabay
mallêngê kangku. Kabay sa Allun
Pangukum, midêng nga Reynan
Sheba buy manuwat kamuyu."

Ya pag-udung nadawak ka ispiritu
(Lucas 11:24-26)

43 "Nu mag-awas ya nadawak
ka ispiritu sa tawu, mibitabita
ya sa mani kakyangan na lugal
amên mangkap yan mapagpay-
nawan na. Nuwa nu ayin yan
makitan, 44 sabin na sa sarili nay,
'Mag-udung ngaku tana sa tawuy
ubatan ku.' Buy nu niudung ng-
ina, makitan nay ubatan na ya
paran bali ya ayin nan manugêl,
malinis buy nakakumpuni yana.
45 Kabay magtas ya sa tawuy
ubatan na. Nuwa sa pag-udung
na, mamipikilaku yan pituy ispir-
ituy luyang pun nadawak kana
buy magsêdak sila sa tawun
abitu. Kabay luyang pun du-
mawak ya kabilyan tawun abitu
kaysa sa mana nan kabilyan. Para
êt baysên na malyari sa mani
nadawak ka tawu amêsên."

Ya indu buy mapatêl Jesus
(Marcos 3:31-35; Lucas 8:19-21)

46 Kaban magsabi pun si Jesus sa
mani tawu, inlumatêng nga indu
na buy mapatêl na. Nakaidêng
sila sa lawasan gawan labay layan
mapagkasabi. 47 Dilag nagsabi
kan Jesus, "Idi sa lawasan na indu
mu buy mapatêl mu. Labay lakan
mapagkasabi."

48 Nakitbay si Jesus, "Sisabêt
ta indu ku buy mapatêl ku?"
49 Inturu nay mani tagasunul na
buy sinabi na, "Ati ya mani indu
ku buy mapatêl ku. 50 Tagawan
nu sisabêt man na manunul sa
kalabayan Bapa kuy idi sa langit,
sabay silay indu ku buy mapatêl
ku."

13

Ya paalimbawa tungkul sa mamibulaglag bini
(Marcos 4:1-9; Lucas 8:4-8)

1 Sa allu êt abitu, nag-awas si Je-
sus sa bali buy niknu sa agid lawa.
2 Malakêy tawuy nititipun kana.
Kabay nagsakay ya sa bangka buy
niknu ya baydun nangaral. Ya
mani tawuy naman, idi sila sa
agid lawa. 3 Malakêy paalimb-
away in-aral na kalla.

Sinabi na, "Dilag gisay mang-
gitnay namibulaglag bini. 4 Sa
pamibulaglag na, dilag bini ya
nangananabu sa dan. Inlumatêng
nga mani uybun manuk buy
tinuktuk lay mani bini. 5 Dilag
êt mani bini ya nangananabu sa
mabatuy lugal la ayin mayngan
luta. Tambêng tinumubuy bini
gawan nalayab ba luta. 6 Nuwa
sên naasnagan mamut ta ati,
nawangêy sila, gawan ayin silan
pukat pagyamutan. Kabay nanga-
mamati sila. 7 Dilag êt mani bini
ya nangananabu sa pantubwanan
têmak ka madiwi. Sên inlum-
abung nga bini, inlumabung êt ta
têmak ka madiwi buy kinêlkêlan
nay mani bini ya tinumubu. 8 Ya
kaatag, nangananabu sa mangêd
da luta. Tinumubu buy dinu-
magul la mani abiin buy nanagêy.
Ya kaatag, nanagêy tidinalan na
lasi, ya kaatag, tianêmmapu buy
ya kaatag êt, titlumpu. 9 Sikaw wa
mani mallêngê, pakaisipin yuy
nalêngê yu!"

Ya labay sabin paalimbawa
(Marcos 4:10-12; Lucas 8:9-10)

10 Pamakayari, nagdani kan Jesus ya mani tagasunul na buy namatang kana, “Awta manggamit kaw yan paalimbawa sa pangaral yu sa mani tawu ta?”

11 Nakitbay si Jesus, “Impaintindi kamuyuy nakaliim tungkul sa pag-arin Bapan Namalyari, nuwa asê impaintindi sa kaatag. 12 Tagawan ya tawuy manunul sa malêngê nay kapêtêgan, biyan yapun êt pangintindi. Nuwa ya tawuy asê manunul sa malêngê nay kapêtêgan, agyan pêrad nan pangintindi, itas pun êt kana. 13 Kabay pawa kun magsabi kallan paalimbawa, tagawan kapangêlêw-êlêw laman, a sila makakit buy kapallêngê-lêngê laman, a sila makalêngê buy makapukat. 14 Kabay natupad kallay sinabin propeta Isaias,

‘Kapallêngê-lêngê yu man, a kaw makapukat.
Buy kapangêlêw-êlêw yu man, a kaw makakit.
15 Tagawan nakdêy ya ulun mani tawun ati.
Tinêmpanan lay mani têk la buy impêdêng lay mani mata la.
Gawan dat makakit ta mani mata la buy makalêngêy mani têk la,
buy mapukatan lay pansabin ku
buy magdani sila kangku amên paiyulun ku sila.’ ”*

16 “Nuwa pinagpala kaw, tagawan mangakitan yuy pandaygên ku buy mangapukatan yuy pansabin ku. 17 Pansabin ku kamuyuy malakêy mani propeta buy mani matinêk ka tawu awlagi ya kalabay makakit sa nakit yu, nuwa a la nakit ta abitu. Labay la êt malêngêy nalêngê yu, nuwa a la nalêngê.”

Ya labay sabin paalimbawa tungkul sa mamibulaglag bini
(Marcos 4:13-20; Lucas 8:11-15)

18 “Pakalêng-ên yuy labay sabin paalimbawa tungkul sa mamibulaglag bini. 19 Ya bini sabay ya Sabin Bapan Namalyari. Ya dan na kinapinabwan bini, sabay ya mani tawuy nallêngê sa Sabin Bapan Namalyari tungkul sa pagari na, nuwa a la napukatan. Inlumatêng si Satanas buy intas na sa bêkê lay nalêngê la.”

20 “Ya mabatuy lutay kinapinabwan bini sabay ya mani tawuy nallêngê sa Sabin Bapan Namalyari buy tambêng lan tinanggap dilag tula. 21 Nuwa asê napêng nga ati gawan asê nipakatêbêk sa bêkê lay Sabin Bapan Namalyari. Kabay sên inlumatêng nga kasakitan o pamasakit gawan sa Sabin Bapan Namalyari, tambêng lan tinalibatukan ya panampalataya la. 22 Ya lutay pantubwanan têmak ka madiwi nu saantu nanabuy kaatag bini, sabay ya mani tawuy nallêngên Sabin Bapan Namalyari. Nuwa gawan sa mani pangganakên baydi sa babun luta buy sa paglabay lan bumandi, nalitêpan lay Sabin Bapan Namalyari. Kabay asê nanagêy sa biyay la. 23 Nuwa ya mangêd da lutay kinapinabwan bini sabay ya mani tawuy nallêngê buy nakapukat sa Sabin Bapan Namalyari. Kabay dilag nanagêy tidinalan, tianêmmapu buy ya kaatag, titlumpu.”

Ya paalimbawa tungkul sa têmak ka idi sa trigu

24 Nangaral la êt si Jesus kallan gisay paalimbawa, “Ya pag-arin Bapan Namalyari, maiparisu sa

* **13:15** 13:15 Isaias 6:9-10.

dinyag gisay tawuy nibulaglag
mangêd da bini sa panggitnan
na. 25 Nuwa pamakayabi, ka-
ban mamabêlêw wa mani tawu,
inlumatêng nga kapati na buy
nibulaglag binin têmak sa trigu
buy namita. 26 Sên tinumubuy
trigu buy nanagêy, inlumtaw êt
ta têmak. 27 Kabay nakun na-
matang nga mani ipus sa mag-
bandin panggitnan, ‘Alwa nayin
kay mangêd da binin triguy imbu-
laglag mu sa panggitnan? Ipakun
nabiyan binin têmak?’ ”
28 “Sinabin magbandi, ‘Gisay ka-
pati ya nanyag abiin.’ ”
“Pinatang yan mani ipus, ‘Labay
yu nayin lamunun yan na mani
têmak?’ ”
29 “Nakitbay ya, ‘Agana yu pun,
ta dat mapikilamun yuy mani
trigu. 30 Pasawên yu pun angga
sa pupulun. Nu lumatêng nga
panawun abitu, sabin ku sa mani
mamupul, “Unên yu pun lamunun
na mani têmak buy piaawyunun
yu amên sêlbên. Pamakayari,
pupulun yuy trigu buy tipunun sa
budega ku.” ’ ”

Ya paalimbawa sa but-un mustasa
(Marcos 4:30-32; Lucas 13:18-19)

31 Nangaral la êt si Jesus kalla
sa paalimbawa, “Ya pag-arin
Bapan Namalyari, maiparisu sa
nabêlêng nga but-un mustasay
intanêm gisay tawu sa panggitnan
na.† 32 Nuwa nu dumagul la
ati, maragul yapun sa kaatag
panggulayên buy pakadyag yan
paran puun kayu. Kabay ya mani
sangan ati, mapanyagan salay
mani uybun manuk.”

Ya paalimbawa tungkul sa pamalbag
(Lucas 13:20-21)

33 Nangaral la êt si Jesus kalla
sa gisay paalimbawa, “Ya pag-
arin Bapan Namalyari, maiparisu
sa pêpêrad da pamalbag ga
ginêmês gisay babayi sa malakêy
arina. Kabay napalbag nay arinay
ginêmês.”

Ya panggamit Jesus sa mani paalimbawa
(Marcos 4:33-34)

34 Sa pangaral Jesus tungkul
sa pag-arin Bapan Namalyari, a
ya nanuru sa mani tawun asê
nanggamit paalimbawa. 35 Sa
paradi ya paralan, natupad da
sinabin Bapan Namalyari sa ka-
pamilatan propeta na,
“Magsabi yaku kalla sa kapamila-
tan paalimbawa.
Sabin ku kallay mani bagay ya
nakaliim ubat pun sabitun
dinyag ga babun luta.”‡

Ya labay sabin paalimbawa tungkul sa têmak ka idi sa trigu

36 Pamakayari, inlakwanan Je-
sus ya mani tawu buy sinumun
ya sa gisay bali. Nagdani ya
mani tagasunul na buy sinabi
kana, “Ipatanda mu kanyan na
labay sabin paalimbawa tungkul
sa têmak ka idi sa panggitnan.”
37 Nakitbay si Jesus, “Ya nibu-
laglag mangêd da bini, sabay
sikuy ubat sa langit ta in-Anak
Tawu. 38 Ya panggitnan sabay
ya babun luta. Buy ya mangêd
da bini, sabay ya mani tawuy
pag-arian Bapan Namalyari. Ya
mani têmak, sabay ya mani tawuy
pansakupun Satanas. 39 Ya kap-
atin manggitna ya namibulaglag
binin têmak, sabay si Satanas.
Ya pamupul, sabay ya katganan
babun luta. Buy ya mamupul,
sabay ya mani ang-el. 40 Nu
parasaantun tipunun na mani
têmak buy pan-ulamên, para êt

† **13:31** 13:31 Sa bansan Israel, mantumag-ay ya mustasa la kaparisun kayu, nuwa sa Pilipinas, kay gulay ya mustasa. ‡ **13:35** 13:35 Mani Kanta 78:2.

bayduy malyari sa mani pag-arian
Satanas sa katganan babun luta.
41 Sikuy ubat sa langit ta in-
Anak Tawuy mamiutus mani ang-
el, buy itas la sa pag-arian kuy ka-
ganawan pangubatan kasalanan
kaatag buy manyag kadawakan.
42 Isamwag sila sa manggilud da
apuy. Manangis sila baydun
mingêngêt ta bêbêy. 43 Nuwa
ya mani matinêk, mansumawang
silan nanuwad mamut sa pag-
arian Bapa lan Namalyari. Sikaw
wa mani mallêngê, pakaisipin
yuy nalêngê yu!”

Ya paalimbawa sa nakakali ya pibandiyan buy perlas

44 Sinabi pun êt Jesus, “Ya pag-
arin Bapan Namalyari, maiparisu
sa pibandiyan na nakakali sa
gisay panggitnan. Sên nakalin
gisay tawu, ingkali nan mangu-
man. Buy sa tula na, nuli
ya buy insaliw nay kaganawan
pibandiyan na amên masaliw nay
abituy panggitnan.”

45 “Ya pag-arin Bapan Namal-
yari, maiparisu sa dinyag gisay
mangalakal ya mangkap man-
gangêd da perlas. 46 Sên nakakit
yan gisay makamal la perlas, in-
saliw nay kaganawan pibandiyan
na buy sinaliw nay abituy perlas.”

Ya paalimbawa sa pukut

47 “Ya pag-arin Bapan Namal-
yari, maiparisu sa gisay pukut ya
pinanalap mani tawu sa lawa buy
nakadakêp silan magmikakalasi
ya kênan lanêm. 48 Sên nap-
nuy nay pukut, ginuluy lay ati
sa agid lawa. Pamakayari, niknu
sila buy impapawa lay kênan
lanêm ma makna buy insamwag
lay asê makna. 49 Para êt bay-
duy malyari sa katganan babun
luta. Lumatêng nga mani ang-
el buy ipapaway mani matinêk
sa nangadadawak. 50 Isamwag
ga mani nangadadawak sa mang-
gilud da apuy. Manangis sila
baydun mingêngêt ta bêbêy.”

51 Pamakayari, pinatang silan
Jesus, “Napukatan yu nayi ya
kaganawan paalimbaway sinabi
ku?”

Nakitbay sila, “Awu. Napukatan
yan nana.”

52 Buy sinabin Jesus kalla,
“Kabay awêd, ya balang manu-
run Kautusan ya naturwanan
nana tungkul sa pag-arin Bapan
Namalyari, maiparisu sa gisay
magbandin bali ya dilag malakêy
pibandiyan sa budega. Pan-
isalwang nay mana buy bayun
gamit sa budega na.”

Asê tinanggap si Jesus sa Nazaret
(Marcos 6:1-16; Lucas 4:16-30)

53 Pamakayarin in-aral Jesus ya
mani paalimbawan abiin, nami-
tayna. 54 Naku ya sa Nazaret
sa balayan na kinaragulan na
buy nangaral ya baydu sa balin
pagtipunan mani Judio. Nakau-
papas ya mani kabaryu na sa
kabiyasnan na. Sinabi la, “Saantu
nay naman nakway kabiyasnan
na buy kapangyarian manyag ma-
makaupapas? 55 Pakan kay anak
yan gisay kalpinteru ta buy ya
indu na, si Maria? Buy alwa nayin
mapatêl nay lawyaki silan Santi-
ago, Jose, Simon, buy si Judas?
56 Buy alwa nayin kay kabaryu
tamu êt ta mapatêl nay babayi?
Saantu na nakway parabaysên
na kapangyarian?” 57 Kinasêman
laya.

Kabay sinabin Jesus kalla, “Ya
gisay propeta, panggalangên ya
agyan dakun saantuy lugal, liban
tana sa sarili nan balayan buy
pamilya.” 58 Asê nanyag baydun
malakêy mamakaupapas si Je-
sus, gawan a sila manampalataya
kana.

14

Ya pangamatin Juan ya Mamawtismu
(Marcos 6:14-29; Lucas 9:7-9)

1 Sa panawun abitu, nabalitan
Gobernador Herodes Antipas ya
tungkul kan Jesus. 2 Kabay sinabi
na sa mani upisyal na, “Siya si
Juan ya Mamawtismu ya nangu-
man nabyay! Kabay mamakadyag
yan mamakaupapas!”
3-4 Ati ya nalyari kan Juan bayu
ya nati. Pawa nan pansabin
kan Gobernador Herodes Antipas,
“Asê ustuy pinag-asawa mu si
Herodias ya asawan Felipe ya
patêl mu.” Kabay impadakêp buy
impasukul Gobernador Herodes
Antipas si Juan. 5 Labay dayin
Gobernador Herodes Antipas ya
ipapati na si Juan, nuwa malimu
ya sa mani Judio tagawan pangki-
lalanên lan propeta si Juan.
6 Sên inlumatêng ngay allun
pangganaka sa allun pamianak
kan Gobernador Herodes Antipas,
nanalêk ka dalaga ya anak
Herodias sa arapan mani bisita.
Gawan sa panalêk na, natula
si Gobernador Herodes Antipas.
7 Kabay sinabi na sa dalaga,
“Manumpa kun idin ku kamuy
agyan sabêt ta yawarên mu.”
8 Gawan sa sinabin Gobernador
Herodes Antipas, nakuy dalaga
sa indu na buy namatang ya
nu sabêt ta labay nan yawarên.
Kabay sinabi na sa dalagay paradi,
“Labay kuy idin mu kangkuy ulun
Juan ya Mamawtismuy idi sa gisay
pambusku.” Kabay nag-udung
ya kan Gobernador Herodes
Antipas buy sinabi nay abitu.
9 Ingkalungkut Gobernador ya
inyawad dalaga. Nuwa gawan sa
pangakuy nalêngên mani bisita,
in-utus nay daygên na inyawad
dalaga. 10 Kabay impaputus nay
ulun Juan ya idi sa sukulan 11 buy
indin ya ulu na sa gisay pambusku
buy inggawang sa dalaga. Buy
inggawang êt dalaga sa indu na.
12 Kingwan mani tagasunul Juan
ya bangkay na buy in-ilbêng.
Pamakayari, impatanda la kan
Jesus ya nalyari.

Ya pamakan Jesus sa limay libuy tawu
(Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)

13 Sên natandan Jesus ya abitu,
namita ya baydu buy nagsakay
ya sa gisay bangka napapakun sa
gisay lugal la kakyangan. Nuwa
sên natandan mani tawuy ubat sa
magmikakanayun na balayan ya
nakabitay na si Jesus, namita sila
papakun sa lugal la lakwên na.
14 Kabay sên nagtabuy si Jesus sa
bangka, nakitan nay sadyay lakên
tawu. Nalunus ya kalla. Kabay
pinaiyul nay mani nipagsakit.
15 Sên mamayabi-yabi yana,
nagdani kan Jesus ya mani taga-
sunul na buy sinabi la, “Idi kitamu
sa kakyangan na lugal buy yabi
yana. Kabay ipalaku minay mani
tawu sa nangarani ya baryu amên
makasaliw silan maêkan la.”
16 Nuwa sinabin Jesus kalla, “A
layna kaylangan mita. Sikaw wa
mam-in maêkan la.”
17 Nakitbay sila, “Kay lilima
yabay ya tinapay tamu buy kay
luluway kênan lanêm.”
18 Sinabin Jesus, “Gêtan yu di
kangku.” 19 Pinaiknu nay mani
tawu sa lamun. Pamakayari,
kingwa nay limay tinapay buy
luway kênan lanêm. Nangêlêw
ya sa langit buy nagpasalamat
kan Bapan Namalyari. Binis-ilbis-
il nay tinapay buy kênan lanêm
buy indin na sa mani tagasunul
na. Indin êt mani tagasunul na
sa mani tawu. 20 Nakaêkan na
kaganawan tawu buy nabsuy. Sên
tinipun mani tagasunul nay tagan
na tinapay buy kênan lanêm, na-
pakapnu la pun êt ta mapu buy

luway salikap. 21 Ya bilang mani
lawyaki ya nakaêkan, limay libu.
Asê pun kaawyun na mani babayi
buy mani anak baydu.

Namita si Jesus sa babun lanêm
(Marcos 6:45-52; Juan 6:15-21)

22 Kaban pan-ipaulin Jesus ya
mani tawu, impasakay na sa
bangka ya mani tagasunul na buy
impauna na sa lipay lawa. 23 Sên
nakabitay nay mani tawu, sinu-
mukpa yan kakapad na sa bung-
uy amên manalangin. Nayabinan
nayna baydu 24 buy ya bangkan
mani tagasunul na, idi yana sa
bunak lawa ya masipwakan nan
mangaragul la alun gawan masa-
bangan silan angin. 25 Sên
bunatbunat tana, kinamat nay
mani tagasunul nan mamita sa
babun lanêm. 26 Sên nakit mani
tagasunul nay dilag mamita sa
babun lanêm, sadyay limu la.
Kabay masnêg lan sinabi, “Anitu!”
27 Nuwa tambêng nagsabi si Je-
sus, “Sikuy ati, agana kaw mal-
imu. Pas-êyên yuy nakêm yu!”
28 Nakitbay si Pedro kana,
“Panginuun, nu sabay sikay abiin,
ipalaku muku baysên mamita êt
sa babun lanêm.”
29 “Kaksaw ka!”, sinabin Je-
sus. Kabay nagtabuy si Pe-
dro sa bangka buy namita sa
babun lanêm papakun kan Je-
sus. 30 Nuwa sên nakitan nay
malakas ya angin, nalimu ya buy
pakanawa yan nilêmlêm. Kabay
masnêg nan sinabi, “Panginuun,
iligtas muku!”
31 Tambêng yan dinwang Je-
sus buy sinabi na, “Nabêlêng yay
panampalataya muta! Siyan mag-
mitalisa ka yata?”
32 Sên pamakasakay lan luwa
sa bangka, tinunggên na malakas
ya angin. 33 Buy inulimên yan
mani tagasunul nay idi sa bangka
buy sinabi lay, “Pêtêg yabay Anak
Bapan Namalyari!”

Pinaiyul Jesus ya mani ni-
pagsakit sa Genesaret
(Marcos 6:53-56)

34 Sên pamakalipay la sa lawa,
nilatêng sila sa lugal Genesaret.
35 Nakilalan mani taga baydu si
Jesus buy tambêng silan niutus
mibalita sa mani tawu sa lugal
la nakapalitêng baydu. Kabay
gintan kan Jesus ya kaganawan
nagsakit. 36 Nakilunuslunus kan
Jesus ya mani nipagsakit ya agyan
kay madukpan lay palpal yaming
na. Buy inumiyul la kaganawan
nakadukpa kana.

15

Ya naugalyan tungkul sa pan-
guyas gamêt
(Marcos 7:1-13)

1 Pamakayarin abitu, nagdani
kan Jesus ya dakun umnuy
Pariseo buy mani manurun
Kautusan na ubat sa Jerusalem.
Namatang sila kana, 2 “Uysiyan
a ya pansunulun mani tagasunul
muy naugalyan mani pipuunpu-
unan tamu ta? A sila mag-uyas
gamêt bayu mangan.”
3 Pikitbayan silan Jesus,
“Uysiyan pallabagên yu yay utus
Bapan Namalyari amên kay
masunul yuy mani naugalyan
mani pipuunpuunan yu ta?
4 Kaparisun ati, in-utus Bapan
Namalyari ya, ‘Galangên muy
mangatwa mu.’ Buy in-utus na êt
ya, ‘Sisabêt man na mandustak sa
mangatwa na, sêpat yan patin.’
5 Nuwa sikaw, siyan pan-iaral
yu yay malyarin sabin anak
sa mangatwa nay, ‘Mangatwa
kuway, ya sawup pa idin ku dayi
kamuyu, in-il-an kina kan Bapan
Namalyari.’ 6 Sa pakapakun
baydu, a nayna inggalang ya man-
gatwa na. Gawan sa naugalyan
yu, dinyag yun ayin kapukatan na
utus Bapan Namalyari. 7 Mani
mapagtalingkayu! Pêtêg ga

impasulat Bapan Namalyari kan
Propeta Isaias tungkul kamuyu.
Ta idi sa kasulatan,
8 ‘Panggalangên nakun mani
tawun ati nuwa kay sa sabi
la,
tagawan marayu kangkuy bêkê la.
9 Ayin kapukatan na pangulimên
la kangku,
gawan na pan-ituru la, kay utus
tawu.’ ”*

Ya mamakadinat sa tawu
(Marcos 7:14-23)

10 Impadanin Jesus ya mani
tawu buy sinabi na kalla,
“Mallêngê kaw buy pakaintindin
yuy sabin ku. 11 Alwan man-
sumun sa bêbêy tawuy makapad-
inat kana, nun a ya nadawak ka
sabi ya man-umawas sa bêbêy
na.”
12 Nagdani ya mani tagasunul
na buy sinabi, “Manuru, a mu
nayi tanday natibsêy mani Pariseo
gawan sa sinabi mu?”
13 Nakitbay si Jesus, “Ya ka-
ganawan tanaman ya asê intanêm
Bapa kuy idi sa langit, ulutun
na. 14 Pasawan yu sila. Ta para
silan mani bulag ya mangakay ka-
parisu lan bulag. Nu akayên bu-
lag ya kaparisu nan bulag, parisu
silan manabu sa kali.”
15 Amêsên, sinabin Pedro,
“Ipaintindi mu kanyan ya labay
sabin abiin na paalimbaway
sinabi mu.”
16 Sinabin Jesus kalla, “Sikaw
êt nayi, a yu mapukatan? 17 A
yu nayi tanday agyan sabêt ta
kanên yu, sumun sa bituka yu
buy iawas nay ati? 18 Nuwa
ya mani nadawak ka sabi ya
man-umawas sa bêbêy tawu ya
naubat sa bêkê na, sabay ya
makapadinat kana. 19 Tagawan
maubat sa bêkên tawuy pangisip
nan nadawak ya sabay ya mitus-
tus kanan mamati, makikanayun,
mampêl, manakaw, maglaram,
buy magsabin nadawak laban sa
kaparisu na. 20 Abiin na ka-
ganawan kadawakan ya sabay ya
makapagpadinat sa gisay tawu,
nuwa ya asê pag-uyas gamêt bayu
mangan, alwan abiin ya maka-
padinat kana.”

Ya panampalatayan babayi ya
alwan Judio
(Marcos 7:24-30)

21 Namita baydu si Jesus buy
naku ya sa mani lugal la marani
sa balayan Tiro buy Sidon.†
22 Dilag gisay babayi ya alwan
Judio ya taga Canaan. Nagdani
ya kan Jesus buy nakilunuslunus
ya kana. Sinabi na, “Panginuun
ya layin Arin David, malunus
ka kayêk kangku! Ya anak kuy
babayi, pansêdakan yan nadawak
ka ispiritu ya sabay ya mamasakit
kana.”
23 Nuwa asê nakitbay si Je-
sus kana. Kabay nagdani kanay
mani tagasunul na buy sinabi
la, “Pabitên yinay babayin abiin,
gawan matarit yatan kilalaku kan-
tamu.”
24 Sinabin Jesus sa babayi, “In-
utus saku baydi kay para sa mani
Israelita ya paran mani tupay
nangalilitêp.”
25 Nuwa nagdani kanay babayi
buy nanduku sa arapan na
buy sinabi, “Panginuun, sawpan
muku.”
26 Sinabin Jesus kanay gisay
panabin, “Asê mangêd da kêwên
na kanên mani anak buy idin sa
mani asu.”
27 Nakitbay ya babayi, “Pêtêg
yabay ya Panginuun, nuwa agyan
mani asu, mangan silan saksak ya
mangainêgnêg amung la ubat sa
lamesa.”
28 Amêsên, sinabin Jesus kana,
“Bapan dagul panampalataya mu!
Madyag ga panyawarên mu.” Buy

* **15:9** 15:9 Isaias 29:13. † **15:21** 15:21 *Tiro buy Sidon* sabay ya balayan mani alwan Judio.

sa uras êt abitu, inumiyul la anak
nay babayi.

Malakêy pinaiyul Jesus

29 Sên namita baydu si Jesus,
dinuman ya sa agid lawan Galilea
buy sinumukpa ya sa bung-uy buy
baydu yan niknu. 30 Malakêy
tawuy nilaku kan Jesus un mani
pilay, bulag, lumpu, pipi buy
kaatag pun êt ta nipagsakit. In-
dani la sa arapan Jesus buy
pinaiyul na sila. 31 Sên nakit mani
tawuy nakapagsabi ya pipi, inu-
miyul ya mani lumpu, nakabitay
mani pilay, buy nakakit tay mani
bulag, nakaupapas sila. Kabay
inulimên lay Bapan Namalyarin
Israel.

Ya pamakan Jesus sa apat ta libu
(Marcos 8:1-10)

32 Binêg Jesus ya mani taga-
sunul na buy sinabi na kalla,
"Malunus saku sa mani tawun
ati, gawan tatluy allu ku silay-
nan kaawyun buy ayin silaynan
maêkan. A ku sila labay paulin
layangên dat mablay sila sa dan."
33 Nakitbay ya mani tagasunul
na, "Antuy pangwanan tamun
kanên baydi sa kakyangan amên
ipakan sa paradi ya kalakêy
tawu."
34 Pinatang silan Jesus, "Umnuy
tinapay yu baysên?"
Nakitbay sila, "Kay pitu buy
dakun umnuy nangabêlêng nga
kênan lanêm."
35 Pinaiknun Jesus ya mani tawu
sa luta. 36 Kingwa nay pituy tina-
pay buy mani kênan lanêm buy
nagpasalamat ya kan Bapan Na-
malyari. Pamakayari, binis-ilbis-
il nay ati buy indin na sa mani
tagasunul na amên idin la sa mani
tawu. 37 Nakaêkan na kaganawan
buy nabsuy. Sên tinipun lay mani
tagan na kanên, napakapnu la
pun êt ta pituy salikap. 38 Ya
bilang mani lawyaki ya nangan,
apat ta libu. Asê pun êt kaawyun
di ya mani babayi buy mani anak.
39 Pamakayarin impaulin Jesus
ya mani tawu, nagsakay ya sa
bangka buy naku ya sa lugal Ma-
gadan.

16

Pinanyawadan mamakaupapas si Jesus
(Marcos 8:11-13; Lucas 12:54-56)

1 Dilag mani Pariseo buy mani
Saduseoy nagdani kan Jesus amên
subukan laya. Inyawad la kanay
mipakit yan mamakaupapas bi-
lang tanda' ya in-utus yan Bapan
Namalyari. 2 Nuwa sinabin Je-
sus kalla, "Nu mikêlêp pa mamut
buy naudit ta langit, pansabin
yuy 'Mangêd da panawun wasak.'
3 Buy nu maranun buy makit yuy
naudit buy nabudêg ga langit,
pansabin yu, 'Manguran amêsên.'
Tanda yuy labay sabin mani man-
gakit yu sa langit, nuwa siyan a
yu tanday labay sabin mani pan-
daygên Bapan Namalyari sa ka-
pamilatan ku amêsên ta? 4 Sikaw
wa tawu amêsên na nadawak buy
asê tapat kan Bapan Namalyari!
Manyawad kaw mamakaupapas
bilang tanda' ya in-utus sakun
Bapan Namalyari, nuwa ayin yan
ipakit kamuyu nun a ya tanda' ya
nalyari kan propeta Jonas sabitun
nuna!"* Pamakayari, inlakwanan
silan Jesus.

Ya pamalbag mani Pariseo buy mani Saduseo
(Marcos 8:14-21)

5 Sên naku sila sa lipay dagat,
natandan mani tagasunul Jesus
ya naliwan lay mantan tinapay.

* **16:4** 16:4 Ya nalyari kan propeta Jonas, tatluy allu buy tatluy yabi nan idi sa bitukan maragul la kênan lanêm buy inumawas yan nabyay. Para êt bayduy nalyari kan Jesus, ta tatluy allu nan nakalbêng, nuwa nabyay yan nanguman.

6 Sinabin Jesus kalla, “Mangillag
kaw sa pamalbag mani Pariseo
buy mani Saduseo.”
7 Nisasabi ya mani tagasunul
Jesus, “Sinabi nay abitu gawan
ayin kitamun gintan na tinapay.”
8 Nuwa tandan Jesus ya pisas-
abyan la. Kabay pinatang na
sila, “Awta siyan pisasabyan yu
yay ayin kaw gintan na tina-
pay ta? Kabêlêng ngan panam-
palataya yu! 9 A kaw pun nayi
makapukat? Nalitêpan yina nayi
ya dinyag ku sa limay tinapay
ya impakan sa limay libuy tawu?
A yu nayi maganaka nu umnuy
salikap pa napakapnu yu sa mani
tagan na kanên? 10 Nalitêpan yu
êt nayi ya pituy tinapay ya im-
pakan sa apat ta libuy tawu, buy
a yu nayi maganaka nu umnuy
salikap pa napakapnu yu sa mani
tagan na kanên? 11 A yu nayi
mapukatan na alwan tinapay ya
labay kun sabin sabitun sinabi
kuy, ‘Mangillag kaw sa pamalbag
mani Pariseo buy mani Saduseo?’
” 12 Kay baydu la pun napukatan
ya alwa awêd pamalbag sa tina-
pay ya labay sabin Jesus nun a ya
pan-iaral mani Pariseo buy mani
Saduseo.

Ya pamipatandan Pedro tungkul kan Jesus
(Marcos 8:27-30; Lucas 9:18-21)

13 Sên inlumatêng si Jesus buy
mani tagasunul na sa lugal ya
marani sa balayan Cesarea Fil-
ipos, pinatang na sila, “Sabêt
ta pansabin mani tawu tungkul
kangku ya in-Anak Tawuy ubat sa
langit?”
14 Nakitbay sila, “Dilag
magsabin sika si Juan ya Ma-
mawtismu. Dilag êt taman
magsabin sika si propeta Elias.
Buy ya kaatag, magsabin sika
si propeta Jeremias o gisa ka sa
mani propeta.”
15 Pinatang silan Jesus, “Nuwa
kamuyu, sisabêt taku?”
16 Nakitbay si Simon Pedro,
“Sabay sika ya Cristuy Anak Ba-
pan Namalyari ya nabyay!”
17 Sinabin Jesus kana, “Simon ya
anak Jonas, pinagpala kan Bapan
Namalyari tagawan alwan tawuy
nipatanda kamun abiin, nun a ya
Bapa kuy idi sa langit. 18 Simon,
sika si Pedro† buy sa batun ati,
ipaydêng kuy manampalatayay
miaawyun buy agyan na kapang-
yarian kamatyan, asê manambut
kana. 19 Idin ku kamuy mani
susin kaarian sa langit amên nu
sabêt man na ibawal mu baydi
sa babun luta, ibawal êt sa langit
buy nu sabêt man na tulutan mu
baydi sa babun luta, tulutan êt sa
langit.”
20 Pamakayarin abiin, tinipanan
Jesus ya mani tagasunul na ya
agana la sabin agyan kansabêt
man ya sabay siyay Cristuy im-
pangakun Bapan Namalyari.

Ya mumunan pagsabin Jesus tungkul sa pangamati na
(Marcos 8:31-9:1; Lucas 9:22-27)

21 Paubat baydu, impatandan Je-
sus sa mani tagasunul nay, “Kay-
langan kun maku sa Jerusalem
buy madanasan na malakêy pa-
masakit sa mani mangatway ma-
nungkulan, mani mamunun pari,
buy sa mani manurun Kautusan.
Ipapati laku, nuwa sa ikatluy allu,
manguman nakun mabyay.”
22 Sên nalêngên Pedroy abitu,
pikilaku na si Jesus sa gisay agid
buy pinagkasabi naya, “Pangin-
uun, agana ta dayi tulutan Bapan
Namalyari kamuy abiin. Kanu-
man asê malyari kamuy abiin.”
23 Nag-arap si Jesus kan Pedro
buy sinabi na, “Magpakarayu ka
kangkuy Satanas! Pambênbênan

† **16:18** 16:18 Ya labay sabin lagyun Pedro, batu.

mukun daygên na kalabayan Bapan Namalyari, ta alwan kalabayan nay pan-isipin mu nun a
ya kalabayan tawu.”
24 Pamakayari, sinabin Jesus
sa mani tagasunul na, “Nu sis-
abêt man na kalabay manunul
kangku, sêpat nan liwanên na
sarili nan kalabayan buy nakal-
an yan mati gawan sa panunul
na kangku kaparisun pamakay
kurus buy manunul ya kangku.
25 Tagawan nu sisabêt man na
tawuy maglabay miligtas ya biyay
na, sabay ya matasan biyay na.
Nuwa ya tawuy nakal-an mam-in
biyay na para kangku, sabay ya
mabiyan biyay ya ayin katganan.
26 Agyan makwan gisay tawuy
kaganawan pibandiyan baydi sa
babun luta, nuwa mipakabili ya
sa ayin katganan na kaparusan,
a nayna mapagnabang nga ati.
Dilag ya nayin maibayad amên
mabiyan yan biyay ya ayin kat-
ganan? 27 Tagawan sikuy ubat sa
langit ta in-Anak Tawu, lumatêng
ngakun kaawyun na mani ang-
el Bapa ku ya dilag kapangyarian
na. Sa allun abitu, tumbasan kuy
dinyag balang gisa. 28 Pansabin
ku kamuyuy dilag dakun umnu
kamuyu baydi ya asê mati anggan
a laku makitan na ubat sa langit ta
in-Anak Tawuy mallumatêng nga
mag-ari.”

17

Ya pagbayun wangis Jesus
(Marcos 9:12-13; Lucas 9:28-36)

1 Pamakayarin anêm ma allu,
pikilakun Jesus si Pedro buy
luway mipatêl ya silan Santiago
buy si Juan sa gisay matag-ay
ya bung-uy un kay kakapad la.
2 Sên idi silayna baydu, nakit lay
nagbayuy wangis Jesus. Ya lupan
Jesus, sinumawang nanuwad ma-
mut buy pinupumutin nanuwad
sawang nga yaming na. 3 Bêngat
tan nagpakit si Elias buy si Moises
ya makisabi kan Jesus. 4 Kabay
sinabin Pedro kan Jesus, “Pang-
inuun, mangêd da idi kitamu
baydi. Nu labay mu, manyag
gakun tatluy sawung. Gisa kamu,
gisa kan Moises buy gisa kan
Elias.”

5 Kaban magsabi pun si Pedro,
natugpawan silan mamakasilêw
wa ulap. Buy dilag silan
nalêngêy tunuy ya ubat sa ulap
pa magsabin, “Ati ya kakaidwan
kun Anak ya kapapaidu kangku.
Mallêngê kaw kana!”

6 Sên nalêngên mani tagasunul
nay tunuy, nipaglukub sila gawan
sa limu la. 7 Nuwa dinanyan
silan Jesus buy tinalan. Sinabi
na, “Midêng kaw! Gana kaw
malimu.” 8 Sên nangêlêw sila,
ayin silaynan kaatag nakitan, nun
a kay si Jesus.

9 Kaban manlumunsan sila sa
bung-uy, intipan Jesus kallay,
“Agana yu sabin agyan kansabêt
man na nakitan yu anggan a ku
manguman mabyay ya in-Anak
Tawuy ubat sa langit.” 10 Kabay
pinatang yan mani tagasunul na,
“Uysiyan pansabin yan mani ma-
nurun Kautusan na kaylangan
munan lumatêng si Elias bayu si
Cristu ta?”

11 Nakitbay si Jesus, “Pêtêg ga
dilag munan lumatêng nga ka-
parisun Elias amên il-an nay ka-
ganawan bagay. 12 Pansabin ku
kamuyuy inlumatêng ngay ka-
parisun Elias, nuwa a ya nakilalan
mani tawu nun a dinyag lay labay
lan daygên kana. Para êt baysên
na daygên la kangkuy ubat sa lan-
git ta in-Anak Tawu, ta pasakitan
laku êt.”

13 Sên sinabi nay abitu, na-
pukatan mani tagasunul nay
sabay si Juan ya Mamawtismuy
pantukuyun na.

Pinaiyul Jesus ya anak ya sinêdakan nadawak ka ispiritu
(Marcos 9:14-29; Lucas 9:37-43)

14 Sên nag-udung silan Jesus
sa binyanan malakêy tawu, dilag
gisay liyaki ya nagdani kana buy
nanduku sa arapan na. Sinabi
na, 15 “Panginuun, malunus ka sa
anak kuy liyaki. Dilag yan sakit
ta tinugaw buy nu latngan ya,
sadyay sakit matanam na. Kabay
magkamitugaw ya sa apuy buy
pawa ya êt manabu sa lanêm.
16 Gintan kuya sa mani tagasunul
mu, nuwa a laya mapaiyul.”
17 Nakitbay si Jesus, “Sikaw wa
layin ayin panampalataya buy
natukawkaw wa isip! Anggan
makanu kataw pun pibabatan?
Gêtan yu baydi ya anak!”
18 Tinubag buy impatas Jesus ya
nadawak ka ispiritu buy nag-awas
ya sa anak. Buy sa uras êt abitu,
inumiyul la anak.
19 Sên kakapad la tana, nagdani
kan Jesus ya mani tagasunul na
buy namatang, “Uysiyan a yan ya
naipatas ya nadawak ka ispiritu
ta?”
20 Nakitbay si Jesus, “Gawan
kay nabêlêng nga panampalataya
yu! Pansabin ku kamuyuy nu
dilag kaw panampalatayay kasin
bêlêng but-un mustasa, malyari
yun sabin sa bung-uy ati, ‘Milaku
ka du,’ buy milaku yabay. Ayin
bagay ya a yu madyag. 21 [Nuwa
ya parabayduy kalasin nadawak
ka ispiritu, kay maipatas ya sa
kapamilatan panalangin buy pag-
ayunu.”]

Ya ikalway pamipatandan Jesus tungkul sa pangamati na
(Marcos 9:30-32; Lucas 9:43-45)

22 Sên nititipun si Jesus buy
mani tagasunul na, sinabi na
kalla, “Sikuy ubat sa langit ta
in-Anak Tawu, igawang ngaku
sa mani nipagtungkulan 23 buy
patin laku. Nuwa sa ikatluy
allu, manguman nakun mabyay.”
Sên nalêngên mani tagasunul nay
abitu, nalungkut sila.

Ya pamayad buwis sa Templu

24 Pamakalatêng la sa balayan
Capernaum, nagdani kan Pedroy
mani maningil buwis para sa
Templu buy namatang, “Ma-
mayad nayin buwis ya Manuru
yu para sa Templu?”
25 Nakitbay si Pedro, “Awu, ma-
mayad ya.”
Sên nag-udung si Pedro sa bali
ya tutugêlan la, pinatang yan
Jesus, “Para kamuy Pedro, sis-
abêt ta mamayad buwis sa mani
ari? Ya mani anak la o ya mani
dayuwan?”
26 Nakitbay si Pedro, “Ya mani
dayuwan.”
Sinabin Jesus, “Nu parabaydu,
ya labay mun sabin, a yina kay-
langan mamayad buwis ya mani
anak. 27 Nuwa nu a kitamu ma-
mayad buwis, dat kasakitan na
kitan nakêm. Kabay maku ka sa
lawa buy mamadwas. Ya muna
mun makway kêna, ibinganga
muy bêbêy na. Buy makitan
mu bayduy peray nukad tan pa-
mayad buwis. Kêwên muy abitu
ta ibayad ta sa mani maningil
buwis.”

18

Sisabêt ta pinakadakila sa pag-arian Bapan Namalyari
(Marcos 9:33-37; Lucas 9:46-48)

1 Sa uras abitu, nagdani kan Je-
sus ya mani tagasunul na buy na-
matang, “Sisabêt ta pinakadakila
sa pag-arian Bapan Namalyari?”
2 Binêg Jesus ya gisay anak ka
nabêlêng buy impaidêng sa ara-
pan la. Sinabi na, 3 “Pansabin
ku kamuyuy nu a kaw magbayu
buy mambus sa ugalin nabêlêng
nga anak ya mapagpayêpa, a kaw
miawyun sa mani tawuy pag-
arian Bapan Namalyari. 4 Kabay

nu sisabêt man na magpakayêpa
kaparisun anak ka ati, sabay ya
pinakadakila sa pag-arian Bapan
Namalyari.”
5 “Buy nu sisabêt man na man-
anggap sa anak ka ati gawan sa
panunul na kangku, sikinay pan-
tanggapên na.”

Ya sangkan kasalanan
(Marcos 9:42-48; Lucas 17:1-2)

6 “Nuwa nu sisabêt man na
magin sangkan pangasalanan
nangabêlêng nga anak ya man-
ampalataya kangku, mangêd pun
na is-êl la bêng na sa maragul
la panggilingan na batu buy
isamwag sa bunak dagat.”
7 “Kapalunus ya mani tawu
baydi sa babun luta gawan
sa mani tuksuy sangkan pan-
gasalanan. Pêtêg yabay lumatêng
nga abiin, nuwa kapalunus ya
malyari sa tawuy pangubatan
kasalanan kaparisu na.”
8 “Kabay nu ya gamêt mu
o bitis mu ya magin sangkan
pangasalanan mu, putusun mu
buy isamwag. Mangêd pun ya
maku ka sa langit ya gigisay
bitis buy gigisay gamêt mu kaysa
luway bitis buy luway gamêt muy
isamwag sa apuy ya asê manga-
palêng. 9 Buy nu gisay mata muy
magin sangkan pangasalanan mu,
lus-ukun mu buy isamwag! Mas
mangêd pun na maku ka sa langit
ta gigisay mata kaysa luwa yabay
ya mata mu, nuwa isamwag kay
naman sa impernu.”

Ya tupay nalitêp
(Lucas 15:3-7)

10 “Illagan yun agana yu êlêwên
nayêpay agyan gisa man sa
nangabêlêng nga anak. Pansabin
ku kamuyu ya mani ang-el ya
magbantay kalla, pawan idi sa
arapan Bapa kuy idi sa langit.
11 [Tagawan sikuy ubat sa langit ta
in-Anak Tawu, naku waku baydi
sa babun luta amên iligtas ya
mani nangalilitêp.]”
12 “Sabêt sa pangêlêw yuy
daygên gisay tawuy dilag dinalan
na tupa nu nalitêp pa gisa?
Alwa nayin lakwanan na pun
na siyam mapu buy siyam
ma tupa baydu sa bung-uy ya
pagpastulan na, ta têkapên nay
gisay nalitêp? 13 Pansabin ku
kamuyuy nu makitan nay tupay
nalitêp, matula-tula ya kaysa
siyam mapu buy siyam ma asê
nalitêp. 14 Para êt baysên na
matanam Bapa yuy idi sa langit,
ta a na labay malitêp agyan gisa
man sa nabêlêng nga anak.”

Nu nangasalanan na gisay patêl
la manampalataya

15 “Nu mangasalanan kamuy
patêl mu sa panampalataya,
lakwên muya buy misabi kaw kay
kakapad yu. Ipalinaw mu kanay
kasalanan na dinyag na. Nu
mallêngê ya kamu, miudung ya
sa mana yun pamibêbêtêk bilang
mipapatêl sa panampalataya.
16 Nuwa nu a yapun mallêngê
kamu, mipikilaku kan gisa o luwa
pun na patêl sa panampalataya
amên ‘ya kaganawan napisabyan
yu, mapagpapêtgan luwa o tatluy
nakakit.’* 17 Nu a ya mallêngê
kalla, ipatanday ati sa mani man-
ampalatayay miaawyun. Buy nu
a yapun kalabay mallêngê kalla,
ituwad yuyan gisay tawuy asê
mangilala kan Bapan Namalyari
o gisay maningil buwis.”

Ya kapangyarian mamibawal
buy mam-in paintulut

18 “Pansabin ku kamuyuy nu
sabêt man na ibawal yu baydi sa
babun luta, ibawal êt sa langit,
buy nu sabêt man na tulutan yu
baydi sa babun luta, tulutan êt sa
langit.”

* **18:16** 18:16 Deuteronomio 19:15.

19 “Pansabin ku kamuyuy nu
dilag luwa kamuyuy nikasundu sa
sabêt man baydi sa babun luta
sa panalangin yu, idin Bapa kuy
idi sa langit ta panyawarên yu.
20 Tagawan nu saantu dilag luwa
o tatluy nititipun gawan kangku,
idi yaku baydu kalla.”

Ya paalimbawa sa ipus ya asê kalabay mamatawad

21 Amêsên, nagdani si Pedro
kan Jesus buy namatang, “Pang-
inuun, katiumnu kun patawarên
na patêl kuy pawan manyag
kasalanan kangku? Makatapitu
nayi?”
22 Nakitbay si Jesus, “Alwan kay
makatapitu nun a pitumpu buy
pitu. 23 Tagawan ya pag-arin
Bapan Namalyari, maiparisu sa
pag-arin gisay ari ya impabêg nay
mani ipus na amên singilin na sila
sa mani utang la. 24 Sên ump-
isên naynay paningil na, gintan
kanay gisay ipus ya nakautang
kanan milyun-milyun.† 25 Gawan
a ya makabayad, sinabin ari,
‘Isaliw yu silan mipapamilya buy
kaganawan pibandiyan na amên
mabayaran nay utang na.’ ”
26 “Kabay nakilunuslunus buy
nandukuy ipus sa ari, ‘Ari kuway,
biyan muku pun kayêk panawun
amên mabayaran kuy kaganawan
nautang ku.’ 27 Kinalunusan yan
ari. Kabay a nayna impabayad da
mani utang na buy impauli ya.”
28 “Nuwa pamakabitan ipus,
natbêng nay gisay kaparisu nan
ipus ya nakautang pêrad kana.
Dinagus buy ginêyêk naya. Sin-
abi na, ‘Bayaran muy utang mu
kangku!’ ”
29 “Nanduku kanay kaparisu
nan ipus buy nakilunuslunus,
‘Biyan muku pun kayêk panawun
amên mabayaran kuy kaganawan
nautang ku kamu.’ 30 Nuwa a ya
nakalabay, nun a impasukul nay
kaparisu nan ipus anggan asê pun
makabayad.”
31 “Sên nakitan kaatag ipus ya
dinyag na, nalungkut sila. Kabay
naku sila sa ari amên ipatanda lay
kaganawan nalyari.”
32 “Impabêg amêsên ari ya ipus
buy sinabi kana, ‘Sikay nadawak
ka ipus! A ku impabayad da nau-
tang mu gawan nakilunuslunus
ka kangku. 33 Siyan a ka ya
nalunus sa kaparisu mun ipus
kaparisun pallunus ku kamu ta?’
34 Gawan sa sadyay tubag ari,
impasukul nay ipus anggan a na
pun mabayaran na kaganawan
nautang na.”
35 Sinabi pun Jesus, “Para êt
baysên na daygên Bapa kuy idi
sa langit, nu alwan buun bêkê ya
pamatawad yu sa kaparisu yu.”

19

Ya aral Jesus tungkul sa pamisyay
(Marcos 10:1-12)

1 Pamakayarin in-aral Jesus ya
mani bagay ya abiin, namita ya sa
prubinsyan Galilea buy naku ya
sa sakup prubinsyan Judea sa li-
pay Ilug Jordan. 2 Malakêy tawuy
nanunul kana buy pinaiyul nay
nipagsakit.
3 Dilag dakun umnuy Pariseoy
nagdani kan Jesus amên subukan
ya. Kabay namatang sila, “Pan-
tulutan nayin Kautusan na isyay
liyaki ya asawa na agyan sa sabêt
ta sangkan?”
4 Nakitbay si Jesus, “A yu nayi
nabasa sa Kasulatan ya sa ump-
isa pun, sabitun dinyag Bapan
Namalyari ya babun luta, dinyag
nay liyaki buy babayi?* 5 Buy
sinabi na, ‘Gawan di, lakwanan
liyaki ya bapa buy indu na amên

† **18:24** 18:24 Sa Griego, mapuy libuy talentu. Ya alagan gisay talentu, upan gisay tawu sa labinlimay tawun.
* **19:4** 19:4 Genesis 1:27.

miawyun silan miasawa. Buy
ya luwa, pakadyag gigisa.'† 6 Sa
pakapakun baydu, alwa silaynan
luwa, nun a gigisa silayna. Kabay
ya piniawyun Bapan Namalyari,
asê sêpat pisyayên tawu."

7 Nanguman namatang nga
mani Pariseo, "Nu parabaydu
awêd, uysiyan sinabin Moises ya
malyarin isyay liyaki ya asawa
na nu biyan nayan kasulatan
pamisyay ta?"‡

8 Nakitbay si Jesus kalla,
"Gawan sa kakdêyan ulu yu,
tinulutan Moises ya isyay liyaki
ya asawa na. Nuwa paubat
pun sabitun nuna, alwan abiin
na kalabayan Bapan Namalyari.
9 Kabay pansabin ku kamuyu
ya nu isyay liyaki ya asawa na
buy mag-asawa yan kaatag, man-
gasalanan yan pamikikanayun,
liban nu nakikanayun ya asawa
na. [Buy nu sisabêt man na
nakapag-asawa sa babayi ya in-
isyay liyaki, nangasalanan yan
pamikikanayun."]

10 Sinabin mani tagasunul Je-
sus, "Nu parabaysên na kabilyan
liyaki sa asawa na, mangêd da
agana yina mag-asawa."

11 Nakitbay si Jesus, "Ya aral
la abiin, asê agyun tanggapên
kaganawan tawu, kay ya mani
tawuy in-il-an Bapan Namalyarin
asê mag-asawa. 12 Dilag kaatag
sangkan ya siyan asê nag-asaway
dakun umnuy tawu. Dilag mani
tawuy in-anak kan asê makaanak.
Dilag êt tinaganan kinapun, buy
dilag asê nag-asawa gawan sa
paglingkud la sa pag-arin Bapan
Namalyari. Ya tawuy agyun tang-
gapên ya aral ya abiin, sêpat nan
daygên."

Nanalangin si Jesus para sa nangabêlêng nga anak
(Marcos 10:13-16; Lucas 18:15-17)

13 Dilag mani tawuy nilakun
nangabêlêng nga anak kan Je-
sus amên yawarên lan ipaluntuy
gamêt na kalla buy manalangin
para kalla. Nuwa binênbênan
silan mani tagasunul na.
14 Sinabin Jesus sa mani taga-
sunul na, "Paulayan yun magdani
kangkuy mani anak. Agana yu
sila bênbênan, tagawan ya mani
kaparisu la sabay ya miawyun
sa mani tawuy pag-arian Bapan
Namalyari." 15 Impaluntun Jesus
ya gamêt na sa mani anak buy
pinagpala na sila. Pamakayari,
namitay na.

Ya liyaki ya mabandi
(Marcos 10:17-31; Lucas 18:18-30)

16 Amêsên, dilag gisay liyaki ya
nagdani kan Jesus buy namatang,
"Manuru, sabêt ta mangêd kun
daygên amên mabiyan nakun
biyay ya ayin katganan?"
17 Nakitbay si Jesus, "Uysiyan
patangên muya kangku nu sabêt
ta mangêd ta? Gigisay mangêd
buy ayin nan kaatag nun a kay si
Bapan Namalyari. Nu labay mun
mabiyan kan biyay ya ayin kat-
ganan, sunulun muy mani utus."
18 Kabay namatang nga liyaki,
"Sabêt sa mani utus ya abiin na
sunulun ku?"
Nakitbay si Jesus, "Agana
ka mamatin tawu, agana ka
makikanayun, agana ka man-
akaw, agana ka êt magpapêtêg
sa alwan kapêtêgan, 19 galangên
muy mangatwa mu,§ buy kaid-
wan muy kaparisu mun tawu
kaparisun pangidu mu sa sarili
mu."*

† **19:5** 19:5 Genesis 2:24. ‡ **19:7** 19:7 Deuteronomio 24:1. § **19:19** 19:19 Exodo 20:12-16; Deuteronomio 5:16. * **19:19** 19:19 Levitico 19:18.

20 Sinabin liyaki, “Sinunul kinay
kaganawan abiin. Sabêt pun na
kaylangan kun daygên?”
21 Nakitbay si Jesus, “Nu labay
mun magin ganap, isaliw muy
mani pibandiyan mu. Buy ya
naabli mu, idin mu sa mani
kalulu. Sa pakapakun baydu,
dilag kan pibandiyan sa langit.
Pamakayari, mag-udung ka buy
manunul kangku.” 22 Nuwa sên
nalêngên liyaki ya abitu, namita
yan malungkut, gawan malakêy
pibandiyan na.
23 Kabay sinabin Jesus sa
mani tagasunul na, “Pansabin
ku kamuyu, ya tawuy malakêy
pibandiyan, masakit magpasakup
sa pag-arian Bapan Namalyari.
24 Misun pun na kamelyu sa lubut
karayum, kaysa misun sa kaarian
Bapan Namalyari ya gisay tawuy
mabandi.”
25 Sên nalêngên mani tagasunul
nay abiin, nakatêgag sila. Kabay
namatang sila, “Nu parabaydu,
sisabêt awêd da miligtas?”
26 Nangêlêw si Jesus kalla buy
sinabi na, “Asê madyag tawuy
abiin, nuwa si Bapan Namalyari,
madyag nay kaganawan.”
27 Nagsabi si Pedro, “Parasaantu
kay yaman? Inlakwanan yan na
kaganawan amên manunul kamu.
Sabêt ta nabang yan?”
28 Nakitbay si Jesus, “Pansabin
ku kamuyuy lumatêng lanuy al-
luy ibayun Bapan Namalyari ya
babun luta. Buy sikuy ubat sa lan-
git ta in-Anak Tawu, miknu waku
sa dakilay turonu ku ya mag-ari.
Buy sikaw wa mani tagasunul kuy
miknu êt sa mapu buy luway
turonu amên mangukum sa mapu
buy luway layin Israel. 29 Buy ya
kaganawan nallakwan bali, nal-
lakwan mapatêl, nallakwan man-
gatwa, nallakwan maanak, o nal-
lakwan mani luta gawan sa pa-
nunul na kangku, mananggap
yan dinalan pun êt sa inlak-
wanan na buy mabiyan yan biyay
ya ayin katganan. 30 Malakêy
mapagmatag-ay amêsên na iyêpa
lanu. Buy malakêy mapagpayêpa
amêsên na itag-ay lanu.”

20

Ya mani mag-ubra sa ubasan

1 Sinabi pun Jesus, “Ya daygên
Bapan Namalyari sa pag-ari
na, maiparisu sa dinyag gisay
magbandin ubasan. Gisay allu,
maranundanun nag-awas ya mag-
bandin ubasan amên mangkap
mani mag-ubra sa ubasan na.
2 Sên nakakit yan mani tawuy
paubrên na, nakikasundu ya
kallan upan na silan nukad da
upa sa gisay allu.* Pamakayari,
impalaku na sila sa ubasan
na. 3 Sên alas nuwebi yanan
maranun, nag-awas sina êt buy
nakakit tina êt mani tawuy
ayin ubra, kay nagtukawan sa
palengki.”
4 “Sinabi na kalla, ‘Maku kaw sa
ubasan ku buy mag-ubra. Nukad
da iupa ku kamuyu.’ Kabay
naku sila sa ubasan. 5 Sên ug-
tuy na, nanguman nina êt nag-
awas buy nakakit tina êt kaatag
tawuy pinaubra na. Sên alas tres
san kaawat, paray na êt bayduy
dinyag na.”
6 “Sên alas singkuy nan kaawat,
nanguman nina êt nag-awas buy
nakakit tina êt dakun umnuy
nagtukawan. Sinabi na kallay,
‘Uysiyan kay mamapatingapun
kaw yan nagtukawan ayin pan-
daygên ta?’ ”
7 “Nakitbay sila kana, ‘Gawan
ayin yabay mamaubra kanyan.’ ”
“Sinabi na kallay, ‘Maku kawna
sa ubasan ku amên mag-ubra.’ ”

* **20:2** 20:2 Sa Griego, dinaryu. Ya gisay dinaryu sabay ya upan gisay tawu sa gisay allu.

8 “Sên magdêm mana, sinabin
magbandi sa katiwala na, ‘Bêgên
muy mani mag-ubra ta upan mu
silayna. Unên muy nipaubatan
nag-ubra, angga sa mani nunan
nag-ubra.’ 9 Inlumatêng ngay pin-
aubra nan alas singkun kaawat
buy nananggap silan nukad da
upa sa gisay allun pag-ubra.”

10 Sên inlumatêng ngay mani
nunan pinaubra na, indap lay
mananggap silan igit pun kaysa
nipaubatan na pinaubra, pakan
asê, ta kay parisu êt ta inupa kalla.
11 Sên natanggap lay nay upa la,
nagdeklamu sila sa magbandin
ubasan. 12 Sinabi la, “Te, siyan kay
parisu yay upa yan ta! Pakan kay
nipaubatan silan inlumatêng buy
kay gigisay uras ya pinag-ubra la.
Pakan sikay yaman, nibabata kay
sa naumut-umut ta mamut buy
nag-ubran mamapatingapun.”

13 “Pikitbayan magbandi ya gisa
kalla, ‘Patêl lay, a kata pinurayit.
Alwa nayin nikasundu kitaynan
biyan katan upa sa gisay allun
pag-ubra mu? 14 Kabay kêwên
minay upa mu buy muli kayna.
Idi ya kangku nu biyan kun ka-
parisun upa yuy mani nipaubatan
nag-ubra. 15 Alwa nayin dilag
gakun karapatan daygên na labay
ku sa pera ku? O kay kasêman
yuku gawan mangêd daku kalla?’
”

16 Pamakayari, sinabin Jesus,
“Para êt baysên na malyari sa
tawlin allu. Ya mani mapag-
payêpa amêsên, mitag-ay buy
ya mani mapagmatag-ay amêsên,
miyêpa sila.”

Ya ikatluy pamipatandan Jesus tungkul sa kamatyan buy sa panguman nan mabyay

(Marcos 10:32-34; Lucas 18:31-34)

17 Kaban mamita silan Jesus
patuksaw sa Jerusalem, impa-
pawa nay mapu buy luway taga-
sunul na sa mani tawu. Sinabi na
kalla, 18 “Elêwên yu! Tumuksaw
kitamina sa Jerusalem. Buy sikuy
ubat sa langit ta in-Anak Tawu,
igawang ngaku sa mani mamu-
nun pari buy mani manurun Kau-
tusan. Atulan lakun kamatyan
19 buy igawang sa mani alwan
Judio amên pustakên, latikun buy
ipaku sa kurus. Nuwa sa ikatluy
allu, manguman nakun mabyay.”

Ya panyawarên indu lan Santiago buy si Juan

(Marcos 10:35-45)

20 Nagdani kan Jesus ya asawan
Zebedeo, kaawyun nay luway
anak nay liyaki. Nanduku ya sa
arapan Jesus. Sinabi na, “Manuru,
dilag gaku dayin labay yawarên
kamu.”
21 Pinatang yan Jesus, “Sabêt ta
labay mu?”
Nakitbay ya, “Nu mag-ari
kayna, ipangaku mu dayi ya
paiknun muy luway anak ku sa
dani mu, ya gisa sa wanan mu
buy ya gisa sa udi mu.”
22 Nuwa pikitbayan silan Je-
sus, “A yu tanda nu sabêt ta
panyawarên yu. Mapibabatan
yu nayi ya pamasakit ta danasên
ku?”
Nakitbay sila, “Awu, mapiba-
batan yan.”
23 Sinabin Jesus kalla, “Awu,
pêtêg madanasan yuy abiin.
Nuwa alwan sikuy mamili nu
sisabêt ta miknu sa wanan ku o sa
udi ku, ta ya iknuwan abitu, kay
para sa mani pinil-anan Bapa ku.”
24 Sên natandan mapuy taga-
sunul na nu sabêt ta inyawad mi-
patêl, nanubag sila kalla. 25 Kabay
impadani silan Jesus buy sin-
abi na kallay, “Tanda yuy mani
manungkulan ya alwan Judio,
pan-ipilit lay labay la sa mani
pansakupun la buy agyan sabêt

ta labay la, pansunulun mani
pansakupun la. 26 Nuwa alwan
parabaysên na labay kun daygên
yu, nun a nu sisabêt man ka-
muyuy kalabay magin dakila, kay-
langan magin lingkud yu. 27 Buy
nu sisabêt man kamuyuy kalabay
magin mamunu, sêpat yan magin
ipus yu. 28 Abiin na pandaygên
ku ta agyan sikuy ubat sa lan-
git ta in-Anak Tawu, naku waku
baydi amên maglingkud buy idin
kuy biyay ku amên atbusun na
malakêy tawu. A ku naku baydi
amên paglingkuran mani tawu!"

Pinaiyul Jesus ya luway bulag
(Marcos 10:46-52; Lucas 18:35-43)

29 Sên pabitay na sa balayan
Jerico si Jesus buy mani tagasunul
na, pikilakwan silan malakêy
tawu. 30 Amêsên, dilag luway
bulag bayduy nakaiknu sa agid
dan. Sên nalêngê lay mallumibas
si Jesus, masnêg lan sinabi, "Pang-
inuun, layin Arin David, kalunu-
san mukay kayêk!"
31 Nuwa binênbênan silan mani
tawu, "Agana kaw mantarit!"
Nuwa ingkakadus la pun ins-
abin masnêg, "Panginuun, layin
Arin David, kalunusan mukay
kayêk!"
32 Tinunggên si Jesus, binêg na
sila buy pinatang, "Sabêt ta labay
yun daygên ku kamuyu?"
33 Nakitbay sila, "Panginuun,
kalabay kay makakit."
34 Nalunus si Jesus kalla. Kabay
dinukpan nay mata la. Tambêng
silan nakakit buy nanunul kan
Jesus.

21

Ya masayay pansumun Jesus sa balayan Jerusalem
(Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

1 Sên narani yana silan Jesus sa
Jerusalem, tinunggên sila sa Bung-
uy mani Ulibu ya narani sa bal-
ayan Bethfage. Impaunan Jesus
ya luway tagasunul na. 2 Sinabi
na, "Maku kaw sa kasunul la
baryu. Makitan yu bayduy mi-
tainduy asnuy nakas-êl. Agwatên
yu buy iakay yu baydi kangku.
3 Nu dilag mamatang kamuyun
paradi, 'Uysiyan pan-agwatên yu
yay asnu ta,' sabin yu kanay, 'Kay-
langan Panginuun', buy tulutan
nakaw na."
4 Nalyari ya abiin amên matu-
pad da sinabin Propeta awlagi,
5 "Sabin yu sa mani idi sa balayan
Zion,* 'Elêwên yu! Palatêng
ngay ari yu.
Mapagpayêpa ya buy ya
pagsakayan na, biserun
asnu.' "†
6 Kabay namita yabay ya mani
tagasunul na buy sinunul lay in-
utus Jesus kalla. 7 Kabay in-akay
lay nay mitainduy asnu kan Jesus,
inlatêp lay balabal la sa bukut
biserun asnu buy nagsakay ya.
8 Malakêy tawuy namimakmak
balabal la sa dan. Buy ya kaatag
êt, nallapak silan mani palapa
buy in-makmak la sa dan.
9 Ya mani tawuy idi sa mumu-
nan Jesus buy idi sa ubatan, man-
saway silan magsabin, "Ulimênên
na Layin Arin David! Pag-
palên Bapan Namalyari ya mal-
lumatêng sa lagyu na. Ulimênên
na Bapan Namalyari ya idi sa
langit!"
10 Sên nilatêng nga si Jesus
sa Jerusalem, naguluy kaganawan
tawu sa balayan. Nipapatang sila,
"Sisabêt ta tawun abiin?"
11 Nakitbay ya mani kaawyun
Jesus, "Sabay siya si Jesus ya
propetay taga Nazaret sa prubin-
syan Galilea."

* **21:5** 21:5 *Zion:* ya labay sabin Zion, Jerusalem. † **21:5** 21:5 Zacarias 9:9.

Ya pamitabin Jesus un mani tawu sa Templu
(Marcos 11:15-19; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

12 Naku si Jesus sa kasawangan Templun Bapan Namalyari buy impatas nay mani magtinda buy mani manaliw baydu. Imbabaliswag nay mani lamesan mallibay peran dayuwan sa peran mani Judio buy iknuwan mani magtindan pati-pati ya pan-iandug kan Bapan Namalyari. 13 Sinabi na kalla, "Nakasulat sa Sabin Bapan Namalyari, 'Ya bali ku, pambêgên balin panalanginan.'‡ Nuwa siyan dinyag yun pagtagwan mani manakaw!"§

14 Kaban idi sa Templu si Jesus, dilag mani bulag buy nipagpilay ya nagdani kana buy pinaiyul na sila. 15 Nuwa nanubag ga mani mamunun pari buy mani manurun Kautusan gawan nakitan lay mani mamakaupapas ya dinyag Jesus. Buy nanubag sila êt sên nalêngê lay mani anak ka idi sa Templuy masnêg magsabin, "Ulimênên na Layin Arin David!"

16 Kabay sinabi la kan Jesus, "Malêngê mu nayi ya pansabin la?"

Nakitbay si Jesus, "Awu, nalêngê ku, nuwa a yu nayi nabasay sinabi sa kasulatan ya, 'Agyan kay nabêlêng nga anak tinurwanan Bapan Namalyarin mangulimên kana'?"* 17 Pamakayari, inlakwanan silaynan Jesus buy naku ya sa balayan Bethania, ta baydu yan mamawatwat.

Insumpan Jesus ya puun kayun igus
(Marcos 11:12-14; 11:20-24)

18 Pamakawatwat, sên paudung nga silan Jesus sa balayan Jerusalem, nalayangan na. 19 Dilag yan nakitan na puun kayun igus sa danin dan. Kabay inlaku nan inêlêw wa ati nu nagtagêy. Nuwa ayin, nun a kay pawan bulung. Kabay sinabi na sa kayu, "Kanuman, a kayna managêy manguman!" Buy tambêng nayanguy kayu.

20 Sên nakitan mani tagasunul Jesus ya nalyari, nakaupapas sila. Sinabi la, "Âw indi, parasaantun tambêng nayanguy kayun igus?"

21 Nakitbay si Jesus, "Pansabin ku kamuyuy nu dilag kaw panampalataya buy asê magmikakunuy nakêm, madyag yu êt ta dinyag ku sa puun kayun igus. Buy alwa pun êt kay abiin, malyari yu êt sabin sa bung-uy ya, 'Mitas ka buy milaku ka sa dagat' buy madyag yabay! 22 Agyan sabêt man na yawarên yu kan Bapan Namalyari sa panalangin, nu maniwala kaw wa idin na kamuyu, pilmin matanggap yu."

Ya patang tungkul sa karapatan Jesus
(Marcos 11:27-33; Lucas 20:1-8)

23 Nag-udung si Jesus sa Templu. Kaban mangaral ya sa kasawangan Templu, nagdani kanay mani mamunun pari buy mani mangatway manungkulan. Namatang sila kana, "Sabêt ta karapatan mun manyag abiin na dinyag mu? Sisabêt ta nam-i kamun parabaysên na karapatan?"

24 Pikitbayan silan Jesus, "Patangên kataw êt. Nu mapakitbayan yuku, sabin ku êt kamuyu nu sisabêt ta nam-i kangkun karapatan manyag paradi. 25 Ati ya patang ku kamuyu. Kansabêt ubat ta karapatan Juan ya mamawtismu, kan Bapan Namalyari o sa tawu?"

Kabay nisasabi sila, "Nu sabin tamuy 'kan Bapan Namalyari', sabin nay naman êt kantamuy, 'Uysiyan a kaw yabay maniwala

‡ **21:13** 21:13 Isaias 56:7. § **21:13** 21:13 Jeremias 7:11. * **21:16** 21:16 Mani Kanta 8:2.

kan Juan ta?' 26 Nuwa nu sabin
tamuy 'sa tawu', manubag ga
mani tawu kantamu, gawan mani-
wala silan propetan Bapan Na-
malyari si Juan."
27 Kabay nakitbay sila kan Jesus,
"A yan tanda."
Sinabin Jesus kalla, "Nu
parabaydu, a ku êt sabin kamuyu
nu sisabêt ta nam-i kangkun
karapatan manyag ati."

Ya paalimbawa tungkul sa luway anak

28 Sinabi pun êt Jesus kalla,
"Para kamuyu, sabêt ta labay
sabin paalimbawan ati? Di-
lag gisay tawuy nag-anak luway
liyaki. Nagdani ya sa panganay
buy sinabi na, 'Anak ku, maku ka
amêsên sa ubasan tamu ta mag-
ubra ka.' 29 Kabay nakitbay ya, 'A
ku kalabay.' Nuwa asê nabuyut,
nagbayuy isip na buy nakuy na
baydu. 30 Nagdani êt ta bapa la sa
bungsu buy sinabi na, 'Anak ku,
maku ka amêsên sa ubasan tamu
ta mag-ubra ka.' "
"Nakitbay ya bungsu, 'Awuy
Bapa,' pakan a yinaman naku."
31 Amêsên, pinatang Jesus ya
mani mamunun pari buy mani
mangatwan manungkulan. Sin-
abi na, "Para kamuyu, sisabêt sa
luway nanunul sa kalabayan bapa
la?"
Nakitbay sila, "Abituy pan-
ganay."
Kabay sinabin Jesus kalla,
"Pansabin ku kamuyuy si pan-
ituwad yun nadawak kaparisun
mani maningil buwis buy mani
babayi ya pambayaran, muna
sila pun kamuyun miawyun sa
mani pag-arian Bapan Namalyari.
32 Tagawan inlumatêng kamuyu
si Juan ya Mamawtismu buy in-
aral na kamuyu nu parasaantu
kaw bumyay matinêk sa arapan
Bapan Namalyari, nuwa a yuya
pinaniwalan. Pakan ya mani
maningil buwis buy mani babayi
ya pambayaran, naniwala silayna
man. Nakitan yinay ati, nuwa
a kaw pun êt nagsisi buy
nagpabukut sa mani kasalanan
yu, buy a kaw pun êt naniwala
kana."

Ya paalimbawa sa asê mangêd da kasamak
(Marcos 12:1-12; Lucas 20:9-19)

33 Sinabi pun Jesus, "Pakalêng-
ên yuy gisa pun êt ta paalimbawa.
Dilag gisay tawuy nananêm ubas
sa panggitnan na. Pamaka-
yari nan nananêm, impabakud
nay abitu buy namipadyag yan
pamêspêsan ubas. Namipaydêng
ya êt gisay matag-ay ya bali ya
bibiyan mamantay. Pamakayarin
abitu, impasamak nay ubasan
na sa mani makisamak ta naku
ya sa marayuy lugal. 34 Sên
panawun nan pamupul ubas, in-
utus nay mani ipus na sa mani
kasamak na amên kêwên na
dakay na. 35 Nuwa sên nakitan
mani kasamak nay mani ipus, di-
nagus sila. Ya gisa, dinugêdugê
la, buy ya ikalwa, pinati la,
buy ya ikatlu, binatwan la angga
sa nati. 36 Niutus manguman
na magbandin mas malakêy ipus
kaysa sabitun nuna, nuwa para
êt bayduy dinyag mani kasamak
na. 37 Sa katatawliyan, in-utus
magbandi ya anak na, ta sinabi na
sa nakêm nay, 'Pilmin galangên
lay anak ku.' 38 Nuwa sên naki-
tan mani kasamak ya anak mag-
bandi, nisasabi sila, 'Ah! Ati
yay tagapagmana! Kaksaw kaw,
patin tamu ya amên mapagbandi
tamuy mapagmana na.' 39 Kabay
sên inlumatêng ngay anak, dina-
gus laya, ginuluy laya sa lawasan
ubasan buy pinati."

40 Pamakayari, namatang si Je-
sus kalla, "Sa pag-udung mag-
bandi, sabêt ta daygên na sa mani
kasamak na?"

41 Nakitbay ya mani mamunun
pari buy mani mangatwan ma-
nungkulan, “Pilmin upudun nay
mani nadawak ka kasamak na
buy ipasamak natay ubasan na
sa kaatag makisamak ya mam-
in dakay na sa balang panawun
pamipupul.”
42 Sinabin Jesus kalla, “A yu nayi
nabasay ati sa Kasulatan,
‘Ya batuy insakwil mani mami-
paydêng bali,
sabay ya batuy nagin pundasyun.
Abiin na dinyag Bapan Namalyari
ya mamakaupapas kan-
tamu.’ ”†
43 “Kabay pakalêngê kaw. Al-
waynan sikaw wa pag-arian Ba-
pan Namalyari, nun a ya mani
tawuy manunul sa kalabayan na.
44 [Sisabêt man na manabu sa
batun ati, mangatutunglu. Nuwa
ya manabwanan ati, mangayaya-
pung.]”
45 Sên nalêngên mani mamu-
nun pari buy mani Pariseoy
abituy paalimbawan Jesus, na-
pukatan lay sabay sila awêd da
pantukuyun na. 46 Kabay dakpên
layna dayi si Jesus, nuwa nalimu
sila sa mani tawu, ta maniwala
silan propeta si Jesus.

22

Ya paalimbawa sa kalutu sa tangên
(Lucas 14:15-24)

1 Nanguman nagsabi si Jesus
kalla sa kapamilatan paalimbawa.
Sinabi na, 2 “Ya pag-arin Bapan
Namalyari, maiparisu sa dinyag
gisay ari ya nil-an kalutu sa
tangên anak nay liyaki. 3 In-utus
nay mani ipus na amên bêgên ya
mani insagyat na sa kalutu, nuwa
a sila kalabay maku.”
4 “Kabay niutus yan kaatag ipus
amên sabin sa mani insagyat nay
paradi, ‘Maku kawna ta nakal-an
nay kaganawan buy nakaapag gay
kanên. Pinati yay mani baka buy
kaatag êt ta mangatabay saysay.’
5 Nuwa a la dinambi ya nisagyat
kalla. Ya gisa, naku sa panggit-
nan, buy ya gisa, sa ligosyu na.
6 Ya kaatag gaman, dinagus lay
mani ipus ari, impakadêng-êy buy
pinati.”
7 “Kabay gawan sa dinyag la,
napatubag lay ari. Kabay niutus
yan mani sundalus na amên patin
na namatin mani ipus na buy
impaulam nay balayan la.”
8 “Pamakayari, sinabin ari sa
mani kaatag ipus na, ‘Nakal-
an nay pamiêêman sa tangên
anak ku, nuwa asê sêpat mangan
na mani insagyat ku. 9 Kabay
maku kaw sa mani dan buy
sagyatên yuy kaganawan makitan
yu.’ 10 Nakuy nabay sa mani
dan buy insagyat lay kaganawan
tawuy nakitan la, nadawak man
o mangêd. Kabay napnun bisitay
pamidausan kalutu.”
11 “Sinumun na ari amên
êlêwên na mani bisita. Nakitan
nay gisay liyaki ya bisitay asê
nakayaming para sa tangên.
12 Kabay pinatang naya, ‘Kalugu-
ran, uysiyan sinumun kayan asê
nakayaming para sa tangên ta?’
Asê nakatarit ta liyaki.”
13 “Kabay sinabin ari sa mani
ipus na, ‘Sêl-an yuy gamêt buy
bitis na ta isamwag yuya sa
kadlêman, baydu sa lawasan.
Manangis ya baydun mingêngêt
ta bêbêy na.’ ”
14 Pamakayari, sinabin Jesus,
“Ati ya labay sabin paalimbawa.
Malakêy pansagyatên Bapan Na-
malyari ya miawyun sa pag-arian
na, nuwa pêpêrad da pinili na.”

Ya patang tungkul sa pamayad buwis
(Marcos 12:13-17; Lucas 20:20-26)

† **21:42** 21:42 Mani Kanta 118:22-23.

15 Amêsên, namitay mani
Pariseo amên misasabi sila nu
parasaantu lan maipadakêp si
Jesus sa pagsabi na. 16 Kabay in-
utus la kan Jesus ya dakun umnuy
tagasunul la buy dakun umnuy
tawun Gobernador Herodes An-
tipas. Sinabi la, “Manuru, tanda
yan na pêtêg ga pansabin mu.
Pan-ituru muy kapêtêgan tungkul
sa kalabayan Bapan Namalyari.
Ayin kan pampilinin, gawan a ka
mangêlêw sa kabilyan gisay tawu.
17 Amêsên, dilag kay ipatang
kamu. Sêpat kitamu nayin
mamayad buwis sa Emperador
Roma o asê?”
18 Nuwa tandan Jesus ya
nadawak ka labay lan daygên.
Kabay sinabi na, “Kay mapag-
talingkayu kaw! Alwa ta labay
yukun dakpên sa pagsabi ku
ta? 19 Elêwên kuwati bay ya
peray pamayad buwis.” Kabay
inggawang lay pera kana.
20 Pinatang silan Jesus, “Kans-
abêt lupa buy lagyuy makit yu
di?”
21 Nakitbay sila, “Sa Emper-
ador.”
Kabay sinabin Jesus kalla, “Nu
parabaydu, idin yu sa Emperador
ya para sa Emperador, buy idin yu
kan Bapan Namalyari ya para kan
Bapan Namalyari.”
22 Sên nalêngê lay pikitbay Je-
sus, nakaupapas sila. Kabay na-
mita sila tana.

Ya patang tungkul sa pangabyay manguman
(Marcos 12:18-27; Lucas 20:27-40)

23 Amêsên, dilag dakun umnuy
Saduseoy nagdani kan Jesus amên
patangên ya. Ya mani Saduseo,
a sila maniwalan manguman
mabyay ya mani nangamamati.
24 Amêsên, sinabi la kan Jesus.
“Manuru, ayun sa Kautusan na
impasulat kan Moises, ‘Nu ya
gisay liyaki nati yan ayin anak sa
asawa na, ya bayaw nay liyaki,
sêpat nan pag-asaway bal-uy
babayi amên makaanak sila para
sa patêl nay nati.’* 25 Amêsên,
dilag pituy mipapatêl la lawyaki
baydi kanyan. Nakapag-asaway
panganay, nuwa nati yan ayin
anak. Kabay ya ikalway panganay
pinag-asawa nay nabal-u, nuwa
nati ya êt ayin anak. 26 Para êt
bayduy nalyari sa ikatlu angga
sa ikapituy patêl la. 27 Sa
katatawliyan, nati êt ta bal-u.
28 Amêsên, sa allun pangabyay
manguman nangamamati, sisabêt
ta asawan abituy babayi, gawan
napag-asawa yan pituy mipap-
atêl?”
29 Nakitbay si Jesus, “Taganan
mali kaw, tagawan a yu ma-
pukatan na Kasulatan Bapan Na-
malyari buy a yu mapukatan
na kapangyarian Bapan Namal-
yari. 30 Tagawan sa pangabyay
manguman, ayin nan pag-asawa,
ta magin kaparisu silaynan mani
ang-el sa langit ya ayin asawa.
31 Tungkul sa pangabyay mangu-
man, a yu nayi nabasa sa Kasula-
tan na sinabin Bapan Namalyari
kamuyu, 32 ‘Sikuy Bapan Namal-
yari lan Abraham, Isaac buy Ja-
cob’?† Ya labay sabin, nabyay sila,
tagawan alwa yan Bapan Namal-
yarin nangamamati, nun a Bapan
Namalyari yan nangabyay.”
33 Sên nalêngên mani tawuy
pangaral na, nakaupapas sila.

Ya maulagay utus
(Marcos 12:28-34; Lucas 10:25-28)

34 Sên nabalitan mani Pariseoy
asê nakatarit ta mani Saduseo kan
Jesus, nititipun sila buy nagdani
kana. 35 Gisa kallay manurun
Kautusan ya namatang kan Jesus
amên subukun ya, 36 “Manuru,

* **22:24** 22:24 Deuteronomio 25:5. † **22:32** 22:32 Exodo 3:6.

sabêt ta pinakamaulagay utus sa
Kautusan?”
37 Nakitbay si Jesus kana, “
‘Kaidwan muy Panginuun mun
Namalyari un buun bêkê, buun
kaladwa buy buun isip.’‡ 38 Abiin
ya pinakamaulagay utus sa ka-
ganawan. 39 Buy para êt bayduy
ikalwa, ‘Kaidwan muy kaparisu
mun tawu kaparisun pangidu mu
sa sarili mu.’§ 40 Ya kaganawan
kautusan na impasulat kan Moi-
ses buy kaganawan insulat mani
propeta, idi sa luway utus.”

Ya patang tungkul sa Cristu
(Marcos 12:35-37; Lucas 20:41-44)

41 Kaban nititipun na mani
Pariseo, namatang si Jesus kalla,
42 “Sabêt ta tanda yu tungkul sa
Cristu ya impangakun Bapan Na-
malyari? Kansabêt layi ya pinan-
gubatan na?”

Nakitbay sila, “Layi yan Arin
David.”

43 Amêsên, sinabin Jesus kalla,
“Nu layi yan Arin David, uysiyan
binêg yabay David ‘Panginuun’
ta? Sabitun idi kanay Ispiritun
Bapan Namalyari, sinabi na,

44 ‘Sinabin Bapan Namalyari sa
Panginuun ku,
“Miknu ka sa wanan* ku
angga sa mapasuku ku kamuy
mani kapati mu.” ’†
45 Nu binêg yan Arin David
Panginuun, parasaantun masabin
mani tawuy si Cristuy kay layi yan
Arin David?”

46 Ayin nakapakitbay gisa man
sa pamatang Jesus. Ubat ta baydu,
ayin nan nakadêgdêg mamatang
kana.

23

Pangillag sa mani manurun Kautusan buy sa mani Pariseo
(Marcos 12:38-39; Lucas 11:43; 11:46; 20:45-46)

1 Pamakayari, sinabin Jesus sa
mani tawu buy sa mani taga-
sunul na, 2 “Ya mani manu-
run Kautusan buy mani Pariseo
sabay silay pangkilalanên mami-
aral Kautusan na impasulat kan
Moises. 3 Kabay papakalêng-ên
buy sunulun yuy kaganawan pan-
iaral la kamuyu. Nuwa agana yu
tubsun na pandaygên la, gawan
a la pandaygên na pan-iaral la.
4 Pan-ipatupad la kamuyuy mani
utus ya indagdag lay masakit tu-
parên ya paran pan-ipabakay la
kamuyuy mangabayat ta kalga,
pakan a lakaw taganan sawpan
sa pantan ati. 5 Ya kaganawan
pandaygên la, kay amên dayêwên
silan mani tawu. Kabay ya pan-
iptês la sa waêng la buy ya pan-
ikêskês sa takyay la ya dilag Sabin
Bapan Namalyari, pan-ilapad la
pun buy ipapakakarang la êt ta
gumaygumay sa palpal yaming
la. 6 Nu dilag kalutu, labaylabay
lan miknu sa iknuwan na in-il-
an para sa maulagay tawu. Buy
para êt baydu sa balin pagtipunan
mani Judio. 7 Labaylabay lan
galangên silan mani tawuy mal-
ibasan la buy bêgên ‘Manuru.’ ”

8 “Nuwa sikaw, agana kaw
pabêg ‘Manuru’, tagawan mipa-
patêl kaw kaganawan buy kay
sikuy Manuru yu. 9 Buy agana
yu bêgên ‘Bapa’ ya sisabêt man
baydi sa babun luta, tagawan
kay gigisay Bapa yu, ya sabay
ya Bapa yun Namalyari ya idi
sa langit. 10 Agana kaw êt
pabêg ‘Amung,’ gawan kay gigisay
Amung yu, ayin kaatag nun a si

‡ **22:37** 22:37 Deuteronomio 6:5. § **22:39** 22:39 Levitico 19:18. * **22:44** 22:44 Ya tawuy idi sa wanan gisay ari, dilag yan matag-ay ya tungkulan. † **22:44** 22:44 Mani Kanta 110:1.

Cristu. 11 Ya pinakadakila ka-
muyu, sêpat yan magin lingkud
yu. 12 Ya mapagmatag-ay sabay
ya iyêpan Bapan Namalyari. Buy
ya mapagpayêpa, sabay ya itag-ay
Bapan Namalyari."

*Tinubag Jesus ya mani manu-
run Kautusan buy mani Pariseo
(Marcos 12:40; Lucas 11:39-42;
11:44; 11:52; 20:47)*

13 "Kapapalunus kaw wa mani
manurun Kautusan buy mani
Pariseoy mapagtalingkayu! Sikaw
wa sangkan kabay asê mibi-
lang nga mani tawu sa pag-
arian Bapan Namalyari. Gawan
sikaw man, asê mibilang buy
pambênbênan yu pun êt ta mani
tawuy kalabay miawyun sa pag-
arian na."
14 ["Kapapalunus kaw wa
mani manurun Kautusan buy
mani Pariseoy mapagtalingkayu!
Buy pampurayitin yuy mani
nabal-u amên makwa yuy
mani pibandiyan la, buy pag-
tatalimpanan yuy abiin sa
kapamilatan makarang nga
panalangin yu sa arapan mani
tawu. Kabay mas nabyat
lanuy parusan Bapan Namalyari
kamuyu!"]
15 "Kapapalunus kaw wa
mani manurun Kautusan buy
mani Pariseoy mapagtalingkayu!
Maglipay kaw sa dagat buy
mamaku kaw sa mani marayuy
lugal amên ta mapasunul la gisay
tawu sa paniwala yu. Nuwa nu
napasunul yinay ati, pandaygên
yuyan nadawak pun kamuyu
buy luyang yapun milaku sa
impernu!"
16 "Kapapalunus kaw! Para
kaw bulag ga mangakay sa kaatag
buy pan-iaral yuy, 'Nu sisabêt
man na manumpa sa kapamila-
tan Templu, a nayna kaylangan
tuparên. Nuwa nu manumpa
ya sa kapamilatan gintuy idi sa
Templu, kaylangan nan tuparên.'
17 Sikaw wa mani bulag ga ayin
tanda! Sabêt ta mas maulaga,
gintu nayi o ya Templuy magpa-
banal sa gintu? 18 Pan-iaral yu
pun êt ta nu manumpa kaw sa
kapamilatan pamiandugan, a yina
kaylangan tuparên na ati, nuwa
nu manumpa kaw sa andug ga idi
sa pamiandugan, kaylangan yun
tuparên na ati. 19 Sikaw wa mani
bulag, sabêt ta mas maulaga, ya
andug o ya pamiandugan na mag-
pabanal sa andug? 20 Kabay nu
manumpa kaw sa kapamilatan
pamiandugan kan Bapan Namal-
yari, nanumpa kaw êt sa ka-
ganawan andug ga idi sa pamian-
dugan. 21 Nu manumpa kaw
sa kapamilatan Templu, nanumpa
kaw êt kan Bapan Namalyari
ya manugêl baydu. 22 Buy nu
manumpa kaw sa kapamilatan
langit, nanumpa kaw êt sa tur-
onun Bapan Namalyari buy kan
Bapan Namalyari ya nakaiknu
baydu."
23 "Kapapalunus kaw wa
manurun Kautusan buy mani
Pariseoy mapagtalingkayu! Ta
agyan pan-idin yu kan Bapan Na-
malyari ya ikapun mani pamalasa
yu, pampaulayan yinaman na
mani maulagay utus tungkul sa
makatuynungan, mapallunus buy
mapagtiwalan. Mangêd da mam-
i kaw ikapu yu, nuwa agana
yu paulayan na mas maulagay
utus. 24 Mani bulag ga mangakay!
Paran pansalakên yuy ilêk sa pan-
inêmên yu, pakan pan-ibuun yuy
kamelyu!"
25 "Kapapalunus kaw wa
mani manurun Kautusan buy
mani Pariseoy mapagtalingkayu!
Pallinisin yuy mani lawasan tasa
buy pinggan yu, nuwa napnun
mani bagay ya pinurayit yu sa
mani tawu gawan sa kasakiman
yu. 26 Sikaw wa Pariseoy bulag!

Linisin yu pun na lalên tasa buy
pinggan yu amên magin malinis
êt ta lawasan ati.”
27 “Kapapalunus kaw wa
mani manurun Kautusan buy
mani Pariseoy mapagtalingkayu!
Nanuwad kaw mani pamilbêngan
ya pininturan naputi ya man-
gangêd sa lawasan, pakan ya
lalên ati, pawan but-un nangama-
mati buy kaganawan kadinatan.
28 Para kaw êt baysên! Sa êlêw
tawu matinêk kaw, pakan lalên
bêkê yuy pawan pagtatalingkayu
buy kadawakan.”

*Sinabin Jesus ya tungkul sa pa-
marusa sa mani manurun Kautu-
san buy Pariseo*
(Lucas 11:47-51)

29-30 “Kapapalunus kaw wa
mani manurun Kautusan buy
mani Pariseoy mapagtalingkayu!
Magpadyag kaw mani tanda'
sa mani pinilbêngan mani
propeta sabitun nuna buy
pampakangêdên yuy mani
pinilbêngan mani tawuy matinêk.
Buy pansabin yuy, ‘Nu nabyay kay
dayi sa panawun mani ninunu
yan, a yan patin na mani propeta
kaparisun dinyag mani ninunu
yan.’ 31 Sa parabaysên na pagsabi
yu, pagpapêtgan yuy mani layi
kaw namatin mani propeta!
32 Dali kawna bay, yarin yinay
inumpisan mani ninunu yu!”

33 “Sikaw wa paran mani layin
lupung! A yina matakasan na
parusan impernu! 34 Kabay
mallêngê kaw! Mamiutus saku
kamuyun mani propeta, mani
mangabiyasay tawu buy mani ma-
nurun Kautusan. Patin yuy dakun
umnu kalla. Ya kaatag, ipaku yu
sa kurus. Ya kaatag êt, latikun yu
sa lalên balin pagtipunan. Buy ya
kaatag, pisakitin yu sila agyan an-
tuy lakwên la. 35 Kabay mapar-
usan kaw gawan sa pamati yu. Buy
alwan kay abiin na panagutan
yu, nun a sikaw êt ta managut
sa pangamatin kaganawan tawuy
matinêk paubat kan Abel angga
kan Zacarias ya anak Barakias. Ta
ya mani ninunu yu sabay silay
namati kan Zacarias ya pinati la
sa pibunakan pamiandugan buy
Templu. 36 Pansabin ku ka-
muyu ya kaganawan kasalanan
na abiin, panagutan mani tawu
amêsên.”

*Ya pangidun Jesus sa mani taga
Jerusalem*
(Lucas 13:34-35)

37 “Sikaw wa mani taga
Jerusalem, pampatin yuy mani
propeta buy pambatwan yuy
mani pan-iutus Bapan Namalyari
kamuyu angga sa mati sila.
Katiumnu kataw nan labay
tipunun buy saysayên kaparisun
panyumyum gayindun manuk
sa mani siwsiw na, nuwa siyan
a kaw kalabay. 38 Kabay
agyan lasakên lay tutugêlan* yu,
pakabaala kawna. 39 Pansabin
ku kamuyuy paubat amêsên,
a yu kina makitan angga sa
lumatêng nga panawun na sabin
yuy, ‘Pagpalên na mallumatêng
sa lagyun Panginuun.’ ”†

24

*Sinabin Jesus ya tungkul sa pan-
galasak Templu*
(Marcos 13:1-2; Lucas 21:5-6)

1 Nag-awas si Jesus ubat sa ka-
sawangan Templu buy sên mami-
tay na, nagdani kanay mani taga-
sunul na buy inturu la kanay
impaidêng nga nakapalitêng sa
Templu.

* **23:38** 23:38 Luway malyarin labay sabin tutugêlan baydi, Templu o kaya balayan Jerusalem.

† **23:39** 23:39 Mani Kanta 118:26.

2 Sinabin Jesus kalla, “Awu.
Pan-êlêwên yuy abiin. Nuwa
pansabin ku kamuyuy malasak ka
kaganawan abiin buy ayin batuy
mitagan na nakapaluntu sa ka-
parisu nan batu.”

Ya kasakitan buy pandustak ka lumatêng
(Marcos 13:3-13; Lucas 21:7-19)

3 Kaban nakaiknu si Jesus sa
gisay lugal sa Bung-uy mani Ulibu,
nagdani kanay mani tagasunul
na. Buy pinatang layan kay kaka-
pad na. Sinabi la, “Sabin mu
kanyan nu makanu malyari ya
sinabi mu buy nu sabêt ta tanda'
sa pag-udung mu buy sa katganan
babun luta.”
4 Nakitbay si Jesus kalla,
“Mangillag kaw amên a kaw
mailitêp agyan sisabêt man.
5 Tagawan malakêy lumatêng
nga manggamit lagyu ku buy
sabin lay, ‘Sikuy Cristuy impan-
gakun Bapan Namalyari.’ Kabay
malakêy mailitêp la. 6 Makalêngê
kaw migegeray marani kamuyu
buy makabalita kaw êt migegeray
marayu. Nuwa agana kaw
malimu, ta sêpat malyari ya abiin.
Nuwa alwa pun abiin na katganan
babun luta. 7 Tagawan makigeray
bansa sa kaparisu nan bansa buy
makigeray kaarian sa kaparisu
nan kaarian. Buy lumatêng êt
ta sadyay layang buy layun sa
magmikakanayun na lugal. 8 Ya
kaganawan kasakitan na abiin,
kay umpisa pun sadyay kasakitan
ya maiparisu sa kasakitan babayi
ya manganak.”
9 “Sa panawun abitu, gawan
sa panunul yu kangku, ka-
sulapwan kaw kaganawan.
Dakpên kaw amên pasakitan buy
patin. 10 Malakêy magpabukut
sa panampalataya la kangku.
Misusulapu sila buy misusupakat
ta balang gisa. 11 Malakêy mag-
tatalingkayun propetay lumtaw
buy ilitêp lay malakêy tawu.
12 Gawan kapamiwagaw-wagaw
kadawakan baydi sa babun
luta, kabay lumêpêt ta pamii-
idun malakêy manampalataya.
13 Nuwa ya manugêl tapat angga
sa katganan, sabay siyay miligtas.
14 Maipatanda sa kaganawan
bansa baydi sa babun luta ya
Mangêd da Balita tungkul sa
pag-arin Bapan Namalyari bilang
pagpapêtêg kalla bayu pun
lumatêng nga katganan.”

Ya kadawakan buy pandustak ka lumatêng
(Marcos 13:14-23; Lucas 21:20-24)

15 “Sikaw wa mamasa,
pakaintindin yuy ati! Nu
makitan yun idi ya sa Templun
Bapan Namalyari ya pansabin
Propeta Daniel tungkul sa
sadyay kadawakan na maniray
lumatêng, 16 ya kaganawan idi
sa Judea, kaylangan tumakas
makun kabubung-uyan. 17 Ya
idi sa lawasan bali, aganayna
sumun amên mangwan dakun
sabêt sa lalên bali na. 18 Ya
idi sa panggitnan, aganayna
muli amên mangwan yaming
na. 19 Mamakapalunus ya mani
nabuktut buy mani mamasusu sa
allun abiin, tagawan magkasakit
silan tumakas. 20 Manalangin
kaw kan Bapan Namalyari ya sa
pantumakas yu, alwan panawun
nalêpêt o Allun Pagpaynawa.
21 Tagawan sa panawun abitu,
makadanas ya mani tawun
sadyay kasakitan ya a la pun
nadanasan ubat pun sabitun
dinyag ga babun luta angga
amêsên. Buy ayin nan mangu-
man makadanas parabayduy
kasakitan kanuman. 22 Ta nu
asê inêpêk Bapan Namalyari
ya panawun abitu, ayin tawuy
miligtas. Nuwa para sa mani

tawuy pinili na, êpêkên nay
panawun abitu.”
23 “Nu dilag magsabi kamuyun,
‘Idi ya baydi ya Cristu!’, o ‘Idi
ya baydu!’, agana kaw makipa-
paniwala. 24 Tagawan lumtaw
wa mani magtatalingkayun Cristu
buy mani magtatalingkayun
propeta. Mipakit silan mani
tanda' buy mamakaupapas amên
ilitêp pa mani tawu buy nu
malyari, agyan na mani pinilin
Bapan Namalyari. 25 Kabay
mangillag kaw! Sinabi kuy abiin
kaban asê pun nalyari.”
26 “Kabay nu dilag magsabi ka-
muyun, ‘Idi ya baydu sa kakyan-
gan na Cristu!’, agana kaw maku
baydu. Buy nu dilag magsabin,
‘Idi yina sa lalên bali!’, agana kaw
makipapaniwala. 27 Ta sikuy ubat
sa langit ta in-Anak Tawu, mag-
udung ngaku sa babun luta ya
makitan kaganawan tawu. Ta
para kun sawang kimat ta man-
gulimad sa langit ya ubat sa
puputakan mamut angga sa tatan-
glêwan.”
28 “Nu saantuy dilag bangkay,
mititipun bayduy mani uwak.
Kabay matandan kaganawan.”

Ya pallumatêng ubat sa langit ta in-Anak Tawu
(Marcos 13:24-27; Lucas 21:25-28)

29 “Pamakayarin abituy allun
sadyay kasakitan, dumiglêm ma
mamut buy asina sumawang nga
buwan. Mangananabuy mani
bêtêwên buy maubus maêyêg
ga mani bagay ya idi sa lan-
git buy mitas sila sa binyanan
la. 30 Pamakayari, makitan sa
langit ta tandan pallumatêng ku.
Buy gawan sa tandan ati, mi-
panangis ya kaganawan tawu sa
babun luta. Ta sikuy ubat sa
langit ta in-Anak Tawu, makitan
lakun lumatêng nga idi sa ulap
buy dilag kapangyarian buy ma-
makapasilêw wa sawang. 31 Sa
masnêg ga sênêg patutut, iagnan
kun iutus ya mani ang-el ku sa
kaganawan lugal sa babun luta
amên tipunun lay mani tawuy
pinili ku.”

Ya paalimbawa tungkul sa puun kayun igus
(Marcos 13:28-31; Lucas 21:29-33)

32 Sinabi pun êt Jesus,
“Pakaintindin yuy aral sa paal-
imbawa sa puun kayun igus.
Nu magbulung nganay sangan
ati, tanda yinay marani yay
kaynitan. 33 Para êt bayduy
malyari lanu. Nu makitan
yinan malyari yay kaganawan
pansabin ku kamuyu, matandan
yuy marani yakinan lumatêng
ya paran idi yakina sa pasbul
bali. 34 Pansabin ku kamuyuy
bayu mati ya kaganawan tawu sa
panawun amêsên, matupad day
kaganawan sinabi ku. 35 Ya langit
buy luta, dilag katganan. Nuwa ya
mani sabi ku, manugêl kanuman.”

Ayin tawuy magtanda nu makanu mag-udung si Jesus
(Marcos 13:32-37; Lucas 17:26-30; 17:34-36)

36 Sinabi pun êt Jesus, “Nuwa
tungkul laman sa allu o uras
pag-udung ku, ayin magtanda,
agyan na mani ang-el sa langit
buy agyan sikuy Anak Bapan
Namalyari. Kay si Bapay mag-
tanda. 37 Buy nu parasaantun
nagbabang-uwan na mani tawu
sabitun panawun Noe, para êt
baydun magbabang-uwan na
mani tawu sa pag-udung kuy
ubat sa langit ta in-Anak Tawu.
38 Sabitun panawun Noe, bayu
lumatêng nga lanab, magbabang-
uwan na mani tawun mangan,
maglasing buy mipag-asawa
angga sa sinumun sa barku si Noe.
39 Ayin silan katatanda sa malyari

kalla angga sa inlumatêng nga
lanab buy nangaaanul silan
kaganawan. Parabaysên na
malyari sa pag-udung kuy ubat
sa langit ta in-Anak Tawu ya
kay magbabang-uwan sila. 40 Sa
allun pag-udung ku, dilag luway
liyaki ya mag-ubra sa panggitnan.
Ya gisa, gêtan sa langit. Nuwa
ya gisa, lakwanan. 41 Buy dilag
luway babayi ya mag-ubra sa
panggilingan. Ya gisa, gêtan sa
langit, nuwa ya gisa, lakwanan."
42 "Kabay pawa kaw maglêan,
tagawan a yu tanda nu sabêt
ta allun pallumatêng Panginuun
yu. 43 Pakaisipin yuy ati. Nu
tandan magbali nu sabêt ta uras
sa yabi lumatêng nga manakaw,
papakabantayan nay bali na buy
a na pasawên masunan na bali
na. 44 Kabay sikaw man, sêpat
kaw pawan maglêan, tagawan
sikuy ubat sa langit ta in-Anak
Tawu, mag-udung ngaku sa uras
ya magbabang-uwan kaw."

Ya mapagtiwalan buy asê mapagtiwalan na ipus
(Lucas 12:41-48)

45 Sinabi pun êt Jesus, "Ya ma-
pagtiwalan buy katanday ipus,
sabay siyay pagtiwalan amung na
sa mani kaatag ipus buy siyay
mam-in kanên kalla sa ustuy
uras. 46 Pinagpalay abituy ipus
nu malatêng yan amung nay mag-
ubra sa pan-ipadyag amung na.
47 Pansabin ku kamuyuy sabay
siyay pagtiwalan amung na sa ka-
ganawan pibandiyan na. 48 Nuwa
ya ipus ya abiin, nu asê mangêd
da nakêm na buy indap na nu
mabuyut pun bayu lumatêng nga
amung na. 49 Kabay ya daygên
na, patukpatukun nay kaatag
ipus, makiêm buy makiawyun
yan maglasing. 50 Nuwa sa alluy
magbabang-uwan ya, lumatêng
nga amung na. 51 Kabay paru-
san yan amung na un mabyat
buy isamwag naya sa lugal la
pamisamwagan mani mapagtal-
ingkayu. Manangis ya baydun
mingêngêt ta bêbêy na."

25

Ya paalimbawa tungkul sa mapuy dalaga

1 Sinabi pun êt Jesus, "Ya
pamibilang kantamu sa pag-arian
Bapan Namalyari, maiparisu
sa nalyari sa mapuy dalagay
dilag gêgtan na suluy nagsal-
wang amên têgmên na liyaki
ya manangên. 2 Ya lima
kalla, ayin tanda buy ya lima,
katanda. 3 Ya mani ayin tanda,
kay nipantan sulu, nuwa a
sila nantan pagkapanagdag lay
gas. 4 Pakan ya mani katanda,
nipantan pagkapanagdag lay
gas sa mani sulu la. 5 Nuwa
naêpêng inlumatêng nga liyaki
ya manangên. Kabay nabêlêwan
mani dalaga sa pangêtêng la."
6 "Sên bunak kan yabi, dilag
masnêg ga nagbêg, 'Abiti yay
liyaki ya manangên! Mag-awas
kawna amên têgmên yuya!'
7 Tambêng nimatay mapuy dalaga
buy impakapala lay sulu la.
8 Sinabin limay ayin tanda sa
mani limay katanda, 'Biyan yukay
yatin agyan pêrad da gas, ta
marani yan mapalêng nga sulu
yan.' "
9 "Nakitbay ya mani katanda, 'A
yabay minukad da gas kantamun
kaganawan. Mangêd da maku
kawna sa magtinda buy manaliw
kaw para kamuyu.' 10 Kabay na-
mitay limay dalagay ayin tanda
amên manaliw gas la. Nuwa
kaban manaliw sila, inlumatêng
ngay liyaki ya manangên. Ya li-
may nakal-an, kaawyun nan sinu-
mun sa kalutu. Pamakasun la,
insaray nay pasbul."
11 "Pamakayari, inlumatêng nga
limay ayin tanday dalaga buy

nagbêg, ‘Kakay, kakay, pasunun
mukay ya kayêk!’ ”
12 “Nuwa nakitbay ya liyaki ya
manangên, ‘Sisabêt kaw? A kataw
kakilala.’ ”
13 Buy sinabin Jesus, “Pawa kaw
maglêan, gawan a yu tanda nu
sabêt ta allu o uras pag-udung
ku.”

Ya paalimbawa sa tatluy ipus
(Lucas 19:11-27)

14 Sinabi pun êt Jesus, “Ya pag-
arin Bapan Namalyari, maiparisu
sa dinyag gisay tawuy mabandi
ya bayu ya namita papakun sa
marayuy lugal, binêg nay mani
ipus na buy intiwala na kallay
pibandiyan na. 15 Binyanan nay
balang gisa kalla ayun sa agyu
lan pagligosyu. Binyanan nay
gisan limay libuy gintu. Ya gisay
naman, luway libuy gintu. Ya
gisa êt, binyanan nan gisay libuy
gintu. Pamakayari, namitay nay
mabandi. 16 Ya ipus ya binyanan
limay libuy gintu, tambêng yan
nagligosyu buy nakatubu yan li-
may libuy gintu. 17 Para êt bayduy
dinyag ipus ya binyanan luway
libuy gintu. Nakatubu ya êt luway
libuy gintu. 18 Nuwa ya ipus ya
binyanan gisay libuy gintu, kay
ingkali nay naman sa luta.”
19 “Pamakayarin makarang nga
panawun, nag-udung nga amung
la buy impabêg na sila amên
patangên tungkul sa pibandiyan
ya intiwala na kalla. 20 Nagdani
ya ipus ya pinitiwalan nan limay
libuy peray gintu. Sinabi na,
‘Amung kuway, ya limay libuy
peray gintuy intiwala mu kangku,
nakatubu yan limay libuy peray
gintu!’ ”
21 “Nakitbay ya amung na,
‘Mangêd buy tapat ta ipus,
mangêd da dinyag mu! Kabay
gawan tapat ka sa pêpêrad da
intiwala ku kamu, itiwala ku
kamuy maragul pun na alaga.
Kaksaw ka ta makisaya ka
kangku!’ ”
22 “Pamakayari, nagdani ya ipus
ya binyanan nan luway libuy
gintu. Sinabi na, ‘Amung kuway,
ya luway libuy gintuy intiwala mu
kangku, nakatubun luway libuy
gintu!’ ”
23 “Nakitbay ya amung na,
‘Mangêd buy tapat ta ipus,
mangêd da dinyag mu! Kabay
gawan tapat ka sa pêpêrad da
intiwala ku kamu, itiwala ku
kamuy maragul pun na alaga.
Kaksaw ka ta makisaya ka
kangku!’ ”
24 “Nagdani êt ta ipus ya
binyanan nan gisay libuy gintu.
Sinabi na sa amung na, ‘Tanda
kuy maigpit ka buy ayin lunus.
Pampupulun muy a mu intanêm
buy pangkêwên muy pinagkasak-
itan kaatag. 25 Kabay nalimu
waku kamu buy ingkali ku tanay
pibandiyan mu sa luta. Ati ya
gisay libuy gintuy intiwala mu
kangku.’ ”
26 “Nakitbay ya amung na,
‘Nadawak buy matamad da ipus!
Tanda mu awêd da pampupulun
kuy a ku intanêm buy pangkêwên
kuy a ku pinagpagalan. 27 Uysiyan
a mu yata imbangkuy peray gintu
ku amên sa pag-udung ku, makwa
kuy tubu na?’ ”
28 “Kabay sinabi na sa kaatag
pun na mani ipus, ‘Kêwên yu
kanay gisay libuy gintu, ta idin
yu sa nakapagtubun mapuy
libuy gintu. 29 Tagawan ya
tawuy dilag gana, biyan yapun
êt, buy mabiyan yapun êt mas
malakê. Nuwa ya tawuy pêrad
tay idi kana, itas pun êt kana.
30 Isamwag yu sa kadlêman sa
lawasan ya abiin na ayin pukat
ta ipus. Manangis ya baydun
mingêngêt ya bêbêy.’ ”

Ya tawlin pangukum

31 Sinabi pun êt Jesus, “Sikuy
ubat sa langit ta in-Anak Tawu,
mag-udung ngakun dilag kapang-
yarian kaawyun na kaganawan
ang-el buy miknu waku sa dak-
ilay turonu ku. 32 Tipunun
ku sa arapan kuy kaganawan
tawu sa babun luta. Daygên ku
silan luway pustu, kaparisun pan-
daygên magpastul tupa buy kamb-
ing. 33 Ya mani tawuy paran tupa,
idin ku sila sa wanan ku. Nuwa ya
mani tawuy paran kambing, idin
ku sila sa udi ku.”
34 “Pamakayari, sikuy bilang
Ari, sabin ku sa mani tawuy idi
sa wanan ku, ‘Kaksaw kaw ya
mani pagpalên Bapa ku. Sikaw
wa magmana sa kaarian na in-
il-an para kamuyu ubat pun sa
dinyag ga babun luta. 35 Tagawan
sên nalayangan ku, pinakan
yuku. Buy sên napêl-ang ngaku,
pinaynêm yuku. Sên dayuwan
naku kamuyu, tinanggap yuku
sa bali yu. 36 Buy sên ayin
nakun maiyaming, pinayamingan
yuku. Sên nagsakit taku, sinaysay
yuku. Sên idi yaku sa sukulan,
dinungawan yuku.’ ”
37 “Makitbay ya mani matinêk,
‘Panginuun, nakanu yan kan naki-
tan na inlayang buy pinakan,
o napêl-angan buy pinaynêm
yan? 38 Nakanu yan kan nakitan
na dayuwan buy tinanggap yan
sa bali o ayin maiyaming buy
pinayamingan yan? 39 Nakanu
yan kan nakitan na nagsakit o idi
sa sukulan buy dinungawan yan?’
”
40 “Buy makitbay yaku bilang
Ari, ‘Pansabin ku kamuyuy
sên dinyag yuy ati sa mani
pinakanayêpay patêl ku, bilang
dinyag yina kangkuy abiin.’ ”
41 “Pamakayari, sabin ku êt sa
mani tawuy idi sa udi ku, ‘Sikaw
wa mani insumpan Bapan Namal-
yari, magpakarayu kaw kangku!
Minggat kaw sa apuy ya asê man-
gapalêng nga impakal-an para
kan Satanas buy sa mani kampun
na. 42 Gawan sên nalayangan ku,
a yu kuta pinakan. Buy sên napêl-
ang ngaku, a yu kuta pinaynêm.
43 Sên nagin dayuwan naku ka-
muyu, a yu kuta tinanggap sa bali
yu. Sên ayin nakun maiyaming,
a yu kuta pinayamingan. Sên
nagsakit taku buy idi sa sukulan,
a yu kuta dinungawan.’ ”
44 “Patangên laku, ‘Panginuun,
nakanu yan kan nakitan ya in-
layang, napêl-angan, dayuwan,
ayin maiyaming, nagsakit o idi sa
sukulan buy a yan ka nasawpan?’
45 Buy makitbay yaku kalla, ‘Pans-
abin ku kamuyuy sên a yu sinaw-
pan na pinakanayêpay patêl ku,
bilang a yukina sinawpan.’ ”
46 Sinabi pun êt Jesus, “Ya mani
tawun ati, maipalaku ku sila sa
ayin katganan na parusa, nuwa
ya mani tawuy matinêk, biyan ku
silan biyay ya ayin katganan.”

26

Ya palanun pamati kan Jesus
(Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2;
Juan 11:45-53)

1 Pamakayarin in-aral Jesus ya
kaganawan abiin, sinabi na sa
mani tagasunul na, 2 “Tanda yuy
luwa tanay allu bayu Pestan Kalig-
tasan. Buy sikuy ubat sa langit ta
in-Anak Tawuy igawang sa mani
tawu amên ipaku sa kurus.”
3 Sa uras abitu, ya mani ma-
munun pari buy mani mangat-
way manungkulan, nititipun sila
sa palasyun Caifas ya pinaka-
puun pari. 4 Pisasabyan la nu
parasaantu lan ipadakêp buy ipa-
pati si Jesus un ayin makatanda.
5 Sinabi la, “Gana tamu pun
daygên sa allun pesta, ta dat mag-
uluy mani tawu.”

Binulugan pabangi si Jesus
(Marcos 14:3-9; Juan 12:1-8)

6 Idi sa Bethania si Jesus sa
balin Simon na natasan ketung.
7 Kaban nakaiknu si Jesus sa
panganan, nagdani kanay gisay
babayi ya mantan makamal la
pabangi ya idi sa gisay pamyanan
na diyag sa batun alabastru.* Buy
pakanawa nan imbulug ga pa-
bangi sa ulun Jesus. 8 Nuwa
sên nakit mani tagasunul Jesus
ya dinyag babayi, nanubag sila.
Sinabi lay, "Uysiyan insayang na
yay pabangi ta? 9 Pakan maisaliw
naya dayi sa makamal la alaga ta,
buy ya naabli na, maidin sa mani
kalulu."
10 Nuwa tandan Jesus ya pisas-
abyan la. Kabay sinabi na kalla,
"Uysiyan pakyalaman yu yay pan-
daygên babayi ta? Mangêd da
dinyag na kangku. 11 Pawa yun
mapagkaawyun na mani kalulu,
nuwa siku, a yu pawan ma-
pagkaawyun. 12 Binulugan nay
nan pabangi ya lawini ku amên
il-an na sa pamilbêng kangku.
13 Pansabin ku kamuyuy agyan
saantu iaral baydi sa babun lutay
Mangêd da Balita, miwagaw êt
ta mangêd da dinyag na kangku
bilang pangganaka kana."

Nakisupakat si Judas Iscariote sa mani mamunun pari
(Marcos 14:10-11; Lucas 22:3-6)

14 Si Judas Iscariote ya gisa sa
mapu buy luway tagasunul Je-
sus, naku ya sa mani mamunun
pari. 15 Sinabi na kalla, "Sabêt
ta ibayad yu kangku, nu sawpan
kataw mandakêp kan Jesus?"

Nakitbay sila, "Biyan yan kan
tatlumpuy pilak."

Kabay binyanan la si Judas un
tatlumpuy pilak. 16 Paubat baydu,
nangêtêng nginan panawun na
masawpan na silan mandakêp
kan Jesus.

Sinabin Jesus ya pamisupakat kana
(Marcos 14:21-22; Lucas 22:7-14; 22:21-23; Juan 13:21-30)

17 Sên inlumatêng nga nunan
allun Pestan Tinapay ya Ayin Pa-
malbag, nagdani ya mani taga-
sunul Jesus buy namatang kana.
Sinabi la, "Antuy labay mun
pamil-anan yan apunan para sa
Pestan Kaligtasan?"

18 Nakitbay si Jesus, "Lakwên
yu sa balayan Jerusalem ya tawuy
sinabi ku kamuyu buy sabin
yu kanay, 'Pan-ipasabin Manuru
kamuy inlumatêng ngay uras
na. Kabay baydi sa bali muy
labay nan pangapunan nan Pes-
tan Kaligtasan kaawyun nay mani
tagasunul na.' " 19 Sinunul lay
utus Jesus buy in-il-an la bayduy
apunan la para sa Pestan Kalig-
tasan.

20 Sên yabi yana, niknuy na si
Jesus sa arapan lamesa kaawyun
nay mapu buy luway tagasunul
na. 21 Kaban mangan sila, sin-
abin Jesus kalla, "Pansabin ku
kamuyuy gisa kamuyuy mamisu-
pakat kangku."

22 Sên nalêngê lay sinabin Jesus,
nalungkut sila buy tisatisa silan
namatang kana, "Panginuun, siku
nayi?"

23 Nakitbay ya, "Ya mapagkaag-
nan kun mamisawsaw tinapay
sa kulu, sabay ya mamisupakat
kangku. 24 Sikuy ubat sa lan-
git ta in-Anak Tawu, patin naku,
ta abiin na idi sa Kasulatan.
Nuwa taganan mamakapalunus
ya tawuy mamisupakat kangku!
Mangêd pun na a yina in-anak."

25 Namatang êt si Judas ya sabay
ya mamisupakat kana, "Manuru,
siku nayi?"

Nakitbay si Jesus, "Sikay nay
nagsabi."

* **26:7** 26:7 Ya alabastru, gisay klasin batu ya dilag batêk naputi buy batêk ukuy.

Ya tawlin apunan Jesus
(Marcos 14:22-26; Lucas 22:14-20; 1 Corinto 11:23-25)

26 Kaban mangan sila, nangwan
tinapay si Jesus buy impasalamat
na kan Bapan Namalyari. Binis-
ilbis-il nay tinapay buy inggawang
na sa mani tagasunul na. Sinabi
na, “Ati ya lawini ku. Kêwên yu
buy kanên.”
27 Pamakayari, kingwa nay pan-
inêmên buy impasalamat na kan
Bapan Namalyari buy inggawang
na kalla. Sinabi na kalla, “Kêwên
yuy ati buy inêmên yun ka-
ganawan. 28 Tagawan ati ya daya
kuy mibulug para sa pamatawad
kasalanan malakêy tawu. Ati
ya mamipapêtêg sa bayuy ka-
sunduwan Bapan Namalyari sa
mani tawu. 29 Pansabin ku ka-
muyuy a kina manguman minêm
alak ka diyag sa sabên ubas
anggan a kataw manguman ma-
pagkaawyun minêm sa kaarian
Bapa ku.”
30 Nagkanta silan pangulimên
kan Bapan Namalyari buy pa-
makayari, naku sila sa Bung-uy
mani Ulibu.

Sinabin Jesus ya ipuglaw yan Pedro
(Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

31 Sinabin Jesus sa mani taga-
sunul na, “Sa yabin ati, lakwanan
yukun kaganawan, ta paradi ya
idi sa Kasulatan, ‘Patin kuy pas-
tul buy mikyat ta mani tupa.’†
32 Nuwa pamakayari kun mabyay
manguman, muna ku kamuyu sa
prubinsyan Galilea.”
33 Sinabin Pedro kan Je-
sus, “Agyan lakwanan kan
kaganawan, a kata lakwanan.”
34 Nakitbay si Jesus, “Pans-
abin ku kamuy bayu mangkati
ya manuk amêsên yabi, katitlu
mukun ipuglaw.”
35 Sinabin Pedro, “Agyan patin
nakun kaawyun mu, a kata
ipuglaw.” Para êt bayduy sinabin
kaganawan tagasunul na.

Nanalangin si Jesus sa Getsemani
(Marcos 14:32-42; Lucas 22:39-46)

36 Naku si Jesus sa lugal la
pambêgên Getsemani kaawyun
nay mani tagasunul na. Pa-
makalatêng la baydu, sinabi na
kalla, “Miknu kaw pun baydi, ta
maku waku pun baydun man-
alangin.” 37 Nuwa pikilakun Jesus
si Pedro buy ya luway anak Zebe-
deo. Baydu winan nag-umpisan
nalêlê buy nabêgbêg ga bêkê.
38 Kabay sinabi na kalla, “Paran
mati yakina gawan sa sadyay
lêlên bêkê ku. Minggat kaw baydi
buy awyunan yukun magpuyat.”
39 Nagpakarayu yan pêrad, nag-
palukub yan nanalangin, “Bapa
ku, nu malyari dayi, itas muy pa-
masakit ta madanasan ku. Nuwa
paraman baydu, alwan kalabayan
kuy masunul, nun a ya kalabayan
mu.”
40 Inudung Jesus ya tatluy taga-
sunul na buy nalatêng na silan
mamabêlêw. Sinabi na kan Pedro,
“A mu nayi mabatan magpuyat
kaawyun ku, agyan kay gisay
uras? 41 Magpuyat kaw buy man-
alangin amên a kaw masambut
tuksu. Ta ya ispiritu, nakal-an yan
manunul, nuwa maynay lawini.”
42 Nanguman nagpakarayu si Je-
sus buy nanalangin, “Bapa ku, nu
kaylangan kun danasên na kasak-
itan na ati, madyag ga kalabayan
mu.” 43 Pamakayari, inudung nan
manguman na mani tagasunul na
buy nalatêng na silayna êt mam-
abêlêw gawan kabêlêwbêlêw sila.
44 Nanguman na êt nag-
pakarayu si Jesus buy sa ikatlun
panalangin na, para êt bayduy
panalangin na. 45 Inudung nayna

† **26:31** 26:31 Zacarias 13:7.

êt ta mani tagasunul na buy
sinabi, “Uysiyan nabêlêw kaw
yapun buy magpaynawa ta?
Elêwên yu! Inlumatêng ngay uras
ya sikuy ubat sa langit ta in-Anak
Tawu, insupakat takina sa mani
makasalanan. 46 Mimata kaw!
Kaksaw wana! Ta abiti yay tawuy
namisupakat kangku.”

Ya pandakêp kan Jesus
(Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53; Juan 18:3-12)

47 Kaban magsabi pun si Jesus,
inlumatêng si Judas Iscariote ya
gisa sa mapu buy luway tagasunul
na. Dilag yan malakêy kaawyun
na nipagkêya buy nipagpamatuk.
In-utus silan mani mamunun pari
buy mani mangatway manungku-
lan. 48 Paradi ya patanda' ya sin-
abin Judas sa mani mandakêp kan
Jesus, “Ya dêpên kuy pingi, sabay
ya pantêkapên yu. Dakpên yuya.”
49 Tambêng nagdani si Judas kan
Jesus buy sinabi na, “Mangêd da
yabi kamuy Manuru.” Pamaka-
yari, dinêp nay pingin Jesus.

50 Sinabin Jesus kana, “Kalugu-
ran, daygên minay palanu mu.”
Nagdani ya mani kaawyun na buy
dinakêp la si Jesus. 51 Nanganus
kêyay gisa sa mani tagasunul Je-
sus buy pinutus nay têk ipus
pinakapuun pari. 52 Sinabin Jesus
kana, “Isakêb muy kêya mu sa
kaluban! Gawan ya manggamit
kêya, mati ya êt sa kêya. 53 A mu
nayi tanday nu manyawad dakun
sawup sa Bapa kun Namalyari,
tambêng nan iutus ya mapu buy
luway batalyun mani ang-el na?
54 Nuwa nu daygên kuy abitu, asê
matupad da idi sa Kasulatan ya
magsabin sêpat malyari ya ati.”

55 Pamakayari, sinabin Jesus
sa mani tawu, “Tulisan naku
nayi? Uysiyan mantan kaw yapun
mani kêya buy pamatuk amên
dakpên naku ta? Allu-allu wakun
mangaral sa kasawangan Tem-
plu. Uysiyan a yuku yata dinakêp
baydu ta? 56 Nuwa nalyari ya
kaganawan abiin amên matupad
da impasulat Bapan Namalyari sa
mani propeta.” Amêsên, tambêng
nipamwayuy mani tagasunul na.

Gintan si Jesus sa mani mangat-
wan Judioy mangatuynungan
(Marcos 14:53-63; Lucas 22:54-55; 22:63-71; Juan 18:13-14; 18:19-24)

57 Pamakayari, gintan la si Je-
sus sa balin pinakapuun pari
ya si Caifas. Nititipun bay-
duy mani manurun Kautusan buy
mani mangatway manungkulan.
58 Nanunul êt si Pedro kalla,
nuwa kay idi ya sa marayun
pêrad. Sinumun ya sa bakud
pinakapuun pari buy nakiiknu
sa mani magbantay amên matan-
dan na nu sabêt ta malyari kan
Jesus. 59 Amêsên, ya mani
mamunun pari buy kaganawan
mangatwan Judioy mangatuynun-
gan, mangkap silan mani tawuy
magsabin alwan pêtêg laban kan
Jesus amên maatulan layan ka-
matyan. 60 Nuwa ayin silan naki-
tan na maisangkan laban kana,
agyan malakêy tawuy nagsabin
alwan pêtêg laban kana. Sa ka-
pupusan, dilag luway lawyaki ya
nagdani 61 buy nagsabi, “Sinabin
tawun ati ya agyu nan lasakên na
Templun Bapan Namalyari buy sa
lalên tatluy allu, maipaydêng nan
manguman na Templu.”

62 Nidêng nga pinakapuun pari
buy pinatang na si Jesus, “Ayin
ka nayin maipakitbay laban sa
panangkan la kamu?”

63 Nuwa asê nakitbay si Jesus.

Kabay inuman yan pinatang
pinakapuun pari, “Sa lagyun Ba-
pan Namalyari ya nabyay, sabin
mu amêsên kanyan nu sikay
Cristuy Anak Bapan Namalyari.”

64 Nakitbay si Jesus, “Sikay nay
nagsabi. Pansabin ku kamuyun
kaganawan na paubat amêsên,
sikuy ubat sa langit ta in-Anak
Tawu, makitan yu kuy nakaiknu
sa wanan Bapan Namalyari ya
Makapangyarian. Buy sa pag-
udung ku, makitan yu kuy idi sa
ulap pa mallumatêng.”
65 Sên nalêngên pinakapuun
pari ya abitu, nanubag ya. Kabay
gininit nay yaming na buy sinabi
nay, “Pallamusun na si Bapan
Namalyari! A tamina kaylan-
gan na dilag kaatag magpapêtêg
ta nalêngê taminay pallamus na
kan Bapan Namalyari! 66 Sabêt
amêsên na iatul yu kana?”
Nakitbay sila, “Sêpat yan patin.”
67 Tinupayan lay lupa na buy
dinugêdugê laya. Tinakpan
kaatag ga matan Jesus buy dinalpi
lay pingi na. 68 Buy sinabi la
kanay, “Nu sika si Cristu, ulên mu
nu sisabêt ta nandugê kamu!”

Impuglaw Pedro si Jesus
(Marcos 14:66-72; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18; 18:25-27)

69 Kaban nakaiknu si Pedro sa
lawasan balin pinakapuun pari,
dinanyan yan gisay babayi ya ipus
buy sinabin babayi kana, “Sika
êt ta pagkaawyun Jesus ya taga
Galilea.”
70 Nuwa impuglaw Pedroy abiin
sa arap malakêy tawu. Sinabi
na, “A ku tanday pansabin mu.”
71 Naku si Pedro sa agid pasbul
buy nakitan yan kaatag babayi ya
ipus. Buy sinabin babayi sa mani
tawu baydu, “Ya tawun abiin,
sabay siyay pagkaawyun Jesus ya
taga Nazaret.”
72 Nuwa inuman impuglaw Pe-
dro si Jesus, “A ku kakilalay tawun
abiin!”
73 Asê naêpêng, nagdani kan Pe-
droy kaatag pun na idi baydu buy
sinabi la, “Pilmin gisa ka sa mani
kaawyun Jesus, gawan malêngê
yan sa pagsabi mu.”
74 Nakitbay si Pedro, “Taganan
a ku kilalay tawun abiin, agyan
mati yaku amêsên.” Sa uras
êt abitu, nangkati ya manuk.
75 Kabay naganakan Pedroy sin-
abin Jesus kana, “Bayu mangkati
ya manuk, katitlu mukun
ipuglaw.” Kabay nagsalwang si
Pedro buy sadyay tangis na.

27

Inlaku si Jesus kan Gobernador Pilato
(Marcos 15:1; Lucas 23:1-2; Juan 18:28-32)

1 Pamakamaranun, nipupulung
nga kaganawan mamunun pari
buy mani mangatway manungku-
lan nu sabêt ta daygên la amên
maipapati la si Jesus. 2 Impagapus
la si Jesus buy in-arap kan Gober-
nador Pilato.

Ya pangamatin Judas Iscariote
(Mani Dyag 1:18-19)

3 Sên natandan Judas ya inatu-
lan nan kamatyan si Jesus, nagsisi
ya sa dinyag nay pamisupakat.
Kabay in-udung na sa mani ma-
munun pari buy mani mangatway
manungkulan na tatlumpuy pira-
sun pilak. 4 Sinabi na kalla, “Nan-
gasalanan naku, ta insupakat ku
kamuyuy tawuy ayin kasalanan.”
Nuwa nakitbay sila, “Ayin kay
pakyalam kamu. Idi ya kamuy
abiin.”
5 Insamwag Judas ya pilak
baydu sa Templu. Pamakayari,
namita ya buy nagpakamati.
6 Pinulut mani mamunun pari
ya pilak buy sinabi, “Labag sa
Kautusan na idin tamuy pilak sa
pamyanan bandin Templu, gawan
imbayad da abiin amên maipapati
ya gisay tawu. 7 Kabay nikaka-
sundu silan gamitin na pilak
amên saliwin na lutay panggitnan
manyag banga amên daygên
pamilbêngan mani dayuwan.

8 Kabay angga amêsên, pambêgên
na abitun ‘Lutan Daya.’ ”
9 Sa pakapakun baydu, natu-
pad da sinabin propeta Jeremias
sabitun sinabi nay, “Kingwa lay
tatlumpuy pirasun pilak, ta ati
ya napikasunduwan mani Israeli-
tay alagan biyay na. 10 Buy
pinanaliw lan lutay panggitnan
manyag banga, tagawan abiin na
in-utus kangkun Panginuun.”*

Inlitis Gobernador Pilato si Jesus
(Marcos 15:2-5; Lucas 23:3-5; Juan 18:33-38)

11 Sên in-arap la si Jesus kan
Gobernador Pilato, pinatang naya,
“Sika nayi ya Arin mani Judio?”
Nakitbay si Jesus, “Sikay nay
nagsabi.”
12 Nuwa sên sinangkanan yan
mani mamunun pari buy mani
mangatway manungkulan, asê
nakitbay si Jesus. 13 Kabay
pinatang yan nanguman Gob-
ernador Pilato, “Malakêy pan-
isangkan la laban kamu. A mu
nayi malêngêy pansabin la?”
14 Nuwa asê êt nakitbay si Je-
sus. Kabay nakaupapas ya Gober-
nador.

Inatulan kamatyan si Jesus
(Marcos 15:6-15; Lucas 23:13-25; Juan 18:39-19:16)

15 Balang Pestan Kaligtasan,
naugalyan Gobernador Pilatoy
mamibus yan gisay nakasukul
ayun sa labay mani tawu. 16 Sa
panawun abitu, dilag gisay
nakasukul la maglagyun Barab-
bas ya pikatandan sa panyag
kadawakan. 17 Sên nititipun
na mani tawu, pinatang silan
Gobernador Pilato, “Sisabêt ta
labay yun ibus ku? Si Barabbas
o si Jesus ya pambêgên Cristu?”
18 Nasabi nay abiin gawan tanda
nay in-arap mani Judio si Jesus
kana gawan kay kinasêman laya.
19 Kaban nakaiknu si Gober-
nador Pilato sa pallitisan, im-
pasabin asawa nay paradi, “Agana
mu pakyalaman na tawun abiin
na ayin kasalanan, tagawan naali-
pusan na lalên nakêm ku sa
taynêp ku tungkul kana.”
20 Nuwa ya mani mamunun
pari buy mani mangatway ma-
nungkulan, intustus lay mani
tawuy yawarên kan Pilatoy ibus
si Barabbas buy patin si Jesus.
21 Kabay namatang nanguman si
Gobernador Pilato sa mani tawu,
“Sisabêt sa luway labay yun ibus
ku?”
Masnêg lan sinabi, “Si Barab-
bas!”
22 Nanguman namatang si Gob-
ernador Pilato, “Sabêt ta labay
yun daygên ku sa pambêgên
Cristu?”
Nakitbay ya kaganawan, “Ipaku
ya sa kurus!”
23 Pinatang silan Gobernador Pi-
lato, “Awta, sabêt ta dinyag nay
kasalanan?”
Nuwa ingkakadus sinabin mani
tawuy, “Ipaku ya sa kurus!”
24 Sên nakitan Pilatoy ayin yan
madyag gawan dat maguluy mani
tawu, nipakwa yan lanêm buy
nag-uyas yan gamêt sa arapan
mani tawu buy sinabi na, “Ayin
nakun kasalanan sa pangamatin
tawun ati. Sikaw wa sêpat man-
agut.”
25 Nakitbay ya mani tawu,
“Awu, sikay buy mani anak yan
na managut sa kamatyan na!”
26 Pamakayari, impabus Gober-
nador Pilato si Barabbas. Nuwa
si Jesus, impalatiku naya buy
inggawang na sa mani sundalus
amên ipaku sa kurus.

Pinasakitan mani sundalus si Jesus
(Marcos 15:16-20; Juan 19:2-3)

* **27:10** 27:10 Zacarias 11:12-13.

27 Gintan mani sundalus si Jesus sa palasyun Gobernador Pilato buy pinalitêngan ya baydun kaganawan sundalus ya kaawyun la. 28 Intas lay yaming na buy pinayamingan layan kulay muraduy balabal. 29 Nanyag silan kuronay nagdiwi ya impakurona la kana buy impatalan sa wanan gamêt nay têkên na nanuwad têkên ari. Nanduku sila sa arapan na buy inuyam laya, "Pagpalên baman na Arin mani Judio!" 30 Tinupayan la si Jesus. Kingwa lay têkên kana buy impatukpatuk sa ulu na. 31 Pamakayari lan inlamus si Jesus, intas lay balabal na buy pinayamingan layan sarili nan yaming. Pamakayari, in-awas laya sa balayan amên ipaku sa kurus.

Impaku si Jesus sa kurus
(Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

32 Sên idi silayna sa lawasan balayan, natbêng lay gisay liyaki ya taga Cirene ya naglagyun Simon. Impilit lan impabakay kanay kurus Jesus. 33 Pallumatêng la sa lugal la pambêgên Golgota ya labay sabin "Lugal Bungu," 34 pinaynêm lan alak si Jesus ya sinabugan aplu. Nuwa sên natawayan Jesus ya ati, a nayna ininêm.

35 Impaku la si Jesus sa kurus buy pinibabagutan lay yaming na. 36 Pamakayari, niknu sila ta binantayan la si Jesus. 37 Nikabit silan karatula sa ugtun ulun Jesus buy nakasulat bayduy panisangkan la laban kana, "Si Jesus ya Arin mani Judio." 38 Dilag êt luway tulisan na impaku sa kurus kaagnan Jesus. Ya gisa, idi sa wanan buy ya gisa, idi sa udi na.

39 Ya mani tawuy manduman baydu, kapêyêngpêyêngan lan manguyam kan Jesus 40 buy pansabin lay, "Alwa nayin sinabi muy lasakên muy Templu buy ipaydêng mun manguman sa lalên tatluy allu? Dali! Nu sikay Anak Bapan Namalyari, magtabuy ka sa kurus buy iligtas muy sarili mu!"

41 Para êt bayduy panguyam mani mamunun pari, mani manurun Kautusan buy mani mangatway manungkulan. Sinabi la, 42 "Inligtas nay kaatag, pakan a na agyun iligtas ya sarili na. Alwa nayin siyay Arin Israel? Nu magtabuy ya sa kurus, maniwala kay kana. 43 Magtiwala ya kan Bapan Namalyari buy pansabin nay sabay siyay Anak Bapan Namalyari. Dali, êlêwên tamina bay nu taganan iligtas yan Bapan Namalyari!" 44 Agyan na mani tulisan na impaku êt sa kurus, inuyam laya êt.

Ya pangamatin Jesus
(Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30)

45 Sên ugtuy na, dinumiglêm ma babun luta anggay nan alas tres kaawat. 46 Sên pamaka alas tres kaawat, masnêg sinabin Jesus, "Eli, Eli, lema sabachthani?" Ya labay sabin, "Bapa ku, Bapa kun Namalyari, siyan pinaulayan muku yata?"†

47 Sên nalêngên mani nakaidêng bayduy abiin, sinabi lay, "Pambêgên na si propeta Elias." 48 Tambêng nuwayuy gisa kalla buy niptês paran bulak sa gisay sanga. Imbasa na sa nangisuy alak buy impasêpsêp kan Jesus. 49 Nuwa sinabin kaatag, "Paulayên muya. Elêwên tamu nu lumatêng yabay si Elias amên iligtas ya." 50 Nanguman nagsabin masnêg si Jesus buy nabuytuwan yan inawanên.

51 Sa uras êt abitu, naginit ta panabing sa lalên Templu paubat sa babu angga sa aypa.

† **27:46** 27:46 Mani Kanta 22:1.

Nallayun buy nangapapakay
dapas. 52 Nibuklat ta mani
pamilbêngan buy nanguman
nabyay ya malakêy banal la tawu.
53 Nag-awas sila sa pamilbêngan.
Buy sên nanguman nabyay si
Jesus, naku sila sa Jerusalem.
Kabay nakitan silan malakêy
tawu.
54 Ya kapitan buy mani sundalus
na ya mamantay kan Jesus, sên
nallayun buy sên nakit lay mani
nalyari, nalimu sila. Sinabi la,
"Pêtêg awêd ya Anak yan Bapan
Namalyari!"
55 Sa narayun pêrad, dilag
malakêy babayi ya mangêlêw nu
sabêt ta malyari kan Jesus. Sabay
silay mani babayi ya nakilaku buy
naglingkud kan Jesus sabitun na-
mita ya sa Galilea. 56 Kaawyun
kalla si Maria ya taga Magdala, si
Maria ya indu lan Santiago buy si
Jose buy ya asawan Zebedeo.

Ya pamilbêng kan Jesus
(Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

57 Sên nadêm mana, inlumatêng
si Jose ya gisay mabandi ya
taga Arimateay tagasunul êt Je-
sus. 58 Naku ya kan Gob-
ernador Pilato ta inyawad nay
bangkay Jesus. Buy in-utus Gob-
ernador Pilatoy idin kanay abiin.
59 Kabay kingwan Jose ya bangkay
buy binêdbêdan nan telay na-
puti. 60 Insun nay ati sa bayun
pamilbêngan na inlubtan na da-
pas ya impadyag na. Pamaka-
yari, imbulid nay gisay maragul
la batuy panakêp nan lawasan
pamilbêngan bayu ya namita.
61 Si Maria ya taga Magdala buy
gisa pun êt ta Maria, nakaiknu sila
sa arapan pamilbêngan.

Impabantay lay pamilbêngan

62 Pamakawasak, sa Allun
Pagpaynawa, nakuy mani ma-
munun pari buy mani Pariseo
kan Gobernador Pilato. 63 Sinabi
la, "Gobernador, naganaka yan
na sabitun nabyay pun na
mapamilitêp, sinabi nay 'Pa-
makayarin tatluy allu, mabyay
yakun manguman.' 64 Kabay
panyawarên yan na ipabantay
muy pinilbêngan kana angga sa
ikatluy allu. Dat limêdên mani
tagasunul nay bangkay na buy
ibalitan nabyay ya. Nu malyari ya
abiin, luyang na pun mailitêp pa
mani tawu kaysa sabitun nuna."
65 Nuwa nakitbay si Gobernador
Pilato kalla, "Mangwa kaw mani
sundalus buy sikaw tay mami-
pabantay mangêd." 66 Kabay
naku sila sa pamilbêngan buy
binyanan lan tanda' ya nakatakêp
baydu amên matandan la nu dilag
mamibuklat. Buy nibalag silan
dakun umnuy magbantay.

28

Nanguman nabyay si Jesus
(Marcos 16:1-10; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

1 Sên mawatwat tan allun Dum-
inggu, pamakalibas Allun Pagpay-
nawa, naku sa pinilbêngan kan
Jesus si Maria ya taga Magdala,
kaawyun nay gisa êt ta Maria
amên êlêwên na pinilbêngan kan
Jesus. 2 Bêngat tan nallayun
malakas, ta gisay Ang-el Pangin-
uun na ubat sa langit ta nibulid
batuy pinanakêp sa pinilbêngan
buy iniknuwan na. 3 Ya lupa
na, nanuwad kimat ta makasilêw
buy naputiputi ya yaming na.
4 Sên nakit mani sundalus ya mag-
bantay sa pinilbêngan ya ang-el,
sadyay limu la. Kabay namilapil
buy nitugaw silan paray nan nati.
5 Sinabin ang-el sa mani babayi,
"Agana kaw malimu! Tanda
kuy pantêkapên yu si Jesus
ya impaku sa kurus. 6 Ayin
nina baydi. Nanguman ninan
nabyay kaparisun sinabi na
kamuyu. Kaksaw kaw, ta êlêwên

yuy pinipakalêkan bangkay na.
7 Kamutun yun lakwên na mani
tagasunul na buy sabin yu kallay
nabyay ya buy muna ya sa Galilea.
Buy makit yuya baydu. Kay abiin
tanay masabi ku kamuyu."
8 Kinamut namitan luway
babayi sa pinilbêngan ya dilag
limu buy tula. Nuwayu silan naku
sa mani tagasunul amên ibalita
lay nalyari.
9 Kaban mamita sila, bêngat ta
silan timbêng Jesus. Buy sinabi
na kallay, "Nagpapakun kawna?"
Kabay nagdani sila, dinukpan lay
bitis na buy nangulimên kana.
10 Sinabin Jesus kallay, "Agana
kaw malimu. Lakwên yuy mapatêl ku buy sabin yu kallay maku
sila sa Galilea. Baydu laku makitan."

Ya pamibalitan mani bantay

11 Pamakabitan mani babayi
sa pamilbêngan, naku sa balayan na dakun umnuy bantay
sa pamilbêngan buy imbalita la
sa mani mamunun pari ya kaganawan nalyari. 12 Pamakayari,
nititipun na mani mamunun pari
buy mani mangatway manungkulan amên pikasunduwan lan suulan maragul la alagay mani bantay. 13 Sinabi la sa mani bantay,
"Ibalita yuy kaban mamabêlêw
kaw saybi, inlumatêng nga mani
tagasunul Jesus buy inlimêd lan
kingway bangkay na. 14 Nu
matandan man Gobernador ya
abiin, sikay yay baalan magsabi
kana amên a kaw dakun mapakun." 15 Tinanggap mani bantay
ya pera. Pamakayari, sinabi êt
mani bantay ya pan-ipasabi kalla.
Kabay angga amêsên, abiin pun
êt ta pan-iwagaw mani Judio.

Nagpakit si Jesus sa mani tagasunul na

(Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Mani Dyag 1:6-8)

16 Amêsên, ya mapu buy gisay
tagasunul Jesus, naku sila sa gisay
bung-uy ya sinabin Jesus kalla.
17 Sên nakitan la si Jesus, nangulimên sila kana, nuwa dilag
êt dakun umnu kallay magluway
nakêm nu sabay siya si Jesus.
18 Nagdani si Jesus buy sinabi
na kalla, "Indin na kangkuy kaganawan kapangyarian sa langit
buy sa luta. 19 Kabay lakwên
yuy mani tawu sa kaganawan
layi buy daygên yu silan mani
tagasunul ku. Bawtismuwan yu
sila sa lagyun Bapa, sa Anak
buy sa Ispiritun Bapan Namalyari.
20 Turwanan yu silan manunul
sa kaganawan mani in-utus ku
kamuyu. Pakalêngê kaw. Pawa
yukun kaawyun angga sa katganan babun luta."

Ya Mangêd da Balita tungkul kan Jesu Cristu ayun kan MARCOS

Ya Pangaral Juan ya Mamawtismu
(Mateo 3:1-12; Lucas 3:1-18; Juan 1:19-28)

1-2 Ati ya Mangêd da Balita
tungkul kan Panginuun Jesu
Cristu ya Anak Bapan Namalyari.
Nag-umpisay Mangêd da Balita
sabitun natupad da insulat
Propeta Isaias ya daygên Bapan
Namalyari,
"Dilag gakun gisay iutus ya muna
kamu amên mil-an danan
mu.*
3 Sabay siyay mamibêg sa kakyan-
gan na magsabin,
'Il-an yuy danan Panginuun.
Itinêk yuy balang danan na.' "†
4 Amêsên, natupad da abiin
sên inlumatêng si Juan ya
Mamawtismu sa kakyangan. In-
aral na sa mani tawuy, "Pagsisyan
buy itgên yuy panyag kasalanan
buy magpabawtismu kaw amên
patawarên kaw Bapan Namal-
yari." 5 Kabay malakêy taga Judea
buy taga balayan Jerusalem ya
naku kan Juan ya Mamawtismu.
Insabi lay mani kasalanan la buy
binawtismuwan silan Juan sa Ilug
Jordan.
6 Ya yaming Juan, diyag sa sabut
kamelyu buy diyag sa balat ayup
pa yakês na. Ya pangkanên
na, durun buy pulut panilan.
7 Pawa nan pansabin sa pan-
garal nay, "Dilag gisay lumatêng
nga makapangyarian pun kangku.
A ku sêpat‡ mantan sandalyas
na. 8 Pambawtismuwan kataw
sa lanêm, nuwa bawtismuwan
nakaw sa Ispiritun§ Bapan Na-
malyari."

Ya pamawtismu kan Jesus
(Mateo 3:13-4:11; Lucas 3:21-22; 4:1-13)

9 Sa panawun abitu, inlumatêng
si Jesus ubat sa balayan Nazaret
sa prubinsyan Galilea buy nag-
pabawtismu ya kan Juan sa Ilug
Jordan. 10 Pamakasalwang Jesus
sa lanêm, nakitan nay nawang-
at ta langit buy nagtabuy kanay
Ispiritun Bapan Namalyari ya
nanuwad gisay pati-pati. 11 Buy
dilag gisay tunuy ya ubat sa lan-
git ta nagsabin, "Sikay kakaidwan
kun Anak ya kapapaidu kangku."

Ya panuksu kan Jesus
(Mateo 4:1-11; Lucas 4:1-13)

12 Pamakayarin abitu, impalaku
yan Ispiritun Bapan Namalyari sa
kakyangan. 13 Sa lalên apattapuy
allu,* pantuksun yan Satanas. Di-
lag êt baydun mangasilêb ba ayup
buy dilag êt baydun mani ang-el la
naglingkud kana.

Ya nunan pangaral Jesus
(Mateo 4:12-17; Lucas 4:14-15)

14 Sên nakasukul si Juan, naku
si Jesus sa prubinsyan Galilea buy
in-aral nay Mangêd da Balita ubat
kan Bapan Namalyari. 15 Sinabi
na, "Inlumatêng nganay intakday
panawun na mag-ari ya si Bapan
Namalyari! Kabay pagsisyan yi-
nay mani kasalanan yu buy mani-
wala kaw sa Mangêd da Balita."

Binêg Jesus ya apat ta mandakêp kênan lanêm
(Mateo 4:18-22; Lucas 5:1-11)

* **1:1-2** 1:1-2 Malakias 3:1. † **1:3** 1:3 Isaias 40:3. ‡ **1:7** 1:7 *A ku sêpat:* alwan labay sabin ya malakêy dinyag Juan ya asê manged nun a mas dakila buy matag-ay si Jesus kaysa kana.

§ **1:8** 1:8 *bawtismuwan nakaw sa Ispiritun Bapan Namalyari* ya labay sabin, manugêl ya Ispiritun Bapan Namalyari sa mani manampalataya. * **1:13** 1:13 Sa Griego, "sa allu buy yabi."

16 Kaban mamita si Jesus sa
agid lawan Galilea, nakitan nay
mipatêl la silan Simon buy si
Andres ya mamisamwag dala la
ta ubra lay mandakêp kênan
lanêm. 17 Sinabin Jesus kalla,
“Kilaku kaw kangku, ta daygên
kataw mamipakaranin tawu kan
Bapan Namalyari amên manam-
palataya sila kaparisun pandakêp
yun kênan lanêm.” 18 Tambêng
lan imbalag ga dala la buy naki-
laku sila kan Jesus.

19 Sa pamitan Jesus, nakitan
nay mani anak Zebedeo ya silan
Santiago buy si Juan ya idi sa
bangka ya mamipakapalan dala
la. 20 Tambêng silan binêg Jesus.
Kabay inlakwanan lay bapa la sa
bangka ya kaawyun mani tawuy
pan-upan la, ta nakilaku sila kan
Jesus.

Ya liyaki ya sinêdakan nadawak ka ispiritu
(Lucas 4:31-37)

21 Naku silan Jesus sa balayan
Capernaum. Sa Allun Pagpay-
nawa, sinumun si Jesus sa balin
pagtipunan mani Judio buy nan-
garal ya baydu. 22 Nakaupapas ya
mani tawu tagawan nakit lay di-
lag yan kapangyarian sa pangaral
na, asê kaparisun pangaral mani
manurun Kautusan.

23 Kaban mangaral si Jesus
sa mani tawu baydu sa balin
pagtipunan mani Judio, di-
lag gisay liyaki ya sinêdakan
nadawak ka ispiritu 24 ya masnêg
magsabin, “Jesus ya taga Nazaret,
sabêt ta daygên mu kanyan?
Naku ka nayi baydi amên upudun
kay? Tanda yan ka nu sisabêt
ka! Sikay Banal la in-utus Bapan
Namalyari.”

25 Nuwa sinabyanan Jesus ya
nadawak ka ispiritu, “Mangimbêk
ka buy magtas kana!” 26 Sên anti,
pinakusadkusad yan nadawak ka
ispiritu buy kapan-angaw-angaw
nag-awas kana.

27 Nakaupapas ya kaganawan
tawuy idi baydu. Kabay ni-
papatang sila, “Sabêt ta ati?
Bayun aral la dilag kapangyarian!
Agyan na nadawak ka ispir-
itu, mapasunul na sa utus na.”
28 Kabay tambêng niwagaw wa
balita tungkul kan Jesus sa buun
Galilea.

Ya pamaiyul sa malakêy tawu
(Mateo 8:14-17; Lucas 4:38-41)

29 Pamakasalwang lan Jesus
sa balin pagtipunan mani Judio,
naku sila sa bali lan Simon buy
si Andres, kaawyun na silan San-
tiago buy si Juan. 30 Nalatêng
lay bakêt ta ampun Simon na
nakakalêk gawan umutun. Kabay
tambêng lan sinabi kan Jesus.
31 Nagdani si Jesus sa babayi buy
tinalan nay gamêt na. Impaimata
naya buy inumiyul ya. Kabay
nidêng ya buy pinakan na silan
Jesus.

32 Sên nitanglêw way mamut,
gintan mani tawu kan Jesus
ya kaganawan nipagsakit buy
sinêdakan nadawak ka ispiritu.
33 Nitipun na sadyay lakên
tawu sa lawasan balin Simon.
34 Namaiyul si Jesus sa malakêy
tawuy dilag magmikakanayun
na sakit buy namitas yan nan-
gadawak ka ispiritu sa malakêy
tawu. A na tinulutan magsabi
ya nadawak ka ispiritu, tagawan
tanda lay siyay Anak Bapan
Namalyari.

Ya pangaral Jesus sa Galilea
(Lucas 4:42-44)

35 Sên bunatbunat tana, na-
mitay na si Jesus. Naku ya
sa kakyangan buy nanalangin.
36 Tingkap yan Simon buy mani
kaawyun na. 37 Sên nakitan laya,
sinabi la, “Manuru, pantêkapên
kan malakêy tawu!”

38 Nuwa sinabin Jesus kalla,
“Lakwên tamu pun na kasunul
la lugal amên ipatanda ku êt
kallay Mangêd da Balita tagawan
abiin na sangkan pamaku ku
baydi sa babun luta.” 39 Kabay
naku yan nangaral sa mani balin
pagtipunan mani Judio sa buun
prubinsyan Galilea buy nami-
patas yan nangadawak ka ispiritu
sa mani tawu.

Pinaiyul Jesus ya gisay liyaki ya nagsakit ketung
(Mateo 8:1-4; Lucas 5:12-16)

40 Dilag gisay liyaki ya nagsakit
ketung ya nagdani kan Jesus.
Nanduku ya buy nakilunuslunus
kan Jesus buy sinabi na, “Nu labay
mun kayêk, paiyulun muku.”
41 Nalunus si Jesus kana.
Kabay dinukpan naya buy sin-
abi na, “Labay ku. Umiyul
kayna!” 42 Tambêng yan inumiyul
buy inluminis ya lawini na.
43 Pamakayarin abitu, pinabitan
Jesus ya liyaki buy masipit
nan intipan na, 44 “Agana mu
sabin agyan kansabêt ta nalyari
kamu, nun a maku ka sa pari
buy ipaêlêw muy lawini mu ya
inumiyul lana. Pamakayari, mag-
andug ka ayun sa insulat Moises
bilang pagpapêtêg ga inumiyul
kayna.”
45 Nuwa namitay liyaki buy im-
balita nay nalyari kana. Sên
niwagaw wa nalyari sa liyaki,
asina makasun si Jesus sa bal-
ayan gawan nu makitan yan mani
tawu, pagsêksêkan laya. Kabay
nanugêl ya tana sa kakyangan,
nuwa pallakwên yapun êt mani
tawuy ubat sa mani kaatag lugal.

2

Ya pamaiyul Jesus sa lumpu
(Mateo 9:1-8; Lucas 5:17-26)

1 Pamakayarin dakun umnuy
allu, nag-udung si Jesus sa bal-
ayan Capernaum. Nabalitan mani
tawuy idi ya sa bali. 2 Kabay
nititipun na malakêy tawu sa
binyanan nay bali buy ayin nan
danan sa lawasan gawan malakê
êt ta tawu. Kaban mangaral
si Jesus sa Sabin Bapan Namal-
yari, 3 dilag inlumatêng nga apat
ta liyaki ya manambayuk gisay
liyaki ya lumpu. Idani laya dayi
kan Jesus, 4 nuwa gawan malakêy
tawu, a sila midani. Kabay
nagdakêy sila tana sa bubungan
bali buy inlubtan lay atêp sa ug-
tun Jesus bayu la impakanawan
inyêpay liyaki ya lumpu sa ara-
pan Jesus. 5 Sên nakitan Je-
sus ya maragul la panampalataya
la kana, sinabi na sa liyaki ya
lumpu, “Anak kuway, pinatawad
day mani kasalanan mu.”

6 Dilag êt baydun nakaiknuy
manurun Kautusan na mangisip
paradi, 7 “Siyan magsabi yan
parabaysên ta? Pallamusun naya
si Bapan Namalyari ta! Ayin
kaatag mamatawad kasalanan,
nun a kay si Bapan Namalyari.”

8 Nuwa tandan Jesus ya pan-
isipin la. Kabay sinabi na
kalla, “Awta mangisip kaw
yan parabaysên ta? 9 Mas
nalêp-aw sabin sa liyaki ya
lumpuy, ‘Pinatawad danay mani
kasalanan mu’, gawan a yu makit
nu pinatawad o asê. Nuwa sabin
ku kanay, ‘Midêng ka, gêtan
muy kalapayan mu buy mita ka’
10 amên makitan yuy sikuy ubat
sa langit ta in-Anak Tawu, dilag
gakun kapangyarian baydi sa
babun lutan mamatawad mani
kasalanan.” Sinabi na sa liyaki ya
lumpu, 11 “Midêng ka, gêtan muy
kalapayan mu buy muli kayna!”
12 Nidêng nga liyaki, insapat
nay kalapayan na buy nakitan
kaganawan na pamita na. Kabay
nakaupapas sila buy nangulimên
kan Bapan Namalyari buy sinabi
la, “Babayu kay pun nakakit

paradi.”

Binêg Jesus si Levi
(Mateo 9:9-13; Lucas 5:27-32)

13 Gisay allu, nanguman naku si
Jesus sa agid lawan Galilea. Naki-
laku kanay malakêy tawu buy
tinurwanan na sila. 14 Kaban
mamita ya, nakitan na si Levi*
ya anak Alfeo ya nakaiknu sa
pamayaran buwis. Sinabin Jesus
kana, “Kilaku ka kangku.” Kabay
nidêng si Levi buy nakilaku kana.
15 Buy insagyat Levin man-
gan si Jesus buy mani taga-
sunul na sa bali na. Malakê
êt ta maningil buwis buy mani
makasalanan na kaêm lan man-
gan, tagawan malakêy nakilaku
kan Jesus. 16 Dilag êt bay-
dun Pariseoy manurun Kautu-
san. Sên nakitan lay maki-
awyun mangan si Jesus sa mani
maningil buwis buy sa kaatag
pun mani makasalanan, pinatang
lay mani tagasunul na, “Uysiyan
makiawyun yan mangan sa mani
maningil buwis buy sa kaatag pun
mani makasalanan ta?”
17 Sên nalêngên Jesus ya abitu,
sinabi na, “Asê mangaylangan
manuluy ayin sakit, nun a abituy
tawuy nagsakit. Naku waku
baydi amên bêgên na mani
makasalanan, alwan abitu silay
mani tawuy magsabin ayin silan
kasalanan.”

Ya patang tungkul sa pag-ayunu
(Mateo 9:14-17; Lucas 5:33-39)

18 Gisay allu, nag-ayunuy mani
tagasunul Juan ya Mamawtismu
buy mani Pariseo. Dilag nagdani
kan Jesus buy namatang, “Uysiyan
mag-ayunuy tagasunul Juan ya
Mamawtismu buy mani Pariseo
ta, pakan mani tagasunul muy a
yata?”
19 Kabay in-alimbawan Jesus ya
sarili na sa liyaki ya pan-itangên,
“Malyari nayin mag-ayunuy
mani bisita sa tangênan pakan
kaawyun la pun na liyaki ya pan-
itangên? Asê! 20 Nuwa lumatêng
nga alluy kêwên kallay liyaki ya
pan-itangên. Sa panawun abiin,
baydu sila pun mag-ayunu.”
21 Sinabin Jesus kallay mani
paalimbawa, “Ayin mamilanib
bayuy yaming sa manan yaming.
Tagawan nu daygên nay abitu,
mikuyum ma bayuy yaming,
mapaktang nga manan yaming
buy luyang dumagul la ginit.
22 Ayin êt mamitiis bayuy alak†
sa manan pamyanan na diyag
sa balat, tagawan matlês ya
pamyanan buy mibulug ga alak.
Parisu silan masayang! Nuwa ya
bayuy alak, sêpat itiis sa bayuy
pamyanan.”

Ya aral un Jesus tungkul sa Allun Pagpaynawa
(Mateo 12:1-8; Lucas 6:1-5)

23 Gisay Allun Pagpaynawa, nag-
dan silan Jesus sa nagtrigu. Kaban
magdan sila baydu, nanggutus
ya mani tagasunul nan tilala-
gay trigu. 24 Kabay sinabin
mani Pariseo kana, “Elêwên muy
pandaygên mani tagasunul mu.
Uysiyan pallabagên la yay Kautu-
san tungkul sa Allun Pagpaynawa
ta?”‡
25 Sinabin Jesus, “A yu pun nayi
nabasay dinyag David sabitun in-
layang ya buy mani kaawyun na
buy nangaylangan silan kanên?
26 Sinumun ya sa Tolday Pagsim-
ban, nangwa yan tinapay ya in-
andug kan Bapan Namalyari, kin-
nan na buy pinakan na êt ta
mani kaawyun na, agyan idi sa
Kautusan ya kay mani pari ya

* **2:14** 2:14 Si Levi, pambêgên êt Mateo (Mateo 9:9). † **2:22** 2:22 Ya alak amêsên mamakalasing, nuwa ya alak sabitun nuna, asê mayngan mamakalasing. ‡ **2:24** 2:24 Sa panawun abiin, sa Allun Pagpaynawa, bawal mamupul nuwa malyarin manggutus pali buy mangan.

dilag karapatan mangan abitu.”
Nalyari ya abiin sabitun si Abiatar
ya pinakapuun pari.
27 Insundun Jesus ya pagsabi na
sa mani Pariseo. Sinabi na, “Ya
Allun Pagpaynawa, dinyag para sa
ikakangêd mani tawu. Asê dinyag
ga tawu para sa ikakangêd Al-
lun Pagpaynawa. 28 Kabay sikuy
ubat sa langit ta in-Anak Tawuy
makapagsabi nu sabêt ta mangêd
daygên sa Allun Pagpaynawa.”

3

Ya liyaki ya nati ya gisay gamêt
(Mateo 12:9-14; Lucas 6:6-11)

1 Gisay allu, nanguman sinu-
mun si Jesus sa balin pagtipunan
mani Judio. Dilag gisay liyaki bay-
duy nati ya gisay gamêt. 2 Dilag
êt mani tawuy mamakaillag kan
Jesus. Ta nu paiyulun* nay liyaki
sa Allun Pagpaynawa, dilag silan
maisangkan laban kana. 3 Sinabin
Jesus sa liyaki ya nati ya gisay
gamêt, “Kaksaw ka baydi sa ara-
pan.”
4 Sinabi na kalla, “Sabêt ta pan-
tulutan Kautusan sa Allun Pagpay-
nawa? Manyag mangêd o manyag
nadawak? Miligtas o mamati?”
Nuwa a sila nakitbay.
5 Pinakaêlêw Jesus un dilag
suluk ka mani tawuy nakapal-
itêng kana buy nalêlêy nakêm
na gawan sa kakdêyan bêkê la.
Inuman nan inêlêw wa liyaki buy
sinabi na, “Ipaktang muy gamêt
mu.” Kabay impaktang liyaki ya
gamêt na buy inumiyul yabay.
6 Tambêng namitay mani Pariseo
buy naku sa mani tawun Gober-
nador Herodes Antipas buy pin-
isasabyan la nu parasaantu lan
maipapati si Jesus.

Ya malakêy tawu sa danin lawa

7 Namita si Jesus buy mani taga-
sunul na buy naku sila sa danin
lawa. Kinamat yan sadyay lakên
tawuy ubat sa Galilea buy ubat
sa Judea, 8 sa balayan Jerusalem,
sa prubinsyan Idumea, sa ma-
paglipay ilug Jordan, buy sa pal-
itêng balayan Tiro buy balayan
Sidon gawan nabalitan lay ka-
ganawan dinyag Jesus. 9 Kabay
nipal-an bangka si Jesus sa mani
tagasunul na ya pagsakayan na
amên a ya mapiit malakêy tawu,
10 tagawan namaiyul yan malakê.
Kabay pinagsêksêkan yan ka-
ganawan tawuy nipagsakit amên
madukpan laya. 11 Balang tawuy
sinêdakan nadawak ka ispirituy
nakakit kana, nipaglukub sa ara-
pan na buy masnêg lan sinabi,
“Sikay Anak Bapan Namalyari.”
12 Nuwa impakasipit intipan Je-
sus kallay “Agana yu ipatanda sa
kaatag nu sisabêt taku.”

Ya pamilin Jesus sa mapu buy
luway tagasunul na
(Mateo 10:1-4; Lucas 6:12-16)

13 Pamakayari, sinumukpa silan
Jesus sa bung-uy. Binêg nay
balang pinili na buy nagdani sila
kana. 14 Namili yan mapu buy
luwa [ya pambêgên nan apos-
tul] amên makaawyun nan iutus
mitan mangaral. 15 Binyanan
na silan kapangyarian mamipatas
mani nadawak ka ispiritu.
16 Ati ya mapu buy luway pinili
na, si Simon na pinalagyunan
nan Pedro†, 17 ya anak Zebedeo
ya silan Santiago buy si Juan
na pinalagyunan nan Boanerges
ya labay sabin mani anak kilat,
18 silan Andres, Felipe, Bartolome,
Mateo, Tomas, Santiago ya anak
Alfeo, si Tadeo buy si Simon
na manalangsang sa gubernun

* **3:2** 3:2 Ayun sa batas mani Judio, ya pamaiyul, imbilang lan ubra. Kabay agyan mani duktor, asê malyarin mamaiyul sa Allun Pagpaynawa. † **3:16** 3:16 Sa Aramaic “Cefas” nuwa sa Griego “Pedro” ya labay sabin batu.

Roma, 19 buy si Judas Iscariote ya
sabay ya nisupakat kan Jesus.

Si Jesus buy si Satanas
(Mateo 12:22-32; Lucas 11:14-23; 12:10)

20 Sên nuli ya si Jesus, nanguman nagtipun na malakêy tawu.
Kabay asina makadambin mangan Jesus buy mani tagasunul na.
21 Sên nabalitan mani kaawyun
na sa bali, inlaku laya amên iuli,
gawan pansabin mani tawuy tinulaw ya.

22 Dilag mani manurun Kautusan na ubat sa Jerusalem ya
nagsabin, "Pansêdakan yan Satanas ya puun nangadadawak
ka ispiritu‡ ya sabay ya nam-in
kapangyarian kanan mamipatas
nangadadawak ka ispiritu."

23 Kabay impadanin Jesus ya
mani tawu buy nangalimbawa ya
kalla, "Ipakun ipatas Satanas ya
sarili na? 24 Nu mitutubag ga
mani tawu sa gisay kaarian, asê
mapêng nga kaarian. 25 Buy nu
mitutubag êt ta gisay pamilya, asê
êt mapêng nga pamiaawyun la.
26 Para êt baydu, nu pagkapatin
Satanas ya pansakupun na, asê êt
mapêng ya panakup na."

27 "Ayin malyarin makasun sa
balin gisay tawuy napas-êy kaynu
dilag pun mas napas-êy kana. Buy
nu naigapus sinan mas napas-êy
pun kana, masunan na bali na
buy matakaw wa pibandiyan na."

28 "Pansabin ku kamuyuy mal-
yarin mapatawad da kaganawan
kasalanan buy pallamus. 29 Nuwa
nu sisabêt man na mallamus sa
Ispiritun Bapan Namalyari, ay-
ina mapatawad. Asê mitas ya
kasalanan na agyan kanu pun."
30 Sinabin Jesus ya abiin gawan
pansabin kaatag, "Pansêdakan
yan nadawak ka ispiritu."

Ya mani indu buy mapatêl Jesus
(Mateo 12:46-50; Lucas 8:19-21)

31 Amêsên, inlumatêng nga
indu buy mapatêl Jesus. Nuwa
kay nakaidêng sila sa lawasan.
Kabay impabêg laya. 32 Sa lalên
bali malakêy tawuy nakaiknuy
nakapalitêng kan Jesus. Dilag
nagsabi kanan, "Idi sa lawasan na
indu mu buy mapatêl mu. Pan-
ipabêg laka."

33 Kabay sinabin Jesus, "Sisabêt
ta indu ku buy mapatêl ku?"

34 Nangêlêw ya sa balang
nakaiknuy nakapalitêng kana buy
sinabi na, "Ati ya mani indu ku
buy mapatêl ku. 35 Tagawan
nu sisabêt man na manunul
sa kalabayan Bapan Namalyari,
sabay silay indu ku buy mapatêl
ku."

4

Ya alimbawa tungkul sa mamibulaglag bini
(Mateo 13:1-9; Lucas 8:4-8)

1 Nanguman nanuru si Jesus sa
agid lawan Galilea. Sa sadyay
lakên tawuy nititipun kana,
nagsakay ya sa bangka buy niknu
ya baydun nangaral. Ya mani
tawuy naman, idi sila sa agid
lawa. 2 Malakêy paalimbaway
in-aral na kalla. Sinabi na,
3 "Lêng-ên yuy ati! Dilag gisay
manggitnay namibulaglag bini.
4 Sa pamibulaglag na, dilag mani
bini ya nangananabu sa dan. In-
lumatêng nga mani uybun manuk
buy tinuktuk lay mani bini. 5 Dilag
êt mani bini ya nangananabu sa
mabatuy lugal la ayin mayngan
luta. Tambêng tinumubuy mani
bini gawan nalayab ba luta.
6 Nuwa sên naasnagan mamut
ta ati, nawangêy sila, gawan
ayin silan pukat pagyamutan.
Kabay nangamamati sila. 7 Dilag
êt mani bini ya nangananabu

‡ **3:22** 3:22 Sa Griego, "Beelzebul."

sa pantubwanan têmak ka
madiwi. Sên inlumabung nga
bini, inlumabung êt ta têmak ka
madiwi buy kinêlkêlan nay mani
bini ya tinumubu. Kabay asê
namukat nanagêy. 8 Ya kaatag,
nangananabu sa mangêd da luta.
Tinumubu buy dinumagul la
mani abiin buy nanagêy. Ya
kaatag, nanagêy titlumpu, ya
kaatag, tianêmmapu buy ya
kaatag êt, tidinalan na lasi."
9 Sinabi êt Jesus, "Sikaw wa mani
mallêngê, pakaisipin yuy nalêngê
yu."

Impatandan Jesus ya pananêm mangêd da bini
(Mateo 13:10-17; Lucas 8:9-10)

10 Sên namitay nay malakêy
tawu, nitagan na mapu buy luway
tagasunul na buy kaatag pun taga-
sunul na. Namatang sila kana
nu sabêt ta labay sabin abituy
paalimbawa na. 11 Sinabin Je-
sus kalla, "Impaintindi kamuyuy
nakaliim tungkul sa pag-arin Ba-
pan Namalyari nuwa sa kaatag,
pawan paalimbaway pan-isabi ku
kalla 12 amên
'Kapangêlêw-êlêw laman, a sila makakit
buy kapallêngê-lêngê laman, a sila makapukat.
Ta nu makapukat sila, dat magsisi sila sa kasalanan la
buy patawarên silan Bapan Namalyari.' "*

Impatandan Jesus ya labay sabin alimbawa
(Mateo 13:18-23; Lucas 8:11-15)

13 Buy sinabin Jesus kalla, "Nu
a yu mapukatan na ati ya paal-
imbawa, ipakun yun mapukatan
na kaatag paalimbawa? 14 Ati
ya labay sabin paalimbawa. Ya
bini ya pan-ibulaglag manggitna,
sabay ya Sabin Bapan Namalyari.
15 Ya dan na kinapinabwan bini,
sabay ya mani tawuy nallêngên
Sabin Bapan Namalyari. Nuwa
tambêng inlumatêng si Satanas
buy intas nay Sabin Bapan Na-
malyari sa bêkê la. Kabay in-
liwan layna. 16 Ya mabatuy lu-
tay kinapinabwan bini, sabay ya
mani tawuy nallêngê sa Sabin
Bapan Namalyari buy tambêng
lan tinanggap dilag tula. 17 Nuwa
asê napêng nga ati gawan asê
nipakatêbêk sa bêkê lay Sabin
Bapan Namalyari. Kabay sên
inlumatêng nga kasakitan o pa-
masakit gawan sa Sabin Bapan
Namalyari, tambêng lan tinali-
batukan ya panampalataya la."

18 "Ya lutay pantubwanan
têmak ka madiwi nu saantu
nanabuy kaatag bini, sabay ya
mani tawuy nallêngên Sabin
Bapan Namalyari. 19 Nuwa gawan
sa mani pangganakên baydi sa
babun luta, ya paglabay lan
bumandi buy pagnasa sa kaatag
pun bagay, nalitêpan lay Sabin
Bapan Namalyari. Kabay asê
nanagêy sa biyay la. 20 Nuwa ya
mangêd da lutay kinapinabwan
bini, sabay ya mani tawuy
nallêngê buy nananggap sa Sabin
Bapan Namalyari. Kabay nanagêy
silan titlumpu, tianêmmapu buy
tidinalan."

Ya paalimbawa tungkul sa sulu
(Lucas 8:16-18)

21 Sinabi pun Jesus kalla, "Ayin
tawuy mamagkêt sulu ya itagu
na sa aypan pamisêmpanan na
o sa silung papag, nun a idin
na sa pêtêg pamyanan. 22 Ta
ayin pan-itaguy asê miwagaw buy
ayin pan-iliim ma asê matan-
dan. 23 Sikaw wa mani mallêngê,
pakaisipin yuy nalêngê yu."

24 Sinabi na pun, "Pakausisên
yuy nalêngê yu. Ya panukad da
panggamitin yu sa kaatag sabay
êt ta panukad da gamitin ka-
muyu buy igit pun baydu. 25 Ya

* **4:12** 4:12 Isaias 6:9-10.

tawuy manunul sa malêngê nay
kapêtêgan, biyan yapun êt pang-
intindi. Nuwa ya tawuy asê ma-
nunul sa malêngê nay kapêtêgan,
agyan pêrad nan pangintindi, itas
pun êt kana."

Imparisun Jesus ya bini sa pag-
arin Bapan Namalyari

26 Sinabi pun Jesus kalla,
"Ya pag-arin Bapan Namal-
yari, maiparisu sa dinyag gisay
manggitnay nibulaglag bini.
27 Pamakayari nan nibulaglag
bini, mamabêlêw ya nu yabi
buy nu alluy naman, mag-ubra
ya. Kabay ya bini ya imbulaglag
na, tinumubu buy dinumagul
agyan a na tanda nu dakun
parasaantu. 28 Ya luta sabay
ya mamatubun mani bini sa
panggitnan. Munan magsalwang
nga tubu bayu magsalwang nga
bulung, pamakayari managêy
yinan mani lasi. 29 Buy nu
nawtuy nay lasi, tambêng palutun
manggitna gawan panawun nan
pamipupul."

Ya pag-arin Bapan Namalyari
imparisu sa but-un mustasa
(Mateo 13:31-32; 13:34; Lucas
13:18-19)

30 Sinabi pun Jesus kalla,
"Saantu tamu maiparisuy pag-
arin Bapan Namalyari? Sabêt
ta alimbaway gamitin amên
maipakit tamuy ati? 31 Maiparisu
sa gisay but-un mustasay pinakan-
abêlêng sa kaganawan but-
u. 32 Nuwa nu itanêm mina,
dumagul ya buy maragul yapun
sa kaatag panggulayên buy
pakadyag yan paran puun kayu.
Kabay ya mani sangan ati,
mapanyagan salay mani uybun
manuk."

33 Malakê pun êt ta paalimb-
away ginamit Jesus sa pangaral
nan Sabin Bapan Namalyari sa
mani tawu, nuwa ayun sa pang-
intindi la. 34 A ya nanuru sa
mani tawun asê nanggamit paal-
imbawa. Nuwa sên kakapad la
tana buy mani tagasunul na, sin-
abi nayna kalla ya kaganawan
labay nan sabin.

Pinatgên Jesus ya bapan lakas
bagyu sa dagat
(Mateo 8:23-27; Lucas 8:22-25)

35 Sên yabi yana, sinabin Jesus
sa mani tagasunul na, "Magli-
pay kitamina sa lawa." 36 Kabay
inlakwanan mani tagasunul nay
mani tawu buy nagsakay sila sa
gisay bangka ya pinagsakayan Je-
sus. Dilag êt kaatag bangka ya
nanunul kalla. 37 Amêsên, bêngat
tan inlumakas ya angin buy pan-
sipwakan mangaragul la alun ya
bangka la. Kabay nayi-nayin map-
nuwan lanêm ma bangka la. 38 Si
Jesus, mamabêlêw yan nakaulu-
nan sa êtêb tawlin bangka. Kabay
pinêw yan mani tagasunul na,
"Manuru, mimata ka! Milêmlêm
kitamina! A ka nayi napitik ka
mati kitamina?"

39 Nimata si Jesus buy in-utus
nay angin, "Tunggên ka!" Buy
sinabi na sa alun, "Magpatêtbêk
ka!" Kabay tinunggên na angin
buy namatêtbêk ka alun.

40 Pinatang nay mani tagasunul
na, "Alwa ta malimu kaw yata?
Ayin kaw pun nayin panam-
palataya kangku?"

41 Nakatanam silan sadyay limu.
Kabay nisasabi ya balang gisa
kalla, "Sisabêt ta atiyê? Siyan
mapatgên na yay angin buy alun
ta!"

5

Pinaiyul Jesus ya gisay
Geraseno ya sinêdakan nadawak
ka ispiritu
(Mateo 8:28-34; Lucas 8:26-39)

1 Sên inlumatêng silan Jesus
sa lipay lawa sa lugal mani
tawuy pambêgên lan Geraseno,
2 nagtabuy si Jesus sa bangka.

Timbêng yan gisay liyaki ya
sinêdakan nadawak ka ispiritu ya
ubat sa lêyang nga pamilbêngan.
3 Baydu yan manugêl sa
pamilbêngan. Ayin malyarin
makagapus kana, agyan tanikala
pun na gamitin. 4 Katiumnu
lay nan pan-itanikalay gamêt
buy bitis na, nuwa mabuytu na
pun êt. Ayin makabênbên kana,
agyan sisabêt. 5 Allu buy yabi
yan nagtapan sa pamilbêngan
buy kapan-angaw-angaw na sa
nangatutung-uy. Buy pansugatên
nan batuy lawini na.

6 Marayu pun si Jesus, nakitan
ninan liyaki. Kabay nuwayu yan
nagdani kan Jesus buy nanduku
sa arapan na. 7-8 Sinabin Jesus,
"Nadawak ka ispiritu, magtas ka
sa tawun abiin!" Kabay masnêg
nan sinabi, "Jesus ya Anak Bapan
Namalyari ya Katatag-ayan, sabêt
ta daygên mu kangku? Makisabi
yaku kamu sa lagyun Bapan Na-
malyari, agana muku pasakitan."

9 Pinatang yan Jesus, "Sabêt ta
lagyu mu?"

Kabay nakitbay ya, "Libulibu,
tagawan malakê kay."

10 Nakilunuslunus ya nan-
gadadawak ka ispiritu kan Jesus
ya agana sila ipatas sa lugal la
abitu.

11 Dilag malakêy babuy ya
manabêl baydu sa bung-uy.
12 Kabay nakilunuslunus ya
nangadadawak ka ispiritu kan
Jesus, "Ipalaku mukay tana sa
mani babuy ta magsêdak kay
kalla." 13 Kabay sinabin Jesus
kalla, "Dali kawna, magsêdak
kawna sa mani babuy!" Nagtas ya
nangadawak ka ispiritu sa liyaki
buy nagsêdak sila sa luway libuy
babuy. Nipamwayuy mani babuy
buy nanabu sa bêngaw. Kabay
nangalulumud sila sa lawa.

14 Nuwayuy mani manaysay
babuy papakun sa balayan buy
sa karanin baryu buy imbalita
lay nalyari. Kabay naku bayduy
mani tawu amên êlêwên la nu
sabêt ta nalyari. 15 Sên nagdani
sila kan Jesus, nakitan lay liyaki
ya tinasan nan nadawak ka ispir-
itu ya nakaiknuy na, nakayaming
ngina buy mamangêd day isip
na. Kabay nalimwan mani tawu
sa mani nalyari. 16 Ya mani
tawuy nakakit sa dinyag Jesus,
ingkuwentu la sa mani tawuy
naku baydu nu sabêt ta nalyari sa
liyakin abitu buy sa mani babuy.
17 Kabay pikisabyan la si Jesus ya
magtas sina sa lugal la.

18 Buy sên magsakay ya si Jesus
sa bangka, nakisabi kanay liyaki
ya tinasan nan nadawak ka ispir-
itu, "Kilaku waku dayi kamu."

19 Nuwa alwan parabayduy
labay Jesus, nun a sinabi na,
"Muli ka sa mani kamag-anak
mu buy ibalita mu kallay dinyag
Panginuun kamu buy nu para
nakasaantun kinalunusan."

20 Kabay namitay liyaki buy im-
balita na sa Decapolis ya dinyag
Jesus kana buy nakaupapas ya
kaganawan nakalêngên abitu.

Pinabyay Jesus ya anak Jairo
buy pinaiyul ya gisay babayi
(Mateo 9:18-26; Lucas 8:40-56)

21 Kabay sên nag-udung si Je-
sus sa lipay lawa, nanguman
nagtipun kanay malakêy tawu.
22 Inlumatêng bayduy gisay liyaki
ya naglagyun Jairo ya gisa sa mani
mamunu sa balin pagtipunan
mani Judio. Pamakakit na kan
Jesus, nanduku ya sa arapan
na. 23 Nakilunuslunus ya kana,
"Marani yan mati ya anak kuy
dalagita. Nu malyari dayin kayêk,
lakwên muya buy ipaluntu muy
gamêt mu kana amên umiyul ya
buy a ya mati!" 24 Kabay nakilaku
si Jesus kan Jairo.

Malakêy tawuy nakilaku kanay
nipipiitan. 25 Dilag gisay babayi

bayduy mapu buy luway tawun
nan dayên.* 26 Gawan sa
matanam na, malakêy nay kasak-
itan na nadanasan na. Malakêy
nay nanulu kana buy naubus say
kaganawan pibandiyan na. Nuwa
a ya inumiyul, nun a naluyang
pun na matanam na. 27-28 Sên
nalêngê nay pamaiyul Jesus sa
anak Jairo, sinabi na sa nakêm na,
“Madukpan kuta dayi ya yaming
na, umiyul lakina.” Kabay nakipiit
yan nagdani sa bukut Jesus buy
dinukpan na ya yaming na. 29 Sên
nadukpan nay yaming Jesus,
tambêng tinunggên na pagdaya
na buy natanam nay inumiyul ya.
30 Tambêng natanam Jesus ya
inumawas ya kapangyarian na.
Kabay nangawing ya sa mani
tawu buy namatang, “Sisabêt ta
nandukpan yaming ku?”
31 Nakitbay ya mani tagasunul
na, “Manuru, sadyay lakên tawuy
nipipiitan kamu, siyan ipatang
muya pun kanyan nu sisabêt ta
nandukpan yaming mu ta?”
32 Nuwa inêlêw-êlêw nay naka-
palitêng kana nu sisabêt ta nan-
dukpan yaming na. 33 Gawan
tandan babayi ya nalyari kana,
nalimu ya buy pumilapil yan nan-
duku sa arapan Jesus buy sinabi
nay dinyag na buy nu sabêt ta
nalyari kana. 34 Kabay sinabin Je-
sus kana, “Anak kuway, inumiyul
ka gawan sa panampalataya mu
kangku. Muli kaynan napatêtbêk
ka nakêm, ta inumiyul kayna.”
35 Kaban magsabi pun si Jesus,
dilag dakun umnuy inlumatêng
nga ubat sa balin Jairo ya ma-
munu sa balin pagtipunan mani
Judio. Sinabi la kan Jairo, “Nati
yanay anak mu. A mina kaylan-
gan abalên na Manuru.”
36 Nuwa asê inlêngên Jesus ya
sinabi la. Sinabi na kan Jairo,
“Agana ka malimu. Kay manam-
palataya ka kangku.”
37 Kabay namita silaynan naku
sa balin Jairo, nuwa ayin yan
kaatag pikilaku, nun a kay silan
Pedro buy ya mipatêl ya silan San-
tiago buy Juan. 38 Sên inlumatêng
sila sa balin Jairo, nakit Jesus ya
maguguluy malakêy tawu. Di-
lag manangis buy dilag man-alab.
39 Sên sinumun ya sa bali, sinabi
na kalla, “Siyan manangis buy
man-alab kaw yata? Asê nati ya
anak, kay mamabêlêw ya!”
40 Gawan sa sinabi na, in-
uyam laya. Kabay pinasalwang
nay kaganawan tawu sa bali.
Kay tagasunul na buy mangat-
wan anak ka pikilaku nan sinu-
mun sa binyanan abituy anak.
41 Tinalan nay gamêt anak buy
sinabi, “Talita kum,” ya labay
sabin, “Anak kuway, mimata ka.”
42 Tambêng nimatay anak buy
namita. Kabay nakaupapas ya
mani tawu. Ya idad un anak,
mapu buy luway tawun. 43 Nuwa
masipit intipan Jesus kallay a la
sabin agyan kansabêt ta nalyari.
Pamakayari, sinabin Jesus kalla,
“Pakan yuya.”

6

Asê tinanggap si Jesus sa Nazaret
(Mateo 13:53-58; Lucas 4:16-30)

1 Namita si Jesus sa lugal abitu.
Naku ya sa Nazaret sa balayan
na kinaragulan na, kaawyun nay
mani tagasunul na. 2 Sên Al-
luy nan Pagpaynawa, sinumun ya
sa balin pagtipunan mani Judio
buy nangaral ya baydu. Malakêy
nallêngê kana ya nakaupapas sa
balang sinabi na. Sinabi la,
“Saantu nan nakway kabiyasnan
na? Sabêt ta kabiyasnan na
indin kana? Buy parasaantu

* **5:25** 5:25 Ayun sa Levitico 15:25-33, ya babayi ya pandayên, pan-ituwad yan madinat buy nu sisabêt man na mandukpa buy manalan kana, pan-ituwad ya êt madinat.

yan nakadyag mamakaupapas?
3 Pakan kay kalpinteru ya buy ya
indu na, si Maria buy ya mapatêl
na sabay silan Santiago, Jose, Ju-
das, buy si Simon buy ya mapatêl
nay babayi, kay kabaryu tamu
êt?" Kabay kinasêman laya.
4 Amêsên, sinabin Jesus kalla,
"Ya gisay propeta, panggalangên
ya agyan dakun saantuy lugal,
liban tana sa sarili nan balayan,
kamag-anak buy pamilya."
5 Ayin yan nadyag ga mamakau-
papas baydu liban sa dakun
umnuy nipagsakit ta pinalun-
tuwan nan gamêt buy inumiyul.
6 Nakaupapas ya gawan a sila
manampalataya kana.

In-utus Jesus ya mapu buy luway tagasunul na
(Mateo 10:5-15; Lucas 9:1-6)

Amêsên, nangaral si Jesus sa
mani sakup balayan Nazaret.
7 Binêg nay mapu buy luway
tagasunul na buy in-utus na
silan tilwatilwa. Binyanan na
silan kapangyarian mamipatas
nangadawak ka ispiritu. 8 Intipan
na kallay, "Sa pamita yu, agana
kaw mantan dakun sabêt, agyan
kanên, susut o pera. Magtêkên
kaw tana. 9 Kay mag-isteping kaw
buy agana kaw mantan yaming
nga pangalili yu."
10 Sinabi pun êt Jesus, "Nu pina-
sun kaw sa gisay bali, baydu kaw
tana manugêl angga sa pamita yu
sa lugal la abitu. 11 Nu a lakaw
tanggapên buy nu a kaw lêng-
ên mani tawu sa gisay lugal, sa
pamita yu, ikampag yuy abu sa
bitis yu bilang pamipatanda kalla
ya nadawak ka dinyag la."
12 Kabay namitay nay mapu
buy luway tagasunul na. Sinabi
la sa mani tawu, "Pagsisyan buy
itgên yuy panyag kasalanan!"
13 Namipatas silan malakêy
nadawak ka ispiritu buy pinun-
wan lan laruy malakêy nipagsakit
buy inumiyul.

Ya pangamatin Juan ya Mamawtismu
(Mateo 14:1-12; Lucas 9:7-9)

14 Natandan Gobernador
Herodes Antipas ya tungkul kan
Jesus, gawan pikatandan ya agyan
dakun saantu. Dilag magsabin,
"Siya si Juan ya Mamawtismu ya
nanguman nabyay. Kabay ma-
makadyag yan mamakaupapas."
15 Nuwa pansabin kaatag,
"Sabay siya si propeta Elias."*
Dilag êt magsabin, "Gisa ya
sa propetay kaparisun propeta
sabitun nuna."
16 Sên nalêngên Gobernador
Herodes Antipas ya pansabin la,
sinabi na, "Si Juan na abiin ya im-
paputus kinay ulu nuwa nangu-
man nabyay!"
17-18 Ati ya nalyari nu parasaan-
tun impapatin Gobernador
Herodes Antipas si Juan ya
Mamawtismu. Si Gobernador
Herodes Antipas, pinag-asawa
na si Herodias ya asawan Felipe
ya patêl un Herodes. Pawan
pansabin Juan kanay, "Asê
ustuy pinag-asawa muy asawan
patêl mu." Kabay impadakêp
Gobernador Herodes Antipas si
Juan, impagapus buy impasukul
na.
19 Nisêêmsêêm si Herodias kan
Juan. Kabay labay nayan ipap-
ati, nuwa a na madyag, 20 gawan
pan-itanggul Gobernador Herodes
Antipas si Juan buy panggalangên
naya, ta tanda nay matinêk si
Juan buy banal. Paraman baydu,
labaylabay nan lêng-ên si Juan
agyan napitik-pitik ka nakêm na
sa pansabin Juan.
21 Amêsên, nagkalutu si Gob-
ernador Herodes Antipas amên
ganakên na allun pamianak kana.

* **6:15** 6:15 Pan-isipin mani Judio ya mag-udung baydi sa babun luta si propeta Elias amên il-an ya danan Cristu (Malakias 3:1; 4:5-6).

Insagyat nay mani nipagtungkulan buy mani puun sundalus
buy ya mani tawuy pikatandan baydu. Abiin na panawun na pan-
êtêngên Herodias amên maipap-
ati na si Juan. 22 Sên uras san
kalutu, sinumun na anak Hero-
dias ya babayi buy nanalêk ya.
Kabay natulatula si Gobernador
Herodes Antipas buy mani bisita
na buy sinabin Gobernador sa
dalaga, "Yawarên mu kangkuy
agyan sabêt ta labay mu ta
idin ku kamu." 23 Buy sinabi
na, "Manumpa kun idin ku ka-
muy agyan sabêt ta yawarên mu
kangku, agyan kapitna pun kaar-
ian ku."

24 Nagsalwang yan nakun na-
matang sa indu na, "Sabêt ta
yawarên ku?"

Kabay sinabi na, "Ulun Juan ya
Mamawtismu."

25 Tambêng nag-udung nga
dalaga kan Gobernador Herodes
Antipas buy sinabi na, "Labay kun
idin mu amêsên kangkuy ulun
Juan ya Mamawtismu ya idi sa
gisay pambusku."

26 Sadyay lungkut Gobernador
Herodes Antipas. Nuwa gawan sa
pangakuy nalêngên mani bisita,
a ya malyarin paaku sa dalaga.
27 Kabay tambêng nan impalaku
sa sukulan na gisay mamatin
tawu amên putusun na ulun Juan.
Kabay nakuy mamatin tawu sa
sukulan buy pinutus nay ulun
Juan. 28 Indin na ulun Juan sa
gisay pambusku buy inggawang
sa dalaga. Buy inggawang êt
dalaga sa indu na. 29 Sên na-
balitan tagasunul Juan na nalyari
kana, kingwa lay bangkay na buy
in-ilbêng.

Pinakan Jesus ya limay libu
(Mateo 14:13-21; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)

30 Amêsên, nag-udung nga mani
apostul Jesus ya in-utus nan man-
garal buy ingkuwentu la kanay
kaganawan dinyag la buy in-aral
la. 31 Gawan malakêy tawuy
magmililiwas lumatêng, a layna
madambin mangan. Kabay sin-
abin Jesus sa mani tagasunul na,
"Lakwanan tamu pun na mani
tawu. Maku kitamu pun sa gisay
lugal kakyangan amên makapag-
paynawa." 32 Kabay nagsakay sila
sa bangka buy naku sa gisay lugal
kakyangan.

33 Nuwa malakêy nakakit buy
nakatanda sa pamita la. Kabay
naunan silan malakêy tawuy ubat
sa magmikakanayun na balayan
ya kay namaras namita papakun
sa lakwên lan Jesus. 34 Sên
nagtabuy si Jesus sa bangka,
nakitan nay sadyay lakên tawu.
Nalunus ya kalla tagawan para
silan tupay ayin magpastul. Buy
tinurwanan na silan malakêy
bagay.

35 Sên mitanglêw way mamut,
nagdani kan Jesus ya mani taga-
sunul na buy sinabi la, "Idi ki-
tamu sa kakyangan na lugal buy
mitanglêw way mamut. 36 Kabay
ipalaku minay mani tawu sa nan-
garani ya panggitnan buy baryu
amên makasaliw silan maêkan
la."

37 Nuwa nakitbay si Jesus kalla,
"Sikaw wa mam-in maêkan la."

Kabay sinabi la kana, "Labay
mu nayin sikay ya makun man-
aliw tinapay ya ipakan kalla? Ya
alagan abiin, luwan dalan na di-
naryu."†

38 Kabay namatang si Jesus,
"Umnuy gintan yuy tinapay?
Elêwên yu."

Sên nakitan la, sinabi la kan Je-
sus, "Lilimay tinapay buy luluway
kênan lanêm."

† **6:37** 6:37 Ya luwan dalan ya dinaryu katumbas yan upan gisay tawu sa waluy buwan.

39 Kabay sinabin Jesus sa mani
tagasunul na, “Paiknun yu sa
lamun na mani tawu un pustu-
pustu.” 40 Kabay niknu silan
pustu-pustun tidinalan buy tili-
mampu. 41 Kingwan Jesus ya
limay tinapay buy luway kênan
lanêm. Pamakayari, nangêlêw
ya sa langit buy nagpasalamat
kan Bapan Namalyari. Binis-ilbis-
il nay tinapay buy pinutus-putus
nay kênan lanêm buy indin na
sa mani tagasunul na. Indin êt
mani tagasunul na sa mani tawu.
42 Nakaêkan na kaganawan tawu
buy nabsuy. 43 Sên tinipun lay
mani tagan na tinapay buy kênan
lanêm, napakapnu la pun êt ta
mapu buy luway salikap. 44 Ya bi-
lang mani lawyaki ya nakaêkan,
limay libu.

Namita si Jesus sa babun lanêm
(Mateo 14:22-33; Juan 6:15-21)

45 Kaban pan-ipaulin Jesus ya
mani tawu, impasakay na sa
bangka ya mani tagasunul na
buy impauna nan maglipay sa
Bethsaida. 46-47 Sên nakabitay
nay mani tawu, sinumukpa yan
kakapad na sa bung-uy amên
manalangin. Nayabinan nayna
baydu buy ya bangkan mani taga-
sunul na, idi yana sa bunak lawa.
48 Nakitan nay magkasakit ta
mani tagasunul na sa pagsagwan,
gawan masabangan silan angin.
Sên bunatbunat tana, nangamat
si Jesus sa mani tagasunul na
un mamita ya sa babun lanêm.
Libasan na dayi sila. 49-50 Nuwa
sên nakit mani tagasunul nay di-
lag mamita sa babun lanêm, nan-
angaw sila sa sadyay limu, gawan
indap la nu anitu. Kabay tambêng
nagsabi si Jesus kalla, “Sikuy ati,
agana kaw malimu. Pas-êyên yuy
nakêm yu.” 51 Sên pamakasakay
na sa bangka, tambêng tinunggên
na angin. Kabay sadyay upapas
la. 52 Ta agyan nakit lay nay
mamakaupapas ya dinyag na sa
tinapay buy sa kênan lanêm, a la
pun êt mapukatan, gawan nakdêy
ya bêkê la.

Pinaiyul Jesus ya nipagsakit sa
balayan Genesaret
(Mateo 14:34-36)

53 Sên pamakalipay la sa lawa,
nilatêng sila sa lugal Genesaret.
Baydu la in-itgên buy in-is-
êl la bangka la. 54 Buy sên
nagtabuy silayna sa bangka,
tambêng nakilalan mani tawu
si Jesus. 55 Pinaras mani tawun
impatanday inlumatêng nga si
Jesus sa lugal abitu. Kabay agyan
antuy kabalitanan la nu idi saantu
si Jesus, pan-isapat lay nipagsakit
ya idi sa kakalêkan la. 56 Buy
agyan antuy sunan nay baryu o
balayan o panggitnan, pan-igtan
lay balang nipagsakit sa palengki.
Buy makilunuslunus sila kana ya
agyan kay madukpan lay palpal
yaming na. Buy inumiyul la
kaganawan nakadukpa kana.

7

Mani namanay turu
(Mateo 15:1-9)

1 Dilag mani Pariseo buy
mani manurun Kautusan na
inlumatêng ubat sa Jerusalem
buy nagdani kan Jesus. 2 Nakitan
lay dakun umnuy tagasunul
Jesus ya nangan un asê nanunul
sa naugalyan pipuunpuunan
tungkul sa pag-uyas gamêt.*
3 Gawan ya mani Judio buy
mani Pariseo, a sila makaêkan
un asê nag-uyas gamêt, bilang
tandan panunul la sa naugalyan

* **7:2** 7:2 Ya paniwalan mani Judio, nu nakadukpan madinat ya gisay tawu, magin madinat ya êt buy nu dukpan la êt ya kanên la, magin madinat êt ya kanên la. Buy nu kanên lay madinat ya kanên, magin madinat ya buun lawini la. Kabay bayu sila mangan, mag-uyas sila pun gamêt amên magin malinis sila.

pipuunpuunan la. 4 Buy nu
naubat sila sa palengki, mag-uyas
sila pun gamêt bayu la kanên na
agyan dakun sabêt ta nasaliw
la. Malakê pun na naugalyan
na pansunulun la, kaparisun
panguyas mani kulu, pitsil buy
kudên na tangsu.
5 Kabay pinatang mani Pariseo
buy mani manurun Kautusan
si Jesus, "Uysiyan a ya pan-
sunulun mani tagasunul muy
naugalyan mani pipuunpuunan
tamu tungkul sa pag-uyas gamêt
ta?"
6 Kabay nakitbay si Jesus
kalla, "Pêtêg ga impasulat Bapan
Namalyari kan propeta Isaias
tungkul kamuyun mapagtal-
ingkayu. Ta idi sa kasulatan,
'Panggalangên nakun mani tawun
ati nuwa kay sa sabi la,
tagawan marayu kangkuy
bêkê la.
7 Ayin kapukatan na pangulimên
la kangku,
gawan na pan-ituru la, kay
utus tawu.' "†
8 "Pandaygên yun ayin ka-
pukatan na Kautusan Bapan Na-
malyari ta ya pansunulun yu,
abituy naugalyan mani pipuunpu-
unan yu."
9 Sinabi êt Jesus, "Kabiyas-
nan yinan manyag ayin pukat
sa Kautusan Bapan Namalyari
amên kay masunul yuy mani
naugalyan mani pipuunpuunan
yu! 10 Impasulat Bapan Na-
malyari kan Moises, 'Galangên
muy mangatwa mu,'‡ buy 'Sisabêt
man na mandustak sa mangatwa
na, sêpat yan patin!'§ 11 Nuwa
sikaw, siyan pan-iaral yu yay mal-
yarin sabin anak sa mangatwa
nay 'Mangatwa kuway, ya sawup
pa idin ku dayi kamuyu, in-il-an
kina kan Bapan Namalyari.' 12 Sa
pakapakun baydu, imbawal yu
silaynan manawup sa mangatwa
la. 13 Pandaygên yun ayin ka-
pukatan na utus Bapan Namalyari
gawan sa panunul yu sa nau-
galyan mani pipuunpuunan yu.
Buy malakê pun na pandaygên
yuy parabaysên."

Ya mamakadinat sa tawu
(Mateo 15:10-20)

14 Nanguman impadanin Jesus
ya mani tawu buy sinabi na
kalla, "Mallêngê kaw kaganawan
kangku buy pakaintindin yuy
sabin ku. 15 Alwan mansumun
sa bêbêy tawuy makapadinat
kana, nun a ya nadawak ka sabi
ya man-umawas sa bêbêy na.
16 [Sikaw wa mallêngê, pakaisipin
yuy abiin!]"
17 Pamakayari, inlakwanan Je-
sus ya mani tawu buy sinu-
mun ya sa bali kaawyun na
mani tagasunul na. Pamaka-
sun la, impatang mani tagasunul
nay tungkul sa labay sabin paal-
imbawa na. 18 Sinabin Jesus
kalla, "Sikaw êt, a yu êt nayi
mapukatan? A yu nayi tanday
agyan sabêt ta kanên tawu, al-
wan abituy makapadinat kana?
19 Gawan agyan sabêt ta kanên
na, asê sumun sa bêkê na, nun a
bituka nay naman na sunan buy
iawas nay ati. Sên sinabin Jesus
ya abiin, impatanda na ya ka-
ganawan maêkan, malyari tamun
kanên."
20 Sinabi pun êt Jesus, "Ya
mani nadawak ka sabi ya man-
umawas sa bêbêy tawu sabay
ya makapadinat kana. 21 Gawan
maubat sa bêkên tawuy pangisip
nan nadawak ya sabay ya mi-
tustus kanan mampêl, manakaw,
mamati, 22 makikanayun, masak-
law, buy manyag kaganawan
kadawakan kaparisun pamurayit,
kalaswaan, pangasêm, pagsabin
nadawak laban sa kaparisu,

† **7:7** 7:7 Isaias 29:13. ‡ **7:10** 7:10 Exodo 20:12; Deuteronomio 5:16. § **7:10** 7:10 Exodo 21:17; Levitico 20:9.

pamagmatag-ay, buy ayin pukat ta
pangisip. 23 Abiin na kaganawan
kadawakan, ubat sa bêkên tawu
ya sabay ya makapadinat kana."

Ya panampalatayan gisay babayi
(Mateo 15:21-28)

24 Namita baydu si Jesus buy
naku ya sa mani lugal la marani
sa balayan Tiro. Nagdaus ya
baydu sa gisay bali. Asê labay
Jesus ya matandan yan mani
tawuy idi ya baydu, nuwa natan-
dan laya pun êt. 25-26 Dilag
gisay babayi bayduy nag-anak
sinêdakan nadawak ka ispiritu.
Ya babayin ati, Griego ya buy
taga Sirofenicia. Sên natandan
nay pallumatêng Jesus, tambêng
yan naku kan Jesus buy nanduku
yan nakilunuslunus sa arapan na
amên ipatas ya nadawak ka ispir-
ituy nagsêdak sa anak na.
27 Nuwa sinabin Jesus kanay
gisay panabin, "Sêpat pun pakab-
suyun na mani anak. Asê mangêd
da kêwên na kanên mani anak
buy idin sa mani asu."
28 Nakitbay ya babayi, "Pêtêg ga
Panginuun, nuwa agyan na mani
asuy idi sa silung lamesa, mangan
silan saksak ya mangainêgnêg
anak."
29 Sinabin Jesus kana, "Gawan
sa sinabi mu, malyari kaynan
muli. Inlakwanan nan nadawak
ka ispirituy anak mu."
30 Nuli ya babayi buy nalatêng
nay anak nay babayi sa kakalêkan
na ya inlakwanan nan nadawak
ka ispiritu.

Pinaiyul Jesus ya tawuy asê kalêngê buy asê kasabi

31 Sên namita si Jesus ubat sa
lugal Tiro, dinuman ya sa Sidon
buy inlibut nay mani lugal la
sakup Decapolis, pamakayari nag-
daus ya sa agid lawan Galilea.
32 Gintan mani tawu kanay liyaki
ya asê makalêngê buy asê mayn-
gan makasabi. Panyawarên la
kan Jesus ya ipaluntu na sa liyaki
ya gamêt na amên umiyul.
33 Impakarayu pun Jesus ya
liyaki sa malakê bayu na impasun
na mani galamay na sa mani têk
abituy liyaki ya asê kalêngê. Pa-
makayarin abitu, tinupayan nay
mani galamay na buy intalan na
sa dilan abituy liyaki. 34 Nangêlêw
si Jesus sa langit bayu ya nakau-
pus. Sinabi na sa liyaki, "Effata,"
ya labay sabin, "Mawang-at!"
35 Pamakayarin abitu, nakalêngê
buy nakapagsabin mangêd da
liyaki.
36 Intipan Jesus sa mani tawuy
agana ibalitay nalyari. Nuwa
agyan tinipanan na sila, siyan
ingkakadus lan imbalitay abiin.
37 Sa sadyay upapas la, nasabi lay,
"Aw-indêkê! Mangêd da dinyag
na. Makalêngêy nay asê kalêngê
buy makapagsabi yay pipi."

8

Ya pamakan Jesus sa apat ta libuy tawu
(Mateo 15:32-39)

1 Inlumibas ya dakun umnuy
allu, nanguman nagtipun na
malakêy tawu sa binyanan Jesus.
Gawan ayin silaynan maêkan,
binêg Jesus ya tagasunul na buy
sinabi na, 2 "Malunus saku sa
mani tawun ati, gawan tatluy allu
ku silaynan kaawyun buy ayin
silaynan maêkan. 3 Nu paulin ku
silan layangên, dat mablay sila sa
dan, gawan na kaatag, ubat pun
sa marayu."
4 Kabay nakitbay ya mani taga-
sunul na, "Antuy pangwanan
tamun kanên baydi sa kakyangan
amên ipakan kalla?"
5 Kabay pinatang na sila, "Um-
nuy tinapay yu baysên?"
Nakitbay sila, "Pitu."

6 Pinaiknun Jesus ya mani tawu
sa luta. Kingwa nay pituy tinapay
buy nagpasalamat ya kan Bapan
Namalyari. Pamakayari, binis-
ilbis-il nay tinapay buy indin sa
mani tagasunul na amên idin la
sa mani tawu. 7 Dilag êt dakun
umnuy nangabêlêng nga kênan
lanêm. Impasalamat êt Jesus
ya ati buy in-utus na sa mani
tagasunul nay idin sa mani tawu.
8 Nakaêkan na kaganawan buy
nabsuy. Sên tinipun lay mani
tagan na kanên, napakapnu la
pun êt ta pituy salikap. 9 Ya bilang
mani tawuy nangan, apat ta libu.
Pamakayarin abitu, pinaulin Je-
sus ya mani tawu. 10 Pamakayari,
nagsakay ya sa bangka kaawyun
nay mani tagasunul na buy naku
sila sa lugal Dalmanuta.

Nanyawad tanda' ya mani Pariseo kan Jesus
(Mateo 16:1-4)

11 Pamakalatêng la baydu,
nagdani ya mani Pariseo buy
nakisubakan sila kan Jesus.
Labay layan subukan. Kabay
inyawad la kanay mipakit yan
mamakaupapas bilang tanda' ya
in-utus yan Bapan Namalyari.
12 Nakaupus si Jesus buy sinabi
na kalla, “Awta sikaw wa mani
tawu amêsên, manyawad kaw
mamakaupapas bilang tanda' ya
in-utus sakun Bapan Namalyari?
Pansabin ku kamuyuy ayin dakun
sabêt man na ipakit kamuyuy
tanda'.”
13 Pamakayari, inlakwanan na
sila buy nagsakay ya sa bangka
kaawyun na mani tagasunul na
buy naku sa lipay dagat.

Ya pamalbag mani Pariseo buy si Gobernador Herodes Antipas
(Mateo 16:5-12)

14 Naliwan mani tagasunul Je-
sus ya mantan tinapay, nuwa
dilag gisay tinapay sa bangka.
15 Sinabin Jesus kalla, “Mangillag
kaw sa pamalbag mani Pariseo
buy si Gobernador Herodes An-
tipas.”
16 Nisasabi ya mani tagasunul
Jesus, “Sinabi nay abitu gawan
ayin kitamun gintan na tinapay.”
17 Nuwa tandan Jesus ya pans-
abin la. Kabay pinatang na sila,
“Awta siyan pisasabyan yu yay
ayin kaw gintan na tinapay ta?
A kaw pun nayi makapukat? Ta
siyan nakdêy pun êt ta mani ulu
yu? 18 Dilag kaw mata, uysiyan
a yuya nakit ta? Dilag kaw têk,
uysiyan a yuya nalêngê ta? A yina
nayi maganaka 19 ya sabitun binis-
ilbis-il kuy limay pirasun tinapay
ya impakan sa limay libuy tawu?
Umnuy salikap pa napakapnu yu
sa tagan na tinapay?”
Nakitbay sila, “Mapu buy luwa.”
20 “Sên binis-ilbis-il kuy tinapay
ya impakan sa apat ta libuy tawu,
umnuy salikap pa napakapnu yu
sa mani tagan na kanên?”
Nakitbay sila, “Pitu.”
21 Kabay sinabin Jesus kalla, “A
yu pun nayi mapukatan?”

Pinaiyul Jesus ya liyaki ya bulag

22 Pamakalatêng la sa Beth-
saida, dilag gisay liyaki ya bulag
ga gintan umnuy tawu kan Je-
sus. Pikilunuslunus la kan Jesus
ya dukpan naya amên makakit
ya. 23 Kabay tinambay Jesus ya
bulag pasalwang sa Bethsaida. Pa-
makalatêng la baydu sa lawasan,
inlawayan Jesus ya matan bulag
buy indukpa nay gamêt na sa bu-
lag buy pinatang naya, “Makakit
kayna nayi?”
24 Nangêlêw wa liyaki buy sin-
abi na, “Makakit takun tawu,
nuwa siyan paran puun kayuy
mamita.”
25 Kabay indukpan manguman
Jesus ya gamêt na sa matan bu-
lag. Pamakayarin abitu, nangu-
man nangêlêw wa liyaki. Sên
nangêlêw yabay, inumiyul ya buy

malinaw naynan makitan ya ka-
ganawan. 26 Bayu ya pinaulin
Jesus, tinipanan naya, “Agana
kayna duman sa Bethsaida.”

Ya sinabin Pedro tungkul kan Jesus
(Mateo 16:13-20; Lucas 9:18-21)

27 Pamakayari, inlakun Jesus
buy mani tagasunul na ya mani
baryu ya marani sa balayan Ce-
sarea Filipos. Kaban mamita sila,
pinatang Jesus ya mani tagasunul
na, “Sisabêt taku kanu sabin mani
tawu?”
28 Nakitbay sila, “Dilag
magsabin sika si Juan ya Ma-
mawtismu. Dilag êt magsabin
sika si propeta Elias. Ya kaatag
êt, magsabin gisa ka sa mani
propeta.”
29 Pinatang silan Jesus, “Nuwa
kamuyu, sisabêt taku?”
Nakitbay si Pedro, “Sabay sika
ya Cristu.”*
30 Tinipanan silan Jesus, “Agana
yu sabin agyan kansabêt man.”

Ya nunan pamisabin Jesus tungkul sa pangamati na
(Mateo 16:21-28; Lucas 9:22-27)

31 Paubat baydu, in-aral Jesus sa
mani tagasunul nay, “Sikuy ubat
sa langit ta in-Anak Tawu, kaylan-
gan kun madanasan na malakêy
pamasakit. Isakwil lakun mani
mangatway manungkulan buy
mani mamunun pari buy mani
manurun Kautusan. Ipapati laku
nuwa sa ikatluy allu, manguman
nakun mabyay.” 32 Intusêk na
sa mani tagasunul nay abiin.
Sên nalêngên Pedro, pikilaku
na si Jesus sa gisay agid buy
pinagkasabi naya. 33 Nuwa nag-
arap si Jesus sa mani tagasunul
na buy sinabyanan na si Pedro,
“Magpakarayu ka kangkuy Sa-
tanas! Ta alwan kalabayan Bapan
Namalyari ya pan-isipin mu, nun
a ya kalabayan tawu.”
34 Kabay impadanin Jesus kanay
mani tawu buy mani tagasunul
na. Sinabi na kalla, “Sisabêt
man na kalabay manunul kangku,
sêpat nan liwanên na sarili nan
kalabayan buy nakal-an yan mati
gawan sa panunul na kangku ka-
parisun pamakay kurus buy ma-
nunul ya kangku. 35 Tagawan
sisabêt man na tawuy maglabay
miligtas ya biyay na, sabay ya
matasan. Nuwa ya tawuy nakal-
an mam-in biyay na para kangku
buy sa Mangêd da Balita, sabay ya
mabiyan biyay ya ayin katganan.
36 Agyan makwan gisay tawuy
kaganawan pibandiyan baydi sa
babun luta, nuwa mipakabili ya
sa ayin katganan na kaparusan,
a nayna mapagnabang nga ati.
37 Dilag ya nayin maibayad amên
mabiyan yan biyay ya ayin kat-
ganan? 38 Nu ikadêng-êy yuku
buy ya pan-iaral ku sa arapan
mani asê tapat kan Bapan Na-
malyari buy mani makasalanan
sa panawun ati, sikuy in-Anak
Tawuy ubat sa langit, ikadêng-êy
kataw êt sa pag-udung ku baydi
ya idi kangkuy kapangyarian Ba-
pan Namalyari buy kaawyun kuy
mani banal la ang-el.”

9

1 Sinabi pun êt Jesus kallay
paradi, “Pansabin ku kamuyuy
dilag dakun umnu kamuyuy asê
mati anggan a la makitan na
makapangyarian na pag-arin Ba-
pan Namalyari.”

Nagbayuy wangis Jesus
(Mateo 17:1-13; Lucas 9:28-36)

2 Pamakayarin anêm ma allu,
pikilakun Jesus silan Pedro, San-
tiago buy si Juan sa gisay matag-
ay ya bung-uy. Kakapad la ta

* **8:29** 8:29 Ya labay sabin Cristu, Mamiligtas ya impangakun Bapan Namalyari ya lumatêng.

baydu. Sên idi silayna baydu,
nakit lay nagbayuy wangis Je-
sus. 3 Ya yaming na, pinupumuti
buy mamakasilêw êlêwên. Ayin
malyarin makapaputin yaming na
baydi sa babun luta. 4 Nagpakit
baydu si Elias buy si Moises ya
makisabi kan Jesus. 5 Sinabin Pe-
dro kan Jesus, “Manuru, mangêd
da idi kitamu baydi. Manyag kay
tatluy sawung. Gisa kamu, gisa
kan Moises buy gisa kan Elias.”
6 Asê tandan Pedro nu sabêt ta
sêpat nan sabin tagawan sadyay
limu la. 7 Pamakayari, natug-
pawan silan ulap buy dilag silan
nalêngêy gisay tunuy ubat sa ulap
pa magsabin, “Ati ya kakaidwan
kun Anak. Mallêngê kaw kana!”
8 Sên nangêlêw sila sa palitêng la,
ayin silaynan kaatag nakitan nun
a kay si Jesus.

9 Kaban manlumunsan sila sa
bung-uy, intipan Jesus kallay,
“Agana yu sabin agyan kansabêt
man na nakitan yu anggan a ku
manguman mabyay ya in-Anak
Tawuy ubat sa langit.” 10 Kabay
idi tana sa nakêm lay sinabin
Jesus. Nuwa sên kakapad la
tana, nipapatang sila nu sabêt ya
labay sabin manguman mabyay.
11 Kabay pinatang la si Jesus,
“Uysiyan pansabin yan mani ma-
nurun Kautusan na kaylangan
munan lumatêng si Elias bayu si
Cristu ta?”

12-13 Nakitbay si Jesus, “Pêtêg
ga dilag munan lumatêng nga ka-
parisun Elias* amên il-an nay ka-
ganawan bagay. Nuwa pansabin
ku kamuyuy inlumatêng ngay ka-
parisun Elias buy dinyag lay labay
lan daygên kana kaparisun naka-
sulat sa kasulatan tungkul kana.
Nuwa idi êt sa kasulatan na sikuy
ubat sa langit ta in-Anak Tawu,
makadanas sakun kasakitan buy
pustakên nakun mani tawu.”

Pinaiyul Jesus ya gisay anak ka sinêdakan nadawak ka ispiritu
(Mateo 17:14-21; Lucas 9:37-43)

14 Sên nag-udung silan Jesus sa
binyanan kaatag pun êt ta taga-
sunul na, nakitan lay malakêy
tawuy nakapalitêng kalla buy di-
lag êt mani manurun Kautusan na
makisubakan kalla. 15 Sên nakit
mani tawu si Jesus, nakaupapas
sila. Kabay nuwayu silan nanang-
gap kana. 16 Pinatang Jesus ya
mani tagasunul na, “Sabêt ta pis-
usulakan yu?”

17 Nakitbay ya gisay liyaki
baydu sa malakê, “Manuru,
gintan ku baydi kamuy anak
kuy liyaki ya asê makapagsabi
tagawan sinêdakan yan nadawak
ka ispiritu. 18 Nu sêdakan yan
nadawak ka ispiritu, mipakalêk
ya buy magbulabulay bêbêy na
buy mingêngêt buy kumtang ya.
Inyawad ku sa mani tagasunul
muy ipatas lay nadawak ka
ispiritu nuwa a la naipatas.”

19 Sinabin Jesus kallay, “Sikaw
wa mani tawu amêsên na ayin
panampalataya! Anggan makanu
kataw pun pibabatan? Gêtan yu
baydi ya anak.” 20 Kabay gintan
lay anak kan Jesus. Nuwa pa-
makakit nadawak ka ispiritu kan
Jesus, kinumtang nga anak buy
nipakalêk yan nitulintulin buy
magbulabulay bêbêy. 21 Pinatang
Jesus ya bapan anak, “Nakanu ya-
pun sinêdakan nadawak ka ispir-
itu?”

Nakitbay ya bapa na, “Paubat
pun sa nabêlêng ya. 22 Pawa
nayan itugaw sa apuy buy sa
lanêm amên patin. Kabay nu
dilag kan madyag, malunus
ka kanyan buy sawpan mukay
kayêk.”

23 Nakitbay si Jesus, “Siyan
sinabi mu yay nu dilag gakun
madyag ta? Ya kaganawan bagay,

* **9:12-13** 9:12-13 Ya labay sabin Elias baydi sabay si Juan ya Mamawtismu.

madyag sa tawuy dilag panam-
palataya.”
24 Tambêng masnêg sinabin
bapa un abituy anak, “Manam-
palataya ku, nuwa kulang pun!
Dagdagan mu pun na panam-
palataya ku!”
25 Sên nakit Jesus ya inlumakêy
tawu, tinubag nay nadawak
ka ispiritu, “Sikay nadawak
ka ispirituy mamapipi buy asê
mamakalêngê, pan-ipatas kata
sa anak! Buy agana kayna mag-
udung kana!”
26 Kabay nan-angaw wa
nadawak ka ispiritu buy nangku-
sadkusad da anak buy nagtas
ya nadawak ka ispiritu. Paran
nati yay anak. Kabay sinabin
mani tawuy, “Nati yina!” 27 Nuwa
tinalan Jesus ya gamêt anak buy
impaidêng naya.
28 Sên sinumun si Jesus sa bali,
liim yan pinatang mani tagasunul
na, “Uysiyan a yan ya naipatas ya
nadawak ka ispiritu ta?”
29 Kabay nakitbay si Jesus, “Ya
paradi ya nadawak ka ispiritu,
kay maipatas ya sa kapamilatan
panalangin.”

Nanguman sinabin Jesus ya tungkul sa pangamati na
(Mateo 17:22-23; Lucas 9:43-45)

30 Amêsên, namita sila baydu
buy dinuman sa prubinsyan
Galilea. A labay Jesus ya
matandan mani tawuy idi ya
baydu 31 tagawan panturwanan
nay mani tagasunul na. Sinabi na,
“Sikuy ubat sa langit ta in-Anak
Tawu, igawang ngaku sa mani
nipagtungkulan buy patin laku.
Nuwa sa ikatluy allu, manguman
nakun mabyay.” 32 Nuwa a la
mapukatan na sinabi na buy
malimu sila êt mamatang kana.

Sisabêt ta pinakadakila
(Mateo 18:1-5; Lucas 9:46-48)

33 Inlumatêng sila sa Caper-
naum. Sên idi silayna sa gisay
bali, pinatang Jesus ya mani taga-
sunul na, “Sabêt ta pisusulakan yu
sa dan?” 34 A sila nakapakitbay
gawan pisusulakan la nu sisabêt
kallay pinakadakila.
35 Kabay niknu si Jesus buy
binêg nay mapu buy luway taga-
sunul na buy sinabi na kallay,
“Sisabêt kamuyuy kalabay ma-
gin mamunu, sêpat yan mag-
paubatan buy magin ipus ka-
ganawan.” 36 Impadani nay gisay
anak ka nabêlêng buy impaidêng
sa arapan la. Nasên anti, inam-
pun nay ati buy sinabi na kalla,
37 “Sisabêt man na mananggap
sa paradi ya nabêlêng nga anak
gawan sa panunul na kangku,
sikinay pantanggapên na. Buy
ya mananggap kangku, alwan kay
sikuy pantanggapên na, nun a ya
namiutus êt kangku.”

Nu sisabêt ta asê laban kantamu, kapanig tamu
(Lucas 9:49-50)

38 Sinabin Juan kan Jesus, “Ma-
nuru, dilag kay nakitan na mami-
patas nangadawak ka ispiritu sa
lagyu mu. Imbawal yan ya gawan
a tamu ya kaawyun.”
39 Nuwa sinabin Jesus, “Agana
yuya bawalên, ta ya tawuy
manyag mamakaupapas sa
kapamilatan lagyu ku, a ya
magsabin nadawak tungkul
kangku. 40 Ta ya asê mallumaban
kantamu, kapanig tamu ya.
41 Pansabin ku kamuyuy nu
sisabêt man na mam-i kamuyun
gisay basun lanêm tagawan taga-
sunul kataw, pilmin makatanggap
yan gantimpalay ubat kan Bapan
Namalyari.”

Ya sangkan pangasalanan
(Mateo 18:6-9; Lucas 17:1-2)

42 “Sisabêt man na ma-
gin sangkan pangasalanan

nangabêlêng nga anak ya man-
ampalataya kangku, mangêd
pun na is-êl la bêng na sa
maragul la panggilingan na
batu buy isamwag sa dagat.
43 Nu gamêt muy magin sangkan
pangasalanan mu, putusun mu!
Mangêd pun na gigisay gamêt
mu nuwa dilag kan biyay ya
ayin katganan kaysa luwa yabay
ya gamêt mu, nuwa milaku kay
naman sa impernu nu saantu
asê mangapalêng nga apuy.
44 [Baydu sa impernu, asê êt
mangamati ya mani êwêl buy asê
êt mangapalêng nga apuy.]"
45 "Buy nu bitis muy magin
sangkan pangasalanan mu, pu-
tusun mu! Mangêd pun na gigisay
bitis mu, nuwa dilag kan biyay ya
ayin katganan kaysa luwa yabay
ya bitis mu, nuwa isamwag kay
naman sa impernu. 46 [Baydu
sa impernu, asê êt mangamati ya
mani êwêl buy asê mangapalêng
nga apuy.]"
47 "Nu mata muy magin
sangkan pangasalanan mu, lus-
ukun mu! Mangêd pun na
mibilang ka sa pag-arian Bapan
Namalyari ya gigisay mata mu
kaysa luwa yabay ya mata mu,
nuwa isamwag ka sa impernu.
48 Baydu sa impernu, asê êt
mangamati ya mani êwêl buy asê
mangapalêng nga apuy."
49 "Tagawan makadanas un
panubuk ka balang gisa kaparisun
pan-iandug kan Bapan Namalyari
ya pambiyan asin bayu ipa-
pakatupus sa apuy.† 50 Mangêd
da asin. Nuwa nu mitas ya lasan
asin, asina miudung buy ayin nan
nabang. Magin nabang kaw sa
kaganawan tawu kaparisun asin
na dilag nabang sa kaganawan.
Sa pakapakun baydu, bumyay
kaw dilag kapatêtbêkan sa balang
gisa."

10

Inturun Jesus ya tungkul sa pamisyay un miasawa
(Mateo 19:1-12; Lucas 16:18)

1 Amêsên, namita si Jesus baydu
buy naku ya sa sakup prubin-
syan Judea buy naglipay ya sa
ilug Jordan. Nanguman nagtipun
kanay malakêy tawu buy tinur-
wanan na sila kaparisun mana
nan pandaygên.
2 Dilag dakun umnuy Pariseoy
nagdani kan Jesus amên subukan
ya. Kabay namatang sila, "Pan-
tulutan nayin Kautusan na isyay
liyaki ya asawa na?"
3 Kabay nakitbay si Jesus, "Sabêt
ta utus Moises kamuyu tungkul sa
pamisyay miasawa?"
4 Nakitbay ya mani Pariseo, "Im-
paintulut Moises ya isyay liyaki ya
asawa na nu dilag yan dinyag ga
kasulatan pamisyay."*
5 Nuwa sinabin Jesus, "Gawan
sa kakdêyan ulu yu, insulat Moi-
ses ya kautusan abiin. 6 Nuwa
paubat sabitun dinyag Bapan Na-
malyari ya babun luta, dinyag
nay liyaki buy babayi.† 7 'Kabay
lakwanan liyaki ya bapa buy indu
na amên miawyun silan miasawa,
8 buy ya luwa, pakadyag gigisa.'‡
Sa pakapakun baydu, alwa silay-
nan luwa, nun a gigisa silayna.
9 Kabay ya piniawyun Bapan
Namalyari, asê sêpat pisyayên
tawu."
10 Pallumatêng la sa bali, na-
matang manguman na mani taga-
sunul Jesus kana patungkul sa
pamisyay miasawa. 11 Sinabi na
kalla, "Nu in-isyay liyaki ya asawa

† **9:49** 9:49 *asinên sa apuy*. Malyari labay sabin "ipapakatuynung sa kapamilatan kasakitan" nuwa malyari êt "parusên." Asê pariparisuy pangisip un mani nag-aral sa Biblia tungkul di.
* **10:4** 10:4 Deuteronomio 24:1. † **10:6** 10:6 Genesis 1:27. ‡ **10:8** 10:8 Genesis 2:24.

na ta mag-asawa yan kaatag, mangasalanan yan pamikikanayun sa
nuna nan asawa. 12 Para êt
bayduy babayi. Nu in-isyay
nay asawa na buy mag-asawa
yan kaatag, mangasalanan ya êt
pamikikanayun."

Nanalangin si Jesus para sa nangabêlêng nga anak
(Mateo 19:13-15; Lucas 18:15-17)

13 Dilag mani tawuy nilakun
nangabêlêng nga anak kan Je-
sus amên yawarên lan ipalun-
tuy gamêt na kalla buy pagpalên
na sila. Nuwa binênbênan silan
mani tagasunul na. 14 Sên naki-
tan Jesus ya abiin, nanubag ya
buy sinabi na kalla, "Paulayan
yun magdani kangkuy mani anak.
Agana yu sila bênbênan, tagawan
ya mani kaparisu la sabay ya
miawyun sa pag-arian Bapan Na-
malyari. 15 Pansabin ku ka-
muyuy sisabêt man na asê mag-
pasakup sa pag-arin Bapan Na-
malyari kaparisun pagpasakup
nangabêlêng nga anak, a ya mi-
awyun sa mani tawuy pag-arian
na." 16 Pamakayari, inampun nay
mani anak buy impaluntu nay
gamêt na kalla buy pinagpala na
sila.

Ya gisay liyaki ya mabandi
(Mateo 19:16-30; Lucas 18:18-30)

17 Sên mamitay na si Jesus, dilag
gisay liyaki ya nuwayun nagdani
kana. Nanduku ya sa arapan na
buy namatang, "Mangêd da Ma-
nuru, sabêt ta sêpat kun daygên
amên mabiyan nakun biyay ya
ayin katganan?"
18 Sinabin Jesus kana, "Uysiyan
binêg muku yan mangêd ta? Ayin
kaatag mangêd nun a kay si Ba-
pan Namalyari. 19 Tungkul sa
impatang mu, tanda muy Kau-
tusan Bapan Namalyari, 'Agana
ka mamatin tawu. Agana ka
makikanayun. Agana ka man-
akaw. Agana ka magpapêtêg
sa alwan kapêtêgan. Agana ka
mamurayit. Galangên muy man-
gatwa mu.' "§

20 Nakitbay ya liyaki, "Ma-
nuru, ubat pun sa anak kaku,
pansunulun kinay kaganawan
abiin angga amêsên." 21 Inêlêw
yan Jesus un dilag pangidu buy
sinabi na kanay, "Dilag ka pun
gisay sêpat daygên. Muli kayna
ta isaliw muy mani pibandiyan
mu buy ya naabli mu, idin mu
sa mani kalulu. Sa pakapakun
baydu, dilag kan pibandiyan
sa langit. Pamakayari, mag-
udung ka buy manunul kangku."
22 Sên nalêngên liyaki ya abiin,
nalungkut ya buy namita yan
nalêlêy nakêm, gawan malakêy
pibandiyan na.

23 Pinakaêlêw Jesus ya mani
nakapalitêng kana buy sinabi na
sa mani tagasunul na, "Pêtêg
baynan masakit magpasakup pa
mani tawuy malakêy pibandiyan
sa pag-arian Bapan Namalyari."

24 Nakaupapas ya mani taga-
sunul na sa sinabi na. Nuwa
inuman sinabin Jesus, "Maanak
kuway, pêtêg baynan masakit
magpasakup pa mani tawuy
malakêy pibandiyan sa kaarian
Bapan Namalyari! 25 Misun pun
na kamelyu sa lubut karayum,
kaysa misun sa kaarian Bapan Na-
malyari ya gisay tawuy mabandi."

26 Luyang pun êt nakatêgag ga
mani tagasunul na. Kabay na-
matang sila, "Nu parabaydu, sis-
abêt awêd da miligtas?"

27 Pinakaêlêw silan Jesus buy
sinabi na, "Ya asê madyag tawu,
madyag Bapan Namalyari, ta
madyag nay kaganawan."

§ **10:19** 10:19 Genesis 20:12-16; Deuteronomio 5:16-20.

28 Kabay sinabin Pedro,
“Parasaantu kay yaman? Inlak-
wanan yan na kaganawan amên
manunul kamu!”
29 Nuwa nakitbay si Jesus,
“Pansabin ku kamuyuy nu sisabêt
man na nallakwan bali na,
nallakwan mapatêl na, nallakwan
mangatwa na, nallakwan maanak
na o nallakwan mani luta na
gawan sa panunul na kangku
buy sa pangaral nan Mangêd
da Balita, 30 sa panawun ati,
mananggap yan dinalan pun êt sa
inlakwanan na. Mananggap yan
mani bali, mapatêl, mangatwa,
maanak, buy mani luta na, agyan
dilag man kaawyun pamasakit.
Nuwa sa lumatêng nga panawun,
mabiyan yan biyay ya ayin kat-
ganan. 31 Malakêy mapagmatag-
ay amêsên ya iyêpa lanu. Buy
malakêy mapagpayêpa amêsên
ya itag-ay lanu.”

Katitlun pagsabin Jesus tungkul sa pangamati na buy panguman nan mabyay
(Mateo 20:17-19; Lucas 18:31-34)

32 Sên idi silayna sa dan
patuksaw sa balayan Jerusalem,
nuna si Jesus kalla. Nakaupapas
ya mani tagasunul na buy
nalimuy mani tawuy manunul
kana. Inuman impapawan Jesus
ya mapu buy luway tagasunul
na buy sinabi na kalla nu sabêt
ta malyari kana, 33 “Elêwên
yu! Tumuksaw kitamina sa
Jerusalem. Buy sikuy ubat sa
langit ta in-Anak Tawu, igawang
ngaku sa mani mamunun pari
buy sa mani manurun Kautusan.
Atulan lakun kamatyan buy
igawang ngaku sa mani alwan
Judio. 34 Pupustakên laku,
pitupaytupayan laku, latikun buy
patin. Nuwa sa ikatluy allu,
manguman nakun mabyay.”

Labay Santiago buy si Juan na miknu silan mikapaka sa danin Jesus
(Mateo 20:20-28)

35 Nagdani kan Jesus ya luway
anak Zebedeo ya silan Santiago
buy si Juan. Sinabi la, “Manuru,
dilag kay dayin yawarên kamu.”
36 Namatang si Jesus, “Sabêt ta
yawarên yu?”
37 Nakitbay sila, “Nu mag-ari
kayna, labay yan dayin miknun
mikapaka sa dani mu, ya gisa sa
wanan mu buy ya gisa, sa udi
mu.”
38 Nuwa sinabin Jesus kallay, “A
yu tanda nu sabêt ta panyawarên
yu. Mapibabatan yu nayi ya
pamasakit ta danasên ku? Buy
nakal-an kaw nayin mati kaparisu
ku?”*
39 Nakitbay sila, “Awu, mapiba-
batan yan.”
Sinabin Jesus, “Ya pamasakit ta
madanasan ku, madanasên yu êt
buy mati kaw êt kaparisu ku.
40 Nuwa alwan sikuy mamili nu
sisabêt ta miknu sa wanan ku o sa
udi ku, ta ya iknuwan abitu, kay
para sa mani pinil-anan Bapa ku.”
41 Sên natandan mapuy taga-
sunul nay inyawad lan Santi-
ago buy si Juan, nanubag sila.
42 Kabay impadani silan Jesus
buy sinabi na kallay, “Tanda
yuy mani manungkulan ya al-
wan Judio, pan-ipilit lay labay
la sa mani pansakupun la buy
agyan sabêt ta labay la, pan-
sunulun mani pansakupun la.
43 Nuwa alwan parabaysên na
labay kun daygên yu, nun a nu sis-
abêt man kamuyuy kalabay ma-
gin dakila, kaylangan yan magin
lingkud yu. 44 Buy nu sisabêt

* **10:38** 10:38 Sa Griego, “Agyu nayin inêmên ya basu ya pan-inêmên ku, buy magpabawtismu kaw nayi sa bawtismu ya ibawtismu kangku?”

man kamuyuy kalabay magin ma-
munu, sêpat yan magin ipus ka-
ganawan. 45 Tagawan agyan siku
man na ubat sa langit ta in-Anak
Tawu, naku waku baydi amên
maglingkud buy idin kuy biyay ku
amên atbusun na malakêy tawu.
A ku naku baydi amên paglingku-
ran mani tawu."

Pinaiyul si Bartimeo
(Mateo 20:29-34; Lucas 18:35-43)

46 Inlumatêng silan Jesus sa bal-
ayan Jerico. Sên mita yina baydu
sa Jerico, kaawyun nay mani taga-
sunul na buy kaatag pun êt. Di-
lag gisay bulag ga magpalimus ya
nakaiknu sa agid dan. Ya lagyu
na, Bartimeo ya anak Timeo.
47 Sên nalêngê nay mallumibas
si Jesus ya taga Nazaret, masnêg
nan sinabi, "Jesus ya layin Arin
David, kalunusan muku kayêk!"

48 Binênbênan yan mani tawu,
"Agana ka mantarit!"

Nuwa ingkakadus nan insabin
masnêg, "Layin Arin David,
kalunusan muku kayêk!"

49 Sên nalêngê yan Jesus, tin-
unggên ya buy sinabi na, "Bêgên
yuya."

Kabay binêg lay bulag, "Pas-
êyên muy nakêm mu. Midêng ka
ta pan-ipabêg naka."

50 Insamwag nay balabal na.
Tambêng yan nidêng buy nagdani
kan Jesus. 51 Namatang si Jesus
kana, "Sabêt ta labay mun daygên
ku kamu?"

Nakitbay ya bulag, "Manuru,
kalabay yakun makakit."

52 Kabay sinabin Jesus kana,
"Malyari kaynan muli. Inumiyul
ka gawan sa panampalataya mu
kangku." Tambêng yan nakakit
buy nanunul ya kan Jesus.

11

Malakêy mangulimên kan Jesus sa balayan Jerusalem
(Mateo 21:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

1 Sên narani yana silan Jesus
sa Jerusalem, tinunggên sila sa
Bung-uy mani Ulibu ya narani
sa balayan Bethfage buy sa bal-
ayan Bethania. Impaunan Jesus
ya luway tagasunul na. 2 Sinabi
na kalla, "Maku kaw sa ka-
sunul la baryu. Pamakasun
yu baydu, makitan yuy gisay
biserun asnuy nakas-êl ya asê
pun nasakayan agyan sisabêt
man. Agwatên yuya buy akayên
baydi. 3 Nu dilag mamatang
kamuyun paradi, 'Uysiyan pan-
agwatên yu yay asnu ta?' sabin yu
kanay, 'Kaylangan Panginuun buy
tambêng nan iudung baydi.' "

4 Kabay namita silayna buy
nakitan laya bay ya biserun
asnu sa danin dan ya nakas-
êl sa lawasan gisay bali. Sên
pan-agwatên layna, 5 dilag gisa
sa dakun umnuy tawu bayduy
namatang kalla, "Uysiyan pan-
agwatên yu yay biserun asnu ta?"
6 Kabay sinabi lay pan-ipasabi
kallan Jesus buy tinulutan la sila.

7 Pamakayari, in-akay layna
kan Jesus ya biserun asnu. In-
latêp lay balabal la sa bukut
biserun asnu buy nagsakay ya.
8 Malakêy tawuy namimakmak
balabal la sa dan. Ya kaatag
êt, namimakmak silan palapay
pinutus la sa panggitnan. 9 Ya
kaganawan tawuy idi sa mu-
muna buy idi sa ubatan, mans-
away silan magsabin, "Ulimênên
na Bapan Namalyari! Pagpalên
na mallumatêng sa lagyu na!*
10 Pagpalên Bapan Namalyari ya
mallumatêng nga kaarian ninunu
tamun si Arin David. Ulimênên na
Bapan Namalyari ya idi sa langit."

* **11:9** 11:9 Mani Kanta 118:26.

11 Pallumatêng Jesus sa
Jerusalem, naku ya sa ka-
sawangan Templu. Pinakaêlêw
nan mangêd da kaganawan idi
baydu. Buy gawan mamayabi-
yabi yana, nag-udung ya sa
Bethania kaawyun nay mapu buy
luway tagasunul na.

Insumpan Jesus ya gisay puun kayun igus
(Mateo 21:18-19)

12 Pamakawasak, sên mita
silayna ubat sa balayan Bethania
paudung sa Jerusalem, nalayan-
gan Jesus. 13 Naipatanês nay gisay
puun kayun igus ya malabung.
Inlaku nan inêlêw ya ati nu
nagtagêy. Nuwa ayin yan nakitan
nun a kay pawan bulung, gawan
alwa pun panawun panagêy igus.
14 Kabay sinabi na sa puun kayu,
“Agyan kanu pun, ayin nan kaatag
makaêkan tagêy mu.” Nalêngên
mani tagasunul nay sinabi na.

Impatas Jesus ya mani magtinda sa Templu
(Mateo 21:12-17; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

15 Pamakalatêng la sa
Jerusalem, naku si Jesus sa
kasawangan Templun Bapan
Namalyari buy impatas nay
mani magtinda buy mani man-
aliw baydu. Imbabaliswag
nay lamesan mallibay peran
dayuwan sa peran mani Judio
buy iknuwan mani magtindan
pati-pati ya pan-iandug kan
Bapan Namalyari. 16 Imbawal
nay mani tawuy mantan pan-
itinda sa kasawangan Templu.
17 Pamakayari, tinurwanan nay
mani tawu baydu. Sinabi na
kalla, “Nakasulat sa Sabin Bapan
Namalyari, ‘Ya bali ku, pambêgên
balin panalanginan mani tawu
sa kaganawan bansa.’† Nuwa
siyan dinyag yun pagtagwan mani
manakaw.”‡ 18 Sên nabalitan
mani mamunun pari buy mani
manurun Kautusan ya tungkul
sa dinyag Jesus, pisasabyan la
nu sabêt ta daygên la amên
maipapati laya. Nuwa nalimu
sila kana gawan malakêy tawuy
nakaupapas sa panuru na.

19 Sên nadiglêm mana, nag-
awas silan Jesus sa balayan
Jerusalem.

Ya aral tungkul sa nayanguy puun kayun igus
(Mateo 21:20-22)

20 Pamakamaranun, sên mag-
udung silayna sa Jerusalem,
nadanan layna êt ta puun kayun
igus buy nakitan lay nayangu
ya. 21 Naganakan Pedroy sinabin
Jesus sa puun kayu. Kabay
sinabi na, “Manuru, êlêwên muy
puun kayun igus ya insumpa mu.
Nayanguy na!”

22 Sinabin Jesus kalla, “Manam-
palataya kaw kan Bapan Namal-
yari! 23 Pansabin ku kamuyuy
nu dilag kaw panampalataya buy
asê magmikakunuy nakêm, mal-
yari yun sabin sa bung-uy ati,
‘Mitas ka buy milaku ka sa dagat!’,
buy taganan madyag ga pansabin
yu. 24 Kabay pansabin ku ka-
muyuy sabêt man na yawarên yu
kan Bapan Namalyari sa panalan-
gin, maniwala kaw wa natang-
gap yinay panyawarên yu buy
matanggap yina. 25 Nu man-
alangin kaw, patawarên yu pun
na nangasalanan kamuyu amên
patawarên kaw êt Bapa yuy idi
sa langit. 26 [Ta nu a kaw ma-
matawad, a kaw êt patawarên
Bapa yuy idi sa langit.]”

Ya patang tungkul sa karapatan Jesus
(Mateo 21:23-27; Lucas 20:1-8)

27 Naku silayna êt sa Jerusalem.
Kaban mamita si Jesus sa

† **11:17** 11:17 Isaias 56:7. ‡ **11:17** 11:17 Jeremias 7:11.

kasawangan Templu, nagdani
kanay mani mamunun pari buy
mani manurun Kautusan buy
mani mangatway manungkulan.
28 Namatang sila kana, “Sabêt
ta karapatan mun manyag abiin
na dinyag mu? Sisabêt ta
nam-i kamun parabaysên na
karapatan?”
29 Kabay pikitbayan silan Jesus,
“Patangên kataw êt. Nu mapakit-
bayan yuku, sabin ku êt kamuyu
nu sisabêt ta nam-i kangkun kara-
patan manyag paradi. 30 Sabin
yu kangku nu kansabêt ubat ta
karapatan Juan ya mamawtismu,
kan Bapan Namalyari o sa tawu?
Sabêt ta pakitbay yu?”
31 Kabay nisasabi sila, “Nu sabin
tamuy ‘kan Bapan Namalyari’,
sabin nay naman êt kantamuy,
‘Uysiyan a kaw yabay maniwala
kan Juan ta?’ 32 Nuwa nu sabin
tamuy ‘sa tawu’, manubag ga
mani tawu kantamu.” (Malimu
sila sa mani tawu gawan mani-
walay mani tawu ya propetan Ba-
pan Namalyari si Juan.)
33 Kabay nakitbay sila kan Jesus,
“A yan tanda.”
Sinabi êt Jesus, “Nu parabaydu,
a ku êt sabin kamuyu nu sis-
abêt ta nam-i kangkun karapatan
manyag ati.”

12

Ya paalimbawan Jesus tungkul sa mani nadawak ka kasamak
(Mateo 21:33-46; Lucas 20:9-19)

1 Kabay nangalimbawa pun si
Jesus kalla. Sinabi na, “Dilag
gisay tawuy nananêm ubas sa
panggitnan na. Pamakayari nan
nananêm, impabakud nay abitu
buy namipadyag yan pamêspêsan
ubas. Namipaydêng ya êt gisay
matag-ay ya bali ya bibiyan ma-
mantay. Pamakayarin abitu,
impasamak nay ubasan na sa
mani makisamak ta naku ya sa
marayuy lugal. 2 Sên panawun
nan pamupul ubas, in-utus nay
gisay ipus na sa mani kasamak
na amên kêwên na dakay na.
3 Nuwa dinagus mani kasamak
ya ipus buy dinugêdugê buy im-
patas layan ayin gintan. 4 Niutus
manguman na magbandin ubasan
un gisa pun na ipus, nuwa im-
pakadêng-êy laya buy pinatuk sa
ulu. 5 Nanguman nina êt namiu-
tus gisa pun na ipus, nuwa pinati
lay abitu. Malakê pun na in-utus
magbandi, nuwa abituy kaatag,
dinugêdugê la buy ya kaatag êt,
pinati la.”
6 “Pamakayarin abitu, ayin ni-
nan ipus ya maiutus. Kabay in-
utus naynay kakaidwan nan anak,
ta indap na nu galangên lay anak
na.”
7 “Nuwa sên nakitan mani
kasamak ya anak na, sinabi
la, ‘Ah! Ati yay tagapagmana!
Kaksaw kaw! Patin tamu ya amên
mapagbandi tamuy mapagmana
na.’ 8 Kabay dinagus lay anak,
pinati buy ginuluy lay bangkay
na sa lawasan panggitnan.”
9 Pamakayari, namatang si
Jesus, “Sabêt amêsên na daygên
magbandin ubasan? Pilmin
lakwên nay mani kasamak na
buy patin. Pamakayari, ipasamak
na sa kaatag ya ubasan na. 10 A
yu nayi nabasa sa Kasulatan na
impasulat Bapan Namalyari,

‘Ya batuy insakwil mani mami-
paydêng bali,
sabay ya batuy nagin pundasyun.
11 Abiin na dinyag Bapan Na-
malyari ya mamakaupapas
kantamu.’ ”*
12 Napukatan mani puun Judio
ya sabay silay pantukuyun Jesus
sa paalimbawa na. Kabay dakpên
layna dayi si Jesus, nuwa nalimu

* **12:11** 12:11 Mani Kanta 118:22-23.

sila sa mani tawu. Kabay pin-
aulayan la si Jesus buy namita sila
tana.

Ya pamayad buwis
(Mateo 22:15-22; Lucas 20:20-26)

13 Impalakun mani puun Ju-
dio kan Jesus ya dakun um-
nuy Pariseo buy dakun umnuy
tawun Gobernador Herodes An-
tipas amên lêng-ên laya gawan
labay layan dakpên sa pagsabi
na. 14 Sên inlumatêng sila kan
Jesus, sinabi la, “Manuru, tanda
yan na pêtêg ya pansabin mu buy
ayin kan pampilinin gawan a ka
mangêlêw sa kabilyan gisay tawu,
nun a kay kapêtêgan tungkul sa
kalabayan Bapan Namalyari ya
pan-ituru mu. Amêsên, dilag kay
ipatang kamu, sêpat kitamu nayin
mamayad buwis sa Emperador
Roma o asê?”
15 Nuwa tandan Jesus ya kay
magtatalingkayu sila. Kabay sin-
abi na, “Alwa ta labay yukun
dakpên sa pagsabi ku ta? Mantan
kaw baydin pera ta êlêwên ku.”
16 Nantan sila yabay pera buy
pinatang na sila, “Kansabêt lupa
buy lagyuy makit yu di?”
Sinabi la, “Sa Emperador.”
17 Kabay sinabin Jesus kalla,
“Nu parabaydu, idin yu sa Em-
perador ya para sa Emperador.
Buy idin yu kan Bapan Namalyari
ya para kan Bapan Namalyari.”
Taganan nakaupapas sila sa sin-
abi na.

Ya patang tungkul sa pangabyay manguman
(Mateo 22:23-33; Lucas 20:27-40)

18 Amêsên, dilag dakun umnuy
Saduseoy nagdani kan Jesus amên
patangên ya. Ya mani Saduseo,
a sila maniwalan manguman
mabyay ya mani nangamamati.
Sinabi la kan Jesus, 19 “Manuru,
ayun sa Kautusan na impasulat
kan Moises, nu ya gisay liyaki
nati yan ayin anak sa asawa
na, sêpat pag-asawan patêl nay
liyaki ya bayaw nay nabal-u amên
makaanak sila para sa patêl nay
nati.”†
20 “Amêsên, dilag pituy mi-
papatêl la lawyaki. Nakapag-
asaway panganay, nuwa nati yan
ayin anak. 21 Kabay ya nabal-
u, napag-asawa nay ikalway pan-
ganay, nuwa nati ya êt ayin anak.
Para êt bayduy nalyari sa ikatluy
patêl la. 22 Balang gisa sa pituy mi-
papatêl la nakapag-asawan abituy
babayi ya nabal-u, namatyan lan
kaganawan ayin anak sa babayi.
Sa katatawliyan, nati êt ta bal-
u. 23 Amêsên, sa allun pangabyay
manguman nangamamati, sisabêt
ta asawan abituy babayi, gawan
napag-asawa yan pituy mipap-
atêl?”
24 Nakitbay si Jesus, “Taganan
mali kaw, tagawan a yu ma-
pukatan na Kasulatan Bapan Na-
malyari buy a yu mapukatan
na kapangyarian Bapan Namal-
yari. 25 Tagawan sa pangabyay
manguman, ayin nan pag-asawa,
ta magin kaparisu silaynan mani
ang-el sa langit ya ayin asawa.
26 Tungkul laman sa pangabyay
manguman, a yu nayi nabasay
impasulat kan Moises? Sabitun
idi ya baydu sa magdêkêtdêkêt
ta puun kayu, sinabin Bapan Na-
malyari kanay, ‘Sikuy Bapan Na-
malyari lan Abraham, Isaac, buy
Jacob.’‡ 27 Ya labay sabin, nabyay
sila, tagawan alwa yan Bapan
Namalyarin nangamamati, nun a
Bapan Namalyari yan nangabyay.
Kabay taganan mali kaw!”

Ya pinakamaulagay Kautusan Bapan Namalyari
(Mateo 22:34-40; Lucas 10:25-28)

† **12:19** 12:19 Deuteronomio 25:5. ‡ **12:26** 12:26 Exodo 3:6.

28 Dilag baydun gisay manurun
Kautusan ya mallêngê sa misusu-
lakan. Nalêngê nay mangêd da
pikitbay Jesus. Kabay nagdani ya
buy namatang, “Sabêt ta pinaka-
maulagay utus?”
29 Nakitbay si Jesus, “Ati ya
pinakamaulagay utus, ‘Sikaw wa
mani Israelita, mallêngê kaw!
Ya Panginuun tamun Namalyari,
kay gigisa buy ayin nan kaatag.
30 Kabay kaidwan muy Panginuun
mun Namalyari un buun bêkê,
buun kaladwa, buun isip buy
buun pas-êy.’§ 31 Ati êt ta ikalway
pinakamaulagay utus, ‘Kaidwan
muy kaparisu mun tawu ka-
parisun pangidu mu sa sarili
mu.’* Abiin na luway utus
ya pinakamaulaga buy ayin nan
kaatag.”
32 Sinabin manurun Kautusan
kan Jesus, “Manuru, ustu ka.
Pêtêg ga sinabi muy kay gigisa
si Bapan Namalyari, ayin nan
kaatag. 33 Kabay sêpat yan kaid-
wan un buun bêkê, buun isip buy
buun pas-êy. Buy sêpat tamu êt
kaidwan na kaparisu tamun tawu
kaparisun pangidu tamu sa sarili
tamu. Igit maulagay ati kaysa ka-
ganawan kalasin sinlêb ba andug
buy sa kaatag pun na andug.”
34 Sên nalêngên Jesus ya
mangêd da pakitbay na, sin-
abi na kana, “Marani kaynan
miawyun sa pag-arin Bapan
Namalyari.” Ubat ta baydu, ayin
nan nakadêgdêg namatang kan
Jesus.

Ya patang tungkul kan Cristu
(Mateo 22:41-46; Lucas 20:41-44)

35 Kaban manuru si Jesus
baydu sa kasawangan Templu, na-
matang ya, “Parasaantun masabin
mani manurun Kautusan ya si
Cristuy impangakun Bapan Na-
malyari, kay layi yan Arin David?
36 Sa kapamilatan pangawyun
Ispiritun Bapan Namalyari kan
Arin David, sinabi nay,
‘Sinabin Bapan Namalyari sa
Panginuun ku,
Miknu ka sa wanan ku
angga sa mapasuku ku kamuy
mani kapati mu.’†
37 Amêsên, nu binêg Arin David
Panginuun ya Cristu, parasaantun
masabin mani tawuy si Cristuy
kay layi yan Arin David?” Labay-
labay lêng-ên mani tawu si Jesus.

Patanda laban sa mani manurun Kautusan
(Mateo 23:1-36; Lucas 20:45-47)

38 Sinabi pun êt Jesus sa pan-
garal na, “Mangillag kaw sa
mani manurun Kautusan. Labay-
labay lan mamitan nakayaming
makarang buy labaylabay lan
galangên silan mani tawuy mal-
ibasan la. 39 Labaylabay lan
miknu sa iknuwan na in-il-an
para sa maulagay tawu sa balin
pagtipunan mani Judio buy sa
mani kalutu. 40 Pampurayitin la
êt ta mani nabal-uy babayi amên
makwa lay mani pibandiyan la
buy magmamangêdan sila sa ara-
pan mani tawu sa kapamila-
tan makarang nga panalangin la.
Kabay lanu, luyang pun nabyat
ta pamarusan Bapan Namalyari
kalla.”

Ya andug gisay bal-uy babayi
(Lucas 21:1-4)

41 Kaban idi pun sa Templu
si Jesus, niknu ya sa êtêb
pamyanan pera para sa Templu
buy inêlêw nay malakêy mam-
in pera. Malakêy mabandi ya
nam-in mangaragul la alaga.
42 Dilag êt baydun gisay kaluluy
babayi ya bal-uy nagdani buy
nam-in luluway pirasun barya sa

§ **12:30** 12:30 Deuteronomio 6:4-5. * **12:31** 12:31 Levitico 19:18. † **12:36** 12:36 Mani Kanta 110:1.

pamyanan pera. 43 Impadanin
Jesus ya mani tagasunul na buy
sinabi na kallay, “Pansabin ku
kamuyuy igit pun maulagay indin
nabal-u kaysa indin kaganawan.
44 Gawan ya kaatag, nam-i silan a
layna kaylangan. Nuwa ya bal-u,
agyan kay kalulu ya, inlapas na
pun indin ya panaliw nan kanên
na.”

13

Ya tungkul sa pangasiran Templu
(Mateo 24:1-2; Lucas 21:5-6)

1 Kaban paawas silan Jesus sa
Templu, sinabin gisa sa mani
tagasunul na, “Manuru, êlêwên
muy mani impaidêng nga naka-
palitêng sa Templu ya pawan
diyag sa mangaragul la batu. Ma-
mangêd da pangadyag!”
2 Sinabin Jesus kana, “Makitan
yuy mani abiin na dyag sa man-
garagul la batu. Nuwa lumatêng
nga panawun, ayin batuy mitagan
na nakapaluntu sa kaparisu nan
batu.”

Ya sadyay kasakitan na lumatêng
(Mateo 24:3-14; Lucas 21:7-19)

3 Sên nakaiknuy na si Jesus sa
gisay lugal sa Bung-uy mani Ulibu
sa arapan Templu, namatang silan
Pedro, Santiago, Juan buy si An-
dres un kay kakapad la. 4 Sinabi
la, “Sabin mu kanyan nu makanu
malyari ya sinabi mu buy nu
sabêt ta tanda' ya marani yan
malyari ya abitu?”
5 Kabay sinabin Jesus kalla,
“Mangillag kaw amên a kaw
mailitêp agyan sisabêt man.
6 Tagawan malakêy lumatêng nga
manggamit lagyu ku. Sabin lay,
‘Sikuy Cristuy impangakun Bapan
Namalyari.’ Kabay malakêy
mailitêp la. 7 Nu makalêngê kaw
migegeray marani kamuyu buy
nu makabalita kaw êt migegeray
marayu, agana kaw malimu. Ta
sêpat malyari ya abiin, nuwa
alwa pun abiin na katganan
babun luta. 8 Tagawan makigeray
bansa sa kaparisu nan bansa buy
makigeray kaarian sa kaparisu
nan kaarian. Lumatêng nga layun
sa magmikakanayun na lugal.
Lumatêng êt ta sadyay layang. Ya
kaganawan kasakitan na abiin,
kay umpisa pun sadyay kasakitan
ya maiparisu sa kasakitan babayi
ya manganak.”
9 “Kabay mangillag kaw
tagawan sa panampalataya yu
kangku, dakpên lakaw buy
iarap sa mani manungku-
lan. Latikun lakaw sa balin
pagtipunan mani Judio buy
iarap sa mani gobernador buy
sa mani ari. Sa pakapakun
baydu, makapagpapêtêg kaw
kalla tungkul kangku. 10 Sêpat
pun maipatanday Mangêd da
Balita sa kaganawan bansa bayu
lumatêng nga katganan.”
11 “Nu lumatêng nga panawun
na dakpên kaw buy iarap sa
mallitis, agana kaw napitik nu
sabêt ta sabin yu, nun a ya sabin
yu, abituy pan-ipasabin Ispiri-
tun Bapan Namalyari kamuyu sa
uras abitu, tagawan alwan sikaw
wa magsabi nun a ya Ispiri-
tun Bapan Namalyari. 12 Sa
panawun abitu, dilag tawuy mi-
gawang patêl na amên ipapati.
Dilag êt mangatway migawang
anak la amên ipapati buy dilag êt
mani anak ka manalangsang buy
mipapatin mangatwa la. 13 Gawan
sa panunul yu kangku, kasulap-
wan kaw kaganawan. Nuwa ya
manugêl tapat angga sa katganan,
sabay siyay miligtas.”

Ya mamakapalimuy lumatêng
(Mateo 24:15-28; Lucas 21:20-24)

14 Insundun Jesus ya pagsabi na,
“Sikaw wa mamasa, pakaintindin

yuy ati! Nu makit yuy sadyay
kadawakan ya manira baydu
sa lugal la asê sêpat panyagan,
ya kaganawan na idi sa Judea,
kaylangan muwayu silaynan
makun bung-uy. 15 Sa panawun
abitu, ya idi sa lawasan bali,
aganayna sumun amên mangwan
dakun sabêt sa lalên bali na.
16 Ya idi sa panggitnan, aganayna
muli amên mangwan yaming
na. 17 Mamakapalunus ya mani
nabuktut buy mani mamasusu sa
allun abiin, tagawan magkasakit
silan tumakas. 18 Manalangin kaw
kan Bapan Namalyari ya sa allun
abiin, alwan panawun nalêpêt.
19 Sa panawun abitu, makadanas
ya mani tawun sadyay kasakitan
ya a la pun nadanasan ubat pun
sabitun dinyag Bapan Namalyari
ya babun luta angga amêsên. Buy
ayin nan manguman makadanas
parabayduy kasakitan kanuman.
20 Ta nu asê inêpêk Bapan
Namalyari ya panawun abitu,
ayin tawuy miligtas. Nuwa para
sa mani tawuy pinili na, inêpêk
nay panawun abitu."
21 "Amêsên, nu dilag magsabi
kamuyun, 'Idi ya baydi ya
Cristu!', o 'Idi ya baydu!',
agana kaw makipapaniwala.
22 Tagawan lumtaw wa mani
magtatalingkayun Cristu buy
mani magtatalingkayun propeta.
Mipakit silan mani tanda' buy
mamakaupapas amên ilitêp pa
mani tawu buy nu malyari, agyan
na mani pinilin Bapan Namalyari.
23 Kabay mangillag kaw! Sinabi
kuy abiin kaban asê pun nalyari."

Ya pag-udung Jesus ya ubat sa langit ta in-Anak Tawu
(Mateo 24:29-31; Lucas 21:25-28)

24 "Pamakayarin abituy allun
sadyay kasakitan, dumiglêm ma
mamut buy asina sumawang nga
buwan. 25 Mangananabuy mani
bêtêwên buy maubus maêyêg
ga mani bagay ya idi sa langit
buy mitas sila sa binyanan la.
26 Pamakayari, makitan la kuy in-
Anak Tawuy ubat sa langit ya
mallumatêng nga idi sa ulap ya
dilag dakilay kapangyarian buy
sawang. 27 Iutus kuy mani ang-
el ku sa kaganawan lugal sa
babun luta amên tipunun lay
mani tawuy pinili ku."

Ya aral la matandan sa puun kayun igus
(Mateo 24:32-35; Lucas 21:29-33)

28 "Pakaintindin yuy aral sa
paalimbawa sa puun kayun igus.
Nu magbulung nganay sangan ati,
tanda yinay marani yay kayni-
tan. 29 Para êt bayduy malyari
lanu. Nu makitan yinan malyari
yay mani pansabin ku kamuyu,
matandan yuy marani yakinan
lumatêng ya paran idi yakina sa
pasbul bali. 30 Pansabin ku ka-
muyuy bayu mati ya kaganawan
tawu sa panawun amêsên, matu-
pad day kaganawan sinabi ku.
31 Ya langit buy luta, dilag kat-
ganan. Nuwa ya mani sabi ku,
manugêl kanuman."

Ayin tawuy magtanda nu makanu lumatêng si Jesus
(Mateo 24:36-44)

32 "Nuwa tungkul laman sa allu
o uras pag-udung ku, ayin mag-
tanda, agyan na mani ang-el sa
langit buy agyan sikuy Anak Ba-
pan Namalyari. Kay si Bapay
magtanda. 33 Kabay mangillag
kaw buy maglêan, gawan a yu
tanda nu makanuy pallumatêng
ku."
34 "Malyari tamun ialimbawa
sa dinyag gisay tawuy naku sa
marayuy lugal. Bayu ya namita,
sinabi na sa mani ipus na nu
sabêt ta daygên la buy intipan
na êt sa mamantay sa lawasan

na maglêan ya sa pallumatêng
amung na.”
35 “Kabay maglêan kaw,
tagawan a yu tanda nu makanu
lumatêng nga magbandin bali.
Mapalyarin yabi, bunak yabi,
bunatbunat o maranun. 36 Dat
tambêng yan lumatêng buy
malatêng nakaw wa mamabêlêw.
37 Ya pansabin ku kamuyu,
pansabin ku êt sa kaganawan,
‘Maglêan kaw!’ ”

14

Ya palanun pamati kan Jesus
(Mateo 26:1-5; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

1 Amêsên, luwa tanay allu bayu
miras ya Pestan Kaligtasan buy
Pestan Tinapay ya ayin Pamal-
bag. Namalanuy mani mamunun
pari buy mani manurun Kautu-
san nu parasaantu lan madakêp
buy maipapati si Jesus un ayin
makatanda. 2 Sinabi la, “Gana
tamu pun daygên sa allun pesta,
ta dat maguluy mani tawu.”

Binulugan lan pabangi si Jesus
(Mateo 26:6-13; Juan 12:1-8)

3 Sên idi sa balayan Bethania
si Jesus, mangan ya sa balin Si-
mon na natasan ketung. Dilag
inlumatêng nga gisay babayi ya
mantan makamal la pabangi ya
pawan nardo ya idi sa pamyanan
na diyag sa batun alabastru. Im-
buklat nay ati buy pakanawa nan
imbulug sa ulun Jesus.
4 Sên nakitan kaatag ga dinyag
babayi, nanubag sila. Sinabi lay,
“Uysiyan insayang na yay pabangi
ta? 5 Pakan maisaliw naya dayi sa
alagan upan gisay tawu sa gisay
tawun,* buy ya naabli na, maidin
sa mani kalulu.” Buy tinubag lay
babayi.
6 Nuwa sinabin Jesus, “Paulayan
yuya! Uysiyan pakyalaman yuya
ta? Mangêd da dinyag na kangku.
7 Pawa yun mapagkaawyun na
mani kalulu. Kabay agyan sabêt
man na uras, masawpan yu sila.
Nuwa siku, a yu pawan ma-
pagkaawyun. 8 Dinyag nay ka-
ganawan madyag na kangku. Bin-
ulugan nay nan pabangi ya lawini
ku bilang pamil-an sa pamilbêng
kangku. 9 Pansabin ku kamuyuy
agyan saantu iaral baydi sa babun
lutay Mangêd da Balita, miwagaw
êt ta mangêd da dinyag na kangku
bilang pangganaka kana.”

Insupakat Judas Iscariote si Jesus
(Mateo 26:14-16; Lucas 22:3-6)

10 Amêsên, si Judas Iscariote ya
gisa sa mapu buy luway tagasunul
Jesus, naku ya sa mani mamunun
pari amên isupakat si Jesus. 11 Sên
nalêngê lay abiin, sadyay saya la.
Kabay nangaku silan biyan layan
pera. Paubat baydu, nangêtêng
nginan panawun na masawpan
na silan mandakêp kan Jesus.

Ya tawlin pangan Jesus un apunan
(Mateo 26:17-30; Lucas 22:7-23; Juan 13:21-30; 1 Corinto 11:23-25)

12 Inlumatêng nga nunan allun
Pestan Tinapay ya Ayin Pamal-
bag ya allun pamatin mani Is-
raelita un biserun tupa ya kêna
la sa Pestan Kaligtasan. Kabay
pinatang mani tagasunul na si
Jesus, “Antuy labay mun pamil-
anan yan apunan tamu para sa
Pestan Kaligtasan?”
13 Kabay in-utus Jesus ya luwa
sa mani tagasunul na, “Maku
kawna sa balayan Jerusalem. Pa-
makalatêng yu baydu, matbêng
yuy gisay liyaki ya mantan ban-
gay naglanêm. Pakilakwan yuya
14 sa bali ya sunan na. Sabin yu
sa magbali, ‘Pan-ipatang Manuru
nu saantuy kuwartuy pamil-anan
apunan para sa Pestan Kaligtasan
kaawyun nay mani tagasunul na.’

* **14:5** 14:5 Sa Griego, 300 denaryu.

15 Ituru na kamuyuy gisay mak-
wal la kuwartu sa babu. Buy
nakal-an bayduy gamit ta gamitin
tamu sa apunan. Baydu yun il-
an na apunan tamu." 16 Namitay
nay luway tagasunul nan naku sa
Jerusalem buy nakitan lay pêtêg
ga kaganawan sinabin Jesus kalla.
Kabay in-il-an la bayduy apunan
la para sa Pestan Kaligtasan.

17 Sên yabi yana, inlumatêng
si Jesus sa makwal la kuwartu
kaawyun nay mapu buy luway
tagasunul na. 18 Sên mangan
silayna, sinabin Jesus kalla, "Pans-
abin ku kamuyuy gisa baydi sa
kaêm kuy mamisupakat kangku."

19 Pamakalêngê la, nalungkut
sila buy namatang nga balang gisa
kana, "Siku nayi?"

20 Sinabin Jesus, "Gisa kamuyun
mapu buy luway mapagkaag-
nan kun mamisawsaw tinapay
sa kulu, sabay ya mamisupakat
kangku. 21 Sikuy ubat sa lan-
git ta in-Anak Tawu, patin naku,
ta abiin na idi sa Kasulatan.
Nuwa taganan mamakapalunus
ya tawuy mamisupakat kangku.
Mangêd pun na a yina in-anak."

22 Kaban mangan sila, nangwan
tinapay si Jesus buy impasalamat
na kan Bapan Namalyari. Binis-
ilbis-il nay tinapay buy inggawang
na sa mani tagasunul na. Sinabi
na, "Ati ya lawini ku. Kêwên yu
buy kanên."

23 Amêsên, kingwa nay pan-
inêmên buy impasalamat na kan
Bapan Namalyari. Inggawang na
kalla buy ninêm ma kaganawan.
24 Sinabi na kalla, "Ati ya daya kuy
mibulug para sa malakêy tawu.
Ati ya mamipapêtêg sa bayuy ka-
sunduwan Bapan Namalyari sa
mani tawu. 25 Pansabin ku ka-
muyuy a kina manguman minêm
alak ka diyag sa sabên ubas angga
sa allun inêmên kuy bayuy alak sa
kaarian Bapan Namalyari."

26 Nagkanta silan pangulimên
kan Bapan Namalyari buy pa-
makayari, naku sila sa Bung-uy
mani Ulibu.

Impatandan Jesus ya ipuglaw yan Simon Pedro
(Mateo 26:31-35; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

27 Sinabin Jesus sa mani taga-
sunul na, "Lakwanan yukun ka-
ganawan, ta paradi ya idi sa
Kasulatan, 'Patin kuy pastul buy
mikyat ta mani tupa.'† 28 Nuwa
pamakayari kun mabyay mangu-
man, muna ku kamuyu sa prubin-
syan Galilea."

29 Sinabi yaman Pedro kan Je-
sus, "Agyan lakwanan kan ka-
ganawan, a kata lakwanan."

30 Nakitbay si Jesus, "Pansabin
ku kamuy bayu mangkatin katil-
way manuk amêsên yabi, katitlu
mukun ipuglaw."

31 Nuwa luyang pun sinabin
Pedroy, "Agyan patin nakun
kaawyun mu, a kata ipuglaw."
Para êt bayduy sinabin ka-
ganawan tagasunul na.

Nanalangin si Jesus sa Getsemani
(Mateo 26:36-46; Lucas 22:39-46)

32 Pamakayari, naku sila
sa gisay lugal la pambêgên
Getsemani.‡ Sinabin Jesus
kalla, "Miknu kaw pun baydi
kaban manalangin naku."
33 Pamakayari, pikilakun Jesus
si Pedro, Santiago, buy si Juan.
Baydu nakatanam yan sadyay
lungkut buy nabêgbêg ga bêkê.
34 Sinabin Jesus kalla, "Para kinan
mati gawan sa sadyay lêlên bêkê
ku. Minggat kaw baydi buy
magpuyat kaw."

† **14:27** 14:27 Zacarias 13:7. ‡ **14:32** 14:32 *Getsemani:* ya labay sabin, laruy diyag sa ulibu.

35 Nagpakarayu yan pêrad buy
nagpalukub yan nanalangin ya
nu malyari, a na danasên na
sadyay pamasakit ta lumatêng
kana. 36 Sinabi na, “Bapa ku,
madyag muy kaganawan. Nu
malyari dayi, itas muy pamasakit
ta madanasan ku. Nuwa paraman
baydu, alwan kalabayan kuy ma-
sunul, nun a ya kalabayan mu.”

37 Pamakayari nan nanalangin,
inudung Jesus ya tatluy tagasunul
na buy nalatêng na silan mam-
abêlêw. Sinabi na kan Pedro, “Si-
mon, mamabêlêw ka nayi? A ka
nayi makabatan magpuyat, agyan
kay gisay uras? 38 Magpuyat
kaw buy manalangin amên a kaw
masambut tuksu. Ta ya ispir-
itu, nakal-an yan manunul, nuwa
maynay lawini.”

39 Nanguman nagpakarayu si Je-
sus buy inuman nay panalangin
na. 40 Pamakayari, inudung nan
manguman na mani tagasunul na
buy nalatêng na silayna êt mam-
abêlêw gawan kabêlêwbêlêw sila.
Sên nimata silayna, a la tanda ya
sabin la.

41 Sên katitlu na silan inudung,
sinabi na kalla, “Uysiyan mam-
abêlêw kaw yapun buy magpay-
nawa ta? Ustina! Inlumatêng
ngay uras ya sikuy ubat sa langit
ta in-Anak Tawu, insupakat takina
sa mani makasalanan! 42 Mimata
kaw! Kaksaw wana! Ta abiti yay
tawuy namisupakat kangku!”

Ya pandakêp kan Jesus
(Mateo 26:47-56; Lucas 22:47-53; Juan 18:3-12)

43 Kaban magsabi pun si Jesus,
inlumatêng nga si Judas Iscari-
ote ya gisa sa mapu buy luway
tagasunul na. Dilag yan malakêy
kaawyun na nipagkêya buy ni-
pagpamatuk. In-utus silan mani
mamunun pari, mani manurun
Kautusan buy mani mangatway
manungkulan. 44 Paradi ya patan-
day sinabin Judas sa mani man-
dakêp kan Jesus, “Ya dêpên kuy
pingi, sabay ya pantêkapên yu.
Dakpên yuyan gêtan buy papak-
abantayan.”

45 Pamakalatêng Judas,
tambêng yan nagdani kan Jesus
buy sinabi na, “Manuru!” Pa-
makayari, dinêp nay pingin Jesus.
46 Dinuyung mani tawu si Jesus
buy dinakêp. 47 Nuwa nanganus
kêyay gisa sa mani tagasunul
Jesus buy pinutus nay têk ipus
pinakapuun pari.

48 Amêsên, sinabin Jesus sa
mani mandakêp kana, “Tulisan
naku nayi? Uysiyan mantan kaw
yapun mani kêya buy pamatuk
amên dakpên naku ta? 49 Allu-allu
wakun mangaral sa kasawangan
Templu buy idi kaw êt baydu.
Uysiyan a yuku yata dinakêp ta?
Nuwa sêpat malyari ya abiin
amên matupad da idi sa Kasula-
tan.”

50 Tambêng nipamwayuy mani
tagasunul na.

51 Amêsên, dilag gisay
bayuntawuy manunul kan Jesus
ya kay nakapunggus êwês.
Dinakêp laya êt. 52 Nuwa nabul-
isan laya buy kay êwês tay
natalan la. Kabay nakapuwayu
yan ayin yaming.

In-arap si Jesus sa mani mangatwan Judioy mangatuynungan
(Mateo 26:57-68; Lucas 22:54-55; 22:63-71; Juan 18:13-14; 18:19-24)

53 Gintan la si Jesus sa balin
pinakapuun pari. Nititipun
bayduy mani mamunun pari,
mani mangatway manungkulan,
buy mani manurun Kautusan.
54 Nanunul êt si Pedro kalla nuwa
kay idi ya sa marayun pêrad.
Sinumun ya sa bakud pinakapuun
pari buy nakiiknu ya sa mani
magbantay amên mimudu.

55 Ya mani mamunun pari buy
kaganawan mangatwan Judioy
mangatuynungan, mangkap
silan magpapêtêg laban kan
Jesus amên maatulan layan ka-
matyan. Nuwa ayin silan nakitan.
56 Malakêy tawuy magsabin alwan
pêtêg laban kana, nuwa asê
pariparisuy pansabin la.

57 Dilag êt umnuy nidêng nga
nagsabin alwan pêtêg. Sinabi
la, 58 "Nalêngê yan na sinabi
nay 'Lasakên kuy Templun ati
ya diyag tawu buy sa lalên
tatluy allu, mamipaydêng ngakun
kaatag templuy alwan diyag
tawu.' 59 Nuwa asê êt pariparisuy
pansabin la."

60 Amêsên, nidêng nga pinaka-
puun pari la sa arapan malakê
buy pinatang na si Jesus, "Ayin
ka nayin maipakitbay laban sa
panangkan la kamu?" 61 Nuwa asê
nakitbay si Jesus.

Sinabi êt pinakapuun pari kana,
"Sika nayi ya Cristuy Anak Bapan
Namalyari ya Kapapaulimên?"

62 Nakitbay si Jesus, "Siku ya
bayna. Buy sikuy ubat sa langit
ta in-Anak Tawu, makitan yu kuy
nakaiknu sa wanan Bapan Namal-
yari ya Makapangyarian. Buy sa
pag-udung ku, makitan yu kuy idi
sa ulap pa mallumatêng."

63 Sên nalêngên pinakapuun
pari ya abitu, nanubag ya. Kabay
gininit nay yaming na buy sinabi
nay, "A tamina kaylangan na dilag
kaatag magpapêtêg, 64 ta nalêngê
taminay pallamus na kan Bapan
Namalyari! Sabêt amêsên na iatul
yu kana?" Kabay inatulan layan
kamatyan.

65 Tinupayan yan dakun umnuy
idi baydu. Tinakpan lay mata
na, dinugêdugê laya buy sinabi
la kanay, "Ulên mu nu sisabêt ta
nandugê kamu!" Dinugêdugê ya
êt mani magbantay.

Katitlun impuglaw Pedroy a na kilala si Jesus
(Mateo 26:69-75; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18; 18:25-27)

66 Kaban nakaiknu si Pedro sa
lawasan balin pinakapuun pari
kaawyun na mani magbantay ya
mamimudu, nagdani kanay gisay
babayi ya ipus pinakapuun pari.
67 Pinakaêlêw naya buy sinabi na,
"Sika êt pagkaawyun Jesus ya taga
Nazaret."
68 Nuwa impuglaw Pedroy
abiin, "A ku tanday pansabin mu."
Pamakayari, namita ya papakun
sa pasbul lawasan. Amêsên,
nangkati yay manuk.
69 Asê naêpêng, nakitan nina
êt baydun babayi ya ipus pinaka-
puun pari. Sinabi na sa mani
tawuy idi bayduy, "Ya tawun
abiin, gisa ya sa pagkaawyun Je-
sus!" 70 Nuwa impuglaw wa êt
Pedroy abiin.

Asê naêpêng, sinabi ya êt mani
tawuy idi bayduy, "Pilmin gisa
ka sa mani pagkaawyun Jesus,
gawan taga Galilea ka êt."
71 Nuwa sinabin Pedroy,
"Taganan a ku kilalay tawun
abiin, agyan mati yaku amêsên!"
72 Pamakasabin Pedron abiin,
nangkatin manguman na manuk
buy naganakan Pedroy sinabin
Jesus kana, "Bayu mangkatin
katilway manuk, katitlu mukun
ipuglaw." Kabay sadyay tangis
Pedro.

15

In-arap si Jesus kan Gobernador Pilato
(Mateo 27:1-2; 27:11-14; Lucas 23:1-5; Juan 18:28-38)

1 Pamakamaranun, tambêng
nipupulung nga mani mamu-
nun pari, mani mangatway
manungkulan, mani manurun
Kautusan buy kaatag mangatwan
Judioy mangatuynungan. Impa-
gapus la si Jesus buy in-arap kan

Gobernador Pilato. 2 Pinatang
Gobernador Pilato si Jesus, “Sika
nayi ya Arin mani Judio?”
Nakitbay si Jesus, “Sikay nay
nagsabi.”
3 Malakêy pan-isangkan mani
mamunun pari laban kan Jesus.
4 Kabay pinatang ngina êt Gob-
ernador Pilato, “Nalêngê muy
malakêy pan-isangkan la laban
kamu. Ayin ka nayin maipakit-
bay?”
5 Nuwa asê êt nakitbay si Jesus.
Kabay nakaupapas si Gobernador
Pilato.

Pinarusan si Jesus un kamatyan sa kurus
(Mateo 27:15-26; Lucas 23:13-25; Juan 18:39-19:16)

6 Balang Pestan Kaligtasan,
naugalyan Gobernador Pilatoy
mamibus yan gisay nakasukul
ayun sa panyawarên mani
tawu. 7 Dilag gisay nakasukul la
naglagyun Barabbas. Nisukul ya
gawan gisa ya sa mani nagribeldi
sa gubernu buy nakapati yan
tawu. 8 Nagdani ya mani
tawu kan Gobernador Pilato
buy inyawad la kanay daygên
nan manguman na mamibus
yan gisay nakasukul. 9 Kabay
pikitbayan silan Gobernador
Pilato, “Labay yu nayin ibus kuy
Ari yun mani Judio?” 10 Nasabi
nay abiin gawan tanda nay in-
arap mani mamunun pari si
Jesus kana gawan kay kinasêman
laya. 11 Nuwa intustus mani
mamunun pari ya mani tawu
amên si Barabbas ya yawarên lan
ibus.
12 Kabay nanguman namatang
si Gobernador Pilato kalla, “Sabêt
taman na labay yun daygên ku sa
pambêgên yun arin mani Judio?”
13 Masnêg lan sinabi, “Ipaku ya
sa kurus!”
14 Sinabin Gobernador Pilato
kalla, “Awta, sabêt ta dinyag nay
kasalanan?”
Nuwa ingkakadus saman sin-
abin mani tawuy, “Ipaku ya sa
kurus!”
15 Amêsên, impabus Gober-
nador Pilato si Barabbas amên
mapasaya nay mani tawu. Im-
palatiku na si Jesus buy ing-
gawang naya sa mani sundalus
amên ipaku sa kurus.

Inuyam mani sundalus si Jesus
(Mateo 27:27-31; Juan 19:2-3)

16 Gintan mani sundalus si Je-
sus sa kasawangan palasyun Gob-
ernador Pilato buy tinipun la
bayduy kaganawan sundalus ya
kaawyun la. 17 Pinayamingan la
si Jesus un kulay muraduy balabal
kaparisun yaming ari buy nanyag
silan kuronay nagdiwi ya im-
pakurona la kana. 18 Pamakayari,
sinabi lay, “Pagpalên baman na
Arin mani Judio!” 19 Pinatukpatuk
lan têkên na ulu na buy pitupay-
tupayan laya. Nanduku sila kana
buy pan-ulimênên laya kanwadis.
20 Pamakayari lan inlamus si Je-
sus, intas lay balabal nay kulay
muradu buy pinayamingan layan
sarili nan yaming. Pamakayari,
in-awas laya sa balayan amên
ipaku sa kurus.

Impaku la si Jesus sa kurus
(Mateo 27:32-44; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

21 Kaban mamita sila, natbêng
lay gisay liyaki ya ubat sa pang-
gitnan ya sabay si Simon na taga
Cirene ya bapan Alejandro buy
si Rufo. Impilit lan impabakay
kanay kurus Jesus.
22 Sa pamita la, gintan mani
sundalus si Jesus sa lugal la
pambêgên lan Golgota ya labay
sabin “Lugal Bungu.” 23 Paynêmên
laya dayin alak ka sinabugan
mira, nuwa a na ininêm.
24 Amêsên, impaku layna sa kurus
buy pinibabagutan lay yaming
na amên matandan lay makwan
balang gisa kalla.

25 Alas nuwebin maranun*
sabitun impaku la si Jesus sa
kurus. 26 Dilag karatula sa
ugtun ulun Jesus buy paradi ya
nakasulat bayduy pan-isangkan
la laban kana, “Siya ya Arin mani
Judio.” 27 Dilag êt luway tulisan na
impaku sa kurus kaagnan Jesus.
Ya gisa, idi sa wanan buy ya gisa,
idi sa udi na. 28 [Sa dinyag la
kan Jesus, natupad ya impasulat
Bapan Namalyari sa kasulatan,
“Intuwad layan makasalanan.”]
29 Ya mani tawuy manduman
baydu, kapêyêngpêyêngan lan
manguyam kan Jesus buy pans-
abin lay, “Uy antu yaba ya sinabi
muy lasakên muy Templu buy sa
lalên tatluy allu, ipaydêng mun
manguman? 30 Dali, magtabuy ka
sa kurus, ta iligtas muy sarili mu!”
31 Para êt bayduy panguyam
mani mamunun pari buy mani
manurun Kautusan. Sinabi la sa
balang gisa kalla, “Inligtas nay
kaatag pakan a nay naman agyun
iligtas ya sarili na! 32 Nu makit
tamuy makapagtabuy si Cristu sa
kurus ya Ari kanun Israel, mani-
wala kitamu kana!” Inuyam ya êt
kaagnan nan impaku sa kurus.

Ya pangamatin Jesus
(Mateo 27:45-56; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30)

33 Sên ugtuy na, dinumiglêm ma
babun luta anggay nan alas tres
kaawat. 34 Sên alas tres sanan
kaawat, masnêg sinabin Jesus,
“Eloi, Eloi, lema sabachthani?”
Ya labay sabin, “Bapa ku, Bapa
kun Namalyari, siyan pinaulayan
muku yata?”†
35 Sên nalêngên mani
nakaidêng bayduy abiin, sinabi
lay, “Lêng-ên yu. Pambêgên na si
propeta Elias.”
36 Nuwayuy gisa kalla buy
niptês paran bulak sa gisay sanga.
Imbasa na sa nangisuy alak buy
impasêpsêp kan Jesus. Sinabi na,
“Paulayên tamu ya. Elêwên tamu
nu lumatêng ngabay si Elias amên
mitabuy kana sa kurus.”
37 Amêsên, nagsabin masnêg si
Jesus buy nabuytuwan yan in-
awanên.
38 Sa uras êt abitu, naginit ta
panabing sa lalên Templu paubat
sa babu angga sa aypa.
39 Nakaidêng sa arapan kurus
ya kapitan mani sundalus buy
nakit na nu parasaantun nabuy-
tuwan inawanên si Jesus. Kabay
nasabi na, “Pêtêg awêd ya Anak
Bapan Namalyari ya tawun ati.”
40 Sa narayun pêrad, di-
lag dakun umnuy babayi ya
mangêlêw nu sabêt ta malyari
kan Jesus. Kaawyun la si Maria
ya taga Magdala, si Salome, buy
si Maria ya indun Santiago ya
alin Jose. 41 Paubat sa Galilea,
nakilaku buy naglingkud silayna
kan Jesus. Idi êt bayduy dakun
umnuy babayi ya kaawyun Jesus
un naku sa Jerusalem.

Ya pamilbêng kan Jesus
(Mateo 27:57-61; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

42 Sên nadêm mana, uras san
pamil-an ta duspiras san Al-
lun Pagpaynawa. 43 Inlumatêng
si Jose ya taga Arimatea. Si
Jose, panggalangên yan mani ka-
parisu nan mani mangatwan Ju-
dioy mangatuynungan. Gisa ya êt
sa mangêtêng sa pag-arin Bapan
Namalyari. Pinas-êy nay nakêm
nan maku kan Gobernador Pi-
lato ta yawarên nay bangkay Je-
sus. 44 Sên nalêngên Gober-
nador Pilato ya nati yana si Jesus,
nakaupapas ya. Kabay impabêg
nay kapitan mani sundalus buy
pinatang na nu pêtêg yabay nati
si Jesus. 45 Sên natandan na sa

* **15:25** 15:25 Sa mani Israelita, ya alas nuwebin maranun kantamu, ikatluy uras kalla.
† **15:34** 15:34 Mani Kanta 22:1.

kapitan mani sundalus ya pêtêg
yabay nati si Jesus, tinulutan nay
kêwên Jose ya bangkay Jesus.
46 Kabay intabuy layna sa kurus
ya bangkay Jesus buy binêdbêdan
lan telay linu ya kapisaliw Jose.
Pamakayari, insun lay bangkay
Jesus sa pamilbêngan na inlub-
tan na dapas. Buy imbulid lay
maragul la batuy panakêp lan
lawasan pamilbêngan. 47 Nakit
Maria ya taga Magdala buy si
Maria ya indun Jose nu saantu la
insun si Jesus.

16

Nanguman nabyay si Jesus
(Mateo 28:1-8; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

1 Pamakayarin Allun Pagpay-
nawa, nanaliw pabangi silan
Maria ya taga Magdala, si
Maria ya indun Santiago, buy
si Salome, buy naku sila sa
pinilbêngan kan Jesus amên
bulugan lan pabangi ya bangkay
na. 2 Pamakamaranun allun Dum-
inggu, sên pamakaputak mamut,
naku sila sa pinilbêngan kan
Jesus. 3 Kaban idi sila pun sa dan,
nipapatang nga balang gisa kalla,
"Sisabêt ta pakisabyan tamun
mamibulid batuy pinanakêp sa
pinilbêngan?"

4 Nuwa sên pamakaêlêw la,
nakit lay nibulid da batuy
maragul. 5 Sên sinumun
sila sa pinilbêngan, nakit lay
gisay bayuntawuy nakayam-
ing makarang nga naputi buy
nakaiknu sa wanan. Kabay
sadyay limun babayi.

6 Sinabi na kalla, "Agana kaw
malimu! Tanda kuy pantêkapên
yu si Jesus ya taga Nazaret ya
impaku sa kurus. Ayin nina baydi.
Nanguman ninan nabyay! Elêwên
yuy ati ya pinipakalêkan kana.
7 Mita kawna buy sabin yu sa
mani tagasunul na buy kan Pe-
droy munay na si Jesus sa Galilea.
Makit yuya baydu, kaparisun sin-
abi na kamuyu."

8 Kinêdêsan sila buy nakau-
papas silan nuwayun namita sa
pinilbêngan. Sa sadyay limu la,
ayin silan pinisabyanan.

Nagpakit si Jesus kan Maria ya taga Magdala
(Mateo 28:9-10; Juan 20:11-18)

9 [Maranundanun allun Dum-
inggu, pamakayarin nanguman
nabyay Jesus, nuna yan nagpakit
kan Maria ya taga Magdala ya
sabay ya babayi ya tinasan nan
pituy nadawak ka ispiritu sabitun
nuna. 10 Naku si Maria ya taga
Magdala sa mani tagasunul Jesus
buy imbalita nay nakitan na. Sa
uras abitu, manêmtêm buy man-
angis sila. 11 Nuwa a sila kalabay
maniwala sa sinabin Maria ya
nanguman nabyay si Jesus buy
nagpakit ya kana.

Nagpakit si Jesus sa luway tagasunul na
(Lucas 24:13-35)

12 Pamakayari, sên mamitay
luway tagasunul Jesus papakun
sa panggitnan, nagpakit kalla si
Jesus, nuwa kaatag ga wangis
na. 13 Tambêng silan nag-udung
sa mani kaawyun la sa balayan
Jerusalem buy imbalita lay nag-
pakit kalla si Jesus, nuwa a sila êt
labay paniwalan.

Nagpakit si Jesus sa mapu buy gisay tagasunul na
(Mateo 28:16-20; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Mani Dyag 1:6-8)

14 Amêsên, kaban mangan na
mapu buy gisay tagasunul na,
nagpakit kalla si Jesus. Sin-
abyanan na sila gawan ayin silan
panampalataya buy nakdêy ya
bêkê la, buy gawan a sila kalabay
maniwala sa sinabin kaganawan

nakakit kana ya nanguman yan
nabyay.
15 Sinabin Jesus kalla, “Maku
kaw sa buun babun luta buy
iaral yu sa kaganawan tawuy
Mangêd da Balita tungkul kangku.
16 Sisabêt man na manampalataya
buy pabawtismu, miligtas ya sa
kaparusan. Nuwa sisabêt man
na asê manampalataya, parusan
yan Bapan Namalyari. 17 Sisabêt
man na manampalataya kangku,
biyan yan kapangyarian manyag
mamakaupapas bilang tanda'.
Gawan sa lagyu ku, makapipatas
silan nadawak ka ispiritu buy
magsabi silan magmikakanayun
na sabi. 18 A sila dakun mapakun
agyan manalan silan utan o
makainêm lasun. Buy mapaiyul
lay nipagsakit ta paluntuwan lan
gamêt la.”

Ya pamakun Jesus sa langit
(Lucas 24:50-53; Mani Dyag 1:9-11)

19 Pamakayarin nagsabin Jesus
kalla, nitag-ay yina sa langit buy
niknu ya sa wanan Bapan Namal-
yari. 20 Nipamitay nan nangaral la
mani tagasunul na sa kaganawan
lugal. Sinawpan silan Pangin-
uun sa pandaygên la buy im-
papêtêg nay pan-iaral sa kapami-
latan pam-i nan kapangyarian
manyag mamakaupapas.]

Ya Mangêd da Balita tungkul kan Jesu Cristu ayun kan LUCAS

Ya pag-umpisa

1-3 Panggalangên na Teofilo,
sabitun idi pun baydi si Jesus
kantamu, malakêy nakakit sa
dinyag na. Buy impatanda lay
nalyari paubat sa nuna yan
nangaral Sabin Bapan Namalyari.
Malakê êt ta nanulat abituy
impatanda la. Buy pamakayari
kun inusisa ya kaganawan nalyari
ubat pun sabitun nangaral si
Jesus, naisip kun ipakapala ku êt
isulat ta kuwentu para kamuyu
4 amên mapilmiyan mun pêtêg ga
aral la inturu kamu.

Nagpakit ta ang-el kan Zacarias

5 Sabitun si Herodes ya ari sa
prubinsyan Judea, dilag gisay pari
ya naglagyun Zacarias. Gisa ya
sa pangkat pari ya pambêgên
"Pangkat Abias." Dilag yan as-
away naglagyun Elisabet ya ubat
sa layin Aaron ya nunan pinaka-
puun pari. 6 Si Zacarias buy si
Elisabet, parisu silan matinêk sa
pangêlêw Bapan Namalyari buy
pêtêg silan manunul sa mani pan-
iutus Panginuun. 7 Ayin silan
anak gawan layus si Elisabet buy
parisu silaynan tuwa.

8 Gisay allu, pangkat ta êt
Zacarias ya maglingkud sa
Templun Bapan Namalyari. 9 Buy
kaparisun manan naugalyan
mani pari, nibabagutan sila
amên matandan la nu sisabêt ta
manlêb insensu ya pamadêp kan
Bapan Namalyari. Si Zacarias ya
nabagut. Kabay sinumun ya sa
Templu. 10 Kaban manlêb yan
insensu baydu, malakêy tawuy
manalangin sa lawasan Templu.
11 Amêsên, bêngat tan nagpakit
kan Zacarias ya gisay ang-el
Panginuun. Nakaidêng ya sa
wanan pamiandugan pansêlbên
na insensu. 12 Sên pamakakit
na sa ang-el, nakatêgag buy
nalimwan si Zacarias. 13 Nuwa
sinabin ang-el kana, "Agana ka
malimuy Zacarias! Ta inlêngên
Bapan Namalyari ya panalangin
mu. Si Elisabet ta asawa mu,
manganak yan gisay liyaki. Ya
ipalagyu mu kana, Juan. 14 Matula
ka gawan kana buy malakêy tawu
êt ta matula sa pamianak kana,
15 gawan magin dakila ya sa
pangêlêw Panginuun. Kaylangan
a ya minêm alak o agyan sabêt
man na mamakalasing. Paubat
pun sa idi ya sa bitukan indu
na, matupus sinan Ispiritun
Bapan Namalyari. 16 Malakêy
mani Israelitay ipaudung na sa
Panginuun ya Bapan Namalyari
la. 17 Muna ya sa Panginuun
amên il-an nay mani tawu sa
pallumatêng Panginuun. Madyag
nay ati sa sawup kapangyarian
Ispiritun Bapan Namalyari ka-
parisun dinyag propeta Elias*
sabitun nuna ya naiudung nay
pamiiidun mitatabapa. Buy ya
nakêm mani tawuy asê manunul
kan Bapan Namalyari, ibayu na
amên magin kaparisu silan mani
tawuy matinêk."

18 Sinabin Zacarias sa ang-el,
"Ipakun kun matandan nu pêtêg
malyari ya ati? Ta tuwa kina, para
êt bayduy asawa ku."

19 Nakitbay ya ang-el, "Siku si
Gabriel ya maglingkud sa ara-
pan Bapan Namalyari sa lan-
git. Impalaku naku kamu amên
sabin na mangêd da balitan ati.
20 Ya kaganawan sinabi ku kamu,

* **1:17** 1:17 Ya mani Judio, maniwala silan mag-udung si Elias amên il-an ya danan Cristu (Malakias 3:1; 4:5-6).

pêtêg malyari sa lumatêng nga
panawun. Nuwa gawan a ka nani-
wala sa sinabi ku, mapakadyag
kan pipi. A ka makapagsabi angga
sa manganak ka asawa mu."
21 Kaban idi sa lawasan na
mani tawuy mangêtêng sa pag-
awas Zacarias, nakaupapas sila
gawan naêpêng ya sa lalên Tem-
plu. 22 Sên pag-awas na, siyan a
yina makapagsabi buy kay man-
ingyal ya tana. Kabay inisip lay
dilag impakit si Bapan Namalyari
kana sa lalên Templu. Buy ubat ta
baydu, a yina nakapagsabi.
23 Pamakayarin panawun
paglingkud na sa Templu, nuli
si Zacarias. 24 A yabay naêpêng,
nangalêk si Elisabet buy sa lalên
limay buwan, a ya nag-awas sa
bali la. 25 Kabay sinabi na, "Ati
ya kangêdan Bapan Namalyari
kangku, ta intas na kangkuy dêng-
êy† kun asê manganak."

Nagpakit kan Mariay ang-el

26 Sên ikaanêm man buwan
buktut Elisabet, in-utus Bapan
Namalyari si ang-el Gabriel sa
balayan Nazaret sa prubinsyan
Galilea. 27 In-utus yan maku sa
gisay dalagay naglagyun Maria
ya nakal-an itangên kan Jose ya
gisay liyaki ya layin Arin David.
28 Nagdani ya ang-el sa dalaga buy
sinabi kanay, "Matula ka, gawan
kapapaidu ka kan Bapan Namal-
yari! Idi kamuy Panginuun."
29 Naguluy isip Maria sa sin-
abin ang-el kana. Kabay pan-
isipin na nu sabêt ta labay sabin
abitu. 30 Nuwa sinabin ang-el
kana, "Agana ka malimuy Maria,
ta kapapaidu ka kan Bapan Na-
malyari. 31 Lêng-ên muy ati!
Mabuktut ka buy manganak kan
gisay liyaki ya palagyunan mun
Jesus. 32 Magin dakila ya buy
bêgên yan Anak Bapan Namalyari
ya Katatag-ayan. Idin Bapan Na-
malyari kanay katungkulan mag-
ari kaparisun pag-arin ninunu na
ya si Arin David sabitun nuna.
33 Mag-ari ya sa mani layin Jacob
kanuman buy ya pag-ari na, ayin
katganan."
34 Kabay namatang si Maria sa
ang-el, "Parasaantun malyari ya
ati, pakan dalaga ku pun?"
35 Nakitbay ya ang-el, "Mapaka-
muy Ispiritun Bapan Namalyari
buy mangalêk ka sa kapamila-
tan kapangyarian Bapan Namal-
yari ya Katatag-ayan. Kabay ya
ianak mu, ayin yan kasalanan buy
bêgên yan 'Anak Bapan Namal-
yari.' 36 Si Elisabet ta kamag-anak
mu, tandan kaganawan na layus
ya. Nuwa amêsên, anêm ma
buwan nay nan nabuktut, agyan
tuwa yina. 37 Ta ayin bagay ya asê
madyag Bapan Namalyari."
38 Nakitbay si Maria, "Kay ipus
sakun Bapan Namalyari. Malyari
dayi kangkuy mani sinabi mu."
Pamakayari, namitay ang-el.

Ya Pangumustan Maria kan Elisabet

39-40 Asê naêpêng, nangamut si
Marian naku kallan Elisabet sa
gisay balayan na idi sa bung-uy
prubinsyan Judea. Pamakalatêng
na sa bali la, sinabi na, "Nagpa-
pakun kaynay Elisabet?" 41 Sên
nalêngên Elisabet ta pangatu-
lan Maria, nagkimit ta kulaw sa
bitukan Elisabet. Natupus yan
Ispiritun Bapan Namalyari.
42 Masnêg sinabin Elisabet, "Igit
kan pinagpalan Bapan Namal-
yari kaysa kaganawan babayi buy
pinagpala na êt ta ianak mu!
43 Gisay maragul la karangalan

† **1:25** 1:25 Tandan mani Judio ya mani anak sabay silay pagpapala ya ubat kan Bapan Namalyari (Genesis 1:28; Mani Kanta 127:3). Kabay madêng-êyan sila nu a sila manganak gawan pan-isipên lay pamparusan silan Bapan Namalyari (Lucas 1:25; Levitico 20:20-21; Jeremias 22:30).

na lakwên nakun indun Panginuun ku. 44 Sên kinatula muku,
nagkimit ta kulaw sa bituka ku
gawan sa tula na. 45 Pinagpala kan
Bapan Namalyari gawan nani-
wala kan matupad da sinabi na
kamu.”

Ya kantan Maria

46 Buy sinabin Maria,
“Buun bêkê kun ulimênên na
Panginuun,
47 buy masaya ku kan Bapan Na-
malyari ya Mamiligtas ku,
48 gawan ginanaka naku ya kay
ipus na!
Kabay ubat amêsên, ya
kaganawan tawu, ituwad
lakun pinagpala,
49 gawan sa kangêdan na dinyag
kangkun Bapan Namalyari
ya makapangyarian.
Ayin yan kaparisu!
50 Pangkalunusan nay mani tawuy
dilag limu kana
ubat pun sabitun nunan
panawun anggan makanu-
man.
51 Impakit nay kapangyarian na
sa kapamilatan mani ma-
makaupapas ya diyag na.
In-ikyat nay mani tawuy
pawan matag-ay ya
pangêlêw sa sarili.
52 Intas nay tungkulan mani ma-
nungkulan
buy intag-ay nay mani
nayêpay nakêm.
53 Pinakabsuy nan mangêd da
mani layangên,
nuwa impabita nan ayin gin-
tan na mabandi.
54-55 Sinawpan na kitamuy mani
Israelitay maglingkud kana.
Ta a na nalitêpan na im-
pangaku na kan Abraham
angga sa mani layi na,
ya kalunusan na sila kanu-
man.”
56 Buy nakitugêl si Maria kallan
Elisabet un tatluy buwan bayu ya
nuli.

Ya pamianak kan Juan ya Mamawtismu

57 Amêsên, sên niras say
panawun panganak Elisabet,
naianak nay gisay liyaki.
58 Nabalitan mani karani nan
bali buy mani kamag-anak la
nu parasaantu yan kinalunusan
Panginuun. Kabay nakitula sila êt
kana.
59 Sên waluy alluy nan kulaw,
nagtipun na mani karani lan bali
buy kamag-anak la amên tulin ya.
Zacarias dayi ya ipalagyu la kana
gawan lagyun bapa nay abitu.
60 Nuwa sinabin Elisabet, “Te,
asê! Juan na ipalagyu kana.”
61 Sinabi la, “Pakan sa mani
kamag-anak yuy ayin yan
parabaysên na lagyu ta.”
62 Kabay pinatang la si Zacarias
sa kapamilatan singyal nu sabêt
ta labay nan ipalagyu sa ku-
law. 63 Naningyal yan pamisu-
latan buy insulat nay “Juan na
lagyu na.” Nakaupapas ya ka-
ganawan idi baydu. 64 Tambêng
êt nakapagsabi si Zacarias buy
nangulimên kan Bapan Namal-
yari.
65 Sa nalyarin abitu, nalimuy
kaganawan karani lan bali. Kabay
pisasabyan na ati sa buun bung-
uy prubinsyan Judea ya nal-
yari. 66 Ya kaganawan nakabalita,
nangisip sila buy namatang, “Ma-
pakadyag sabêt ta anak ka ati?”
Sinabi lay ati gawan makit la
kanay kapangyarian Bapan Na-
malyari.

Ya pamipatandan Zacarias

67 Si Zacarias ya bapan Juan,
natupus yan Ispiritun Bapan Na-
malyari buy namipatanda yan
sabi ya ubat kan Bapan Namal-
yari. Sinabi na,
68 “Ulimênên na Panginuun ya
Bapan Namalyarin mani Is-
raelita!
Ta naku ya baydi amên iligtas
nay mani tawuy pinili na.

69 In-utus na kantamuy maka-
pangyarian ya Mamiligtas
ya sabay ya ubat sa layin
David ya lingkud na.
70 Ati ya impangaku na sabitun
nunan panawun
sa kapamilatan mani banal la
propeta,
71 ya iligtas na kitamu sa mani
kapati tamu
buy sa kaganawan manubag
kantamu.
72 Impangaku na êt ta kalunusan
nay mani ninunu tamu
buy tuparên nay banal la ka-
sunduwan na kalla.
73 Abiin na impangaku na kan
Abraham ma ninunu tamu.
74 Iligtas na kitamu sa kapati tamu
amên makapaglingkud kita-
mun ayin limu kana,
75 magin malinis buy matinêk sa
pangêlêw na
kaban nabyay kitamu pun.”
76 Sinabin Zacarias sa anak na,
“Anak ku, bêgên lakan propetan
Bapan Namalyari ya Katatag-
ayan,
tagawan sikay muna sa Pang-
inuun amên il-an na mani
tawu sa pallumatêng na.
77 Ipatanda mu sa mani tawu nu
parasaantu silan miligtas
sa kapamilatan pamatawad
sa mani kasalanan la.
78 Gawan mapallunus ya Bapa
tamun Namalyari,
iutus nay mamiligtas kan-
tamu kaparisun mamut
ta mam-in sawang sa
kaganawan tawu
79 amên masawangan na mani
tawuy idi sa nadiglêm buy
mangalimu sa kamatyan.
Buy turwanan na kitamu nu
parasaantun bumyay dilag
kapatêtbêkan.”
80 Amêsên, dinumagul si Juan
buy nagin napas-êy ya nakêm na.
Nanugêl ya sa kakyangan angga
sa allun nag-umpisa yan nangaral
sa mani Israelita.

2

Ya pamianak kan Jesus
(Mateo 1:18-25)

1 Sa panawun abitu, si Em-
perador Augusto ya pinakamatag-
ay ya mamunu sa Roma buy sa
mani kaatag lugal la pansakupun
na. Impabalita nay kautusan
na sa mani tawu. Sinabi na,
“Maku kaw sa lugal pipuunpuu-
nan yu amên magpasensus.” 2 Ati
ya nunan sensus sabitun si Cire-
nio ya Gobernador sa prubinsyan
Siria. 3 Kabay naku ya kaganawan
tawu sa balang lugal pipuunpuu-
nan la amên magpasensus.
4 Si Jose, taga balayan Nazaret
ya sa prubinsyan Galilea. Layi
yan Arin David. In-anak ya sa
Bethlehem sa prubinsyan Judea.
Kabay naku ya baydu amên mag-
pasensus, 5 kaawyun na si Mariay
itangên na ya marani yan man-
ganak. 6 Kaban idi sila sa Bethle-
hem, inlumatêng ngay uras pan-
ganak Maria. 7 Nuwa gawan
ayin nan lugal para kalla sa bali,
nanugêl sila tana sa bali ya tu-
tugêlan mani saysay. In-anak
nay panganay nay gisay liyaki.
Inlampinan nay kulaw buy im-
pakalêk na sa pamakanan mani
saysay.

Nagpakit ta mani ang-el sa
mani magpastul

8 Sa yabin abitu, dilag mani
magpastul tupay narani sa Beth-
lehem ya magpuyat magbantay
sa mani tupa la. 9 Amêsên,
tambêng nagpakit kallay gisay
ang-el Bapan Namalyari buy di-
lag mamakapasilêw wa sawang
Bapan Namalyari sa palitêng la.
Kabay sadyay limu la. 10 Nuwa
sinabin ang-el kalla, “Agana kaw
malimu ta naku waku baydi amên
sabin kamuyuy mangêd da bal-
itay mam-in sadyay tula sa ka-
ganawan tawu. 11 Gawan in-
anak amêsên sa Bethlehem sa

balayan Arin David da Mamiligtas
ya sabay si Cristu ya Panginuun.
12 Ati ya patanda yu. Makitan yuy
gisay kulaw wa inlampinan buy
nakakalêk sa pamakanan mani
saysay."
13 Pamakayarin nagsabin ang-
el, tambêng nagpakit ta malakêy
ang-el sa langit ta niaawyun nan-
gulimên kan Bapan Namalyari.
Sinabi la,
14 "Ulimênên si Bapan Namalyari
ya idi sa langit!
Buy sa babun luta, dilag
gan kapatêtbêkan na mani
tawuy kapapaidu kana."
15 Sên nakuy na sa langit ta
mani ang-el, nisasabi ya mani
magpastul tupa. Sinabi la, "Kak-
saw kaw ta maku kitamu sa
Bethlehem buy êlêwên tamuy
mani nalyari ya sinabi kanta-
mun ang-el Bapan Namalyari."
16 Kabay pinaras-paras lan naku
sa Bethlehem. Pamakalatêng la
baydu, nakitan la si Maria buy
si Jose kaawyun lay kulaw wa
nakakalêk sa pamakanan mani
saysay. 17 Sên nakit lay ku-
law, imbalita lay sinabin ang-el
tungkul kana. 18 Nakaupapas ya
kaganawan nakalêngê sa sinabin
mani magpastul. 19 Nuwa si
Maria, impakatêbêk na sa nakêm
nay kaganawan buy pan-isipin
nay ati. 20 Nag-udung sa pagpas-
tulan na mani magpastul ya pan-
ulimênên la si Bapan Namalyari
gawan sa kaganawan nalêngê buy
nakitan la, ta pêtêg ga kaganawan
sinabin ang-el kalla.

In-andug si Jesus kan Bapan Namalyari

21 Pamakalatêng ikawaluy allu,
impatuli ya kulaw buy pinalagyu-
nan layan Jesus, ta abiin na lagyuy
sinabin ang-el bayu yapun ialêk.
22 Sên inlumatêng ngay allun
pallinis kallan Maria buy kan Jose,
naku sila sa Templu sa balayan
Jerusalem amên tuparên na Kau-
tusan na impasulat kan Moises.*
Gintan la êt si Jesus amên iandug
kan Bapan Namalyari. 23 Ta ati
ya nakasulat sa Kautusan Pang-
inuun, "Ya kaganawan panganay
ya liyaki, kaylangan yan iandug
sa Panginuun."† 24 Kabay namian-
dug silan gisay paris batu-batu
buy pati-pati, ta abiin na idi sa
Kautusan Panginuun.‡
25 Dilag baydun gisay liyaki sa
Jerusalem ma naglagyun Simeon.
Matinêk ya buy dilag yan limu
kan Bapan Namalyari buy idi
kanay Ispiritun Bapan Namal-
yari. Mangêtêng ya êt sa pal-
lumatêng Cristuy Mamiligtas sa
Israel. 26 Sinabin Ispiritun Ba-
pan Namalyari kanay, "A ka mati
anggan a mu makit ta Cristuy
impangakun Bapan Namalyari."
27 Sa allun abitu, impalaku yan
Ispiritun Bapan Namalyari sa ka-
sawangan Templu. Kabay sên
idi yina sa Templu, sinumun si
Jose buy si Maria un aampun nay
kulaw, ta daygên lay idi sa Kau-
tusan tungkul kana. 28 Si Simeon,
inampun nay kulaw buy inulimên
na si Bapan Namalyari. Sinabi na,
29-32 "Panginuun, kay gisa kun
maglingkud kamu.
Amêsên, naêtêng kinay Mamilig-
tas ya impangaku mu
ya in-il-an mu para sa kaganawan
tawu.
Sabay ya mam-in sawang sa isip
mani alwan Judio,
buy siyay mam-in karangalan sa
mani Israelita ya pinili mu.
Panginuun, kêwên mukina
amêsên un dilag kap-
atêtbêkan,

* **2:22** 2:22 Sa Levitico 12:1-8 pansabin na ya mani babayi ya nanganak, sa ikaapatapuy allu, kaylangan silan mag-andug sa Templu amên ituwad silan malinis. † **2:23** 2:23 Exodo 13:2-12. ‡ **2:24** 2:24 Levitico 12:8.

ta natupad day impangaku mu
kangku.”
33 Nakaupapas ya mangatwan
kulaw sa sinabin Simeon tungkul
kana. 34 Sinabin Simeon kan
Maria ya indu nan Jesus, “Pag-
palên kaw Bapan Namalyari. Ya
kulaw wa ati, in-il-an amên itag-ay
buy iyêpa ya mani tawu sa Israel.
Agyan siyay magin tanda' ya ubat
kan Bapan Namalyari, pangkal-
abanên yapun êt malakêy tawu.
35 Sa pakapakun baydu, masaki-
tan ka êt, nanuwad natayad da
kêyay inlatug sa bêkê mu. Buy
gawan sa daygên na, maipatanday
idi sa isip malakêy tawu.”
36 Idi êt baydu sa Templuy gisay
propetay babayi ya naglagyun
Ana. Anak yan Fanuel ya layin
Aser. Nisadsad ya sa pangatwa
na. Pipituy tawun pamiawyun
lan miasawa ubat pun sabitun
intangên sila 37 bayu ya nabal-
u. Amêsên, walumpu buy apat
ta tawun na. Allu buy yabi
yan mamaku sa Templu amên
mangulimên sa kapamilatan pag-
ayunu buy panalangin. 38 Sa uras
êt abitu, nagdani ya kan Maria
buy kan Jose buy nagpasalamat
ya kan Bapan Namalyari. Dilag
êt tawu bayduy mangêtêng sa
pallumatêng Cristu. Kabay sin-
abin Ana kalla, “Ati ya kulaw ya
Mamiligtas ya impangakun Bapan
Namalyari ya sabay ya Cristuy
mangatbus kasalanan mani Is-
raelita!”
39 Sên natupad Jose buy si Maria
ya kaganawan sêpat lan daygên
ya idi baydu sa Kautusan Pang-
inuun, nuli silayna sa Nazaret ya
sabay ya balayan la sa prubinsyan
Galilea. 40 Dinumagul si Jesus buy
nagin napas-êy, idi kanay kabiyas-
nan buy kapapaidu ya kan Bapan
Namalyari.

Anak pun si Jesus, idi yina sa lalên Templu

41 Sa balang tawun, dilag Pestan
Kaligtasan sa Jerusalem. Nau-
galyan Jose buy si Maria ya
makipesta. 42 Sên mapu buy
luway tawun nan Jesus, naku
silan nanguman sa Pestan Kalig-
tasan, ta abiin na naugalyan la.
43 Pamakayarin pesta, sên nuli
silayna, asê tandan mangatwan
Jesus ya nagbalag ya sa Jerusalem.
44 Indap la nu kaawyun ninan
kabaryu la sa pamita la. Sên
kaawat tana, tingkap laya sa
mani kamag-anak la buy sa mani
kaluguran la. 45 Sên a ya mak-
itan mangatwa na, nag-udung
sila sa Jerusalem amên têkapên
laya baydu. 46 Sên pamakatatluy
allu, nakitan la si Jesus sa ka-
sawangan Templuy nakaiknu sa
bunak mani manurun Kautusan.
Mallêngê ya buy mamatang kalla.
47 Ya kaganawan tawuy idi bay-
duy nakalêngê, nakaupapas sila
sa kabiyasnan na buy sa mani
pakitbay na. 48 Sên nakitan yan
mangatwa na, nakaupapas sila.
Kabay sinabin indu na, “Anak
kuway siyan dinyag muya kanyan
na abiin ta? Nigaganaka kay sa
pangkap kamu!”
49 Nakitbay si Jesus, “Indu way,
uysiyan pantêkapên yuku yata?
A yu nayi tanday sêpat idi yaku
baydi sa balin Bapa ku?” 50 Nuwa
a la napukatan na labay nan
sabin.
51 Nuli si Jesus sa Nazaret
kaawyun nay mangatwa na buy
mapanunul ya kalla. Si Maria,
impakatêbêk na sa bêkê nay ka-
ganawan nalyari. 52 Dinumagul
si Jesus buy nagin biyasa ya. Ka-
papaidu ya kan Bapan Namalyari
buy sa mani tawu.

3

Ya pangaral Juan ya Mamawtismu
(Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Juan 1:19-28)

1 Sên ikamapu buy limay tawun
pag-arin Emperador Tiberio sa
Roma, si Poncio Pilatoy gober-
nador sa prubinsyan Judea, si
Herodes Antipas ya gobernador sa
prubinsyan Galilea, si Felipe ya
patêl nay gobernador sa Iturea
buy sa Traconite buy si Lisanias
ya gobernador sa Abilinia. 2 Ya
mani pinakapuun pari yaman,
silan Anas buy si Caifas. Sa
panawun abitu, idi sa kakyan-
gan si Juan ya anak Zacarias.
Impatandan Bapan Namalyari ya
sabi na kan Juan. 3 Kabay in-
lakun Juan ya mani lugal la mi-
talipay sa ilug Jordan. In-aral
na sa mani tawuy, "Pagsisyan
buy itgên yuy panyag kasalanan
buy magpabawtismu kaw amên
patawarên kaw Bapan Namal-
yari." 4 Sa dinyag nan abiin, natu-
pad da insulat Propeta Isaias,

"Dilag gisay mamibêg sa kakyan-
gan na pansabin na,
'Il-an yuy danan Panginuun.
Itinêk yuy balang danan na!
5 Buntunan yuy mani nalawug ga
lugal,
buy patalên na mani bung-uy.
Itinêk yuy dan na nikatukawkaw,
buy ipakapalay mani nika-
likêdlikêd da dan.
6 Buy makitan kaganawan tawuy
pamiligtas ya daygên Bapan
Namalyari.' "*

7 Naku kan Juan na malakêy
tawu amên magpabawtismu.
Sinabi na kalla, "Sikaw wa
kaparisun lupung, sisabêt ta
nagsabi kamuyun makatakas
kaw sa lumatêng nga parusan
Bapan Namalyari? 8 Nu pêtêg
kaw nagsisi sa mani kasalanan
yu, ipakit yu sa mani diyag
yu. Agana yu isipin na a kaw
maparusan gawan layi kaw
Abraham. Pansabin ku kamuyuy
agyan na mani batun ati, madyag
Bapan Namalyarin mani layin
Abraham. 9 Amêsên, kaparisu
kaw kayuy asê managêy mangêd.
Kabay nakal-an nan mamarusa
si Bapan Namalyari kamuyu
ya paran palatsaw wa nakal-an
nan mamutus puun kayu buy
isamwag sa apuy."

10 Pinatang mani tawu si Juan,
"Nu parabaydu awêd, sabêt ta
sêpat yan daygên?"

11 Nakitbay si Juan, "Nu dilag
kaw luway yaming, idin yuy gisa
sa tawuy ayin yaming. Buy nu
dilag kaw êt kanên, biyan yuy
ayin kanên."

12 Dilag êt mani maningil
buwis ya inlumatêng amên
magpabawtismu. Pinatang laya,
"Manuru, sabêt ta sêpat yan
daygên?"

13 Pikitbayan silan Juan, "Agana
kaw maningil makamal un igit
pun sa sêpat yun pansingilin."

14 Dilag êt mani sundalus ya na-
matang kana, "Buy sikay êt taman
nay, sabêt ta sêpat yan daygên?"

Sinabin Juan kalla, "Agana kaw
mamilit mangwan alwan kamuyu
o manangkan alwan pêtêg. Sêpat
kaw matula sa mani upa yu!"

15 Mangêtêng nga mani tawu
sa pallumatêng Cristu ya impan-
gakun Bapan Namalyari. Kabay
inisip la, "Si Juan na lawês
ya Cristuy pan-êtêngên yan?"
16 Nuwa sinabin Juan kalla, "Pam-
bawtismuwan kataw sa lanêm,
nuwa dilag gisay lumatêng nga
makapangyarian pun kangku.
A ku sêpat mantan sandalyas
na. Bawtismuwan nakaw sa
Ispiritun Bapan Namalyari buy
apuy. 17 Maiparisu ya sa gisay
mamibalusbus trigu. Ta ya triguy
naibalusbus sana, sabay ya pan-
isêmpan. Nuwa ya apa, sabay
ya pan-ulamên sa apuy ya asê
mangapalêng."

* **3:6** 3:6 Isaias 40:3-5.

18 Sa pangaral Juan sa Mangêd
da Balita, malakê pun êt ta in-aral
na. 19 Kabay agyan si Herodes
Antipas ya gobernador sa prubin-
syan Galilea, sinabyanan yan Juan
gawan sa nadawak ka pandaygên
na. Sinabi na, “Asê ustuy pinag-
asawa mu si Herodias ya asawan
patêl mu!” 20 Kabay impasukul
na si Juan. Sa pakapakun baydu,
nadagdagan na kasalanan Gober-
nador Herodes Antipas.

Ya pamawtismu kan Jesus
(Mateo 3:13-17; Marcos 1:9-11)

21 Sabitun asê pun impasukul
si Juan, namawtismu ya sa mani
tawu. Amêsên, nagpabawtismu
êt kana si Jesus. Buy sên
nanalangin si Jesus, nawang-at
ta langit 22 buy nagtabuy kanay
Ispiritun Bapan Namalyari ya
nanuwad gisay pati-pati. Buy di-
lag gisay tunuy ya ubat sa langit ta
nagsabin, “Sikay kakaidwan kun
Anak ya kapapaidu kangku.”

Ya mani ninunun Jesus
(Mateo 1:1-17)

23 Sên nag-umpisay nan nan-
garal si Jesus, tatlumpuy tawun
nayna. Agyan naianak ya sa
kapamilatan kapangyarian Ispiri-
tun Bapan Namalyari, indap mani
tawu, si Jesus anak yan Jose ya
anak Eli.
24 Si si Eli, anak yan Matat, ya
anak kaman êt Levi. Si si Levi,
anak yan Melqui, ya anak kaman
êt Janai. Si si Janai, anak yan Jose,
25 ya anak kaman êt Matatias. Si si
Matatias, anak yan Amos, ya anak
kaman êt Nahum. Si si Nahum,
anak yan Esli, ya anak kaman êt
Nagai. 26 Si si Nagai, anak yan
Matat, ya anak kaman êt Matatias.
Si si Matatias, anak yan Semei, ya
anak kaman êt Josec. Si si Josec,
anak yan Joda, 27 ya anak kaman
êt Joanan. Si si Joanan, anak yan
Resa, ya anak kaman êt Zeruba-
bel. Si si Zerubabel, anak yan
Salatiel, ya anak kaman êt Neri.
28 Si si Neri, anak yan Melqui, ya
anak kaman êt Adi. Si si Adi,
anak yan Cosam, ya anak kaman
êt Elmadam. Si si Elmadam, anak
yan Er, 29 ya anak kaman êt Josue.
Si si Josue, anak yan Eliezer, ya
anak kaman êt Jorim. Si si Jorim,
anak yan Matat, ya anak kaman
êt Levi. 30 Si si Levi, anak yan
Simeon, ya anak kaman êt Juda.
Si si Juda, anak yan Jose, ya anak
kaman êt Jonam. Si si Jonam,
anak yan Eliaquim, 31 ya anak
kaman êt Melea. Si si Melea,
anak yan Menna, ya anak kaman
êt Matat. Si si Matat, anak yan
Natan, ya anak kaman êt David.
32 Si si David, anak yan Jesse, ya
anak kaman êt Obed. Si si Obed,
anak yan Boaz, ya anak kaman
êt Salmon. Si si Salmon, anak
yan Naason 33 ya anak kaman êt
Aminadab. Si si Aminadab, anak
yan Admin, ya anak kaman êt
Arni. Si si Arni, anak yan Esrom,
ya anak kaman êt Fares. Si si
Fares, anak yan Juda, 34 ya anak
kaman êt Jacob. Si si Jacob, anak
yan Isaac, ya anak kaman êt Abra-
ham. Si si Abraham, anak yan
Terah, ya anak kaman êt Nahor.
35 Si si Nahor, anak yan Serug, ya
anak kaman êt Reu. Si si Reu,
anak yan Peleg, ya anak kaman êt
Eber. Si si Eber, anak yan Sala,
36 ya anak kaman êt Cainan. Si
si Cainan, anak yan Arfaxad, ya
anak kaman êt Shem. Si si Shem,
anak yan Noe, ya anak kaman
êt Lamec. 37 Si si Lamec, anak
yan Metusalem, ya anak kaman êt
Enoc. Si si Enoc, anak yan Jared,
ya anak kaman êt Mahalaleel. Si
si Mahalaleel, anak yan Cainan, ya
anak kaman êt Enos. 38 Si si Enos,
anak yan Set, ya anak kaman êt
Adan. Buy si si Adan, anak yan
Bapan Namalyari.

4

Ya panuksun Satanas kan Jesus
(Mateo 4:1-11; Marcos 1:12-13)

1 Amêsên, natupus Ispiritun Ba-
pan Namalyari si Jesus. Namita
ya sa ilug Jordan buy impalêt
yan Ispiritun Bapan Namalyari sa
kakyangan. 2 Sa lalên apattapuy
allu, pantuksun yan Satanas. Sa
panawun abitu, asê mangan si
Jesus agyan dakun sabêt. Kabay
nalayang-layang ya.
3 Sinabin Satanas kana, "Nu
sikay Anak Bapan Namalyari,
daygên mun kanên na batun ati."
4 Nuwa pikitbayan yan Jesus,
"Ati ya nakasulat sa Sabin Bapan
Namalyari,
'Alwan kay sa kanên mambumyay
ya tawu.' "*
5 Pamakayari, inlaku yina êt
Satanas sa gisay matag-ay ya lu-
gal amên tuksun. Kabay im-
pakit kanay kaganawan kaarian
sa babun luta sa gisay pakulimad.
6 Sinabin Satanas, "Idin ku kamuy
kaganawan kapangyarian buy ka-
ganawan pibandiyan na abiin, ta
indin kangkuy ati buy malyari ku
êt idin agyan sisabêt ta labay kun
pamyanan. 7 Kabay nu ulimênên
muku, idin ku kamuy kaganawan
abiin."
8 Nakitbay si Jesus, "Idi sa kasu-
latan,
'Kay Panginuun mun Namalyari
ya ulimênên mu buy pag-
suywan mu.' "†
9 Pamakayari, pikilaku yan Sa-
tanas sa Jerusalem sa têngêl Tem-
plu buy sinabi na kan Jesus,
"Nu sikay Anak Bapan Namalyari,
magnabu ka di. 10 Ta idi sa ka-
sulatan, 'Iutus Bapan Namalyari
ya mani ang-el na amên illagan
laka.' 11 Buy 'Sal-un laka amên asê
midumpul sa batuy bitis mu.' "‡
12 Nuwa pikitbayan yan Jesus,
"Ati ya nakasulat sa Sabin Bapan
Namalyari,
'Agana mu subukun ya Panginuun
mun Namalyari.' "§
13 Pamakayarin tinuksun Sa-
tanas si Jesus sa kaganawan
paralan, inlakwanan naya buy
nangêtêng ya tanan mangêd da
uras amên tuksun nan mangu-
man.

Nag-umpisa si Jesus sa pan-
daygên na sa balayan Galilea
(Mateo 4:12-17; Marcos 1:14-
15)

14 Nag-udung si Jesus sa pru-
binsyan Galilea un idi kanay ka-
pangyarian Ispiritun Bapan Na-
malyari. Niwagaw wa balita
tungkul kana sa kaganawan lugal
baydu. 15 Nanuru ya sa mani
balin pagtipunan mani Judio buy
inulimên yan kaganawan tawu.

Asê tinanggap si Jesus sa bal-
ayan Nasaret
(Mateo 13:53-58; Marcos 6:1-6)

16 Amêsên, nuli si Jesus sa
Nazaret sa lugal la kinaragulan
na. Sên Alluy nan Pagpaynawa,
sinumun ya sa balin pagtipunan
mani Judio ya mana nan pan-
daygên. Nidêng ya amên ma-
masan Sabin Bapan Namalyari.
17 Inggawang kanay nakatilitil la
pinisulatan sabin propeta Isaias.
Kabay intiknal na buy sên naki-
tan nay pantêkapên, binasa nay
paradi,
18 "Ya Ispiritun Panginuun, idi ya
kangku,
gawan intalaga nakun man-
garal Mangêd da Balita sa
mani kalulu.
In-utus nakun mipatanda sa mani
nadakêp pa mibus silayna
buy sabin sa mani bulag ga
makakit silayna.

* **4:4** 4:4 Deuteronomio 8:3. † **4:8** 4:8 Deuteronomio 6:13. ‡ **4:11** 4:11 Mani Kanta 91:11-12. § **4:12** 4:12 Deuteronomio 6:16.

In-utus naku êt amên ibus ya
mani pan-ipusun.
19 Buy ipatanday inlumatêng
ngay panawun pamiligtas
Panginuun.”*
20 Pamakayari, intilitil Jesus
ya kasulatan buy in-udung na
sa maglingkud. Kabay niknu ya
amên mangaral. Buy pinakaêlêw
yan kaganawan idi baydu.
21 Sinabi na kalla, “Amêsên,
kaban mallêngê kaw, natupad ya
idi sa Kasulatan.”
22 Nakaupapas ya kaganawan
tawu buy sinabi la, “Pawan
mangêd da pagsabi na! Pakan kay
anak yan Jose ya kabaryu tamu
ta!”
23 Kabay sinabin Jesus kalla,
“Pilmin ungkatên yu kangkuy ati
ya panabin, ‘Manulu, paiyulun
mu pun ya sarili mu.’ Ta labay
yun ipadyag kangkuy mamakau-
papas baydi sa sarili kun balayan
ya nabalitan yuy dinyag ku sa
balayan Capernaum.”
24 Sinabi pun êt Jesus kalla,
“Pansabin ku kamuyuy ayin
propetay pantanggapên sa sarili
nan balayan. 25 Ganakên yuy
nalyari sabitun panawun propeta
Elias. Sên asê namauran si Bapan
Namalyari sa tatluy tawun buy
kapaka, inlayang nga kaganawan
idi baydu. Sa panawun abitu,
malakêy bal-u sa Israel. 26 Nuwa
asê impalakun Bapan Namalyari
kalla si Elias, nun a sa gisay bal-
u ya alwan Judioy idi sa balayan
Sarepta ya sakup Sidon.† 27 Para
êt bayduy nalyari sa panawun
propeta Eliseo. Malakêy tawu sa
Israel ya dilag malalay sakit sa
balat. Nuwa ya pinaiyul Eliseo,
kay si Naaman ya alwan Judio ya
taga Siria.”
28 Sên nalêngên mani tawuy
idi bayduy sinabin Jesus tungkul
sa panawup Bapan Namalyari
sa mani alwan Judio, nagsuluk
sila. 29 Kabay nidêng silan ka-
ganawan. Impatas la si Jesus
sa balayan na palaku sa bung-uy
ya pinipaydêngan lan balayan la
amên inabu laya dayi sa bêngaw.
30 Nuwa dinuman si Jesus sa pi-
bunakan la buy namita.

*Ya liyaki ya sinêdakan
nadawak ka ispiritu
(Marcos 1:21-28)*

31 Ubat ta baydu, naku si Jesus
sa balayan Capernaum sa pru-
binsyan Galilea. Sa Allun Pag-
paynawa, nangaral ya sa mani
tawu sa balin pagtipunan mani
Judio. 32 Nakaupapas ya mani
tawu sa pangaral na, tagawan
dilag kapangyarian ya pagsabi
na. 33 Baydu sa balin pagtipunan
mani Judio dilag gisay liyaki ya
sinêdakan nadawak ka ispiritu ya
masnêg magsabin, 34 “Jesus ya
taga Nazaret, sabêt ta daygên mu
kanyan? Naku ka nayi baydi
amên upudun kay? Tanda yan ka
nu sisabêt ka! Sikay Banal la in-
utus Bapan Namalyari.”
35 Nuwa sinabyanan Jesus ya
nadawak ka ispiritu, “Mangimbêk
ka buy magtas kana!” Sên anti,
intugaw yan nadawak ka ispiritu
sa piakit-akit kaganawan buy in-
lakwanan yan asê nasakitan.
36 Kabay nakaupapas ya mani
tawu buy sinabi la sa balang gisa,
“Sabêt ta ati? Siyan dilag yan ka-
pangyarian mamipatas nadawak
ka ispiritu buy maipatas na sila
yata!” 37 Kabay niwagaw wa balita
tungkul kan Jesus sa buun lugal
abitu.

*Pinaiyul Jesus ya malakêy tawu
(Mateo 8:14-17; Marcos 1:29-
34)*

38 Pamakayari, namita si Jesus
sa balin pagtipunan mani Judio ta
naku ya sa balin Simon. Matag-ay

* **4:19** 4:19 Isaias 61:1-2. † **4:26** 4:26 Ya Sidon sabay ya lugal mani alwan Judio.

ya umut ampun Simon ya babayi.
Kabay pikisabyan la si Jesus amên paiyulun naya. 39 Kabay nagdani
si Jesus sa nagsakit buy impatas
nay umut na. Sa uras êt abitu,
tambêng nidêng nga babayi buy
pinakan na silan Jesus.
40 Sên pamakatanglêw mamut,
gintan mani tawu kan Jesus ya
magmikakanayun na nipagsakit.
Kabay impaluntu nay gamêt na
sa balang gisa, ta pinaiyul na
sila. 41 Dilag êt malakêy tawuy
sinêdakan nadawak ka ispirituy
indani la kan Jesus. Sên pinaawas
nay nadawak ka ispiritu, masnêg
lan sinabi, "Sika ya Anak Bapan
Namalyari!" Nuwa sinabyanan
na sila buy a na sila tinulutan
magsabi, tagawan tanda lay sabay
siyay Cristuy impangakun Bapan
Namalyari.

Naku si Jesus sa prubinsyan Judea amên mangaral
(Marcos 1:35-39)

42 Sên pamakamaranun, naku
si Jesus sa gisay lugal kakyangan.
Tingkap yan malakêy tawu. Sên
nakit laya, pikisabyan laya, "Ma-
nuru, nu malyari, agana ka pun
mita sa balayan yan."
43 Nuwa sinabi na kallay, "Asê
malyari, ta kaylangan ku pun
iaral sa kaatag lugal la Mangêd
da Balita tungkul sa pag-arin Ba-
pan Namalyari, tagawan abiin na
sangkan in-utus saku baydi sa
babun luta." 44 Kabay insundu
nay pangaral na sa mani balin
pagtipunan mani Judio sa prubin-
syan Judea.

5

Ya pamêg Jesus sa nunay mani tagasunul na
(Mateo 4:18-22; Marcos 1:16-20)

1 Gisay allu, kaban manuru si
Jesus sa agid lawan Genesaret,
pinagsêksêkan yan malakêy tawu
amên mallêngên Sabin Bapan Na-
malyari. 2 Baydu sa agid lawa,
dilag yan nakit ta luway bangka
ya ayin nan tawu, gawan ni-
pagtabuy yanay mani mandakêp
kênan lanêm ya manguyas pukut
la. 3 Kabay nagsakay si Jesus
sa bangkan Simon. Buy sinabi
na kana, "Idêsêg mun pêrad ya
bangka sa lanêm." Sên naidêsêg
gay bangka, niknu si Jesus, ta
baydu yan mangaral sa mani
tawu.
4 Pamakayarin nangaral Jesus,
sinabi na kan Simon, "Ilaku
yuy bangka yu sa miyalê buy
ikatkat yuy mani pukut yu amên
makakwa kaw kênan lanêm."
5 Nakitbay si Simon, "Manuru,
napagalan yan nana, pakan ayin
kay yatan nakwa. Nuwa gawan
sinabi mu, ikatkat kuy mani pukut
sa lanêm." 6 Sên dinyag lay abitu,
nayi-nayi yan maginit ya mani
pukut la gawan sa malakêy kênan
lanêm ma nakwa la. 7 Kabay
kinawêy lay mani kaawyun la sa
kaatag bangka amên magdani sila
buy manawup kalla. Sên nisa-
sawup sila, napapnu lan kênan
lanêm ma luway bangka angga sa
marani yan milêmlêm.
8 Sên nakitan Simon Pedroy
abitu, nanduku ya sa arapan
Jesus. Sinabi na, "Panginuun,
magpakarayu ka kangku, ta
makasalanan naku." 9 Sinabi
nay abiin gawan nakaupapas ya
buy mani kaawyun na tagawan
malakêy nakwa lay kênan lanêm.
10 Kabay nakaupapas silan San-
tiago buy si Juan ya mani anak
Zebedeo ya kaawyun Simon
Pedro.
Sinabin Jesus kan Simon Pe-
dro, "Agana kayna malimu, ta
paubat amêsên, alwa kaynan
mandakêp kênan lanêm nun a
mamipakarani kaynan mani tawu
ya manampalataya kangku ka-
parisun pandakêp yun kênan

lanêm.” 11 Kabay sên naiagid lay
nay bangka la, imbalag lay ka-
ganawan buy nakilaku sila kan
Jesus.

Pinaiyul Jesus ya gisay liyaki ya nagsakit ketung
(Mateo 8:1-4; Marcos 1:40-45)

12 Gisay allu, kaban idi si Je-
sus sa gisay balayan, nagdani
kanay gisay liyaki ya nagsakit ke-
tung. Nanduku ya buy nakilunus-
lunus. Sinabi na, “Panginuun, nu
kalabayan mun kayêk, paiyulun
muku.”
13 Kabay dinukpan yan Jesus
buy sinabi na, “Labay ku. Umiyul
kayna.” Kabay tambêng inumiyul
la nagsakit.
14 Intipan Jesus kanay, “Agana
mu sabin agyan kansabêt man
na nalyari kamu, nun a maku ka
sa pari buy ipaêlêw muy lawini
mu ya inumiyul lana. Pamaka-
yari, mag-andug ka ayun sa insu-
lat Moises bilang pagpapêtêg ga
inumiyul kayna.”
15 Nuwa luyang pun êt niwa-
gaw wa balita tungkul kan Je-
sus. Kabay inlumatêng pun êt ta
malakêy tawu amên mallêngê sa
mani aral na buy amên mapaiyul
la sakit la. 16 Nuwa si Jesus, pawa
yan mamaku sa kakyangan amên
manalangin baydu.

Pinaiyul Jesus ya gisay lumpu
(Mateo 9:1-8; Marcos 2:1-12)

17 Gisay allu, kaban manuru
si Jesus, idi bayduy dakun um-
nuy Pariseo buy manurun Kau-
tusan ya nakaiknu sa dani na.
Dilag kallay naubat sa balayan
Jerusalem buy dilag êt ubat sa
kaganawan lugal sa prubinsyan
Galilea buy prubinsyan Judea. Idi
kan Jesus ya kapangyarian Bapan
Namalyari amên mamaiyul sakit.
18 Amêsên, dilag inlumatêng nga
dakun umnuy lawyaki ya man-
ambayuk gisay liyaki ya lumpu.
Idani laya dayi kan Jesus, 19 nuwa
gawan malakêy tawu, a sila mi-
dani. Kabay indakêy lay liyaki
ya lumpu sa bubungan bali buy
inlubtan lay atêp bayu la im-
pakanawan inyêpay liyaki ya
lumpu sa arapan Jesus.
20 Sên nakitan Jesus ya maragul
la panampalataya la kana, sin-
abi na, “Patêl lay, pinatawad day
mani kasalanan mu.”
21 Amêsên, mangisip pa mani
Pariseo buy mani manurun Kau-
tusan un paradi, “Sisabêt ta tawun
ati? Siyan pallamusun naya si
Bapan Namalyari ta? Ayin kaatag
mamatawad kasalanan, nun a kay
si Bapan Namalyari.”
22 Nuwa tandan Jesus ya
pan-isipin la. Kabay pinatang
na sila, “Awta mangisip kaw
yan parabaysên ta? 23 Mas
nalêp-aw sabin sa liyaki ya
lumpuy, ‘Pinatawad danay mani
kasalanan mu,’ gawan a yu makit
nu pinatawad o asê. Nuwa sabin
ku kanay, ‘Midêng ka buy mita
ka’ 24 amên makitan yuy sikuy
ubat sa langit ta in-Anak Tawu,
dilag gakun kapangyarian baydi
sa babun lutan mamatawad mani
kasalanan.”

Buy sinabi na sa liyaki ya
lumpu, “Midêng ka, gêtan muy
kalapayan mu buy muli kayna.”
25 Kabay tambêng nidêng nga
liyaki sa arapan kaganawan buy
gintan nay kalapayan na. Buy
nuli yan mangulimên kan Bapan
Namalyari. 26 Nakaupapas ya
kaganawan idi baydu. Kabay
inulimên la si Bapan Namalyari.
Sinabi la, “Sa allun ati, nakakit
kitamun mani mamakaupapas ya
diyag.”

Ya pamêg kan Levi
(Mateo 9:9-13; Marcos 2:13-17)

27 Pamakayarin abitu, namita
si Jesus buy nakitan nay gisay
maningil buwis ya naglagyun

Levi. Nakaiknu ya sa pamayaran buwis. Sinabin Jesus kana,
“Kilaku ka kangku.” 28 Kabay
nidêng si Levi, inlakwanan nay
kaganawan buy nakilaku ya kan
Jesus.
29 Nil-an si Levin maragul la
kalutu amên maparangalan si Je-
sus. Malakêy maningil buwis
buy kaatag êt ta tawuy naki-
awyun nangan kalla. 30 Sên
anti, nagdeklamuy mani Pariseo
buy mani manurun Kautusan sa
mani tagasunul na. Sinabi la,
“Uysiyan mangan kaw buy mam-
inêm kaawyun na mani maningil
buwis buy kaatag pun mani
makasalanan ta?”
31 Pikitbayan silan Jesus, “Asê
mangaylangan manuluy ayin
sakit, nun a abituy tawuy
nagsakit. 32 Naku waku baydi
amên bêgên na mani tawuy
makasalanan amên pagsisyan buy
lakwanan lay panyag kasalanan,
alwan amên bêgên ya abitu silay
mani tawuy magsabin ayin silan
kasalanan.”

Ya patang tungkul sa pag-ayunu
(Mateo 9:14-17; Marcos 2:18-22)

33 Sinabin mani tawu kan Je-
sus, “Ya mani tagasunul Juan
buy mani tagasunul Pariseo, pawa
silan mag-ayunu buy manalangin.
Uysiyan ya mani tagasunul muy
pawa yan mangan buy maminêm
ta?”
34 Kabay in-alimbawan Jesus ya
sarili na sa liyaki ya pan-itangên,
“Malyari nayin mag-ayunuy
mani bisita sa tangênan pakan
kaawyun la pun na liyaki ya pan-
itangên? Asê! 35 Nuwa lumatêng
nga alluy kêwên kallay liyaki ya
pan-itangên. Sa panawun abiin,
baydu sila pun mag-ayunu.”
36 Sinabi êt Jesus kallay paal-
imbawan ati, “Ayin tawuy mang-
ginit bayuy yaming amên ilanib
sa manan yaming. Tagawan
nu daygên nay abitu, maginit ta
bayuy yaming buy ya inlanib sa
bayu, asê naspat sa manan yam-
ing.”
37 Sinabi pun êt Jesus kallay
gisay alimbawa, “Ayin êt mamitiis
bayuy alak sa manan pamyanan
na diyag sa balat. Ta nu daygên
nay abitu, matlês ya pamyanan
buy mibulug ga alak. Parisu
silan masayang! 38 Nuwa ya
bayuy alak, sêpat itiis sa bayuy
pamyanan. 39 Ayin êt tawuy
nakainêm manan alak ka kalabay
minêm bayuy alak. Ta sabin nay,
‘Manyaman na manan alak.’ ”

6

Ya aral Jesus tungkul sa Allun Pagpaynawa
(Mateo 12:1-8; Marcos 2:23-28)

1 Gisay Allun Pagpaynawa,
nagdan silan Jesus sa nagtrigu.
Nanggutus ya mani tagasunul nan
tilalagay trigu buy pinuyu-puyu
lay ati sa mani gamêt la bayu la
kinnan na mani lasin ati. 2 Nuwa
dilag dakun umnuy Pariseo ya
nagsabin, “Uysiyan pallabagên yu
yay Kautusan tungkul sa Allun
Pagpaynawa ta?”
3 Pikitbayan silan Jesus, “A yu
pun nayi nabasay dinyag David
sabitun inlayang ya buy mani
kaawyun na? 4 Sinumun ya sa Tol-
day Pagsimban, kingwa nay tina-
pay ya in-andug kan Bapan Na-
malyari, kinnan na buy pinakan
na êt ta mani kaawyun na, agyan
idi sa Kautusan ya kay mani
pari ya dilag karapatan mangan
abitu.”
5 Sinabi pun êt Jesus sa mani
Pariseo, “Sikuy ubat sa langit ta
in-Anak Tawuy makapagsabi nu
sabêt ta mangêd daygên sa Allun
Pagpaynawa.”

Ya liyaki ya nati ya gisay gamêt
(Mateo 12:9-14; Marcos 3:1-6)

6 Gisay na êt ta Allun Pag-
paynawa, nanguman sinumun si
Jesus sa balin pagtipunan mani
Judio buy nangaral ya. Dilag
gisay liyaki bayduy nati ya gamêt
nay wanan. 7 Ya mani manu-
run Kautusan buy mani Pariseo,
pinakaillagan la si Jesus. Ta nu
paiyulun nay liyaki sa Allun Pag-
paynawa, dilag silan maisangkan
laban kana. 8 Nuwa tandan Jesus
ya pan-isipin la. Kabay sinabi na
sa liyaki, "Midêng ka buy mag-
dani ka baydi sa arapan." Kabay
nidêng nga liyaki buy nagdani
kana.
9 Pamakayari, sinabin Jesus sa
mani Pariseo buy sa mani manu-
run Kautusan, "Patangên kataw,
'Sabêt ta pantulutan Kautusan
sa Allun Pagpaynawa? Manyag
mangêd o manyag nadawak?
Miligtas o mamati?' "
10 Kabay pinakaêlêw Jesus
ya kaganawan nakapalitêng
kana bayu na sinabi sa liyaki,
"Ipaktang muy gamêt mu." Kabay
impaktang liyaki ya gamêt na
buy inumiyul yabay. 11 Nuwa
sên nakitan mani Pariseo buy
manurun Kautusan na namaiyul
ya sa Allun Pagpaynawa, nanubag
sila. Kabay pisasabyan la nu sabêt
ta daygên lay nadawak kan Jesus.

Namili si Jesus un mapu buy luway tagasunul na
(Mateo 10:1-4; Marcos 3:13-19)

12 Sa panawun abitu, naku
si Jesus sa bung-uy buy nawat-
watan nan nanalangin kan Bapan
Namalyari. 13 Pamakamaranun,
binêg nay mani tagasunul na
ta namili yan mapu buy luway
binêg nan apostul, 14 si Simon
ya pinalagyunan nan Pedro buy
si Andres ya patêl na, si Santi-
ago, si Juan, si Felipe, si Bar-
tolome, 15 si Mateo, si Tomas, si
Santiago ya anak Alfeo, si Simon
ya manalangsang sa gubernun
Roma, 16 buy si Judas ya anak
kaatag Santiago, buy si Judas Is-
cariote ya nisupakat kan Jesus.

Nangaral buy namaiyul si Jesus
(Mateo 4:23-25; 5:1-12)

17 Pamakayari nan namilin
apostul na, inlumunsan silan
ubat sa bung-uy bayu tinunggên
sa gisay napatal la lugal. Idi
bayduy malakêy tagasunul na
buy idi êt bayduy sadyay lakên
tawuy ubat sa kaganawan lugal sa
prubinsyan Judea buy sa balayan
Jerusalem buy ubat sa mani lugal
sa agid dagat sa balayan Tiro
buy sa balayan Sidon. 18 Naku
sila baydu amên mallêngê kan
Jesus buy paiyulun sila. Kabay
pinaiyul nay nipagsakit buy mani
sinêdakan nadawak ka ispiritu.
19 Kabay pinagpilitan kaganawan
na madukpan laya, ta idi kanay
kapangyarian Bapan Namalyari
ya mamaiyul sa kaganawan
nipagsakit.
20 Inêlêw nay mani tagasunul na
buy sinabi na,
"Pinagpala kaw wa mani kalulu,
tagawan mibilang kaw sa pag-
arian Bapan Namalyari.
21 Pinagpala kaw wa mani
layangên amêsên,
tagawan mabsuy kaw.
Pinagpala kaw wa mani manangis
amêsên,
tagawan mangkayli kaw.
22 Pinagpala kaw nu pagsakitan
kaw nakêm
buy nu ipapawa kaw
buy nu dustakên kaw ka-
ganawan tawu gawan sa
panunul yu kangku ya in-
Anak Tawuy ubat sa langit."
23 Ta parabaydu êt ta dinyag
mani ninunu la sa mani propeta
awlagi. Kabay nu mangadanasan
yuy abiin, matula kaw buy mag-
ukdu kaw gawan sa tula, tagawan
maulagay gantimpala yu sa langit.

24 “Sikaw wa mani mabandi,
mamakapalunus kaw lanu,
ta natanggap yina amêsên na
katigsawan yu.
25 Sikaw wa nangabsuy amêsên,
mamakapalunus kaw lanu,
ta lumayang kaw.
Sikaw wa mani mangkayli
amêsên, mamakapalunus
kaw lanu,
ta magluksa kaw buy mi-
panangis.
26 Sikaw wa mani pan-ulimênên
kaganawan tawu amêsên,
mamakapalunus kaw êt
lanu,
gawan para bayduy dinyag
mani ninunu la sa
mani magtatalingkayun
propeta.”

Kaidwan na mani kapati
(Mateo 5:38-48; 7:12)

27 Amêsên, sinabin Jesus,
“Nuwa pansabin ku kamuyun
mani mallêngê kangku, kaidwan
yuy mani kapati yu buy manyag
kaw mangêd sa mani nipagsakit
nakêm kamuyu. 28 Manalangin
kaw para sa mani mandustak
kamuyu ya pagpalên silan Bapan
Namalyari buy manalangin kaw
para sa mani mamasakit kamuyu.
29 Nu dilag mandalpin pingi mu,
ipadalpi mu êt ta kapaka. Nu
dilag mangwan up-up mu, agana
mu êt iimut ya yaming mu. 30 Nu
dilag manyawad kamu, biyan
muya. Buy nu dilag mangwan
pibandiyan mu, agana mina
udungun. 31 Daygên yu sa mani
kaparisu yuy labay yun daygên la
kamuyu.”

32 “Nu kay ya mani mangidu
kamuyuy pan-idun yu, ayin kaw
matanggap pa gantimpalay ubat
kan Bapan Namalyari. Tagawan
agyan ya mani makasalanan na
tawu, pan-idun la êt ta mangidu
kalla. 33 Buy nu kay panyagên
yun mangêd da tawuy manyag
mangêd kamuyu, a kaw ulimênên
Bapan Namalyari. Tagawan
agyan ya mani makasalanan,
para êt bayduy pandaygên
la. 34 Nu kay pamaraman
yuy mamakabayad kamuyu, a
kaw ulimênên Bapan Namal-
yari. Tagawan agyan ya mani
makasalanan, mamaandam sila
êt sa kaparisu lan makasalanan,
ta natanêk ya nakêm lan iudung
lay abitu! 35 Alwan parabayduy
daygên yu, nun a kaidwan yuy
mani kapati yu, manyag kaw
mangêd kalla, buy paandamên
yu silan a kaw mangêtêng
kapalit. Nu parabayduy daygên
yu, maragul la gantimpala yu
buy mapagpapêtgan ya anak kaw
Bapan Namalyari ya Katatag-
ayan. Tagawan mangêd ya agyan
sa mani tawuy ayin utang nga
nakêm buy sa mani nadawak ka
tawu. 36 Magin mapallunus kaw
kaparisun Bapa yun Namalyari ya
mapallunus.”

Agana mangusgan kaparisu
(Mateo 7:1-5)

37 “Agana kaw mangusgan ka-
parisu yu amên a kaw êt usgên
Bapan Namalyari. Agana kaw
êt mangatul kaparisu yu amên
a kaw êt atulan Bapan Namal-
yari. Mamatawad kaw amên
patawarên kaw Bapan Namal-
yari. 38 Mam-i kaw sa kaatag
amên biyan kaw êt Bapan Namal-
yari. Ta ya idin yu, iudung na
un ustuy takal, intêtê, imbinsêk
anggan masalipaw. Gawan nu
sabêt ta panukad da panggamitin
yun pam-i sa kaatag, sabay êt ta
panukad da gamitin Bapan Na-
malyari kamuyu.”

39 Sinabi êt Jesus ya paalim-
bawan ati, “Malyari nayin man-
gakay ya bulag sa kaparisu nan
bulag? Asê! Ta parisu silan
manabu sa kali nu daygên lay
abitu. 40 Ayin mag-aral la igit pun

sa manuru kana. Nuwa nu na-
pakaturwanan yan mangêd, ma-
gin kaparisu yan manuru kana.”
41 “Uysiyan makitan mu yay pul-
ing sa matan kaparisu mu, pakan
a mu makitan na maragul la pul-
ing sa mata mu ta? 42 Parasaantu
mun masabi kanay, ‘Patêl lay,
paulayên mun itas kuy puling sa
mata mu’, pakan a mina man
makit ta maragul la puling sa
mata mu? Mapagtalingkayu! Itas
mu pun na maragul la puling
sa mata mu amên makakit kan
mangêd. Sa pakapakun baydu,
maitas muy puling sa matan ka-
parisu mu.”

Matandan na puun kayu sa tagêy na
(Mateo 7:16-20; 12:33-35)

43 Sinabi pun êt Jesus, “Ya
mangêd da puun kayu, asê man-
agêy asê pangkanên buy ya puun
kayuy asê mangêd, asê man-
agêy pangkanên. 44 Balang puun
kayu, matandan sa mani tagêy
na. Tagawan na tanaman na
madiwi, asê managêy igus o ubas.
45 Para êt baydu sa tawu. Ya
tawuy mangêd da ugali, magsabi
yan pawan kangêdan, tagawan
napnun kangêdan na bêkê na.
Nuwa ya tawuy nadawak ka ugali,
magsabi yan pawan kadawakan,
tagawan napnun kadawakan na
bêkê na. Tagawan nu sabêt ta
idi sa bêkên gisay tawu, sabay ya
sabin na.”

Ya luway tawuy nitudêk bali
(Mateo 7:24-27)

46 Sinabi pun êt Jesus, “Uysiyan
pambêgên yuku yan, ‘Panginuun,
Panginuun’, pakan a yu pan-
sunulun ya mani pansabin ku?
47 Paradi ya magdani kangkun
mallêngê buy manunul sa mani
sabi ku. Kaparisu yan 48 gisay
tawuy nangalin malalê buy im-
paydêng nay bali na sa pun-
dasyun na batu. Sên inlumatêng
nga lanab, asê nalasak ka bali na,
ta napas-êy ya pinipundasyunan
na. 49 Nuwa ya tawuy mallêngê
sa pansabin ku, pakan a nay na-
man pansunulun, kaparisu yan
tawuy nanyag bali ya ayin pun-
dasyun. Sên inlumatêng nga
lanab, tambêng nayêgmak buy
nalasak ka bali na.”

7

Pinaiyul Jesus ya ipus un gisay kapitan Romano
(Mateo 8:5-13)

1 Sên nayari yan tinurwanan
Jesus ya mani tawu, naku ya
sa balayan Capernaum. 2 Idi
bayduy gisay kapitan mani sun-
dalus Romano. Dilag yan ipus
ya kakaidwan na ya nagsakit buy
marani yan mati. 3 Sên nabalitan
kapitan ya tungkul kan Jesus, in-
utus nay mani mangatwan Judioy
manungkulan amên pakisabyan
laya si Jesus ya lakwên naya sa
bali na buy paiyulun nay ipus
na. 4 Sên nilatêng silayna kan
Jesus, pikisabyan layan mangêd,
“Nu malyari dayi, sawpan muy
kapitan gawan sêpat yan sawpan.
5 Ta kaidwan na kitamuy mani
layin Judio buy siyay nipadyag
balin pagtipunan tamu.”
6 Kabay nakilaku kalla si Je-
sus. Sên marani silayna sa balin
kapitan mani sundalus, in-utus êt
kapitan na dakun umnuy kalugu-
ran na amên têgmên si Jesus
buy ipasabi kanay, “Panginuun,
agyan a kayna kanu maku sa
bali na ta a ya sêpat lakwên.
7 Kabay a yina nagdani, ta a ya
sêpat makiarap kamu. Nuwa
nu sabin mu kanuy umiyul la
ipus na, umiyul yabay. 8 Tanda
nay ati, gawan siya man, dilag
mani nipagtungkulan na maka-
pangyarian pun êt kana. Buy
dilag ya êt pansakupun na mani
sundalus. Nu sabin na sa gisay,

‘Maku ya baydu’, maku yabay
baydu. Nu sabin nay, ‘Kaksaw ka
baydi’, magdani ya. Buy nu sabêt
ta iutus na sa ipus na, daygên na.”
9 Sên nalêngên Jesus ya im-
pasabin kapitan sundalus, nakau-
papas ya buy nag-arap ya sa
mani tawuy kilalaku kana. Sin-
abi na, “Agyan sa mani Israelitay
ayin naku pun nakitan na tawuy
paradi ya karagul la panam-
palataya.” 10 Sên nag-udung sa
bali ya mani in-utus kapitan, naki-
tan laya bay ya inumiyul lay ipus
na.

Pinabyay Jesus ya bayuntawuy nati

11 Pamakayari, naku si Jesus sa
balayan ya naglagyun Nain. Naki-
laku kanay mani tagasunul na buy
ya malakêy tawu. 12 Sên marani
silayna sa susunan balayan Nain,
nakatbêng silan malakêy tawuy
mamilbêng nati. Ta nati ya
gigisay liyaki ya anak bal-uy
babayi. Malakêy taga balayan ya
nakilbêng nga kaawyun na. 13 Sên
nakitan Panginuun Jesus ya bal-
u, nalunus ya. Kabay sinabi na,
“Patêl la, agana ka manangis.”
14 Nagdani ya buy dinukpan
nay kakalêkan nati ya gêgtan
mamilbêng. Kabay tinunggên sila
buy sinabin Jesus sa liyaki ya
nati, “Ali kuway, mimata kayna.”
15 Niknuy nati, êh nakasabi yina.
Tinambay yan indin Jesus sa indu
na. Sinabi na, “Ati ya anak mu.”
16 Kabay sa limu la sa nal-
yari, kinêdêsan na kaganawan
tawu buy nangulimên sila kan
Bapan Namalyari. Sinabi la,
“Ha, pata taganan pansawpan ki-
tamun Bapan Namalyari! Ta
inlumtaw kantamuy makapang-
yarian na propeta na.” 17 Ya
tungkul sa dinyag Jesus, niwagaw
sa buun prubinsyan Judea buy sa
mani lugal la nakapalitêng.

*Si Jesus buy si Juan ya Ma-
mawtismu*
(Mateo 11:2-19)

18-19 Amêsên, ya mani tagasunul
Juan ya Mamawtismu, inlaku laya
si Juan sa sukulan buy sinabi la
kanay kaganawan dinyag Jesus.
Sên natandan Juan na abitu, in-
utus nay luwa sa mani tagasunul
na kan Jesus amên ipatang kanay
paradi, “Sika nayi ya pan-êtêngên
yan na lumatêng o mangêtêng
kay pun kaatag?”
20 Sên nilatêng silay nabay
kan Jesus, sinabi la, “In-utus
kay Juan ya Mamawtismu amên
ipatang yan kamu nu sika nayi
ya pan-êtêngên yan lumatêng o
mangêtêng kay pun kaatag.”
21 Sa mani uras abitu, malakêy
pinaiyul Jesus ya nipagsakit
buy mani bulag. Malakê êt ta
sinêdakan nadawak ka ispirituy
impatas na sa mani tawu.
22 Kabay sinabin Jesus sa mani
tagasunul Juan, “Mag-udung
kaw kan Juan buy ibalita yu
kanay nakit buy nalêngê yu
amêsên. Nakakit tanay mani
bulag. Nakabitay mani lumpu.
Inumiyul la mani nagketung.
Nakalêngêy mani asê kalêngê.
Pampabyayên na mani nati. Buy
pan-iaral sa mani kaluluy Mangêd
da Balita. 23 Pinagpalay tawuy asê
magluway nakêm kangku.”
24 Pamakabitan mani tagasunul
Juan, pinatang Jesus ya mani
tawu, “Sabitun naku kaw sa
kakyangan, sabêt ta napilmi
yun makit? Gisay timbu nayi
ya pangkimpayên angin? Asê!
25 Gisay tawu nayi ya nakayaming
mangêd? Asê, ta ya mani
tawuy nakayaming mangêd buy
mambumyay sa mangêd da
kabilyan, kay makitan sa balin
ari. 26 Naku kaw êt nayi sa
kakyangan amên makit ya gisay
propeta? Awu. Pêtêg gisa yabay
propeta si Juan. Nuwa pansabin

ku kamuyuy igit yapun sa gisay
propeta. 27 Ta sabay si Juan na
pantukuyun Bapan Namalyari
sabitun sinabi na sa Kasulatan,
‘Dilag gakun gisay iutus ya muna
kamu amên mil-an danan
mu.’ ”*
28 Sinabi pun êt Jesus, “Pansabin
ku kamuyuy ayin tawuy in-anak
ya igit pun kan Juan. Nuwa
nu sisabêt man na pinakanayêpa
sa mani tawuy pag-arian Bapan
Namalyari, igit yapun kan Juan.”
29 Sên nalêngên mani tawu buy
maningil buwis ya pangaral Je-
sus, sinabi la, “Ustuy pan-ipadyag
Bapan Namalyari.” Sinabi lay
abiin gawan nagpabawtismu sila
kan Juan. 30 Nuwa ya mani
Pariseo buy mani manurun Kau-
tusan, a sila nagpabawtismu kan
Juan. Kabay a la tinanggap ya
pan-ipadyag Bapan Namalyari sa
biyay la.
31 Sinabi pun êt Jesus, “Sa
sabêt ku maiparisuy mani tawu
sa panawun amêsên? Kansabêt
ku sila maiparisu? 32 Maiparisu
ku sila sa mani anak ka nakaiknu
sa pangapalan. Pansabin lan
masnêg sa mani kakapal la,
‘Tinigtigan yan kaw bulugudyung,
nuwa a kaw nanalêk.
Nagkanta kay pagkanta sa nati,
nuwa siyan a kaw nanangis.’
”
33 “Para kaw êt baydu tagawan
sên inlumatêng baydi si Juan
ya mag-ayunu buy asê mam-
inêm alak, siyan pansabin
yuy, ‘Pansêdakan nadawak ka
ispirituy tawun abiin.’ 34 Buy
sikuy ubat sa langit ta in-Anak
Tawu, sên inlumatêng ngaku
baydi, nakitan yukun mangan buy
maminêm alak, siyan pansabin
yuy, ‘Elêwên yumbay ya tawun
abiin! Masing-ul buy mapaglasing
ya, kaluguran yan mani maningil
buwis buy mani mapanyag
kasalanan.’ 35 Nuwa paraman
baydu, mapagpapêtgan na pêtêg
ga kabiyasnan Bapan Namalyari
sa mani tawuy manunul sa pan-
ituru yan.”

Binulugan pabangi si Jesus

36 Amêsên, dilag gisay Pariseoy
naglagyun Simon. Insagyat na
si Jesus un mangan sa bali na.
Kabay sinumun si Jesus un man-
gan. 37 Sa balayan abitu, dilag
gisay babayi ya pikatandan ya
asê mangêd da pangababayi. Sên
natandan nay mangan si Jesus
sa balin Simon, naku ya baydun
gêgtan na makamal la pabangi
ya idi sa mangêd da pamyanan
ya diyag sa batun alabastru.†
38 Amêsên, sên idi ya bayduy
babayi, nagdani ya sa kabukutan
Jesus sa danin bitis na. Nanangis
ya baydu angga sa napitakan luwa
nay bitis Jesus. Kabay pinunis
nan sabut nay ati, dinêp nay bitis
buy pakanawa nan binulugan pa-
bangi.
39 Si Simon na nanagyat kan
Jesus, sên nakitan nay dinyag
babayi, nasabi na sa sarili na,
“Nu pêtêg propetay tawun ati,
tanda na dayi ya asê mangêd da
pangababayin nakadukpa kana.”
40 Nuwa tandan Jesus ya inisip
Simon. Kabay sinabin Jesus kana,
“Dilag gakun labay sabin kamuy
Simon.”
Nakitbay si Simon, “Sabêt ta
abituy Manuru?”
41 Sinabin Jesus kana, “Dilag
luway tawuy nangutang pera sa
gisay tawuy mamautang. Liman
dalan ya inutang gisa. Ya gisa, li-
mampu. 42 Sên a sila makabayad,
a nayna impabayad da utang la.
Amêsên, sa êlêw mu, sisabêt sa
luway mas mangidu baydu sa na-
mautang kalla?”

* **7:27** 7:27 Malakias 3:1. † **7:37** 7:37 Ya alabastru, gisa yan kalasin batuy nagkulay naputi buy kulay ukuy. Makamal ati.

43 Nakitbay si Simon, “Sa
pangêlêw ku, abituy mas malakêy
utang.”
Kabay sinabin Jesus, “Ustuy
pakitbay mu.”
44 Pamakayari, inawing Jesus
ya babayi buy sinabi na kan Si-
mon, “Elêwên muy babayin ati.
Sên sinumun naku nangun sa
bali mu, a muku binyanan lanêm
panguyas kun bitis ku. Nuwa
ya babayin ati, inuyasan nan
luwa nay bitis ku buy pinunisan
nan sabut nay bitis ku. 45 A
muku êt dinêp bilang panang-
gap mu kangku, nuwa siya, ubat
sa sinumun ya baydi, a ya ti-
nunggên mandêp sa bitis ku.
46 A mu binulugan laruy ulu
ku, nuwa siya, binulugan nan
makamal la pabangi ya bitis ku.
47 Kabay pansabin ku kamuyuy
ya maragul la pangiduy impakit
na kangku, sabay ya pagpapêtêg
pinatawad day mani kasalanan
na. Nuwa ya tawuy pinatawad
pêrad, pêrad êt ta impakit nay
pangidu.” 48 Amêsên, sinabin Je-
sus sa babayi, “Pinatawad day
mani kasalanan mu.”
49 Ya mani kaêm nan mangan,
namatang sila sa sarili la, “Sisabêt
ta tawun ati, ta agyan kasalanan
mapatawad na?”
50 Sinabin Jesus sa babayi,
“Niligtas kayna sa parusa, gawan
sa panampalataya mu kangku.
Muli kaynan napatêtbêk ka
nakêm.”

8

Mani babayi ya nanawup kan Jesus

1 Pamakayari, inlakun Jesus ya
mani balayan buy mani baryu sa
Galilea, ta mangaral yan Mangêd
da Balita tungkul sa pag-arin Ba-
pan Namalyari. Kaawyun nay
mani mapu buy luway tagasunul
na 2 buy dakun umnuy babayi
ya pinaiyul na buy babayi ya
tinasan na êt nadawak ka ispiritu.
Gisa kalla si Mariay pambêgên
lan Magdala ya tinasan Jesus un
pituy nadawak ka ispiritu. 3 Dilag
êt kaawyun si Juana ya asawan
Cusa ya pagtiwalan Gobernador
Herodes Antipas, si Susana buy
malakê pun êt ta kaatag. Ya mani
babayin abiin, manawup sila sa
mani kaylangan lan Jesus ubat sa
mani sarili lan pibandiyan.

Ya paalimbawa tungkul sa mamibulaglag
(Mateo 13:1-9; Marcos 4:1-9)

4 Kaban mititipun na malakêy
tawuy ubat sa magmikakanayun
na balayan, ingkuwentun Jesus ya
paalimbawan ati, 5 “Dilag gisay
manggitnay namibulaglag bini.
Sa pamibulaglag na, dilag mani
bini ya nangananabu sa dan. Nan-
gatudakan na ati buy tinuktuk
mani uybun manuk. 6 Dilag êt
mani bini ya nangananabu sa ma-
batuy lugal. Tinumubuy mani ati,
nuwa tambêng nawangêy, gawan
namalay luta. 7 Dilag êt mani bini
ya nangananabu sa pantubwanan
têmak ka madiwi. Niagnan in-
lumabung nga mani bini buy
mani têmak, nuwa kinêlkêlan
têmak ka madiwi ya mani bini.
8 Ya kaatag, nangananabu sa
mangêd da luta. Kabay tinumubu
buy nanagêy ya mani bini un
tidinalan na lasi.” Pamakayari,
masnêg sinabin Jesus, “Sikaw wa
mani mallêngê, pakaisipin yuy
nalêngê yu.”

Ya labay sabin mani paalimbawa
(Mateo 13:10-17; Marcos 4:10-12)

9 Namatang nga mani tagasunul
Jesus, “Sabêt ta labay mun sabin
sa paalimbawan abiin?”
10 Kabay pikitbayan silan Jesus,
“Impaintindi kamuyuy nakaliim

tungkul sa pag-arin Bapan Namal-
yari, nuwa sa kaatag, pan-isabi
ya ati sa kapamilatan paalimbawa
amên, ‘Kapangêlêw-êlêw laman,
a sila makakit. Buy kapallêngê-
lêngê laman, a sila makapukat.’ ”*

Ya labay sabin paalimbawa tungkul sa mamibulaglag
(Mateo 13:18-23; Marcos 4:13-20)

11 Impatandan Jesus nu sabêt
ta labay sabin abituy paalimbawa.
Sinabi na, “Ya bini, sabay ya Sabin
Bapan Namalyari. 12 Ya dan na ki-
napinabwan bini, sabay ya mani
tawuy nallêngê sa Sabin Bapan
Namalyari. Nuwa sên inlumatêng
si Satanas, intas nay Sabin Ba-
pan Namalyari sa bêkê la amên
a sila manampalataya buy a sila
miligtas sa parusa. 13 Ya mabatuy
lutay kinapinabwan bini, sabay
ya mani tawuy nallêngê sa Sabin
Bapan Namalyari buy matula lan
tinanggap pa ati. Nuwa asê ni-
pakatêbêk sa bêkê lay pananggap
la. Kabay asê napêng nga panam-
palataya la, ta sên inlumatêng nga
mani panubuk, inlakwanan lay
nay panampalataya la. 14 Ya lutay
pantubwanan têmak ka madiwi
nu saantu nanabuy kaatag bini,
sabay ya nallêngên Sabin Bapan
Namalyari. Nuwa sên kabuyu-
tan, gawan sa mani pangganakên
sa biyay la, pibandiyan buy pa-
nunul sa kalabayan lawini la, nal-
itêpan lay Sabin Bapan Namal-
yari. Kabay asê nanagêy sa biyay
la. 15 Nuwa ya mangêd da lu-
tay kinapinabwan bini, sabay ya
mani tawuy nallêngên Sabin Ba-
pan Namalyari ya dilag mangêd
da nakêm. Impakatêbêk lay ati
sa bêkê la buy pinibabatan lan
sinunul angga sa nanagêy sa biyay
la.”

Ya aral ubat sa sulu
(Marcos 4:21-25)

16 Sinabi pun êt Jesus, “Ayin
tawuy mamagkêt sulu ya tak-
pan nan timba o idin sa aypan
papag, nun a idin nay sulu sa
pêtêg pamyanan amên mam-in
sawang sa kaganawan sumun sa
bali. 17 Ta ayin pan-itaguy asê
miwagaw buy ayin pan-iliim ma
asê matandan.”
18 “Kabay mallêngê kaw
mangêd sa pansabin ku. Ta
ya tawuy manunul sa malêngê
nay kapêtêgan, biyan yapun êt
pangintindi. Nuwa ya tawuy
asê manunul sa malêngê nay
kapêtêgan, agyan na indap nay
idi kana, itas pun êt kana.”

Ya indu buy mapatêl Jesus
(Mateo 12:46-50; Marcos 3:31-35)

19 Amêsên, naku kan Jesus ya
indu na buy mapatêl na. Nuwa a
sila midani, gawan malakêy tawu.
20 Kabay dilag nagsabi kan Jesus,
“Idi sa lawasan ya indu mu buy
mapatêl mu. Labay lakan maki-
tan.”
21 Nuwa pikitbayan yan Jesus,
“Ya mani mallêngê buy manunul
sa Sabin Bapan Namalyari, sabay
silay indu ku buy mapatêl ku.”

Pinatgên Jesus ya sadyay lakas angin
(Mateo 8:23-27; Marcos 4:35-41)

22 Gisay allu, nagsakay si Jesus
buy mani tagasunul na sa gisay
bangka. Sinabi na kallay, “Magli-
pay kitamina sa lawa.” Kabay
naglipay silayna. 23 Sên idi ya
sa lanêm ya bangka, nabêlêwan
Jesus. Asê naêpêng, inlumakas
ya angin buy nasunan malakêy
lanêm ya bangka la. Kabay idi sila
sa nadawak ka kabilyan.
24 Kabay pinêw yan mani taga-
sunul na, “Manuru, Manuru, mi-
mata ka! Milêmlêm kitamina!”

* **8:10** 8:10 Isaias 6:9.

Kabay nimata si Jesus, inutus nay malakas ya angin buy maragul la alun, “Tunggên kaw!” Kabay tinunggên na angin buy namatêtbêk ka alun.
25 Pinatang Jesus ya mani tagasunul na, “Antuy panampalataya yu?”
Nakaupapas sila buy nalimu. Kabay nisasabi sila, “Sisabêt ta ati! Siyan mapatgên na yay angin buy alun ta!”

Pinaiyul Jesus ya tawuy sinêdakan nadawak ka ispiritu
(Mateo 8:28-34; Marcos 5:1-20)

26 Amêsên, insundu lay paglipay la angga sa nilatêng sila sa lugal mani tawuy pambêgên lan Geraseno ya katalipay lawan Galilea. 27 Kabay pamakalatêng la, nagtabuy si Jesus sa bangka. Timbêng yan gisay liyaki ya manugêl baydu ya sinêdakan nadawak ka ispiritu. Nabuyut tinan asê magyaming buy a ya manugêl sa bali, nun a sa lêyang nga pamilbêngan. 28-29 Agyan papakabantayan laya buy papakasêl-an tanikalay gamêt na buy bitis na, mabuytu na pun êt. Pawa yan pansêdakan nadawak ka ispiritu buy pan-ipalaku ya sa kakyangan na lugal. Sên nakitan liyaki si Jesus, nan-angaw ya buy nanduku ya sa arapan na. Kabay sinabin Jesus kana, “Nadawak ka ispiritu, magtas ka kana!”
Kabay masnêg nan sinabi, “Jesus ya Anak Bapan Namalyari ya Katatag-ayan, sabêt ta daygên mu kangku? Makisabi yaku kamu, agana muku pasakitan.”
30 Kabay pinatang yan Jesus, “Sabêt ta lagyu mu?”
Nakitbay ya, “Libulibu.” Sinabi nay abitu gawan malakêy nadawak ka ispirituy nagsêdak kana. 31 Nakilunuslunus ya nadawak ka ispiritu kan Jesus, “Agana mukay ipalaku sa kalalêlalêan sukulan sa aypan luta.” 32 Dilag malakêy babuy ya manabêl baydu sa bunguy. Nakilunuslunus ya nangadadawak ka ispiritu kan Jesus, “Tulutan mukay magsêdak sa mani babuy.”

Kabay sinabin Jesus kalla, “Dali kawna!” 33 Kabay nagtas ya mani nadawak ka ispiritu sa liyaki buy nagsêdak sa mani babuy. Nipamwayuy mani babuy buy nanabu sa bêngaw. Kabay nangalulumud sila sa lawa.

34 Sên nakit manaysay babuy ya abitu, nuwayu silan napapakun sa balayan buy sa karanin baryu buy imbalita lay nalyari. 35 Kabay naku bayduy mani tawu amên êlêwên lay nalyari. Pamakalatêng la kan Jesus, nakitan lay liyaki ya tinasan nan nadawak ka ispiritu ya nakayaming ngina buy nakaiknuy na sa kabitisan Jesus buy mamangêd day isip na. Kabay nalimwan ya mani tawu sa mani nalyari. 36 Ya mani nakakit sa dinyag Jesus, ingkuwentu lay nalyari sa mani inlumatêng, “Impatas Jesus ya nadawak ka ispiritu ya nagsêdak sa liyaki.”

37 Ya mani taga baydu sa Geraseno, nakisabi sila kan Jesus, “Magtas kayna sa lugal yan, ta lilimun kay kamu!”

Kabay nagsakay ya silan Jesus sa bangka ta maglipay sila papakun sa lugal la ubatan la. 38 Nakisabi kan Jesus ya liyaki ya tinasan nan nadawak ka ispiritu, “Kilaku waku dayi kamu.” Nuwa alwan parabayduy labay Jesus. Kabay sinabi na, 39 “Muli kayna amên ipatanda mu kallay dinyag Bapan Namalyari kamu.” Kabay nuli ya liyaki buy imbalita na sa buun balayan na dinyag Jesus kana.

Pinaiyul Jesus ya anak Jairo buy ya babayi ya manay nan pandayên
(Mateo 9:18-26; Marcos 5:21-43)

40 Amêsên, sên nag-udung si
Jesus sa lipay lawa, matula yan
tinanggap mani tawu gawan
mangêtpan kanay kaganawan.
41 Inlumatêng nga gisay liyaki ya
naglagyun Jairo ya gisay mamunu
sa balin pagtipunan mani Judio.
Nanduku ya sa arapan Jesus buy
nakisabi ya, "Nu malyari dayin
kayêk, maku ka dayi sa bali ku,
42 gawan marani yan mati ya
gigisay anak kuy babayi ya mapu
buy luway nay tawun."

Kaban papakun si Jesus sa balin
Jairo, nipipiitan na mani tawu
kana. 43 Dilag gisay babayi
bayduy mapu buy luway tawun
nan dayên. [Naubus say ka-
ganawan pibandiyan na sa pa-
mayad sa pagpaêlêw na sa mani
manulu.] Nuwa ayin makapaiyul
kana, agyan sisabêt. 44 Naku yan
nagdani sa bukut Jesus buy dinuk-
pan nay palpal yaming na. Kabay
tambêng tinunggên na pagdaya
na.
45 Namatang si Jesus, "Sisabêt ta
nandukpa kangkun ah?"

Sinabin balang gisa, "Alwan
siku."

Kabay sinabin Pedro, "Manuru,
tanda muy malakêy tawuy naka-
palitêng nga nipipiitan amên mi-
dani kamu."
46 Nuwa sinabin Jesus, "Dilag
nandukpa kangku, ta natanam
kuy dilag kapangyarian na nag-
awas kangku." 47 Sên natandan
babayi ya a na maipuglaw wa
dinyag na, pumilapil yan nagdani
kan Jesus. Nanduku ya sa arapan
buy sinabi na sa kaganawan nu
sabêt ta sangkan uysiyan dinuk-
pan nay yaming Jesus buy nu
parasaantu yan inumiyul.
48 Kabay sinabin Jesus kana,
"Anak kuway, inumiyul ka gawan
sa panampalataya mu kangku.
Muli kaynan napatêtbêk ka
nakêm."
49 Kaban kasabi pun Jesus ya
babayi, inlumatêng nga gisay
liyaki ya ubat sa balin Jairo. Sin-
abi na kan Jairo, "Nati yanay anak
mu. Agana mina abalên na Ma-
nuru."
50 Nuwa sên nalêngên Jesus ya
abiin, sinabi na kan Jairo, "Agana
ka malimu. Kay manampalataya
ka kangku buy mabyay yan
manguman." 51 Pamakalatêng la
sa bali, ayin pinasun si Jesus nun
a kay silan Pedro, Santiago, buy
si Juan buy mangatwan anak.
52 Manangis buy man-alab ya
mani tawuy idi baydu.

Nuwa sinabin Jesus kalla,
"Agana yu tangisan na anak,
gawan a ya nati, nun a kay
mamabêlêw ya." 53 Inuyam
laya, ta tanda lay pêtêg nati ya
anak. 54 Nuwa tinalan Jesus
ya gamêt anak buy sinabi na
kana, "Anak kuway, mimata
ka." 55 Nabyay ya anak buy
tambêng yan niknu. Kabay
sinabin Jesus kalla, "Pakan yuya."
56 Nakaupapas ya mangatwa na,
nuwa masipit intipan Jesus kallay
a la sabin agyan kansabêt man na
nalyari.

9

In-utus Jesus ya mapu buy luway tagasunul na
(Mateo 10:5-15; Marcos 6:7-13)

1 Binêg Jesus ya mapu buy
luway tagasunul na. Buy
binyanan na silan kapangyarian
buy karapatan makapitas ka-
ganawan nangadawak ka ispiritu
buy mamaiyul nipagsakit. 2 In-
utus na sila amên mangaral
tungkul sa pag-arin Bapan
Namalyari buy mamaiyul mani
tawuy nipagsakit. 3 Sinabi na
kalla, "Sa pamita yu, agana

kaw mantan dakun sabêt, agyan
têkên, susut, kanên, pera o
yaming nga pangalili. 4 Makitugêl
kaw agyan sa sisabêt man na
mananggap kamuyu buy manugêl
kaw baydu angga sa pamita yu sa
balayan abitu. 5 Buy nu a kaw
tanggapên mani tawu sa gisay
balayan, mita kaw baydu. Nuwa
bayu kaw mita, ikampag yuy abuy
idi sa bitis yu bilang pamipatanda
kalla ya nadawak ka dinyag la."
6 Kabay ya mani tagasunul
na, namitay nan naku sa mani
baryu. Nangaral silan Mangêd
da Balitan Bapan Namalyari buy
namaiyul silan nipagsakit agyan
saantu man na lugal.

Naguluy nakêm Gobernador Herodes Antipas
(Mateo 14:1-12; Marcos 6:14-29)

7 Sên nabalitan Gobernador
Herodes Antipas ya kaganawan
pandaygên Jesus, naguluy nakêm
na, ta dilag magsabin, "Nanguman
nabyay si Juan ya Mamawtismu."
8 Dilag dakun umnuy nagsabin,
"Sabay siya si propeta Elias ya
nanguman nagpakit."
Dilag êt taman nagsabin, "Gisa
ya sa mani propeta sabitun nuna
ya nanguman nabyay."
9 Nuwa sinabin Gobernador
Herodes Antipas, "Alwan siya si
Juan, ta impaputus kinay ulu na.
Nuwa sisabêt taman na imbalita
la kangku?" Kabay pinagpilitan
nan makitan si Jesus.

Pinakan Jesus ya limay libuy tawu
(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Juan 6:1-14)

10 Amêsên, sên nag-udung
nga mani apostul kan Jesus,
ingkuwentu lay kaganawan
dinyag la. Sên anti, pikilaku
na sila un kakapad la sa gisay
balayan na pambêgên Bethsaida.
11 Nuwa sên natandan malakêy
tawuy pamita la, nangamat sila
kan Jesus. Sên nakitan silan Jesus,
dinambi na sila. Kabay nangaral
ya kalla tungkul sa pag-arin
Bapan Namalyari buy pinaiyul
nay mani tawuy nipagsakit.
12 Sên nitanglêw way mamut,
nagdani kan Jesus ya mapu buy
luway tagasunul na buy sin-
abi la kana, "Manuru, idi ki-
tamu sa kakyangan na lugal.
Kabay ipalaku minay mani tawu
sa nangarani ya baryu buy sa
panggitnan amên makatkap silan
maêkan buy kabêlêwan la."
13 Nuwa sinabin Jesus kalla,
"Asê, sikaw wa mam-in maêkan
kalla."
Kabay nakitbay sila, "Manuru,
kay dilag kitamun lilimay tinapay
buy luluway kênan lanêm. Ya
labay mun sabin ni maku kay pun
êt nayin manaliw maêkan la?"
14 Ya bilang mani lawyaki, limay
libu.
Nuwa sinabin Jesus sa mani
tagasunul na, "Paiknun yu silan
tilimampu sa gisay grupu."
15 Kabay pinaiknu lay kaganawan.
16 Sên anti, kingwan Jesus ya
limay tinapay buy luway kênan
lanêm. Pamakayari, nangêlêw
ya sa langit buy nagpasalamat ya
kan Bapan Namalyari. Binis-ilbis-
il nay tinapay buy pinutus-putus
nay kênan lanêm buy indin na
sa mani tagasunul na. Indin êt
mani tagasunul na sa mani tawu.
17 Nakaêkan na kaganawan tawu
buy nabsuy. Sên tinipun lay tagan
na tinapay buy kênan lanêm, na-
pakapnu la pun êt ta mapu buy
luway salikap.

Ya pamipatandan Pedro tungkul kan Jesus
(Mateo 16:13-28; Marcos 8:27-9:1)

18 Gisay allu, kaban manalangin
si Jesus un kakapad na, nagdani
kanay mani tagasunul na. Kabay
pinatang na sila, "Sisabêt taku
kanu sabin mani tawu?"

19 Nakitbay sila, “Dilag
magsabin sika si Juan ya Ma-
mawtismu. Dilag êt taman
magsabin sika si propeta Elias.
Buy ya kaatag, magsabin gisa ka
sa mani propeta sabitun nunan
panawun ya kay nanguman
nabyay.”
20 Kabay pinatang silan Jesus,
“Nuwa kamuyu, sisabêt taku?”
Nakitbay si Pedro, “Sabay sika
ya Cristuy impangakun Bapan Na-
malyari.”
21 Kabay impapakatipan Jesus
sa mani tagasunul nay, “Agana yu
sabin agyan kansabêt man.”
22 Sinabi na pun êt, “Sikuy ubat
sa langit ta in-Anak Tawu, kaylan-
gan kun madanasan na malakêy
pamasakit. Isakwil lakun man-
gatway manungkulan buy mani
mamunun pari buy mani manu-
run Kautusan. Ipapati laku, nuwa
sa ikatluy allu, manguman nakun
mabyay.”
23 Pamakayari, sinabi na sa ka-
ganawan, “Sisabêt man na kal-
abay manunul kangku, sêpat nan
liwanên na sarili nan kalabayan
buy sa inallu-allu nakal-an yan
mati gawan sa panunul na kangku
kaparisu yan mamakay kurus buy
manunul ya kangku. 24 Tagawan
sisabêt man na tawuy maglabay
miligtas ya biyay na, sabay ya
matasan biyay na. Nuwa ya
tawuy nakal-an mam-in biyay na
para kangku, sabay ya mabiyan
biyay ya ayin katganan. 25 Agyan
makwan gisay tawuy kaganawan
pibandiyan baydi sa babun luta,
nu milakuy naman sa ayin kat-
ganan na kaparusan, a nayna
mapagnabang. 26 Nu ikadêng-êy
yuku buy ya pan-iaral ku, sikuy
in-Anak Tawuy ubat sa langit,
ikadêng-êy kataw êt sa pag-udung
ku baydi ya idi kangkuy kapang-
yarian ku buy kapangyarian Ba-
pan Namalyari buy kaawyun kuy
mani banal la ang-el. 27 Pansabin
ku kamuyuy dilag dakun umnu
kamuyuy asê mati anggan a la
makitan na pag-arin Bapan Na-
malyari.”

Nagbayuy lupan Jesus
(Mateo 17:1-8; Marcos 9:2-8)

28 Sên nilabas say waluy allu,
tinumuksaw si Jesus sa bung-uy
amên manalangin. Pikilaku na
silan Pedro, Juan buy si Santiago.
29 Kaban manalangin si Jesus, nag-
bayuy lupa na buy napakadyag
yan naputiputi un mamakasilêw
wa yaming na. 30 Bêngat la-
tan nakitan na propetan Bapan
Namalyari ya silan Moises buy
si Elias ya makisabi kan Jesus.
31 Mamakasilêw sila êt buy sinabi
la kanay, “Marani kaynan mati
buy malyari ya ati sa balayan
Jerusalem.”
32 Si Pedro buy mani kaawyun
na, mamabêlêw sila. Nuwa
nakaligwat sila ta nakit lay ka-
pasilêw wa sawang Jesus buy ya
luway liyaki ya silan Moises buy
si Elias ya nakaidêng sa dani
na. 33 Sên pabitay nay luway
liyaki, sinabin Pedro kan Jesus,
“Manuru, mangêd da idi kitamu
baydi. Manyag kay tatluy sawung.
Gisa kamu, gisa kan Moises, buy
gisa kan Elias.” Sinabin Pedro
ya abitu, gawan kay nakatêgag
ya. 34 Buy kaban magsabi pun
si Pedro, natugpawan silan ulap.
Kabay nalimu sila.
35 Amêsên, dilag gisay tunuy ya
ubat sa ulap pa magsabin, “Ati
ya Anak kuy pinili ku. Mallêngê
kaw kana.” 36 Sên tinunggên nan
nagsabi ya tunuy, nakit lay gigisa
tan Jesus. A la sinabi agyan
kansabêt man ya nakitan la.

Pinaiyul Jesus ya gisay anak ka sinêdakan nadawak ka ispiritu
(Mateo 17:14-18; Marcos 9:14-27)

37 Pamakawasak, sên inlumun-
san sila sa bung-uy, timbêng
malakêy tawu si Jesus. 38 Dilag
gisay liyaki baydu sa malakêy
tawuy masnêg magsabin, “Ma-
nuru, pakiêlêw mun kayêk ka
kagisagisay anak kuy liyaki. 39 Nu
sêdakan yan nadawak ka ispir-
itu, bêngat yatan kumusadkusad
ya man-angaw buy magbulabulay
bêbêy. Pawa yatan pampasakitan
un nadawak ka ispiritu buy a
na labay lakwanan na anak ku.
40 Pikisabi kina sa mani tagasunul
muy, ‘Ipatas la dayi ya nadawak
ka ispirituy idi sa anak ku’, nuwa
a laya agyun itas.”
41 Nakitbay si Jesus, “Sikaw
wa layin ayin panampalataya buy
natukawkaw wa isip! Anggan
makanu kataw pun pibabatan?
Gêtan mu baydi ya anak mu.”
42 Kaban magdani kan Jesus ya
anak, intugaw ya buy ingkusad-
kusad yan nadawak ka ispiritu.
Kabay impatas Jesus ya nadawak
ka ispiritu, pinaiyul nay anak,
buy in-udung na sa bapa na.
43 Nakaupapas ya mani tawu sa
nakitan lay kapangyarian Bapan
Namalyari.

Ya pamipatandan Jesus tungkul sa pangamati na
(Mateo 17:22-23; Marcos 9:30-32)

Kaban nakaupapas ya ka-
ganawan tawu sa mani dinyag
Jesus, sinabi na sa mani tagasunul
na, 44 “Lêng-ên buy tandanên yuy
ati ya sabin ku. Sikuy ubat sa
langit ta in-Anak Tawu, igawang
ngaku sa mani nipagtungkulan.”
45 Nuwa a la mapukatan, gawan
inliim kallay labay sabin Jesus.
Buy malimu sila êt mamatang
kana.

Sisabêt ta pinakadakila
(Mateo 18:1-5; Marcos 9:33-37)

46 Gisay allu, nisusubakan na
mani tagasunul Jesus nu sisabêt
kallay pinakadakila. 47 Nuwa
tandan Jesus ya pan-isipin la.
Kabay impadani nay gisay anak
ka nabêlêng buy impaidêng na
sa dani na. 48 Pamakayari, sin-
abi na kalla, “Sisabêt man na
mananggap sa anak ka ati gawan
sa panunul na kangku, sikinay
pantanggapên na buy ya manang-
gap kangku, pantanggapên nay-
nay namiutus kangku. Ta ya
pinakanayêpay nakêm kamuyu
kaparisun anak ka ati, sabay siyay
pinakadakila.”

Ya asê mallumaban kamuyu, kapanig yuya
(Marcos 9:38-40)

49 Nakitbay si Juan, “Panginuun,
dilag kay nakitan na mamipatas
nangadawak ka ispiritu sa lagyu
mu. Imbawal yan ya gawan a
tamu ya kaawyun.”

50 Nuwa sinabin Jesus kana,
“Agana yuya bawalên. Ta sisabêt
man na asê mallumaban kamuyu,
kapanig yuya.”

51 Sên marani yan mag-udung
si Jesus sa langit, nagnakêm yan
maku sa Jerusalem. 52 Kabay in-
utus nay dakun umnuy tawu sa
gisay baryu sa Samaria* amên
mangkap silan tugêlan Jesus.
53 Nuwa a ya tinanggap mani
tawu baydu, gawan tanda lay
papakun ya sa Jerusalem. 54 Sên
natandan lan Santiago buy si
Juan na ayin kalabay mananggap
kan Jesus baydu, sinabi la kan
Jesus, “Panginuun, kalabay ka
ta manyawad kay apuy ubat
sa langit amên sêlbên sila?”
55 Nuwa nangawing si Jesus buy
sinabyanan na sila. 56 Kabay naku
ta sila sa kaatag ga baryu.

* **9:52** 9:52 Ya mani tawu sa Samaria alwan purun Judio. Kabay ya mani tawu sa Jerusalem nayêpay êlêw la sa mani taga Samaria.

Ya mani kalabay mununul kan Jesus
(Mateo 8:19-22)

57 Kaban mamita silan Jesus sa
dan, dilag liyaki ya nagsabi kan
Jesus, “Kilaku waku kamu agyan
saantu man na lakwên mu.”
58 Nuwa nakitbay si Jesus, “Dilag
lubut ta tutugêlan na mani asun
aniwid. Dilag êt salay ya mani
uybun manuk. Nuwa sikuy ubat
sa langit ta in-Anak Tawu, ayin
naku tan sarilin tutugêlan ya ma-
pagpaynawan.”
59 Sinabin Jesus sa gisa êt
taman, “Kilaku ka kangku.”
Nuwa nakitbay ya, “Panginuun,
muli yaku pun dayi ta ipalbêng
kuy bapa ku.”
60 Nuwa sinabin Jesus kana,
“Ipalbêng minay nati mu sa mani
nati sa pangêlêw Bapan Namal-
yari. Nuwa sika, mita ka buy
ibalita muy tungkul sa pag-arin
Bapan Namalyari.”
61 Dilag êt nagsabi kan Jesus,
“Panginuun, kilaku waku kamu,
nuwa paulayan muku pun mulin
magpatanda sa pamilya ku.”
62 Nuwa sinabin Jesus kana, “Ya
gisay manarul ya pawan mangaw-
ing, ayin ulagay panarul na. Para
êt bayduy tawuy pawan mangaw-
ing sa mana nan pandaygên, ta a
ya malyarin maglingkud kan Ba-
pan Namalyari sa pag-arian na.”

10

In-utus Jesus ya pitumpu buy luway tagasunul na

1 Pamakayarin sinabin Jesus
ya abitu, namili yan pitumpu
buy luway tawu. In-utus nan
muna kana un tilwatilwa sa
balang balayan buy lugal la
lakwên na. 2 Buy sinabin Jesus
kalla, “Elêwên yuy malakêy
tawuy nakal-an magpasakup kan
Bapan Namalyari ya paran pali
ya pupulun, nuwa pêpêrad da
mamupul. Kabay manalangin
kaw sa Panginuun na magbandin
pampupulun ya miutus yapun
mamupul. 3 Dali kawnay mita!
Nuwa mamakapala kaw ta para
kaw tupa ya pan-iutus ku sa
mani tawuy paran asun aniwid.
4 Agana kaw mantan susut, bag,
o sandalyas nga pangalili. Buy
agana kaw manayang panawun
sa pamikisabi sa tawu sa dan.
5 Bayu kaw sumun sa gisay
bali, sabin yu sa magbali, ‘Ma-
pakamuyuy kapatêtbêkan.’ 6 Nu
mangêd da pananggap la kamuyu,
mapakallay kapatêtbêkan Bapan
Namalyari. Nu asê mangêd
da pananggap la kamuyu, mag-
udung êt kamuyuy kapatêtbêkan
Bapan Namalyari. 7 Manugêl kaw
sa bali ya bibiyan yu. Agana
kaw kapaglipaylipay. Kanên buy
inêmên yuy iapag la kamuyu.
Tagawan na mag-ubra, dilag
yan karapatan mananggap upa
na. 8 Nu lumatêng kaw sa
gisay balayan buy tanggapên kaw
mani tawu, kanên yuy iapag
la kamuyu. 9 Paiyulun yuy
mani nipagsakit baydu buy sabin
yu kallay, ‘Marani yanay pag-
arin Bapan Namalyari kamuyu.’
10 Nuwa nu a kaw tanggapên
sa gisay balayan, maku kaw sa
dan buy sabin yuy, 11 ‘Agyan
na abun balayan yuy nipigta
sa mani bitis yan, pan-ikampag
yan bilang pamipatanda yan
kamuyu sa pamitakwil yu kanyan,
ta agyan marani yanay pag-ari
na kamuyu, a yu tinanggap.’
12 Pansabin ku kamuyuy sa
Allun Pangukum, mas mabyat ta
parusay madanasan mani tawu
sa balayan abiin kaysa kaparusan
ya nadanasan mani tawuy taga
Sodoma sabitun nuna.”

Mamakapalunus ya mani tawuy asê nagsisi
(Mateo 11:20-24)

13 Sinabi pun êt Jesus, “Ma-
makapalunus kaw wa mani taga
balayan Corazin! Mamaka-
palunus kaw êt ta mani taga
balayan Bethsaida! Ta nu sa
balayan Tiro buy sa balayan Sidon
nalyari ya mani mamakaupapas
ya dinyag ku kamuyu, manayna
dayi silan nagyaming saku buy
niknu sa abu bilang pagpapêtêg
ga nagsisi silayna. 14 Nuwa sa
Allun Pangukum, mas mabyat
ta parusay madanasan yu kaysa
mani taga Tiro buy taga Sidon.
15 Buy sikaw wa mani taga
Capernaum, indap yu kali nu
dayêwên kaw angga sa langit?
Asê! Isamwag kaw sa impernu!”
16 Amêsên, sinabin Jesus sa
mani tagasunul na, “Sisabêt man
na mallêngê kamuyu, sikinay
inlêngê na. Buy sisabêt man na
asê mananggap kamuyu, sikinay
a na pantanggapên. Buy sisabêt
man na asê mananggap kangku, a
na êt pantanggapên na namiutus
kangku.”

Nag-udung nga pitumpu buy luway tagasunul Jesus

17 Ya pitumpu buy luway tawuy
in-utus Jesus un manuru, nat-
ula silan nag-udung. Sinabi la
kana, “Panginuun, agyan na mani
nadawak ka ispiritu, naipatas yan
nu pansabin yan na lagyu mu!”
18 Nakitbay si Jesus kalla,
“Nakitan kuy tambêng nitas
sa kapangyarian Satanas ya
nanuwad kimat. 19 Binyanan
kataw kapangyarian manambut
sa kaganawan kampun Satanas
ya kapati tamu. Kabay agyan
turakan yuy mani utan buy
kulsisipit ya mamakamati, a kaw
masakitan. 20 Paraman baydu,
agana yu ikatulay napasakup
kamuyuy nadawak ka ispiritu
nun a ya ikatula yu, nakasulat ta
lagyu yu sa librun biyay sa langit.”

Pinasiglan Ispiritun Bapan Namalyari si Jesus
(Mateo 11:25-27; 13:16-17)

21 Sa uras êt abitu, pinasiglan
Ispiritun Bapan Namalyari si Je-
sus buy sinabi na, “Pampasala-
matan katay Bapa, ya Panginuun
sa langit buy baydi sa babun
luta, gawan inliim muy ati ya
kapêtêgan sa mani biyasa buy sa
mani matag-ay ya pinag-aralan,
nun a impatanda mu sa mani
tawuy kaparisun nabêlêng nga
anak ya ayin pun tanda. Awuy
Bapa, dinyag muy abiin ta abiin
na kalabayan mu.”
22 Pamakayari, sinabi na sa
mani tawu, “Indin na kangkun Ba-
pay kaganawan. Ayin magtanda
kangkuy Anak na, nun a kay Bapa
ku. Buy ayin êt magtanda kan
Bapa ku, nun a kay sikuy Anak
na buy ya mani tawuy pinili kun
pipatandan kana.”
23 Amêsên, sên kakapad la
tana, pinag-arapan Jesus ya mani
tagasunul na buy sinabi na
kalla, “Pinagpala kaw, tagawan
mangakitan yuy pandaygên ku.
24 Pansabin ku kamuyuy malakêy
mani propeta buy mani pinunu
awlagi ya kalabay makakit sa
nakit yu, nuwa a la nakit ta abitu.
Labay la êt malêngêy nalêngê yu,
nuwa a la nalêngê.”

Ya mangêd da Samaritano

25 Amêsên, dilag gisay manu-
run Kautusan na nidêng amên
subukun si Jesus. Sinabi na, “Ma-
nuru, sabêt ta sêpat kun daygên
amên mabiyan nakun biyay ya
ayin katganan?”
26 Nakitbay si Jesus kana, “Sabêt
ta nakasulat sa Kautusan? Sabêt
ta mangabasa mu baydu?”
27 Nakitbay ya liyaki, “Kaidwan
muy Panginuun mun Namalyari
un buun bêkê, buun kaladwa,
buun pas-êy, buy buun isip.*

* **10:27** 10:27 Deuteronomio 6:5.

Buy sêpat tamu êt kaidwan na
kaparisu tamun tawu kaparisun
pangidu tamu sa sarili tamu.”†

28 “Ustuy pikitbay mu,” sinabin
Jesus. “Daygên muy abiin amên
mabiyan kan biyay ya ayin kat-
ganan.”

29 Nuwa asê labay manurun
Kautusan na mipakadêng-êy ya.
Kabay pinatang na si Jesus, “Nu
parabaydu, sisabêt ta kaparisu
kun tawu ya sêpat kun kaidwan?”

30 Bilang pikitbay kana,
nagkuwentu si Jesus, “Dilag gisay
tawuy papakun sa Jerico ya ubat
sa Jerusalem. Kaban mamita ya,
inapat yan mani tulisan. Din-
ugêdugê laya, inlabus buy kingwa
lay gêgtan na buy inlakwanan
layan paray nan nati. 31 Amêsên,
dilag pari ya nidan baydu. Sên
nakitan nay liyaki ya dinugêdugê,
inlibasan naya êt buy insundu
nay pamita na. 32 Dilag êt
nidan bayduy gisay liyaki ya
Levita.‡ Nuwa sên inlumatêng
ya baydu, nakitan nay gisay liyaki
ya dinugêdugê. Inlibasan naya
êt. 33 Amêsên, dilag gisay tawuy
Samaritano§ ya nidan baydu. Sên
nakitan nay liyaki ya dinugêdugê,
kinalunusan naya. 34 Dinanyan
nay abituy liyaki ta inuyasan nan
alak buy laruy mani nuka na bayu
na binêdbêdan. Pamakayari,
insakay nay liyaki sa saysay nay
pagsakayan na buy gintan na
sa bali ya pan-upan, ta baydu
nayan sinaysay. 35 Pamakawasak,
binyanan nan peray magbandin
bali ya pan-ipaupa buy sinabi na
kanay, ‘Saysayên muya buy nu
kulang pun na abiin na magastus
mu kana, bayaran kata sa pag-
udung ku.’ ”

36 Amêsên, pinatang Jesus ya
manurun Kautusan, sinabi na,
“Sa êlêw mu, sisabêt sa tatlun
abiin na pêtêg nangidu sa ka-
parisu nan tawuy dinugêdugên
mani tulisan?”
37 Nakitbay ya manurun Kau-
tusan, “Sa êlêw ku, ya nalunus
kana.”
Sinabin Jesus kana, “Dali ka.
Para êt bayduy daygên mu.”

Nagliwa si Jesus kallan Marta buy kan Maria

38 Sên namita si Jesus buy ya
mani tagasunul na, nilatêng sila
sa gisay balayan. Baydu dilag
gisay babayi ya naglagyun Marta.
Matula na silan tinanggap sa bali
na. 39 Dilag patêl si Martan
gisay babayi ya maglagyun Maria.
Niknu si Maria sa kabitisan Jesus
amên mallêngê sa pan-ituru na.
40 Nuwa si Marta, asê mipaldan sa
pamil-an kanên buy inêmên Jesus
buy mani tagasunul na. Kabay
nagdani ya kan Jesus buy sin-
abi na, “Panginuun, ayin naman
nayin kwenta kamuy mana nan-
gun kay nakaiknu si Maria sa
kabitisan mun ayin tan dinyag?
Sabin mu kanay sawpan naku di.”
41 Nuwa sinabin Jesus kana,
“Martay a kayna dayi mipaldan sa
mani pandaygên mu ta. 42 Kay
gigisay kaylangan, ya mallêngê
kangku. Sabay ya pinilin Maria.
Mas mangêd da ati buy ayin
makakwa kanan ati agyan kanu-
man.”

11

Ya turu tungkul sa panalangin (Mateo 6:9-13; 7:7-11)

1 Gisay allu, naku si Jesus
sa gisay lugal amên manalan-
gin. Amêsên, pamakayari nan
nanalangin, sinabin gisa sa

† **10:27** 10:27 Levitico 19:18. ‡ **10:32** 10:32 Ya mani Levita sabay ya mani layin Levi buy manawup sila sa mani pari sa Templu. § **10:33** 10:33 Nayêpay êlêw mani Judio sa mani Samaritano. A sila kalabay makiêkan o sumun sa bali un mani Samaritano.

mani tagasunul nay, “Panginuun,
turwanan mukay nu parasaantun
manalangin kaparisun dinyag
Juan sa mani tagasunul na.”
2 Sinabin Jesus kalla, “Nu man-
alangin kaw, paradi ya sabin yu,
‘Bapa yan na Namalyari, labay
yan na kay sikay ulimênên
mani tawu.
Labay yan na mag-ari kayna
kanyan kaganawan.
3 Biyan mukay kanên sa inallu-
allu.
4 Buy patawarên mukay sa mani
kasalanan yan,
tagawan pinatawad yan na
kaganawan nangasalanan
kanyan.
Buy agana mukay paulayan
matuksu.’ ”
5 Amêsên, sinabi pun êt Je-
sus sa mani tagasunul na, “Alim-
bawa, dilag gisa kamuyuy naku sa
balin kaluguran na un limbanak
kan yabi. Sinabi na, ‘Kaluguran
nay, biyan mukun tatluy tina-
pay, 6 gawan inlumatêng nga
kaluguran kuy ubat sa marayu
buy ayin nakun maipakan kana
amêsên.’ 7 Nakitbay ya kalugu-
ran nay idi sa lalên bali, ‘Agana
mukay ya gambalên buy mani
anak ku. Nakakalêk kay yana
buy maanak ku buy nakakabat
tay pasbul yan. A kina mal-
yarin midêng amên idin pun na
kaylangan mu.’ 8 Nuwa pans-
abin ku kamuyuy agyan a naka
labay biyan kanên gawan sa
pamikaluguran yu, midêng yapun
êt amên idin nay kaylangan mu
gawan pinaanin-anin muya.”
9 “Kabay paradi ya sabin ku
kamuyu. Manyawad kaw kan
Bapan Namalyari buy biyan
nakaw. Têkapên yu kanay
pantêkapên yu buy makitan
yu. Mamêg kaw kana buy
pakitbayan nakaw. 10 Tagawan
na kaganawan manyawad kana,
pambiyan na sila. Buy ya
mangkap, makakit. Buy ya
kaganawan mamêg, pakitbayan.
11 Sikaw wa mani bapa, nu
manyawad kamuyun kênan
lanêm ma anak yu, biyan yuya
nayin utan? Asê! 12 Buy
nu manyawad ya nayin ukuy,
biyan yuya nayin kulsisipit?
Asê êt! 13 Sikaw wa mani
nangadadawak, nu katanda kaw
mam-in mangangêd da bagay sa
mani anak yu, luyang ngabay ya
Bapa yun Namalyari ya idi sa
langit! Idin nay Ispiritu na sa
kaganawan manyawad kana.”

Si Jesus buy si Satanas
(Mateo 12:22-30; Marcos 3:20-27)

14 Gisay allu, impatas Jesus ya
gisay nadawak ka ispirituy in-
gkapipin gisay liyaki. Sên nag-
awas say nadawak ka ispiritu,
nakapagsabi ya liyaki. Kabay ya
mani tawuy idi baydu, nakaupa-
pas sila. 15 Nuwa dilag dakun
umnu bayduy nagsabin, “Si Sa-
tanas ya puun nangadadawak ka
ispiritu sabay ya nam-in kapang-
yarian kanan mamipatas nan-
gadadawak ka ispiritu.”
16 Buy ya kaatag êt taman, labay
lan subukun si Jesus. Kabay
inyawad la kanay mipakit yan
mamakaupapas bilang tanda' ya
in-utus yan Bapan Namalyari.
17 Nuwa tandan Jesus ya pan-
isipin la. Kabay sinabi na kalla,
“Nu mitutubag ga mani tawu sa
gisay kaarian, asê mapêng nga
kaarian. Buy nu mitutubag ga
gisay pamilya, mangapisisyay sila.
18 Kabay nu pagkapatin Satanas
ya pansakupun na, parasaan-
tun mapêng nga panakup na?
Pan-ipatang ku kamuyuy abiin
tagawan pansabin yuy mamipatas
sakun nangadawak ka ispiritu
sa kapamilatan kapangyarian
Satanas. 19 Kabay nu mamipatas
sakun mani nangadadawak

ka ispiritu sa kapamilatan
kapangyarian Satanas, sisabêt
awêd da nam-in kapangyarian
sa mani tagasunul yu amên
mamipatas nangadadawak ka
ispiritu? Ya mani tagasunul yuy
mamipapêtêg ga taganan mali
kaw. 20 Amêsên, gawan namitas
sakun mani nadawak ka ispiritu
sa kapamilatan kapangyarian
Bapan Namalyari, ya labay sabin,
inlumatêng nga kamuyuy pag-
arin Bapan Namalyari."
21 In-alimbawan Jesus si Satanas
sa gisay napas-êy ya liyaki. Sinabi
na, "Nu dilag napas-êy ya liyaki ya
malakêy almas na buy magbantay
yan bali na, ayin nan makasun sa
bali na amên makakwa sa mani
pibandiyan na. 22 Nuwa nu di-
lag lumatêng nga liyaki ya mas
napas-êy pun kana, sambutun yan
ati. Ta ya mas napas-êy ya liyaki,
kêwên nay almas ya pan-asaan
napas-êy ya liyaki. Kêwên êt mas
napas-êy ya liyaki buy iatag-atag
ya pibandiyan liyaki."
23 "Ya asê panig kangku, ka-
pati naku buy ya asê man-
awup sa pamidanin mani tawu
kangku, kay mamipakarayu yan
tawu kangku."

Ya pag-udung nadawak ka ispiritu
(Mateo 12:43-45)

24 Sinabi pun êt Jesus, "Nu
mag-awas ya nadawak ka ispir-
itu sa tawu, mibitabita ya sa
mani kakyangan na lugal amên
mangkap yan mapagpaynawan
na. Nuwa nu ayin yan makitan,
sabin na sa sarili nay, 'Mag-udung
ngaku tana sa tawuy ubatan ku.'
25 Buy nu niudung ngina, makitan
nay ubatan na ya paran bali ya
malinis buy nakakumpuni yana.
26 Kabay magtas ya sa tawuy
ubatan na. Nuwa sa pag-udung
na, mamipikilaku yan pituy ispir-
ituy luyang pun nadawak kana
buy magsêdak sila sa tawun abitu.
Kabay luyang dumawak ya ka-
bilyan tawun abitu kaysa mana
nan kabilyan."

Ya pêtêg ga pinagpala

27 Kaban magsabi pun si Je-
sus, dilag gisay babayi ya idi sa
malakêy tawuy masnêg nagsabi
kan Jesus, "Pinagpalay babayi ya
nianak buy namasusu kamu!"
28 Nuwa nakitbay si Jesus kana,
"Pêtêg bayna, nuwa luyang pinag-
palay mani tawuy mallêngê buy
manunul sa Sabin Bapan Namal-
yari."

Nanyawad mamakaupapas ya mani tawu
(Mateo 12:38-42)

29 Kaban mititipun ya malakêy
tawu sa danin Jesus, insundu
nay pagsabi na. Sinabi na, "Ya
mani tawu amêsên ya nadawak,
mangkap silan mamakaupapas bi-
lang tanda' ya in-utus sakun Ba-
pan Namalyari. Nuwa ayin ipakit
kalla nun a ya tanda' ya nalyari
kan propeta Jonas sabitun nuna.*
30 Ya nalyari kan Jonas sabay ya
nagin tanda' sa mani tawu sa Nin-
eve ya pêtêg in-utus yan Bapan
Namalyari. Para ku êt bayduy
ubat sa langit ta in-Anak Tawuy
in-utus Bapan Namalyarin ma-
gin tanda' sa mani tawu amêsên.
31 Si Reynan Sheba awlagi, agyan
naubat yapun sa marayuy lugal,
naku yan mallêngê sa kabiyas-
nan Arin Solomon. Amêsên,
idi yaku baydi ya igit pun kan
Solomon, nuwa a kaw kalabay
mallêngê kangku. Kabay sa Al-
lun Pangukum, midêng nga Rey-
nan Sheba buy manuwat kamuyu.
32 Pamakayarin nangaral Sabin

* **11:29** 11:29 Ya nalyari kan Propeta Jonas, tatluy allu buy tatluy yabi nan idi sa bitukan maragul la kênan lanêm buy inumawas yan nabyay. Para êt bayduy nalyari kan Jesus, ta tatluy allu nan nakalbêng nuwa nabyay yan nanguman.

Bapan Namalyari si Jonas baydu
sa Nineve, nagsisi ya mani tawu.
Amêsên, idi yaku baydi ya igit
pun kan Jonas, nuwa a kaw kal-
abay magsisi sa mani kasalanan
yu. Kabay sa Allun Pangukum,
midêng nga mani taga Nineve buy
manuwat kamuyu."

Ya pamiparisu tungkul sa sulu
(Mateo 5:15; 6:22-23)

33 Sinabi pun êt Jesus, "Ayin
tawuy mamagkêt sulu ya itagu
na o tugpawan sa pamisêmpanan,
nun a idin nay sulu sa pêtêg
pamyanan amên mam-in sawang
sa kaganawan sumun."
34 "Ya mata, sabay ya sawang
lawini. Kabay nu malinaw wa
pangêlêw mu, nasawang êt ta
buun lawini mu. Nuwa nu na-
pukakêy pangêlêw mu, nadêm êt
ta buun lawini mu. 35 Pilmin
mu, ta dat ya sawang nga idi
kamuyu indap yu nu nasawang,
pakan nadiglêm awêd. 36 Nu
nasawangan na buun lawini yu
buy ayin nan pêrad da nadiglêm
baysên, nasawang ngay biyay yu
ya paran sinawangan sulu."

Tinusêk Jesus ya mani Pariseo
buy mani manurun Kautusan
(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-
40)

37 Pamakayarin nangaral Je-
sus, dilag gisay Pariseoy nisagyat
kanan mangan. Kabay nakilaku si
Jesus buy nag-arap ya sa kanên.
38 Ya mani Pariseo, dilag silan
naugalyan nu parasaantuy pan-
guyas gamêt bayu mangan, nuwa
asê sinunul Jesus ya naugalyan
la. Kabay nagtakay Pariseoy
nisagyat kana. 39 Kabay sin-
abin Jesus kana, "Sikaw wa mani
Pariseo, pallinisin yuy lawasan
tasa buy pinggan, pakan lalên
bêkê yuy napnun kasakiman buy
kadawakan. 40 Mani ayin tanda!
Agyan ya mani lawini buy lalên
bêkê yu, si Bapan Namalyari
ya nanyag. 41 Kabay kalunusan
yuy mani kalulu buy sawpan yu
sila sa mani kaylangan la amên
maituwad malinis ya bêkê buy
lawini yu sa êlêw Bapan Namal-
yari."
42 "Nuwa kapapalunus kaw wa
mani Pariseo gawan parusan kaw
Bapan Namalyari! Ta agyan na
mani pamalasan pangkanên, pan-
idin yuy ikapu kan Bapan Na-
malyari, pakan pampaulayan yi-
naman na katinêkan buy pangidu
kan Bapan Namalyari. Mangêd da
mam-i kaw ikapu yu, nuwa agana
yu paulayan na mas maulagay
pandaygên."
43 "Kapapalunus kaw wa mani
Pariseo gawan parusan kaw Ba-
pan Namalyari! Ta labaylabay
yun miknu sa iknuwan na in-il-an
para sa maulagay tawu sa mani
balin pagtipunan. Buy labaylabay
yun galangên kaw mani tawuy
malibasan yu."
44 "Kapapalunus kaw wa mani
Pariseo gawan parusan kaw Ba-
pan Namalyari! Ta indap mani
tawu, malinis kaw, pakan sa a la
tanda, madinat kaw awêd. Kabay
nanuwad kaw pamilbêngan na
piturakturakan mani tawu sa a la
tanda."
45 Amêsên, sinabin gisa sa
mani manurun Kautusan, "Ma-
nuru, agyan sikay yaman ni,
ipakadêng-êy mu yata."
46 Nakitbay si Jesus kana,
"Agyan sikaw êt ta mani manurun
Kautusan, kapapalunus kaw,
gawan parusan kaw Bapan
Namalyari! Ta pan-ipatupad yu sa
mani tawuy kautusan na masakit
tuparên ya paran pan-ipabakay
yu kallay mangabayat ta kalga,
pakan a yu sila taganan sawpan
sa pantan ati. 47 Kapapalunus
kaw êt! Tagawan magpadyag kaw
mani tanda' sa mani pinilbêngan
mani propetay pinatin mani
ninunu yu. 48 Kabay sikaw êt

ta namipapêtêg ga inayunan yuy
dinyag la. Ta pinati lay mani
propeta buy siyan sikaw êt ta
mipadyag mani tanda' sa mani
pamilbêngan la. 49 Kabay sa
kabiyasnan Bapan Namalyari, ati
ya sinabi na tungkul kamuyu,
‘Mamiutus sakun mani propeta
kalla buy mani apostul. Patin lay
kaatag buy pisakitan lay kaatag.’
50 Kabay sikaw wa mani tawu
amêsên, parusan kaw Bapan
Namalyari gawan sa pangamatin
nunan propeta sabitun dinyag
nay babun luta angga amêsên
51 buy paubat pun sa pamatin
mani ninunu yu kan Abel angga
kan Zacarias ya pinati la êt
sa pibunakan Templu buy sa
pamiandugan. Awu, pansabin
ku kamuyuy parusan kaw Bapan
Namalyari gawan sa dinyag mani
ninunu yu.”

52 “Kapapalunus kaw wa
mani manurun Kautusan gawan
parusan kaw Bapan Namalyari!
Gawan a yu impatanda sa
mani tawuy tungkul kan Bapan
Namalyari. Buy agyan sikaw, a
kaw kalabay magpasakup kana,
nun a pambênbênan yu pun êt ta
mani tawuy kalabay magpasakup
kana. Paran kingwa yinay susi sa
mani tawuy kalabay miawyun sa
pag-arian Bapan Namalyari.”

53 Pamakayarin nagsabin Jesus,
namita ya sa balin abitu. Ubat
ta baydu, ya mani Pariseo buy
mani manurun Kautusan, pawa
lan pambatikusun si Jesus. Pam-
patangên laya tungkul sa malakêy
bagay. 54 Pan-êtpanan lay pakit-
bay na amên nu magkamali ya sa
pagsabi na, dakpên laya.

12

*Pamatanda laban sa mani mag-
tatalingkayu
(Mateo 10:26-27)*

1 Sa uras abitu, libulibuy tawuy
mallumatêng kan Jesus buy
sa sadyay lakê la, mangapipiit
sila. Sinabin Jesus sa mani
tagasunul na, “Mangillag kaw
sa pagtatalinkayun mani Pariseo
ya nanuwad pamalbag. 2 Ta
ayin pan-itaguy asê makitan buy
ayin pan-iliim ma asê matandan.
3 Kabay sabêt man na sinabi yu sa
nadiglêm, malêngê sa nasawang
buy sabêt man na in-ayas yu sa
lalên bali yu, sabay ya masnêg
sabin.”

*Ya sêpat kalimwan
(Mateo 10:28-31)*

4 “Mani kaluguran ku, pans-
abin ku kamuyuy agana kaw
malimu sa mani tawuy kalabay
mamati kamuyu, ta kayari lan
patin na lawini yu, ayin silaynan
kaatag madyag kamuyu. 5 Nuwa
pansabin ku kamuyu ya sêpat
yun kalimwan, kay si Bapan
Namalyari, ta kayari na kan
patin, dilag yapun êt kapang-
yarian mamisamwag kamuyu sa
impernu. Awu, pansabin ku ka-
muyuy kay si Bapan Namalyari ya
kalimwan yu.”

6 “Ya limay laynê, kay pan-
isaliw sa nayêpay alaga. Nuwa
agyan gisa man kalla, asê nal-
itêpan Bapan Namalyari. 7 Kabay
agana kaw malimu ta luyang kaw
maulaga kaysa sa malakêy laynê.
Ta agyan ya bilang mani sabut yu,
tanda na.”

*Ya pangilala kan Cristu
(Mateo 10:32-33; 12:32; 10:19-
20)*

8 Sinabi pun êt Jesus kalla,
“Pansabin ku kamuyuy sikuy ubat
sa langit ta in-Anak Tawu, sis-
abêt man na mangilala kangku
sa arapan mani tawu, kilalanên
kuya êt sa arapan mani ang-el
Bapan Namalyari. 9 Nuwa sisabêt
man na mamikadêng-êy kangku

sa arapan mani tawu, ikadêng-
êy kuya êt sa arapan mani ang-el
Bapan Namalyari. 10 Sisabêt man
na mallamus kangkuy ubat sa lan-
git ta in-Anak Tawu, mapatawad
yapun. Nuwa nu sisabêt man
na mallamus sa Ispiritun Bapan
Namalyari, a yina mapatawad."
11 "Nu iarap lakaw sa mani
balin pagtipunan mani Judio buy
sa mani manungkulan sa bal-
ayan gawan sa panampalataya
yu kangku, agana kaw napitik
nu parasaantu kaw makitbay o
nu sabêt ta sabin yu kalla bi-
lang pamitanggul sa sarili yu,
12 tagawan sa uras abitu, ya Ispir-
itun Bapan Namalyari, sabay ya
manuru kamuyu nu sabêt ta sabin
yu."

Ya paalimbawan Jesus tungkul sa tawuy mabandi buy ayin tanda

13 Amêsên, ya gisa sa malakêy
tawuy idi baydu, sinabi na kan
Jesus, "Manuru, sabin mu wati sa
patêl kuy idin na kangkuy dakay
ku sa mana yan."
14 Nuwa sinabin Jesus kana,
"Patêl, awta ipatang muya
kangkuy abiin ta? A ku tagaukum
o tagadakay pibandiyan yu."
15 Kabay sinabi na kalla,
"Mangillag kaw sa kaganawan
kasakiman, tagawan ya biyay
tawu, asê makwa sa lakên
pibandiyan."
16 Buy ingkuwentu pun êt
Jesus ya paalimbawa, "Dilag gisay
liyaki ya mabandi ya nakapupul
malakê sa panamnan na. 17 Kabay
sinabi na sa sarili na, 'Sabêt
ta daygên ku? Ayin nakinan
mapamyanan mani pupul ku.
18 Ah, tanda kina! Lasakên kinay
mani budega ku ta mipadyag
gakun mas maragul la mani
budega amên idin ku bayduy
mani pupul buy pibandiyan ku.'
19 Pamakayari, sabin ku sa sarili
ku, 'Malakêy nay natipun ku
para sa kinakarangan panawun.
Kabay kay magpaynawa ku
tanan mangan, minêm, buy
magpakasaya!' "
20 "Nuwa sinabin Bapan Namal-
yari kanay, 'Ayin kan tanda! Sa
yabin ati, kêwên kinay biyay mu.
Kabay kaatag tan tawuy maka-
pagnabang tinipun mu para sa
sarili mu.' "
21 Sinabin Jesus, "Parabaysên
ya malyari sa tawuy manipun
pibandiyan na para sa sarili
na, pakan kalulu ya awêd sa
pangêlêw Bapan Namalyari."

Manampalataya kan Bapan Namalyari
(Mateo 6:25-34)

22 Pamakayari, sinabin Jesus sa
mani tagasunul na, "Kabay pans-
abin ku kamuyuy agana kaw nap-
itik nu sabêt ta kanên yu amên
mabyay. Buy agana kaw êt
napitik nu sabêt ta iyaming yu.
23 Tagawan igit maulagay biyay
kaysa kanên buy igit maulagay
lawini kaysa yaming. 24 Elêwên
yu êt ta mani uwak. A sila
mananêm, mamupul, o manipun
maêkan la sa budega. Nuwa
paramanbaydu, pampakan silan
Bapan Namalyari. Sikaw pun
nayi, igit kaw maulaga kaysa mani
uybun manuk. 25 Ayin kamuyun
makapikadang biyay na agyan sa
gisay uras sa kapamilatan kap-
itikan na. 26 Kabay nu a yu agyun
maikadang nga biyay yu agyan sa
gisay uras, agana kawna napitik
sa kaatag bagay."
27 "Elêwên yu nu parasaantun
mantumubuy mani tanaman na
mamulaklak ya bêngat tan tu-
mubu. A sila mag-ubra o manyag
yaming la. Nuwa pansabin ku ka-
muyuy agyan si Solomon na ma-
bandi, a ya nakapagyaming kasin
kangêd gisa man na bulaklak
tanaman. 28 Pampakangêdên Ba-
pan Namalyari ya mani lamun sa

bung-uy ya nabyay amêsên, nuwa
pamakawasak, maulam. Nu
parabaysên na pandaygên Ba-
pan Namalyari sa mani lamun,
luyang ngabay kamuyu, pilmin
payamingan nakaw. Pêtêg kaw-
nan nabêlêng nga panampalataya
kana ta! 29 Kabay agana kaw napi-
tik tungkul sa kanên o inêmên
yu. 30 Ta ya mani asê mangi-
lala kan Bapan Namalyari, pawa
silan napitik tungkul sa mani
bagay ya abiin. Nuwa sikaw,
tanday nan Bapa yuy idi sa lan-
git ya kaylangan yuy kaganawan
abiin. 31 Kabay pagpilitan yun
magpasakup sa pag-arin Bapan
Namalyari buy idin na kamuyuy
kaganawan kaylangan yu."

Pibandiyan sa langit
(Mateo 6:19-21)

32 Amêsên, sinabin Jesus sa
mani tagasunul na, "Agyan
pêpêrad kaw, agana kaw mal-
imu, tagawan matula si Bapan
Namalyarin mibilang kaw sa
pag-ari na. 33 Isaliw yuy mani
pibandiyan yu buy idin yu
sa mani kaluluy naabli yu.
Nu parabaysên na daygên yu,
makatipun kaw pibandiyan sa
langit ya asê maluma, asê
maubus, asê matakaw buy asê
anagên. 34 Tagawan nu idi
saantuy pibandiyan yu, idi êt
bayduy isip yu."

Ya mani ipus ya mapagkati-
walan

35-36 Sinabi pun êt Jesus kalla,
"Pawa kaw maglêan sa pal-
lumatêng ku kaparisun mani ipus
ya mangêtêng sa pamulin amung
lay ubat sa tangênan. Nakal-
an nakapagkêt ya mani sulu la
amên sa pallumatêng amung la
buy magbêg ya, tambêng lan
mabuklat ta pasbul. 37 Pinagpalay
mani ipus ya malatngan amung
lay nakaimatan mangêtêng sa
pamuli na. Pansabin ku kamuyuy
maglêan ya amung la buy paik-
nun sila ta mamiapag yan kanên
amên pakan sila. 38 Pinagpalay
mani ipus ya nakal-an sa pal-
lumatêng amung la, agyan sa
bunak yabi o mawatwatan man."

39 "Pakaisipin yuy ati. Nu
tandan magbali nu sabêt ta uras
pallumatêng manakaw, a na
pasawên masunan na bali na.
40 Kabay sikaw man, sêpat kaw
pawan maglêan, tagawan sikuy
ubat sa langit ta in-Anak Tawu,
mag-udung ngaku sa uras ya
magbabang-uwan kaw."

Ya mapagtiwalan buy a ma-
pagtiwalan na ipus
(Mateo 24:45-51)

41 Amêsên, namatang si Pe-
dro, "Panginuun, para kansabêt ta
paalimbawan abiin, kay para nayi
kanyan, o para sa kaganawan?"

42 Kabay nakitbay si Jesus, "Ya
mapagtiwalan buy katanday ipus,
sabay siyay pagtiwalan amung
na sa mani kaatag ga ipus buy
siyay mam-in kanên kalla sa us-
tuy uras. 43 Pinagpalay abituy
ipus nu malatêng yan amung
nay mag-ubra sa pan-ipadyag
amung na kana. 44 Pansabin
ku kamuyuy sabay siyay pagti-
walan amung na sa kaganawan
pibandiyan na. 45 Nuwa abiin na
ipus, indap na nu mabuyut pun
bayu lumatêng nga amung na.
Ya daygên na, magpakabsuy ya,
maglasing buy patukpatukun nay
kaatag ipus, liyaki man o babayi.
46 Amêsên, sa alluy magbabang-
uwan ya, lumatêng nga amung
na. Kabay parusan yan amung
nan mabyat buy isamwag naya sa
lugal la pamisamwagan mani asê
mapagtiwalan."

47 "Ya ipus ya nakatanda sa
kalabayan amung na, nuwa
a ya nanunul, parusan yan
mabyat. 48 Nuwa ya ipus ya
asê nakatanda sa kalabayan

amung na buy nakadyag yan
kamalyan ya ikaparusa na, kay
nalup-aw wa parusay matanggap
na. Ya binyanan malakê,
malakêy têkapên kana. Awu, ya
pinagtiwalan malakê, malakê êt
ya pakitbayan na."

Ya pamisyay pamilya
(Mateo 10:34-36)

49 Sinabin Jesus, "Naku waku
baydi sa babun luta amên man-
tan kaparusan paran apuy ya
labay ku dayin magdêkêtdêkêt
tina. 50 Nuwa kaylangan ku pun
danasên na pamasakit. Buy a ku
mipatêtbêk anggan asê malyari
ya ati."
51 "Indap yu nayi naku waku
baydi sa babun luta amên di-
lag mangêd da pamiaawyun na
mani tawu? Asê! Gawan sa
pamaku ku baydi, dilag pipap-
atyan na mani tawu.* 52 Paubat
amêsên, mangapisisyay ya limay
tawu sa gisay pamilya, tatlu la-
ban sa luwa buy luwa laban sa
tatlu. 53 Pakipatyan bapay anak
nay liyaki buy ya anak nay liyaki,
pakipatyan nay bapa na. Para êt
bayduy malyari sa indu buy anak
nay babayi, sa ampu nay babayi
buy sa manuyang nay babayi."

Mangêtpan sa mani malyari amêsên
(Mateo 16:2-3)

54 Sinabin Jesus sa mani tawu,
"Nu makitan yu sa tatanglêwan
alluy nabudêg, pansabin yuy
manguran, buy manguran yabay.
55 Buy nu mantumyêp pay angin,
pansabin yuy umumut buy umu-
mut yabay. 56 Mani mapagtal-
ingkayu! Tanda yuy labay sabin
mani mangakit yu sa luta buy sa
langit, nuwa siyan a yuya tan-
day labay sabin pandaygên Ba-
pan Namalyari sa kapamilatan ku
amêsên ta?"

Makikasundu sa mani kapati
(Mateo 5:25-26)

57 Sinabi pun Jesus, "Isipin yu
nu sabêt ta sêpat yun daygên.
58 Nu dilag mamidalum kamu,
pagpilitan mun makikasundu
kana kaban a naka pun naidalum.
Ta dat pilitin naka pun iarap sa
mallitis buy pamakayari, igawang
kan mallitis sa pulis amên isukul.
59 Pansabin ku kamuy a ka
makaawas sa sukulan anggan a
mu pun nabayaran na kaganawan
pan-ipabayad la kamu."

13

Kaylangan nan magsisi

1 Kaban magsabi si Jesus, dilag
dakun umnuy tawuy nagdani buy
nibalita kanan, "Dilag dakun um-
nuy tawuy impapatin Gobernador
Pilato kaban mam-i silan andug
kan Bapan Namalyari sa Templu."
2 Sinabin Jesus kalla, "Indap yu
nayi ya gawan sa nalyari kalla,
mas makasalanan na mani taga
Galilea ya impapati kaysa kaatag
taga Galilea ya asê impapati?
3 Asê! Pansabin ku kamuyuy nu a
yu pagsisyan na mani kasalanan
yu, milaku kaw êt sa ayin kat-
ganan na kaparusan. 4 Isipin yu
êt ta mapu buy waluy tawuy nati
sabitun nadug-anan silan matag-
ay ya bali sa lugal Siloe. In-
dap yu nu mas makasalanan sila
kaysa kaatag manugêl sa balayan
Jerusalem ya asê nati? 5 Asê!
Pansabin ku kamuyuy nu a yu
pagsisyan ya mani kasalanan yu,
milaku kaw êt sa ayin katganan
na kaparusan."

Ya paalimbawa sa puun kayuy asê managêy

6 Amêsên, ingkuwentun Jesus
ya paalimbawan ati, "Dilag gisay
tawuy manggitna. Nipatanêm yan
puun kayun igus sa panggitnan

* **12:51** 12:51 Dilag pipapatyan gawan dilag maniwala sa pangaral Jesus buy dilag êt asê maniwala.

na. Inlaku nay ati amên êlêwên
nu nanagêy yana, nuwa ayin yan
nakitan. 7 Kabay sinabi na sa
manaysay gitna na, ‘Tatluy tawun
nakinan miudung-udung baydi
amên êlêwên nu nanagêy yay
puun kayun igus, nuwa ayin naku
yatan makitan. Putusun mutay
puun kayun abiin! Masayang tay
lutay pinitamnan kana.’ 8 Nuwa
nakitbay ya manaysay gitna na,
‘Amung ngay paulayên mina pun
na puun kayu sa tawun ati. Kalin
kuta pun na palitêng na buy biyan
kun pamataba. 9 Ta dat managêy
ya sa gisay tawun. Nuwa nu asê
pun, putusun kina.’ ”

Pinaiyul Jesus ya babayi ya nakuba

10 Gisay Allun Pagpaynawa,
manuru si Jesus sa gisay
balin pagtipunan mani Judio.
11 Amêsên, dilag gisay babayi
bayduy pinakuban nadawak ka
ispiritu sa mapu buy waluy
tawun. A yina makaidêng
matinêk. 12 Kabay sên nakitan
yan Jesus, sinagyat nayan mag-
dani kana buy sinabi, “Babayi,
inumiyul kayna sa sakit mu.”
13 Impaluntun Jesus ya gamêt
na sa babayi buy tambêng
tinuminêk ka pamidêng babayi.
Kabay nangulimên ya kan Bapan
Namalyari.
14 Sa nalyarin abitu, nanubag
ya mamunu sa balin pagtipunan
mani Judio gawan namaiyul si Je-
sus sa Allun Pagpaynawa. Kabay
sinabin mamunu sa mani tawuy,
“Sa gisay duminggu dilag kaw
anêm ma alluy pag-ubra. Sa mani
allun abiin kaw waman dayin ma-
maiyul, alwan sa Allun Pagpay-
nawa.”
15 Pinakitbayan yan Jesus,
“Sikaw wa mapagtalingkayun
manunul sa kalabayan Bapan
Namalyari! Nu dilag kaw baka o
asnu ya napêl-angan, alwa nayin
agwatên yuya buy paynêmên
agyan sa Allun Pagpaynawa?
16 Nu kalunusan yuy mani saysay,
parasaantu pun na babayin ati
ya ubat sa layin Abraham ya
mapu buy waluy tawun nan
inggapus Satanas? Alwa nayin
sêpat yan agwatên agyan sa
Allun Pagpaynawa?” 17 Gawan
sa sinabin Jesus, nipakadêng-êy
ya mani tawuy makitubag kana.
Nuwa ya kaatag gaman, natula
sila gawan sa mamakaupapas ya
dinyag Jesus.

Ya pamiparisu sa but-un mustasa
(Mateo 13:31-32; Marcos 4:30-32)

18 Amêsên, insundun Jesus ya
pangaral na. Sinabi na, “Saantu
tamu maiparisuy pag-arin Ba-
pan Namalyari? 19 Ya pag-arin
Bapan Namalyari, maiparisu sa
gisay but-un mustasa ya intanêm
gisay tawu sa panamnan na.
Dinumagul yan napakadyag gisay
puun kayu. Kabay ya mani san-
gan ati, mapanyagan salay mani
uybun manuk.”*

Ya pamiparisu sa pamalbag
(Mateo 13:33)

20 Sinabi pun êt Jesus, “Alwa
pun êt kay abiin. Ta ya pag-arin
Bapan Namalyari, 21 maiparisu
ya sa pêpêrad da pamalbag ga
ginêmês gisay babayi sa malakêy
arina. Kabay napalbag nay arinay
ginêmês.”†

Ya nalipit ta pasbul
(Mateo 7:13-14; 7:21-23)

22 Insundun Jesus ya pamita
na papakun sa Jerusalem. Buy
sa pamita na, nangaral ya sa

* **13:19** 13:19 Para êt baysên ya pag-arin Bapan Namalyari ya sa umpisa nabêlêng nuwa sa kinakarangan, pakadyag maragul. † **13:21** 13:21 Ya labay sabin paalimbawan ati, ya pag-arin Bapan Namalyari, mag-umpisa sa pêpêrad, nuwa sa kinakarangan lumakê.

mani balayan buy sa mani baryuy
mangadanan na. 23 Amêsên,
dilag namatang kana, “Pangin-
uun, pêpêrad nayi ya miligtas sa
parusa?”

Nakitbay si Jesus kana,
24 “Pagpilitan yun sumun sa
nalipit ta pasbul, ta malakêy
magpilit sumun, nuwa a sila
makasun. 25 Nu insaray nan
magbandi ya pasbul bali na,
midêng kaw tana sa lawasan.
Magbêg kaw, sabin yu, ‘Patêl
lay, pasunun mukay ya kayêk!’
Nuwa pakitbayan nakaw, ‘A
kataw kakilala!’ 26 Buy sabin
yu kana, ‘Aw indi, parasaantu
mun masabi ya a mukay kakilala,
pakan napagkaêm yan ka pun
nangan buy ninêm. Nangaral ka
pun êt sa lugal yan.’ 27 Nuwa
pakitbayan nakaw manguman,
‘Magpakarayu kaw kangku,
sikaw wa kaganawan manyag
kadawakan, ta a kataw kakilala.’
28 Manangis kaw buy mingêngêt
ta bêbêy tagawan makitan yu
silan Abraham, Isaac, Jacob buy
ya kaganawan mani propetay
idi sa kaarian Bapan Namalyari,
pakan sikaw, isamwag gaman
sa lawasan. 29 Sa allun abitu,
malakêy alwan Judioy ubat sa
magmikakanayun na lugal ya
mapagkaêm sa kalutu sa kaarian
Bapan Namalyari. 30 Kabay pêtêg
baynan dilag mapagmatag-ay
amêsên ya miyêpa buy dilag
mapagpayêpa amêsên ya mitag-
ay.”

Ya pangidun Jesus sa mani taga Jerusalem
(Mateo 23:37-39)

31 Sa uras abitu, inlumatêng nga
dakun umnuy Pariseoy nagsabi
kan Jesus, “Mita kayna baydi,
gawan labay kan ipapatin Gober-
nador Herodes Antipas.”
32 Nakitbay si Jesus kalla, “Sabin
yu sa mapagtalingkayuy isundu
kuy pamitas kun nadawak ka
ispiritu buy pamaiyul kun ni-
pagsakit amêsên buy wasak. Sa
ikatluy allu, mayari kuy pan-
daygên ku. 33 Sêpat kun isunduy
pamita ku amêsên, wasak buy
sa kalwa, tagawan ayin kaatag
pamatyan kanyan mani propeta
nun a sa Jerusalem.”
34 Amêsên, sinabi pun êt Jesus,
“Sikaw wa mani taga Jerusalem,
pampatin yuy mani propeta buy
pambatwan yuy mani pan-iutus
Bapan Namalyari kamuyu angga
sa mati sila. Katiumnu kataw
nan labay tipunun buy saysayên
kaparisun panyumyum gayindun
manuk sa mani siwsiw na, nuwa
siyan a kaw kalabay. 35 Kabay
agyan lasakên lay tutugêlan yu,
pakabaala kawna. Pansabin ku
kamuyuy paubat amêsên a yu
kina makitan angga sa lumatêng
nga panawun na sabin yuy, ‘Pag-
palên na mallumatêng sa lagyun
Panginuun.’ ”‡

14

Pinaiyul Jesus ya liyaki ya binaya

1 Gisay Allun Pagpaynawa, dilag
gisay Pariseoy mamunu ya nis-
agyat kan Jesus mangan sa bali na.
Pambantayan yan mani tawuy idi
baydu. 2 Nagdani kan Jesus ya
gisay liyaki ya binaya. 3 Kabay na-
matang si Jesus sa mani manurun
Kautusan buy sa mani Pariseo,
“Awta sabêt ta idi sa Kautusan?
Malyari nayin mamaiyul o asê sa
Allun Pagpaynawa?”
4 Nuwa a sila nakitbay. Kabay
tinalan Jesus ya tawuy binaya,
pinaiyul naya buy impauli.
5 Amêsên, pinatang silan Jesus,
“Nu dilag gisa kamuyuy nag-
anak o kaya nagbaka ya nanabu

‡ **13:35** 13:35 Mani Kanta 118:26.

sa nalalêy lib-ung sa Allun Pag-
paynawa, alwa nayin tambêng
yuyan isalwang?” 6 Nuwa ayin
makapakitbay kana.

Katandan magpakayêpan nakêm

7 Amêsên, naêsban Jesus ya
pampilin mani bisitay iknuwan ya
nakal-an sa mani tawuy maulaga.
Kabay nagsabi yan paalimbawa,
8 “Nu dilag nisagyat kamu sa
gisay tangênan, agana ka manga-
mut miknu sa iknuwan mani
tawuy maulaga, ta dat dilag
pun insagyat ta mas maulaga
pun kamu. 9 Dat danyan kan
nisagyat kamu buy sabin na,
‘Idin muy abiin na iknuwan sa
tawun ati.’ Sa pakapakun baydu,
mipakadêng-êy kayna man buy
miknu ka ta sa iknuwan mani
tawuy asê maulaga. 10 Kabay
nu insagyat ka sa tangênan, ya
mangêd minaman daygên, miknu
kayna man pun sa iknuwan mani
tawuy asê maulaga, ta dat mag-
dani kamuy nisagyat buy sabin
nay, ‘Kaluguran, miknu kayna
man du sa iknuwan mani tawuy
maulaga.’ Sa pakapakun baydu,
maparangalan ka sa piakit-akit
kaganawan bisita. 11 Gawan ya
mapagmatag-ay sabay ya iyêpan
Bapan Namalyari. Buy ya mapag-
payêpa, sabay ya itag-ay Bapan
Namalyari.”

12 Pamakayari, sinabin Jesus
sa nisagyat kana, “Nu magkalutu
ka sa gisay pamiêêman, ya is-
agyat mu, alwan kay mani kaluguran, mapatêl, mani kamag-anak
o ya mabandi ya karani mun
bali. Tagawan dat isagyat laka êt
amên maablasan lay dinyag mu
kalla. 13 Kabay nu magkalutu
ka, ya isagyat mina man, mani
magkasakit, mani lumpu, mani
pilay, buy mani bulag. 14 Ta
nu parabaysên na daygên mu,
pagpalên kan Bapan Namalyari.
Ta ya insagyat mu, agyan a la
maablasan ya mangêd da dinyag
mu kalla, si Bapan Namalyari
yaman na mangablas kamu sa
dinyag mu kalla sa panguman
pangabyay.”

Ya paalimbawa tungkul sa maragul la kalutu
(Mateo 22:1-10)

15 Sên nalêngên gisa sa mani
kaêm nay abiin, sinabi na kan
Jesus, “Pinagpalay mani makaêm
sa kalutu sa kaarian Bapan Na-
malyari!”

16 Nakitbay si Jesus sa kapami-
latan paalimbawa, “Dilag gisay
liyaki ya nil-an maragul la ka-
lutu buy nisagyat yan malakêy
tawu. 17 Sên nakal-an nay ka-
ganawan, in-utus nay gisay ipus
nan sabin sa mani insagyat nay,
‘Kaksaw kawna, ta nakal-an nay
kaganawan!’ 18 Nuwa ya ka-
ganawan insagyat, nanyag silan
sangkan. Sinabin nuna, ‘Sabin
muta kayêk kanay a ku mi-
laku ta nakasaliw wakun panggit-
nan. Kaylangan kun lakwên amên
makitan ku.’ ”

19 “Nasên anti, inlaku nayna
êt ta gisa, nuwa para êt bayduy
sinabi na, ‘A kun kayêk milaku,
ta nakasaliw wakun mapuy baka
buy kaylangan ku silan subukun
panarul.’ ”

20 “Kabay inlaku nayna êt ya
gisa, nuwa para êt bayduy sinabi
na, ‘A kun kayêk milaku, ta bayu
wakun tangên.’ ”

21 “Kabay nag-udung ya sa
amung na buy imbalitay ka-
ganawan sinabin insagyat na.
Sên nalêngê nay imbalitan ipus,
nanubag ya. Kabay nanguman
yan niutus ipus na. Sinabi na,
‘Dali kayna, maku ka sa mani dan
buy sa nalipit ta dan balayan. Ta
isagyat mu baydi ya mani kalulu,
mani lumpu, mani bulag, buy
mani pilay.’ ”

22 “Sên nag-udung nga ipus, sin-
abi na sa amung na, ‘Amung
kuway, sinunul kinay kaganawan
in-utus mu kangku, nuwa siyan
dilag pun iknuwan ya ayin tawu.’
”
23 “Sinabin amung sa ipus na,
‘Mita ka baydi sa balayan buy
maku ka sa mani dan balayan buy
sa mani dan sa lawasan balayan.
Pagpilitan mun maku baydi ya
mani tawu amên mapnun bisitay
bali ku. 24 Pansabin ku kamuyuy
gisa man sa mani nuna kun in-
sagyat, asê makataway inlutu ku.’
”

Ya panunul sa Panginuun
(Mateo 10:37-38)

25 Malakêy tawuy nakilaku kan
Jesus. Amêsên, nag-arap ya kalla
buy sinabi na, 26 “Sisabêt man
na kalabay magin tagasunul ku,
kaylangan idun nakun igit pun
sa mangatwa na, asawa na, mani
anak na, mapatêl na buy agyan
sa sarili na. Nu a naku agyun
idun igit pun sa kaganawan, a
ya malyarin magin tagasunul ku.
27 Sisabêt man na asê nakal-an
mati gawan sa panunul na kangku
kaparisun pamakay kurus, a ya
malyarin magin tagasunul ku.”
28 “Sisabêt man na kalabay
magin tagasunul ku, pakaisipin
na pun, kaparisun gisay tawuy
manyag gisay maragul la bali
ya papakaisipin na pun nu sak-
tuynay kaganawan kaylangan na
amên mayari nay bali na. 29 Ta
nu inumpisan nan impadyag ga
bali, nuwa a na maipayari, kay
uyamên yan mani tawuy makakit
kana. 30 Sabin lay, ‘Nipaydêng
ya kanwadis bali, pakan anata
naipayari.’ ”
31 “Para êt baydu sa gisay ari
ya kalabay makipati sa kaparisu
nan ari. Pakaisipin na pun nu
agyun mapuy libuy sundalus nay
luwampuy libuy sundalus kap-
ati na. 32 Ta nu a na agyu,
mamipauna yinan dakun umnuy
tawu na amên makikasundu ka-
ban marayu pun na kapati na.
33 Para kaw êt baydu. Pakaisipin
yu pun nu agyu yun manunul
kangku. Ta nu a yu agyun lak-
wanan ya kaganawan idi kamuyu,
a kaw malyarin magin tagasunul
ku.”

Ya paalimbawa tungkul sa asin
(Mateo 5:13; Marcos 9:50)

34 Sinabi pun êt Jesus, “Mangêd
da asin. Nuwa nu mitas ya lasa
na, ayina miudung. 35 Ayin nan
ulaga sa luta buy asê êt mal-
yarin iawyun sa pamataba. Kabay
isamwag yatan mani tawu. Sikaw
wa mani mallêngê, pakaisipin
yuy nalêngê yu!”

15

Ya tupay nabating
(Mateo 18:12-14)

1 Amêsên, ya mani maningil
buwis buy mani kaatag
makasalanan, naku silan
mallêngê kan Jesus. 2 Amêsên,
dilag mani Pariseo buy mani
manurun Kautusan ya idi baydu
buy niaayas sila. Sinabi la,
“Elêwên yuy tawun abitu! Pan-
tanggapên nay mani makasalanan
buy makiêm yapun êt kalla.”
3 Kabay sinabin Jesus kallay
paalimbawan ati, 4 “Nu gisa ka-
muyuy dilag dinalan na tupa, ta
nalitêp pa gisa, sabêt ta daygên
na? Alwa nayin lakwanan na
pun na siyam mapu buy siyam
ma tupa baydu sa pagpastulan, ta
têkapên nay gisay nalitêp angga
sa makitan naya? 5 Buy nu mak-
itan nay tupa, matula nay nan
bakayên pauli. 6 Pangalatêng
na sa bali, sagyatên nay mani
kaluguran na buy karani nan
bali buy sabin kallay, ‘Makitula

kaw kangku, gawan nakitan kinay
tupa kuy nabating!' "
7 Buy sinabin Jesus, "Para êt
bayduy idi sa langit. Matula-
tula sila baydu gawan sa gisay
makasalanan na nagsisi sa mani
kasalanan na kaysa siyammapu
buy siyam ma matinêk ka ayin
nan pagsisi."

Ya peray nabating

8 Amêsên, sinabin Jesus ya paal-
imbawa sa mani niaayas, "Nu
dilag gisay babayi ya dilag ma-
puy peray pilak ta nabating nga
gisa, sabêt ta daygên na? Alwa
nayin pagkêtan nay sulu buy
pakangêdên nan têkapên sa buun
bali ya peray nabating angga sa
makitan nay ati? 9 Buy nu maki-
tan naynay pera na, sagyatên nay
mani kaluguran na buy karani
nan bali buy sabin kallay, 'Maki-
tula kaw kangku, gawan nakitan
kinay pera kuy nabating!' "
10 Buy sinabin Jesus, "Para êt
bayduy idi sa langit. Matula-
tulay mani ang-el Bapan Namal-
yari gawan sa gisay makasalanan
na nagsisi sa mani kasalanan na."

Ya anak ya nabating

11 Sinabi pun êt Jesus ya paal-
imbawa, "Dilag gisay bapay nag-
anak luway liyaki. 12 Amêsên,
sinabin bungsu sa bapa na, 'Ba-
pay, idakay mina kangkuy atag ku
sa mani pibandiyan mu.' Kabay
pidakay yan bapa lay atag lan
luwa."
13 "Pamakalibas umnuy allu,
insaliw bungsuy naatag nay
pibandiyan buy naku ya sa
marayuy lugal. Baydu na ginastus
ya pera na sa ayin kapukatan na
pamibiyaybiyay. 14 Sên naubus
naynay pera na, inlumatêng nga
panawun layang sa lugal abitu.
Kabay nag-umpisay kasakitan
na gawan ayin ninan panaliw
maêkan na. 15 Ya dinyag na,
naku yan nakiupa sa gisay tawuy
tagabaydu. Kabay in-utus yan
tawuy tagabaydu sa panggitnan
na, ta dinyag nayan manaysay
mani babuy.* 16 Sa sadyay
layang na, kanên nayna dayi ya
pangkanên babuy, gawan ayin
nam-in kanên kana."
17 "Sên naisip-isip nay ka-
ganawan dinyag na, sinabi na sa
sarili nay, 'Du kanyan naman ni
agyan ya ipus bapa kuy ustuy
pangkanên buy subra pun êt
kalla. Nuwa sikina man, mati yan
layang. 18 Mag-udung ngaku ta
sa bapa ku buy sabin ku kanay,
"Bapay nangasalanan naku kan
Bapan Namalyari buy kamu. 19 A
kina sêpat bêgên mun anak.
Ituwad muku tan gisa sa mani
ipus mu." ' 20 Kabay nuli yina sa
bapa na. Idi yapun sa marayu,
nakitan ninan bapa na. Sa
lunus kanan ati, ginanagan nayan
tinakês buy dinêp."
21 "Kabay sinabin anak sa bapa
na, 'Bapay, nangasalanan naku
kan Bapan Namalyari buy kamu.
A kina sêpat bêgên mun anak.' "
22 "Nuwa sinabin bapa na sa
mani ipus na, 'Parasên yu! Kêwên
yuy pinakamangêd da yaming
bayu yuya payamingan. Pas-
ingsingan yuyan singsing buy pas-
apatusan yuya. 23 Buy kêwên
yuy nabêlêng nga bakay im-
pataba. Patin yuy ati ta mangan
kitamu buy magsaya! 24 Gawan
na anak kuy indap ku nu nati,
pakan nabyay awêd! Indap ku
êt nu nabating, pakan nakitan
kina!' Kabay nag-umpisa silaynan
magsaya."
25 "Sa uras abitu, idi pun sa
panggitnan ya panganay. Nuli ya
ati buy sên marani yina sa bali la,

* **15:15** 15:15 Sa mani Judio, pinakanayêpa kallay ubran ati, gawan madinat ya babuy ayun sa kautusan la. Kabay para kalla, asê mangêd saysayên na babuy.

nalêngê nay tigtigan buy talêkan.
26 Kabay binêg nay gisay ipus buy
pinatang na, ‘Awta? Sabêt ya
nalyari baydi?’ ”
27 “Nakitbay ya ipus, ‘In-
lumatêng ya ali mu, nabyay buy
ayin yan sakit. Kabay impati yan
bapa mun impatabay baka.’ ”
28 “Amêsên, nagsuluk ya pan-
ganay buy a ya kalabay sumun sa
bali la. Kabay nag-awas ya bapa
la amên samungun yan sumun.”
29 “Nuwa nakitbay ya, ‘Bapay,
sa makarang nga panawun, para
kun ipus ya manunul sa ka-
ganawan pan-iutus mu. Nuwa
agyan misan, a mukuta binyanan
agyan kay gigisay nabêlêng nga
kambing amên makapagsaya ku
kaawyun ya mani kaluguran ku.
30 Nuwa sên inlumatêng ya anak
muy nangubus buy nanggastus
pibandiyan mu sa mani babayi ya
pambayaran, siyan impati muya
pun êt impatabay baka ta!’ ”
31 “Kabay nakitbay ya bapa
na, ‘Pakan pawa kata yan
pagkaawyun na anak kuta
buy kay kamuy kaganawan
pibandiyan ku. 32 Nuwa amêsên,
sêpat kitamun magsaya buy
matula, gawan ya patêl muy
indap tamu nu nati yana, pakan
nabyay awêd. Indap tamu êt
nu nabating ya, pakan nakitan
tamina.’ ”

16

Ya asê tapat ta katiwala sa pibandiyan

1 Amêsên, sinabin Jesus sa mani
tagasunul na, “Dilag gisay tawuy
mabandi ya nitiwalan pibandiyan
na sa gisay tawu. Nuwa di-
lag nipatanda kanan paradi, ‘Ya
pinitiwalan mu, pinagmumun nay
pibandiyan mu.’ 2 Kabay impabêg
nay pinitiwalan na buy pinatang
naya, ‘Sabêt ta ati ya nalêngê
ku tungkul kamu? Idin mina
kangkuy kaganawan listaan na-
gastus mu buy ya tubu na. Ta
paubat amêsên, akatayna ma-
pagtiwalan sa pibandiyan ku.’ ”
3 “Kabay sinabin pinitiwalan sa
sarili na, ‘Pataindukudu, itas sak-
inan amung ku sa ubra ku. Sabêt
ta daygên ku, pakan a ku agyuy
mabyat ta ubra buy madêng-êyan
naku êt magpalimus. 4 Ah, tanda
kina! Ustun itas laku sa ubra
ku, manyag gakun paralan amên
tanggapên nakun mani tawu sa
bali la.’ ”
5 “Amêsên, bayu nam-in listaan
ya pinitiwalan amung na, tisatisa
nan pikisabyan ya kaganawan
nakautang sa amung na. Pinatang
nay nunan nakautang, ‘Umnuy
utang mu sa amung ku?’ ”
6 “Nakitbay ya nag-utang, ‘Ya
utang kuy larun ulibu, dinalan na
banga.’ ”
“Sinabin pinitiwalan, ‘Miknu
ka, kêwên muy ati ya listaan
utang mu, ta daygên mutan li-
mampu.’ ”
7 “Amêsên, pinatang nayna êt
ya ikalway nakautang, ‘Sika, um-
nuy utang mu?’ ”
“Pikitbayan yan nag-utang, ‘Ya
utang kuy trigu, dinalan na ka-
ban.’ ”
“Buy sinabi êt pinitiwalan,
‘Kêwên muy ati ya listaan utang
mu, ta daygên mutan walumpu.’
”
8 “Sên natandan amung nga
dinyag asê mangêd da pinititi-
walan, sinabi na, ‘Kabiyasnan mi-
nan manyag paralan!’ ”
Sinabi pun êt Jesus, “Awu, pêtêg
baynan mas katandan manyag
paralan ya mani tawuy asê
manunul kan Bapan Namalyari
kaysa mani tawuy nasawangan
nana tungkul kan Bapan Namal-
yari.”
9 Buy insundu pun êt Jesus ya
pagsabi na, “Pansabin ku kamuyu
ya mani pera yu baydi sa babun

luta, isawup yu sa mani kaparisu
yu. Ta agyan maubus ya pera
yu baydi sa babun luta, baydu sa
langit matula kaw tanggapên."
10 "Ya tawuy mapagtiwalan sa
pêrad da bagay, mapagtiwalan
ya êt sa malakêy bagay. Buy
ya tawuy asê mapagtiwalan sa
pêrad da bagay, a ya êt mapagti-
walan sa malakêy bagay. 11 Kabay
nu a kaw mapagtiwalan sa mani
pibandiyan baydi sa babun luta,
a kaw êt pagtiwalan Bapan Na-
malyari sa pêtêg ga pibandiyan.
12 Nu a kaw mapagtiwalan sa
pibandiyan kaatag, ayin mam-in
pibandiyan para kamuyu."
13 "Ayin ipus ya piagnanên nan
suyun ya luway amung na. Ta
nu parabaydu, kasulapwan buy
pustakên nay gisa, nuwa ya gisa,
idun nan pêtêg. Para êt baydu,
a yu malyarin piagnanên pag-
suywan si Bapan Namalyari buy
pibandiyan."

Ya kaatag pun mani inturun Jesus
(Mateo 11:12-13; 5:31-32; Marcos 10:11-12)

14 Sên nalêngên mani Pariseoy
pangaral Jesus tungkul sa
pibandiyan, dinustak laya, gawan
lupa silan pera. 15 Kabay sinabin
Jesus kalla, "Magmamangêdan
kaw kanwadis sa êlêw mani tawu
pakan tandan Bapan Namalyari
ya laman bêkê yu. Tagawan na
mani pan-ituwad mani tawun
maulaga, sabay ya asê kapapaidu
kan Bapan Namalyari."
16 "Ya Kautusan na impasulat
kan Moises buy ya mani insulat
propeta sabitun nuna, sabay ya
pansunulun mani tawu angga sa
nangaral si Juan ya Mamawtismu.
Paubat sa panawun Juan, pan-
iaral lay Mangêd da Balita tungkul
sa pag-arin Bapan Namalyari buy
malakêy magpilit miawyun sa
mani pag-arian Bapan Namalyari.
17 Nuwa asê labay sabin ayin ka-
pukatan na Kautusan Bapan Na-
malyari. Ta agyan mapanat man
na langit buy babun luta, asê
êt madyag ayin pukat agyan kay
gisay gulis sa Kautusan."
18 "Alimbawa, nu in-isyay liyaki
ya asawa na ta mag-asawa
yan kaatag, mangasalanan yan
pamikikanayun. Buy sisabêt man
na nakapag-asawa sa babayi ya
in-isyay liyaki, mangasalanan ya
êt pamikikanayun."

Ya mabandi buy si Lazaro

19 Sinabi pun êt Jesus sa mani
Pariseo, "Dilag gisay liyaki ya
mabandi ya pawan magyaming
makamal buy malakêy kanên na
sa inallu-allu. 20 Dilag êt taman
gisay kalulu bayduy maglagyun
Lazaro ya pawan nukay lawini.
Gintan ya sa lawasan pasbul sa
balin mabandi. 21 Kalabay ya
dayin mangan agyan kay saksak
kanên ya ubat sa lamesan ma-
bandi. Alwan kay abitu, ta mag-
dani pun êt kanay mani asu buy
pandilên ya mani nuka na."
22 "Amêsên, nati ya kalulu buy
gintan yan mani ang-el sa danin
Abraham. Nati êt ta mabandi buy
in-ilbêng ya. 23 Buy nakadanas
yan sadyay kasakitan sa impernu.
Amêsên, nangêlêw ya kan Abra-
ham ya idi sa marayu kaawyun
nan Lazaru. 24 Buy masnêg nan
sinabi, 'Bapan Abraham, malunus
ka kangku! Iutus mu si Lazaro ya
isugnu nay panudu na sa lanêm,
ta patulwanan nay dila ku amên
na kuta lumêpêt. Ta magkasakit
taku baydi, gawan sa sadyay umut
apuy.' "
25 "Nuwa nakitbay si Abraham,
'Anak, ganakên mu sabitun
nabyay ka pun sa babun luta.
Nagpakapda ka, pakan si Lazaroy
naman, pawan kasakitan na
nadanasan na. Kabay masaya
ya amêsên baydi, nuwa sika, idi

ka amêsên baysên na magkasakit.
26 Buy gisa pun êt, dilag kakwalan
na bêngaw sa pisaêtan tamu.
Kabay ayin baydi ya makalaku
baysên buy ayin baysên na
makalaku baydi.' "
27 "Sinabi êt mabandi, 'Nu
parabaydu awêd ya Bapan Abra-
ham, makisabi yaku ya palakwên
muta si Lazaro sa balin bapa ku.
28 Ta patandan nay limay patêl
kuy liyaki tungkul sa abiti ya lu-
gal kasakitan amên a sila milaku
baydi.' "
29 "Nuwa nakitbay si Abra-
ham, 'Idi kallay impasulat kan
Moises buy mani insulat mani
propeta. Kaylangan lan pani-
walan na nakasulat.' "
30 "Kabay nakitbay ya mabandi,
'Asê nukad da abituy Bapan
Abraham. Nuwa nu dilag nati
ya nanguman nabyay ya makun
mangaral kalla, pagsisyan buy
lakwanan lay mani kasalanan la.'
"
31 "Nuwa sinabin Abraham, 'Nu
a la pinaniwalan na impasulat
kan Moises buy insulat mani
propeta, a la êt paniwalan na iaral
gisay nati ya nanguman nabyay.' "

17

Ya pangubatan kasalanan
(Mateo 18:6-7; 18:21-22; Marcos 9:42)

1 Amêsên, sinabin Jesus sa
mani tagasunul na, "Kanuman asê
malisyan na pallumatêng tuksuy
sangkan kasalanan. Nuwa ka-
palunus ya malyari sa tawuy pan-
gubatan kasalanan kaparisu na.
2 Sisabêt man na magin sangkan
pangasalanan nangabêlêng nga
anak ya manampalataya kangku,
mangêd pun na is-êl la bêng
na sa panggilingan na batu buy
isamwag sa dagat. 3 Kabay
mangillag kaw.

Nu nangasalanan kamuy patêl
mu, sabyanan muya. Nu magsisi
ya, patawarên muya. 4 Agyan
makatapitu yapun mangasalanan
kamu sa gisay allu, ta makatapitu
ya êt manyawad tawad kamu,
patawarên muya."

Tungkul sa panampalataya

5 Amêsên, sinabin mani apostul
kan Jesus, "Dagdagan mu pun na
panampalataya yan!"
6 Nakitbay si Jesus, "Nu di-
lag kaw panampalatayay kasin
bêlêng but-un mustasa, malyari
yun sabin sa maragul la puun
kayun ati, 'Maulut ka buy milaku
ka sa dagat!' Buy sumunul yabay
kamuyu."

Ya tungkulan ipus

7-8 Sinabi pun êt Jesus, "Alim-
bawa, nu dilag ipus ya manarul
o magpastul mani tupa ya in-
lumatêng ubat sa panggitnan, asê
malyari ya amung nga mamil-an
kanên ipus na. Nun a ipus saman
na maglingun amung na. Paradi
ya sabin amung na, 'Magyam-
ing kayna bayu mu lingunun ya
apunan ku. Kaban mangan naku,
lingunun muku. Buy pamaka-
yari kun mangan, malyari kay-
nan mangan buy minêm.' 9 Asê
pampasalamatan amung ya ipus
na, ta kay pansunulun nay pan-
iutus amung na. 10 Para êt baydu
kamuyu. Nu nadyag yuy ka-
ganawan in-utus kamuyu, sabin
yuy, 'Kay pandaygên yan na pan-
iutus kanyan, ta kay ipus kay.' "

Pinaiyul Jesus ya mapuy liyaki ya nagsakit sa balat

11 Sa pamita lan Jesus buy
mani tagasunul na palaku sa bal-
ayan Jerusalem, dinuman sila sa
pisaêtan prubinsyan Samaria buy
sa prubinsyan Galilea. 12 Amêsên,
kaban pasun si Jesus sa gisay
baryu, timbêng yan mapuy liyaki
ya nagsakit sa balat. Ya mani
nagsakit sa balat, tinunggên sila
sa marayun pêrad. 13 Masnêg lan

sinabi, “Panginuun Jesus, kalunusan mukay!”
14 Pamakakit kallan Jesus, sinabi na, “Maku kaw sa mani pari
buy ipaêlêw yuy lawini yuy ayin
nan sakit.” Kaban mamita sila,
mamakun ni, inumiyul buy inlu-
minis ya lawini la.
15 Sên nakitan gisa kallay in-
umiyul lina, nag-udung ya kan
Jesus buy masnêg yan magsabin
pangulimên kan Bapan Namal-
yari. 16 Nanduku ya sa arapan
Jesus buy nagpasalamat kana. Ya
tawun ati, gisa yan Samaritano.
17 Sinabin Jesus, “Aw-indi,
pakan mapu kaw yay pinaiyul
ku nangun ta? Antuy siyam?
18 Uysiyan kay dayuwan yay nag-
udung amên mangulimên kan
Bapan Namalyari ta?”
19 Kabay sinabin Jesus kana,
“Midêng ka ta muli kayna. In-
umiyul ka gawan sa panam-
palataya mu kangku.”

Ya tungkul sa pag-arin Bapan Namalyari
(Mateo 24:23-28; 24:37-41)

20 Amêsên, pinatang mani
Pariseo si Jesus nu makanu mag-
umpisay pag-arin Bapan Namal-
yari. Nakitbay si Jesus kalla, “Asê
makitan na pallumatêng pag-arin
Bapan Namalyari. 21 Kabay ayin
malyarin makapagsabin, ‘Baydin
mag-ari si Bapan Namalyari!’ o
‘Baydu yan mag-ari!’ gawan si
Bapan Namalyari, mag-ari yina
sa bêkên mani manampalataya
kana.”
22 Amêsên, sinabin Jesus sa
mani tagasunul na, “Lumatêng
lanuy panawun na labay yun
makitan na pag-udung ku ya ubat
sa langit ta in-Anak Tawu, nuwa
a yu makitan na ati. 23 Dilag
magsabi tungkul kangku, ‘Elêwên
yu, ati yina!’, o ‘Elêwên yu, idi
yina baydi!’ Nuwa agana kaw
maniwala o kilaku amên têkapên
naku. 24 Ta sikuy ubat sa langit ta
in-Anak Tawu, mag-udung ngaku
sa babun luta ya paran kimat
ta mansumawang sa buun langit.
25 Nuwa amêsên, kaylangan naku
pun makadanas malakêy kasaki-
tan buy isakwil lakun mani tawu
sa panawun amêsên.”
26 “Nu parasaantun nagbabang-
uwan na mani tawu sabitun
panawun Noe, para êt baydun
magbabang-uwan na mani tawu
sa allun pag-udung kuy ubat sa
langit ta in-Anak Tawu. 27 Sabitun
panawun Noe, magbabang-uwan
na mani tawun mangan, maglas-
ing, buy mipag-asawa angga sa
sinumun sa barku si Noe. In-
lumatêng nga lanab buy nangalu-
lumud da kaganawan.”
28 “Para êt baydu sa panawun
Lot. Ya mani tawu mangan,
mipaglasing, manaliw, magtinda,
manggitna buy mamipaydêng
bali, 29 angga sa allun inlakwanan
Lot ya balayan Sodoma. Pamaka-
yari, nanguran nan apuy buy
asupri ya ubat sa langit. Kabay
nati silan kaganawan sa Sodoma.”
30 “Para êt bayduy malyari sa
allun pag-udung kuy ubat sa lan-
git ta in-Anak Tawu. 31 Sa al-
lun abitu, ya idi sa lawasan bali,
aganayna sumun amên mangwan
dakun sabêt sa lalên bali na. Ya
idi sa panggitnan, aganayna muli.
32 Isipin yuy nalyari sa asawan Lot
sa balayan Sodoma.* 33 Sisabêt
man na tawuy maglabay miligtas
ya biyay na, sabay ya matasan
biyay na. Nuwa ya sisabêt man na
nakal-an mam-in biyay na, sabay
ya mabiyan biyay ya ayin kat-
ganan. 34 Pansabin ku kamuyuy
sa yabin abitu, dilag luway liyaki

* **17:32** 17:32 Sabitun pinauranan apuy un Bapan Namalyari ya Sodoma, sinabi na agana sila mangawing, nuwa ya asawan Lot, nangawing ya. Sên a na sinunul ya utus Bapan Namalyari, napakadyag yan ribultun asin (Genesis 19:17-26).

ya mamabêlêw wa midani. Ya
gisa, gêtan sa langit. Nuwa ya
gisa, lakwanan. 35 Dilag luway
babayi ya miawyun manggiling.
Ya gisa, gêtan sa langit. Nuwa ya
gisa, lakwanan. 36 [Dilag luway
liyaki ya miawyun mag-ubra sa
panggitnan. Ya gisa, gêtan sa
langit. Nuwa ya gisa, lakwanan.]”
37 Pinatang yan mani tagasunul
na, “Panginuun, saantu malyari
ya abiin!”
Nakitbay ya, “Nu saantuy dilag
bangkay, mititipun bayduy mani
uwak.”†

18

Ya paalimbawa tungkul sa babayin bal-u buy sa mallitis

1 Amêsên, insabin Jesus sa mani
tagasunul nay gisay paalimbawa,
ta labay nan ipaintindi kallay
kaylangan lan pawan manalan-
gin buy agana mangaynay nakêm.
2 Sinabi na, “Sa gisay balayan,
dilag mallitis ya ayin limu kan
Bapan Namalyari buy ayin pang-
galangên na tawu. 3 Sa balayan
êt abitu, dilag babayi ya nabal-
u. Pawa yan mamaku sa malli-
tis buy pansabin nay, ‘Itanggul
muku laban sa mani kapati ku!’
4 Sa nunan pangabalan nabal-u
kana, a naya pun dinambi, nuwa
sa makarang nga panawun, sin-
abi na sa sarili na, ‘Agyan ayin
nakun limu kan Bapan Namalyari
buy ayin nakun panggalangên na
tawu, 5 nuwa sawpan kuyna sa
kasu na, gawan ayin tunggên na
pangabala na kangku buy pêrad
tana mapasuluk nakina.’ ”
6 Amêsên, sinabin Panginuun
Jesus kalla, “Pakaisipin yuy sin-
abin abituy nadawak ka malli-
tis. 7 Si Bapan Namalyari pun
nayi, a na nayi itanggul ya pinili
nan kay kana ya mamêg kana
allu buy yabi? Paêtêngên na
sila nayin mabuyut? 8 Pansabin
ku kamuyuy tambêng silan itang-
gul. Nuwa sikuy ubat sa langit
ta in-Anak Tawu, sa pag-udung
ku baydi sa babun luta, dilag
gaku nayin malatêng nga manam-
palataya kangku?”

Ya paalimbawa tungkul sa Pariseo buy sa maningil buwis

9 Amêsên, dilag mani tawu bay-
duy indap lay matinêk sila. Kabay
ya êlêw layna man sa kaatag,
nayêpa. Kabay sinabin Jesus
kallay gisay paalimbawa, 10 “Dilag
luway liyaki ya naku sa Tem-
plu amên manalangin. Ya gisa,
Pariseo, buy ya gisa, maningil
buwis. 11 Nidêng nga Pariseo
buy nanalangin yan patungkul
sa sarili na. Sinabi na, ‘Bapan
Namalyari, magpasalamat taku
kamu tagawan a ku kaparisun
kaatag manakaw, mallinlang buy
makikanayun o kaparisun ati ya
maningil buwis. 12 Sa gisay dum-
inggu, katilwa kun mag-ayunu,
buy mam-i yaku êt ikapu sa ka-
ganawan upa ku.’ ”
13 “Nuwa ya maningil buwis,
nakaidêng ya sa marayu buy
manalangin. Sa dêng-êy na, a
na maêlêw ya langit. Kabay pan-
apuapun nay pagaw na buy pans-
abin na, ‘Malunus ka kangkuy
Bapa kun Namalyari, ta gisa kun
makasalanan.’ ”
14 Sinabi pun Jesus, “Pansabin
ku kamuyuy nuli ya maningil
buwis un matinêk sa pangêlêw
Bapan Namalyari. Nuwa
ya Pariseo, asê. Gawan ya
mapagmatag-ay, sabay ya iyêpan
Bapan Namalyari. Buy ya
mapagpayêpa, sabay ya itag-ay
Bapan Namalyari.”

† **17:37** 17:37 Luway malyarin labay sabin un ati. Si gisa, matandan kaganawan ya pallumatêng Jesus, nu parasaantu tamun matandan ya binyanan bangkay, gawan dilag uwak. Si ikalwa, abitu silay nati sa ispirituwal, pilmin parusan silan Bapan Namalyari.

Kinalunusan Jesus ya nangabêlêng nga anak
(Mateo 19:13-15; Marcos 10:13-16)

15 Amêsên, dilag mani tawuy nilakun nangabêlêng nga anak kan
Jesus amên yawarên lan ipaluntuy gamêt na kalla buy pagpalên
na sila. Sên nakitan mani tagasunul nay abitu, binênbênan lay
mani tawu. 16 Nuwa binêg Jesus
ya mani tagasunul na buy sinabi
na kalla, "Paulayan yun magdani
kangkuy mani anak. Agana yu
sila bênbênan, tagawan ya mani
kaparisu la sabay ya mani tawuy
miawyun sa pag-arian Bapan Na-
malyari. 17 Pansabin ku kamuyuy
sisabêt man na asê magpasakup
sa pag-arin Bapan Namalyari ka-
parisun pagpasakup nangabêlêng
nga anak, a ya miawyun sa mani
tawuy pag-arian na."

Ya liyaki ya mabandi
(Mateo 19:16-30; Marcos 10:17-31)

18 Amêsên, dilag gisay liyaki
ya nagtungkulan ya namatang
kan Jesus, "Mangêd da Manuru,
sabêt ta sêpat kun daygên amên
mabiyan nakun biyay ya ayin kat-
ganan?"
19 Nakitbay si Jesus kana,
"Uysiyan binêg muku yan
mangêd ta? Ayin kaatag mangêd
nun a kay si Bapan Namalyari.
20 Tanda muy Kautusan Bapan Na-
malyari, 'Agana ka makikanayun,
agana ka mamatin tawu, agana
ka manakaw, agana ka mag-
papêtêg sa alwan kapêtêgan, buy
galangên muy mangatwa mu.' "*
21 "Nakitbay ya liyaki ya
nagtungkulan, 'Ubat pun sa
anak kaku, pansunulun kinay
kaganawan abiin angga amêsên.'
"
22 Sên nalêngên Jesus ya sin-
abin nagtungkulan, sinabi na
kana, "Dilag ka pun gisay sêpat
daygên. Isaliw muy kaganawan
pibandiyan mu buy ya naabli
mu, idin mu sa mani kalulu.
Sa pakapakun baydu, dilag kan
pibandiyan sa langit. Pamaka-
yari, mag-udung ka buy manunul
kangku." 23 Nuwa sên nalêngên
nagtungkulan ya sinabin Jesus,
inlumungkut ya, gawan malakêy
pibandiyan na.
24 Sên nakitan Jesus ya
nalungkut ya nagtungkulan,
sinabi na, "Pêtêg baynan masakit
magpasakup pa mani tawuy
malakêy pibandiyan sa kaarian
Bapan Namalyari. 25 Tagawan
misun pun na kamelyu sa lubut
karayum, kaysa misun sa kaarian
Bapan Namalyari ya gisay tawuy
mabandi."
26 Amêsên, namatang nga mani
tawuy nakalêngê sa sinabin Jesus,
"Nu parabaydu, sisabêt awêd da
miligtas?"
27 Nakitbay si Jesus kalla, "Ya
asê madyag tawu, madyag Bapan
Namalyari."
28 Amêsên, sinabin Pedro,
"Parasaantu kay yaman? Inlak-
wanan yan na kaganawan amên
manunul kamu."
29 Nakitbay si Jesus, "Pansabin
ku kamuyuy nu sisabêt man na
nallakwan bali na, asawa na, ma-
patêl na, mangatwa na, o maanak
na gawan sa pag-arin Bapan Na-
malyari, 30 mabiyan yan igit pun
sa inlakwanan na sa panawun
amêsên. Buy sa lumatêng nga
panawun, mabiyan yan biyay ya
ayin katganan."

Ya ikatluy pagsabin Jesus tungkul sa pangamati na
(Mateo 20:17-19; Marcos 10:32-34)

31 Amêsên, impapawan Jesus
ya mapu buy luway tagasunul

* **18:20** 18:20 Exodo 20:12-16; Deuteronomio 5:16-20.

na buy sinabi na kalla, “Tumuksaw kitamina sa Jerusalem
buy matupad da bayduy kaganawan insulat mani propeta
tungkul kangkuy ubat sa langit ta
in-Anak Tawu. 32 Igawang ngaku
sa mani alwan Judio. Pidudustakan, ipakadêng-êy buy tupaytupayan laku. 33 Latikun laku
buy patin, nuwa sa ikatluy allu,
manguman nakun mabyay.”
34 Nuwa ayin napukatan ya
mapu buy luway tagasunul na sa
sinabi na. Inliim kallay labay
sabin abitu buy a la tanda nu
sabêt ta pantukuyun na.

Pinaiyul Jesus ya gisay bulag
(Mateo 20:29-34; Marcos 10:46-52)

35 Amêsên, sên narani ya silan
Jesus sa balayan Jerico, dilag gisay
bulag ga liyaki ya magpalimus ya
nakaiknu sa agid dan. 36 Sên
nalêngê nay malakêy tawuy mallumibas, pinatang na sila, “Sabêt
ta malalyari?”
37 Pinakitbayan laya, “Mallumibas si Jesus ya taga Nazaret.”
38 Kabay masnêg sinabin bulag, “Jesus ya Layin Arin David,
kalunusan mukun kayêk!”
39 Binênbênan yan idi sa mumunan Jesus, “Agana ka mantarit.” Nuwa ingkakadus nan insabin masnêg, “Layin Arin David,
kalunusan mukun kayêk!”
40 Sên nalêngê yan Jesus, tinunggên ya buy dilag yan in-utus
mangakay sa bulag amên idani
kana. Sên marani yay bulag,
sinabin Jesus kana, 41 “Sabêt ta
labay mun daygên ku kamu?”
Nakitbay ya bulag, “Panginuun,
kalabay yakun makakit.”
42 Kabay sinabin Jesus kana,
“Makakit kayna. Inumiyul
ka gawan sa panampalataya
mu kangku.” 43 Tambêng yan
nakakit buy nanunul ya kan
Jesus un mangulimên kan Bapan
Namalyari. Sên nakitan mani
tawuy nalyari, nangulimên sila
êt kan Bapan Namalyari.

19

Gawan kan Jesus, nibayuy ugalin Zaqueo

1 Amêsên, nilatêng nga silan
Jesus sa balayan Jerico ta
baydu silan duman papakun
sa Jerusalem. 2 Dilag gisay
liyaki bayduy maglagyun Zaqueo.
Mabandi ya buy gisa ya sa mani
puun maningil buwis. 3 Labay
nan makitan nu sisabêt si Jesus,
nuwa gawan pandak ya buy
malakêy tawu, a naya makitan.
4 Kabay nuwayu yan nuna sa
danan lan Jesus bayu ya nagdakêy
sa puun kayun sikamoru amên
makitan naya. 5 Sên niras
silan Jesus sa nagkayu, inêlêw
na si Zaqueo buy sinabi na,
“Zaqueo, parasên mun magtabuy
ta kaylangan kun maku amêsên
sa bali mu.”
6 Kabay tambêng nagtabuy si
Zaqueo buy matula nan tinanggap
silan Jesus sa bali na. 7 Sên
nakitan mani tawuy sinumun si
Jesus sa balin Zaqueo, niaayas
sila. Sinabi la, “Nagdaus ya sa
balin tawuy makasalanan.”
8 Kabay nidêng si Zaqueo buy
sinabi na, “Panginuun. Idin
ku sa mani kaluluy kapitnan
pibandiyan ku buy nu sisabêt
man na napurayit kuy iudung kun
katiapat ta kingwa ku kana.”
9 Sinabin Jesus kana, “Niligtas
say magbalin ati, gawan naniwala
si Zaqueo kan Bapan Namalyari
kaparisun ninunu yun si Abraham. 10 Tagawan sikuy ubat
sa langit ta in-Anak Tawu, naku
waku baydi amên têkapên buy
iligtas ya balang nalitêp.”

Ya paalimbawa tungkul sa tatluy ipus
(Mateo 25:14-30)

11 Kaban mallêngêy mani
tawu, insabin Jesus kallay gisay
paalimbawa gawan marani
silayna sa balayan Jerusalem
buy indap mani tawu mag-
umpisay nay pag-arin Bapan
Namalyari. 12 Kabay sinabi na,
“Dilag gisay tawuy panggalangên
ya naku sa marayuy lugal amên
tanggapên nay tungkulan nan
mag-ari. Buy nu matanggap
naynay katungkulan na, mag-
udung ya. 13 Nuwa bayu ya
namita, binêg nay mapuy ipus na
buy binyanan na silan tisatisay
peray gintu. Sinabi na kalla,
‘Kaban ayin naku pun, pakalak-
ên yuy ati.’ ”
14 “Nuwa kasulapwan yan mani
kalugal na. Kabay sên namita
ya, dilag silan in-utus sa lugal ya
lakwên na amên sabin lay, ‘A yan
labay mag-ari kanyan ya tawun
abiin.’ ”
15 “Nuwa nadyag yapun êt ari.
Sên nakauli yina sa balayan na,
impabêg nay mapuy ipus nay
binyanan nan peray gintu amên
matandan na nu umnuy natubu
la. 16 Nagdani kanay nuna
buy sinabi, ‘Amung kuway, ya
peray gintuy intiwala mu kangku,
nakatubu yan mapu.’ ”
17 “Sinabin ari, ‘Mangêd da ipus,
mangêd da dinyag mu! Ta ma-
pagtiwalan ka sa pêpêrad da inti-
wala ku kamu, sikay mamaala sa
mapuy balayan.’ ”
18 “Nagdani êt kanay ikalwa
buy nagsabi, ‘Amung kuway, ya
peray gintuy intiwala mu kangku,
nakatubu yan lima.’ ”
19 “Kabay sinabi êt ari kana,
‘Sikay mamaala sa limay balayan.’
”
20 “Amêsên, nagdani êt ta gisay
ipus buy sinabi, ‘Amung kuway,
ati ya peray gintu mu. Impung-
gus kuya sa gisay panyu bayu ku
intagu, 21 gawan malimu waku
kamu. Ta tanda kuy maigpit ka,
pangkêwên muy a mu pinagpa-
galan buy pampupulun muy a mu
intanêm.’ ”
22 “Kabay sinabin ari kana, ‘A
mangêd da ipus! Atulan kata
ayun sa sinabi mu. Tanda mu
awêd da maigpit taku, pangkêwên
kuy a ku pinagpagalan buy pam-
pupulun kuy a ku intanêm.’
23 Parabaydu awêd, uysiyan a mu
yata imbangkuy peray gintu ku
amên sa pag-udung ku, makwa
kuy tubu na? 24 Amêsên, sinabin
ari sa mani idi baydu, ‘Kêwên yu
kanay peray gintu, ta idin yu sa
nakapagtubun mapu.’ ”
25 “Nuwa sinabi la, ‘Amung
kuway, dilag ginan mapuy peray
gintu!’ ”
26 “Kabay sinabin ari, ‘Pansabin
ku kamuyu ya tawuy mapagti-
walan sa pêrad, biyan yapun.
Nuwa ya tawuy asê mapagtiwalan
agyan sa pêrad da intiwala kana,
itas pun êt kana. 27 Amêsên,
tungkul laman sa mani kapati kuy
asê kalabay pasakup kangku bi-
lang ari la, gêtan yu sila baydi buy
patin yu sila sa arapan ku.’ ”

*Ya matulay pananggap kan Je-
sus sa balayan Jerusalem
(Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-
11; Juan 12:12-19)*

28 Sên pamakayarin ingkuwen-
tun Jesus, insundu nay pamita na
patuksaw sa balayan Jerusalem
kaawyun na mani tagasunul na.
29 Sên narani yana silan Jesus sa
bung-uy ya pambêgên Bung-uy
mani Ulibu ya narani sa balayan
Bethfage buy sa balayan Bethania,
impauna nay luway tagasunul na.
30 Sinabi na kalla, “Maku kaw
sa kasunul la baryu. Pamaka-
sun yu baydu, makitan yuy gisay
biserun asnuy nakas-êl ya asê pun
nasakayan agyan sisabêt man.
Agwatên yu buy iakay yu baydi.
31 Nu dilag mamatang kamuyun
paradi, ‘Uysiyan pan-agwatên yu

yay asnu ta?’ sabin yu kanay,
‘Kaylangan yan Panginuun.’ ”
32 Kabay namitay nay luway
in-utus na buy nakitan laya bay
ya biserun asnu baydu kaparisun
sinabin Jesus. 33 Kaban pan-
agwatên lay asnu, sinabin mag-
bandi, “Uysiyan pan-agwatên yu
yay biserun asnu ta?”
34 Nakitbay sila, “Kaylangan yan
Panginuun.”
35 In-akay la kan Jesus ya
biserun asnu buy inlatêp lay bal-
abal la sa bukut biserun asnu
buy impasakay layna si Jesus.
36 Insundu lan Jesus ya pamita
la papakun sa Jerusalem. In-
makmak mani tawuy balabal la sa
danan Jesus.*
37 Sên marani silayna sa
Jerusalem, palunsan sa Bung-uy
mani Ulibu, ya mani tagasunul
na, nagkanta silan sadyay saya
buy pan-ulimênên la si Bapan
Namalyari, gawan sa nakitan lay
mamakaupapas sa dinyag Jesus.
38 Sinabi la, “Pagpalên na ari ya
in-utus Bapan Namalyari!† Dilag
kapatêtbêkan sa langit! Ulimênên
si Bapan Namalyari!”
39 Amêsên, baydu sa lakên man-
sumunul kan Jesus, dilag dakun
umnuy Pariseoy nagsabi kanan,
“Manuru, ibawal muy mani taga-
sunul mun mangulimên kamu.”
40 Nuwa pikitbayan silan Je-
sus, “Pansabin ku kamuyuy nu
mangimbêk sila, ya mani batuy
man-angaw mangulimên.”

Nanangis si Jesus sa mani taga Jerusalem

41 Sên marani ya silan Jesus
sa balayan Jerusalem, nakitan
nay balayan buy tinangisan nay
mani tawu baydu, gawan sa lunus
na kalla. 42 Sinabi na, “Ka-
papalunus kaw wa manugêl sa
Jerusalem. Nu tanda yu dayi nu
sabêt ta mam-in kapatêtbêkan, a
kaw dayi kapalunus, nuwa a yu
tanda! 43 Lumatêng lanuy alluy
pagkampuwan kaw mani kapati
yu. Palitêngan buy duyungun
lakaw. 44 Patin lakaw buy sirên
lay mani balayan yu. Buy ayin
batuy mitagan na nakapaluntu sa
kaparisu nan batu. Madanasan
yuy abiin, gawan a yu dinambi ya
pallumatêng Bapan Namalyari ya
mamiligtas kamuyu.”

Ya Pagmalasakit Jesus sa Templu

(Mateo 21:12-17; Marcos 11:15-19; Juan 2:13-22)

45 Amêsên, naku si Jesus sa
kasawangan Templu buy impatas
nay mani magtinda. 46 Sinabi
na kalla, “Nakasulat sa Sabin
Bapan Namalyari, ‘Ya bali ku,
balin panalanginan.’‡ Nuwa siyan
dinyag yun pagtagwan mani man-
akaw!”§
47 Amêsên, allu-allun manuru
si Jesus sa kasawangan Templu.
Nuwa ya mani mamunun pari,
ya mani manurun Kautusan, buy
ya mani manungkulan, labay lan
ipapati si Jesus. 48 Nuwa ayin silan
makit ta paralan, ta labaylabay
lêng-ên mani tawuy pan-ituru na.

20

Ya patang tungkul sa karapatan Jesus

(Mateo 21:23-27; Marcos 11:27-33)

1 Gisay allu, kaban manuru buy
mangaral si Jesus un Mangêd da
Balita sa mani tawuy idi sa ka-
sawangan Templu, nagdani kanay
mani mamunun pari, mani ma-
nurun Kautusan buy mani man-
gatway manungkulan. 2 Sinabi
la kanay, “Dat sabin mu wati
kanyan nu sabêt ta karapatan

* **19:36** 19:36 In-makmak lay balabal la gawan sa panggalang la kana. † **19:38** 19:38 Mani Kanta 118:26. ‡ **19:46** 19:46 Isaias 56:7. § **19:46** 19:46 Jeremias 7:11.

mun manyag parabaysên? Sisabêt ta nam-i kamun parabaysên
na karapatan?”
3 Pikitbayan silan Jesus,
“Patangên kataw êt. Sabin yu
wati kangku 4 nu kansabêt ubat ta
karapatan Juan ya mamawtismu,
kan Bapan Namalyari o sa tawu?”
5 Kabay nisasabi sila, “Nu sabin
tamuy ‘kan Bapan Namalyari’,
sabin nay naman êt kantamuy,
‘Uysiyan a kaw yabay maniwala
kan Juan ta?’ 6 Nuwa nu sabin
tamuy ‘sa tawu’, batwan kita-
mun mani tawu, gawan maniwala
silan propetan Bapan Namalyari
si Juan.”
7 Kabay nakitbay sila, “A yan
tanda.”
8 Sinabin Jesus kalla, “Nu
parabaydu, a ku êt sabin kamuyu
nu sisabêt ta nam-i kangkun
karapatan manyag ati.”

Ya paalimbawa tungkul sa mani manggitna
(Mateo 21:33-46; Marcos 12:1-12)

9 Amêsên, ingkuwentuy na
êt Jesus ya paalimbawa sa
mani tawu, “Dilag gisay tawuy
nananêm ubas sa panggitnan na.
Amêsên, impasamak nay ubasan
na sa mani makisamak ta naku
ya sa marayuy lugal. Buy nanugêl
ya baydun mabuyut ta panawun.
10 Sên panawun nan pamupul, in-
utus nay gisay ipus na sa mani
kasamak na amên kêwên na
dakay na. Nuwa ya ipus ya in-
utus na, dinugêdugên kasamak
buy impatas layan ayin gintan.
11 Kabay niutus yan manguman
kaatag ipus, nuwa dinugêdugê
laya êt buy impakadêng-êy
bayu impatas layan ayin gintan.
12 Niutus yan ikatluy ipus, nuwa
sinugatsugat laya êt buy impatas.
13 Kabay nangisip pa magbandin
ubasan, ‘Sabêt ta daygên ku?
Tanda kina. Iutus kuy kakaidwan
kun anak. Dat galangên laya.’ ”
14 “Nuwa sên nakitan mani
kasamak ya anak magbandi,
nisasabi sila, ‘Ah! Ati yay taga-
pagmana! Patin tamu ya amên
mapagbandi tamuy mapagmana
na.’ 15 Kabay dinakêp layan
ginuluy sa lawasan ubasan buy
pinati.”
Amêsên, pinatang Jesus ya
mani mallêngê, “Sabêt amêsên
na daygên magbandin ubasan
sa mani kasamak na? 16 Pilmin
lakwên na sila buy patin. Pa-
makayari, ipasamak na tana sa
kaatag ya ubasan na.”
Sên nalêngên mani tawuy abiin,
sinabi la, “Agana ta dayi tulu-
tan Bapan Namalyarin malyari ya
abiin!”
17 Nuwa pinakaêlêw Jesus ya
mani tawu buy sinabi na kalla,
“Sabêt ta labay sabin ati ya naka-
sulat sa Kasulatan Bapan Namal-
yari?
‘Ya batuy insakwil mani mami-
paydêng bali,
sabay ya batuy nagin pundasyun.’
”*
18 Sinabi pun êt Jesus, “Sisabêt
man na manabu sa batun abiin,
mangatutunglu. Nuwa ya manab-
wanan abiin, mangayayapung.”

Ya patang tungkul sa pamayad buwis
(Mateo 22:15-22; Marcos 12:13-17)

19 Napukatan mani manurun
Kautusan buy mani mamunun
pari ya sabay silay pantukuyun
Jesus sa paalimbawa na. Kabay
dakpên layna dayi si Jesus sa
uras abitu, nuwa nalimu sila sa
mani tawu. 20 Kabay nangêtêng
sila tan kaatag panawun. Nami-
utus silan mani tawuy magtatal-
ingkayun mangêd da pandaygên
la sa pamaku la kan Jesus. Pakan
labay layan dakpên sa pagsabi na

* **20:17** 20:17 Mani Kanta 118:22.

buy amên maipadakêp sa gobernador. 21 Sinabin mani mag-
tatalingkayu kan Jesus, “Manuru,
tanda yan na pêtêg ga mani
pansabin mu buy pan-ituru mu.
Ayin kan pampilinin, nun a kay
kapêtêgan tungkul sa kalabayan
Bapan Namalyari ya pan-ituru
mu. 22 Amêsên, dilag kay ipatang
kamu. Sêpat kitamu nayin ma-
mayad buwis sa Emperador Roma
o asê?”
23 Nuwa tandan Jesus ya kay
magtatalingkayu sila. Kabay sin-
abi na kalla, 24 “Ipakit yu kangkuy
pera. Kansabêt lupa buy lagyuy
makit yu di?”
Nakitbay sila, “Sa Emperador.”
25 Kabay sinabin Jesus, “Nu
parabaydu, idin yu sa Emperador
ya para sa Emperador buy idin yu
kan Bapan Namalyari ya para kan
Bapan Namalyari.”
26 Kabay a la nadakêp si Jesus
sa pagsabi na sa arapan malakêy
tawu buy ayin silan nasabi gawan
nakaupapas sila sa pikitbay na.

Ya patang tungkul sa pangabyay manguman
(Mateo 22:23-33; Marcos 12:18-27)

27 Amêsên, dilag dakun umnuy
Saduseoy nagdani kan Jesus amên
patangên ya. Ya mani Saduseo,
a sila maniwalan manguman
mabyay ya mani nangamamati.
28 Amêsên, sinabi la kan Jesus,
“Manuru, ayun sa Kautusan na
impasulat kan Moises, nu ya
gisay liyaki, nati yan ayin anak
sa asawa na, sêpat pag-asawan
patêl nay liyaki ya bayaw nay
nabal-u amên makaanak sila para
sa patêl nay nati.† 29 Amêsên,
dilag pituy mipapatêl la lawyaki.
Nakapag-asaway panganay, nuwa
nati yan ayin anak. 30 Kabay
ya ikalway panganay, napag-
asawa nay nabal-u, nuwa nati
ya êt ayin anak. 31 Para êt
bayduy nalyari sa ikatlu angga
sa ikapituy patêl la. Namatyan
lan kaganawan ayin anak sa
babayi. 32 Sa katatawliyan,
nati êt ta bal-u. 33 Amêsên,
sa allun pangabyay manguman
nangamamati, sisabêt ta asawan
abituy babayi, gawan napag-
asawa yan pituy mipapatêl?”
34 Nakitbay si Jesus, “Ya mani
tawu sa panawun ati, mag-asawa
sila. 35 Nuwa ya mani pinilin
Bapan Namalyari ya pabyayên
nan manguman buy miawyun
sa pag-arian na, a silayna mag-
asawa. 36 Buy a sila mati
ta kaparisu silan mani ang-el.
Anak silaynan Bapan Namalyari,
gawan pinabyay na silan mangu-
man. 37 Agyan si Moises, nag-
papêtêg yan pabyayên mangu-
man Bapan Namalyari ya nanga-
mamati. Tagawan insulat Moi-
ses ya tungkul sa magdêkêtdêkêt
ta puun kayu nu saantu nan
binêg Panginuun, ‘Bapan Namal-
yarin Abraham, Isaac, buy Jacob.’‡
38 Ya labay sabin, nabyay sila,
tagawan alwa yan Bapan Namal-
yarin nangamamati, nun a Bapan
Namalyari yan nangabyay. Ta
ya kaganawan tawu, nabyay sa
pangêlêw na.”
39 Amêsên, sinabin umnuy
mani manurun Kautusan, “Ma-
nuru, mangêd da pikitbay mu!”
40 Kabay ayin nan nakadêgdêg
mamatang kana.

Ya patang tungkul kan Cristu
(Mateo 22:41-46; Marcos 12:35-37)

41 Amêsên, namatang êt si Je-
sus kalla, “Parasaantun masabin
mani tawuy si Cristuy impan-
gakun Bapan Namalyari, kay layi
yan Arin David? 42 Pakan insulat
yan Arin David sa librun mani
Kanta ya tungkul kan Cristuy,

† **20:28** 20:28 Deuteronomio 25:5. ‡ **20:37** 20:37 Exodo 3:6.

‘Sinabin Bapan Namalyari sa Panginuun ku,
miknu ka sa wanan ku,
43 angga sa mapasuku ku ka-
muy mani kapati mu.’ ”§
44 Sinabi pun êt Jesus, “Amêsên,
nu binêg Arin David Panginuun
ya Cristu, parasaantun masabin
mani tawuy si Cristuy kay layi yan
Arin David?”

Patanda laban sa mani manurun Kautusan
(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40)

45 Kaban mallêngê kan Jesus
ya kaganawan tawu, sinabi na sa
mani tagasunul na, 46 “Mangillag
kaw sa mani manurun Kautu-
san. Labaylabay lan mamitan
nakayaming makarang buy labay-
labay lan galangên silan mani
tawuy malibasan la. Labay-
labay lan miknu sa iknuwan
na in-il-an para sa maulagay
tawu sa mani balin pagtipunan
mani Judio buy sa mani kalutu.
47 Pampurayitin la êt ta mani
nabal-uy babayi amên makwa lay
mani pibandiyan la buy magma-
mangêdan sila sa arapan mani
tawu sa kapamilatan makarang
nga panalangin la. Kabay lanu,
luyang pun nabyat ta pamarusan
Bapan Namalyari kalla.”

21

Ya indin bal-u
(Marcos 12:41-44)

1 Kaban idi pun si Jesus buy
mani tagasunul na sa kasawangan
Templu, nakit nay mani mabandi
ya mam-in pera la sa pamyanan
pera para sa Templu. 2 Buy
nakitan na êt ta gisay kaluluy
babayi ya bal-uy nam-in luluway
pirasun barya sa pamyanan pera.
3 Kabay sinabin Jesus sa mani
tagasunul na, “Pansabin ku ka-
muyuy igit pun maulagay indin
nabal-u kaysa indin kaganawan.
4 Tagawan na indin mani ma-
bandi, kay abituy a layna kaylan-
gan. Nuwa ya bal-u, agyan kay
kalulu ya, inlapas na pun indin ya
panaliw nan kanên na.”

Ya alimbawa tungkul sa pangalasak un Templu
(Mateo 24:1-2; Marcos 13:1-2)

5 Amêsên, dilag dakun um-
nuy tagasunul Jesus ya misasabi
tungkul sa mangangêd da batu
buy sa pampakangêd da pan-idin
sa Templu.
Sên nalêngên Jesus ya pisas-
abyan la, sinabi na kalla, 6 “Ya
mani mangêd da nakitan yu,
lumatêng nga alluy malasak ka
kaganawan abiin buy ayin batuy
mitagan na nakapaluntu sa ka-
parisu nan batu.”

Ya mani kasakitan buy pamasakit
(Mateo 24:3-14; Marcos 13:3-13)

7 Amêsên, namatang nga mani
tagasunul na, “Manuru, makanu
malyari ya abiin buy sabêt ta
tanda' ya marani yan malyari ya
abitu?”
8 Kabay nakitbay si Jesus,
“Mangillag kaw amên a kaw
mailitêp agyan sisabêt man.
Tagawan malakêy lumatêng nga
manggamit lagyu ku buy sabin
lay, ‘Sikuy Cristuy impangakun
Bapan Namalyari.’ Sabin la
êt, ‘Inlumatêng ngay katganan
babun luta!’ Agana kaw makipa-
paniwala kalla. 9 Buy nu dilag
kaw mabalitan na migegera buy
milalaban, agana kaw malimu.
Ta sêpat malyari ya abiin, nuwa
asê pun tambêng lumatêng nga
katganan babun luta.”
10 Amêsên sinabi pun êt Jesus
kalla, “Migegeray mani bansa buy
migegera êt ya mani kaarian la.
11 Dilag lumatêng nga masikan na
layun buy lumatêng êt ta sadyay

§ **20:43** 20:43 Mani Kanta 110:1.

layang buy sakit ta ikamati sa
magmikakanayun na lugal. Buy
makakit kaw mani tanda' ya ma-
makapalimu buy mamakaupapas
ya ubat sa langit.”
12 “Nuwa bayu malyari ya
kaganawan abiin, dakpên buy
pasakitan kaw mani tawu gawan
sa panunul yu kangku. Buy iarap
lakaw sa mani balin pagtipunan
mani Judio amên litisin buy
ipasukul. Iarap lakaw êt sa
mani ari buy sa mani gober-
nador. 13 Abiin nay panawun
yu amên makapagpapêtêg kaw
kalla tungkul kangku. 14 Kabay
itanêm yu sa isip yuy agana kaw
napitik nu sabêt ta sabin yu
bilang pamitanggul yu sa sarili yu,
15 tagawan ipaisip ku kamuyuy
sêpat yun sabin buy biyan kataw
kabiyasnan ya asê agyun labanên
o sambutun kapati yu. 16 Ta agyan
ya mani mangatwa buy mani
patêl yu, mani kamag-anak yu
buy mani kaluguran yu, igawang
lakaw buy ipapati lay dakun
umnu kamuyu. 17 Gawan sa
panunul yu kangku, kasulapwan
kaw kaganawan tawu. 18 Nuwa a
kaw paulayan Bapan Namalyari,
ta agyan gisay sabut sa ulu yu,
asê mitas. 19 Buy nu mibabata
kaw, mabiyan kaw biyay ya ayin
katganan.”

Ya pangalasak Jerusalem
(Mateo 24:15-21; Marcos 13:14-19)

20 Sinabin pun Jesus, “Nu
makit yuy nakapalitêng nga mani
sundalus sa Jerusalem, tanda
yinay marani yay panira kana.
21 Kabay ya kaganawan idi sa
Judea, kaylangan tumakas san
maku sa kabubung-uyan buy
ya kaganawan idi sa balayan
Jerusalem, kaylangan tambêng
ngan mita. Buy ya kaganawan
idi sa panggitnan, aganay na
pun mag-udung sa balayan
Jerusalem. 22 Tagawan abituy
panawun pamarusa amên matu-
pad ya mani idi sa Kasulatan.
23 Mamakapalunus ya mani
nabuktut buy mani mamasusu sa
allun abiin, tagawan magkasakit
silan tumakas. Nabyat ta
kasakitan na madanasan mani
tawu sa lutan ati, ta katubagan
sila. 24 Ya kaatag kallay patin sa
kêya buy ya kaatag, dakpên ta
ipusun sa marayuy lugal. Buy ya
balayan Jerusalem, sakupun mani
alwan Judio angga sa mayari
ya panawun na intakdan Bapan
Namalyari kalla.”

Ya pag-udung Jesus sa babun luta
(Mateo 24:29-31; Marcos 13:24-27)

25 Sinabi pun êt Jesus, “Makakit
kaw tanda' sa allu, sa buwan,
buy sa mani bêtêwên. Buy ya
kaganawan bansa baydi sa babun
luta, magulu ta malimu sila sa
tarit alun sa dagat. 26 Mabtêk
ya mani tawu sa sadyay limu la
gawan sa mani malyari sa babun
luta, tagawan maubus maêyêg ga
mani bagay ya idi sa langit buy
mitas sila sa binyanan la. 27 Sa
panawun abiin, sikuy ubat sa
langit ta in-Anak Tawu, makitan
lakun lumatêng nga idi sa ulap ya
dilag kapangyarian buy mamaka-
pasilêw wa sawang. 28 Nu mag-
umpisay nan malyari ya mani
abiin, midêng kaw mangêlêw sa
langit ta marani yay pamiligtas
kamuyu.”

In-alimbawan Jesus ya pal-lumatêng na sa puun kayun igus
(Mateo 24:32-35; Marcos 13:28-31)

29 Ingkuwentun Jesus kallay
gisay paalimbawa. Sinabi na,
“Elêwên yuy puun kayun igus buy
ya kaatag puun kayu. 30 Nu mag-
bulung ngay mani ati, tanda yinay
marani yay kaynitan. 31 Para êt

bayduy malyari lanu. Nu makitan
yinan malyari yay mani pansabin
ku, matandan yuy marani yanay
pag-arin Bapan Namalyari.”
32 “Pansabin ku kamuyuy bayu
mati ya kaganawan tawu sa
panawun amêsên, matupad day
kaganawan sinabi ku. 33 Ya langit
buy luta, dilag katganan. Nuwa ya
mani sabi ku, manugêl kanuman.”

Mangillag kaw

34 Sinabi pun êt Jesus,
“Mangillag kaw. Agana kaw
magpagtan sa kasimbawan,
paglasing, buy kapigaganakan sa
biyay amên a kaw malatngan ya
asê nakal-an sa allun pallumatêng
kun manguman. 35 Gawan bêngat
tan lumatêng nga allun abitu sa
kaganawan tawu sa babun luta
un ayin magtanda. 36 Kabay
magpakal-an kaw sa kaganawan
uras. Pawa kaw manalangin ya
biyan nakaw kapas-êyan amên
malampusan yuy kaganawan
kasakitan ya malyari sa lumatêng
nga allu amên makapakiarap kaw
kangkuy ubat sa langit ta in-Anak
Tawu.”
37 Allu-allu manuru si Jesus
sa kasawangan Templu. Pa-
makayabi, mamaku ya sa Bung-
uy mani Ulibu amên mamawat-
wat yabi. 38 Maranun mamakuy
mani tawu sa kasawangan Tem-
plu amên mallêngê kan Jesus.

22

Ya pangamatin Jesus
(Mateo 26:1-5; Marcos 14:1-2; Juan 11:45-53)

1 Amêsên, marani yanay Pestan
Tinapay ya ayin Pamalbag ya
sabay ya Pestan Kaligtasan. 2 Ya
mani mamunun pari buy mani
manurun Kautusan, mangisip
silan paralan nu parasaantu
lan maipapati si Jesus un ayin
makatanda, gawan malimu sila
sa mani tawuy mallêngê kana.

Nakisupakat si Judas sa mani kapatin Jesus
(Mateo 26:14-16; Marcos 14:10-11)

3 Si Judas ya pambêgên Iscari-
ote, gisa ya sa mapu buy luway
tagasunul Jesus. Nuwa sinakup
yan Satanas. 4 Kabay amêsên,
naku si Judas sa mani mamunun
pari buy sa mani puun magbantay
sa Templu. Buy pisasabyan la
nu parasaantu nan maisupakat
si Jesus kalla. 5 Ingkatula la
êt ta pamikisupakat Judas kalla
laban kan Jesus. Buy nan-
gaku silan biyan layan pera.
6 Nalabay êt taman si Judas.
Kabay ubat ta baydu, nangêtêng
nginan panawun na masawpan
na silan mandakêp kan Jesus ya
asê matandan malakêy tawu.

Ya pamil-an apunan para sa Pesta
(Mateo 26:17-25; Marcos 14:12-21; Juan 13:21-30)

7 Amêsên, inlumatêng ngay
nunan allun Pestan Tinapay ya
ayin Pamalbag. Sa allun abitu,
ya mani Judio, kaylangan lan ma-
matin anak tupa ya kêna la sa
Pestan Kaligtasan. 8 Kabay in-
utus Jesus si Pedro buy si Juan.
Sinabi na, “Mita kawna, ta il-an
yuy apunan tamu para sa Pestan
Kaligtasan.”
9 Kabay namatang si Pedro buy
si Juan, “Antuy labay mun pamil-
anan yan apunan tamu?”
10 Nakitbay si Jesus, “Pamaka-
sun yu sa balayan Jerusalem,
matbêng yuy gisay liyaki ya
mantan bangay naglanêm.
Pakilakwan yuya sa bali ya
sunan na. 11 Buy sabin yu sa
magbali, ‘Pan-ipatang Manuru
nu saantuy kuwartuy pamil-
anan apunan para sa Pestan
Kaligtasan kaawyun nay mani
tagasunul na.’ 12 Pakilaku nakaw
sa babu buy ituru na kamuyuy
gisay makwal la kuwartu. Idi

ya bayduy kaganawan magamit.
Baydu yun il-an na apunan tamu."
13 Amêsên, namitay na si Pedro
buy si Juan buy nakitan lay pêtêg
ga kaganawan sinabin Jesus kalla.
Kabay in-il-an la bayduy apunan
la para sa Pestan Kaligtasan.

Ya tawlin apunan Jesus
(Mateo 26:26-30; Marcos 14:22-26; 1 Corinto 11:23-25)

14 Sên uras san apunan, niknuy
na si Jesus sa arapan lamesa
kaawyun mani apostul na.
15 Sinabin Jesus kalla, "Labay
kuy bayu ku madanasan na
pamasakit, makaêm kataw pun
sa apunan sa Pestan Kaligtasan.
16 Gawan pansabin ku kamuyuy
a kina manguman mangan ati
angga sa matupad da labay sabin
ati sa pag-arin Bapan Namalyari."
17 Amêsên, kingwa nay pang-
inêman na dilag alak ka diyag sa
sabên ubas, ta nagpasalamat ya
kan Bapan Namalyari buy sinabi
na kalla, "Kêwên yuy ati buy pii-
inêman. 18 Pansabin ku kamuyuy
a kina manguman minêm alak ka
diyag sa sabên ubas anggan asê
pun lumatêng nga pag-arin Bapan
Namalyari."
19 Amêsên, nangwa yan tinapay
buy impasalamat na kan Bapan
Namalyari. Binis-ilbis-il nay ati
buy inggawang na kalla. Sinabi
na, "Ati ya lawini kuy pan-idin
ku para kamuyu. Daygên yuy ati
bilang pangganaka yu kangku."
20 Pamakayari lan nangan, para
êt bayduy dinyag na sa pan-
inêmên. Kingwa nay ati buy
sinabi na, "Ya pan-inêmên na ati,
sabay ya bayuy kasunduwan ya
pinagpapêtgan daya ku ya mibu-
lug para kamuyu."
21 Sinabin Jesus, "Nuwa lêng-
ên yuy ati! Kaêm tamu amêsên
na tawuy mamisupakat kangku.
22 Ta sikuy ubat sa langit ta in-
Anak Tawu, patin naku, gawan
abituy intalagan Bapan Namal-
yari kangku. Nuwa taganan ma-
makapalunus ya tawuy mamisu-
pakat kangku." 23 Amêsên, nipap-
atang nga mapu buy luway apos-
tul na nu sisabêt kallay manyag
parabaydu.

Ya pisusubakan nu sisabêt ta pinakadakila

24 Nisusubakan na mani apostul
Jesus nu sisabêt kallay pinakadak-
ila. 25 Kabay sinabin Jesus
kalla, "Asê ustuy isip yu. Pan-
ipilit mani alwan Judioy labay
la sa mani pansakupun la buy
labay lay sunulun buy bêgên
silan 'Mapanawup'. 26 Nuwa al-
wan parabaysên kamuyu. Ta ya
pinakamatag-ay, sêpat yan mag-
pakayêpa buy ya mamunu, sêpat
yan magin kaparisun gisay ipus.
27 Tagawan sisabêt dayi ya igit
pun matag-ay, ya tawuy nakaik-
nun mangan o ya tawuy magsuyu
kana? Alwa nayin sabay ya tawuy
nakaiknun mangan? Nuwa sikuy
magsuyu kamuyu agyan sikuy
mamunu yu."
28 "Sa mani panubuk ka di-
nanasan ku, a yuku inlakwanan.
29 Kabay gawan binyanan nakun
kapangyarian Bapa kun mag-ari,
biyan kataw êt parabayduy ka-
pangyarian. 30 Daygên kuy abiin
amên makaêm kataw mangan
buy minêm sa lamesa ku baydu
sa pag-arian ku. Buy miknu kaw
sa mapu buy luway turonu amên
mangukum sa mapu buy luway
layin Israel."

Sinabin Jesus ya ipuglaw yan Pedro
(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Juan 13:36-38)

31 Sinabin Jesus kan Simon ya
pambêgên lan Pedro, "Pakalêng-
ên muy ati ya Simon! Nakisabi

si Satanas kan Bapan Namal-
yari amên subukun nakaw ka-
ganawan kaparisun pamibalus-
bus trigu. 32 Nuwa manalan-
gin naku para kamu amên asê
mangaynay panampalataya mu
kangku. Buy nu magsisi ka buy
mag-udung kayna kangku, pas-
êyên muy panampalatayan map-
atêl mu."
33 Nakitbay si Pedro, "Pangin-
uun, nakal-an nakun isukul o mati
kaawyun mu."
34 Nuwa sinabin Jesus kana, "Pe-
dro, pansabin ku kamuy bayu
mangkati ya manuk amêsên yabi,
katitlu mukun ipuglaw."

Sa panawun kasakitan

35 Amêsên, sinabin Jesus sa
mani tagasunul na, "Sabitun in-
utus kataw un ayin gintan ya
susut, bag, o isteping, nagkulang
kaw nayi?"
Nakitbay sila, "Asê."
36 "Nuwa amêsên," sinabin Je-
sus, "nu dilag kaw susut o bag,
gêtan yu. Buy nu ayin kaw
kêya, isaliw yuy yaming yu buy
manaliw kaw kêya. 37 Tagawan
pansabin ku kamuyuy kaylan-
gan matupad ya idi sa Kasula-
tan tungkul kangku, ya paradi,
'Pan-ibilang layan gisa sa mani
makasalanan.' Buy abiin na naka-
sulat tungkul kangku, matupad da
amêsên."*
38 Kabay sinabin mani taga-
sunul na, "Panginuun, dilag kay
luway kêya baydi!"
Nakitbay ya, "Ustuy nay abiin."

Nanalangin si Jesus sa Bung-uy mani Ulibu
(Mateo 26:36-46; Marcos 14:32-42)

39 Amêsên, naku si Jesus sa
Bung-uy mani Ulibu, kaparisun
mana nan pandaygên. Buy naki-
laku kanay mani tagasunul na.
40 Sên idi silayna baydu, sinabin
Jesus kalla, "Pawa kaw manalan-
gin amên a kaw masambut tuksu."
41 Amêsên, nagpakarayun
pêrad si Jesus kalla buy nanduku
yan nanalangin. Sinabi na,
42 "Bapa ku, nu kalabayan mu,
itas muy pamasakit ta madanasan
ku. Nuwa paraman baydu, alwan
kalabayan kuy masunul, nun a
ya kalabayan mu." 43 [Amêsên,
nagpakit kanay ang-el ya ubat
sa langit buy pinapas-êy nay
nakêm Jesus. 44 Sa sadyay lungkut
matanam Jesus, nanalangin
yan buun nakêm angga sa
sinayngêtan yan paran dayay
nantulu sa luta.]
45 Pamakayari nan nanalangin,
nidêng ya buy inudung nay mani
tagasunul na buy nalatêng na
silan mamabêlêw, gawan napagal
sila sa sadyay lungkut. 46 Kabay
sinabi na kalla, "Alwa ta, siyan
mamabêlêw kaw yata? Mimata
kaw buy manalangin amên a kaw
masambut tuksu."

Ya pandakêp kan Jesus
(Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Juan 18:3-11)

47 Kaban magsabi pun si Jesus,
inlumatêng nga malakêy tawu. Si
Judas ya gisa sa mapu buy luway
tagasunul nay manguna kalla. Di-
nanyan na si Jesus buy dinêp sa
pingi. 48 Nuwa sinabin Jesus kana,
"Dêp nayi ya pamisupakat mu
kangkuy in-Anak Tawuy ubat sa
langit?"
49 Sên nakitan mani tagasunul
Jesus ya mani nalyari, sinabi la,
"Panginuun, tabtabên yana nayi
sila?" 50 Amêsên, tinabtab un gisa
sa mani tagasunul Jesus ya wanan
têk ipus pinakapuun pari.
51 Nuwa sinabin Jesus, "Ustuy
nay abiin!" Dinukpan nay têk ipus
buy pinaiyul na.
52 Sinabin Jesus sa mani ma-
munun pari, sa mani kapitan

* **22:37** 22:37 Isaias 53:12.

mani magbantay sa Templu buy
sa mani mangatway manungku-
lan, “Tulisan naku nayi? Uysiyan
mantan kaw yan mani kêya buy
pamatuk amên dakpên naku ta?
53 Inallu-allu wakun idi baysên
kamuyu sa Templu. Uysiyan a
yuku yata dinakêp ta? Nuwa
ati ya panawun ya indin kamuyu
amên dakpên naku. Ta sa uras ati,
kapangyarian Satanas ya mag-ari
kamuyu.”

Impuglaw Pedro si Jesus un a na kilala
(Mateo 26:57-58; 26:69-75; Marcos 14:53-54; 14:66-72; Juan 18:12-18; 18:25-27)

54 Dinakêp la si Jesus buy gintan
sa balin pinakapuun pari. Na-
nunul êt si Pedro, nuwa kay idi
ya sa marayun pêrad. 55 Baydu
sa kasawangan bali, nagpaybay
mani tawu buy niknu sila sa agid
atug amên mimudu. Buy naki-
iknu êt si Pedro baydu kalla amên
mimudu. 56 Amêsên, dilag gisay
ipus ya babayi ya nakakit kan
Pedro ya nakaiknun mamimudu
sa danin atug. Kabay pinakaêlêw
naya buy sinabi na, “Pagkaawyun
êt Jesus ya liyakin atiyê.”

57 Nuwa impuglaw yan Pedro,
“Te! A kuya kakilala.”

58 A naêpêng, dilag êt nakakit
kana buy sinabi, “Alwa nayin
pagkaawyun laka êt?”

Nakitbay si Pedro, “Te! Asê.”

59 Pamakayari bay-in gisay
uras, impilit êt gisay, “Pêtêg êt
pagkaawyun yan Jesus ya tawun
ati, tagawan taga Galilea ya êt.”

60 Nuwa sinabin Pedroy, “Te! A
ku tanday pansabin mu!” Buy
kaban magsabi ya, nangkati ya
manuk. 61 Nangawing si Je-
sus buy pinakaêlêw na si Pe-
dro. Kabay naisip Pedroy sin-
abin Jesus kana, “Bayu mangkati
ya manuk amêsên yabi, katitlu
mukun ipuglaw.” 62 Kabay nagsal-
wang si Pedro buy sadyay tangis
na.

Pinustak la si Jesus buy dinugêdugê
(Mateo 26:67-68; Marcos 14:65)

63 Pinustak buy dinugêdugê
yan mani magbantay kana.
64 Tinakpan la êt ta mata na buy
sinabi la kanay, “Ulên mu nu
sisabêt ta nandugê kamu?” 65 Buy
malakê pun êt ta nadawak ka
sinabi la laban kana.

Gintan si Jesus sa mani mangatwan Judioy mangatuynungan
(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Juan 18:19-24)

66 Pamakamaranun, nititipun
na mani mangatwan Judioy man-
gatuynungan. Dilag mani ma-
munun pari buy mani manurun
Kautusan. Amêsên, gintan si Je-
sus ta in-arap kalla. 67 Sinabi
la kana, “Sabin mu kanyan nu
sikay Cristuy impangakun Bapan
Namalyari.”

Nakitbay si Jesus, “Agyan sabin
ku kamuyu, a yuku paniwalan.
68 Buy nu patangên kataw, a yu
êt pakitbayan. 69 Nuwa paubat
amêsên, sikuy ubat sa langit
ta in-Anak Tawu, miknu wakina
sa wanan Bapan Namalyari ya
Makapangyarian.”

70 Kabay sinabin kaganawan,
“Nu parabaydu awêd, pansabin
mu nayi ya sika ya Anak Bapan
Namalyari?”

Nakitbay si Jesus, “Sikaw way
nagsabi ya sikina.”

71 Kabay sinabi la, “A tam-
ina kaylangan na dilag kaatag
magpapêtêg, ta nalêngê taminay
pagsabi na.”

23

In-arap si Jesus kan Gobernador Pilato
(Mateo 27:1-2; 27:11-14; Marcos 15:1-5; Juan 18:28-38)

1 “Pamakayarin abitu, nidêng
silan kaganawan buy in-arap la
si Jesus kan Gobernador Pilato.
2 Kabay inumpisan lay panangkan
la kan Jesus. Sinabi la kan
Gobernador Pilato, ‘Nadakêp
yan na tawun ati ya managyat
mani tawun lumaban sa gubernu.
Pansabin nay agana silayna
mamayad buwis sa Emperador
Roma. Pansabin na pun na siyay
ari ya Cristuy impangakun Bapan
Namalyari.’ ”
3 Kabay pinatang Gobernador
Pilato si Jesus, “Sika nayi ya Arin
mani Judio?”
Nakitbay si Jesus, “Sikay nay
nagsabi.”
4 Kabay sinabin Gobernador Pi-
lato sa mani mamunun pari buy
sa mani tawu, “Ayin nakun makit
ta kasalanan sa tawun ati.”
5 Nuwa impilit lan sinabi, “Ya
tawun abiin, panggulun nay mani
tawu sa buun prubinsyan Judea
sa kapamilatan panuru na. Nag-
umpisa yan nanuru sa prubin-
syan Galilea. Buy amêsên, idi
yina êt baydi sa Jerusalem.”

*In-arap si Jesus kan Gober-
nador Herodes Antipas*

6 Sên nalêngên Pilatoy sinabi
la, pinatang na nu taga Galilea
si Jesus. 7 Si Herodes Antipas ya
gobernador sa prubinsyan Galilea
buy sa panawun abitu, idi ya êt sa
Jerusalem. Kabay sên natandan
Pilatoy taga Galilea si Jesus, sinabi
na, “Gêtan yuya kan Gobernador
Herodes Antipas.”
8 Sên nakitan Gobernador
Herodes Antipas si Jesus, sadyay
tula na, ta mana naynan labay
makitan si Jesus gawan malakêy
mangalêngê na tungkul kana.
Buy labay na êt makitan na
mamakaupapas sa diyag na.
9 Kabay malakêy impatang
Gobernador Herodes Antipas
kan Jesus, nuwa a ya nakitbay.
10 Ya mani mamunun pari buy
mani manurun Kautusan, nidêng
sila buy masnêg lan pansabin
na panangkan la laban kan
Jesus. 11 Amêsên, si Gobernador
Herodes Antipas buy mani sun-
dalus na, pinustak buy inuyam la
si Jesus. Pinayamingan laya pun
êt mangêd da yaming kaparisun
yaming ari buy in-udung laya
kan Gobernador Pilato. 12 Si
Gobernador Herodes Antipas buy
si Gobernador Pilato, nisuluk sila
sabitun nuna, nuwa paubat sa
allun abiin, mikaluguran silayna.

*Inatulan kamatyan si Jesus
(Mateo 27:15-26; Marcos 15:6-
15; Juan 18:39-19:16)*

13 Impabêg Pilatoy mani mamu-
nun pari, ya kaatag manungkulan
buy ya malakêy tawu. 14 Buy
sinabi na kalla, “Gintan yu
kangkuy tawun ati gawan pans-
abin yuy sabay siyay pangubatan
kagulwan. Pinakapatang kuya
sa malêngê yu, nuwa ayin
nakun nakit ta kasalanan sa pa-
isangkan yu kana. 15 Agyan
si Gobernador Herodes Antipas,
parabaydu êt ta napagpapêtgan
na. Kabay impaudung na si Jesus
baydi kantamu. Ya tawun ati,
ayin yan nadyag ga kasalanan
amên parusan yan kamatyan.
16 Kabay ipabarug kuya tana bayu
kuya ipabus.” 17 [Balang Pestan
Kaligtasan, kaylangan mamibus
si Pilaton gisay nakasukul.]
18 Nuwa malakêy tawuy
masnêg nagsabin, “Patin na
tawun abiin! Si Barabbas
saman na ibus mu!” 19 (Nasukul
si Barabbas gawan sa pamati
nan tawu buy kaawyun ya sa
mani nagribeldi sa gubernu sa
Jerusalem sabitun nuna.)
20 Labay dayin Pilatoy ipabus
na si Jesus. Kabay nagsabi yan
nanguman ya ipabus si Jesus.
21 Nuwa masnêg sinabin mani

tawuy, “Ipaku ya sa kurus! Ipaku
ya sa kurus!”
22 Katitlun nagsabi si Gober-
nador Pilato. Sinabi na, “Awta?
Sabêt ta kasalanan na? Ayin
nakun makit ta kasalanan kana
amên ipapati ya. Kabay ipabarug
kuya tana bayu kuya ipabus!”
23 Nuwa luyang lan masnêg sin-
abi, “Ipaku ya sa kurus!” Kabay
ayin nan madyag si Gobernador
Pilato 24 buy sinunul na tay kal-
abayan mani tawuy ipaku si Je-
sus sa kurus. 25 Imbus na si
Barabbas ya nakasukul gawan sa
pamatin tawu buy sa pamikipati
sa gubernu. Nuwa inggawang
Gobernador Pilato si Jesus kalla
amên daygên lay labay la kana.

Impaku si Jesus sa kurus
(Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Juan 19:17-27)

26 Amêsên, gintan mani sun-
dalus si Jesus sa lawasan bal-
ayan. Buy sên idi sila pun sa
dan, natbêng lay gisay liyaki ya
maglagyun Simon ya taga Cirene
ya ubat sa panggitnan. Impilit lan
impabakay kan Simon ya kurus
Jesus buy pinasunul laya kana.
27 Malakêy mani tawuy naki-
laku kan Jesus. Malakêy babayi ya
manangis buy manyubêk gawan
sa kalungkutan la sa nalyari kan
Jesus. 28 Nangawing si Jesus
buy sinabi na kalla, “Sikaw wa
mani babayi sa Jerusalem, agana
yuku tangisan ta ya tangisan yi-
naman, ya sarili yu buy maanak
yu. 29 Ta lumatêng nga alluy sabin
mani tawuy, ‘Pinagpalay babayi
ya layus buy ya asê namasusu.’
30 Sa panawun abitu, sabin la sa
mani bung-uy buy sa mani tung-
uy, ‘Tugpawan yukay!’ 31 Tagawan
nu paradi ya pandaygên sa kayuy
nailê, sabêt kayay malyari sa
kayuy nayangu?”*
32 Amêsên, dilag pun luway
tulisan ya gintan amên patin
kaawyun Jesus. 33 Sên nilatêng
sila sa lugal la pambêgên lan
“Bungu”, impaku la si Jesus
kaawyun na mani kriminal. Ya
gisa, idi sa wanan Jesus, buy ya
gisa, idi sa udi na. 34 Amêsên,
sinabin Jesus, “Bapay patawarên
mu sila tagawan a la tanday
pandaygên la.”

Pinibabagutan mani sundalus
ya yaming Jesus. 35 Kaban
malakêy tawuy idi bayduy man-
albay, pan-uyamên si Jesus un
mamunu sa Templu. Sinabi la,
“Inligtas nay kaatag. Nu siyay
Cristuy impangakuy pinilin Bapan
Namalyari, iligtas nay sarili na!”
36 Inuyam ya êt mani sundalus
si Jesus buy paynêmên laya dayin
nangisuy alak. 37 Buy sinabi la
pun kana, “Nu sika yabay ya Arin
mani Judio, iligtas muy sarili mu!”
38 Dilag karatula sa ugtun ulun
Jesus buy paradi ya nakasulat,
“Ati ya Arin mani Judio.”
39 Amêsên, ya gisay tulisan ya
nakapaku sa kurus, inuyam na êt
si Jesus. Sinabi na, “Alwa nayin
sikay Cristuy impangakun Bapan
Namalyari? Iligtas muy sarili mu,
agyan sikay êt!”
40 Nuwa imbawal yan kaawyun
nay nakapaku, “Agana ka
magsabin parabaysên kana! A
ka nayi malimu kan Bapan
Namalyari? Parisu kitamun
pinarusan kamatyan. 41 Taganan
sêpat kitan parusan kamatyan
gawan sa dinyag tay kasalanan.
Nuwa ya tawun ati, ayin yan
dinyag ga kasalanan.”

* **23:31** 23:31 Ya labay sabin, nu pandaygên lay ati kan Jesus ya ayin kasalanan, parasaantu pun kaya sa mani tawuy dilag kasalanan? † **23:43** 23:43 Ya labay sabin Paraiso, gisay lugal ya mamangêd.

42 Buy sinabi na pun kan Jesus, “Jesus, agana mukun kayêk litêpên nu mag-ari kayna.”
43 Nakitbay si Jesus, “Pansabin ku kamuy, amêsên êt makaawyun muku sa Paraiso.”†

Ya pangamatin Jesus
(Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Juan 19:28-30)

44 Sên marani yay ugtuy allu,‡ dinumiglêm ma mamut sa lugal abitu anggay nan alas tres kaawat.§ 45 Kaban nagdêm, bêngat tan naginit ta panabing sa lalên Templu. 46 Amêsên, masnêg sinabin Jesus, “Bapay pan-itiwala ku kamuy ispiritu ku!”* Pamakayari nan sinabi ya abitu, nabuytuwan yan inawanên.
47 Sên nakit kapitan mani sundalus ya nalyari, inulimên na si Bapan Namalyari. Sinabi na, “Pêtêg yabay awêd ayin kasalanan na tawun ati.”
48 Ya mani tawuy naku baydu amên makit lay kaganawan nalyari, nulin pan-apuapun na pagaw la gawan sa sadyay lungkut la.
49 Ya mani babayi ya nakilaku kan Jesus ubat sa prubinsyan Galilea buy kaatag pun na kakilalan Jesus, nakaidêng sila sa narayun pêrad. Nakit la êt ta kaganawan nalyari kana.

Ya pamilbêng kan Jesus
(Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Juan 19:38-42)

50-51 Dilag gisay liyaki ya maglagyun Jose ya taga balayan Arimatea sa prubinsyan Judea. Agyan kaawyun yan mani mangatwan Judioy mangatuynungan, a na kalabayan ya dinyag la kan Jesus. Mangêd yan tawu, matinêk buy kaawyun ya sa mani mangêtêng sa pag-arin Bapan Namalyari. 52 Amêsên, naku si Jose kan Gobernador Pilato ta inyawad nay bangkay Jesus. Nakalabay êt taman si Gobernador Pilato. 53 Kabay kingwan Jose ya bangkay Jesus sa kurus buy binêdbêdan nan telay naputi. Pamakayari, insun nay ati sa pamilbêngan na inlubtan na dapas ya asê pun pinilbêngan.
54 Bernis kaawat ya abitu buy sabay ya allun paglêan para sa Allun Pagpaynawa.
55 Ya mani babayi ya nakilaku kan Jesus ubat sa prubinsyan Galilea, nakilaku sila kan Jose. Nakit lay pinilbêngan kan Jesus buy nu parasaantun insun bayduy bangkay na. 56 Amêsên, ya mani babayi, nuli sila amên mil-an malakêy pabangi ya ipunu la sa bangkay Jesus. Buy sa Allun Pagpaynawa, nagpaynawa sila, gawan abituy idi sa Kautusan mani Judio.

24

Nanguman nabyay si Jesus
(Mateo 28:1-10; Marcos 16:1-8; Juan 20:1-10)

1 Pamakamaranun allun Duminggu, nakuy mani babayi sa pinilbêngan kan Jesus. Gintan lay mani pabangi ya in-il-an la.
2 Pamakalatêng la baydu, nakit lay maragul la batuy pinanakêp sa pinilbêngan kan Jesus ya nibulid dana. 3 Kabay sinumun sila, nuwa a la nakit ta bangkay Jesus. 4 Kaban pan-isipin la nu sabêt ta nalyari, bêngat tan nagpakit kallay luway liyaki ya mamakapasilêw wa yaming nga nakaidêng sa dani la. 5 Gawan sa limu la, nakadêngdêng sila sa luta. Pinatang silan luway liyaki, “Uysiyan pantêkapên yu yay nabyay sa pamilbêngan mani

‡ **23:44** 23:44 Sa Griego, “ikaanêm ma uras,” ya labay sabin, ugtu. § **23:44** 23:44 Sa Griego, “ikasiyam ma uras,” ya labay sabin, ikatlun kaawat. * **23:46** 23:46 Mani Kanta 31:5.

nati ta? 6 Ayin nina baydi.
Nanguman ninan nabyay. Isipin
yuy sinabi na kamuyu sabitun
idi yapun sa prubinsyan Galilea.
Sinabi na, 7 'Sikuy ubat sa lan-
git ta in-Anak Tawu, kaylangan
nakun igawang sa gamêt mani
makasalanan. Ipaku laku sa ku-
rus, nuwa sa ikatluy allu, mangu-
man nakun mabyay.' "
8-10 Ya dakun umnuy babayi ya
miaawyun naku sa pinilbêngan,
si Maria ya taga Magdala, si Juana
buy si Maria ya indun Santi-
ago buy kaatag pun na kaawyun
la. Naganakan mani babayin ati
ya sinabin Jesus sabitun nuna.
Kabay namita sila sa pinilbêngan
buy nag-udung sa mapu buy gisay
apostul Jesus. Buy imbalita lay
nakit la. 11 Nuwa indap mani
apostul alwan pêtêg ga pans-
abin mani babayi, gawan paran
kay diyagdiyag la. Kabay a sila
pinaniwalan. 12 Paraman baydu,
si Pedro, nuwayu yan naku sa
pamilbêngan. Pamakalatêng na
baydu, nanilip ya sa lalê. Nuwa
ayin na bayduy bangkay Jesus.
Ya kay idi ta baydu, abituy telay
makamal la pinamêdbêd kana.
Kabay nuli yan nakaupapas sa
nalyari.

Ya nalyari sa dan papakun Emaus
(Marcos 16:12-13)

13 Sa allu êt abitu, dilag
luway tagasunul Jesus ya mamita
papakun sa baryun Emaus ya
dilag mapu buy gisay kilumetruy
dayu sa balayan Jerusalem.
14 Kaban mamita sila, pisasabyan
lay kaganawan nalyari kan Jesus.
15 Kaban misasabi sila, nagdani
kalla si Jesus buy nakisunul sa
pamita la. 16 Nakitan laya, nuwa
a la makilala si Jesus.
17 Pinatang silan Jesus, "Sabêt ta
pisasabyan yu?" Tinunggên sila.
Makit sa mata lay malungkut sila.
18 Gisa kalla si Cleopas ya
nagsabi, "Gigisa mu ta lawês
sa malakêy tawuy mamaku sa
Jerusalem ya asê nakatanda sa
nalyari baydu dakun nakanu?"
19 Kabay pinatang silan Jesus,
"Awta, sabêt ta nalyari?"

Sinabi la êt taman, "Ya nalyari
kan Jesus ya taga Nazaret. Gisa
yan propetay makapangyarian sa
arapan Bapan Namalyari buy
sa mani tawu. Pinagpapêtgan
nay ati sa kapamilatan mani
makapangyarian na diyag buy
mani makapangyarian na aral na.
20 Impadakêp yan mani mamu-
nun pari buy mani manungkulan
amên atulan yan ipaku sa kurus.
21 Man-umasa kay dayi kana ya
siyay mamibus sa bansan Israel.
Nuwa ikatluy allu nayna amêsên
ubat sa pinati laya. 22-23 Nuwa
nakatêgag kay sa imbalita kanyan
dakun umnuy babayi ya kaawyun
yan naku nangun maranun sa
pinilbêngan kana. A la nakit
ya bangkay Jesus, nuwa nakakit
sila kanun ang-el Bapan Namal-
yari ya nagsabin nabyay nangu-
man si Jesus. 24 Naku êt sa
pinilbêngan kanay dakun umnu
sa mani kaawyun yan na liyaki
buy nakit la bayduy ayin nay
bangkay kaparisun sinabin mani
babayi."

25 Amêsên, sinabin Jesus kalla,
"Ayin kaw ya dayin tanda ta buy
siyan masakit kaw ya êt maniwala
sa kaganawan pansabin mani
propeta! 26 Alwa nayin sinabi
lay kaylangan madanasan Cristu
ya pamasakit bayu ya parangalên
Bapan Namalyari."

27 Impaintindin Jesus kallay ka-
ganawan tungkul kana ya nakasu-
lat sa Kasulatan Bapan Namalyari,
ubat sa mani impasulat kan Moi-
ses angga sa mani insulat mani
propeta.

28 Sên narani silayna sa baryun
Emaus ya pallakwên la, isundu
pun dayin Jesus ya pamita na.
29 Nuwa binênbênan laya, “Ming-
gat kayna pun di kanyan, ta
nadêm mana.” Kabay nakilaku
kalla si Jesus.
30 Sên mangan silayna, king-
wan Jesus ya tinapay buy im-
pasalamat kan Bapan Namalyari.
Binis-ilbis-il nay ati buy indin na
kalla. 31 Sa dinyag nan abitu,
nakilala lay sabay siya awêd si
Jesus. Nuwa bêngat yatan na-
panat sa pangêlêw la. 32 Sinabin
luwa, “Kabay awêd sadyay tula ta
kaban pampakisabyan na kita sa
dan buy pan-ipaintindi na kantay
Kasulatan Bapan Namalyari.”
33 Sa uras êt abitu, nag-udung
sila sa balayan Jerusalem. Pa-
makalatêng la baydu, nalatêng
lay mapu buy gisay apostul Jesus
ya nititipun kaawyun na kaatag
34 ya magsabi kallan luwa, “Pêtêg
awêd da nanguman nabyay ya
Panginuun, ta nagpakit ya kan
Simon Pedro!”
35 Amêsên, insabi êt luway ubat
sa Emaus ya nalyari kalla sa dan
buy nu parasaantu layan nakilala
si Jesus sên binis-ilbis-il nay tina-
pay.

*Nagpakit si Jesus sa mani taga-
sunul na*
*(Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-
18; Juan 20:19-23; Mani Dyag 1:6-
8)*

36 Kaban pisasabyan lay abiin,
nagpakit si Jesus buy nidêng sa
pibunakan la. Sinabi na, “Ma-
pakamuyuy kapatêtbêkan.”
37 Nuwa nakatêgag sila buy
sadyay limu la, gawan indap la
nakakit silan anitu. 38 Kabay
sinabin Jesus kalla, “Alwa ta
siyan malimu kaw yata buy
siyan magluway nakêm yu ta?
39 Elêwên yuy mani gamêt buy
mani bitis ku. Sikuy ati! Talanên
yuku buy êlêwên, alwa kun anitu.
Ta ya anitu, ayin yan laman buy
but-u, nuwa siku dilag.”
40 [Pamakasabi nan abiin, im-
pakit nay mani gamêt buy bitis
na kalla.] 41 A sila pun êt
maniwala gawan sa sadyay tula
la buy nakaupapas sila. Kabay
pinatang silan Jesus, “Dilag kaw
nayin kanên?”
42 Sinabi la, “Dilag!” Kabay
binyanan layan gisay putus
intêktêk ka kênan lanêm.
43 Kingwa nay abiin, ta kinnan
na sa arapan la.
44 Pamakayari, sinabi na kalla,
“Sinabi kina kamuyu sabitun mi-
aawyun kitamu pun ya kaylangan
matupad da kaganawan mani in-
sulat tungkul kangku sa Kautusan
na impasulat kan Moises, ya in-
sulat mani propeta buy sa librun
mani Kanta.”
45 Kabay imbuklat Jesus ya isip
la amên mapukatan lay nakasu-
lat sa Kasulatan Bapan Namal-
yari. 46 Sinabi na kalla, “Ati
ya nakasulat, ‘Ya Cristuy impan-
gakun Bapan Namalyari, kaylan-
gan yan mibabata sa pamasakit
buy mati. Nuwa sa ikatluy
allu, manguman yan mabyay.’
47 Nakasulat êt ta kaylangan iaral
sa kaganawan bansa paubat sa
balayan Jerusalem ya sa kapami-
latan ku, patawarên Bapan Na-
malyari ya kaganawan magsisi sa
mani kasalanan la.”
48 Sinabi pun êt Jesus, “Sikaw
wa makapagpapêtêg sa mani
bagay ya ati. 49 Iutus ku kamuyuy
Ispiritun Bapan Namalyari ya
impangakun Bapa ku. Kabay
manugêl kaw pun sa Jerusalem
anggan asê mapakamuyuy ka-
pangyarian na ubat sa langit.”

Ya pag-udung Jesus sa langit
*(Marcos 16:19-20; Mani Dyag
1:9-11)*

50 Amêsên, pikilakun Jesus ya
mani tagasunul na palaku sa

baryun Bethania. Sên marani
silayna sa baryu, intag-ay nay
luway gamêt na ta pagpalên
na sila. 51 Kaban pagpalên
na sila, nitag-ay yina sa lan-
git. 52 Inulimên laya buy nag-
udung sila sa balayan Jerusalem
un sadyay tula. 53 Buy pawa
silaynan idi sa Templu amên man-
gulimên kan Bapan Namalyari.

Ya Mangêd da Balita tungkul kan Jesu Cristu ayun kan JUAN

Si Jesus ya pambêgên Sabi ya napakadyag tawu

1 Bayu pun dinyag ga ka-
ganawan, dilag gay pambêgên
Sabi.* Ya Sabi, kaawyun nan
Namalyari buy ya Sabi sabay ya
Namalyari. 2 Bayu dinyag ga
kaganawan, ya Sabi, kaawyun
nan Namalyari. 3 Ya kaganawan
bagay, dinyag Namalyari sa ka-
pamilatan Sabi buy ayin dakun
sabêt man na dinyag un ayin na
Sabi. 4 Ya Sabi sabay ya pinangu-
batan biyay buy ya biyay na sabay
ya dêkêt† ya mam-in sawang sa
mani tawu. 5 Ya dêkêt ta ati
sabay ya mam-in sawang sa mani
tawuy idi sa kadlêman‡ buy a ya
masambut un kadlêman.
6 In-utus Namalyari ya gisay
tawuy maglagyun Juan.§ 7 In-utus
ya amên magpapêtêg nu sisabêt
ta dêkêt amên manampalatayay
kaganawan tawu. 8 Alwan si Juan
ya dêkêt, nun a kay in-utus ya
amên magpapêtêg nu sisabêt ta
dêkêt. 9 Ya pêtêg ga dêkêt, in-
lumatêng ngana baydi sa babun
luta ya sabay ya mam-in sawang
sa kaganawan tawu.
10 Nuwa a yapun êt kinilalan
mani tawu, agyan idi yina baydi
buy agyan dinyag nay babun luta.
11 Naku ya sa sarili nan lugal,
nuwa malakêy asê nananggap
kana. 12 Nuwa ya mani nanang-
gap buy nanampalataya kana,
binyanan nan karapatan magin
anak Bapan Namalyari. 13 Nagin
anak silan Bapan Namalyari al-
wan sa kapamilatan pamianak
tawu o sa kalabayan miasawa,
nun a sa kalabayan Bapan Namal-
yari.
14 Napakadyag tawuy Sabi buy
nanugêl yan kaawyun yan. Naki-
tan yan ya kadakilaan na bilang
gigisay Anak Namalyari. Pawa
yan kangêdan buy kapêtêgan.
15 Nagpapêtêg si Juan tungkul
kana. Ati ya masnêg nan pans-
abin, “Sabay siyay pantukuyun ku
sabitun sinabi kuy, ‘Dilag gisay
lumatêng nga mas dakila pun
kangku, tagawan dilag gina bayu
waku pun ianak.’ ”
16 Gawan sa lubus sa kangêdan
na, pawa kitamun makatanggap
kangêdan. 17 Ya Kautusan, indin
Namalyari kantamu sa kapamila-
tan Moises, nuwa ya kangêdan
buy kapêtêgan, indin naman
êt kantamu sa kapamilatan Jesu
Cristu. 18 Ayin pun nakakit sa
Namalyari agyan kanuman, nuwa
ya gigisay Anak nay pawa nan
kaawyun, impakilala nay Namal-
yari kantamu.

Ya pamaptêg Juan tungkul kan Jesus

(Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-18)

19 Impalakun mani puun Ju-
dio sa Jerusalem ya dakun um-
nuy mani pari buy Levita* amên
patangên la si Juan nu sisabêt ya.
20 A na impuglaw wa pêtêg nun a

* **1:1** 1:1 Si ati ya pambêgên Sabi, sabay si Jesus. † **1:4** 1:4 Sa Manan Tipan, ya dêkêt sabay ya pamaptêg kangêdan, pagpapala, pangawyun buy kaligtasan na ubat kan Bapan Namalyari (Job 22:28; 29:3; 33:30; Mani Kanta 4:6; Mani Kawikaan 4:18-19). ‡ **1:5** 1:5 Ya kadlêman sabay ya pamisyay sa lukup Bapan Namalyari buy sa pagpapala na. § **1:6** 1:6 Si nanulat sa librun Juan, sabay si Juan na tagasunul Jesus, alwan si Juan ya Mamawtismu. * **1:19** 1:19 Ya mani layin Levi, manawup sila sa mani pari sa Templu. Bilang 3:17-37. † **1:20** 1:20 Ya Cristu sabay ya ginamit bilang titulu o lagyu. Ya labay sabin Cristu, Mamiligtas.

sinabi na, “Alwan sikuy Cristu† ya
impangakun Bapan Namalyari.”
21 Namatang silayna êt, “Nu
parabaydu, sisabêt ka? Sika nayi
si Propeta Elias ya pan-êtêngên
yan?”
Nakitbay ya, “Alwan siku.”
Kabay pinatang layna êt
manguman, “Nu parabaydu, sika
nayi ya Propetay impangakun
Bapan Namalyari ya lumatêng?”
Nakitbay si Juan, “Alwa êt.”
22 Sinabi la, “Nu parabaydu,
sabin mu kanyan nu sisabêt ka
amên dilag kay maibalita sa nami-
utus kanyan. Sabêt ta masabi mu
tungkul sa sarili mu?”
23 Nakitbay si Juan, “Sabay
sikuy pantukuyun Propeta Isaias
sabitun sinabi nay,
‘Malêngêy gisay tawuy mamibêg
sa kakyangan un paradi,
“Itinêk yuy danan Pangin-
uun.” ’ ”‡
24-25 Amêsên, dilag ga êt in-
utus ya mani Pariseo kan Juan.
Namatang sila, “Uysiyan ma-
mawtismu ka yata, pakan alwan
sika awêd ya Cristu buy alwan
sika si propeta Elias buy alwan
sikay Propetay impangakun
Bapan Namalyari ya lumatêng?”
26 Nakitbay si Juan, “Ma-
mawtismu waku sa lanêm, nuwa
dilag nakaidêng ya kaawyun yu
ya a yu kilala. 27 Sabay siyay
pansabin kuy lumatêng buy a ku
sêpat magin ipus na.”
28 Nalyari ya ati sa lugal Bethania sa lipay Ilug Jordan nu saantun namawtismu si Juan.

Si Jesus ya Tupan Bapan Namalyari

29 Pamakawasak, nakitan Juan si Jesus ya mamadanidani kana. Kabay sinabi na sa mani tawu, “Elêwên yu. Abiti yay Biserun Tupan Bapan Namalyari ya mamitas kasalanan mani tawu sa babun luta! 30 Sabay siyay pantukuyun ku sabitun sinabi kuy, ‘Dilag gisay lumatêng nga mas dakila pun kangku, tagawan dilag gina bayu waku pun ianak.’ 31-33 Sabitun nuna, a ku yapun êt tanda nu sisabêt ya. Nuwa si Bapan Namalyari ya niutus kangkun mamawtismu sa lanêm, sinabi na kangku, ‘Makitan mun magyêpa ya Ispiritu ku sa gisay tawu buy manugêl kana. Sabay siyay tawuy mamawtismu kamuyu sa Ispiritu ku.’ Amêsên, pan-ipapêtêg kuy nakitan kuy Ispiritun Bapan Namalyari ya nanuwad patipati ya nagtabuy ubat sa langit buy nanugêl kana. Kabay naku waku baydi ya mamawtismu sa lanêm amên ipakilala kuya kamuyun mani Israelita. 34 Nakitan kuy abiin buy magpapêtêg gakun sabay siyay Anak Bapan Namalyari.”

Ya nunan mani Tagasunul Jesus

35 Pamakawasak, idi ya êt baydu si Juan kaawyun nay luwa sa mani tagasunul na. 36 Sên nakitan na si Jesus ya manduman, sinabi na, “Elêwên yu! Abiti yay Biserun Tupan Bapan Namalyari!”
37 Sên nalêngên luway tagasunul Juan ya sinabi na, sinunul la si Jesus. 38 Nangawing si Jesus. Kabay nakitan na silay kilalaku kana buy pinatang na sila, “Sabêt ta labay yu?”
Nakitbay sila, “Manuru,§ labay yan matandan nu antuy bibiyan mu.”
39 Sinabin Jesus kalla, “Kaksaw kaw amên makitan yu.” Nakilakuy luwa buy nakitan lay bibiyan na. Mag-alas kuwatruy nan kaawat ta abitu. Kabay baydu ta silan namalibas yabi kaawyun na.

‡ **1:23** 1:23 Isaias 40:3. § **1:38** 1:38 Sa Griego, Rabbi. Ya labay sabin Rabbi, “Manuru.”

40 Ya gisa sa luway nakalêngê
sa sinabin Juan buy nakilaku kan
Jesus sabay si Andres ya patêl
Simon Pedro. 41 Pamakamaranun,
tambêng tingkap Andres ya patêl
na ya si Simon buy sinabi kanay,
“Nakitan yan nay Mesiyas.” (Ya
labay sabin Mesiyas, “Cristu.”)*
42 Impikilaku na si Simon kan
Jesus. Buy sên nilatêng silayna
kan Jesus, inêlêw Jesus si Simon
buy sinabi na, “Sika si Simon ya
anak Juan, nuwa paubat amêsên,
palagyunan katan Cefas.”† (Ya
labay sabin lagyun Cefas, Pedro.)

Ya Pamêg Jesus kan Felipe buy kan Nathanael

43 Pamakawasak, naisip Jesus
ya maku sa prubinsyan Galilea.
Nakitan na baydu si Felipe
buy sinabi na kana, “Kilaku ka
kangku.” 44 Si Felipe taga balayan
Bethsaida ya, kaparisu lan Andres
buy si Pedro.
45 Nakitan Felipe si Nathanael
buy sinabi na kana, “Nakitan yan
nay tawuy pantukuyun sa Kautu-
san na impasulat kan Moises buy
impasulat sa mani propeta. Sabay
siya si Jesus ya taga Nazaret ya
anak Jose.”
46 Sinabin Nathanael kana,
“Kali! Taga Nazaret si Cristu?
Dilag nayin mangêd da maubat
sa Nazaret?”
Kabay nakitbay si Felipe, “Kak-
saw ka amên makit muya.”
47 Sên nakitan Jesus ya magdani
kana si Nathanael, sinabin Jesus
kana, “Abiti yay gisay pêtêg Is-
raelita ya asê mapamurayit.”
48 Pinatang yan Nathanael,
“Parasaantu mukun nakilala?”
Nakitbay si Jesus, “Bayu ka pun
binêg Felipe, nakitan katay nay idi
sa aypan puun kayun igus.”
49 Nakitbay si Nathanael, “Ma-
nuru, sika yabay ya Anak Bapan
Namalyari! Sika ya arin Israel!”
50 Sinabin Jesus kana, “Manam-
palataya ka nayi kangku gawan
sinabi kuy nakitan kata sa aypan
puun kayun igus? Alwan kay
abiin na makit mu, ta igit pun
baysên na makitan mu.”
51 Buy sinabi pun êt Jesus kana,
“Pansabin ku kamuyuy makitan
yuy mawang-at ta langit buy mak-
itan yu êt ya mani ang-el Ba-
pan Namalyari ya magdakêy buy
magtabuy sa bibiyan kuy in-Anak
Tawuy ubat sa langit.”

2

Ya tangênan sa Cana

1 Sên nilabas say luway allu,
dilag tangênan sa Cana sa prubin-
syan Galilea. Idi bayduy indu nan
Jesus. 2 Buy naku êt baydu si Jesus
kaawyun nay mani tagasunul na
gawan sinagyat sila. 3 Sên naubus
say alak sa kalutu, sinabin indu
nan Jesus kana, “Naubus ya alak
la.”
4 Sinabin Jesus kana, “Tuwa
kuway, paulayan muku pun. Asê
pun inlumatêng nga uras ku.”
5 Sinabin indu nan Jesus
sa mani manawup sa kalutu,
“Daygên yuy sabêt man na iutus
na kamuyu.”
6 Dilag baydun anêm ma
tapayan ya panggamitin mani
Judio sa naugalyan lan pag-
uyas. Ya balang tapayan,
malyarin maglaman pitumpu buy
limay litru anggan dinalan buy
mapu buy limay litruy lanêm.
7 Sinabin Jesus sa mani manawup,
“Pakapnun yun lanêm ma mani
tapayan.” Buy pinakapnu la
yabay.

* **1:41** 1:41 Sa sabin Hebreo, Mesiyas o sa sabin Griego, Cristu. Si abiin ya luwa, kay gigisay labay sabin sabay ya “Napili.” † **1:42** 1:42 Sa Aramaic Cefas. Sa Griego Pedro. Gigisay labay sabin batu.

8 Pamakayari, sinabin Jesus
kalla, “Manaksêb kaw buy gêtan
yu sa mamaala sa kalutu.”
Nanaksêb sila yabay buy indin la
sa mamaala. 9 Kabay tinawayan
mamaalay lanêm ya napakadyag
alak. A na tanda nu saantu naubat
ya alak nuwa ya mani manawup,
tanda la ta silay nanaksêb lanêm.
Kabay impabêg nay liyaki ya pan-
itangên 10 buy sinabi na, “Babayu
muyan in-awas ya mamanyaman
na alak ta. Pakan sa balang
kalutuy mumuna lan pan-iawas
ya mamanyaman na alak. Buy nu
malakêy nay nainêm mani tawu,
baydu la pun iawas ya pêrad
manyaman na alak.”
11 Ya nalyarin abiin sa Cana
sa prubinsyan Galilea, sabay ya
nunan mamakaupapas ya dinyag
Jesus. Buy sa kapamilatan dinyag
na, impakit nay kapangyarian
na. Kabay luyang nanampalataya
kanay mani tagasunul na.
12 Pamakayarin tangênan, naku
si Jesus sa balayan Capernaum,
kaawyun nay indu na, mapatêl na
buy mani tagasunul na. Nanugêl
sila baydun dakun umnuy allu.

Ya pagmalasakit Jesus sa Templu
(Mateo 21:12-13; Marcos 11:15-17; Lucas 19:45-46)

13 Narani yay pestan mani
Judioy pambêgên Pestan Kaligtasan.* Kabay naku si Jesus sa
balayan Jerusalem. 14 Nalatêng na
sa kasawangan Templun Bapan
Namalyari ya mani magtindan
baka, mani tupa buy mani pati-
pati ya pan-iandug kan Bapan
Namalyari. Nakitan na êt ta
mani tawuy nakaiknu ya mallibay
peran dayuwan sa peran mani
Judio. 15 Pamakakit na kalla,
nangwa yan sêêl ya pinallatiku
na buy inuday nan impaawas ya
mani baka buy tupa sa Templu.
Imbulaglag nay mani peran mani
mallibay buy imbabaliswag nay
mani lamesa la. 16 Sinabin Jesus
sa mani mamisaliw mani pati-
pati, “Itas yuy mani abiin! Agana
yu daygên palengki ya balin Bapa
ku!”
17 Naganakan mani taga-
sunul nay idi sa kasulatan,
“Mipakadawak kaku gawan sa
pagmalasakit ku sa bali mu.”†
18 Gawan sa dinyag na, pinatang
yan puun mani Judio, “Sabêt ta
mamakaupapas ya maipakit mu
kanyan amên maipapêtêg mun
dilag kan karapatan daygên na
abiin?”
19 Pikitbayan silan Jesus,
“Lasakên yuy Templun ati buy sa
lalên tatluy allu, ipaydêng kun
manguman.”
20 Sinabi lay naman, “Nayin kay
tatluy allu minaman daygên ya
Templun ati, pakan dinyag ga ati
sa lalên apattapu buy anêm ma
tawun?” 21 Nuwa a la mapukatan
ya templuy pansabin Jesus sabay
ya lawini na. 22 Kabay sên nangu-
man nabyay si Jesus, naganakan
mani tagasunul nay mani sinabi
na tungkul sa Templu. Buy luyang
silan nanampalataya sa pansabin
Kasulatan Bapan Namalyari buy
sa mani sinabin Jesus.

Tandan Jesus ya laman bêkên mani tawu

23 Sabitun Pestan Kaligtasan,
idi pun sa Jerusalem si Jesus.
Malakêy mamakaupapas ya
dinyag na. Kabay malakêy
nanampalataya kana. 24 Nuwa asê
nagtiwala si Jesus sa mani tawu,
gawan tanda nay isip kaganawan
tawu. 25 Buy a nayna kaylangan
dilag magsabi kana tungkul sa

* **2:13** 2:13 Ya Pestan Kaligtasan sabay ya pangganakan mani Judio sa allun pamiligtas Bapan Namalyari kalla ubat sa pangaipus la sa Egipto sa panawun Moises. † **2:17** 2:17 Mani Kanta 69:9.

pan-isipin mani tawu, ta tanda
nayna nu sabêt ta idi sa bêkê la.

3

Tungkul sa panguman pami-
anak

1 Dilag gisay tawuy maglagyun
Nicodemo. Gisa ya sa puun mani
Judio buy kaawyun ya sa grupun
mani Pariseo. 2 Gisay yabi, naku
ya kan Jesus buy sinabi na, “Ma-
nuru, tanda yan ya gisa ka sa
mani manuruy in-utus Bapan Na-
malyari, tagawan ayin makadyag
sa mani mamakaupapas ya pan-
daygên mu, kaynu idi kana si
Bapan Namalyari.”
3 Nakitbay si Jesus kana, “Pans-
abin ku kamuy nu asê ianak
manguman ya gisay tawu, a ya mi-
awyun sa mani tawuy pag-arian
Bapan Namalyari.”
4 Namatang si Nicodemo,
“Parasaantun ianak manguman
ya gisay tawu nu tuwa yina?
A yina malyarin miudung sa
bitukan indu na amên ianak yan
manguman.”
5 Sinabin Jesus, “Pansabin ku
kamuy liban ta nu asê ianak sa ka-
pamilatan lanêm buy sa Ispiritun
Bapan Namalyari ya gisay tawu, a
ya miawyun sa mani tawuy pag-
arian Bapan Namalyari. 6 Ya in-
anak sa kapamilatan tawu, dilag
yan lawini. Nuwa ya in-anak
sa kapamilatan Ispiritun Bapan
Namalyari, dilag yan bayun biyay
gawan sa Ispiritun Bapan Namal-
yari. 7 Kabay agana ka magtaka sa
sinabi ku kamuy kaylangan kaw
ianak manguman. 8 Ya Ispiri-
tun Bapan Namalyari, para yan
angin ya asê makitan. Ya an-
gin, malêngê tamuy pantumyêp
na, nuwa a tamu tanda nu an-
tuy ubatan na o antuy lakwên
na. Para êt baydu sa tawuy idi
kanay Ispiritun Bapan Namalyari,
ta abituy makitan sa biyay na.”
9 Namatang si Nicodemo,
“Parasaantun malyari ya abitu?”
10 Nakitbay si Jesus, “Gisa kan
kilalay manurun Kautusan sa Is-
rael, nuwa siyan a muya ma-
pukatan na ati ta? 11 Pansabin
ku kamuyuy pan-ipatanda yan
na mani natandan yan buy pan-
ipapêtêg yan na mani nakitan
yan. Nuwa a yu pantanggapên
ya pan-ipapêtêg yan. 12 Nu a
kaw maniwala sa pansabin ku
tungkul sa mani bagay baydi sa
babun luta, luyang kawnan asê
maniwala sa sabin ku kamuyu
tungkul sa mani bagay sa langit.
13 Ayin kaatag nakalaku sa langit
liban kangkuy ubat sa langit ta in-
Anak Tawu.”
14 Sinabi pun êt Jesus, “Sabitun
nuna, intag-ay êt Moises ya utan
ya tangsu* sa kayu sa kakyangan
amên ya balang natuktuk utan
ya mangêlêw sa utan ya tangsu,
miligtas sila. Para ku êt bayduy
ubat sa langit ta in-Anak Tawu
ya sêpat êt itag-ay† 15 amên nu
sisabêt man na manampalataya
kangku, mabiyan yan biyay ya
ayin katganan.”
16 “Gawan kakaidwan Bapan
Namalyari ya kaganawan tawu sa
babun luta, indin nay kagisagisay
Anak na amên nu sisabêt man
na manampalataya kana, a ya mi-
laku sa ayin katganan na kapar-
usan, nun a mabiyan yan biyay ya
ayin katganan. 17 Gawan asê in-
utus Bapan Namalyari ya Anak na
baydi sa babun luta amên atulan
kaparusan ya mani tawu, nun a
amên iligtas na sila.”
18 “Ya manampalataya sa Anak
na, a ya atulan kaparusan. Nuwa
ya asê manampalataya kana, inat-
ulan ninan Bapan Namalyari sa

* **3:14** 3:14 Ya utan ya tangsu intag-ay Moises sa têkên na kayu. Para êt baydu si Jesus itag-ay ya êt sa kurus sa kayu. † **3:14** 3:14 Mani Bilang 21:8-9.

kaparusan, gawan a ya nanam-
palataya sa kagisagisay Anak na.
19 Inatulan silayna gawan in-
lumatêng nga Anak Bapan Namal-
yari bilang dêkêt baydi sa babun
luta. Nuwa labay la pun manugêl
sa nadiglêm kaysa magdani kanay
mam-in sawang, gawan nadawak
ka mani pandaygên la. 20 Ta ya
tawuy manyag nadawak, a ya kal-
abay sa nasawang buy a ya mag-
dani sa nasawang, gawan a na
labay makitan ya pandaygên na.
21 Nuwa ya tawuy mambumyay
sa kapêtêgan, magdani ya sa na-
sawang amên makit kaganawan
na nadyag nay mangangêd sa
kapamilatan panunul na sa kal-
abayan Bapan Namalyari."

*Si Jesus buy si Juan ya Ma-
mawtismu*

22 Pamakayarin abiin, naku
si Jesus buy mani tagasunul na
sa prubinsyan Judea. Nanugêl
sila baydun pêrad da panawun
buy namawtismun mani tawu.
23 Namawtismu êt si Juan sa
lugal la pambêgên Enon ya
narani sa balayan Salim, gawan
malakêy lanêm baydu. Mamaku
kanay mani tawu amên mag-
pabawtismu. 24 Sa panawun na
abitu, asê pun impasukul si Juan.
25 Amêsên, dilag pamisusub-
akan ya gisay Judio buy mani
tagasunul Juan tungkul sa nau-
galyan lay pallinis. 26 Kabay
nakuy mani tagasunul Juan kana
buy sinabi la, "Manuru, si Jesus
ya impakilala mu sa mani tawu
sa lipay Ilug Jordan, mamawtismu
ya êt buy malakê êt ta tawuy
mamaku kana."
27 Nakitbay si Juan, "Ayin
madyag ga tawu nu asê tulutan
Bapan Namalyari. 28 Sikaw way
makapagpapêtêg sa sinabi kuy
alwan sikuy Cristu, nun a kay
gisa kun in-utus Bapan Namalyari
ya nuna kana amên ipatanday
pallumatêng na. 29 Alimbawa
sa gisay tangên, nu palatêng
ngay liyaki ya manangên buy
nu malêngêy nan abay ya tunuy
na, sadyay sayan abay gawan
mapagkaawyun nan liyaki ya
babayi ya pantangênên na. Para
ku êt baydu. Sadyay saya ku
gawan mapagkaawyun nan mani
tawu si Jesus. 30 Sêpat yan mitag-
ay buy sikuy naman miyêpa."
31 Sinabi pun êt Juan, "Si Cristu,
ubat ya sa langit. Kabay dakila
ya sa kaganawan. Sikitamina
man, idi baydi sa babun luta buy
magsabin kay tungkul sa mani
bagay baydi sa babun luta. Nuwa
si Cristu, ubat ya sa langit. Kabay
dakila ya sa kaganawan. 32 Pan-
ipapêtêg nay nakitan na buy
nalêngê na sa langit, nuwa kay
dakun umnuy naniwala sa pan-
ipapêtêg na. 33 Nuwa ya nani-
wala sa pansabin na, magpapêtêg
yan mapagtiwalan ya mani pans-
abin Bapan Namalyari. 34 Ta
si Cristuy in-utus Bapan Namal-
yari ya sabay ya mamipatanda
kantamun mani pansabin Bapan
Namalyari, gawan lubus indin
kanay Ispiritun Bapan Namalyari.
35 Kakaidwan Bapan Namalyari
ya Anak na buy impaaypa nay
kaganawan sa kapangyarian na.
36 Ya manampalataya sa Anak
Bapan Namalyari, mabiyan yan
biyay ya ayin katganan. Nuwa ya
asê manunul kana, a ya mabiyan
biyay ya ayin katganan, nun a
manugêl kanay tubag Bapan Na-
malyari."

4

*Si Jesus buy babayi ya taga
Samaria*

1 Nabalitan mani Pariseoy mas
malakêy tagasunul Jesus buy
binawtismuwan na kaysa kan
Juan. 2 Pakan ya pêtêg, alwan
si Jesus ya mamawtismu nun a

mani tagasunul nay pan-iutus
nan mamawtismu. 3 Namita
si Jesus sa prubinsyan Judea
buy nag-udung ya sa prubinsyan
Galilea. 4 Kaylangan nan duman
sa Samaria.
5 Sên manduman na si Jesus buy
mani tagasunul na sa Samaria,
niras sila sa gisay balayan ya
pambêgên Sicar ya narani sa lu-
tay manan indin Jacob sa anak
nay si Jose. 6 Dilag baydun pan-
gasuyan ya manan dinyag Jacob.
Sên napagalan Jesus sa pamita
na, niknu ya sa danin panga-
suyan. Marani yan ugtuy mamut
ya abitu. 7-8 Ya mani tagasunul
na, napapakun sa balayan amên
manaliw kanên. Kaban nakaiknu
si Jesus, dilag inlumatêng ya gisay
babayi ya Samaritana amên man-
gasuy. Sinabin Jesus kana, "Mal-
yari yaku nayin makiinêm?"
9 Nuwa sinabin babayi kana,
"Uysiyan manyawad kayan lanêm
kangku ta? Pakan Judio ka buy
Samaritana ku." Sinabi nay abiin
tagawan ayin pamikiawyun na
mani Judio sa mani Samaritano.
10 Pikitbayan Jesus ya babayi,
"Nu tanda mu ta dayi ya pan-
idin Bapan Namalyari buy nu sis-
abêt ta makiinêm amêsên kamu,
dat sika pun na makiinêm lanêm
kangku buy biyan katan lanêm ya
mam-in biyay."
11 Sinabin babayi, "Patêl lay,
malalêy pangasuyan buy ayin kan
panaksêb. Saantuy pangwanan
mun lanêm ya mam-in biyay?
12 Awta igit ka pun nayi sa nin-
unu tamun si Jacob ya nipamana
kanyan ati ya pangasuyan nê?
Sabitun nuna, baydi sila mam-
inêm buy mani anak na, agyan na
mani saysay na."
13 Nakitbay si Jesus, "Ya ka-
ganawan minêm sa lanêm ma
pan-asuyun yu baydi, pumêl-ang
yan manguman, 14 nuwa sisabêt
man na minêm sa lanêm ma idin
ku, a yina pumêl-ang. Ta ya
lanêm ma idin ku kana, kaparisun
lanêm sa sibul ya nabyay sa lalên
bêkê na ya sabay ya mam-in biyay
ya ayin katganan kana."
15 Sinabin babayi, "Patêl lay,
biyan muku bay abiin na lanêm
ya pansabin mu amên a kina
mapêl-ang buy a kina miudung-
udung mangasuy baydi."
16 Sinabin Jesus kanay, "Muli
kay na pun buy pakilaku muy
asawa mu baydi."
17 Pikitbayan yan babayi, "Ayin
nakun kayêk asawa."
Sinabin Jesus kana, "Pêtêg
ga sinabi muy ayin kan asawa,
18 gawan limay nay napag-asawa
mu buy ya pagkaawyun mu
amêsên, alwa mu êt pêtêg asawa.
Kabay pêtêg ga sinabi mu."
19 Sinabin babayi, "Tanda kuy
gisa kan propeta. 20 Ya mani
ninunu yan, baydi sa bung-uy
mangulimên kan Bapan Namal-
yari. Nuwa sikaw waman na
mani Judio, magsabin kay sa
Jerusalem sêpat mangulimên na
mani tawu."
21 Sinabin Jesus kana, "Mani-
wala ka sa sabin ku. Lumatêng
nga panawun na alway nan sa
bung-uy ya ati o sa Jerusalem kaw
mangulimên kan Bapan Namal-
yari. 22 Sikaw wa mani Samari-
tano, a yu kilala ya pan-ulimênên
yu. Nuwa sikay ya mani Judio,
kilala yan na pan-ulimênên yan,
tagawan maubat sa layin mani
Judio ya mamiligtas sa mani tawu.
23 Nuwa palatêng ngay panawun
buy idi yana baydi, ya mani pêtêg
mangulimên kan Bapan Namal-
yari, mangulimên sila sa kapami-
latan sawup Ispiritun Bapan Na-
malyari buy sa kapêtêgan, ta
parabaysên na kalabayan Bapa.
24 Si Bapan Namalyari, Ispiritu
ya. Kabay ya mangulimên kana,
sêpat yan mangulimên kana sa

kapamilatan Ispiritun Bapan Na-
malyari buy sa kapêtêgan.”
25 Sinabin babayi, “Tanda
kuy lumatêng nga Mesiyas ya
pambêgên Cristu. Pamakalatêng
na, siyay mipatanda kanyan
kaganawan bagay.”
26 Sinabin Jesus kana, “Siku
amêsên na kasabi mu ya sabay ya
Mesiyas ya pan-êtêngên yu.”
27 Sa uras abitu, inlumatêng nga
mani tagasunul Jesus. Nakamu-
lala sila gawan nalatêng lay mak-
isabi ya sa gisay babayi. Nuwa
ayin gisa man kallay namatang nu
sabêt ta kaylangan babayi. Buy
ayin êt namatang kan Jesus ya
siyan makisabi ya sa babayi.
28 Inlakwanan babayi ya banga
na buy nag-udung ya sa balayan
buy sinabi na sa mani tawu bay-
duy, 29 “Kaksaw kaw! Elêwên
yuy tawuy siyan tanda nay ka-
ganawan dinyag ku! Dat sabay
siyay nay Cristuy pan-êtêngên
tamu.” 30 Kabay namitay mani
tawu sa balayan buy inlaku la si
Jesus.
31 Kaban ayin pun na babayi,
nakisabi ya mani tagasunul kan
Jesus, “Manuru, mangan kayna.”
32 Nuwa nakitbay si Jesus, “Dilag
gakun kanên na a yu tanda.”
33 Kabay nipapatang nga mani
tagasunul na, “Dilag nayin na-
malêt kanên kana?”
34 Sinabin Jesus kalla, “Ya
kanên ku sabay ya panunul ku
sa kalabayan Bapan Namalyari
ya namiutus kangku buy yarin
na pan-ipadyag na. 35 Alwa
nayin pansabin yuy ‘apat ta
buwan pun bayuy pamipupul’?
Nuwa pansabin ku kamuyuy
êlêwên yuy mani tawuy mal-
lumatêng. Para silan pali ya
nawtuy na buy malyari yan
pupulun! 36 Amêsên, pupulun
yu silayna amên makatanggap
kaw gantimpalay ubat kan Bapan
Namalyari. Buy ya mani tawuy
pampupulun yu, mabiyan silan
biyay ya ayin katganan. Kabay
masayan miaawyun na nananêm
buy namupul. 37 Pêtêg ga
panabin, ‘Kaatag ga nananêm buy
kaatag êt ta namupul.’ 38 In-utus
kataw amên pupulun na a yu
intanêm. Kaatag ga nagkasakit
nitanêm Sabin Bapan Namalyari
kalla, nuwa sikaw waman na
mamupul sa intanêm la.”

*Malakêy Samaritanoy nanam-
palataya*

39 Malakêy Samaritano sa
balayan abituy nanampalataya
kan Jesus gawan sa imbalitan
babayi, “Tandan Jesus ya ka-
ganawan dinyag ku.” 40 Kabay
pamakalatêng mani Samaritano
kan Jesus, inyawad lay, “Manuru,
manugêl ka pun baydi kanyan.”
Kabay nanugêl yabay baydu
kallan luway allu.
41 Gawan sa pangaral Jesus,
malakê pun êt kallay nanam-
palataya. 42 Sinabin mani tawu
sa babayi, “Manampalataya kay
amêsên kana, alwan gawan sa
sinabi mu, nun a gawan nalêngê
yan na pagsabi na buy tanda yan
na sabay siyay nay Mamiligtas sa
kaganawan tawu baydi sa babun
luta.”

*Pinaiyul Jesus ya anak gisay
pinunu*

43 Pamakayarin luway allun
panugêl Jesus baydu, namita yan
papakun sa prubinsyan Galilea.
44 Si Jesus ya nagsabin ya gisay
propeta, asê panggalangên sa sar-
ili nan lugal. 45 Sên nilatêng
ya sa prubinsyan Galilea, mangêd
yan tinanggap mani tawu, gawan
nakitan lay kaganawan dinyag na
sa Jerusalem sabitun Pestan Kalig-
tasan.
46 Nanguman nag-udung si Je-
sus sa Cana sa prubinsyan Galilea
nu saantu nan dinyag alak ka

lanêm. Baydu dilag gisay pin-
unuy nag-anak liyaki ya nagsakit
ta idi sa balayan Capernaum.
47 Sên nabalitan nay nag-udung
si Jesus sa prubinsyan Galilea
ubat sa Judea, inlaku nay ati.
Nakisabi ya kan Jesus, “Pangin-
uun, nagsakit kayêk ka anak kuy
liyaki buy marani yan mati. Nu
malyari dayin kayêk, kilaku ka
pun kangku sa Capernaum amên
paiyulun muya.”
48 Sinabin Jesus kana, “Anggan a
kaw makakit mamakaupapas buy
mani tanda', a kaw pun maniwala
kangku.”
49 Sinabin pinunu, “Panginuun,
kilaku kayna pun dayin kayêk
kangku bayu pun mati ya anak
ku.”
50 Sinabin Jesus kana, “Muli
kayna. Umiyul lay anak mu.”
Naniwalay pinunu sa sinabin Je-
sus buy nuli yina.
51 Kaban idi yapun sa dan,
timbêng nginan mani ipus na buy
sinabi kanay, “Inumiyul lay anak
mu!”
52 Kabay pinatang naya, “Sabêt
ta uras nan inumiyul?”
Nakitbay sila, “Saybi pun ala
unan kaawat, a yina inumut.”
53 Naganakan pinunu ya sa uras
êt ta abitu, sinabin Jesus kanay
“Inumiyul lay anak mu!” Kabay
nanampalataya ya kan Jesus buy
kaganawan kaawyun na sa bali.
54 Ati ya ikalway mamakaupa-
pas ya dinyag Jesus sa prubinsyan
Galilea sabitun pamakaubat na sa
prubinsyan Judea.

5

Pinaiyul Jesus ya gisay liyaki sa Bethzata

1 Pamakayarin abiin, naku si
Jesus sa Jerusalem sa gisay pestan
mani Judio. 2 Sa gisay pasbul
la pasun sa balayan Jerusalem
nu saantu la pan-idan na mani
tupa, dilag narani ya dinyag
lan pagpaluynan ya nu bêgên
sa sabin Hebreo, Bethzata. Sa
palitêng ati, dilag limay dinyag
ga pagpagêmwan, 3 nu saantun
nakakalêk ka malakêy nagsakit,
mani bulag, mani pilay buy
mani lumpu. [Pan-êtêngên lan
magkimit ta lanêm, 4 gawan
nu misan, dilag gisay ang-el
Bapan Namalyari ya magtabuy
bayu mamikimit lanêm. Nu
naikimit tan ang-el la lanêm,
ya munan makalaku baydu sa
lanêm, umiyul ya agyan sabêt
man na sakit na.]
5 Dilag baydun liyaki ya
tatlumpu buy waluy tawun nan
sinakit. 6 Sên nakitan yan Jesus
buy natandan nay nabuyut tinan
sinakit, pinatang naya, “Labay mu
nayin umiyul ka?”
7 Nakitbay ya nagsakit, “Awuy
patêl ku, nuwa ayin manawup
kangkun maku nu pan-ikimit ta
lanêm. Kaban papakun naku pun
baydu, maunan nakinan kaatag.”
8 Sinabin Jesus kana, “Midêng
ka, gêtan muy kalapayan mu buy
mita kayna!” 9 Tambêng inumiyul
la liyaki buy gintan nay amak na
buy nakabita ya. Nalyari ya abiin
sa Allun Pagpaynawa.
10 Kabay sinabin mani puun
Judio sa tawuy pinaiyul, “Allun
Pagpaynawa amêsên! Labag sa
Kautusan na pantan mun abiin na
amak mu.”
11 Nuwa nakitbay ya, “Ya tawuy
nakapaiyul kangku sabay ya
nagsabin gêtan kuy amak ku buy
mita ku.”
12 Pinatang laya, “Magkatawwan
nagsabi kamun gêtan muy amak
mu buy mita ka?” 13 Nuwa asê tan-
dan liyaki nu sisabêt ta namaiyul
kana tagawan nakiagêm si Jesus
sa malakêy tawu.
14 Asê naêpêng, nakitan Je-
sus sa Templuy tawuy pinaiyul
na. Kabay sinabi na kana,
“Elêwên mu, inumiyul kayna.

Agana kayna manguman manyag
kasalanan, ta dat mas nadawak
pun na malyari kamu."
15 Sên nakilala na si Jesus, nag-
dani ya sa mani puun Judio buy
sinabi na kallay, "Si Jesus ya
nakapaiyul kangku." 16 Gawan
namaiyul si Jesus sa Allun Pagpay-
nawa, inumpisan yan pinasakit
mani puun Judio.*
17 Nuwa sinabin Jesus kalla,
"Pawan manyag ga Bapa kun
Namalyari. Kabay pawa ku êt
manyag." 18 Gawan sa sinabin
Jesus, ingkadus pun mani puun
Judioy patin ya. Tagawan alwan
kay inlabag nay batas tungkul sa
Allun Pagpaynawa, nun a binêg
na pun êt sarili nan bapa si Bapan
Namalyari. Buy sa pakapakun
baydu, imparisu naynay sarili na
kan Bapan Namalyari.

Ya kapangyarian Anak Bapan Namalyari

19 Kabay sinabin Jesus kalla,
"Pansabin ku kamuyuy sikuy
Anak Bapan Namalyari, ayin
nakun pandaygên na kay sa sarili
ku, nun a ya pandaygên ku,
kay ya mangakit kuy pandaygên
Bapa ku. Ta nu sabêt man
na pandaygên Bapa ku, para
êt bayduy pandaygên ku bilang
Anak na. 20 Ta kakaidwan nakun
Bapa kun Namalyari buy pan-
ipakit na kangkuy kaganawan
pandaygên na. Buy ya ipakit
na kangku amêsên, igit pun sa
nakitan yu amên makaupapas
kaw. 21 Nu parasaantun pam-
pabyayên Bapay mani nati, para
ku êt bayduy Anak na, pabyayên
kuy sisabêt man na labay kun
pabyayên. 22 Alwan si Bapay
mangatul sa sisabêt man, nun a
sikuy Anak na, ta impabaala na
kangkuy kaganawan karapatan
mangatul 23 amên parangalên
nakun kaganawan tawu ka-
parisun pamarangal la kan Bapa.
Ya asê mamarangal kangku, a ya
êt parangalên Bapa kuy namiutus
kangku."
24 "Pansabin ku kamuyuy sis-
abêt man na mallêngê sa mani
sabi ku buy manampalataya sa
namiutus kangku, mabiyan yan
biyay ya ayin katganan. A yina at-
ulun ta inligtas sina sa kamatyan
buy mabyay yinan ayin katganan.
25 Pansabin ku kamuyuy palatêng
ngay panawun buy inlumatêng
ngana, ya si mani tawuy nati
sa pangêlêw Bapan Namalyari,
malêngê lay nay tunuy ku ya
Anak na buy ya mallêngê buy
maniwala sa sabin ku, mabiyan
yan biyay ya ayin katganan.
26 Ta dilag kapangyarian na Bapay
mam-in biyay. Para ku êt bayduy
Anak na, ta binyanan nakun ka-
pangyarian mam-in biyay. 27 Buy
binyanan naku êt karapatan man-
gatul, gawan sikuy ubat sa langit
ta in-Anak Tawu."
28 "Agana yu pagtakan na sin-
abi ku, gawan lumatêng lanuy
uras ya kaganawan mani nati ya
nakalbêng, malêngê lay tunuy
ku 29 buy mimata silan mipag-
awas. Ya mani nanyag mangêd,
pabyayên na silan ayin katganan.
Nuwa ya mani nanyag nadawak,
parusan silan ayin katganan."

Ya mani mamipapêtêg kan Jesus

30 Sinabi pun êt Jesus, "Ayin
nakun madyag nun kay sarili ku.
Mangatul laku, nuwa ya pan-
gatul kuy kay ayun sa malêngê
kun pansabin Bapa ku. Kabay
makatuynungan na pangatul ku,
gawan alwan sarili kun kalabayan
na pansunulun ku, nun a ya kal-
abayan namiutus kangku."

* **5:16** 5:16 Ya pamaiyul Jesus sa Allun Pagpaynawa, intuwad mani Judio un gisay pag-ubra buy a la pantulutun na mamaiyul sa Allun Pagpaynawa.

31 “Nu kay sikuy magpapêtêg
tungkul sa sarili ku, dat kay sabin
yuy alwan pêtêg ga mani pans-
abin ku.† 32 Nuwa dilag gisay
magpapêtêg tungkul kangku ya
sabay ya Bapa ku buy tanda kuy
pêtêg ga pansabin na.”
33 “Para êt baydu si Juan ya Ma-
mawtismu. Sên niutus kaw tawu
amên patangên ya, nagpapêtêg ya
tungkul kangku. 34 Insabi kuy
tungkul sa pagpapêtêg Juan, al-
wan gawan kaylangan kuy pag-
papêtêg gisay tawu, nun a amên
manampalataya kaw kangku buy
miligtas.
35 Si Juan, kaparisu yan gisay
dêkêt ta mansumawang. Buy
agyan a ya naêpêng, lubus kaw
natula sa sawang pagpapêtêg na.
36 Nuwa dilag pun pagpapêtêg
tungkul kangku ya igit pun sa pag-
papêtêg Juan. Ayin kaatag nun
a ya mani pan-ipadyag kangkun
Bapa ku ya pandaygên ku amêsên
ta abiin na magpapêtêg ya si
Bapay namiutus kangku. 37 Buy
si Bapay namiutus kangkuy mag-
papêtêg êt tungkul kangku. Kanu-
man a yu pun nalêngêy tunuy na
o nakitan na wangis na. 38 Buy
ayin sa bêkê yuy sabi na, gawan a
kaw nanampalataya kangkuy in-
utus na. 39 Pan-usisên yuy Ka-
sulatan Bapan Namalyari ta in-
dap yu nu sa kapamilatan pan-
gusisa yu, mabiyan kaw biyay
ya ayin katganan. Ya Kasulatan
na abiin, sabay ya magpapêtêg
tungkul kangku, 40 nuwa a kaw
kalabay magdani kangku amên
mabiyan kaw biyay ya ayin kat-
ganan.”
41 “A ku pan-angadên na pan-
gulimên mani tawu. 42 Nuwa
kilala kataw buy tanda ku êt ta
ayin sa bêkê yuy pangidu kan Ba-
pan Namalyari. 43 In-utus sakun
Bapan Namalyari baydi sa lagyu
na, nuwa a yuku labay tanggapên.
Nuwa nu dilag kaatag lumatêng
kamuyu sa sarili nan lagyu, pan-
tanggapên yuya. 44 Parasaantu
kaw manampalataya kangku nu
kay pangulimên kaparisu yun
tawuy labay yu buy alwan pan-
gulimên sa gigisay Bapan Namal-
yari?”
45 “Agana yu isipin na sikuy
mamidalum kamuyu sa Bapa ku,
nun a si Moises ya pan-asaan yu
ya sabay ya mamidalum kamuyu,
46 ta tungkul kangkuy insulat Moi-
ses. Kabay nu paniwalan yuya,
paniwalan yuku êt. 47 Nuwa
gawan a yu paniwalan na mani
insulat na, ipakun yu saantun
paniwalan na mani pansabin ku?”

6

Ya pamakan sa limay libuy tawu
(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17)

1 Pamakayarin pesta, nag-
udung si Jesus buy mani taga-
sunul na sa prubinsyan Galilea.
Gisay allu, naglipay sila sa lawan
Galilea ya pambêgên êt Tiberias.
2 Sinunul sadyay lakên tawu si
Jesus, gawan nakitan lay mani
mamakaupapas ya dinyag na sa
mani nipagsakit. 3 Tinumuksaw
sa bung-uy si Jesus kaawyun nay
mani tagasunul na buy niknu sila
baydu. 4 Narani yanay pestan
mani Judioy pambêgên Pestan
Kaligtasan.
5 Sên nangêlêw si Jesus, nakitan
nay sadyay lakên tawuy magdani
kana. Kabay pinatang na si Felipe,
“Saantu kitamu makasaliw kanên
amên maipakan sa mani tawun
ati?” 6 Pinatang nay ati amên
subukan si Felipe, gawan tanday
nan Jesus nu sabêt ta daygên na.

† **5:31** 5:31 Ayun sa batas Moises kaylangan luwa o tatlu ya testigu amên papêtgan na gisay bagay. * **6:7** 6:7 Ya luwan dalan na dinaryu, katumbas yan upan gisay tawu sa waluy buwan.

7 Nakitbay si Felipe, “Asê nukad
da luwan dalan na dinaryu* amên
panaliw tinapay sadyay lakên
tawu, agyan kay tipêrad pun êt ta
balang gisa.”
8 Sinabi yaman Andres ya patêl
Pedro ya gisa sa tagasunul Jesus,
9 “Dilag gisay anak ka liyaki baydi
ya dilag lilimay tinapay buy lu-
luway kênan lanêm. Nuwa asê
nukad da ati sa sadyay lakên
tawu.”
10 Sinabin Jesus, “Paiknun yuy
mani tawu.” Niknuy naman na
mani tawu baydu sa malakêy
lamun. Ya bilang mani lawyaki,
limay libu. 11 Kingwan Jesus ya
tinapay buy kênan lanêm buy im-
pasalamat na kan Bapan Namal-
yari. Pamakayari, inatag-atag nay
ati sa mani tawu buy nangan sila.
12 Sên nanabsuy yay mani tawu,
sinabin Jesus sa mani tagasunul
na, “Tipunun yuy kaganawan
tagan amên ayin masayang.”
13 Kabay tinipun lay tagan na
tinapay buy napakapnu lay mapu
buy luway salikap.
14 Sên nakitan mani tawuy
mamakaupapas ya dinyag Jesus,
sinabi lay, “Sabay siyay nay
propetay pan-êtêngên tamun
lumatêng baydi sa babun luta!”
15 Tandan Jesus ya labay layan
pilitin daygên ari. Kabay namita
ya baydu buy nanguman yan
nagtuksaw sa bung-uy un kay
kakapad na.

Namita si Jesus sa babun lanêm
(Mateo 14:22-33; Marcos 6:45-52)

16 Sên mamayabiyabi yana,
inlumunsan na mani tagasunul
Jesus sa agid lawa. 17 Nadêm
mana buy ayin pun si Jesus.
Kabay nagsakay silayna sa gisay
bangka buy munay nan maglipay
papakun sa balayan Capernaum.
18 Kaban maglipay sila, nag-
umpisan inlumakas ya angin
buy dinumagul la alun. 19 Sên
nakasagwan silaynan lima o
anêm ma kilumetru, dilag silan
nakitan na mamita sa babun
lanêm ya mamadanidani sa
bangka la. A la nakilalay si Jesus
awêd da abitu. Kabay sadyay limu
la. 20 Nuwa sinabin Jesus kallay,
“Sikuy ati! Agana kaw malimu.”
21 Kabay impasakay la si Jesus
sa bangka la buy mamakun ni,
nilatêng sila sa lugal la lakwên la.

Tingkap mani tawu si Jesus

22-23 Kinawasakan, ya mani
tawu nu saantu sila pinakan
tinapay un Panginuun, idi sila
pun êt baydu. Tanda lay kay
gigisay bangka ya sinakayan mani
tagasunul na buy asê nakilaku si
Jesus kalla. Kabay indap la, idi
pun baydu si Jesus.

Amêsên, dilag inlumatêng nga
mani bangka ya ubat sa Tiberias
ya tinunggên sa lugal nu saantu
impasalamat Panginuun na tina-
pay ya kinnan mani tawu. 24 Sên
a layna nakit si Jesus baydu buy
mani tagasunul na, nagsakay sila
sa mani bangkan abitu buy naku
sa Capernaum amên têkapên si
Jesus.

Ya kanên na mam-in biyay

25 Pamakalatêng mani tawu sa
Capernaum, nakitan la si Jesus
buy pinatang laya, “Manuru way,
nakanu kaw pun naku baydi?”
26 Nakitbay si Jesus kalla, “Pans-
abin ku kamuyuy kay pantêkapên
yuku, gawan nakaêkan kaw tina-
pay ya nakabsuy kamuyu, alwan
gawan sa mani nakitan yuy ma-
makaupapas. 27 Mag-ubra kaw
alwan kay sa kanên na mangasira,
nun a sa kanên na asê mangasira
buy makab-in biyay ya ayin kat-
ganan. Sikuy ubat sa langit ta in-
Anak Tawu ya mam-i kamuyun
ati, ta sikuy pinilin Bapan Namal-
yarin binyanan nan kapangyarian
mam-i kamuyun ati ya kanên na

sabay ya mam-in biyay ya ayin
katganan kamuyu.”
28 Kabay pinatang mani tawu si
Jesus, “Sabêt ta sêpat yan daygên
amên madyag yan na pan-ipadyag
Bapan Namalyari kanyan?”
29 Nakitbay si Jesus, “Ati ya
pan-ipadyag Bapan Namalyari ka-
muyu. Manampalataya kaw
kangkuy in-utus na.”
30 Namatang nga mani tawu,
“Sabêt ta mamakaupapas ya
ipakit mu kanyan amên manam-
palataya kay kamu? 31 Sabitun
idi sa kakyangan na mani
pipuunpuunan yan, nangan silan
kanên. Ta abituy idi sa Kasulatan,
‘Binyanan silan Moises kanên ya
ubat sa langit.’ ”†
32 Sinabin Jesus kalla, “Pansabin
ku kamuyuy alwan si Moises ya
nam-in kanên na ubat sa langit sa
pipuunpuunan yu, nun a ya Bapa
kuy nam-i. Buy siya êt amêsên
na mam-i kamuyun pêtêg kanên
na ubat sa langit. 33 Gawan ya
kanên na pan-idin Bapan Namal-
yari, ayin kaatag nun a abituy
ubat sa langit buy mam-in biyay
sa mani tawu sa babun luta.”
34 Kabay sinabin mani tawu,
“Panginuun, pawa mukay biyan
abiin na pansabin muy kanên.”
35 Sinabin Jesus kallay, “Sikuy
kanên na mam-in biyay. Sis-
abêt man na magdani buy
manampalataya kangkuy a yina
lumayang o pumêl-ang agyan
kanuman.”
36 “Nuwa sabitun nuna, sin-
abi kina kamuyuy agyan nakit
yinay mamakaupapas ya dinyag
ku, a kaw pun êt nanampalataya
kangku. 37 Ya kaganawan tawuy
pan-itiwala kangkun Bapa, sabay
silay magdani kangku. Buy ya
tawuy magdani kangku, tang-
gapên kuya. 38 Gawan naku
waku baydin ubat sa langit amên
daygên kuy kalabayan Bapa kuy
namiutus kangku, alwan ya sar-
ili kun kalabayan. 39 Ati ya
kalabayan namiutus kangku. A
ku paulayan mipakadawak ka
mani intiwala na kangku, nun a
pabyayên ku sila sa allun pan-
gukum ku. 40 Gawan ati ya
kalabayan Bapa ku, ya si ka-
ganawan nangilala buy nanam-
palataya kangku ya Anak na,
mabiyan silan biyay ya ayin kat-
ganan. Buy pabyayên ku sila sa
allun pangukum ku.”
41 Amêsên, niaayas ya mani Ju-
dio gawan sinabin Jesus ya sabay
siyay kanên na ubat sa langit.
42 Sinabi la, “Alwa nayin kay si
Jesus ya abiin ya anak Jose? Siyan
pansabin nayay ubat ya sa langit
ta, pakan kay kilala tamuy man-
gatwa na?”
43 Sinabin Jesus kallay, “Agana
kaw miaayas. 44 Ayin tawuy man-
ampalataya kangku liban ta nu
si Bapay namiutus kangkuy mi-
pakadani kana. Buy ya mani mag-
dani kangku, pabyayên ku sila sa
allun pangukum ku. 45 Idi sa
insulat mani propetay, ‘Turwanan
silan kaganawan Bapan Namal-
yari.’‡ Kabay ya kaganawan
mallêngê buy makatanda sa sabin
Bapa, sabay ya magdani kangku.
46 Asê labay sabin na dilag gan
nakakit kan Bapa, liban kangkuy
ubat kan Bapan Namalyari ya
sabay ya nakakit kana.”
47 “Pansabin ku kamuyuy ya
manampalataya kangku, mabiyan
yan biyay ya ayin katganan.
48 Sikuy kanên na mam-in biyay.
49 Ya mani pipuunpuunan yu,
nangan silan kanên na indin Ba-
pan Namalyari kalla sa kakyan-
gan, nuwa nati sila pun êt ka-
ganawan. 50 Nuwa idi ya baydi
ya kanên na ubat sa langit buy ya

† **6:31** 6:31 Exodo 16:4; Nehemias 9:15; Mani Kanta 78:24. ‡ **6:45** 6:45 Isaias 54:13.

mangan ati, a yina mati. 51 Sikuy
kanên na mam-in biyay ya ubat
sa langit. Ya lawini ku sabay ya
kanên na idin kun ikabyay mani
tawu sa babun luta. Sisabêt man
na mangan kanên na ati, mabiyan
yan biyay ya ayin katganan."
52 Nisusubakan na mani Judioy
mallêngê kan Jesus. Sinabi la,
"Parasaantun maidin tawun ati ya
lawini na amên kanên tamu?"
53 Sinabin Jesus kalla, "Pansabin
ku kamuyuy nu a kaw mangan
lawini ku ya in-Anak Tawuy ubat
sa langit buy minêm daya ku,
a kaw mabiyan biyay ya ayin
katganan. 54 Nuwa sisabêt man
na mangan lawini ku buy minêm
daya ku, mabiyan yan biyay ya
ayin katganan buy pabyayên kuya
sa allun pangukum. 55 Tagawan
na lawini kuy pêtêg kanên buy
ya daya kuy pêtêg pan-inêmên.
56 Sisabêt man na mangan lawini
ku buy minêm daya ku, manugêl
ya kangku buy manugêl laku êt
kana. 57 Si Bapan Namalyari
ya namiutus kangku ya sabay ya
pinangubatan biyay buy bumyay
yaku gawan kana. Para êt baydu,
sisabêt man na mangan lawini
ku, bumyay ya êt gawan kangku.
58 Sikuy kanên na ubat sa langit.
Ya kanên na ati, alwan kaparisun
kanên na kinnan mani pipuunpu-
unan yu, tagawan agyan nangan
sila, nati sila pun êt. Nuwa
sisabêt man na mangan lawini
ku, mabiyan yan biyay ya ayin
katganan." 59 Abiin na sinabin
Jesus sa pangaral na sa balin
pagtipunan mani Judio sa Caper-
naum.

Ya mani sabi ya mam-in biyay ya ayin katganan

60 Sên nallêngên mani taga-
sunul Jesus ya abitu, malakê
kallay nagsabin, "Mangasakit ta
pan-iaral na. Sisabêt ta makatang-
gap ati?"
61 Nuwa agyan ayin magsabi
kana, tandan Jesus ya piaayasan
mani tagasunul nay in-aral na.
Kabay sinabi na kallay, "Natibsê
kaw nayi sa sinabi ku? 62 Luyang
ngabay nu makitan yu kuy ubat
sa langit ta in-Anak Tawuy mag-
udung sa ubatan ku. 63 Ya Ispir-
itun Bapan Namalyari sabay ya
mam-in biyay. Asê madyag tawuy
ati. Ya mani pansabin ku ka-
muyuy ubat sa Ispiritun Bapan
Namalyari ya sabay ya mam-in
biyay. 64 Nuwa dilag dakun
umnu kamuyuy asê maniwala sa
mani pansabin ku." Sinabin Jesus
ya abiin gawan sa umpisa pun,
tanda nayna nu sisabêt ta asê
manampalataya buy nu sisabêt ta
mamisupakat kana. 65 Sinabi pun
êt Jesus, "Ati ya sangkan na sinabi
ku kamuyuy ayin manampalataya
kangku nu asê tulutan Bapa ku."
66 Ubat ta baydu, malakê sa
mani tagasunul nay nallakwan
kana buy asina nanunul kana.
67 Kabay pinatang nay mapu buy
luway tagasunul na, "Sikaw way,
lakwanan yuku êt nayi?"
68 Nakitbay si Simon Pedro,
"Panginuun, sisabêt pun na
sunulun yan? Kay sikay dilag
mani sabi ya mam-in biyay ya
ayin katganan. 69 Maniwala kay
kamu buy tanda yan na kay
sikay Banal la in-utus Bapan
Namalyari."
70 Sinabin Jesus kallay, "Alwa
nayin sikuy namili kamuyun
mapu buy luwa? Nuwa ya gisa
kamuyu, pinagsuklutan Satanas!"
71 Ya pantukuyun Jesus sabay si
Judas ya anak Simon Iscariote,
gawan agyan kaawyun si Judas
sa mapu buy luway tagasunul
na sabay siyay mamisupakat kan
Jesus.

7

Asê nanampalatayay mapatêl

Jesus kana

1 Pamakayarin abiin, inlibut
nay prubinsyan Galilea. Nuwa
a ya naku sa prubinsyan Judea
gawan labay yan patin mani puun
Judio baydu. 2 Sên narani yay pes-
tan mani Judioy pambêgên Pes-
tan Pamipaydêng mani Sawung,
3 sinabin mani mapatêl Jesus
kanay, "Siyan a kaya naku sa
Judea amên makitan mani taga-
sunul muy mani pandaygên mu
ta? 4 Gawan ayin tawuy manyag
paliim nu labay nan makilala ya.
Nu manyag kaynan mamakaupa-
pas, ipakit mina sa kaganawan
tawu." 5 Sinabin mapatêl Jesus
ya abiin gawan agyan sila, a sila
manampalataya kana.

6 Kabay sinabin Jesus kalla,
"Alwa pun amêsên na panawun
kun maku. Nuwa sikaw, mal-
yari kaw maku agyan sabêt ta
panawun. 7 Ta asê nasulapu ka-
muyuy mani tawuy asê manunul
kan Bapan Namalyari, nuwa siku,
pangkasulapwan la, gawan pag-
papêtgan kuy kadawakan na pan-
daygên la. 8 Sikaw tanay maku sa
pesta, ta a ku pun panawun maku
baydu." 9 Pamakasabi nan abiin,
nagpalakwan ya sa prubinsyan
Galilea.

*Naku si Jesus sa Pestan Pami-
paydêng mani Sawung*

10 Pamakabitan mapatêl Jesus
papakun sa pesta, naku êt si Jesus
nuwa paliim. 11 Baydu sa pesta,
pantêkapên yan mani puun Judio.
"Antuyna kanung a?", patang la.

12 Malakêy piaayasan mani
tawu tungkul kan Jesus. Dilag
magsabin, "Mangêd yan tawu."
Nuwa sinabi yaman kaatag, "Asê,
kay pan-ilitêp nay mani tawu."
13 Nuwa ayin nagsabi tungkul
kana sa arapan malakêy tawu
gawan malimu sila sa mani puun
Judio.

14 Sên kabunakan nan allun
pesta, naku si Jesus sa Templu
buy nanuru ya sa kasawangan.
15 Nakaupapas ya mani puun Ju-
dio sa panuru na buy sinabi
lay, "Saantu na nakway abiin na
kabiyasnan na, pakan a ya nag-
aral?"

16 Kabay sinabin Jesus kallay,
"Ya pan-ituru ku alwan ubat
kangku, nun a ubat sa namiu-
tus kangku. 17 Sisabêt man na
manunul sa kalabayan Bapan Na-
malyari, matandan na nu ya pan-
ituru kuy ubat kan Bapan Namal-
yari o kay ubat kangku. 18 Ya
manurun ubat sa sarili na, kay
labay nay ulimênên ya. Nuwa
ya maglabay ulimênên na nami-
utus kana, tapat ya buy a ya
malaram. 19 Alwa nayin in-
din Moises kamuyuy Kautusan?
Nuwa siyan ayin yan gisa man
kamuyuy manunul sa Kautusan.
Gawan nu pansunulun yuy Kautu-
san, uysiyan labay yuku yan patin
ta?"

20 Nakitbay ya mani tawu,
"Pansêdakan kaynan nadawak
ka ispiritu! Sisabêt taman na
kalabay mamati kamu?"

21 Sinabin Jesus kalla, "Naka-
mulala kaw gawan pinaiyul kuy
gisay tawu sabitun Allun Pagpay-
nawa. 22 Alwa nayin indin Moises
kamuyuy utus tungkul sa panuli?
Sa kapêtêgan, alwan ubat kan
Moises ya abiin, nun a ubat sa
mani pipuunpuunan yu. Kabay
pantulin yuy mani anak, agyan sa
Allun Pagpaynawa. 23 Amêsên, nu
tinuli yina bay ya anak sa Allun
Pagpaynawa amên asê malabag
ga utus ya impasulat kan Moises,
uysiyan manubag kaw ya kangku
gawan pinaiyul kuy buun lawinin
gisay tawu sa Allun Pagpaynawa
ta? 24 Agana kaw mangusga ayun
sa mangakitan yu, nun a bayu
kaw mangusga, usisên yu pun
amên matandan yuy kapêtêgan."

Namatang nga mani tawu nu si Jesus ya Cristu

25 Sinabin dakun umnuy taga Jerusalem, “Alwa nayin sabay ya tawun ati ya labay patin mani pinunu tamu? 26 Nuwa êlêwên yu! Magsabi ya sa arapan malakêy tawu buy ayin pansabin na mani pinunu laban kana. Dat pangkilalanên lay nan siyay Cristu. 27 Nuwa tanda tamu nu antuy ubatan tawun ati. Nu lumatêng nga Cristu, ayin makatanda nu antuy ubatan na.”

28 Kaban manuru si Jesus sa kasawangan Templu, masnêg nan sinabi, “Indap yu nayi nu kilala yu kina buy indap yu nayi nu tanda yina nu antuy ubatan ku. Naku waku baydi alwan kay sa sarili kun kalabayan, nun a kalabayan namiutus kangku. Tapat ya, nuwa a yuya kilala. 29 Kilala kuya gawan ubat taku kana buy sabay siyay namiutus kangku.”

30 Gawan sa mani sinabin Jesus, labay yina dayin dakpên mani puun Judio. Nuwa ayin nandakêp kana gawan alwa na pun uras. 31 Agyan paraman baydu, malakê pun na mani tawuy manampalataya kana. Sinabi la, “Sabay siyay nabay ya Cristu, gawan ayin makaigit sa mani mamakaupapas ya dinyag na!”

In-utus ya mani magbantay sa Templu amên dakpên si Jesus

32 Nalêngên mani Pariseoy piaayasan mani tawu tungkul kan Jesus. Kabay ya mani mamunun pari buy mani Pariseo, in-utus lay dakun umnuy magbantay sa Templu amên dakpên si Jesus.

33 Sinabin Jesus, “Pêrad tanay panawun na mapagkaawyun yuku buy pamakayari, magudung ngakina sa namiutus kangku. 34 Têkapên yuku, nuwa a yuku makitan, gawan a kaw makalaku sa lakwên ku.”

35 Kabay nipapatang nga mani puun Judio, “Antu kanuy lakwên na ta a tamuy na makitan? Maku ya nayi sa mani Judioy nikyat sa lugal mani Griego? Dat turwanan nay mani Griego? 36 Sabêt ta labay nan sabin sa sinabi nay, ‘Têkapên yuku, nuwa a yuku makitan,’ buy ‘A kaw makalaku sa lakwên ku’?”

Ya lanêm ma mam-in biyay

37 Sên kapupusan nan allun pesta ya sabay ya pinakamaulaga, nidêng si Jesus buy masnêg nan sinabi, “Sisabêt man na napêlang, magdani ya kangku buy minêm. 38 Tagawan idi sa Kasulatan nu sisabêt man na manampalataya kangku, ‘Mag-awas ubat sa bêkê nay lanêm ma nanuwad sibul la mam-in biyay.’ ” 39 Ya lanêm ma pansabin Jesus, sabay ya Ispiritun Bapan Namalyari ya marani yan tanggapên mani manampalataya kana. Sa panawun abitu, asê pun indin na Ispiritun Bapan Namalyari gawan asê pun nag-udung si Jesus sa langit.

Ya paniwalan mani tawu tungkul kan Jesus

40 Malakêy tawuy nakalêngê sa sinabin Jesus buy sinabin dakun umnu kalla, “Sabay siyay Propetay pan-êtêngên tamu!”*

41 Sinabi êt taman kaatag, “Sabay siyay Cristu!”

Nuwa dilag êt magsabin, “Alwan siyay Cristu, gawan asê malyarin maubat ta Cristu sa Galilea. 42 Alwa nayin idi sa Kasulatan ya si Cristuy maubat sa layin Arin David buy ianak ya sa Bethlehem ma balayan David?” 43 Kabay asê mipaparisuy paniwalan mani tawu tungkul kan Jesus. 44 Labay

* **7:40** 7:40 Deuteronomio 18:15.

kaatag ga dakpên ya, nuwa ayin
nandakêp kana.

Asê kalabay maniwalay mani puun Judio kan Jesus

45 Amêsên, nag-udung nga
mani magbantay sa Templu sa
mani mamunun pari buy mani
Pariseo ya sabay ya namiutus
kalla. Pinatang silan mani ati,
"Siyan a yuya gintan baydi ta?"
46 Nakitbay sila, "Babayu kay
pun nakalêngên tawuy magsabin
parabaysên."
47 Sinabin mani Pariseo, "Alwa
ta, agyan sikaw nayiy nailitêp êt
tawun abitu? 48 Dilag kawna
nayin nakitan na mani pinunu
o mani Pariseoy manampalataya
kana? 49 Ayin! Kay mani tawuy
ayin tanda sa Kautusan na im-
pasulat kan Moises ya manam-
palataya kana. Parusan silan Ba-
pan Namalyari!"
50 Si Nicodemo ya naku kan Je-
sus sabitun nuna buy gisa ya êt sa
mani Pariseoy idi baydu. Sinabi
na sa mani kaawyun na, 51 "Alwa
nayin labag sa Kautusan tamuy
atulan na gisay tawu anggan a
yapun inlitis buy anggan asê pun
natandan nu sabêt ta dinyag na?"
52 Pikitbayan la si Nicodemo,
"Awta taga Galilea ka êt nayi?
Mangusisa ka sa Kautusan buy
mangabasa muy ayin propetay
lumatêng nga kay maubat sa
Galilea." 53 [Pamakayarin abiin,
nipamuli silaynan kaganawan.]

8

Ya babayi ya nadakêp sa pamikikanayun

1 [Si Jesus saman, naku
ya sa Bung-uy mani Ulibu.
2 Pamakawasak, kaban mam-
abunatbunat, nag-udung si Jesus
sa kasawangan Templu. Buy
malakêy tawuy nagdani kana.
Kabay niknu yan nangaral kalla.
3 Kaban mangaral ya, inlumatêng
nga mani manurun Kautusan
buy mani Pariseoy dilag aakay
ya babayi ya nadakêp lan
makikanayun. In-arap lay babayi
sa mani tawu 4 buy sinabi la kan
Jesus, "Manuru, ya babayin ati,
nadakêp yan makikanayun. 5 Idi
sa Kautusan na impasulat kan
Moises, ya tawuy nangasalanan
pamikikanayun, sêpat yan bat-
wan angga sa mati ya. Kabay
amêsên, sabêt ta masabi mu?"*
6 Abiin na impatang la kana amên
subukan ya, gawan mangkap
silan maisangkan laban kana.
Nuwa kay nagduku si Jesus buy
pinanulat nay panudun gamêt na
sa luta.
7 Nuwa sên piuman-uman layan
pinatang, nidêng si Jesus buy
sinabi kallay, "Sisabêt baydi
kamuyuy ayin kasalanan, sabay
siyay munan mamatu kana."
8 Nanguman nagduku si Jesus buy
nanulat sa luta.
9 Pamakalêngê lan sinabi na,
tisatisa silan namita. Nunay man-
gatwa angga sa kay si Jesus tay
nitagan buy babayi. 10 Amêsên,
nidêng si Jesus buy sinabi na sa
babayi, "Antu silayna? Ayin nayin
nitagan agyan gisa man amên
mangatul kamu?"
11 Nakitbay ya babayi, "Ayin na
kayêk."
Kabay sinabin Jesus kana,
"Agyan siku, a kata êt atulun.
Mita kayna, nuwa agana kayna
manguman manyag kasalanan."]

Si Jesus ya dêkêt sa babun luta

12 Nanguman nagsabi si Jesus
sa mani tawu, "Sikuy dêkêt sa
babun luta. Sisabêt man na ma-
nunul kangku, a yina bumyay sa

* **8:5** 8:5 Nu asê ipabatun Jesus sa babayi, nallabag ya sa Kautusan impasulat kan Moises (Deuteronomio 22:22). Nu impabatu êt Jesus sa babayi, nallabag ya êt sa batas Romano.

kadlêman, nun a bumyay yina sa
dêkêt.”
13 Sên nalêngên mani Pariseoy
abiin, sinabi lay, “A yan ka pani-
walan ta kay kakapad minaman
na magpapêtêg tungkul sa sarili
mu.”
14 Nakitbay si Jesus, “Agyan
magpapêtêg gaku tungkul sa
sarili ku, pêtêg ga pansabin
ku, tagawan tanda ku nu antuy
ubatan ku buy nu antuy lakwên
ku. Nuwa sikaw, a yu tanda
nu antuy ubatan ku o nu antuy
lakwên ku. 15 Pan-atulun yuku
ayun sa kabiyasnan mani tawu
baydi sa babun luta. Nuwa siku,
a ku mangatul sa sisabêt man.
16 Nuwa agyan mangatul laku,
makatuynungan na pangatul
ku. Ta alwan kay kakapad kuy
mangatul, nun a kaawyun ku si
Bapa ya namiutus kangku. 17 Idi
sa Kautusan yuy nu miparisuy
pagpapêtêg luway nakakit, sêpat
yun paniwalan ya pansabin la.
18 Kabay sêpat yun paniwalan
ya pagpapêtêg ku tungkul sa
sarili ku, ta alwan kay sikuy
magpapêtêg, nun a ya Bapa ku
êt ta namiutus kangku.”
19 Kabay namatang nga mani
Pariseo, “Antu yabay ya Bapa
mu?”
Nakitbay si Jesus, “A yuku pêtêg
kilala buy a yu êt kilalay Bapa ku.
Ta nu kilala yuku dayi, kilala yu
êt ta Bapa ku.”
20 Abiin na sinabin Jesus kaban
mangaral ya sa danin pamyanan
pera sa Templu. Nuwa ayin nan-
dakêp kana, gawan a na pun
panawun.

Asê taga babun luta si Jesus

21 Kabay nanguman nagsabi si
Jesus sa mani pinunun mani Ju-
dio, “Mita ku buy têkapên yuku.
Nuwa a kaw makalaku sa lakwên
ku, ta mati kaw un asê pun nap-
atawad da mani kasalanan yu.”
22 Kabay nisasabi ya mani puun
Judio, “Magpakamati ya lawês?
Sabêt ta labay nan sabin ya a
kitamu makalaku sa lakwên na?”
23 Sinabin Jesus kallay, “Sikaw,
taga babun luta, nuwa siku, taga
langit. 24 Kabay sinabi ku ka-
muyuy mamatyan yun asê pun
napatawad da mani kasalanan
yu. Tagawan nu a kaw mani-
wala ya sikuy Cristu, taganan ma-
matyan yun asê napatawad da
mani kasalanan yu.”
25 Kabay namatang sila kana,
“Awta, sisabêt ka?”
Nakitbay si Jesus, “Alwa nayin
sinabi kina kamuyu sabitun nuna
pun nu sisabêt taku.† 26 Malakêy
maisabi ku buy maiatul laban ka-
muyu. Nuwa paraman baydu, ya
pan-ipatanda ku sa mani tawu sa
babun luta, kay abituy mani pan-
ipasabin namiutus kangku. Buy
mapagtiwalan na mani pansabin
na.”
27 A la mapukatan ya si pan-
tukuyun na, sabay ya Bapa nay
idi sa langit. 28 Kabay sinabin
Jesus, “Sikuy ubat sa langit ta in-
Anak Tawu, nu intag-ay‡ yu kinay
ubat sa langit ta in-Anak Tawu,
matandan yuy sikuy Cristu. Buy
matandan yu êt ta kaganawan
pandaygên ku buy pansabin kuy
kay abituy in-aral kangkun Bapa
ku. 29 Pawa kun pagkaawyun
na namiutus kangku. A naku
pallakwanan un kay kakapad ku,
tagawan pawa kun pandaygên na
mani kapapaidu kana.” 30 Sên
nalêngên mani tawuy sinabin
Jesus, malakêy nanampalataya
kana.

Ya kapêtêgan na mamibus sa tawu ubat sa kasalanan

† **8:25** 8:25 Sa Griego malyarin paradi êt ta labay sabin “Uysiyan kaylangan tamu yapun misasabi ta?” ‡ **8:28** 8:28 *intag-ay* ya labay sabin intag-ay, intag-ay sa kurus.

31 Sinabin Jesus sa mani Judioy
nanampalataya kana, “Nu isundu
yuy panunul yu sa pan-iaral ku,
pêtêg ga mani tagasunul kataw.
32 Matandan yuy kapêtêgan buy
ya kapêtêgan sabay ya mamibus
kamuyu.”
33 Nakitbay sila kan Jesus, “Layi
kay Abraham buy kanuman, a kay
napaipus agyan kan sisabêt man.
Uysiyan sinabi muyay mibus kay
yata?”
34 Nakitbay si Jesus kalla, “Pans-
abin ku kamuyuy nu sisabêt
man na mangasalanan, ipus yan
kasalanan. 35 Ya ipus, asê
kaawyun sa gisay pamilya, nuwa
ya anak, kaawyun ya kanuman.
36 Kabay nu ya Anak Bapan Na-
malyari ya mamibus kamuyu sa
kasalanan, taganan mibus kaw.
37 Tanda kuy layi kaw Abraham,
nuwa labay yukun patin, gawan
a yu labay tanggapên na pangaral
ku. 38 Pansabin ku kamuyuy
mani nakitan ku sa lukup Bapa
ku, nuwa sikaw, pandaygên yuy
naman na nalêngê yu sa bapa yu.”
39 Sinabin mani tawu, “Layi kay
Abraham!”
Nakitbay si Jesus, “Nu pêtêg
kaw mani layin Abraham, pan-
daygên yu dayi ya mangangêd da
dinyag na. 40 Nuwa amêsên, siyan
labay yu kinan patin, agyan pans-
abin kina kamuyuy kapêtêgan
na nalêngê ku kan Bapan Na-
malyari. Alwan parabaysên na
dinyag Abraham. 41 Sikaw, pan-
daygên yuy mani pandaygên bapa
yu.”
Nakitbay sila kan Jesus, “Alwa
kay anak sa kaatag! Kay si Bapan
Namalyari ya bapa yan.”
42 Sinabin Jesus kalla, “Nu si
Bapan Namalyari ya Bapa yu,
kakaidwan yuku dayi, gawan ubat
taku kana. Buy naku waku
baydi alwan sa sarili kun kal-
abayan, nun a in-utus sakun Ba-
pan Namalyari. 43 A yu ma-
pukatan na pansabin ku, gawan a
yu labay tanggapên na pan-iaral
ku. 44 Si Satanas ya bapa yu,
ta nu sabêt ta labay na, sabay
ya pandaygên yu. Mamati yan
tawu ubat pun sa umpisa buy a
na labay ya kapêtêgan, gawan
ayin kanay kapêtêgan. Ugali
naynay malaram, gawan sabay
siyay bapan kaganawan kalara-
man. 45 Nuwa agyan kapêtêgan
na pansabin ku, a yuku labay
paniwalan. 46 Sisabêt kamuyuy
makapagsabin nakadyag gakun
kasalanan? Ayin! Nu kapêtêgan
na pansabin ku, uysiyan a kaw ya
kalabay manampalataya kangku
ta? 47 Ya mani anak Bapan Namal-
yari, mallêngê sila sa pansabin
Bapan Namalyari. Nuwa sikaw, a
kaw mallêngê gawan a kaw anak
Bapan Namalyari.”

Si Jesus buy si Abraham

48 Sinabin puun mani Judio
kan Jesus, “Pêtêg awêd da gisa
kan Samaritano§ buy pansêdakan
nadawak ka ispiritu.”
49 Nakitbay si Jesus, “A ku
pansêdakan nadawak ka ispiritu,
nun a pamparangalên kuy Bapa
ku. Nuwa sikaw, a yuku pampara-
ngalên. 50 A ku mangkap pama-
rangal. Si Bapay mangkap mani
tawuy mamarangal kangku buy
kay siyay mangukum. 51 Pansabin
ku kamuyuy nu sisabêt man na
manunul sa pan-iaral ku, a ya
mati kanuman.”
52 Sinabin mani Judio, “Amêsên,
pêtêg yabay ya pansêdakan kay-
nan nadawak ka ispiritu. Ta nati
si Abraham buy mani propeta,
pakan pansabin muy asê mati
kanuman na manunul sa pan-
iaral mu. 53 Mas igit ka pun

§ **8:48** 8:48 Nayêpay êlêw mani Judio sa mani Samaritano gawan naawyunan silaynan kaatag layi.

nayi sa bapa yan ya si Abraham?
Agyan siya buy mani propetay
nati! Sisabêt ka sa êlêw mu?”
54 Nakitbay si Jesus, “Nu kay
sikuy mamarangal sa sarili ku,
ayin kapukatan na ati. Nuwa si
Bapay pansabin yuy Bapan Na-
malyari yuy sabay ya mamaran-
gal kangku. 55 A yuya kilala,
nuwa kilala kuya. Nu sabin
kuy a kuya kilala, kaparisu yu
kinan malaram. Nuwa taganan
kilala kuya buy pansunulun kuy
pansabin na. 56 Sên natandan
bapa yun Abraham ma tungkul
sa panawun na pallumatêng ku
baydi, natula ya. Pamakakit na,
natulatula yabay.”
57 Sinabin mani puun Judio
kanay, “Ayin ka pun limampuy
tawun. Parasaantu mun masabi
ya nakitan mina si Abraham?”*
58 Nakitbay si Jesus, “Pansabin
ku kamuyuy bayu pun ianak
si Abraham, Sikuwi Sikina.”†
59 Gawan sa sinabi na, namulut
batuy mani tawu amên batwan
ya. Nuwa nakapagtagu si Jesus
buy namita ya sa Templu.

9

Pinaiyul Jesus ya gisay bulag

1 Kaban mamita si Jesus, dilag
yan nakitan na gisay liyaki ya
in-anak kinan bulag. 2 Pinatang
mani tagasunul na si Jesus, “Ma-
nuru, sisabêt ta nangasalanan ta
in-anak yan bulag? Siya nayi o
mangatwa na?”
3 Nakitbay si Jesus, “Alwan siya
o mangatwa nay nangasalanan,
nun a in-anak yan bulag amên
makitan kanay kapangyarian Ba-
pan Namalyari. 4 Kabay kaban
allu pun, sêpat tamun daygên na
pan-ipadyag Bapan Namalyari ya
namiutus kangku. Gawan nu yabi
yana, a tamina madyag ga pan-
ipadyag na. 5 Kaban idi yaku pun
sa babun luta, sikuy dêkêt mani
tawu.”
6 Pamakasabi nan ati, nanupay
ya sa luta ya dinyag nan burak
buy impunu na sa matan bulag.
7 Sinabin Jesus sa bulag, “Maku
ka sa pagpaluynan ya pambêgên
Siloe buy magpulamus ka baydu.”
Ya labay sabin Siloe, “In-utus.”
Kabay naku yabay bayduy bulag
buy nagpulamus. Sên nag-udung
ngina, nakakit tina.
8 Kabay nipapatang nga mani
karani nan bali buy kaatag pun na
nakakit kana sabitun magpalimus
yapun. Sinabi la, “Alwa nayin
sabay siyay nakaiknun magpal-
imus allu-allu?”
9 Sinabin kaatag, “Awya sabay
siya yabay.”
Nuwa sinabi êt kaatag, “Te!
Alwa, kay kalupa nay abitu.”
Sinabin bulag, “Sabay sikuy
abitu.”
10 Kabay pinatang lay liyaki,
“Parasaantu kan nakakit?”
11 Nakitbay ya, “Ya liyaki ya
pambêgên lan Jesus, nanyag yan
burak buy impunu nay ati sa mata
ku buy sinabi na kangkuy, ‘Maku
ka sa pagpaluynan na pambêgên
Siloe buy magpulamus ka baydu.’
Kabay naku waku baydu buy nag-
pulamus. Pamakayari, nakakit
takina.”
12 Namatang nga mani tawu,
“Antuyna?”
Nakitbay ya liyaki, “Tawan, a
kina tanda.”

Inlitis mani Pariseo si Jesus

13 Amêsên, ya manan bulag,
gintan nan mani tawu sa mani
Pariseo. 14 Allun Pagpaynaway
abitu sabitun nanyag burak si
Jesus buy pinaiyul la bulag.
15 Pinatang nga êt mani Pariseoy

* **8:57** 8:57 Si Abraham nati ya sabitun luway libuy tawun bayu pun in-anak si Jesus. Nag-umpisan nangaral si Jesus sabitun tatlumpuy tawun nayna. † **8:58** 8:58 *Siku wi Sikina* gisa sa lagyun Bapan Namalyari sa Exodo 3:15.

manan bulag, “Parasaantu kan nakakit.”

Kabay sinabi na, “Pinunwan nan burak ka mata ku. Nagpulamus saku buy pamakayari, nakakit takina.”

16 Sinabin dakun umnuy Pariseo, “Pilmin alwan ubat kan Bapan Namalyari ya tawuy nanyag abiin, gawan a na sinunul la utus tungkul sa Allun Pagpaynawa.”

Nuwa sinabi yaman kaatag, “Nu makasalanan ya, parasaantu nan nadyag ga parabaysên na mamakaupapas?” Kabay asê nikakasunduy mani Pariseo tungkul kan Jesus.

17 Kabay pinatang manguman mani Pariseoy manan bulag, “Sabêt ta masabi mu tungkul sa tawuy namaiyul kamu?”

Nakitbay ya, “Ya masabi ku, gisa yan propeta.”

18 Nuwa asê pun êt naniwalay mani puun Judio ya sabay siyay manan bulag buy amêsên, makakit tina. Kabay impabêg lay mangatwa na 19 buy pinatang, “Anak yu nayi ya ati? Pêtêg nayin in-anak kinan bulag? Uysiyan makakit tina amêsên ta?”

20 Nakitbay ya mangatwa na, “Awu, tanda yan na anak yan yabay buy in-anak kinan bulag. 21 Nuwa a yan naman tanda nu parasaantu yan makakit amêsên. Buy a yan êt tanda nu sisabêt ta namaiyul kana. Siya tay patangên yu, ta idi yina sa ustuy idad. Makapikitbay yina para sa sarili na.” 22 Abiin na sinabin mangatwan manan bulag gawan malimu sila sa mani puun Judio. Tagawan napikasunduwan mani puun Judio ya nu sisabêt man na magsabin si Jesus sabay siyay Cristu, isakwil lina sa balin pagtipunan mani Judio. 23 Kabay paradi ya pikitbay mangatwa na, “Idi yina sa ustuy idad. Siya tay patangên yu.”

24 Kabay manguman lan impabêg ga manan bulag buy sinabi kanay, “Manumpa ka sa lagyun Bapan Namalyari ya sabin mu kanyan ya pêtêg! Tanda yan na makasalanan na tawun abitu!”

25 Nakitbay ya, “A ku tanda nu makasalanan ya o asê. Ta kay tanda kinamanbay, mana kinan bulag, nuwa amêsên, makakit takina.”

26 Kabay pinatang layna êt ta manan bulag, “Sabêt ta dinyag na kamu? Parasaantu nakan pinaiyul?”

27 Nakitbay ya, “Pakan sinabi kina kamuyu ta, nuwa kay a kaw kalabay maniwala. Awta labay yuku yan malêngên manguman ta? Kalabay kaw êt nayin madyag tagasunul na?”

28 Kabay nanubag ga mani Pariseo buy inuyam laya, “Sikay naman na tagasunul na, nuwa sikay, tagasunul kay yaman Moises. 29 Tanda yan na nagsabi si Bapan Namalyari kan Moises, nuwa ya tawun abitu, a yan tanda nu antuy ubatan na!”

30 Nakitbay ya liyaki, “Abiin yabay ya mamakaupapas. A yu tanda nu antuy ubatan na, nuwa pinaiyul nay mata ku. 31 Tanda tamuy asê pallêngên Bapan Namalyari ya mani makasalanan, nun a pallêngên nay sisabêt man na mangulimên kan Bapan Namalyari buy manyag sa kalabayan na. 32 Paubat awlagi angga amêsên, ayin kitamu pun nalêngêy tawuy nakapaiyul tawuy in-anak kan bulag. 33 Nu alwan ubat kan Bapan Namalyari ya tawun abiin, a na dayi nadyag kangkuy ati ya mamakaupapas.”

34 Nakitbay ya mani puun Judio, “In-anak kaynan makasalanan! Alwa ta siyan napas-êy yapun

na nakêm mun aralên ka yaman
ta!” Kabay impatas laya sa balin
pagtipunan mani Judio.

Ya Ispiritwal la Pangabulag

35 Nabalitan Jesus ya manan
bulag, impatas ya sa balin
pagtipunan mani Judio. Kabay
tingkap nay ati. Sên nakitan naya,
pinatang naya, “Sikayna man nay,
manampalataya ka nayi sa in-
Anak Tawuy ubat sa langit?”
36 Nakitbay ya liyaki, “Sisabêt
ya? Sabin mu wati kangku amên
manampalataya ku kana.”
37 Sinabin Jesus kana, “Nakitan
mu wina. Sabay ya pagkasabi mu
amêsên.”
38 Kabay sinabin liyaki, “Pangin-
uun, manampalataya kina kamu.”
Nanduku ya buy nangulimên kan
Jesus.
39 Sinabi pun êt Jesus, “Naku
waku baydi sa babun luta amên
mipatandan pêtêg ga kabilyan
mani tawu sa pangêlêw Bapan Na-
malyari. Ya mani tawuy magsabin
makakit sila sa kapêtêgan, sabay
silay bulag. Nuwa ya magsabin a
la makitan na kapêtêgan, sabay
silay makakit.”
40 Dilag dakun umnuy Pariseoy
nakalêngê sa sinabin Jesus.
Kabay pinatang laya, “Pansabin
mu nayi ya bulag kay êt?”
41 Nakitbay si Jesus, “Nu
pansabin yuy bulag kaw sa
kapêtêgan, ayin dayi kamuyuy
kasalanan. Nuwa gawan pans-
abin yuy makakit kaw, manugêl
pun kamuyuy kasalanan.”

10

Ya paalimbawa sa pastul

1 Nagsabi si Jesus sa kapami-
latan paalimbawa, “Pansabin ku
kamuyuy ya mansumun sa ku-
ral mani tupa un asê mandu-
man sa pasbul nun a kay mal-
lukbang ya sa bakud, sabay siyay
manakaw buy tulisan. 2 Nuwa
ya manduman sa pasbul, sabay
siyay magpastul sa mani tupa.
3 Ya magbantay sa pasbul, pa-
sunun nay magpastul buy tan-
dan mani tupay tunuy magpas-
tul kalla. Pambêgên nay lagyun
mani tupa na buy umawas silan
manunul kana. 4 Nu nami-
paawas yan tupa, mumuna ya
kalla buy manunul kanay mani
tupa, tagawan tanda lay tunuy na.
5 A sila manunul sa kaatag tawu,
nun a muwayu silan pakarayu,
gawan a la tanday tunuy kaatag.”
6 Sinabin Jesus sa mani tawuy
paalimbawan abiin, nuwa a la
napukatan na labay nan sabin.

Si Jesus ya mangêd da pastul

7 Kabay nanguman nagsabi si
Jesus, “Pansabin ku kamuyuy
sikuy pasbul la dadanan mani
tupa. 8 Ya kaganawan nan-
garal kamuyun alwan pêtêg ya
nuna kangku sabay silay mani
manakaw tupa buy mani tulisan.
Nuwa a sila inlêngên mani tupa
ku. 9 Sikuy pasbul. Buy sisabêt
man na sumun duman kangku
sabay siyay miligtas. Manuwad
yan tupay malyarin sumun buy
umawas sa kural buy makakit yan
pagpastulan. 10 Kay mallumatêng
nga manakaw amên manakaw,
mamati buy manira. Nuwa in-
lumatêng ngaku amên biyan kuy
mani tawun biyay ya sagana buy
ganap.”
11 “Sikuy mangêd da pastul. Buy
ya mangêd da pastul, nakal-an
yan mati para sa mani tupa na.
12 Ya pan-upan na magpastul, nu
makakit yan asun aniwid da mal-
lumatêng, muwayu ya buy lak-
wanan nay mani tupa, gawan al-
wan kana. Kabay duyungun asun
aniwid da mani tupa buy man-
gapisisyay sila. 13 Ya pan-upan
na magpastul, muwayu ya buy
lakwanan nay mani tupa gawan

kay pan-upan ya buy ayin yan
malasakit sa mani tupa.”
14-15 “Sikuy mangêd da pas-
tul. Nu parasaantu wakun kilalan
Bapa ku buy nu parasaantu kuyan
kilala, parabaysên êt ta pangi-
lala ku sa mani tupa ku buy ya
pangilala la kangku. Buy nakal-
an nakun mati para kalla. 16 Dilag
gaku pun tupay a ku pun naiku-
ral.* Kaylangan ku silan ipasun
sa kural. Pallêng-ên lay naman na
tunuy ku buy piaawyunun ku sila
amên kay gigisa ta sila ya dilag
gigisay magpastul.”
17 “Kakaidwan nakun Bapa,
gawan nakal-an nakun mati para
kalla amên manguman nakun
mabyay. 18 Ayin makakwan biyay
ku, nun a kay kusa kun idin. Dilag
gakun kapangyarian idin na ati
buy dilag gaku êt kapangyarian
mabyay manguman, ta abiin na
in-utus kangkun Bapa ku.”
19 Gawan sa sinabin Jesus,
asina êt nikakasunduy mani
Judio. 20 Malakê kallay magsabin,
“Tulawên ya buy pansêdakan
yan nadawak ka ispiritu. Siyan
mallêngê kaw ya kana ta?”
21 Nuwa sinabi yaman kaatag
mani Judio, “Alwan parabaysên
na pansabin tawuy pansêdakan
nadawak ka ispiritu. Ta nu
pêtêg yan pansêdakan nadawak
ka ispiritu, a na dayi napaiyul la
bulag.”

Insakwil mani Judio si Jesus

22 Amêsên sa balayan
Jerusalem, Pestay nan Pami-
talagan Templu kan Bapan
Namalyari. Panawun nalêpêt ta
abitu. 23 Idi sa Templu si Jesus
ya mamita sa balkun Solomon.
24 Pinalitêngan yan mani Judio
buy sinabi kanay, “Makanu mu
sabin kanyan nu sisabêt ka? Nu
sikay Cristu, sabin minan tapatan
kanyan.”
25 Nakitbay si Jesus kalla, “Sin-
abi kina kamuyu nu sisabêt taku,
nuwa a kaw kalabay maniwala
kangku. Ya mamakaupapas ya
dinyag ku sa lagyun Bapa ku,
sabay ya magpapêtêg nu sisabêt
taku. 26 Nuwa a kaw mani-
wala kangku, gawan alwan sikaw
wa mani tupa ku. 27 Mallêngê
kangkuy mani tupa ku. Kilala
ku sila buy manunul sila kangku.
28 Pambiyan ku silan biyay ya
ayin katganan buy kanuman a
sila milaku sa ayin katganan na
kaparusan. Idi silayna kangku
buy ayin nan makasakmut kalla.
29 Indin sila kangkun Bapa kun
Namalyari ya makapangyarian sa
kaganawan buy ayin makasakmut
kalla sa Bapa ku. 30 Siku buy si
Bapa, gigisa.”
31 Sên nalêngên mani Judioy
abiin, nanguman silan namu-
lut batuy pamatu la kan Jesus.
32 Nuwa sinabin Jesus kallay,
“Impakit kina kamuyuy malakêy
mangangêd da dinyag ku ya im-
padyag kangkun Bapa ku. Sabêt
sa mani abiin na sangkan ta siyan
batwan yuku yata?”
33 Nakitbay sila, “A yan ka bat-
wan gawan sa mangangêd da
dinyag mu, nun a sa pallamus mu
kan Bapan Namalyari, tagawan
pan-iparisu muy sarili mu kan Ba-
pan Namalyari, pakan kay tawu
ka.”
34 Nakitbay si Jesus, “Alwa nayin
idi sa kasulatan na sinabin Ba-
pan Namalyari ya mani namal-
yari kaw? † 35 Tanda tamuy a
tamu malyarin daygên ayin pukat
ta Kasulatan Bapan Namalyari.
Kabay nu binêg nan namalyari
ya mani ninunu tamu ya pini-
patandan nan sabi na, 36 siyan
pansabin yu yay pallamusun ku

* **10:16** 10:16 Ya pantukuyun Jesus abitu silay alwan mani Judio. † **10:34** 10:34 Mani Kanta 82:6.

si Bapan Namalyari gawan sinabi
kuy, ‘Anak kakun Bapan Namal-
yari ta.’ Sikuy pinili na buy in-
utus baydi sa babun luta! 37 Nu
a ku pandaygên na mani pan-
ipadyag kangkun Bapa ku, agana
kaw maniwala kangku. 38 Nuwa
pandaygên kuy mani pan-ipadyag
na kangku. Kabay agyan a yuku
paniwalan, paniwalan yu dayi
ya mani dinyag kuy mamakau-
papas amên matandan yu buy
mapukatan na idi kangku si Bapa
buy idi yaku kana.”
39 Gawan sa sinabin Jesus,
dakpên nina dayin mani Judio,
nuwa a laya nadakêp.
40 Kabay nanguman naku si Je-
sus sa lipay Ilug Jordan, sa lugal la
pinamawtismuwan Juan sabitun
nuna. Nanugêl ya baydu 41 buy
malakêy tawuy naku kana. Sinabi
la, “Ayin yabay dinyag si Juan na
mamakaupapas, nuwa pêtêg ga
kaganawan sinabi na tungkul sa
tawun ati.” 42 Buy malakêy tawu
bayduy nanampalataya kan Jesus.

11

Ya pangamatin Lazaro

1 Dilag gisay liyaki ya naglagyun
Lazaro sa baryun Bethania,
kaawyun nay mapatêl na ya silan
Maria buy si Marta. 2 Si Maria,
sabay ya namibulug pabangi sa
bitis Panginuun buy pamakayari,
pinunisan nan sabut na. Amêsên,
dilag sakit si Lazaro. 3 Kabay
impasabin Marta buy si Maria
kan Jesus, “Panginuun, nagsakit
ta kakaidwan mun kaluguran.”
4 Sên natandan Jesus ya abiin,
sinabi nay, “A na ikamati ya sakit
ta ati. Nalyari ya abiin amên
maparangalan si Bapan Namal-
yari buy maparangalan naku êt ta
Anak na.”
5 Kakaidwan Jesus ya mipap-
atêl ya silan Marta, Maria buy
si Lazaro. 6 Paraman baydu,
sên nabalitan nay nagsakit si
Lazaro, nanugêl yan luway allu sa
binyanan na.
7 Pamakayari, sinabi na sa mani
tagasunul nay, “Mag-udung kita-
mina sa prubinsyan Judea.”
8 Nakitbay sila kana, “Manuru,
uysiyan labay muyan mag-udung
ka sa Judea ta pakan dakun
nakanu pun, labay kan batwan
mani Judio baydu?”
9 Nakitbay kalla si Jesus, “Alwa
nayin dilag mapu buy luway uras
ya nasawang sa gisay allu? Kabay
ya mamita sa nasawang, a ya
midumpul, gawan nasawang nga
babun luta. 10 Nuwa ya mamita
sa yabi, midumpul ya gawan ayin
nan sawang.”
11 Pamakayari, sinabi pun êt
Jesus, “Ya kaluguran tamun si
Lazaro, mamabêlêw ya. Nuwa
lakwên kuyan pêwên.”
12 Kabay sinabin mani taga-
sunul na, “Panginuun, nu kay
mamabêlêw ya, umiyul yapun.”
13 Indap la nu kay mamabêlêw
si Lazaro, pakan ya labay sabin
Jesus, nati yina.
14 Kabay intusêk sinabin Je-
sus kallay, “Nati yana si Lazaro.
15 Nuwa matula ku ya ayin naku
baydu ta abiin na makakangêd ka-
muyu. Ta sa kapamilatan daygên
ku, luyang kaw pun manam-
palataya kangku. Kaksaw kawna,
ta lakwên tamu ya.”
16 Si Tomas ya pambêgên lan
Kambal, sinabi na sa mani ka-
parisu nan tagasunul, “Kilaku ki-
tamu kana agyan mati kitamun
kaawyun na.”

*Si Jesus ya Biyay buy ya Pangu-
man Pangabyay*

17 Sên inlumatêng si Jesus
sa balayan Bethania, natandan
nay apat tay allun nakalbêng si
Lazaro. 18 Kay tatluy kilumetruy
dayun Bethania sa balayan
Jerusalem. 19 Kabay malakêy

Judioy ubat sa Jerusalem ya
nakun nakidamay kallan Marta
buy kan Maria sa pangamatin
patêl la.
20 Sên nalêngên Martay in-
lumatêng ngana si Jesus, timbêng
naya. Nuwa si Maria, nanugêl ya
sa bali la.
21 Sinabin Marta kan Jesus,
“Panginuun, nu idi kata dayi
baydi, asê dayi nati si Lazaro
ya patêl ku. 22 Nuwa paraman
baydu, agyan amêsên, tanda kuy
agyan sabêt man na yawarên mu
kan Bapan Namalyari, idin na
kamu.”
23 Sinabin Jesus kanay, “Mangu-
man mabyay ya patêl mu.”
24 Nakitbay si Marta, “Tanda
kuy mabyay ya sa tawlin allu nu
pabyayên manguman na nanga-
mamati.”
25 Sinabin Jesus kanay, “Sikuy
mam-in biyay buy sikuy mam-
abyay manguman sa mani nati.
Ya manampalataya kangku, agyan
mati ya, manguman yan mabyay.
26 Buy sisabêt man na nangabyay
buy manampalataya kangkuy
agyan mati ya, mabyay yan ayin
katganan. Maniwala ka nayi sa
sinabi ku?”
27 Nakitbay si Marta, “Awuy
Panginuun. Manampalataya
kun sikay Cristuy Anak Bapan
Namalyari ya pan-êtêngên yan
lumatêng baydi sa babun luta.”

Nanangis si Jesus

28 Pamakasabi nan abiin, nag-
udung si Marta sa bali la buy
dinanyan na si Maria buy in-
ayas kanay, “Inlumatêng ngay
Manuru. Pan-ipabêg naka.” 29 Sên
nalêngên Mariay abiin, tambêng
yan nidêng buy naku kan Jesus.
30 Asê pun nilatêng si Jesus sa
Bethania, ta idi yapun sa lugal
nu saantu yan timbêng Marta.
31 Sên nakitan mani Judioy maki-
damay kallay tambêng nidêng si
Maria buy nag-awas, pikilakwan
laya, ta indap la nu maku ya
sa pinilbêngan kan Lazaro amên
manangis.
32 Pamakalatêng Maria sa
binyanan Jesus, nanduku ya
sa arapan na buy sinabi na,
“Panginuun, nu idi kata dayi
baydi, asê dayi nati ya patêl ku.”
33 Sên nakitan Jesus ya man-
angis si Maria buy ya mani Ju-
dioy kaawyun na, nalunus ya buy
nalugmay nakêm na. 34 Pinatang
na sila, “Antuy pinilbêngan yu
kana?”
Nakitbay sila, “Panginuun, kak-
saw ka, ta êlêwên muya.”
35 Nakatangis si Jesus.
36 Kabay sinabin mani Judio,
“Elêwên yu nu parasaantu nan
kakaidwan si Lazaro.”
37 Nuwa sinabi yaman kaatag,
“Pinaiyul nay liyaki ya bulag.
Uysiyan pinaulayan nayan nati si
Lazaro ta?”

Pinabyay si Lazaro

38 Kaban papakun silan Jesus
sa pinilbêngan kan Lazaro,
nanguman nalugmay nakêm
na. Ya pinilbêngan kan Lazaro,
gisay lêyang nga tinakpan gisay
maragul la batu. 39 Pamakalatêng
la baydu, sinabin Jesus, “Itas yuy
batu.”
Nuwa nakitbay si Marta ya mag-
patêl sa nati, “Panginuun, nabatay
na amêsên na bangkay na, ta apat
tay allu nan nakalbêng.”
40 Sinabin Jesus kanay, “Alwa
nayin sinabi kina kamuy nu man-
ampalataya ka, makitan muy ka-
pangyarian Bapan Namalyari?”
41 Kabay intas lay batu.
Nangêlêw si Jesus sa langit buy
sinabi na, “Bapa, magpasalamat
taku kamu, gawan inlêngê muku.
42 Tanda kuy pawa mukun
pallêng-ên, nuwa pansabin kuy
ati para sa ikakangêd mani idi sa

palitêng ku amên maniwala silan
sikay namiutus kangku.”
43 Pamakasabi nan abiin,
masnêg nan sinabi, “Lazaro,
magsalwang ka!” 44 Kabay
nagsalwang yabay si Lazaro ya
nakabêlêbêl pun telay paglêbêng
ya mani gamêt buy bitis na buy
nakatakêp pun telay lupa na.
Sinabin Jesus kallay, “Itas yuy
telay nakabêlêbêl kana amên
makabita ya.”

Ya palanun mani puun Judio laban kan Jesus
(Mateo 26:1-5; Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2)

45 Ya mani Judioy nakidamay
kallan Maria, sên nakitan lay
dinyag Jesus, malakê kallay
nanampalataya kana. 46 Nuwa
ya kaatag kalla, naku sa mani
Pariseo buy sinabi lay dinyag
Jesus. 47 Kabay impabêg mani
mamunun pari buy mani Pariseoy
kaganawan mangatwan Judioy
mangatuynungan. Buy sên niti-
tipun silayna, sinabi lay, “Sabêt
ta daygên tamu? Malakêy nay
mamakaupapas ya pandaygên
tawun abiin. 48 Nu paulayan tamu
ya, maniwalay kaganawan tawuy
sabay siyay Cristu buy daygên
layan ari tamu. Nu malyari
ya abiin, lakwên kitamun mani
sundalus Romano buy sirên lay
Templu buy bansa tamu.”
49 Nuwa gisa kalla si Caifas
ya pinakapuun pari sa panawun
abitu ya nagsabin, “Pêtêg yabay
ayin kaw tanda. 50 A yu nayi
naisip pa mas mangêd da kay
gigisay tawuy mati kaysa mi-
pakadawak ka buun bansa?”
51 Alwan ubat sa sarilin Caifas
ya sinabi na nun a bilang pinaka-
puun pari sa panawun abitu, im-
patanda nay pan-ipasabin Bapan
Namalyari kana ya mati si Jesus
para sa ikakangêd buun bansa.
52 Alwan kay para sa ikakangêd
buun bansa, nun a para sa
kaganawan anak Bapan Namal-
yari ya nikyat sa buun babun
luta amên tipunun buy pibêtêkên
sila. 53 Kabay paubat ta baydu,
nangisip silayna nu parasaantu
lan ipapati si Jesus.
54 Kabay paubat ta baydu, a yina
mamaku si Jesus sa piakit-akit
mani Judio, nun a kay naku yata
sa balayan Efraim ya narani sa
kakyangan buy nanugêl ya baydu
kaawyun ya mani tagasunul na.
55 Sên narani yay pestan mani
Judioy pambêgên Pestan Kalig-
tasan, malakêy tawuy ubat sa
kaatag lugal Israel ya naku sa
Jerusalem amên daygên na nau-
galyan lay pallinis bayu magpesta.
56 Pantêkapên mani tawu si Jesus
buy nipapatang sila sa kasawan-
gan Templu, “Sabêt ta êlêw yu?
Maku ya nayi baydi sa pesta?”
57 Sa panawun abitu, nam-in
utus ya mani mamunun pari
buy mani Pariseo un paradi, “Nu
tanda yuy binyanan Jesus, sabin
yu kanyan.” In-utus lay abiin
amên maipadakêp laya.

12

Binulugan pabangi si Jesus
(Mateo 26:6-13; Marcos 14:3-9)

1 Anêm ma allu bayu miras ya
Pestan Kaligtasan, naku si Jesus
sa Bethania nu saantu manugêl si
Lazaro ya pinabyay na. 2 Kabay
namil-an apunan na mani kaluguran Jesus ya silan Maria, Marta
buy si Lazaro. Si Martay man-
gapag kalla buy gisa si Lazaro
sa kaêm Jesus. 3 Si Maria, di-
lag yan kapitnan litruy maka-
mal la pabangi ya pawan nardo.*
Pakanawa nan imbulug ga ati
sa bitis Jesus buy pinunisan nan

* **12:3** 12:3 *nardo* sabay ya tanaman na ubat sa kaatag ga bansa.

sabut na. Kabay sadyay bawun
pabangi sa lalên bali.
4 Si Judas Iscariote ya gisa sa
mani tagasunul Jesus ya sabay
ya mamisupakat kana, idi ya êt
baydu. Sinabi na, 5 “Ya pabangin
abiin, alagan upan gisay tawu sa
gisay tawun. Uysiyan a na yata in-
saliw buy ya naabli na, maidin sa
mani kalulu?” 6 Sinabin Judas ya
abiin, alwan gawan magmalasakit
ya sa mani kalulu nun a gawan
mapanakaw ya. Tagawan sabay
siyay manalan pera la, nuwa pal-
limêdên nay ati.
7 Sinabin Jesus, “Paulayên
muya. Imbulug nay ati bilang
pamil-an sa pamilbêng kangku.
8 Pawa yun mapagkaawyun na
mani kalulu. Nuwa siku, a yu
pawan mapagkaawyun.”

Ya palanun pamati kan Lazaro

9 Malakêy Judioy nakabalitan
idi sa Bethania si Jesus. Kabay
nipammaku sila baydu, alwan kay
gawan kan Jesus nun a labay
la êt makitan si Lazaro ya pin-
abyay na. 10 Kabay pinalanun
mani mamunun pari ya ipapati
la êt si Lazaro. 11 Tagawan
sa pangabiyay nan manguman,
malakêy Judioy nakisyay kalla
buy nanampalataya kan Jesus.

Ya pansumun Jesus sa Jerusalem

(Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40)

12 Pamakawasak, nabalitan
malakêy tawuy nakipesta, ya
maku si Jesus sa Jerusalem.
13 Kabay nangwa silan mani
palapan palma buy timbêng
si Jesus. Mansaway silan
magsabin, “Ulimênên na Bapan
Namalyari! Pagpalên Bapan
Namalyari ya mallumatêng sa
lagyu na! Pagpalên na Arin
Israel!”† 14 Nakasakay ya sa
biserun asnu kaparisun nakasulat
sa Sabin Bapan Namalyari,
15 “Sikaw wa mani tawuy idi sa
balayan Zion,‡ agana kaw
malimu!
Elêwên yu! Palatêng ngay ari
yu
ya nakasakay sa gisay biserun
asnu!”§
16 Asê pun mapukatan mani taga-
sunul na ya abiin na pandaygên
mani tawu kana. Nuwa sên
nag-udung nga si Jesus sa langit,
baydu la pun napukatan ya si pan-
gulimên mani tawu kana, sabay
ya pantukuyun un kasulatan.
17 Sabitun binêg Jesus si Lazaro
sa pinilbêngan kana buy pin-
abyay ya, malakêy nakakit. Kabay
imbalita lay nalyari. 18 Sên na-
balitan malakêy tawuy mamakau-
papas ya dinyag Jesus, timbêng
laya. 19 Kabay nisasabi ya mani
Pariseo, “Elêwên yu ba! Ayin
kitaminan madyag, ta manunul la
kanay kaganawan tawu!”

Dilag mani Griegoy mangkap kan Jesus

20 Dilag dakun umnuy mani
Griegoy naku sa pesta sa
Jerusalem amên mangulimên kan
Bapan Namalyari. 21 Nagdani
sila kan Felipe ya taga Bethsaida
sa prubinsyan Galilea. Sinabi
la kana, “Patêl lay, labay yan
dayin makit si Jesus.” 22 Inlakun
Felipe si Andres buy sinabi
kanay panyawarên mani Griego.
Pamakayari, inlaku la si Jesus buy
sinabi lay panyawarên la.
23 Sinabin Jesus kallay, “In-
lumatêng ngay uras ya sikuy
ubat sa langit ta in-Anak Tawu,
parangalên nakun Bapa ku.
24 Pansabin ku kamuyuy nu asê
ilbêng nga lasi sa luta, manugêl
yan kay gigisa. Nuwa nu ilbêng

† **12:13** 12:13 Mani Kanta 118:26. ‡ **12:15** 12:15 Ya Zion sabay ya balayan Jerusalem.
§ **12:15** 12:15 Zacarias 9:9.

nga lasi sa luta buy mati, tumubu
ya buy managêy yan malakê.
25 Ya tawuy mamakamal biyay na,
sabay ya matasan ati. Nuwa ya
asê mamakamal biyay na baydi
sa babun luta, sabay ya mabiyan
biyay ya ayin katganan. 26 Sisabêt
man na kalabay maglingkud
kangkuy sêpat yan manunul
kangku. Buy nu antuy binyanan
ku, idi ya êt baydu. Sisabêt
man na maglingkud kangkuy
parangalên yan Bapa ku."

Sinabin Jesus ya tungkul sa pangamati na

27 Sinabi pun êt Jesus, "Naali-
pusan naku amêsên. Sabin
ku nayi sa Bapay iligtas naku
sa marani ya pamasakit? Asê,
tagawan naku waku baydi amên
madanasan na pamasakit ta
abiin." 28 Pamakayari, sinabin
Jesus, "Bapay, parangalên muy
lagyu mu."

Nasên anti, bêngat natan
nalêngêy tunuy Bapan Na-
malyari ya ubat sa langit ya
magsabin, "Pinarangalan kina
buy parangalên kun manguman."

29 Sên nalêngên mani tawuy idi
bayduy tunuy, sinabi lay, "Nangi-
lat!"

Nuwa sinabi yaman kaatag,
"Pakisabyan yan gisay ang-el."

30 Sinabin Jesus kallay, "Ya
tunuy ya nalêngê yu, impalêngê
alwan para kangku nun a para
kamuyu. 31 Inlumatêng ngay
panawun pangatul Bapan Namal-
yari sa mani tawu sa babun luta.
Buy si Satanas ya manakup kalla,
masambut tana. 32 Buy nu itag-
ay yakina, idani kuy kaganawan
tawu kangku." 33 Sinabin Je-
sus ya abiin amên ipatanda nu
parasaantu yan mati.

34 Nakitbay kana ya mani tawu,
"Idi sa Kasulatan Bapan Namal-
yari ya si Cristu, mabyay yan
ayin katganan. Uysiyan sinabi
muyay kaylangan itag-ay ya in-
Anak Tawu ta? Sisabêt ta in-Anak
Tawuy pansabin mu?"

35 Nakitbay si Jesus, "Pêrad tay
panawun na mapagkaawyun yuy
dêkêt. Kabay kaban kaawyun yuy
dêkêt, bumyay kaw sa sawang
amên a kaw malatêng nadiglêm.
Tagawan na mamita sa nadiglêm,
a na tanda nu antuy lakwên na.
36 Kaban kaawyun yuku pun bi-
lang dêkêt yu, manampalataya
kaw kangku amên masawangan
na isip yu." Pamakasabi nan
abiin, namitay na si Jesus buy
asina nagpakit kalla.

Asê kalabay manampalatayay mani Judio kan Jesus

37 Agyan nakitan mani tawuy
malakêy mamakaupapas ya
dinyag Jesus, a sila pun êt
nanampalataya kana. 38 Sa
pakapakun baydu, natupad da
sinabin Propeta Isaias,

"Panginuun, paran ayin naniwala
sa in-aral yan.
Agyan impakit mina kallay
kapangyarian mu, a sila
pun êt naniwala kamu."*

39 Kabay a sila maniwala tagawan
sinabi pun êt Isaias ya sangkan
sabitun sinabi nay,

40 "Binulag Bapan Namalyari ya
mata la amên a sila makakit
buy pinakdêy nay ulu la amên a
sila makapukat,
gawan dat mag-udung sila pun
kana buy paiyulun na
sila."†

41 Sinabin Propeta Isaias ya abiin
gawan nakitan nay kadakilaan Je-
sus buy nagsabi ya tungkul kana.

42 Paraman baydu, malakêy
puun mani Judioy nanampalataya
kan Jesus. Nuwa a la impatanday
panampalataya la gawan malimu
sila sa mani Pariseo, ta dat isak-
wil sila sa balin pagtipunan mani

* **12:38** 12:38 Isaias 53:1. † **12:40** 12:40 Isaias 6:10.

Judio. 43 Tagawan inlabay la pun
na parangalên silan mani tawu
kaysa parangalên silan Bapan Na-
malyari.

*Ya sabin Jesus sabay ya man-
gatul sa mani tawu*

44 Amêsên, nagsabin masnêg
si Jesus, “Ya manampalataya
kangku, alwan kay kangku ya
manampalataya, nun a kan Bapan
Namalyari ya sabay ya namiutus
kangku. 45 Buy ya nakakit kangku,
nakakit êt sa namiutus kangku.
46 Naku waku baydi bilang dêkêt
sa babun luta amên nu sisabêt
man na manampalataya kangku,
a yina manugêl sa kadlêman.
47 Sisabêt man na nakalêngên
pan-iaral ku nuwa a na pan-
sunulun na abiin, maatulan ya.
Nuwa alwan sikuy mangatul
kana, tagawan naku waku baydi
amên iligtas ya mani tawu, alwan
amên atulun sila. 48 Sisabêt man
na asê mananggap kangku buy sa
pan-iaral ku, dilag kaatag man-
gatul kalla sa allun pangukum
sabay ya mani sabi ya in-aral ku
kalla. 49 Tagawan na pan-iaral
kuy alwan ubat sa sarili ku nun a
ubat sa Bapay namiutus kangku.
Siyay namisabi nu sabêt ta sabin
ku. 50 Buy tanda kinay ya mani
utus nay mam-in biyay ya ayin
katganan. Kabay nu sabêt ta pan-
ipasabin Bapa, sabay ya pansabin
ku.”

13

*Inuyasan Jesus ya bitis mani
tagasunul na*

1 Kinawasakan Pestay nan
Kaligtasan. Tandan Jesus ya in-
lumatêng ngay panawun pamita
na baydi sa babun luta amên
mag-udung ya sa Bapa nay idi
sa langit. Kakaidwan nay mani
tagasunul na baydi sa babun luta
buy impakit na kallay pangidu na
angga sa katganan biyay na.
2 Sa yabin abitu, kaban man-
gan si Jesus kaawyun na mani
tagasunul na, pinaisipan nan Sa-
tanas si Judas ya anak Simon Is-
cariote ya isupakat nayna si Je-
sus. 3 Tandan Jesus ya kaganawan
kapangyarian, indin nan Bapan
Namalyari kana. Buy tanda na
êt ta ubat ya kan Bapan Namal-
yari buy mag-udung ya êt kan
Bapan Namalyari. 4 Kaban man-
gan sila, nidêng si Jesus. In-
tas nay latêp yaming na buy
niyakês yan tuwalya sa awak
na. 5 Pamakayari, namibulug
yan lanêm sa gisay palanggana.
Inumpisan nan inuyasan na bitis
mani tagasunul na buy pinunisan
nan tuwalyay nakayakês sa awak
na.
6 Pamakadani na kan Simon
Pedro, sinabin Simon kan Jesus,
“Panginuun, siyan sika yay man-
guyas bitis ku ta?”
7 Nakitbay si Jesus, “A mu
mapukatan na pandaygên ku
amêsên, nuwa lanu mapukatan
mu.”
8 Sinabin Pedro kanay, “Asê
malyarin sika ya manguyas mani
bitis ku kanuman.”
Nakitbay si Jesus, “Nu a ku
uyasan na bitis mu, ayin kan
pamikibêtêk kangku.”
9 Kabay sinabin Simon Pedroy,
“Nu parabayduy Panginuun, al-
wan kay bitis kuy uyasan mu, nun
a agyan gamêt buy ulu ku!”
10 Nuwa sinabin Jesus kanay,
“Ya nagpaluyuy na, malinis
say buun lawini na. Kabay
a yina kaylangan uyasan pun,
liban tay bitis na. Malinis
kawna, nuwa alwan kaganawan
kamuyu.” 11 Kabay sinabin Jesus
ya alwan kaganawan kallay
malinis, gawan tanda na nu
sisabêt ta mamisupakat kana.
12 Sên nauyasan nan Jesus ya
bitis la, inuman nan inyaming
nga latêp na buy nanguman yan

niknu sa panganan la. Pamaka-
yari, pinatang na sila, “Napukatan
yu nayi ya dinyag ku kamuyu?
13 Pambêgên yukun ‘Manuru’ buy
‘Panginuun’. Ustu kaw, ta sikinay
abitu. 14 Nu sikuy manuru yu buy
Panginuun yu ya nanguyas bitis
yu bilang paglingkud ku kamuyu,
sêpat yu êt daygên na parabaysên
sa balang gisa. 15 Dinyag kuy
abiin kamuyu amên dilag kaw
alimbaway pakitbusan yu. Kabay
daygên yu êt ta dinyag ku ka-
muyu. 16 Pansabin ku kamuyuy
ayin ipus ya igit pun sa amung na
buy ayin êt in-utus ya igit pun sa
namiutus kana. 17 Amêsên, tanda
yinay mani bagay ya abiin. Kabay
nu daygên yuy abiin, pinagpala
kaw.”
18 “A ku pansabin na pinagpala
kaw kaganawan, ta kilala kuy
mani pinili ku. Nuwa kaylangan
matupad da idi sa Kasulatan ya
paradi, ‘Isupakat takun gisa sa
kaêm ku.’ ”*
19 “Pansabin ku kamuyuy ati
bayu pun malyari amên nu nal-
yari yana, maniwala kaw wa
sabay sikuy Cristu. 20 Pansabin
ku kamuyuy sisabêt man na
mananggap sa mani tawuy in-
utus ku, sikinay tinanggap na.
Buy sisabêt man na mananggap
kangku, tinanggap naynay nami-
utus kangku.”

Sinabin Jesus nu sisabêt ta mamisupakat kana
(Mateo 26:20-25; Marcos 14:17-21; Lucas 22:21-23)

21 Pamakasabin Jesus, nalug-
may nakêm na. Sinabi nay,
“Pansabin ku kamuyuy isupakat
takun gisa kamuyu.” 22 Niêêlêw
wa mani tagasunul na, ta a la
tanda nu sisabêt ta pantukuyun
na. 23 Nakaunsalig sa danin Je-
sus ya kakaidwan nay tagasunul.
24 Kabay siningyalan yan Simon
Pedro amên patangên si Jesus nu
sisabêt ta pantukuyun na.
25 Kaban nakaunsalig ya sa
danin Jesus, nangawing yan na-
matang, “Panginuun, sisabêt ta
pantukuyun mu?”
26 Nakitbay si Jesus, “Nu sisabêt
ta biyan kun tinapay ya insawsaw,
sabay siyay abitu.” Kabay nang-
wan tinapay si Jesus buy pamaka-
yari nan insawsaw, indin na kan
Judas ya anak Simon Iscariote.
27 Pamakakwan Judas sa tinapay,
nagsêdak ka kana si Satanas.
Kabay sinabin Jesus kanay, “Ya
pandaygên mu, parasên minan
daygên.” 28 Asê napukatan mani
kaêm na sa apunan ya siyan sin-
abi yan Jesus ya abitu ta. 29 Nuwa
gawan si Judas sa manalan pera
la, indap kaatag nu kay pan-iutus
yan Jesus manaliw kaylangan la
sa pesta o mam-in limus sa mani
kalulu. 30 Pamakaêkan Judas
un tinapay, tambêng yan namita.
Yabi yay abitu.

Ya bayuy utus

31 Sên nakabitay na si Judas, sin-
abin Jesus, “Sikuy ubat sa langit
ta in-Anak Tawu, maparangalan
nana. Buy sa kapamilatan ku,
maparangalan êt si Bapan Namal-
yari. 32 Buy nu sa kapamila-
tan kuy parangalên si Bapan Na-
malyari, parangalên naku êt buy
tambêng nan daygên na ati.”
33 Sinabi pun êt Jesus,
“Mani anak kuway, naêpêk tay
panawun na mapagkaawyun
yuku. Têkapên yuku, nuwa a
yuku makitan kaparisun sinabi ku
sa mani Judio, ‘A kaw makalaku
sa lakwên ku.’ 34 Amêsên, ati ya
bayuy utus sa idin ku kamuyu.
Miiidu kaw. Nu para kataw
saantun inidu, para kaw êt
baydun miiidu sa balang gisa.
35 Nu miiidu kaw, matandan

* **13:18** 13:18 Mani Kanta 41:9.

kaganawan tawuy tagasunul
kataw.”

Sinabin Jesus ya ipuglaw yan Pedro
(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34)

36 Pinatang Simon Pedro si Je-
sus, “Panginuun, antuy lakwên
mu?”
Nakitbay si Jesus, “A ka pun
makapikilaku sa lakwên ku
amêsên, nuwa lanu, makalaku ka
êt sa lakwên ku.”
37 Pinatang pun êt Pedro si
Jesus, “Panginuun, uysiyan a kuya
malyarin makapikilaku kamu
amêsên ta? Pakan nakal-an
nakun mati para kamu.”
38 Nakitbay si Jesus, “Pêtêg
ka nayin nakal-an mati para
kangku? Pansabin ku kamuy
bayu mangkati ya manuk, katitlu
mukun ipuglaw.”

14

Si Jesus ya dan papakun kan Bapan Namalyari

1 Sinabin Jesus kalla, “Agana
kaw naalipusan. Magtiwala kaw
kan Bapan Namalyari buy magti-
wala kaw êt kangku. 2 Sa balin
Bapa ku, malakêy kuwartu. Maku
waku baydu amên il-an kataw
mabiyan. A ku sabin na abiin nu
alwan pêtêg. 3 Pamakayari kun
maku baydu buy nu nail-an kinay
mabiyan yu, mag-udung ngaku
buy pakilaku kataw na amên nu
idi yaku saantu, idi kaw êt baydu.
4 Buy tanda yinay dan papakun sa
lakwên ku.”
5 Sinabin Tomas kana, “Pangin-
uun, parasaantu yan matandan ya
dan, pakan a yan tanda nu antuy
lakwên mu?”
6 Nakitbay si Jesus, “Sikuy dan,
sikuy kapêtêgan buy sikuy biyay.
Ayin makalaku kan Bapa nu a ya
duman kangku. 7 Nu kilala yuku,
kilala yu êt ta Bapa ku. Buy
paubat amêsên, kilala yuwina
buy nakitan yinay Bapa.”
8 Sinabin Felipe kana, “Pangin-
uun, ipakit mu kanyan na Bapa
buy nukad dana kanyan na abiin.”
9 Nakitbay si Jesus kana, “Fe-
lipe, mana yu kinan kaawyun. A
muku pun êt nayi kilala? Ya
nakakit kangku, nakakit ta kan
Bapa. Uysiyan panyawarên mu
yay ipakit ku kamuyuy Bapa
ta? 10 A ka nayi maniwalan
idi yaku kan Bapa buy idi êt
kangkuy Bapa? Ya mani sabi
ya pansabin ku kamuyuy alwan
ubat kangku, nun a ubat kan
Bapa ya idi kangku ya sabay ya
manyag un mani pandaygên ku.
11 Maniwala kaw ya idi yakina kan
Bapa buy idi êt kangkuy Bapa.
Nu a kaw kalabay maniwala sa
pansabin ku, maniwala kaw tana
kangku gawan sa mani dinyag
kuy mamakaupapas. 12 Pansabin
ku kamuyuy ya manampalataya
kangku, madyag na êt ta mani
pandaygên ku buy igit pun di
ya madyag na, tagawan papakun
nakina kan Bapa. 13 Buy agyan
dakun sabêt man na yawarên yu
sa lagyu ku, daygên ku amên ma-
parangalan si Bapa sa kapamila-
tan ku ya Anak na. 14 Awu, agyan
sabêt man na yawarên yu sa lagyu
ku, daygên ku.”

Impangakun Jesus ya Ispiritun Bapan Namalyari

15 Sinabin Jesus, “Nu kaidwan
yuku, sunulun yuy mani utus ku.
16 Buy yawarên ku kan Bapay
biyan nakaw pun gisay Manawup
ya manugêl kamuyu kanuman.
17 Sabay siyay Ispiritun Bapan Na-
malyari ya manurun kapêtêgan.
A ya matanggap mani tawuy asê
manunul kan Bapan Namalyari,
gawan a laya makitan buy a laya
makilala. Nuwa sikaw, kilala
yuya, tagawan kaawyun yuya buy
manugêl ya kamuyu kanuman.”

18 “A kataw lakwanan ayin
kaawyun. Mag-udung ngaku
kamuyu. 19 Asê mabuyut, a
kina makitan mani tawuy asê
manunul kan Bapan Namalyari,
nuwa sikaw, makitan yuku. Buy
gawan mabyay yakun mangu-
man, mabyay kaw êt. 20 Sa
allun abitu, matandan yuy idi
yaku kan Bapa buy idi kaw êt
kangku buy idi yaku êt kamuyu.
21 Sisabêt man na mananggap buy
manunul sa mani utus ku, sabay
siyay mangidu kangku. Buy ya
mangidu kangku, idun ya êt Bapa
ku. Idun kuya êt buy ipakilala kuy
sarili ku kana.”

22 Pinatang yan gisay Judas ya
alwan si Judas Iscariote, “Pang-
inuun, uysiyan kay kanyan kaya
magpakilala ta? Uysiyan alwa yan
sa kaganawan tawu ta?”

23 Nakitbay si Jesus, “Ya
mangidu kangku, pansunulun nay
sabi ku. Kaidwan yan Bapa ku
buy manugêl kay kana. 24 Nuwa
ya asê mangidu kangku, a ya
manunul sa mani sabi ku. Buy ya
mani sabi ya nalêngê yu, alwan
ubat kangku, nun a ubat sa Bapa
kuy namiutus kangku.”

25 “Pansabin ku kamuyuy mani
abiin kaban kaawyun yuku pun.
26 Nuwa iutus Bapa kuy Ispiritu na
kamuyu ya Manawup kamuyu bi-
lang kasagili ku. Sabay siyay ma-
nuru kamuyun kaganawan buy
siyay mipaganaka kamuyun ka-
ganawan sinabi ku. 27 Agana kaw
naalipusan buy agana kaw mal-
imu, gawan bayu waku mita, idin
ku sa bêkê yuy kapatêtbêkan. Ya
kapatêtbêkan na idin ku kamuyu,
alwan kaparisun kapatêtbêkan
mani tawuy asê manunul kan Ba-
pan Namalyari.”

28 “Nalêngê yuy sinabi ku, ‘Mita
ku nuwa mag-udung ngaku êt ka-
muyu.’ Nu kaidwan yuku, ikatula
yuy pamaku ku kan Bapa, gawan
mas dakilay Bapa kaysa kangku.
29 Pansabin ku kamuyuy ati bayu
pun malyari amên nu nalyari
yana, maniwala kaw kangku. 30 A
kina pakakarangên ya pagsabi
ku tagawan palatêng nga si Sa-
tanas ya mag-ari sa mani tawuy
asê manunul kan Bapan Namal-
yari. Ayin yan kapangyarian
kangku. 31 Nuwa kaylangan
daygên kuy pan-iutus kangkun
Bapa ku amên matandan ka-
ganawan tawuy kakaidwan kuy
Bapa ku. Kaksaw kawna, mita
kitamina.”

15

Ya pêtêg puun ubas

1 Sinabi pun êt Jesus, “Sikuy
pêtêg puun ubas buy Bapa kuy
manaysay. 2 Pamputusun nay
balang sanga kuy asê managêy
buy pallinisin nay balang sangay
managêy amên luyang pun man-
agêy. 3 Malinis kawna gawan
sa mani sabi ya sinabi ku ka-
muyu. 4 Manugêl kaw kangku buy
manugêl laku êt kamuyu. Asê
malyarin managêy ya gisay sanga
nu a ya manugêl nakatumpang sa
puun. Para êt taman baydu, a
kaw malyarin managêy nu a kaw
manugêl kangku.”

5 “Sikuy puun ubas buy sikaw
wa mani sanga. Ya tawuy
manugêl kangku buy manugêl
laku êt kana, managêy yan
malakê. Ta ayin kaw madyag
nu nakasyay kaw kangku. 6 Ya
asê manugêl kangku, kaparisu
yan sangay asê managêy ya pan-
isamwag buy nayanguy na. Kabay
ibuntun buy isamwag ya sa apuy
amên maulam. 7 Nu manugêl kaw
kangku buy manugêl kamuyuy
mani sabi ku, yawarên yuy
agyan sabêt ta labay yu buy
idin kamuyu. 8 Nu managêy
kaw sadyay lakê, maparangalan
na Bapa ku. Buy sa paradi ya

paralan, mapagpapêtgan yuy
mani tagasunul kataw.”
9 “Kaidwan kataw kaparisun
pangidu kangkun Bapa ku. Kabay
manugêl kaw sa pangidu ku. 10 Nu
pansunulun yuy mani utus ku,
manugêl kaw sa pangidu ku ka-
parisun panunul ku sa mani utus
Bapa ku buy manugêl laku sa
pangidu na.”
11 “Sinabi ku kamuyuy ka-
ganawan abiin amên mapaka-
muyuy tula ku buy lubus pun êt ta
tula yu. 12 Ati ya utus ku kamuyu.
Miiidu kaw kaparisun pangidu ku
kamuyu. 13 Ayin nan pangiduy
makaigit pun sa pangidun gisay
tawuy nam-in biyay na para
sa mani kaluguran na. 14 Nu
pansunulun yuy mani utus ku,
kaluguran kataw. 15 A kataw
na pan-ituwad ipus, tagawan
asê tandan ipus nu sabêt ta
pandaygên amung na. Nun a
intuwad kataw nan kaluguran,
tagawan na kaganawan nalêngê
ku sa Bapa ku, impatanda kina
kamuyu. 16 Alwan sikaw wa
namili kangku, nun a sikuy namili
kamuyu buy in-il-an kun mitan
mangaral amên managêy kaw
mani tagêy ya manugêl kanuman.
Sa pakapakun baydu, sabêt man
na yawarên yu kan Bapa sa lagyu
ku, idin na kamuyu. 17 Buy ati ya
pan-iutus ku kamuyu, miiidu kaw
sa balang gisa.”

Ya sulapun mani tawuy asê manunul kan Bapan Namalyari sa mani manampalataya kan Jesus

18 Sinabi pun êt Jesus, “Nu na-
sulapu kamuyuy mani tawuy asê
manunul kan Bapan Namalyari,
ganakên yuy bayu lakaw kinasu-
lapwan, sikina pun na kinasulap-
wan la. 19 Nu kabilang kaw sa
mani asê manunul kan Bapan Na-
malyari, kaidwan la kaw. Nuwa a
kaw kabilang sa mani tawuy asê
manunul kan Bapan Namalyari,
nun a pinili kataw ubat sa mani
tawuy asê manunul kan Bapan
Namalyari. Kabay nasulapu sila
kamuyu. 20 Tandanên yuy sinabi
ku kamuyu ya ayin ipus sa igit
pun sa amung na. Nu pinasakit
laku, pisakitin lakaw êt. Buy nu
sinunul lay sabi ku, sunulun la
êt ta sabi yu. 21 Daygên la ka-
muyuy kaganawan abiin gawan
sa panunul yu kangku, ta a la
kilalay namiutus kangku. 22 Nu
a ku dayi naku baydi sa babun
luta buy nangaral kalla, malyari
lan sabin na a la tanday dilag
silan kasalanan. Nuwa amêsên,
ayin silaynan mapagsasangkanan
sa mani kasalanan la. 23 Ya na-
sulapu kangku, nasulapu êt sa
Bapa ku. 24 Nu a ku nanyag
sa arap lan mani mamakaupapas
ya kanuman asê nadyag agyan
sisabêt man, malyari lan sabin na
ayin silan kasalanan. Nuwa agyan
nakitan lay nay mani mamakau-
papas sa dinyag ku, kinasulapwan
laku pun êt buy Bapa ku. 25 Nuwa
sa dinyag lan abiin, natupad day
idi sa Kautusan la, ‘Kinasulapwan
lakun ayin sangkan.’ ”*
26 Pamakayari, sinabin Jesus,
“Iutus ku kamuyuy Ispiritu ya
ubat kan Bapa ya sabay ya Man-
awup kamuyu buy mamipatan-
dan kapêtêgan. Nu lumatêng
ngina, magpapêtêg ya tungkul
kangku. 27 Buy sikaw êt ta mag-
papêtêg tungkul kangku, tagawan
ubat pun sabitun nuna, kaawyun
kataw na.”

16

1 “Sinabi kuy abiin kamuyu
amên nu lumatêng nga pamisakit,
a yu talibatukan na panam-
palataya yu kangku. 2 Isakwil kaw
kaparisu yun mani Judio sa balin
pagtipunan la. Buy lumatêng

* **15:25** 15:25 Mani Kanta 35:19; 69:4.

nga panawun na sisabêt man na
mamati kamuyu, indap na nu
sabay ya abiin na pagsuyu na
kan Bapan Namalyari. 3 Daygên
lay mani abiin gawan a laku
kilala buy a la kilalay Bapa
ku. 4 Sinabi kina kamuyuy
abiin amên nu malyari yanay
pamisakit, maganaka yuy sinabi
ku kamuyu."

Ya pandaygên Ispiritun Bapan Namalyari

"A ku sinabi kamuyu sabitun
nunay tungkul sa pamisakit,
tagawan kaawyun yuku pun.
5 Nuwa amêsên, pansabin ku
kamuyuy abiin tagawan mag-
udung ngakina sa namiutus
kangku. Buy ayin tan gisa man
kamuyuy namatang kangku nu
antuy lakwên ku. 6 Nuwa sên
sinabi ku kamuyuy lakwên ku,
ingkalungkut yu. 7 Paraman
baydu, sêpat yun matandan na
kapêtêgan. Ya pamita ku para
sa ikakangêd yu, tagawan nu
a ku mita, asê maku baydi ya
Ispiritun Bapan Namalyari ya
Manawup kamuyu.* Nuwa nu
nakabita kina, iutus kuya ka-
muyu. 8 Pamakalatêng Ispiritun
Bapan Namalyari, ipapêtêg na
sa mani tawuy asê manunul
kan Bapan Namalyari ya asê
ustuy pangintindi la tungkul sa
kasalanan, tungkul sa pangamat-
inêk buy tungkul sa pangatul
Bapan Namalyari. 9 Ipapêtêg
na sa mani tawuy makasalanan
sila, ta a sila nanampalataya
kangku. 10 Ipapêtêg na sa mani
tawuy matinêk kaku, ta papakun
nakina sa Bapa buy a yu kina
makitan. 11 Ipapêtêg na êt kallay
atulun Bapan Namalyari ya mani
tawuy asê manunul kan Bapan
Namalyari, ta inatulan nayna si
Satanas ya manakup sa mani
tawuy asê manunul kan Bapan
Namalyari."

12 "Malakê pun dayi ya sabin ku
kamuyu, nuwa a yu pun agyun
mapukatan amêsên. 13 Nuwa pa-
makalatêng Ispiritun mamipatan-
dan kapêtêgan, sabay siyay man-
awup kamuyu amên mapukatan
yuy kaganawan kapêtêgan. Ta
a ya magsabin kay ubat sa sar-
ili na, nun a abituy nalêngê na
kan Bapan Namalyari ya sabay
ya sabin na buy ipatanda na ka-
muyuy tungkul sa malyari lanu.
14 Parangalên nakun Ispiritun Ba-
pan Namalyari gawan ya ka-
ganawan kapêtêgan na ipatanda
na kamuyu, ubat kangku. 15 Ya
kaganawan idi sa Bapa, idi êt
kangku. Kabay sinabi kuy maubat
kangkuy kaganawan ipatandan
Ispiritun Bapan Namalyari ka-
muyu."

Sagilyan tula ya paglungkut

16 Sinabin Jesus, "Naêpêk tay
panawun, a yu kina makitan,
nuwa pamakayarin naêpêk ka
panawun, makitan yu kinan
manguman."

17 Nipapatang nga dakun um-
nuy mani tagasunul na, "Sabêt ta
labay nan sabin? Siyan sinabi
nayay naêpêk tay panawun, a
tamuy na makitan ta, nuwa pa-
makayarin naêpêk ka panawun,
makitan tamu yan manguman?
Sabêt êt ta labay nan sabin ya,
'tagawan maku waku kan Bapa'?
18 Sabêt êt ta labay nan sabin na,
'Naêpêk tay panawun'? A tamu
mapukatan na labay nan sabin."

19 Tandan Jesus ya mamatang
dayi ya mani tagasunul na. Kabay
sinabi na kallay, "Pipapatangan
yu nayi nu sabêt ta labay kun
sabin sa sinabi kun, 'Naêpêk
tay panawun, a yu kina maki-
tan, nuwa pamakayarin naêpêk

* **16:7** 16:7 Buy ati pun êt ta gisay labay sabin ya siyay mamitanggul kantamu.

ka panawun, makitan yu kinan
manguman'? 20 Pansabin ku ka-
muyuy manangis kaw manyubêk
sa malyari kangku, nuwa matulay
mani tawuy asê manunul kan Ba-
pan Namalyari. Maglungkut kaw,
nuwa ya paglungkut yu, masag-
ilyan tula. 21 Kaparisun gisay
babayi ya makatanam ilab, gawan
inlumatêng ngay uras panganak
na. Nuwa pamakayari nan nan-
ganak, a nayna maganakay ilab
na gawan sa tula na sa gisay ku-
law wa naianak na. 22 Para kaw êt
baydu. Maglungkut kaw amêsên,
nuwa sa allun pamikakit tamun
manguman, matula kaw buy ayin
sisabêt man na makapitas tula
yu."

23 "Sa allun abitu, ayina kaylan-
gan mamatang kangku.† Pans-
abin ku kamuyuy idin Bapa ya
agyan sabêt man na yawarên
yu kana sa lagyu ku. 24 Angga
amêsên, ayin kaw pun inyawad
kana sa kapamilatan lagyu ku.
Manyawad kaw buy makatanggap
kaw amên magin lubus ya tula
yu."

*Nasambut Jesus ya kapang-
yarian babun luta*

25 Sinabi pun Jesus, "Pansabin
kuy mani abiin kamuyu sa ka-
pamilatan paalimbawa. Nuwa
lumatêng nga panawun ya a kina
magsabi kamuyun paradi, nun
a ipapakatulyag kina kamuyuy
tungkul kan Bapa. 26 Sa allu
êt abitu, sikaw way manyawad
kan Bapa sa kapamilatan lagyu
ku. Alway nan sikuy manyawad
kan Bapa para kamuyu. 27 Ta
kakaidwan kaw Bapa, tagawan
inidu yuku buy maniwala kaw ya
ubat taku kan Bapan Namalyari.
28 Ubat taku kan Bapa buy naku
waku baydi sa babun luta. Nuwa
amêsên, mita kinan mag-udung
kan Bapa."

29 Kabay sinabin mani taga-
sunul nay, "Amêsên magsabi kay-
nan tulyag kanyan buy alway nan
paalimbawa. 30 Amêsên, tanda
yan na tanda muy kaganawan
bagay. Agyan a yan kaw pam-
patangên, tanda mu nu sabêt ta
ipatang yan. Kabay maniwala kay
ya ubat ka kan Bapan Namalyari."

31 Sinabin Jesus kalla, "Pêtêg
kalin manampalataya kawna
amêsên kangku? 32 Nadanidani
yay uras ya mangapisisyay kawna
buy mangapipapaway balang
gisa. Lakwanan yuku nuwa
paraman baydu, a ku magpagisa
gawan kaawyun kuy Bapa ku.
33 Sinabi ku kamuyuy abiin amên
mabiyan kaw kapatêtbêkan sa
pamikibêtêk yu kangku. Baydi
sa babun luta, makadanas kaw
kasakitan.‡ Nuwa pas-êyên yuy
nakêm yu, gawan nasambut kinay
nadawak ka kapangyarian babun
luta."

17

*Nanalangin si Jesus para sa
mani tagasunul na*

1 Pamakasabin Jesus sa mani
abiin, nangêlêw ya sa langit
buy nanalangin yan paradi,
"Bapa, inlumatêng ngay uras.
Parangalên mu kinay Anak
mu amên maparangalan kata.
2 Tagawan binyanan mukun
kapangyarian sa kaganawan tawu
amên mabiyan biyay ya ayin
katganan ya kaganawan tawuy
indin mu kangku. 3 Ya mani
tawuy mangilala kamun sikay
pêtêg buy gigisay Bapan Na-
malyari buy mangilala kangkun
sikuy in-utus mu, sabay silay
mabiyan biyay ya ayin katganan.

† **16:23** 16:23 Malyari êt paradi ya labay sabin, "Ayina kaylangan manyawad kangku."

‡ **16:33** 16:33 Malyari êt paradi ya labay sabin, pasakitan kaw mani tawuy asê manunul kan Bapan Namalyari.

4 Pinarangalan kata baydi sa
babun luta, ta inyari kinay
impadyag mu kangku. 5 Kabay
amêsên ya Bapa, parangalên
mukina sa arapan mu kaparisun
karangalan ku sabitun idi yaku
sa lukup mu bayu pun daygên ya
babun luta."
6 "Impakilala katay na sa mani
tawuy indin mu kangku ubat
sa mani tawu baydi sa babun
luta. Kamu sila buy indin mu
sila kangku buy sinunul lay sabi
mu. 7 Tanda layna amêsên ya
si kaganawan indin mu kangkuy
ubat kamu. 8 Tagawan impatanda
ku kallay aral la impatanda mu
kangku buy tinanggap la. Tanda
la êt ta ubat taku kamu buy nani-
wala silan in-utus muku."
9 "Manalangin naku para kalla.
A ku manalangin para sa mani
tawuy asê manunul kan Bapan
Namalyari nun a para sa mani
tawuy indin mu kangku, tagawan
kamu sila. 10 Ya kaganawan
kangku, kamu êt. Buy ya ka-
ganawan kamu, kangku êt buy
maparangalan naku sa kapami-
latan la. 11 Buy amêsên, mag-
udung ngakina kamu buy a kina
manugêl baydi sa babun luta,
nuwa manugêl sila pun sa babun
luta. Banal la Bapa, illagan
mu sila sa kapamilatan kapang-
yarian lagyuy indin mu kangku
amên mapibêtêk sila kaparisu ta.
12 Kaban kaawyun laku pun, il-
lagan ku sila sa kapamilatan ka-
pangyarian lagyu muy indin mu
kangku. Buy ayin kallay milaku
sa ayin katganan na kaparusan
liban ta sa tawuy intakday na
sa ayin katganan na kaparusan
amên matupad da idi sa Kasula-
tan."
13 "Amêsên, mag-udung ngak-
ina kamu. Buy pansabin ku kallay
abiin kaban idi yaku pun baydi sa
babun luta amên lubus ya tula la
kaparisun tula ku. 14 Impatanda
kina kallay sabi mu buy kinasu-
lapwan silan mani tawuy asê ma-
nunul kamu, tagawan a silayna
kabilang sa mani tawuy asê ma-
nunul kamu, kaparisu kun asê
kabilang kalla. 15 A ku man-
alangin ya kêwên mu silayna sa
babun lutan ati, nun a manalan-
gin nakun illagan mu sila laban
kan Satanas. 16 A sila kabilang sa
mani tawuy asê manunul kamu,
kaparisu kun asê kabilang sa
mani tawuy asê manunul kamu.
17 Ipakal-an mu sila ya magin kay
kamu sa kapamilatan kapêtêgan.
Ya sabi mu sabay ya kapêtêgan.
18 Nu parasaantu mukun in-utus
sa babun luta, para ku sila êt
baydun pan-iutus. 19 Alang-alang
kalla, impakal-an kuy sarili ku
para kamu amên ipakal-an sila
êt para kamu sa kapamilatan
kapêtêgan."

20 "Ya panalangin ku, al-
wan kay para sa mani taga-
sunul ku, nun a para êt sa
mani manampalataya kangku
sa kapamilatan pangaral la.
21 Manalangin naku kamuy Bapa
ya silan kaganawan, pakadyag
gigisa kaparisun pamikibêtêk
mu kangku buy pamikibêtêk ku
kamu. Kibêtêk ta dayi sila kanta
amên maniwalay mani tawu ya
in-utus muku. 22 Indin kina kallay
karangalan na indin mu kangku
amên pakadyag silan gigisa
kaparisu ta ya gigisa. 23 Nakibêtêk
kaku kalla buy nakibêtêk ka
êt kangku amên lubus silan
mapibêtêk. Sa pakapakun
baydu, matandan mani tawu sa
babun luta ya in-utus muku buy
matandan la êt ta kakaidwan muy
mani manampalataya kangku
kaparisun pangidu mu kangku."

24 "Bapay, indin mu sila kangku.
Buy labay kun makaawyun ku
sila sa lakwên ku amên makit
lay karangalan ku ya indin mu

kangku gawan inidu mukina bayu
pun dinyag ga babun luta. 25 Bapa
kun Namalyari ya makatuynun-
gan, a ka kilalan mani tawuy
asê manunul kamu, nuwa ki-
lala kata buy tandan mani taga-
sunul kuy sikay namiutus kangku.
26 Impakilala katay na kalla buy
pan-isundu katan pan-ipakilala
amên na pangidu mu kangku,
manugêl kalla buy manugêl laku
êt kalla."

18

Ya pandakêp kan Jesus
(Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53)

1 Pamakayarin nanalangin Je-
sus, namita ya kaawyun na mani
tagasunul na buy naglipay sa
sapan Kidron buy naku sa lugal la
panggitnan ulibu.
2 Si Judas Iscariote ya mamisu-
pakat kan Jesus, tanda nay lugal
abitu, gawan pawan mamaku si
Jesus baydu kaawyun na mani
tagasunul na amên mipupulung.
3 Kabay naku baydu si Judas
kaawyun nay gisay grupun mani
Romanoy sundalus buy dakun
umnuy Judioy magbantay sa Tem-
plu ya in-utus mani mamunun
pari buy mani Pariseo. Dilag silan
gêgtan na sulu, atang buy mani
almas.
4 Tandan Jesus ya kaganawan
malyari kana. Kabay timbêng
na sila buy pinatang, "Sisabêt ta
pantêkapên yu?"
5 Nakitbay sila, "Si Jesus ya taga
Nazaret."
Sinabin Jesus kallay, "Sikuy Sik-
ina."* Idi êt bayduy mamisupakat
ya si Judas ya nakaidêng kaawyun
na mani tawuy mangkap kan Je-
sus.
6 Sên sinabin Jesus ya "Sikuy
Sikina," nakadêtna sila buy
nitugaw. 7 Kabay nanguman
namatang si Jesus, "Sisabêt ta
pantêkapên yu?"
Nakitbay sila, "Si Jesus ya taga
Nazaret."
8 Sinabin Jesus kallay, "Sin-
abi kina kamuyuy Sikuy Sikina.
Kabay nu sikuy pantêkapên yu,
paulayan yun makabitay mani
kaawyun ku." 9 Sinabi nay abiin
amên matupad da sinabi na sa
Bapa, "Ayin gisa man na mi-
pakadawak sa mani indin mu
kangku."
10 Amêsên, nanganus kêya si
Simon Pedro buy pinutus nay têk
ipus pinakapuun pari sa wanan.
Ya lagyun abituy ipus, Malco.
11 Nuwa sinabin Jesus kan Pe-
dro, "Isakêb muy kêya mu sa
kaluban! Sêpat kun tanggapên na
kasakitan na indin kangkun Bapa
ku."

Gintan si Jesus kan Anas

12 Amêsên, ya mani Romanoy
sundalus, ya kapitan la buy mani
Judioy magbantay sa Templu,
dinakêp la si Jesus buy inggapus.
13 Gintan yapun kan Anas ya
sabay ya ampun Caifas. Sa
panawun na abitu, si Caifas ya
pinakapuun pari 14 buy sabay
siyay nagsabi sabitun nuna sa
mani puun Judio un paradi,
"Mangêd da kay gigisay tawuy
mati amên asê mipakadawak ya
buun bansa."

Impuglaw Pedroy kilala na si Jesus
(Mateo 26:69-70; Marcos 14:66-68; Lucas 22:55-57)

15 Nanunul si Simon Pedro
kan Jesus kaawyun nay gisa pun
na tagasunul. Ya tagasunul la
ati, kilala yan pinakapuun pari.
Kabay nakasun yan kaawyun
Jesus sa sural pinakapuun pari.
16 Nagpalakwan si Pedro sa
lawasan pasbul. Kabay nagsal-
wang nga tagasunul la kakilalan

* **18:5** 18:5 Ati ya lagyun Bapan Namalyari sa Manan Tipan.

pinakapuun pari buy nakisabi
ya sa babayi ya mamantay sa
pasbul. Sinabi na, “Malyari nayin
pasunun muy kaawyun ku?”
Kabay pinasun nayna si Pedro.
17 Pinatang babayi si Pedro,
“Alwa nayin gisa ka sa mani taga-
sunul tawun abiin?”
Nakitbay si Pedro, “Asê!”
18 Nalêpêt ta uras abitu. Kabay
nag-atug ga mani ipus buy mani
magbantay buy nititipun sila sa
palitêng apuy amên mimudu.
Nakiawyun êt si Pedro kalla buy
nimudu.

*Pinatang si Jesus un pinaka-
puun pari*
*(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-
64; Lucas 22:66-71)*
19 Sa uras êt abitu, pinatang
pinakapuun pari si Jesus tungkul
sa mani tagasunul na buy sa pan-
iaral na.
20 Nakitbay si Jesus, “Pawa kun
mangaral sa arapan mani tawu
sa kasawangan Templu buy sa
mani balin pagtipunan mani Ju-
dio. Ayin nakun pan-iliim sa
pagsabi ku. 21 Siyan siku yay
pampatangên mu ta? Ya patangên
minaman, abituy mani nakalêngê
kangku, ta tanda la nu sabêt ta
sinabi ku.”
22 Pamakasabin Jesus abiin, di-
nalpi yan gisa sa mani magbantay
buy sinabi nay, “Alwa ta para
kaya baydun makitbay sa pinaka-
puun pari ta?”
23 Pikitbayan yan Jesus, “Nu
dilag gakun sinabi ya asê ustu,
papêtgan mu. Nuwa nu ustuy sin-
abi ku, siyan dinalpi muku yata?”
24 Kaban nakagapus pun si Je-
sus, impalaku yan Anas kan Caifas
ya sabay ya pinakapuun pari.

*Inuman impuglaw Pedro si Je-
sus*
*(Mateo 26:71-75; Marcos 14:69-
72; Lucas 22:58-62)*
25 Kaban mamimudu pun si Si-
mon Pedro, sinabi kanan mani idi
bayduy, “Pakan gisa kaya sa mani
tagasunul na ta?”
Nakitbay si Pedro, “Asê!”
26 Pinatang ya êt gisa sa
mani ipus pinakapuun pari ya
kamag-anak pinutusan nan têk,
“Alwa nayin sikay nakitan ku
ya kaawyun Jesus sa panggitnan
ulibu?” 27 Nanguman nagpuglaw
si Pedro buy sa uras êt abitu,
nangkati ya manuk.

*Gintan si Jesus kan Gobernador
Pilato*
*(Mateo 27:1-2; 11-14; Marcos
15:1-5; Lucas 23:1-5)*
28 Sên mawatwat tana, kingwan
mani puun Judio si Jesus sa balin
Caifas buy gintan la sa palasyun
Gobernador Pilato. Nuwa asê
sinumun na mani Judio sa palasyu
gawan ayun sa kautusan la, nu
sumun sila sa balin gisay al-
wan Judio, maituwad silan mad-
inat buy a silayna sêpat man-
gan apunan sa Pestan Kaligtasan.
29 Kabay nagsalwang si Gober-
nador Pilato buy pinatang na sila,
“Sabêt ta isangkan yu laban sa
tawun ati?”
30 Nakitbay sila, “Gobernador,
nu asê nanyag nadawak ka tawun
ati, a yan ya gêtan baydi.”
31 Sinabin Gobernador Pilato
kalla, “Kêwên yuya buy sikaw tay
mangatul ayun sa kautusan yu.”
Nakitbay ya mani puun mani
Judio, “Nuwa ayin kay karapatan
mangatul kamatyan.” 32 Nalyari
ya abiin amên matupad da sin-
abin Jesus nu parasaantuy ka-
matyan na danasên na.
33 Nanguman sinumun si Gob-
ernador Pilato sa palasyu buy im-
pabêg si Jesus buy pinatang naya,
“Sika nayi ya Arin mani Judio?”
34 Nakitbay si Jesus, “Ubat nayi
kamuy abiin na patang o kay dilag
nagsabi kamu tungkul kangku?”
35 Nakitbay si Gobernador Pi-
lato, “Alwa kun Judio. Ya mani
kaparisu mun Judio buy mani

mamunun pari sabay silay nilaku
kamu baydi kangku. Sabêt ta
dinyag mu?”
36 Sinabin Jesus kanay, “Ya kaar-
ian ku, ayin baydi sa babun luta.
Ta nu baydi dayi ya kaarian ku,
inlumaban nay mani tagasunul ku
amên a ku madakêp mani Judio.
Nuwa alwan baydi ya kaarian ku.”
37 Sinabin Gobernador Pilato,
“Nu parabaydu, gisa kan ari!”
Nakitbay si Jesus, “Ustuy sin-
abi mun gisa kun ari.† In-
anak kaku baydi sa babun luta
amên magpapêtêg tungkul sa
kapêtêgan. Sisabêt man na
kalabay makatandan kapêtêgan,
mallêngê ya kangku.”
38 Pinatang yan Gobernador Pi-
lato, “Sabêt ta kapêtêgan?”

Labay mani tawuy ipaku sa kurus si Jesus

(Mateo 27:15-31; Marcos 15:6-20; Lucas 23:13-25)

Pamakasabin Pilaton abiin,
nagsalwang ya buy sinabi na
sa mani Judio, “Ayin nakun
nakitan na kasalanan sa tawun
ati. 39 Nuwa ayun sa naugalyan
yu, balang Pestan Kaligtasan, pa-
nyawarên yu kangkuy mamibus
sakun gisay nakasukul. Amêsên,
labay yu nayin ibus kuy Ari yun
mani Judio?”
40 Masnêg sinabin mani tawuy,
“Alwan siya! Si Barabbas
saman!” Si Barabbas, gisa yan
manalangsang sa gubernu.

19

1 Kabay impakwan Gobernador
Pilato si Jesus buy impalatiku.
2 Nanyag ga mani sundalus un
kuronay nagdiwi buy impakurona
la kan Jesus. Buy pinayamin-
gan layan kulay muraduy bala-
bal. 3 Pamakayari, tisatisa silan
nagdani kana buy nagsabin pan-
guyam, “Pagpalên baman na Arin
mani Judio!” Buy pagkadinalpi
laya.
4 Nanguman nag-awas si
Gobernador Pilato buy sinabi
na sa mani tawuy, “Mallêngê
kaw! Iarap kuyan manguman
kamuyu amên matandan yuy
ayin nakun nakitan na kasalanan
kana!” 5 Buy in-awas la si Jesus
ya nakakuronay nan diwi buy
nakayaming ngan batêk muraduy
balabal. Sinabin Gobernador
Pilato kalla, “Elêwên yuya!”
6 Sên nakitan yan mani mamu-
nun pari buy mani magbantay
sa Templu, masnêg lan sinabi,
“Ipaku ya sa kurus! Ipaku ya sa
kurus!”
Nuwa nakitbay si Gobernador
Pilato, “Kêwên yuya. Pakabaala
kaw nay mipaku kana sa kurus,
gawan para kangku, ayin nakun
makit ta kasalanan kana.”
7 Nakitbay ya mani Judio, “Ayun
sa kautusan yan, sêpat yan mati,
gawan pansabin nay Anak yan
Bapan Namalyari.”
8 Sên nalêngên Pilatoy sin-
abi la, luyang nginan nalimu.
9 Kabay impikilakun Gobernador
Pilato si Jesus sa lalên palasyu
buy pinatang, “Taga saantu ka?”
Nuwa asê nakitbay si Jesus.
10 Kabay sinabin Pilatoy, “Siyan
a muku ya pakitbayan ta? A mu
nayi tanday dilag gakun kapang-
yarian ipabus ka o ipapaku ka sa
kurus?”
11 Nakitbay si Jesus, “Ayin kan
madyag kangku nu a ka binyanan
Bapan Namalyarin kapangyarian.
Kabay mas maragul la kasalanan
tawuy nilaku kangku baydi
kamu.”
12 Sên nalêngên Pilatoy abiin,
nangisip yan paralan amên ibus
si Jesus. Nuwa masnêg sinabin
mani Judioy, “Nu ibus muy tawun
abiin, a ka kaluguran Emper-
ador! Tagawan nu sisabêt man na

† **18:37** 18:37 Malyarin paradi êt, “Sikay nay nagsabin ari yaku.”

magsabin ari ya, kapati yan Emperador.” 13 Sên nalêngên Gobernador Pilatoy abiin, in-awas na
si Jesus sa palasyu. Pamakayari,
niknu ya sa pallitisan sa lugal la
pambêgên “Tinapil la Batu” ya sa
sabin Hebreo, “Gabatha.”
14 Sên ugtuy nan mamut dus-
piras Pestan Kaligtasan, sinabin
Gobernador Pilato sa mani Judioy
“Abiti yay ari yu!”
15 Nuwa masnêg sinabin mani
Judioy, “Patin ya! Patin ya! Ipaku
ya sa kurus!”
Kabay sinabin Gobernador Pi-
lato kallay, “Ipaku ku nayi sa
kurus ya ari yu?”
Nakitbay ya mani mamunun
pari, “Ayin kay kaatag ga ari, nun
a kay ya Emperador.”
16 Kabay inggawang Gober-
nador Pilato si Jesus kalla amên
ipaku ya sa kurus.

Impaku sa kurus si Jesus
(Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43)

Gintan mani sundalus si Jesus
17 pasalwang sa balayan. Buy im-
pabakay la kanay kurus papakun
sa lugal la pambêgên lan “Lugal
Bungu” ya sa sabin Hebreo, Gol-
gota. 18 Pamakalatêng la baydu,
impaku laya kaawyun na luwa.
Ya gisa, idi sa wanan na buy ya
gisa, idi sa udi na buy idi sa bunak
la si Jesus.
19 Impab-in Gobernador Pila-
ton karatula ya kurus Jesus buy
paradi ya impasulat na, “Si Jesus
ya taga Nazaret ya Arin mani
Judio.” 20 Nakasulat ta abiin sa
sabin Hebreo, Latin, buy Griego.
Malakêy Judioy nakabasan ati,
gawan kay narani sa balayan ya
pinipakwan kan Jesus. 21 Kabay
sinabin mani mamunun pari kan
Gobernador Pilato, “Agana mu
isulat ya ‘Arin mani Judio’ nun a
ya isulat mu, ‘Sinabin tawun ati
siyay Arin mani Judio.’ ”
22 Nuwa pikitbayan silan Gober-
nador Pilato, “Nu sabêt ta impasu-
lat ku, sabay yana.”
23 Sên naipakuy nan mani sun-
dalus si Jesus sa kurus, kingwa
lay mani yaming na buy piaata-
gan lan apat, tisatisay balang sun-
dalus. Kingwa la êt ya yaming nay
makarang nga panglalê. Ayin tayi
ya ati ubat sa babu angga sa aypa.
24 Kabay nisasabi ya mani sun-
dalus, “Agana tamina ginitin ya ati
nun a mibabagutan kitamu tana
nu kansabêt milakuy ati.” Nalyari
ya ati amên matupad da idi sa
Kasulatan,
“Piaatagan lay mani yaming ku
buy pibabagutan la.”*
Buy dinyag yabay mani sundalus
ya abiin.
25 Baydu sa danin kurus Je-
sus nakaidêng nga indu na, ya
patêl indu nay babayi, si Maria
ya asawan Cleopas buy si Mariay
taga Magdala. 26 Sên nakitan Jesus
ya indu na buy ya kakaidwan nay
tagasunul ya idi sa danin indu na,
sinabi na, “Tuwa kuway, ibilang
muyan anak mu.” 27 Buy sinabi na
sa tagasunul na, “Ati ya indu mu.”
Kabay paubat ta baydu, in-uli yan
tagasunul ya kakaidwan Jesus sa
bali na ya indu na.

Ya pangamatin Jesus
(Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49)

28 Tandan Jesus ya naganap pay
impadyag kanan Bapa na. Kabay
sinabi nay, “Napêl-ang ngaku.”
Sinabi nay abitu amên matupad
da idi sa Kasulatan.† 29 Dilag
baydun gisay banga ya napnun
nangisuy alak. Kabay insaw-
saw mani sundalus sa nangisuy
alak ya paran bulak ya nakaptês
sa sangan isopu buy impasêpsêp

* **19:24** 19:24 Mani Kanta 22:18. † **19:28** 19:28 Mani Kanta 69:21; 22:15.

kan Jesus. 30 Sên nasêpsêp
pan Jesus, sinabi nay, “Naganap
pana.” Indêngdêng nay ulu na
buy nabuytuwan yan inawanên.

Inlatug ga tagyang Jesus

31 Allun Bernis sa abitu buy asê
labay mani Judion idi pun sa ku-
rus ya mani bangkay angga sa Al-
lun Pagpaynawa. Luyang maula-
gay Allun Pagpaynawan ati gawan
allu êt Pestan Kaligtasan. Kabay
inyawad la kan Pilatoy, “Gober-
nador ray, ipatukis minay asêl
mani impaku sa kurus buy itabuy
ya mani bangkay la.” 32 Kabay
abiin ya dinyag mani sundalus.
Tinukis lay asêl luway impakun
kaawyun Jesus. 33 Nuwa pa-
makalatêng la kan Jesus, nakitan
lay nati yina. Kabay a layna
tinukis ya asêl na, 34 nun a inlatug
gisa sa mani sundalus ya tagyang
Jesus buy tambêng nanukusuk ka
daya buy lanêm.

35 Siku si Juan ya nakakit
abiin. Pêtêg ya nakitan ku
buy pan-ipapêtêg kuy ati kamuyu
amên manampalataya kaw êt.
36 Nalyari ya kaganawan abiin
amên matupad da idi sa Kasula-
tan, “Ayin matukis gisa man sa
mani but-u na.”‡ 37 Buy idi pun
êt sa kaatag ga baagin Kasulatan,
“Papakaêlêwên lay tawuy inlatug
la.”§

Ya pamilbêng kan Jesus
(Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56)

38 Amêsên, si Jose ya taga Ari-
matea, gisa yan tagasunul Jesus
nuwa kay liim gawan malimu ya
sa mani puun Judio. Inyawad
na kan Pilatoy kêwên ya bangkay
Jesus buy tinulutan naya. Kabay
inlaku nay bangkay Jesus buy
kingwa nay ati. 39 Kaawyun na si
Nicodemo ya sabay ya nagpaksa
kan Jesus sabitun gisay yabi. Di-
lag bay-in maigit tatlumpuy kilun
pabangi ya gêgtan na ya diyag
sa mira buy aloe. 40 Kaban
pambêdbêdan lan makamal la
telay bangkay na, pagkabulugan
layan pabangi, ta abituy nau-
galyan mani Judio sa pamilbêng.
41 Sa lugal nu saantu impaku si Je-
sus, dilag panamnan. Buy dilag êt
baydun gisay bayuy pamilbêngan
na inlubtan sa agid tung-uy ya
asê pun pinilbêngan kanuman.
42 Allun paglêan na abiin para sa
Allun Pagpaynawa. Buy narani sa
inlubtan na dapas ya dinyag lay
pamilbêngan. Kabay baydu layna
in-ilbêng si Jesus.

20

Pinabyay si Jesus
(Mateo 28:1-8; Marcos 16:1-8; Lucas 24:1-12)

1 Pamakagalingaldaw allun
Duminggu, kaban nadiglêm pun,
naku si Mariay taga Magdala sa
pinilbêngan kan Jesus. Nakitan
nay intas say batuy pinanakêp
sa lawasan ati. 2 Kabay nuwayu
yan naku kan Simon Pedro buy sa
tagasunul ya kakaidwan Jesus buy
sinabi na kallay, “Dilag nangwa sa
Panginuun baydu sa pinilbêngan
kana buy a yan tanda nu antuy
pinilakwan kana.”

3 Kabay naku si Pedro sa
pamilbêngan kaawyun nay
tagasunul ya kakaidwan Jesus.
4 Parisu silan nuwayu, nuwa
mabilis pun ya tagasunul la
kakaidwan Jesus kaysa kan Pedro.
Kabay niuna yan nilatêng sa
pamilbêngan. 5 A ya sinumun
sa pamilbêngan ta kay nagduku
ya buy nanilip. Nakit na bayduy
telay makamal la pinamêdbêd
kan Jesus. 6 Sên nilatêng si Simon
Pedro, nagdaus yan sinumun

‡ **19:36** 19:36 Exodo 12:46; Mani Bilang 9:12; Mani Kanta 34:20. § **19:37** 19:37 Zacarias 12:10.

sa pamilbêngan buy nakitan
nay telay makamal ya idi sa
pinikalêkan kan Jesus. 7 Buy ya
telay pinamêdbêd sa ulun Jesus,
siyan napakapalay na buy naka-
papaway ati sa telay makamal.
8 Sinumun êt ta tagasunul ya
nunan inlumatêng. Sên nakitan
nay telay nalakwan, naniwala yan
nabyay si Jesus. 9 Agyan idi sa
Kasulatan na kaylangan mati si
Jesus buy mabyay manguman,
a la pun mapukatan na abiin.
10 Pamakayari, nuli ya luway
tagasunul na.

Nagpakit si Jesus kan Maria ya taga Magdala
(Mateo 28:9-10; Marcos 16:9-11)

11 Nuwa nakaidêng sa lawasan
pamilbêngan si Maria ya man-
angis. Kaban manangis ya, nag-
duku ya buy nanilip sa lalên
pamilbêngan. 12 Buy nakitan
nay luway ang-el la nakayam-
ing naputi ya nakaiknu sa pini-
pakalêkan sa bangkay Jesus. Ya
gisa, idi sa ubatan ulu na buy ya
gisa, idi sa ubatan kabitisan na.

13 Pinatang la si Maria, "Siyan
manangis kaya ta?"

Nakitbay ya, "Gawan dilag
nangwan bangkay Panginuun
ku buy a ku tanda nu antuy
pinilakwan kana."

14 Pamakasabi nan abitu, nan-
gawing ya buy nakakit yan gisay
tawuy nakaidêng baydu. Nuwa a
na nakilala ya si Jesus sa abitu.

15 Pinatang yan Jesus, "Tuwa
kuway, siyan manangis kaya ta?
Sisabêt ta pantêkapên mu?"

Indap Maria manaysay tana-
man bayduy namatang kana.
Kabay sinabin Maria, "Patêl lay,
nu sikay nangwa kana, sabin mu
kangku nu antuy pinilakwan mu
kana, ta kêwên kuya."

16 Sinabin Jesus kana, "Mariay!"

Nag-arap si Maria kan Jesus buy
sinabi na sa sabin Hebreo, "Rab-
boni!" Ya labay sabin, "Manuru".

17 Sinabin Jesus kana, "Agana
muku talanên, ta a ku pun
nakapag-udung sa Bapa ku. Maku
ka sa mapatêl ku buy sabin mu
kallay mag-udung ngaku sa langit
sa Bapa ku ya Bapa yu êt buy
sa Namalyari ku ya Namalyari yu
êt." 18 Kabay naku si Maria ya taga
Magdala sa mani tagasunul Jesus
buy sinabi na kallay, "Nakitan
kinay Panginuun!" Buy sinabi na
êt kallay mani pan-ipasabin Jesus.

Nagpakit si Jesus sa mani tagasunul na
(Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49)

19 Pamakayabin allun Dum-
inggu, nititipun na mani taga-
sunul Jesus. Impapakasara lay
mani pasbul bali gawan sa limu
la sa mani puun Judio. Bêngat
tan nagpakit si Jesus buy nidêng
sa pibunakan la buy sinabi na,
"Mapakamuyuy kapatêtbêkan."
20 Pamakasabi nan abiin, impakit
na sa mani tagasunul nay mani
gamêt na buy mani tagyang
na. Sên nakit lay Panginuun,
natulatula sila.

21 Inuman na êt sinabin Je-
sus kallay, "Mapakamuyuy kap-
atêtbêkan. Nu parasaantu wakun
in-utus Bapa ku, para kataw êt
baydun pan-iutus." 22 Pamakasabi
nan abiin, kinayupan na sila buy
sinabi na, "Tanggapên yuy Ispir-
itun Bapan Namalyari. 23 Nu
patawarên yuy gisay tawu sa
kasalanan na, patawarên ya êt Ba-
pan Namalyari. Nuwa nu a yuya
patawarên sa kasalanan na, a ya
êt patawarên Bapan Namalyari."

Si Jesus buy si Tomas

24 Nuwa sabitun nagpakit si
Jesus, ayin baydu si Tomas ya
pambêgên Kambal ya gisa sa
mapu buy luway apostul na.

25 Kabay sinabi la kanay, “Nakitan
yan na Panginuun.”
Nuwa sinabin Tomas kallay, “A
ku maniwala anggan a ku mak-
itan ya nukay ubatan paku sa
gamêt na buy matalan ya ati buy
anggan a ku maisun ya galamay
ku sa nukay idi sa tagyang na.”
26 Nilabas sa waluy allu, nangu-
man nititipun na mani tagasunul
Jesus sa lalên bali, kaawyun layna
si Tomas. Impapakasara lay mani
pasbul, nuwa nisun pun si Jesus
buy nidêng sa pibunakan la. Buy
sinabi na, “Mapakamuyuy kap-
atêtbêkan.”
27 Sinabin Jesus kan Tomas,
“Elêwên mu buy dukpan na nuka
sa gamêt ku buy dukpan muy
nukay idi sa tagyang ku. Agana
kayna magluway nakêm, nun a
maniwala kayna.”
28 Nakitbay si Tomas, “Pangin-
uun ku buy Namalyari ku!”
29 Sinabin Jesus kana, “Nani-
wala kayna nayi gawan nakitan
mukina? Pinagpalay mani man-
ampalataya kangku agyan a laku
nakitan.”

Ya sangkan na insulat ta librun ati

30 Malakê pun na mamakau-
papas ya dinyag Jesus ya naki-
tan mani tagasunul nay asê pun
naisulat sa librun ati. 31 Nuwa ya
mani nakasulat sa librun ati, insu-
lat amên manampalataya kaw ya
si Jesus sabay siyay Cristu ya Anak
Bapan Namalyari. Buy nu man-
ampalataya kaw kana, mabiyan
kaw biyay ya ayin katganan.

21

Nagpakit si Jesus sa pituy taga-sunul na

1 Nilabas sa dakun umnuy allu,
nanguman nagpakit si Jesus sa
mani tagasunul na sa agid lawan
Tiberias. Paradi ya nalyari. 2 Sa
panawun na abitu, niaawyun
silan Simon Pedro, si Tomas ya
pambêgên Kambal, si Nathanael
ya taga balayan Cana sa prubin-
syan Galilea, ya luway anak Zebe-
deo, buy luwa pun êt ta tagasunul
Jesus. 3 Sinabin Simon Pedro
kalla, “Mandakêp pakun kênan
lanêm.”
Sinabi la, “Kilaku kay kamu.”
Kabay nagsakay sila sa bangka
amên mandakêp silan kênan
lanêm sa lawa. Nuwa namawat-
wat silan ayin nakwa. 4 Sên
nasawang ngana, nakaidêng si
Jesus sa agid lawa, nuwa a laya
nakilala. 5 Binêg silan Jesus,
“Mapatêl kuway, dilag kaw nayin
nakwa?”
Nakitbay sila, “Ayin na kayêk.”
6 Sinabin Jesus kalla, “Inabu
yu sa lanêm ya pukut yu sa
wanan bangka amên makakwa
kaw.” Kabay dinyag lay nabay
ya abitu buy sên guluyun lay nay
dala la, a layna maguluy gawan sa
lakên nakwa lay kêna.
7 Ya tagasunul ya kakaidwan Je-
sus, sinabi na kan Pedroy, “Sabay
ya Panginuun na abitu!” Sên
nalêngên Pedroy abiin, kingwa
nay yaming nga inlukas na ta
in-is-êl na sa awak na. Nag-
ukdu ya sa lanêm buy nangaway
ya papakun sa agid lawa. 8 Ya
kaatag mani tagasunul ya idi sa
bangka, nag-udung sila sa agid ya
miguguluy dalay napnun kênan
lanêm, gawan kay manga siyam
mapuy metruy dayu la sa agid.
9 Pamakalatêng la sa agid, naki-
tan la bayduy dilag kênan lanêm
ma nakasagpa sa bayan apuy buy
dilag êt tinapay.
10 Sinabin Jesus kallay, “Mantan
kaw baydin dakun umnuy kênan
lanêm ya nakwa yu.”
11 Kabay nagsakay si Simon Pe-
dro sa bangka buy ginuluy nay
dala papakun sa agid ya napnun

mangaragul ya kênan lanêm. Di-
nalan buy limampu buy tatluy ka-
ganawan. Nuwa agyan parabay-
dun kalakêy kêna, asê nasiray
dala. 12 Sinabin Jesus kalla, “Kak-
saw kaw ta mangalmusal kitamu.”
Ayin gisa man kallay nakadêgdêg
namatang nu sisabêt ya tagawan
tanda lay sabay siyay Panginuun.
13 Nangwan tinapay si Jesus buy
indin kalla. Pamakayari, nangwa
ya êt kênan lanêm buy indin na
kalla.
14 Abiin ya ikatluy pagpakit Je-
sus sa mani tagasunul na pamaka-
yari nan nabyay nanguman ubat
sa nangamamati.

Si Jesus buy si Pedro

15 Pamakayari lan nangan, sin-
abin Jesus kan Simon Pedro, “Si-
mon ya anak Juan, kaidwan muku
nayin igit pun sa pangidu la
kangku?”
Nakitbay si Pedro, “Awuy Pang-
inuun, tanda muy kakaidwan
kata.”
Kabay sinabin Jesus kana, “Nu
parabaydu, pakanên muy mani
tupa ku.”
16 Pinatang yan manguman Je-
sus, “Simon na anak Juan, kaid-
wan muku nayi?”
Nakitbay si Pedro, “Awuy Pang-
inuun, tanda muy kakaidwan
kata.”
Kabay sinabin Jesus kana, “Nu
parabaydu, saysayên muy mani
tupa ku.” 17 Katitlu yan pinatang
Jesus, “Simon ya anak Juan, kaid-
wan muku nayi?”
Nalêlêy nakêm Pedro gawan
katitlu yan pinatang Jesus nu
kaidwan naya. Kabay nakitbay
ya, “Panginuun, tanda muy ka-
ganawan bagay buy tanda mu êt
ta kaidwan kata.”
Kabay sinabin Jesus kana,
“Pakanên muy mani tupa ku.
18 Pansabin ku kamuy sabitun
anak ka pun, sikay mamayaming
sarili mu buy pallakwên muy
labay mun lakwên. Nuwa nu
tuwa kayna, ipaktang muy gamêt
mu ta kaatag gay mamayaming
kamu buy gêtan laka sa lugal
la a mu labay.” 19 Sinabin
Jesus ya abiin amên ipatanda
na nu parasaantuy pangamati
ya danasên Pedro amên ma-
parangalan si Bapan Namalyari.
Pamakayari, sinabin Jesus kan
Pedro, “Kilaku ka kangku.”

Ya tagasunul ya kakaidwan Jesus

20 Sên nangawing si Pedro,
nakitan nay manunul kallay
kakaidwan na tagasunul Jesus.
Sabay siyay tagasunul Jesus ya
nakaunsalig sa dani na sabitun
mangapun sila buy namatang
kana nu sisabêt ta mamisupakat
kana. 21 Sên nakitan Pedro si
Jesus, pinatang naya, “Panginuun,
sabêt taman na malyari sa tawun
abiin?”
22 Nakitbay si Jesus, “Nu labay
kuyan mabyay angga sa pag-
udung ku, makapakun naman
kamu? Kay sumunul ka kangku.”
23 Kabay niwagaw wa balita sa
mani manampalataya ya asê mati
ya tagasunul ya kakaidwan Je-
sus. Nuwa asê sinabin Jesus ya
a ya mati. Ya kay sinabi na,
“Nu labay kuyan mabyay angga
sa pag-udung ku, makapakun na-
man kamu?”
24 Siku si Juan na tagasunul Je-
sus ya magpapêtêg sa mani bagay
ya ati buy siku êt ta nanulat.
Buy tandan mani kaawyun ku ya
pêtêg ga pansabin ku.
25 Malakê pun êt ta mani dinyag
Jesus. Nu isulat kuy kaganawan
ati, sa êlêw kuy asê minukad sa
buun babun lutay kaganawan li-
bruy maisulat ku.

YA MANI DYAG
un Mani Tagasunul

1 Kakaidwan kun Teofilo, sa
nunan sulat ku kamu, insulat kuy
dinyag Jesus buy in-aral na paubat
sa umpisa yan nangaral 2-3 angga
sa allun intag-ay ya sa langit. Nati
si Jesus sa kurus, nuwa nangu-
man yan nabyay buy malakêy
dinyag na amên pagpapêtgan na
abiin. Buy sa apattapuy allu,
katiumnu yan nagpakit sa mani
pinili nay apostul buy pansabin
na kallay tungkul sa pag-arin Ba-
pan Namalyari. Intipan na êt
kallay mani utus sa kapamila-
tan Ispiritun Bapan Namalyari.
4 Gisay allu, kaban mipupulung
sila kaawyun si Jesus, intipan na
kallay, "Agana kaw pun mita sa
Jerusalem. Etêngên yu pun na
impangakun Bapan Namalyari ka-
muyuy Ispiritu na. Sinabi ki-
nay abiin kamuyu sabitun nuna.
5 Ta si Juan ya Mamawtismu, na-
mawtismu ya sa lanêm, nuwa
pamakayarin dakun umnuy allu,
bawtismuwan kaw sa Ispiritun
Bapan Namalyari."

Ya pag-udung Jesus sa langit

6 Sên nititipun na mani apos-
tul buy si Jesus, pinatang laya,
"Panginuun, ati nayi ya panawun
iudung muy pag-ari sa Israel sa
mani Israelita?"
7 Nakitbay si Jesus, "A yina
kaylangan matandan nu makanu
malyari ya mani intakdan Bapa
ku sa kapamilatan kapangyarian
na. 8 Nuwa sa pallumatêng Ispir-
itun Bapan Namalyari kamuyu,
biyan nakaw kapangyarian. Buy
sikaw wa magpapêtêg tungkul
kangku sa mani tawu baydi sa
balayan Jerusalem, sa prubinsyan
Judea, sa prubinsyan Samaria
buy sa kaganawan lugal baydi sa
babun luta."
9 Pamakayarin sinabin Jesus
ya abiin, nitag-ay yina sa lan-
git. Buy kaban pakaêlêwên layan
pamatatag-ay, nasanipan ninan
ulap angga sa a layna nakitan.
10 Kaban mamakaêlêw sila sa lan-
git, bêngat tan nidêng sa dani lay
luway ang-el ya nakayaming na-
puti. 11 Buy sinabin luway ang-el,
"Sikaw wa mani taga prubinsyan
Galilea, siyan nakaidêng kaw ya-
pun baydin nakaêlêw sa langit
ta? Si Jesus ya nakitan yun nitag-
ay papakun sa langit, mag-udung
ya baydi sa babun luta. Buy
nu parasaantu yuyan nakitan na
nitag-ay papakun sa langit, para
êt bayduy pag-udung na baydi sa
babun luta."

Ya pamilin mani apostul sa kasagilin Judas

12 Kabay nag-udung ya mani
apostul sa balayan Jerusalem ubat
sa Bung-uy mani Ulibu. Ya bung-
uy ya ati, kulang tan pêrad sa
gisay kilumetru ya dayu na sa
Jerusalem. 13 Sên nilatêng silayna
sa Jerusalem, nagdaus silan nag-
dakêy sa bibiyan lay kuwartu ya
idi sa têngêl. Ya mani ati sabay
silan Pedro, Juan, Santiago, An-
dres, Felipe, Tomas, Bartolome,
Mateo, Santiago ya anak Alfeo, si
Simon ya manalangsang sa guber-
nun Roma, buy si Judas ya anak
kaatag Santiago. 14 Pawa silan mi-
aawyun manalangin kaawyun ya
dakun umnuy babayi buy si Maria
ya indun Jesus buy ya mapatêl
Jesus ya lawyaki.
15 Sên nilabas say dakun um-
nuy allu, nititipun na mani man-
ampalatayay dilag bilang dinalan
buy luwampu. Nidêng si Pedro
buy sinabi na, 16 "Mapatêl kuway,
kaylangan matupad da kasulatan
na impatandan Ispiritun Bapan
Namalyari kan Arin David sabitun

nuna ya tungkul kan Judas Iscariote, ya sabay ya nanawup
nandakêp kan Jesus. 17 Sabitun
nuna, kaawyun yan si Judas bi-
lang apostul ya pinilin Jesus amên
maglingkud kana."
18 (Nuwa si peray pinamayad
kan Judas sa nadawak ka dinyag
na, pinanaliw nan luta. Sa
lutay nasaliw na, nagnabu yan
nipalukub buy inlumtus ya
bituka nan niawas sa laman.
19 Natandan kaganawan tawu sa
Jerusalem ya nalyari kan Judas.
Kabay ya lutan abitu, binêg lan
Akeldama ya labay sabin sa sabi
la, "Panggitnan ya Dilag Daya.")
20 Sinabi pun êt Pedro,
"Nakasulat sa mani librun Kanta
ya tungkul kan Judas,
'Pasawan tanay bibiyan na
buy ayin nan malyarin
manugêl baydu.' "*
Buy nakasulat êt,
"Idin ta sa kaatag ya katungkulan
na."†
21-22 Sinabi pun êt Pedro,
"Kabay sêpat kitaminan mamilin
tawuy panagili kan Judas ya
makaawyun yan mamipapêtêg
sa pangabyay manguman Pang-
inuun Jesus. Kaylangan ya pilin
tamu, gisa sa mani pagkaawyun
yan sabitun kaawyun tamu
pun si Jesus, paubat sabitun
nagpabawtismu ya kan Juan ya
Mamawtismu angga sa gintan
ya papakun sa langit." 23 Kabay
lagyun luway liyaki ya sinabi
la. Ya gisa, si Jose ya pambêgên
Barsabas buy pambêgên êt
Justo. Ya gisa êt, si Matias.
24 Pamakayari, nanalangin sila,
sinabi la, "Panginuun, tanda
muy idi sa bêkên kaganawan
tawu. Kabay ipatanda mu kanyan
nu sisabêt sa luway pilin mun
25 daygên apostul bilang kasagilin
Judas. Ta binukutan Judas ya
pandaygên na bilang gisay apostul
buy naku ya sa gisay lugal la
nanaspat kana." 26 Pamakayari
lan nanalangin, nibagutan sila.
Ya nabagut la, si Matias. Kabay
si Matias ya indagdag sa mapu
buy gisay apostul.

2

*Ya pallumatêng Ispiritun Ba-
pan Namalyari*

1 Sên inlumatêng ya allun pes-
tan mani Judioy pambêgên Pente-
costes, nagtipun sa gisay bali ya
kaganawan manampalataya kan
Jesus. 2 Kaban mititipun sila, ma-
makun ni, nakalêngê silan sênêg
sa buun bali. Ya sênêg ga ati, ubat
sa langit ya nanuwad malakas
ya angin. 3 Buy dilag silan
nakit ya paran apuy ya nanuwad
dila ya nag-ugpa sa balang gisa
kalla. 4 Natupus Ispiritun Ba-
pan Namalyari ya kaganawan
idi baydu buy nakapagsabi silan
magmikakanayun na sabi ya a la
pun natandan.
5 Amêsên sa panawun abitu, di-
lag êt mani Judioy idi sa Jerusalem
ya manunul sa Kautusan Ba-
pan Namalyari. Ubat sila sa
magmikakanayun na bansa buy
asê pariparisuy sabi la. 6 Sên
nalêngê lay sênêg, pinaras lan
naku sa pagtipunan mani manam-
palataya. Nakaupapas sila gawan
nalêngê lay magsabi ya mani
manampalataya sa mani sabin
mani mallêngê. 7 Kabay sinabi
la, "Aw indi, alwa nayin taga pru-
binsyan Galilea ya mani tawun ati
sila? 8 Uysiyan makapagsabi sila
yan sabi tamu ta? 9 Dilag baydi
kantamun taga Partia, taga Me-
dia, taga Elam, taga Mesopotamia,
taga Judea, taga Capadocia, taga
Ponto buy taga Asia. 10 Ya kaatag

* **1:20** 1:20 Mani Kanta 69:25. † **1:20** 1:20 Mani Kanta 109:8.

kantamu taga Frigia, taga Pamfilia, buy taga Egipto. Buy dilag êt
ubat sa mani lugal ya sakup Libya
ya narani sa Cirene. Dilag êt taga
balayan Roma, 11 ya mani Judio
buy alwan Judio ya napasunul êt
sa mani paniwalan mani Judio.
Buy ya kaatag, taga Creta buy taga
Arabia. Nuwa ya abiin sila, mani
taga Galilea. Uysiyan mangalêngê
tamu sila yan magsabi sa sabi
tamu ta tungkul sa mamakaupapas ya dinyag Bapan Namalyari?”
12 Nakaupapas sila buy a la
makwan maisip pa nalyari. Kabay
nipapatang sila, “Sabêt ta labay
sabin ati?” 13 Nuwa ya kaatag,
inuyam lay mani manampalataya.
Sinabi la, “Kay malasing ya mani
tawun abiin!”

Ya pangaral Pedro

14 Kabay nidêng si Pedro
kaawyun na mapu buy gisay
apostul buy masnêg nan sinabi,
“Sikaw wa mapatêl kun mani
Judio buy sikaw wa kaatag
manugêl sa Jerusalem, pakalêngê
kaw, ta itutu ku nu sabêt ta
labay sabin ati ya mangapalyari
amêsên. 15 Indap yu nu kay
malasing kay. A kay malasing,
ta tanda tamuy ayin maglasing
un alas nuwebin maranun. 16 Ya
mangapalyari amêsên kanyan,
sabay ya katuparan sinabin
propeta Joel sabitun nuna,

17 ‘Ati ya pansabin Bapan Namalyari, “Ya daygên ku sa
tawlin allu bayu sa katganan babun luta,
iutus kuy Ispiritu ku sa kaganawan layin tawu.
Ya mani anak yuy lawyaki buy
babayi,
mamipatandan mani sabi ku.
Ya mani bayuntawu yuy
makakit sulêplêp pa ipasulêplêp ku kalla.
Ya mani mangatwa yuy lawyaki,
makataynêp silan taynêp pa
ipataynêp ku kalla.
18 Sa allun abitu, iutus kuy Ispiritu
ku sa mani lawyaki buy sa
mani babayi ya lingkud ku,
buy ipatanda lay mani sabi
ku.
19 Mamipakit takun mani mamakaupapas sa langit buy
mani tanda' sa luta
sa kapamilatan daya, apuy,
buy makudpay asuk.
20 Dumiglêm ma allu,
buy umudit ta buwan kaparisun daya.
Malyari ya abiin bayu
lumatêng nga alluy ayin
kaparisu buy mamakaupapas ya sabay ya allun
pallumatêng Panginuun.
21 Buy nu sisabêt man na mamêg
sa Panginuun,
miligtas ya.” ’ ”*

22 Insundun Pedroy pagsabi na,
“Kabay sikaw wa kaparisu kun
Israelita, pakalêng-ên yuy ati! Si
Jesus ya taga Nazaret, in-utus
yan Bapan Namalyari kantamu.
Buy pinagpapêtgan Bapan Namalyari ya abiin sa kapamilatan
mani imala, mamakaupapas, buy
tanda' ya dinyag Jesus. Tanda
yuy kaganawan abiin tagawan
nalyari baydi kamuyu. 23 Sabitun
nuna pun, tanday nan Bapan Namalyari ya igawang kamuyu si
Jesus ta taganan parabaysên na
palanu na. Impapati yuya sa mani
makasalanan na tawu ya nipaku
kana sa kurus. 24 Nuwa pinabyay
yan Bapan Namalyari buy inligtas sa kapangyarian kamatyan,
gawan asê malyarin manugêl nati
si Jesus. 25 Ati ya impasabin
Bapan Namalyari kan Arin David
tungkul kan Jesus,

‘Nakit kuy Bapan Namalyari ya
pawan idi sa arapan ku.
Gawan pawa kuyan kaawyun,

* **2:21** 2:21 Joel 2:28-32.

asê magmikakunuy nakêm
ku.
26 Kabay masayay bêkê ku buy a
ku mabênbênan na bêbêy
kun mangulimên kan Ba-
pan Namalyari.
Agyan mati yaku, dilag gaku
pun kapilmiyan na mabyay
yakun manguman.
27 Gawan a mu paulayan na
kaladwa ku baydu sa lugal
la nangamamati.
Buy a mu êt paulayan bu-
matay bangkay Banal la
Lingkud mu.
28 Impatanda mu kangkuy
mabyay yaku.
Buy gawan pawa katan
pagkaawyun, sadyay tula
ku.' "†
29 Sinabi pun êt Pedro, "Sikaw
wa mani kaparisu kun Judio,
sabitun sinabin Arin David da
abiin, malinaw wa alwan sarili
nay pantukuyun na. Tanda tamuy
nati si Arin David buy angga
amêsên, tanda tamu nu saantu
yan nakalbêng. 30 Si David, gisa
ya sa mani propeta. Buy tanda
nay impangakun Bapan Namal-
yari kana ya gisa sa mani layi
nay mamisundu sa pag-ari na.
31 Sabitun nuna, tanday nan Arin
David da pabyayên Bapan Namal-
yari si Cristu ya impangaku na.
Kabay insabin David da tungkul
kana, 'A naya pinaulayan sa lugal
la nangamamati. Buy a na pin-
aulayan binumatay bangkay na.'
32 Si pantukuyun na sabay si Jesus
ya pinabyay Bapan Namalyari.
Buy magpapêtêg kay kaganawan
sa pangabyay nan manguman.
33 Sabay siyay intag-ay Bapan Na-
malyari sa langit buy impaiknu sa
wanan na.‡ Buy natanggap nay
impangakuy Ispiritu ya sabay êt
ta indin na kanyan buy abiin na
mangakitan yu buy mangalêngê
yu amêsên. 34 Ta alwan si Arin
David da gintan sa langit, nun a
si Jesus ya Panginuun na. Kabay
sinabin David,
'Sinabin Bapan Namalyari sa
Panginuun ku,
"Miknu ka sa wanan ku,
35 angga sa mapasuku ku kamuy
mani kapati mu." ' "
36 Insundun Pedroy pagsabi na,
"Kabay sikaw wa kaganawan ka-
parisu kun mani Israelita, sêpat
yun matandan ya si Jesus ya im-
papaku yu sa kurus, sabay siyay
dinyag Bapan Namalyarin Pang-
inuun buy sabay siyay Cristuy
impangaku na!"
37 Sên nalêngên mani tawuy
abitu, nabêgbêg ga nakêm la.
Kabay namatang sila kan Pedro
buy sa kaawyun nan mani
apostul, sinabi la, "Mapatêl
kuway, sabêt kayêk ka sêpat yan
daygên?"
38 Nakitbay si Pedro kalla, "Ya
balang gisa kamuyu, magsisi
buy itgên yuy panyag yun
kasalanan. Buy magpabawtismu
kaw sa lagyun Jesu Cristu amên
mapatawad da mani kasalanan
yu buy matanggap yuy pan-
idin Bapan Namalyari ya ayin
kaatag nun a ya Ispiritu na.
39 Tagawan na Ispiritun Bapan
Namalyari, sabay ya impangaku
na kamuyu buy sa mani anak yu
buy sa kaganawan tawuy idi sa
mangarayuy lugal. Impangakun
Bapan Namalyari ya Panginuun
tamuy ati sa sisabêt man na
tawuy bêgên nan magdani kana."
40 Malakê pun êt ta pagpapêtêg
ga sinabin Pedro kalla. Buy in-
yawad na êt kallay paradi, "Agana
kaw makiawyun sa mani layi
amêsên na mapanyag kadawakan

† **2:28** 2:28 Mani Kanta 16:8-11. ‡ **2:33** 2:33 Ya tungkulan sa wanan Bapan Namalyari sabay ya tungkulan un karangalan buy kapangyarian.

amên miligtas kaw sa parusay
lumatêng.”
41 Malakêy naniwala sa sinabin
Pedro. Kabay nagpabawtismu
sila. Sa allu êt abitu, tatluy libuy
tawuy nidagdag sa mani manam-
palataya kan Jesus. 42 Ya mani
bayun nanampalataya kan Jesus,
pawa silan mamaku sa mani apos-
tul amên mallêngê sa mani pan-
ituru la, pawa silan mibêbêtêk bi-
lang mipapatêl sa panampalataya,
pawa sila êt miaawyun mangan
tinapay§ buy pawa silan manalan-
gin.

*Ya pamibiyaybiyay mani man-
ampalataya*

43 Gawan sa kapangyarian
Bapan Namalyari, nakadyag ya
mani apostul un malakêy ma-
makaupapas buy tanda'. Kabay
ya mani tawuy idi baydu, nalimu
sila kan Bapan Namalyari. 44 Ya
mani manampalataya kan Jesus,
dilag silan gigisay nakêm buy
ya pibandiyan la, piniaagêm
la. 45 Pan-isaliw lay luta buy
pibandiyan la, ta ya peray naabli
la, pan-idin la sa balang gisa ayun
sa kaylangan la. 46 Allu-allu silan
mititipun sa Templu. Miaawyun
silan mangan sa balin balang
gisa un dilag mangêd da nakêm
buy tula. 47 Buy pawa lan pan-
ulimênên si Bapan Namalyari.
Panggalangên sila êt mani tawuy
idi baydu. Allu-allu pan-idagdag
Panginuun kallay mani tawuy
inligtas na sa parusay lumatêng.

3

Ya pamaiyul sa tawuy lumpu

1 Gisay allu sên alas tres san
kaawat, naku si Pedro buy si Juan
sa Templu. Uras panalangin na
abitu. 2 Baydu sa Templu, di-
lag pambêgên Mangêd da Pasbul.
Dilag gisay liyaki bayduy lumpu
ubat ta sa in-anak ya. Allu-allu
panggêtan laya baydu amên mag-
palimus ya sa mani mansumun
sa Templu. 3 Sên nakit na silan
Pedro buy si Juan na pasun sa
kasawangan Templu, nanyawad
yan limus kalla. 4 Pinakaêlêw
yan Pedro buy si Juan. Sinabin
Pedro, “Elêwên mukay.” 5 Kabay
nangêlêw wa liyaki kalla, gawan
piêêtêng nay biyan layan pera.

6 Nuwa sinabin Pedro kana,
“Ayin nakun pera o gintu, nuwa
dilag gakun idin kamu. Sa lagyun
Jesu Cristu ya taga Nazaret,
midêng ka buy mita ka.” 7 Tinalan
Pedroy wanan gamêt na buy
impaidêng naya. Tambêng
pinumas-êy ya bitis buy tulatud
na. 8 Kabay tambêng yan nidêng
buy nakabita. Pamakayari,
nakilaku ya kallan Pedro sa
kasawangan Templu. Nibitabita
yan nag-ukdu-ukdun mangulimên
kan Bapan Namalyari. 9 Nakitan
kaganawan na nakabita ya buy
mangulimên nina kan Bapan
Namalyari. 10 Nalupan lay sabay
siya awêd da abituy liyaki ya
lumpu ya magpalimus sa mani
mansumun sa pambêgên lan
“Mangêd da Pasbul” sa Templu.
Kabay sadyay upapas la sa nalyari
kana.

*Ya pagsabin Pedro sa mani
tawuy idi sa Balkun Solomon*

11 Pamakayarin abitu, asina
imbul-is liyaki si Pedro buy si
Juan. Kaban mamita sila sa
pambêgên lan “Balkun Solomon,”
kapagtalantalan na kalla. Ni-
pamwayun nagdani kallay ka-
ganawan tawu, gawan nakaupa-
pas sila sa nalyari. 12 Pamakakit
Pedro sa mani tawu, sinabi na
kallay, “Mapatêl kun Israelita,
uysiyan nakaupapas kaw ya sa
nalyari ta? Buy papakaêlêwên

§ **2:42** 2:42 Mangan silan tinapay bilang pangganaka la sa nalyari kan Jesus.

yukay yata? Indap yu nayi nu
napabita yan na tawun ati gawan
sa sarili yan kapangyarian o sa
panunul yan sa kalabayan Bapan
Namalyari? Asê! 13 Alwan sikay
ya namaiyul kana, nun a ya Bapan
Namalyarin mani ninunu tamu ya
silan Abraham, Isaac, buy Jacob
amên maparangalan na si Jesus
ya Lingkud na. Si Jesus sabay ya
indin yu sa mani manungkulan
buy insakwil yuya sa arapan Gob-
ernador Pilato, agyan ibus nayna
dayi. 14 Agyan sabay siyay Banal
buy Matinêk ka Lingkud Bapan
Namalyari, insakwil yuya buy in-
yawad yu kan Pilatoy ibus ya
gisay mamatin tawu. 15 Impapati
yuy pangubatan biyay ya ayin
katganan, nuwa pinabyay yan Ba-
pan Namalyari. Sikay ya mag-
papêtêg ga nabyay yan mangu-
man, ta nakitan yan ya. 16 Ya
panampalataya sa kapangyarian
lagyun Jesus sabay ya nakapabita
sa liyakin ati ya makit buy malu-
pan yu. Nalyari ya ati gawan sa
panampalataya kan Jesus. Buy
agyan sikaw, napagpapêtgan yuy
inumiyul ya.”

17 “Buy amêsên na mapatêl,
tanda kuy nadyag yun impap-
ati si Jesus buy mani mamunu
yu gawan a yu tanda nu sis-
abêt yan tagana. 18 Nuwa sên
dinyag yu kanay abiin, natupad
day impatandan Bapan Namal-
yari awlagi sa kapamilatan mani
propeta ya si Cristu, kaylangan
nan madanasan na pamasakit.
19 Kabay sêpat kawnan magsisi
buy magdani kan Bapan Namal-
yari amên patawarên nay mani
kasalanan yu. 20 Nu daygên
yuy abiin, matanggap yuy bayuy
katigsawan na ubat sa Panginuun
buy iutus na si Jesus ya Cristuy
intalaga na para kamuyu sabitun
nuna pun. 21 Nuwa kaylangan
pun manugêl si Jesus sa langit
angga sa lumatêng nga panawun
ibayun Bapan Namalyari ya ka-
ganawan bagay ayun sa impan-
gaku na sabitun nuna sa ka-
pamilatan mani banal la propeta
na. 22 Ta paradi ya sinabin
Moises sabitun nuna tungkul kan
Cristu, ‘Ya Bapa yun Namalyari ya
mamilin gisay propetay nanuwad
kangku ya kalayi yu. Sêpat yun
sunulun na kaganawan sabin na
kamuyu. 23 Nu sisabêt man na asê
manunul sa pansabin propetan
abitu, ipapawa yan Bapan Na-
malyari sa mani tawu na amên
upudun ya.’ ”*

24 Insundun Pedroy pagsabi
na, “Ya kaganawan propetan
Bapan Namalyari paubat kan
Samuel, impatanda lay tungkul
sa mani mangapalyari amêsên.
25 Sikitamuy makapagmanan
mani impangakun Bapan Namal-
yari sa kapamilatan mani propeta
na. Buy kaawyun kitamu êt sa
kasunduwan Bapan Namalyari sa
mani ninunu tamu sabitun sinabi
na kan Abraham, ‘Pagpalên kuy
kaganawan tawu sa kapamilatan
layi mu.’ 26 Kabay pinilin Bapan
Namalyari ya Lingkud na buy
nuna nan in-utus kantamun mani
Judio amên pagpalên na kitamu
sa kapamilatan panawup na
kantamun lakwanan ya panyag
nadawak.”

4

Si Pedro buy si Juan sa arapan mangatwan Judioy mangatuynungan

1 Kaban magsabi pun si Pe-
dro buy si Juan sa malakêy idi
baydu sa Balkun Solomon sa Tem-
plu, dilag inlumatêng nga dakun
umnuy pari kaawyun lay kapi-
tan mani magbantay sa Templu

* **3:23** 3:23 Deuteronomio 18:15; 18:18; 18:19.

buy mani Saduseo. 2 Sadyay su-
luk la kan Pedro buy kan Juan
gawan pan-iaral la sa mani tawuy
mabyay manguman ya nanga-
mamati gawan nabyay si Jesus.
3 Kabay dinakêp la si Pedro buy
si Juan. Litisin la sila dayi nuwa
gawan yabi yana, insukul la tana
sila anggan maranun. 4 Paraman
baydu, malakê sa mani nallêngê
sa pangaral lay nanampalataya
kan Jesus. Kabay nidagdag ya
bilang la angga sa niras limay
libuy lawyaki.

5 Pamakawasak, nipupulung sa
Jerusalem ma mani mamunu, ya
mani mangatway manungkulan
buy mani manurun Kautusan.
6 Idi êt baydu si Anas ya pinaka-
puun pari, si Caifas, si Juan, si
Alejandro buy ya kaatag kamag-
anak Anas. 7 In-arap kalla si
Pedro buy si Juan buy pinatang,
"Sabêt ta kapangyarian yu buy
kansabêt lagyuy ginamit yu amên
mamaiyul sa liyakin ati?"

8 Natupus Ispiritun Bapan
Namalyari si Pedro. Kabay sinabi
na, "Sikaw wa panggalangên
na mamunu buy sikaw wa
mangatway manungkulan, 9 nu
pallitisin yukay amêsên tungkul
sa kangêdan na dinyag yan sa
liyakin ati buy nu parasaantu yan
nakabita, 10 sêpat yun matandan
buy kaganawan kaparisu tamun
Israelitay ati. Ya liyaki ya
nakaidêng amêsên sa arapan yuy
ayin nan sakit, inumiyul ya gawan
sa kapangyarian Jesu Cristuy taga
Nazaret. Sabay siyay impapaku
yu sa kurus, nuwa pinabyay yan
manguman Bapan Namalyari.
11 Buy si Jesus ya pantukuyun sa
talatan ati, 'Ya batuy insakwil yun
mani mamipaydêng bali, sabay ya
batuy nagin pundasyun.'* 12 Ayin
sisabêt man na makapiligtas
kantamu sa ayin katganan na
parusa, nun a kay si Jesu Cristu ya
in-utus Bapan Namalyari baydi sa
babun luta."

13 Sên natandan lay kay
nayêpay pangatawu lan Pedro
buy si Juan buy a sila nag-aral,
nakaupapas sila sa kapas-êyan
nakêm la. Naisip lay sabay silay
pagkaawyun Jesus. 14 Nuwa ayin
silaynan nasabi laban kalla, ta
nakitan lay liyaki ya makabitay
na ya nakaidêng kaawyun lan
Pedro buy si Juan. 15 Kabay
impaawas la pun silan Pedro buy
si Juan un mangatwan Judioy
mangatuynungan buy nisasabi
silan, 16 "Sabêt ta daygên tamu
kalla? A tamina maipuglaw
wa dinyag lay mamakaupapas,
ta tanday nan buun Jerusalem.
17 Patandan tamu ta sila ya
agana layna iaral la tungkul kan
Jesus amên asina miwagaw wa
nalyari."

18 Kabay impabêg silan mangu-
man buy pinatandan, "Agana
kawna magsabi o mangaral
tungkul kan Jesus."

19 Nuwa nakitbay si Pedro buy
si Juan, "Pakaisipin yu nu sabêt
ta ustu sa pangêlêw Bapan Namal-
yari, manunul kay kamuyu o kan
Bapan Namalyari? 20 Gawan para
kanyan, a yan malyarin asê sabin
na nakitan buy nalêngê yan kan
Jesus."

21-22 Labay la dayin parusan
ya luwa, nuwa a la madyag
tagawan malimu sila sa mani
tawuy mangulimên kan Bapan
Namalyari sa mamakaupapas sa
nadyag, gawan si abituy liyaki ya
nakabitay na, apattapuy tawun
nayna. Kabay imbus la tanay
luwa buy pinakasipit lan sin-
abyanan ya aganayna mangaral
tungkul kan Jesus.

*Ya panalangin mani manam-
palataya*

* **4:11** 4:11 Mani Kanta 118:22.

23 Sên imbus sa silan Pedro buy
si Juan, nagtalus sila sa mani
kaawyun lan manampalataya kan
Jesus buy imbalita lay sinabi
kallan mani mamunun pari buy
mani mangatway manungkulan.
24 Sên nalêngên mani manam-
palatayay abitu, niaawyun silan
nanalangin kan Bapan Namalyari.
Sinabi la, “Panginuun yan na
Makapangyarian sa kaganawan,
sika ya nanyag langit, luta, dagat
buy sika ya nanyag kaganawan idi
baydi! 25 Sa kapamilatan Ispir-
itu mu, impasabi mu kan David
da lingkud muy ninunu yan ya
paradi,

‘Uysiyan natubag-tubag yay mani
alwan Judio ta?
Buy siyan mangisip yan ayin
pukat ta mani Judio ta?
26 Naglêan ya mani ari baydi sa
babun luta buy nititipun ya
mani mamunu
amên makipati kan Bapan
Namalyari
buy kan Cristuy intalaga na.’†

27 Panginuun, natupad day
impasabi mu kan Arin David
tagawan silan Gobernador
Herodes Antipas, si Gobernador
Poncio Pilato, ya mani alwan
Judio buy ya mani kaparisu yan
Judio, nibêbêtêk sila amên patin
si Jesus ya Banal la Lingkud
ya intalaga mun Mamiligtas.
28 Gawan sa kapangyarian buy
kalabayan mu, nadyag lay mana
mun in-il-an na palanu. 29 Buy
amêsên na Panginuun, êlêwên
mu! Pampalimun lakay. Kabay
sawpan mukay ya mani lingkud
mu amên maipangaral yan na
sabi mu un dilag napas-êy ya
nakêm. 30 Sa kapamilatan
kapangyarian mu, labayên muy
mapaiyul yan na nipagsakit buy
makadyag kay mani mamakaupa-
pas sa kapamilatan kapangyarian
Jesus ya Banal la Lingkud mu.”

31 Pamakayari lan nanalangin,
naêyêg ya bali ya pagtipunan la.
Kabay ya kaganawan idi baydu,
natupus Ispiritun Bapan Namal-
yari buy napas-êy ya nakêm lan
niaral Sabin Bapan Namalyari.

*Ya pamisasawup mani manam-
palataya*

32 Ya mani manampalataya kan
Jesus, nibêbêtêk ka isip buy
nakêm la buy a la pan-isipin ya
kay kallay pibandiyan la nun a
para sa kaganawan. 33 Kaban
pan-ipapêtêg mani apostul ya
nabyay nanguman na Panginuun
Jesus, sadyay kapangyarian na idi
kalla. Buy sadyay kangêdan Ba-
pan Namalyari sa balang manam-
palataya. 34 Ayin nagkulang agyan
gisa kalla, gawan na dilag luta
o bali, pan-isaliw lay ati buy ya
peray naabli la, 35 indin la sa mani
apostul. Buy indin êt taman mani
apostul ya ati sa balang gisa ayun
sa kaylangan la.

36 Para êt bayduy dinyag Jose
ya taga Cyprus ya ubat sa layin
Levi. Pambêgên yan mani apos-
tul un Bernabe ya labay sabin,
“Mamapas-êy nakêm.” 37 Insaliw
nay luta na buy ya peray naabli
na, indin na sa mani apostul.

5

Silan Ananias buy si Safira

1 Dilag êt miasaway nisaliw luta
la. Ya lagyun liyaki, Ananias buy
ya lagyun babayi, Safira. 2 Nuwa
nibêtêk ka miasaway baw-asên
lay peray naabli la buy ya nitagan
sabay ya gintan Ananias sa mani
apostul. Sinabi na kalla, “Kay
aati ya naabli yan sa luta yan.”
3 Nuwa sinabin Pedro kana, “Ana-
nias, uysiyan nagpasakup kaya
kan Satanas ta? Naglaram ka sa
Ispiritun Bapan Namalyari gawan

† **4:26** 4:26 Mani Kanta 2:1-2.

binaw-asan muy naabli mu sa
luta yu. 4 Sabitun a mu pun
insaliw ya luta, kamuy abiin buy
sên naisaliw mina, idi êt kamu
nu sabêt ta daygên mu sa peray
naabli mu! Uysiyan dinyag mu
yay parabaysên ta? Naglaram ka
alwan kay sa tawu, nun a kan
Bapan Namalyari."
5-6 Pamakalêngên Ananias sa
sinabin Pedro, nati yan nitu-
gaw. Kabay dinanyan yan mani
bayuntawu buy impunggus lay
bangkay na. Pamakayari, gintan
layan paawas buy in-ilbêng. Buy
ya kaganawan nakalêngê sa nal-
yari, sadyay limu la.
7 Pamakalibas tatluy uras, in-
lumatêng si Safira ya asawan Ana-
nias. Ayin yan katatanda sa nal-
yari sa asawa na. 8 Pinatang yan
Pedro, "Sabin mu kangku nu kay
ati ya naabli yu sa luta yu."
Sinabi na, "Awu, kay abiin."
9 Kabay sinabin Pedro kana,
"Uysiyan nibêtêk kaw yan
subukan ya Ispiritun Panginuun
ta? Elêwên mu! Inlumatêng ngay
nilbêng asawa mu buy sikay na
êt amêsên ya ilbêng la."
10 Mamakun ni, nati yan nitu-
gaw sa arapan Pedro. Pamakasun
mani bayuntawu, nakitan lay nati
ya êt si Safira. Kabay insapat
layan insalwang buy in-ilbêng
sa danin asawa na. 11 Sadyay
limun mani manampalatayay mi-
aawyun buy sadyay limun balang
nakalêngê sa nalyari.

*Mani tanda' buy mani ma-
makaupapas sa dyag*

12 Gawan sa kapangyarian
Bapan Namalyari, malakêy tanda'
buy mamakaupapas ya dinyag
mani apostul sa arapan mani
tawu. Pawan mititipun na
kaganawan manampalataya sa
Balkun Solomon sa Templu. 13 Ya
mani asê manampalataya kan
Jesus, agyan panggalangên lay
mani manampalataya, malimu
silan makiawyun kalla. 14 Buy
luyang pun êt inlumakêy lawyaki
buy babayi ya manampalataya
sa Panginuun. 15 Gawan sa
mani mamakaupapas ya dinyag
mani apostul, gintan mani tawuy
nipagsakit sa agid dan buy indin
sa amak la amên sa panduman
Pedro, agyan kay maêtêban
silan alinaw na buy umiyul sila.
16 Dilag êt malakêy inlumatêng
nga ubat sa kaatag baryuy naka-
palitêng sa Jerusalem. Panggêtan
lay mani nipagsakit buy mani
sinêdakan nadawak ka ispiritu.
Buy inumiyul silan kaganawan.

Ya pamasakit sa mani apostul

17 Kinasêman pinakapuun pari
buy ya mani kaawyun nan
Saduseoy mani apostul. 18 Kabay
impadakêp lay mani apostul
buy impasukul. 19 Nuwa sa
yabin abitu, dilag gisay ang-el
Panginuun ya naku sa sukulan, ta
imbuklat nay pasbul pamisukulan
buy impaawas na sila. Sinabin
ang-el kalla, 20 "Maku kaw sa
Templu buy iaral yu sa mani
tawuy tungkul sa bayun biyay
ya pan-idin Bapan Namalyari."
21 Kabay dinyag lay sinabin ang-
el, ta sên niputak ka mamut, naku
sila sa kasawangan Templu buy
nangaral sa mani tawu.
Sên inlumatêng nga pinaka-
puun pari buy mani kaawyun
na, impabêg lay mani mangatwan
Judioy mangatuynungan. Buy
namiutus silan mani magbantay
amên kêwên na mani apostul sa
sukulan. 22 Nuwa sên inlumatêng
nga mani in-utus la sa pamisuku-
lan, ayin na bayduy mani apos-
tul. Kabay nag-udung sila sa mani
mangatwan Judioy mangatuynun-
gan. Sinabi la, 23 "Sên inlumatêng
kay sa sukulan, nakit yan na ma-
mangêd da pangakandadun pas-
bul buy ya mani bantay, idi baydu

sa pasbul. Nuwa sên imbuklat yan
nay pasbul, ayin kayan nakitan
na tawu baydu sa lalê!” 24 Sên
nalêngên kapitan mani magban-
tay sa Templu buy ya mani mamu-
nun pari ya abiin, nakatêgag sila
buy a la makwan maisip nu sabêt
ta nalyari.
25 Amêsên, dilag tawuy in-
lumatêng buy nibalita, “Lêng-ên
yuy ati! Ya mani tawuy impasukul
yu, idi sila amêsên sa Templuy
mangaral sa mani tawu.” 26 Kabay
tambêng naku sa Templuy kapi-
tan kaawyun nay mani magban-
tay na amên dakpên manguman
ya mani apostul. Nuwa a la sila
pinasakitan, gawan malimu sila ta
dat batwan silan mani tawu.
27 In-arap kapitan buy mani
magbantay nay mani apostul
sa mani mangatwan Judioy
mangatuynungan. Sinabin
pinakapuun pari sa mani apostul,
28 “Masipit yan kawnan imbawal
mangaral tungkul kan Jesus.
Elêwên yuy dinyag yu! Niwagaw
sa buun Jerusalem ya pan-
iaral yu. Buy sikay pun êt ya
pansangkanan yun namati sa
tawun abiin!”
29 Kabay nakitbay si Pedro buy
ya mani kaawyun nan apostul,
“Kay si Bapan Namalyari ya sêpat
yan sunulun, alwan tawu. 30 Si Ba-
pan Namalyari ya pan-ulimênên
mani ninunu tamu, pinabyay nan
manguman si Jesus ya impaku
yun pinati sa kurus. 31 Intag-
ay yan Bapan Namalyari buy
pinaiknu naya sa wanan na bilang
Mamunu buy Mamiligtas amên
sikitamun mani Judio, mabiyan
kitamun panawun magsisi buy sa
pakapakun baydu, mapatawad da
mani kasalanan tamu. 32 Sikay ya
magpapêtêg sa kaganawan nal-
yari kan Jesus. Buy alwan kay
sikay nun a ya Ispiritun Bapan
Namalyari êt ta indin na sa ka-
ganawan manunul kana.”
33 Sên nalêngên mani man-
gatwan Judioy mangatuynungan
ya abitu, natubag-tubag sila
buy labay lan patin na mani
apostul. 34 Nuwa nidêng nga
gisa kalla ya naglagyun Gamaliel.
Gisa yan Pariseo buy manurun
Kautusan buy panggalangên
kaganawan tawu. In-utus nay
pasalwangên pun na mani
apostul. 35 Pamakasalwang mani
apostul, sinabin Gamaliel, “Mani
kaparisu kun Israelita, isipin yun
mangêd nu sabêt ta mangêd
yun daygên sa mani tawun
abiin. 36 Gawan dakun umnuy
tawun nay inlumibas dilag êt
parabaysên na nalyari. Dilag
gisay liyaki ya naglagyun Teudas
ya namadayêw nagsabin siyay
dakilay pinunu. Nakasagyat
yan apat ta ralan na lawyaki
ya nakiawyun kana. Nuwa
sên pinati ya, nangapisisyay ya
mani kaawyun na buy a silayna
niaawyun. 37 Pamakayarin abitu,
sabitun panawun pagsensus mani
tawu, dilag êt parabaysên na
nalyari. Dilag êt gisay liyaki
ya naglagyun Judas ya taga
prubinsyan Galilea. Nakasagyat
ya êt malakêy lawyaki. Nuwa
sên pinati ya, nangapisisyay êt
ta mani kaawyun na. 38 Kabay ati
ya masabi ku kamuyu. Agana yu
pakyalaman na mani tawun abiin
buy pasawên yu silayna, gawan
nu ya palanu o pandaygên la,
kay ubat sa tawu, mangapisisyay
êt ta abiin. 39 Nuwa nu ubat
kan Bapan Namalyari, a yu
sila mapatgên. Ta dat kay
lumtaw kaw tan manalungat
kan Bapan Namalyari!” Kabay
sinunul mani mangatwan Judioy
mangatuynungan na sinabin
Gamaliel.
40 Impabêg lan manguman na
mani apostul buy impalatiku. Buy
imbawal silan mangaral tungkul
kan Jesus bayu sila imbus.

41 Namitay mani apostul sa
mani mangatwan Judioy man-
gatuynungan un matula-tula, ta
tinulutan silan Bapan Namal-
yarin mipakadêng-êy gawan sa
panunul la kan Jesus. 42 Allu-
allu silan mamaku sa Templu buy
mamaku sa balang bali amên ma-
nuru buy mangaral Mangêd da
Balita ya si Jesus sabay ya Cristuy
impangakun Bapan Namalyari.

6

Ya pamili sa pituy liyaki ya maglingkud

1 Sa panawun abitu, kaban
mallumakêy tagasunul Jesus,
dilag mani Judioy magsabin
Griego ya nagdeklamu laban sa
mani Judioy magsabin Hebreo.
Tagawan ya mani nabal-uy babayi
ya magsabin Griego, a silayna
pambiyan pan-ikabyay la sa
inallu-allu. 2 Kabay impabêg
mapu buy luway apostul ya ka-
ganawan tagasunul Jesus. Sinabi
la, “Asê mangêd da paulayan
yan na pangaral Sabin Bapan
Namalyari amên kay dambin na
pam-in kanên. 3 Kabay mani
mapatêl, mamili kaw sa mani
kaawyun yun pituy lawyaki ya
tanda yuy panggalangên mani
tawu, katanda buy natupus
Ispiritun Bapan Namalyari, ta
sabay silay pagtiwalan yan amên
mandambin mam-in kanên. 4 Buy
sikay, mail-an yan na sarili yan sa
panalangin buy pangaral Sabin
Bapan Namalyari.”

5 Nalabayan kaganawan mani
manampalataya ya sinabin mani
apostul. Kabay pinili la si Este-
ban ya dilag napas-êy ya panam-
palataya buy natupus Ispiritun
Bapan Namalyari. Pinili la êt
silan Felipe, Procoro, Nicanor, Ti-
mon, Parmenas, buy si Nicolas ya
taga Antioquia. Si Nicolas, alwa
yan Judio nuwa napasunul ya sa
paniwalan mani Judio. 6 In-arap
lay abituy pituy napili la sa mani
apostul. Impaluntun mani apostul
ya gamêt la buy nanalangin.

7 Kabay niwagaw wa Sabin
Bapan Namalyari buy kapanlu-
lumakên mani tagasunul Jesus sa
Jerusalem. Kapanlulumakê êt
pari ya nanampalataya kana.

Ya pandakêp kan Esteban

8 Si Esteban, binyanan yan Ba-
pan Namalyarin kangêdan buy
kapangyarian. Kabay malakêy
mamakaupapas buy tanda' ya
dinyag nay nakitan mani tawu.
9 Nuwa dilag mani tawuy nakisub-
akan kan Esteban. Naibilang sila
sa pambêgên Pagtipunan mani
Tawuy Naibus. Ya mani kaatag
kalla, taga Cirene, taga Alejandria,
taga Cilicia buy taga Asia. 10 Nuwa
a la agyun masambut si Esteban,
gawan binyanan yan kabiyasnan
Ispiritun Bapan Namalyari.

11 Kabay liim lan insagyat ta
dakun umnuy liyakin magsabin
kalaraman. Paradi ya impasabi
kalla, “Nalêngê yan si Esteban ya
nagsabin nadawak laban kan Moi-
ses buy kan Bapan Namalyari!”

12 Gawan sa sinabi la, naitus-
tus lan manubag ga mani tawu,
mani mangatway manungkulan
buy mani manurun Kautusan.
Kabay dinakêp la si Esteban buy
gintan sa mani mangatwan Judioy
mangatuynungan. 13 Namiarap
sila êt mani tawu amên mag-
papêtêg sa alwan pêtêg laban
kan Esteban. Sinabin tawuy in-
arap la, “Ya tawun abiin manung-
gun magsabin nadawak laban sa
Templun Bapan Namalyari buy sa
Kautusan na impasulat kan Moi-
ses. 14 Ta nalêngê yan na sinabi
nay si Jesus ya abiin, lasakên
nay Templu tamu buy sagilyan
nay manan naugalyan na inlak-
wanan kantamun Moises.” 15 Ya
kaganawan kaawyun lay mani

mangatwan Judioy mangatuynungan, pinakaêlêw la si Esteban buy nakitan lay lupa nay manginangkinang nanuwad lupan ang-el.

7

Ya Pangaral Esteban

1 Pinatang pinakapuun pari si Esteban, “Pêtêg nayi ya pansabin mani tawu tungkul kamu?”

2 Kabay nakitbay si Esteban, “Mapatêl buy mangatwa ku, pakalêng-ên yuy sabin ku! Si Bapan Namalyari ya makapangyarian, nagpakit ya sa ninunu tamun si Abraham sabitun idi yapun sa Mesopotamia bayu yapun nanugêl sa balayan Haran. 3 Sinabin Bapan Namalyari kanay, ‘Lakwanan muy lugal mu buy mani kamag-anak mu buy maku ka sa lugal la ituru ku kamu.’ ”*

4 “Kabay inlakwanan Abraham ma lugal mani Caldeo ta naku yan nanugêl sa balayan Haran. Sên nati yay bapa na, impalaku yan Bapan Namalyari baydi sa lutay bibiyan tamu amêsên. 5 Sa panawun na abitu, asê pun binyanan Bapan Namalyari si Abraham un agyan kay pêrad da luta. Nuwa nangaku si Bapan Namalyari ya si lugal la ati, idin na kan Abraham buy sa mani layi na agyan ayin pun anak si Abraham. 6 Paradi ya sinabin Bapan Namalyari kana, ‘Ya mani layi muy manugêl sa kaatag lugal. Ipusun sila baydu buy pasakitan sila sa apat ta ralan na tawun. 7 Nuwa parusan kuy mani tawuy mangipus kalla. Pamakayari, mita sila sa lugal la abitu buy mag-udung sila sa lugal la ati buy ulimênên laku baydi.’ 8 Buy bilang tanda' sa kasunduwan Bapan Namalyari kalla, in-utus na kan Abraham ma sêpat tulin ya kaganawan lawyaki. Kabay sên in-anak si Isaac, tinuli yan Abraham sa ikawaluy allu. Para êt bayduy dinyag Isaac kan Jacob ya anak na. Buy dinyag êt Jacob ya ati sa mapu buy luway anak na ya ninunu tamu.”

9-10 “Nuwa ya mani ninunu tamun abiin, kinasêman la si Jose ya ali kallan mipapatêl. Kabay insaliw laya amên magin ipus sa bansan Egipto. Nuwa kaawyun na si Bapan Namalyari buy sinawpan naya sa kaganawan kasakitan na pandanasên na. Binyanan yan Bapan Namalyarin kabiyasnan buy nalabayan yan Faraon ya Arin Egipto. Kabay dinyag nayan mamaala sa buun Egipto buy sa kaganawan pibandiyan na.”

11 “Amêsên, inlumatêng ya panawun layang sa buun Egipto buy sa Canaan. Magkasakit ta mani tawu. Buy ya mani ninunu tamu, ayin silaynan mapangwanan maêkan. 12 Sên natandan Jacob ya dilag awêd masaliw wa trigu sa bansan Egipto, in-utus nay maanak na ya sabay ya mani ninunu tamu amên manaliw sila. Sa nuna lan pamaku baydu, a la nakilala si Jose ya patêl la. 13 Nuwa sa ikalwan pamaku la baydu, nagpakilalay na si Jose kalla. Kabay natandan Faraon ya tungkul sa pamilyan Jose. 14 Pamakayari, in-utus Jose ya ipalakuy bapa na ya si Jacob sa Egipto kaawyun ya buun pamilya na. Pitumpu buy lima silan mipapamilya. 15 Kabay naku si Jacob sa Egipto buy maanak na ya ninunu tamu. Nanugêl sila baydu buy baydu silayna nati. 16 In-uli baydi sa luta tamuy mani bangkay la buy in-ilbêng sa Shekem sa pamilbêngan na sinaliw Abraham sa mani anak Hamor sabitun nuna.”

17 “Sên marani yan matupad da pangakun Bapan Namalyari kan

* **7:3** 7:3 Genesis 12:1.

Abraham, ya mani ninunu tamu
baydu sa Egipto, kapanlulumakê
la. 18 Sa pamisasagilin mani ari,
inlumatêng nga panawun na di-
lag bayuy ari ya a na tanday
tungkul kan Jose. 19 Ya arin
ati, pinurayit nay mani ninunu
tamu buy pinasakitan na sila
sa kapamilatan pamilit na kallan
lakwanan lay mani kulaw la sa
lawasan amên mati."

20 "Abitu êt ta panawun ya in-
anak si Moises ya gisay anak
ya kinaidwan Bapan Namalyari.
Sinaysay yan mangatwa na sa bali
la un tatluy buwan. 21 Nuwa sên
napilitan layan lakwanan, kingwa
yan babayi ya anak Faraon buy
sinaysay nayan intuwad nan
pêtêg nan anak. 22 Tinurwanan si
Moises sa kaganawan kabiyasnan
mani tawu sa Egipto buy nagin
dakila ya sa sabi buy sa mani
diyag na."

23 "Sên apattapuy tawun nan
Moises, naisipan nan maglimbun
sa mani kaparisu nan Israelita
amên êlêwên na nu sabêt tay nal-
yari kalla. 24 Sên idi yina baydu,
nakitan nay kaparisu nan Israelita
ya pampasakitin gisay taga Egipto.
Sinawpan nay kaparisu na buy sa
pangablas na, pinati nay abituy
taga Egipto. 25 Indap na nu
mapukatan mani kaparisu nay
sabay siyay gamitin Bapan Namal-
yarin mamiligtas kalla, nuwa a
la napukatan. 26 Pamakawasak,
nalatêng nay luway kaparisu nan
Israelitay mipapati. Labay na
dayin mikasundu sila. Kabay
sinabi na, 'Uysiyan mipapati kaw
yata, alwa nayin parisu kaw Is-
raelita?' 27 Nuwa ya namasakit sa
kaparisu na, intulak na si Moises
buy sinabi na, 'Sisabêt ta nam-
i kamun karapatan mamunu buy
mangukum kanyan? 28 Labay
muku êt nayin patin kaparisun
pamati mu sa taga Egipto saybi?'
29 Sên nalêngên Moises ya abiin,
tinumakas ya buy naku sa lugal
la pambêgên Midian. Nanugêl ya
baydu bilang dayuwan buy baydu
winan nag-asawa buy nakaanak
yan luway liyaki."

30 "Nilabas say apattapuy
tawun, idi sa kakyangan si
Moises ya marani sa Bung-
uy Sinai. Nagpakit baydu
kanay gisay ang-el Bapan Na-
malyari sa nayêpay puun kayuy
magdêkêtdêkêt. 31 Sên nakitan
Moises ya abitu, nakaupapas ya.
Kabay pinagdanyan nay ati amên
êlêwên na. Sên mamadanidani
yina, nalêngê nay tunuy Bapan
Namalyari ya nagsabin, 32 'Siku
ya Namalyarin mani ninunu mu
ya silan Abraham, Isaac, buy
Jacob.' Sên nalêngên Moises ya
ati, nanginagin ya gawan sa limu
buy a yina makaêlêw. 33 Sinabin
Bapan Namalyari kana, 'Itas
muy isteping mu, gawan idi ka
sa banal la lugal. 34 Mangakit
kuy kasakitan mani tawu ku
sa Egipto buy mangalêngê kuy
pamikilunuslunus la. Kabay
nagtabuy yaku baydi amên iligtas
sila. Maglêan kay Moises, ta sikay
iutus kun mag-udung sa Egipto.' "

35 "Si ati si Moises, insakwil
yan mani kaparisu nan Israelita
sabitun sinabi la kanay, 'Awta
sisabêt ta nam-i kamun karap-
atan mamunu buy mangukum
kanyan?' Nuwa agyan parabaydu,
sa kapamilatan sawup ang-el la
nagpakit kana sa nayêpay puun
kayu ya magdêkêtdêkêt, si Moi-
ses pun êt ta in-utus Bapan Na-
malyarin mamunu buy mamilig-
tas kalla. 36 Si Moises êt ta
namiawas kaparisu nan Israelita
sa kasakitan la baydu sa Egipto.
Nanyag yan mani mamakaupapas
buy mani tanda' sa Egipto, sa Da-
gat ta Naudit buy sa kakyangan sa
lalên apattapuy tawun. 37 Si Moi-
ses êt ta nagsabi sa mani kaparisu

nan, ‘Lumatêng nga panawun na
si Bapan Namalyari, mamili yan
gisay propetay nanuwad kangku
ya kalayi yu.’ 38 Sên nititipun na
mani ninunu tamu sa kakyangan,
si Moises ya namilatan sa mani
tawu buy sa ang-el ya nakisabi
kana sa Bung-uy Sinai. Sabay
siya êt ta nananggap Sabin Bapan
Namalyari ya mam-in biyay amên
idin êt kantamu.”
39 “Nuwa a ya sinunul mani
ninunu tamu, nun a insakwil laya
bilang pinunu la. Buy labay la
pun na mag-udung sila sa Egipto.
40 Sinabi la kan Aaron, ‘Idyag
mukay diyusdiyusan na manguna
kanyan, gawan a yan tanda nu
sabêt tay nalyari sa Moises ya
abiin ya namipaawas kanyan sa
Egipto.’ 41 Kabay nanyag silan
ribultuy kaparisun biserun baka.
Pamakayari, namati silan saysay
la ya in-andug la baydu sa ribultu.
Nagkalutu silan nagsaya sa pan-
gulimên baydu sa arapan ribul-
tuy dinyag la. 42 Gawan baydu,
tinalibatukan silan Bapan Namal-
yari buy pinaulayan na silan
mangulimên sa allu, buwan, buy
bêtêwên sa langit. Ya dinyag la,
kaparisun insulat mani propeta
sabitun nuna,
‘Sikaw wa mani Israelita,
sa lalên apattapuy tawun sa
kakyangan,
namiandug kaw mani pinati
ya saysay,
nuwa alwan sikuy pinian-
dugan yu.
43 Pigêgtan yu pun êt ta toldan
diyusdiyusan yu ya si Molec
buy ya diyusdiyusan yuy
si Renfan na nagwangis
bêtêwên.
Dinyag yuy mani abiin amên
ulimênên yu sila.
Kabay ipatas kataw mas
marayu pun sa Babilonia.’
”†
44 “Sinabi pun êt Esteban,
‘Sabitun idi pun sa kakyangan
na mani ninunu tamu, gintan
lay tolday tanda' un pangawyun
kallan Bapan Namalyari. Dinyag
lay toldan ati ayun sa utus Bapan
Namalyari kan Moises buy sa
palanuy impakit kana. 45 Sên nati
ya si Moises, si Josue ya kasagili
nan namunu sa mani ninunu
tamu. Buy pigêgtan lay toldan
abiin sabitun sinakup lay lutay
impangakun Bapan Namalyari
buy impatas Bapan Namalyari ya
mani manan manugêl baydi. Buy
nanugêl êt baydi ya tolda angga
sa panawun pag-arin David.
46 Kinaidwan Bapan Namalyari si
Arin David. Kabay nanyawad yan
paintulut kan Bapan Namalyari
ya mipaydêng yan Templun
Bapan Namalyari amên baydu
mangulimên na mani layin Jacob.
47 Nuwa a ya tinulutan Bapan
Namalyari, nun a si Solomon na
anak na ya sabay ya namipaydêng
Templun Bapan Namalyari.’ ”
48 “Nuwa agyan parabaydu,
si Bapan Namalyari ya Katatag-
ayan, a ya manugêl sa bali ya
dinyag tawu. Gawan ati ya sinabi
na sa kapamilatan propeta Isaias,
49 ‘Miknu wakun mag-ari sa langit,
buy babun lutay tuturakan bitis
ku.
Kabay agyan sabêt man na
kalasin bali ya daygên yu
para kangku, asê minukad
kangku.
Ayin dakun sabêt man na lugal la
malyari kun pagpaynawan.
50 Alwa nayin sikuy nanyag ka-
ganawan bagay ya abiin?’ ”
51 Insundu pun êt Esteban na
pagsabi na, “Taganan nakdêy ya
ulu yu! Para kaw mani al-
wan Judioy asê kalabay maniwala
kan Bapan Namalyari buy a yu
labay lêng-ên na mani sabi na.
Natubus-tubus yuy ugalin mani

† **7:43** 7:43 Amos 5:25-27.

ninunu yu, ta pawa yun pangkala-
banên na Ispiritun Bapan Namal-
yari. 52 Ayin propeta sa panawun
ninunu yuy a la pinasakit. Agyan
na mani mamipatanda tungkul sa
pallumatêng Matinêk ka Lingkud,
pinati la êt. Buy sabitun in-
lumatêng ya, sikaw êt ta namisu-
pakat buy namati kana. 53 Sikaw
wa nananggap sa Kautusan na in-
din Bapan Namalyari sa kapami-
latan mani ang-el, nuwa a yu
sinunul la abiin."

Ya pamatu kan Esteban

54 Sên nalêngên mani mangat-
wan Judioy mangatuynungan na
abiin, sadyay tubag la kan Este-
ban. Kabay mingêngêt ta bêbêy
la. 55 Nuwa ya Ispiritun Bapan
Namalyari idi kan Esteban. Kabay
nangêlêw ya sa langit buy naki-
tan nay sawang Bapan Namalyari
buy nakitan na êt si Jesus ya
nakaidêng sa wanan Bapan Na-
malyari. 56 Kabay sinabin Este-
ban, "Elêwên yu. Makitan kuy
langit ta nakabuklat buy makitan
ku êt si Jesus ya in-Anak Tawuy
nakaidêng sa wanan Bapan Na-
malyari!"

57 Kabay nan-angaw wa mani
mangatwan Judioy mangatuynun-
gan buy tinêmpanan lay têk la
amên a la malêngêy pansabin
Esteban. Buy niaagnan silan nan-
duyung kana. 58 Ginuluy la si
Esteban paawas sa balayan buy
pinisasawpan layan binatwan. Ya
mani magpapêtêg laban kan Es-
teban, intas lay mani balabal la
buy imbalag sa gisay bayuntawuy
naglagyun Saulo.

59 Kaban pambatwan la si Es-
teban, manalangin ya. Sinabi
na, "Panginuun Jesus, tanggapên
muy kaladwa ku." 60 Pamakayari,
nanduku ya buy masnêg nan sin-
abi, "Panginuun, patawarên mu
sila sa kasalanan na pandaygên
la kangku." Buy pamakasabi nan
abiin, nati ya.

8

*Pinasakit Saulo ya mani man-
ampalataya*

1-2 In-ilbêng si Esteban un mani
tawuy dilag limu kan Bapan Na-
malyari buy sadyay panangis la
kana.

Ubat ta baydu, nag-umpisay nay
sadyay pamasakit sa mani man-
ampalatayay miaawyun na idi sa
Jerusalem. Kabay nikyat sila
sa buun prubinsyan Judea buy
sa prubinsyan Samaria. Kay
ya mani apostul tay nabalag sa
Jerusalem. Si Saulo ya naki-
ayun sa pamati kan Esteban, 3 ya
sabay êt ta magpilit amên sirên
nay pamibêbêtêk mani manam-
palatayay miaawyun. Kabay sin-
unan nay balang balin mani man-
ampalataya, ta dakpên na silan
guluyun buy ipasukul, lawyaki
man o babayi.

*In-aral la Mangêd da Balita sa
Samaria*

4 Ya mani manampalataya
kan Jesus, nangapisisyay sa
magmikakanayun na lugal. Nuwa
agyan antuman na kapilakwan la,
pan-iaral lay Mangêd da Balita
tungkul kan Jesus. 5 Si Felipe,
gisa ya kalla. Inlumunsan ya
sa gisay balayan sa prubinsyan
Samaria buy nangaral ya tungkul
kan Jesus ya sabay ya Cristuy
impangakun Bapan Namalyari.
6 Sên nalêngên mani tawuy pans-
abin Felipe buy sên nakitan lay
mani mamakaupapas ya dinyag
na, pinakalêngê laya. 7 Impatas
nay mani nangadadawak ka
ispirituy nagsêdak sa malakêy
tawu. Kaban mag-awas ya
nangadadawak ka ispiritu sa
mani tawu, man-angaw silan
masnêg. Malakê êt ta lumpu
buy pilay ya inumiyul. 8 Kabay

natulatulay mani tawu sa balayan
abitu.
9 Dilag liyaki ya maglagyun
Simon na manugêl êt baydu sa
Samaria. Manay nan manyag
mamakaupapas sa mani taga
Samaria sa kabiyasnan nan man-
alamangka. Buy pan-ipadayêw
nay dilag yan kapangyarian.
10 Mallêngê kanay kaganawan
tawu sa balayan abitu, matag-
ay man o nayêpay pangatawu
la. Pansabin la, “Si Simon,
dilag yan kapangyarian Bapan
Namalyari ya pambêgên Dakilan
Kapangyarian.” 11 Labaylabay
yan lêng-ên mani tawu, gawan
mana nayna silan napaupapas sa
kabiyasnan nan manalamangka.
12 Nuwa sên in-aral Felipe ya
Mangêd da Balita tungkul sa
pag-arin Bapan Namalyari buy
tungkul kan Jesu Cristu, nanam-
palataya sila buy nagpabawtismu,
lawyaki buy babayi. 13 Si
Simon, nanampalataya ya êt.
Nagpabawtismu ya buy nakilaku
ya kan Felipe. Nakaupapas ya sa
mani imala buy mamakaupapas
ya dinyag Felipe.

14 Pamakalêngên mani apostul
sa Jerusalem ya nanampalatayay
mani taga Samaria sa Sabin
Bapan Namalyari, in-utus la
baydu si Pedro buy si Juan.
15 Pamakalatêng la sa Samaria,
nanalangin sila para sa mani
manampalataya baydu amên
matanggap lay Ispiritun Bapan
Namalyari. 16 Tagawan agyan
nabawtismuwan silayna sa
lagyun Panginuun Jesus, a la pun
natanggap pa Ispiritun Bapan
Namalyari. 17 Impaluntun Pedro
buy si Juan na gamêt la sa mani
manampalataya kan Jesus buy
natanggap lay Ispiritun Bapan
Namalyari.

18-19 Nakitan Simon ya sa ka-
pamilatan pamipaluntun gamêt
mani apostul sa mani manam-
palataya, natanggap lay Ispiri-
tun Bapan Namalyari. Kabay
sinabin Simon kan Pedro buy
kan Juan, “Biyan kataw pera nu
biyan yukun parabaysên na ka-
pangyarian amên nu sisabêt man
na paluntuwan kun gamêt ku,
matanggap la êt ta Ispiritun Ba-
pan Namalyari.”

20 Nuwa nakitbay si Pedro kana,
“Sika, milaku ka dayi sa ayin
katganan na kaparusan kaawyun
na pera mu. Gawan indap mu
nu mabiyan kan kapangyarian
Bapan Namalyari sa kapamilatan
pera mu. 21 A ka kaawyun sa
pandaygên yan, gawan madinat
ta bêkê mu sa pangêlêw Bapan
Namalyari. 22 Kabay pagsisyan
muy nadawak ka diyag mu buy
manalangin ka sa Panginuun ya
dayi patawarên naka sa madinat
ya pan-isipin mu. 23 Ta makitan
kuy sadyay pangasêm mu buy
ipus kan kasalanan.”

24 Nuwa sinabin Simon kalla,
“Nu malyari, manalangin kaw sa
Panginuun para kangku amên asê
malyari kangkuy parusay pans-
abin yu.”

25 Nagpapêtêg si Pedro buy si
Juan sa nakit lay dinyag Jesus
buy nangaral silan sabi na. Pa-
makayarin abitu, nag-udung sila
sa balayan Jerusalem. Buy sa
pamuli la, in-aral lay Mangêd da
Balita tungkul kan Jesus sa mani
baryuy madanan la sa prubinsyan
Samaria.

Si Felipe buy ya nagtungkulan na taga Etiopia

26 Amêsên, dilag gisay ang-el
Panginuun ya nagsabi kan Felipe,
“Tambêng kan maku sa timug buy
tutun muy dan ubat sa Jerusalem
papakun sa Gaza.” Ya dan abitu,
ayin nan mayngan manduman.

27-28 Kabay tambêng namita si Felipe buy kaban mamita ya, nakitan nay liyaki ya taga Etiopia. Matag-ay ya tungkulan na gawan siyay pinitiwalan sa pibandiyan Candace. Ya labay sabin Candace, reynan Etiopia. Ya nagtungkulan, pauli yinan ubat sa Jerusalem nu saantu yan nangulimên kan Bapan Namalyari buy pauli yinan nakasakay sa kalesa. Kaban mamitay kalesa na, mamasa yan libruy insulat propeta Isaias. 29 Sinabin Ispiritun Bapan Namalyari kan Felipe, "Danyan muya buy pakiagnanan muy kalesa na."

30 Kabay nuwayu si Felipe buy natagal nay kalesa. Nalêngê nay mamasay nagtungkulan sa librun propeta Isaias. Kabay pinatang yan Felipe, "Mapukatan mu nayi ya pambasên mu?"

31 Nakitbay ya nagtungkulan, "A ya bay! Parasaantu kun mapukatan nu ayin mamipapukat kangku?" Kabay sinagyat na si Felipe un magsakay sa kalesa na buy pinaiknu na sa dani na. 32 Ati ya baagin Kasulatan na pambasên na,

"A ya nagdeklamu. Kaparisu yan tupay gêgtan sa pamatyan,
o sa gisay biserun tupay nabêlêng nga ayin tarit
kaban pan-urugun.
33 Dinustak ya buy asê ustuy pangatul kana.
Ayin makapagsabi tungkul sa mani layi na,
gawan tambêng layan pinati."*

34 Sinabin nagtungkulan kan Felipe, "Sabin mu kangku nu sabêt ta pantukuyun propeta, sarili na nayi o kaatag tawu?" 35 Kabay ubat sa abituy baagin Kasulatan na binasa na, in-aral Felipe kanay Mangêd da Balita tungkul kan Jesus. 36 Sa pamita la, niras sila sa lugal la naglanêm. Sinabin nagtungkulan kan Felipe, "Elêwên mu. Dilag lanêm di. Dilag pun nayin sangkan amên a ku mabawtismuwan?"

37 [Nakitbay kana si Felipe, "Malyari kaynan bawtismuwan nu manampalataya kan buun bêkê."

Nakitbay ya nagtungkulan, "Awu, manampalataya ku ya si Jesu Cristu ya sabay ya Anak Bapan Namalyari."]

38 Impapatgên nagtungkulan na kalesa buy inlumunsan silan luwa sa lanêm buy binawtismuwan yan Felipe. 39 Sên nagsalwang silayna sa lanêm, tambêng kingwan Ispiritun Panginuun si Felipe. Kabay a yina nakitan nagtungkulan, nuwa matula yan namisundun pamita na. 40 Bêngat tan idi sa balayan Azoto si Felipe. Paubat ta baydu, nangaral yan Mangêd da Balita sa mani tawu sa kaganawan balayan na mangadanan na angga sa nilatêng ya sa balayan Cesarea.

9

Nangilala si Saulo sa Panginuun

1 Pan-isundu pun êt Sauloy pagbanta na ya patin nay mani tagasunul Panginuun Jesus. Naku ya sa pinakapuun pari 2 buy nanyawad yan sulat ya ipakit na sa mani pinunu sa balin pagtipunan mani Judio sa Damasco bilang pagpapêtêg ga binyanan yan karapatan mandakêp buy mantan sa Jerusalem un sisabêt man na manampalataya sa pangaral Jesus, liyaki man o babayi.

3 Sên marani ya si Saulo sa balayan Damasco, bêngat yatan napalitêngan mamakasilêw wa sawang nga ubat sa langit. 4 Nitugaw ya buy dilag yan nalêngêy tunuy ya nagsabin,

* **8:33** 8:33 Isaias 53:7-8.

“Saulo, Saulo, uysiyan pan-usigin
muku yata?”
5 Sinabin Saulo, “Panginuun, sis-
abêt ka?”
Pikitbayan yan tunuy, “Siku si
Jesus ya pan-usigin mu. [Kay
pamparusan mutay sarili mu.
Para katan mandansêk sa natayad
da kayu.” 6 Nanginagin ya buy
nakaupapas buy sinabi nay,
“Panginuun, sabêt ta labay mun
daygên ku?”
Sinabin Panginuun kana,]
“Midêng ka buy maku ka sa
balayan, ta dilag magsabi baydu
kamu nu sabêt ta sêpat mun
daygên.”
7 Ya mani kaawyun Saulo,
kay nakadêtna tana silan asê
nakasabi. Nakalêngê silan tunuy,
nuwa ayin silan nakitan. 8 Nidêng
si Saulo, nuwa sên nimukat yan
mata na, a yina makakit. Kabay
tinambay yatan mani kaawyun
na angga sa balayan Damasco.
9 Tatluy allu nan asê nakakit, asê
nangan buy asê maminêm.
10 Baydu sa Damasco, dilag gisay
tagasunul Jesus ya maglagyun
Ananias. Pinagkasabi yan Pangin-
uun Jesus sa gisay sulêplêp. Sin-
abi na, “Ananias!”
Nakitbay si Ananias, “Sabêt ta
abituy Panginuun?”
11 Sinabin Panginuun kan Ana-
nias, “Maku ka sa balin Judas,
baydu sa dan na pambêgên ‘Mat-
inêk’, buy têkapên mu bayduy
liyaki ya taga Tarso ya maglagyun
Saulo. Manalangin ya amêsên.
12 Impakit ku kana sa kapami-
latan gisay sulêplêp pa sumun
sa binyanan nay gisay liyaki ya
maglagyun Ananias ya mipalun-
tun gamêt kana amên makakit
yan manguman.”
13 Nuwa nakitbay si Ananias,
“Panginuun, malakêy mangabali-
tan ku tungkul sa tawun abiin buy
nu parasaantu nan pampasakitin
na mani manampalataya kamu
sa Jerusalem. 14 Buy naku ya
baydi sa Damasco ya dilag kara-
patan ubat sa mani mamunun
pari amên dakpên na kaganawan
manampalataya kamu.”
15 Nuwa sinabin Panginuun
kan Ananias, “Mita kayna, ta
sabay siyay pinili kun maglingkud
kangku amên ipakilala naku sa
mani alwan Judio buy sa mani ari
la buy kamuyun mani Israelita.
16 Buy ipakit ku êt kanay malakêy
pamasakit ta sêpat nan pibabatan
gawan kangku.”
17 Kabay inlakun Ananias si
Saulo sa bali ya bibiyan na. Pa-
makasun na baydu, impaluntu
nay gamêt na kan Saulo buy
sinabi na, “Saulo, patêl ku sa
Panginuun, impalaku waku bay-
din Panginuun Jesus ya sabay ya
nagpakit kamu sa dan sabitun
papakun ka baydi. In-utus naku
baydi amên makakit kan mangu-
man buy matupus kan Ispiri-
tun Bapan Namalyari.” 18 Sa
uras êt abitu, bêngat tan nanabu
sa matan Saulo ya paran mani
kaliskis kênan lanêm buy nakakit
yan manguman. Pamakayari,
nidêng ya buy nagpabawtismu.
19 Nangan ya buy pinumas-êy yan
manguman.

Nangaral si Saulo sa Damasco

Nanugêl si Saulo un dakun um-
nuy allu sa Damasco kaawyun nay
mani tagasunul Jesus. 20 Naku
ya sa mani balin pagtipunan
mani Judio buy in-aral nay sabay
si Jesus ya Anak Bapan Namal-
yari. 21 Nakaupapas ya ka-
ganawan nakalêngê kana. Kabay
sinabi la, “Alwa nayin sabay ya
tawun ati ya mamasakit sa mani
mamêg sa lagyun Jesus baydu sa
Jerusalem? Alwa nayin naku ya
baydi amên dakpên na mani man-
ampalataya kan Jesus buy gêtan

makagapus sa mani mamunun
pari?”
22 Nuwa pinupumas-êy ya
nakêm Saulo sa pangaral na.
Pinagpapêtgan nay si Jesus sabay
ya Cristuy impangakun Bapan
Namalyari. Kabay nagluway
nakêm mani Judioy manugêl
baydu buy a sila nakapakitbay
kana.
23 Sên nilabas ya dakun umnuy
allu, nipupulung nga mani Judio
amên ipalanu la nu parasaantu
lan patin si Saulo. 24 Allu buy yabi
lan pan-apatên si Saulo sa mani
lawasan balayan amên patin.
Nuwa dilag nagsabi kan Saulo
ya labay layan patin. 25 Kabay
gisay yabi, ingkulsug yan mani
tagasunul na sa maragul la tiklis
buy intabuy laya sa lawasan
pader balayan.

Si Saulo sa Jerusalem

26 Pamakalatêng Saulo sa
Jerusalem, sinubukan nan maki-
awyun sa mani tagasunul Jesus,
nuwa malimu sila kana. A
sila maniwalan tagasunul linan
Jesus. 27 Nuwa pikilaku yan
Bernabe buy gintan sa mani
apostul. Ingkuwentun Bernabe
kalla nu parasaantun nakit Saulo
ya Panginuun Jesus sa dan buy
dilag sinabi si Jesus kana. Buy
sinabi na êt nu parasaantun
kapas-êy ya nakêm Saulo sa
pangaral na tungkul kan Jesus
baydu sa Damasco. 28 Kabay ubat
ta baydu, kaawyun layna si Saulo
buy napas-êy ya nakêm nan niaral
tungkul kan Jesus agyan saantu
man sa Jerusalem. 29 Makisabi
ya buy makitutul sa mani Judioy
magsabin Griego, nuwa nanubag
sila buy labay layan patin. 30 Sên
natandan mani manampalatayay
labay lan daygên kan Saulo, in-
atêl laya sa Cesarea buy impauli
sa Tarso.
31 Pamakayarin abitu, ni-
patêtbêk kay mani manam-
palatayay miaawyun sa buun
Judea, sa Galilea, buy sa Samaria.
Pinupumas-êy ya panampalataya
la buy mambumyay silan dilag
limu sa Panginuun. Pampas-
êyên Ispiritun Bapan Namalyari
ya nakêm la. Kabay inlulumakêy
mani manampalataya.

Si Pedro sa Lida buy sa Jope

32 Malakêy lugal la inlakun
Pedro amên lakwên na mani man-
ampalataya kan Jesus buy sabin
kallay “Nagpapakun kawna.”
Naku ya êt sa balayan Lida.
33 Nakilala na bayduy gisay liyaki
ya maglagyun Eneas. Sa lalên
waluy tawun, kay nakakalêk ya
gawan lumpu ya. 34 Sinabin
Pedro kana, “Eneas, pinaiyul
kaynan Jesu Cristu. Kabay
midêng kayna buy ilulun muy
amak mu.” Tambêng nidêng si
Eneas. 35 Nakitan kaganawan
manugêl sa balayan Lida buy sa
Saron na inumiyul la si Eneas.
Kabay nanampalataya sila êt sa
Panginuun.
36 Sa balayan Jope, dilag gisay
babayi ya tagasunul Jesus ya
maglagyun Tabita. Ya lagyu na
sa Griego, Dorcas. Pan-iubus nay
panawun na sa panyag kangêdan
buy pawa yan manawup sa mani
kalulu. 37 Nitagun nakatanam ma
babayin ati buy nati ya. Inlinis
lay bangkay na bayu imburul sa
gisay kuwartu sa têngêl. 38 Ya
Jope, narani sa Lida. Kabay sên
natandan mani tagasunul Jesus ya
idi sa Lida si Pedro, in-utus lay
luway tawu amên pakisabyan si
Pedro ya tambêng yan maku sa
Jope. 39 Kabay tambêng nakilaku
si Pedro kalla. Pamakalatêng la
sa Jope, gintan laya sa kuwartuy
piniburulan sa nati. Dilag mani
bal-u bayduy manangis. Impakit
la kan Pedroy mani yaming nga

tinayin Dorcas para kalla sabitun
nabyay yapun.
40 Impaawas Pedroy kaganawan
idi sa kuwartu. Nanduku ya buy
nanalangin. Pamakayari, nag-
arap ya sa bangkay buy sinabi
na, “Tabita, midêng ka.” Pamaka-
mukat Tabita, nakitan na si Pedro.
Kabay niknu ya. 41 Tinalan Pedroy
gamêt na buy sinawpan nayan
nidêng. Pamakayari, binêg Pe-
droy mani nabal-u buy kaatag
manampalataya baydu buy im-
pakit na kalla si Tabita ya nabyay
yana. 42 Ya nalyarin abiin, niwa-
gaw sa buun Jope. Kabay malakêy
nanampalataya sa Panginuun Je-
sus. 43 Nanugêl pun si Pedro
sa Jope un dakun umnuy allu
sa balin Simon na mamipakyang
balat ayup.

10

Ya pamêg Cornelio kan Pedro

1 Sa balayan Cesarea, dilag
gisay liyaki ya maglagyun Corne-
lio. Kapitan yan mani sundalus
Romano ya pambêgên “Batalyun
Italianu.” 2 Si Cornelio buy ya
mani kaawyun na sa bali, matinêk
ka pamibiyaybiyay la buy dilag
silan limu kan Bapan Namalyari.
Agyan alwa yan Judio, malakêy
naidin nay sawup sa mani kaluluy
Judio buy pawa yan manalangin
kan Bapan Namalyari. 3 Gisay
allu, sên mag-alas tres san kaawat,
nasulêplêp nay gisay ang-el Bapan
Namalyari ya sinumun sa bali na
buy namêg kana, “Cornelio!”
4 Kabay pinakaêlêw nay ang-el
un dilag sadyay limu. Sinabi na,
“Sabêt ta abitu?”
Nakitbay ya ang-el kana, “A
ka panlitêpên Bapan Namal-
yari gawan inlêngê nay mani
panalangin mu buy masaya ya
sa panawup mu sa mani kalulu.
5 Amêsên, mamiutus kan dakun
umnuy tawu sa balayan Jope
buy ipasalunsun mu si Simon na
pambêgên Pedro. 6 Makitugêl
ya baydu sa balin katukayu na
ya mamipakyang balat ayup.
Ya bali na, idi sa agid dagat.”
7 Sên nakabitay nay ang-el, binêg
Cornelio ya luway ipus na buy
ya gisay sundalus na ya pawan
maglingkud kana ya kaparisu nan
matinêk. 8 Ingkuwentun Cornelio
kallay kaganawan nalyari. Pa-
makayari, in-utus na silan maku
sa balayan Jope.

9 Kinawasakan, sên ugtuy nay
allu, narani yay mani in-utus Cor-
nelio sa balayan Jope. Si Pe-
dro, nagdakêy ya sa bubung bali
amên manalangin. 10 Nalayangan
Pedro buy kalabay yinan man-
gan. Nuwa kaban pan-il-an na
kanên, dilag impasulêplêp kana
si Bapan Namalyari. 11 Nakitan
nan niwang-at ta langit buy dilag
kapanyêyêmêpay nanuwad mak-
wal la êwês ya nagsêêl sa apat
ta duyu. 12 Nakitan na baydu sa
êwês ya kaganawan kalasin ayup.
Dilag mamita, mandumakap, buy
mallumpad. 13 Pamakayari, dilag
yan nalêngêy tunuy ya nagsabin,
“Pedro, midêng ka! Mamati kan
kêna mu.”
14 Nuwa nakitbay si Pedro,
“Panginuun, asê malyari ya abiin!
Kanuman a ku nadyag ga abiin
gawan a ku mangnan mani ayup
pa pan-ituwad madinat buy pan-
ibawal kêna.”
15 Nanguman nagsabi kanay
tunuy, “Agana mu ituwad mad-
inat ta sabêt man na intuwad
Bapan Namalyarin malinis.”
16 Katitlun nalyari ya ati buy
pamakayari, tambêng nitag-ay ya
êwês sa langit.

17 Kaban asê makwan maisip
Pedro nu sabêt ta labay sabin
nasulêplêp na, inlumatêng sa lu-
gal abituy mani tawuy in-utus
Cornelio. Sên natandan lay

balin Simon, naku sila sa pas-
bul bakud. 18 Namêg sila,
“Dilag nayin manugêl baydi ya
maglagyun Simon Pedro?”
19 Kaban pan-isipin pun Pe-
droy labay sabin nakit na, sin-
abi kanan Ispiritun Bapan Namal-
yari, “Dilag tatluy tawuy mangkap
kamu. 20 Kabay midêng kayna
buy magtabuy. Agana ka mag-
mikakunun kilaku kalla, ta sikuy
namiutus kalla.”
21 Kabay nagtabuy si Pedro
buy sinabi na sa mangkap kana,
“Sikuy pantêkapên yu. Sabêt ta
maisawup ku kamuyu?”
22 Nakitbay sila, “In-utus kay
baydin kapitan Cornelio. Mangêd
yan tawu buy dilag yan limu
kan Bapan Namalyari buy pang-
galangên yan kaganawan Judio.
Sinabin banal la ang-el kanay
sagyatên naka sa bali na amên
malêngê na nu sabêt ta sabin
mu.” 23 Kabay pinasun silan Pedro
amên baydu silayna mabêlêw sa
yabin abitu.

Pamakamaranun, nakilaku si
Pedro kalla. Nakilaku êt kanay
dakun umnuy mapatêl kan Jesus
ya taga Jope. 24 Sên nilabas ya
gisay allu, inlumatêng silan Pedro
sa balayan Cesarea. Mangêtêng
kalla si Cornelio buy mani kamag-
anak na buy mani kaluguran nay
sinagyat na. 25 Sên pasun na
si Pedro, timbêng yan Cornelio.
Buy nanduku ya sa arapan Pedro
amên ulimênên naya. 26 Nuwa
pinaidêng yan Pedro. Sinabi
na, “Midêng ka. Agana muku
ulimênên, ta kay kaparisu muku
êt tawu.”
27 Buy kaban pan-isundu lay
pamisasabi la, pasun sila sa bali,
siyan nakitan Pedroy malakêy
tawuy mititipun baydu. 28 Kabay
sinabin Pedro kalla, “Tanda yuy
bawal sa kautusan yan Judio
ya makiawyun o magliwa sa
mani alwan Judio. Nuwa im-
patanda kangkun Bapan Namal-
yari ya a ku ituwad madinat ta
agyan sisabêt man. 29 Kabay sên
impasalunsun yuku, a ku nag-
mikakunun nakilaku sa mani in-
utus Cornelio. Amêsên, labay kun
matandan uysiyan impasalunsun
yuku yata.”
30 Kabay sinabin Cornelio,
“Tatluy nay alluy nilabas sabitun
nanalangin naku sa bali un paradi
êt ta uras ya mag-alas tres san
kaawat. Kaban manalangin naku,
bêngat tan nagpakit sa arapan
kuy gisay liyaki ya nakaidêng
nga mamakapasilêw wa yaming.
31 Sinabi na kangku, ‘Cornelio,
inlêngên Bapan Namalyari ya
panalangin mu buy a na nal-
itêpan na panawup mu sa mani
kalulu. 32 Amêsên, mamiutus
kan mani tawuy maku sa Jope
buy ipasalunsun mu si Simon
na pambêgên Pedro. Makitugêl
ya baydu sa balin katukayu na
ya mamipakyang balat ayup. Ya
balin abituy katukayu na, idi sa
agid dagat.’ 33 Kabay tambêng
katan impasalunsun. Salamat ta
naku ka baydi. Amêsên, idi kay
baydi sa arapan Bapan Namalyari
amên lêng-ên na pan-ipasabi na
kamu.”

*Nangaral si Pedro sa balin Cor-
nelio*

34 Kabay nagsabi si Pedro,
“Amêsên, tanda kinay asê mamili
si Bapan Namalyari sa mani
tawu. 35 Buy pantanggapên nay
sisabêt man na tawu, agyan
sabêt pun na layi na, nu dilag
yan limu kana buy matinêk ka
pandaygên na. 36 Tanda yuy
Mangêd da Balitay impatandan
Bapan Namalyari kanyan mani
Israelita ya malyarin makibêtêk
ka mani tawu kan Bapan Na-
malyari sa kapamilatan Jesu
Cristu ya sabay ya Panginuun

kaganawan. 37 Tanda yu êt
ta mani nalyari sa buun Judea
tungkul kan Jesus ya taga Nazaret.
Nag-umpisay ati sa prubinsyan
Galilea pamakayarin nangaral
Juan tungkul sa pamawtismu.
38 Si Jesus ya taga Nasaret, tinupus
yan Ispiritun Bapan Namalyari
buy kapangyarian na. Kabay
naku ya sa magmikakanayun na
lugal la pawan manyag kangêdan
buy pinaiyul nay kaganawan
sinêdakan buy pampasakitan
Satanas."
39 Sinabi pun Pedro, "Sikay
yanay magpapêtêg sa kaganawan
dinyag na, gawan nakit yan na
ati sa Jerusalem buy sa kaatag
pun balayan mani Judio. Pinati
yan mani Judio sa kapamilatan
pamipaku la sa kurus. 40 Nuwa
sa ikatluy allu, pinabyay yan Ba-
pan Namalyari buy nagpakit ya
kanyan. 41 A ya nagpakit sa
kaganawan, nun a kay kanyan
mani pinilin Bapan Namalyari
ya magpapêtêg ya nabyay yan
nanguman. Ta sabitun nabyay
yan nanguman, napagkaawyun
yan yapun êt nangan buy ninêm.
42 In-utus na kanyan na man-
garal kay Mangêd da Balita sa
mani tawu buy magpapêtêg ga
si Jesus sabay ya pêtêg pinilin
Bapan Namalyari un mangukum
sa mani nabyay buy sa nanga-
mamati. 43 Sabay siyay pan-
tukuyun mani propeta ya nu
sisabêt man na manampalataya
kana, patawarên yan Bapan Na-
malyari sa kaganawan kasalanan
na sa kapamilatan lagyun Jesus."

*Inlumatêng nga Ispiritun Ba-
pan Namalyari sa mani alwan Ju-
dio*

44 Kaban magsabi pun si Pedro,
inlumatêng ngay Ispiritun Ba-
pan Namalyari sa mani mallêngê
kana. 45 Nakaupapas ya mani
manampalatayay Judio ya naki-
laku kan Pedro ubat sa Jope,
gawan indin êt sa mani alwan
Judio ya Ispiritun Bapan Namal-
yari. 46 Natandan lay abitu gawan
nalêngê lay magsabi silan Corne-
lio un magmikakanayun na sabi
ya a la pun natandan buy man-
gulimên sila kan Bapan Namal-
yari.
Kabay sinabin Pedro, 47 "Natanggap
lay nay Ispiritun Bapan Na-
malyari kaparisu tamu agyan
alwa silan Judio. Kabay ayin
nan makabênbên kalla amên
bawtismuwan sila." 48 Kabay in-
utus Pedroy bawtismuwan sila sa
lagyun Jesu Cristu. Pamakayarin
abitu, pikisabi la kan Pedroy
manugêl yapun baydu kalla un
dakun umnuy allu.

11

*Impaintindin Pedro ya dinyag
na*

1 Nabalitan mani apostul buy
mani mapatêl kan Cristu sa
prubinsyan Judea ya si mani
alwan Judio, nananggap sila êt
Sabin Bapan Namalyari. 2 Sên
nag-udung nga si Pedro sa
balayan Jerusalem, inuyam yan
mani manampalatayay Judioy
magsabin kaylangan magpatuli
ya mani alwan Judio bayu sila
makiawyun kalla. 3 Sinabi la
kan Pedro, "Pakan Judio ka yata,
uysiyan sinumun ka sa balin mani
alwan Judio buy nakiêkan kalla
ta?" 4 Kabay impaintindin Pedro
kallay kaganawan nalyari kana.
5 Sinabi na kalla, "Kaban idi
yaku sa balayan Jope ya man-
alangin, dilag impakit ta sulêplêp
kangku si Bapan Namalyari. Naki-
tan kuy nanuwad makwal la
êwês ya kapanyêyêmêpan ubat
sa langit ta nagsêêl sa apat ta
duyu buy inyêpa sa dani ku.
6 Pinapakapupus kun inêlêw wa

abitu buy nakitan ku bayduy umnuy kalasin ayup. Dilag mangasilêb buy asê mangasilêb, mandumakap, buy mani mallumpad.
7 Buy nalêngê kuy tunuy ya nagsabi kangkun, ‘Pedro, midêng ka. Mamati kan kêna mu.’ 8 Nuwa nakitbay yaku, ‘Panginuun, asê malyari ya abiin! Kanuman, a ku mangnan mani ayup pa panituwad madinat buy pan-ibawal kêna.’ 9 Pamakayari, nanguman nagsabi ya tunuy ya ubat sa langit, ‘Agana mu ituwad madinat ta sabêt man na intuwad Bapan Namalyarin malinis.’ 10 Katitlun nalyari ya ati buy pamakayari, nabunay ya êwês patag-ay sa langit.”

11 “Sa uras êt abitu, baydu sa bali ya bibiyan ku, inlumatêng nga tatluy lawyaki ya ubat sa balayan Cesarea ya in-utus Cornelio ya manalunsun kangku.
12 Sinabin Ispiritun Bapan Namalyari kangkuy agana ku magmikakunun kilaku kalla agyan alwa silan mani Judio. Kabay nakilaku waku buy sinumun sa balin Cornelio sa balayan Cesarea, kaawyun kuy anêm ma mapatêl tamuy manampalatayay taga Jope. 13 Ingkuwentun Cornelio kanyan na dilag yan nakitan na gisay ang-el sa lalên bali na ya nagsabi kanan, ‘Mamiutus ka sa Jope amên salunsunun si Simon na pambêgên Pedro. 14 Ta sabin kanun Pedro nu parasaantu kan miligtas buy buun pamilya mu.’ ”

15 “Buy sên nag-umpisa kun nagsabi, inlumatêng ngay Ispiritun Bapan Namalyari kalla, kaparisun nalyari kantamu sabitun nuna. 16 Buy naganaka kuy sinabin Panginuun Jesus, ‘Namawtismu si Juan sa lanêm, nuwa bawtismuwan kaw Bapan Namalyari sa Ispiritu na.’ 17 Ya mani alwan Judio, binyanan silan Bapan Namalyarin Ispiritu na kaparisun dinyag na kantamun Judio ya nanampalataya kan Panginuun Jesu Cristu. Kabay nu parabayduy kalabayan Bapan Namalyari, sisabêt taku amên mamênbên kan Bapan Namalyari?”

18 Sên nalêngên mapatêl la Judioy abiin, a layna inuyam si Pedro, nun a inulimên lay Bapan Namalyari buy sinabi la, “Nu parabaydu, ulimênên si Bapan Namalyari, ta binyanan nan panawun na mani alwan Judio amên magsisi buy mabiyan silan biyay ya ayin katganan.”

Ya miaawyun na manampalataya sa Antioquia

19 Ubat ta sa pinati si Esteban, nikyat ta mani manampalataya gawan sa pamasakit kalla. Dilag nilaku sa prubinsyan Fenicia, sa islan Cyprus, buy sa balayan Antioquia. Agyan dakun antuy lakwên la, pan-iaral lay Mangêd da Balita, nuwa kay sa mani Judio. 20 Nuwa ya kaatag gaman manampalatayay taga Cyprus buy taga Cirene, naku sila sa Antioquia buy namiaral Mangêd da Balita tungkul sa Panginuun Jesus, agyan sa mani Griego.
21 Kaban mangaral sila, idi kallay kapangyarian Panginuun. Kabay malakêy tawuy nanampalataya buy nanunul sa Panginuun.

22 Ya nalyarin abiin, nabalitan mani manampalatayay miaawyun sa Jerusalem. Kabay in-utus la si Bernabe sa balayan Antioquia. 23 Pamakalatêng na baydu, sinumaya ya, gawan nakit nay mani kangêdan na dinyag Bapan Namalyari sa mani tawu baydu. Buy inaralan na silan manugêl tapat buy napasêy ya panampalataya sa Panginuun. 24 Mangêd da tawu si

Bernabe. Buy natupus yan Ispiritun Bapan Namalyari buy napasêy ya panampalataya na. Kabay malakêy tawu sa Antioquia ya nanampalataya sa Panginuun.

25 Pamakayari, naku si Bernabe sa Tarso amên têkapên si Saulo. 26 Sên nakitan nayna si Saulo, pikilaku nayan nag-udung sa Antioquia. Buy sa lalên gisay tawun, nakiawyun sila sa mani manampalatayay miaawyun baydu buy malakêy tawuy tinurwanan la. Sa balayan Antioquia, baydu nunan binêg "Cristiyanu" ya mani tagasunul Jesus.

27 Sa panawun na abitu, inlumatêng sa Antioquia ya mani propetay ubat sa balayan Jerusalem. 28 Ya lagyun gisa kalla, si Agabo. Nidêng ya buy nipatanda sa kapamilatan Ispiritun Bapan Namalyari ya dilag lumatêng nga sadyay layang sa buun babun luta. Nalyari ya ati sa panawun Emperador Claudio. 29 Kabay napikasunduwan mani tagasunul Jesus sa Antioquia ya si balang gisa kalla mipagtan sawup sa mani mapatêl sa prubinsyan Judea ayun sa agyu lan idin. 30 Impagtan lay mani sawup la kallan Bernabe buy kan Saulo amên idin la sa mani mamunu sa manampalatayay miaawyun sa Jerusalem.

12

Ya pamasakit Arin Herodes sa mani Manampalataya

1 Sa panawun abitu, nagumpisay pamasakit Arin Herodes sa dakun umnuy manampalataya. 2 Impaputus nay bêng Santiago ya patêl Juan. 3 Gawan sa dinyag na, napasaya nay mani Judio. Kabay impadakêp na êt si Pedro. Nalyari ya ati sabitun panawun Pestan Tinapay ya Ayin Pamalbag. 4 Impasukul na si Pedro buy impabantay na sa apat ta grupun mani sundalus ya dilag tiapat ta sundalus ya misasagilin magbantay pamakayarin tatluy uras. Pan-isipin Herodes ya pamakayarin Pestan Kaligtasan, litisin na si Pedro sa arapan mani tawun balayan. 5 Kaban idi sa sukulan si Pedro, buun nakêm manalangin na mani manampalatayay miaawyun para kana.

Ya kapapaupapas ya pag-awas Pedro sa sukulan

6 Sa yabin abitu, bayu iarap sa pallitisan si Pedro, mamabêlêw yan nakagapus sa luway tanikala sa pisaêtan luway sundalus. Buy dilag pun êt mani bantay sa pasbul sukulan. 7 Bêngat tan sinumawang sa lalên sukulan buy nagpakit ta gisay ang-el Panginuun. Dinalpi na sa tagyang si Pedro buy sinabi na, "Mimata ka. Parasên mu!" Buy nitas ya mani tanikala sa gamêt Pedro.

8 Sinabin ang-el, "Magyakês ka buy mag-isteping ka." Buy dinyag Pedroy abitu.

Sinabi pun êt ang-el kana, "Upungan muy lawini mu buy manunul ka kangku."

9 Buy nanunul ya sa ang-el paawas sa sukulan. Asê tandan Pedro nu pêtêg ga nalyari, tagawan indap na, kay sulêplêp nay abitu. 10 Kay inlibasan lay mumuna buy ikalway mani magbantay. Pamakalatêng la sa bakal la pasbul papakun sa balayan, bêngat tan nibuklat ta ati. Sên nakaawas silayna, nalibasan lay gisay dan. Bêngat tan naplak ka ang-el.

11 Baydu pun natandan Pedroy alwa awêd sulêplêp pa ati. Kabay sinabi na, "Pêtêg awêd da inutus Panginuun na ang-el na buy inligtas naku sa kapangyarian

Herodes buy sa labay daygên
mani Judio kangku.”
12 Sên napukatan nay nalyari,
naku ya sa balin Maria ya in-
dun Juan ya pambêgên êt Marcos.
Malakêy tawuy nititipun baydun
manalangin. 13 Nagbêg si Pedro
sa pasbul un bakud buy inlaku
yan gisay ipus ya naglagyun Roda
amên matandan nu sisabêt ta
magbêg.
14 Natunuyan nay si Pedroy
abitu. Kabay sa sadyay saya na,
a nayna pun imbuklat ta pasbul,
nun a nuwayu yan sinumun amên
ipatanda sa mani kaawyun nay idi
sa lawasan si Pedro.
15 Sinabi la kan Roda, “Tinulaw
kay na lawês!”
Nuwa pan-ipilit nay naman,
“Pêtêg idi sa lawasan si Pedro.”
Kabay sinabi la, “Dat ang-el Pe-
droy abitu.”
16 Nuwa paraman baydu,
magbêg pun êt si Pedro. Kabay
imbuklat lay pasbul buy sên
nakitan laya, nakaupapas sila.
17 Kabay siningyalan silan Pedron
agana mantarit. Buy ingkuwentu
na kalla nu parasaantu yan in-
awas Panginuun sa sukulan buy
sinabi na kalla, “Sabin yuy ati
ya nalyari kan Santiago buy sa
kaatag pun mapatêl kan Jesus.”
Pamakayari, namita ya buy naku
ya sa kaatag lugal.
18 Sên pamakamaranun, nag-
uluy mani magbantay sa suku-
lan, gawan ayin na si Pedro buy
a la tanda nu sabêt ta nalyari
kana. 19 Namiutus si Herodes
amên têkapên ya. Sên a laya
makitan, inlitis nay mani magban-
tay buy impapati. Pamakayari,
namita si Herodes sa prubinsyan
Judea. Naku ya sa balayan Ce-
sarea buy nanugêl ya baydu.

Ya pangamatin Arin Herodes

20 Nasuluksuluk si Arin Herodes
sa mani taga Tiro buy sa mani
taga Sidon. Kabay gawan maubat
sa pansakupun Arin Herodes ya
pangkanên mani taga Tiro buy
mani taga Sidon, nakikaluguran
sila pun kan Blasto ya pagtiwalan
ari sa palasyu. Ta labay lan pa-
sawup kan Blasto amên makika-
sundu kan Arin Herodes.
21 Sên inlumatêng ngay al-
lun pamikiarap Arin Herodes sa
mani taga Tiro buy sa mani taga
Sidon, nagyaming yan yaming
ari buy niknu ya sa turonu na
buy nagsabi ya sa mani tawu.
22 Masnêg sinabin mani tawuy,
“Ya nalêngê tamu, tunuy gisay
namalyari, alwan tawu!” 23 Sa
uras êt abitu, pinarusan ang-
el Panginuun si Arin Herodes,
gawan tinanggap nay pamarangal
ya kay sêpat kan Bapan Namal-
yari. Kabay inêwêl ya angga sa
ingkamati na.
24 Nuwa kapamiwagaw-wagaw
Sabin Bapan Namalyari buy ka-
panlulumakên manampalataya.
25 Sên naiatêl lan Bernabe buy
si Saulo ya mani sawup sa mani
mapatêl sa balayan Jerusalem,
nag-udung sila sa balayan Antio-
quia. Pikilaku la êt si Juan na
pambêgên Marcos.

13

*In-utus Ispiritun Bapan Namal-
yari silan Bernabe buy si Saulo*

1 Baydu sa mani manam-
palatayay miaawyun na idi sa
balayan Antioquia, dilag mani
propeta buy mani manuru ya
sabay silan Bernabe, Simeon na
pambêgên Negru, Lucio ya taga
Cirene, si Manaen ya kaagnan
nan dinumagul sa pamilyan
Gobernador Herodes Antipas, buy
si Saulo. 2 Gisay allu, kaban
mag-ayunu sila buy mangulimên
sa Panginuun, sinabin Ispiritun
Bapan Namalyari kallay paradi,
“Italaga yu kangku silan Bernabe
buy si Saulo, ta dilag gakun

ipadyag kalla.” 3 Pamakayari
lan nag-ayunu buy nanalangin,
impaluntu lay gamêt la kan
Bernabe buy kan Saulo bayu
silayna pinabita.

Ya nunan pamitan Pedro bilang mangaral

4 Kabay gawan sa utus Ispiri-
tun Bapan Namalyari, naku silan
Bernabe buy si Saulo sa bal-
ayan Seleucia. Paubat baydu
nagsakay silan barku papakun
sa Cyprus. 5 Pamakalatêng la
baydu sa balayan Salamis, nan-
garal silan Sabin Bapan Namal-
yari sa mani balin pagtipunan
mani Judio. Kaawyun la êt si
Juan na pambêgên Marcos buy
manawup ya sa mani pandaygên
la.
6 Dinurutan lay buun islan
Cyprus angga sa niras sila sa
balayan Pafos. Dilag silan naki-
tan bayduy gisay Judioy manala-
mangka ya kay magtatalingkayun
propetan Bapan Namalyari. Ya
lagyu na, Bar-Jesus. 7 Kaawyun
yan Gobernador sa islan Cyprus
ya si Sergio Paulo ya katanda. Im-
pabêg Gobernador silan Bernabe
buy si Saulo gawan kalabay yan
mallêngên Sabin Bapan Namal-
yari. 8 Nuwa binênbênan silan
Elimas ya manalamangka. Eli-
mas ya lagyun Bar-Jesus sa sabin
Griego. Dinyag nay abitu gawan a
na labay manampalatayay Gober-
nador kan Jesus. 9 Nuwa si Saulo
ya pambêgên êt Pablo, natupus
yan Ispiritun Bapan Namalyari.
Pinakaêlêw na si Elimas buy sin-
abi na kana, 10 “Elimas, anak
kan Satanas buy kapati kan ka-
ganawan mangêd! Pawan kalara-
man buy kadawakan na pan-
daygên mu. Pawa mu tanan pan-
itukawkaw wa kapêtêgan ya ubat
kan Bapan Namalyari. 11 Amêsên,
parusan kan Bapan Namalyari.
Mabulag ka buy a mu makitan na
sawang sa dakun umnuy allu.”
Tambêng dinumiglêm ma
pangêlêw Elimas buy nabulag
ya. Kabay nagdalikapkapan yatan
mangkap tawuy mangakay kana.
12 Sên nakitan Gobernador ya nal-
yari kan Elimas, nanampalataya
ya gawan nakaupapas ya sa mani
pan-iaral tungkul sa Panginuun.

Nangaral si Pablo sa Antioquia Pisidia

13 Namita silan Pablo sa balayan
Pafos buy nagsakay silan barku
papakun sa balayan Perga sa pru-
binsyan Pamfilia. Pamakalatêng
la baydu, inlakwanan silan Juan
na pambêgên Marcos, ta nag-
udung ya sa balayan Jerusalem.
14 Namita si Pablo buy si Bern-
abe sa balayan Perga buy naku
sa balayan Antioquia sa prubin-
syan Pisidia. Pallumatêng Al-
lun Pagpaynawa, sinumun sila sa
balin pagtipunan mani Judio buy
niknu sila. 15 Dilag namasan
ubat sa Kautusan na impasulat
kan Moises buy sa insulat mani
propeta. Pamakayari, namiutus
ya mamunu sa balin pagtipunan
mani Judio ya sabin nay ati kallan
Pablo, “Mani mapatêl, nu di-
lag kaw sabin na mamakapas-êy
nakêm sa mani tawu, sabin yina.”
16 Kabay nidêng si Pablo buy
siningyalan nay mani tawun
mallêngê kana. Sinabi na, “Sikaw
wa mani kaparisu kun Israelita
buy sikaw wa alwan Israelitay
dilag limu kan Bapan Namalyari,
mallêngê kaw kangku! 17 Ya
Bapan Namalyarin mani Israelita
sabay ya namilin mani ninunu
tamu. Sabitun idi sila pun sa
Egipto, pinalakê na sila. Buy
sa kapamilatan kapangyarian
Bapan Namalyari, intas na sila
sa Egipto. 18 Sa lalên apattapuy
tawun, pinibabatan na sila baydu

* **13:19** 13:19 Deuteronomio 7:1.

sa kakyangan. 19 Sên sinambut
Bapan Namalyari ya pituy layi*
ya idi sa Canaan, indin nay abiin
na luta sa mani ninunu tamu.
20 Nalyari ya kaganawan abiin sa
lalên apat ta ralan buy limampuy
tawun."

"Pamakayari, binyanan na silan
mani tawuy mamunu kalla angga
sa panawun Propeta Samuel.
21 Nanyawad silan ari buy pinilin
Bapan Namalyari ya gisay liyaki.
Ya lagyu na, Saul ya anak Kis
ya naubat sa layin Benjamin ya
sabay ya magin ari la. Nag-ari si
Saul sa lalên apattapuy tawun.
22 Sên intas Bapan Namalyari
si Saul, pinili na si David da
magin ari. Ati ya sinabin Bapan
Namalyari tungkul kan David,
'Kapapaidu kangku si David
ya anak Jesse. Nakal-an yan
manunul sa kaganawan iutus ku
kana.' "

23 Sinabi pun êt Pablo sa mani
tawu, "Ubat sa layin David si Je-
sus ya Mamiligtas ya impangakun
Bapan Namalyari kantamun mani
Israelita. 24 Bayu pun mag-umpisa
si Jesus sa pandaygên na, nan-
garal la si Juan sa kaganawan
Israelita ya sêpat lan pagsisyan
na mani kasalanan la buy mag-
pabawtismu sila. 25 Buy sên
marani yan mayarin Juan na pan-
ipadyag Bapan Namalyari kana,
sinabi na sa mani tawu, 'Indap
yu nayi nu sikuy Cristuy impan-
gakun Bapan Namalyari ya pan-
êtêngên yu? Alwan siku, nun
a dilag lumatêng nga makapang-
yarian pun kangku. A ku sêpat
magin ipus na.' "

26 "Mani mapatêl la ubat sa
layin Abraham buy mani alwan
Judioy dilag limu kan Bapan Na-
malyari, sikitamuy pinipatandan
Bapan Namalyari un Mangêd da
Balita nu parasaantu kitamun
miligtas sa kaparusan na ayin
katganan. 27 Ya mani Judioy
manugêl sa balayan Jerusalem
buy ya mani pinunu la, a la
kinilala si Jesus bilang Mamilig-
tas. Buy a la napukatan na insu-
lat mani propeta, agyan malêngê
lay nay pambasên sa balang Al-
lun Pagpaynawa. Kabay sên
inatulan lan kamatyan si Jesus,
sabay silaynay nanupad abituy
insulat mani propeta ya pan-ibasa
kalla. 28 Agyan ayin silan sêpat
ta sangkan amên patin ya, in-
yawad la pun êt kan Pilatoy ipa-
pati si Jesus. 29 Sên nadyag lay
nay kaganawan nakasulat ta mal-
yari kan Jesus, intabuy laya sa
kurus buy in-ilbêng. 30 Nuwa
pinabyay yan Bapan Namalyari
ubat sa nangamamati. 31 Buy sa
dakun umnuy allu, katiumnu yan
nagpakit sa mani tawuy nakilaku
kana sên namita ya sa prubin-
syan Galilea papakun sa balayan
Jerusalem. Angga amêsên, ya
mani tawun abitu, sabay silay
magpapêtêg sa mani Israelita
tungkul kan Jesus."

32 "Kabay idi kay êt baydi amên
ipatanda kamuyuy Mangêd da
Balitay impangakun Bapan Na-
malyari sa mani ninunu tamu.
33 Tinupad na kantamun kaapua-
puan lay abitu, ta pinabyay na si
Jesus. Ati ya nakasulat sa ikalwan
Kanta,

'Sikay Anak ku,
buy amêsên, ipatanda kuy
sikuy Bapa mu.' "†

34 "Impangakun Bapan Namalyari
ya pabyayên na si Jesus buy asê
bumatay lawini na. Sinabi na,

'Tuparên ku kamuy banal la
kangêdan na impangaku ku
kan Arin David.' "‡

35 "Buy nakasulat pun êt sa kaatag
Kanta,

† **13:33** 13:33 Mani Kanta 2:7. ‡ **13:34** 13:34 Isaias 55:3. § **13:35** 13:35 Mani Kanta 16:10.

‘A mu paulayan bumatay bangkay
Banal la Lingkud mu.’ ”§
36 “Alwan si David da pantukuyun
di, gawan sên nayarin David da
pan-ipadyag Bapan Namalyari
kanay maglingkud sa mani tawu
sa panawun na, nati ya buy
in-ilbêng ya sa danin mani
ninunu na buy binumatay lawini
na. 37 Nuwa si Jesus, pinabyay
yan Bapan Namalyari buy asê
binumatay lawini na. 38-39 Kabay
sikaw wa mapatêl, sêpat yun
matandan na sa kapamilatan
dinyag Jesus, pan-ipatanda yan
na mapatawad Bapan Namalyari
ya mani kasalanan tamu. Ta
sisabêt man na manampalataya
kan Jesus, pan-ituwad yan Bapan
Namalyarin matinêk. Nuwa
ayin tawuy pan-ituwad Bapan
Namalyarin matinêk sa kapamilatan panunul na sa Kautusan na
impasulat kan Moises. 40 Kabay
mangillag kaw amên asê malyari
kamuyuy pansabin mani propeta
ya paradi,

41 ‘Sikaw wa mani manguyam,
lêng-ên yuy ati.
Makaupapas kaw sa daygên
ku, nuwa mati kaw pun êt!

Gawan dilag gakun daygên sa
panawun yuy
a yu paniwalan
agyan dilag pun mami-
patanda kamuyu.’ ”*

42 Sên pasalwang nga silan
Pablo buy si Bernabe sa balin
pagtipunan mani Judio, nakisabi
ya mani tawu kallan manguman
sila pun magsabi tungkul sa mani
pan-iaral la sa sumunul la Allun
Pagpaynawa. 43 Sên nipagsal-
wang silayna, malakêy mani Judio
buy alwan Judioy napasunul sa
paniwalan mani Judio ya nanunul
kallan Pablo buy kan Bernabe. In-
aral Pablo buy si Bernabe kallay
isundu lay panampalataya la sa
kangêdan Bapan Namalyari.

Inarapan Pablo ya mani alwan Judio

44 Sên sumunul la Allun Pag-
paynawa, ya mani tawu sa bal-
ayan, nayin maubus san sumun
sa balin pagtipunan mani Judio
amên mallêngên Sabin Bapan Na-
malyari. 45 Sên nakitan mani
Judioy malakêy tawuy nititipun,
nakasêm sila. Sinalangsang la si
Pablo buy dinustak laya.
46 Nuwa ayin limun nakitbay
silan Pablo buy si Bernabe un
paradi, “Sêpat dayi kamuyun
mani Judio munan iaral la Sabin
Bapan Namalyari. Nuwa gawan
a yu tinanggap pa ati, ya labay
sabin, inatulan yinay sarili yu ya
a kaw sêpat biyan biyay ya ayin
katganan. Kabay paubat amêsên,
sa alwan Judio kay yana mangaral
Mangêd da Balita. 47 Tagawan ati
ya utus Panginuun kanyan,
‘Dinyag katan dêkêt sa mani al-
wan Judio
amên sa kapamilatan mu, mibal-
itay kaligtasan sa buun
babun luta.’ ”
48 Sên nalêngên mani alwan
Judioy abitu, natula sila buy in-
ulimên lay Sabin Bapan Namal-
yari. Buy ya kaganawan pinilin
Bapan Namalyari ya biyan nan
biyay ya ayin katganan, sabay
silay nanampalataya kana.
49 Kabay niwagaw wa Sabin
Panginuun sa buun lugal abitu.
50 Nuwa intustus mani Judioy
mani lawyaki ya mamunu sa bal-
ayan buy ya mani babayi ya
pikatandan buy mangulimên kan
Bapan Namalyari ya kalabanên
la silan Pablo. Kabay pinasakit
laya bay silan Pablo buy si Bern-
abe buy impatas sa lugal abitu.
51 Kabay ingkampag Pablo buy
si Bernabe ya abuy idi sa bitis

* **13:41** 13:41 Habakuk 1:5.

la bilang pamipatanda kalla ya
nadawak ka dinyag la. Buy
nagdaus sila sa balayan Iconio.
52 Ya mani tagasunul Jesus baydu
sa Antioquia, sadyay tula la buy
natupus silan Ispiritun Bapan Na-
malyari.

14

Silan Pablo buy si Bernabe sa Iconio

1 Nu sabêt ta nalyari sa An-
tioquia, para êt bayduy nalyari
sa Iconio. Naku silan Pablo buy
si Bernabe sa balin pagtipunan
mani Judio. Buy gawan sa pan-
garal la baydu, malakêy Judio
buy Griegoy nanampalataya kan
Jesus. 2 Nuwa dilag êt mani Ju-
dioy asê manampalataya kan Je-
sus ya namitustus sa mani alwan
Judio amên manubag sila sa mani
manampalataya. 3 Nabuyutan
lan Pablo buy si Bernabe sa Ico-
nio. Ayin silan limun magsabi
tungkul sa Panginuun. Buy pinag-
papêtgan Panginuun na pêtêg ga
pan-iaral la tungkul sa kangêdan
na, gawan binyanan na silan ka-
pangyarian manyag imala buy
mamakaupapas. 4 Kabay nisyay
ya mani tawu sa balayan abitu. Ya
kaatag, nakiawyun sa mani Judio
buy ya kaatag, nakiawyun kan
Pablo buy kan Bernabe.

5 Dilag dakun umnuy mani
Judio buy mani alwan Judioy
kaawyun na mani mamunu kalla
ya namalanun mamasakit buy
mamatu kan Pablo buy kan Bern-
abe. 6 Sên natandan Pablo buy
si Bernabe ya palanu la, tambêng
silan namita papakun sa balayan
Listra buy sa balayan Derbe ya
sakup sa prubinsyan Licaonia buy
sa kaatag pun lugal la nakapal-
itêng. 7 Baydu la in-aral la
Mangêd da Balita tungkul kan
Jesus.

Silan Pablo buy si Bernabe sa balayan Listra

8 Sa balayan Listra, dilag gisay
nakaiknuy liyaki ya a makabita
ta lumpu ya ubat sa in-anak
ya. 9 Nallêngê ya sa mani pan-
garal Pablo. Pinakaêlêw Pabloy
lumpu buy natandan nay dilag
yan panampalatayay umiyul ya.
10 Kabay masnêg sinabin Pablo,
“Midêng ka!” Tambêng nidêng
nga liyaki buy nibitabita.

11 Sên nakitan mani tawuy
dinyag Pablo, masnêg lan sin-
abi sa sabin Licaoniay, “Ya mani
diyus, nagtabuy baydi kantamu ya
nagwangis tawu!” 12 Si Bernabe,
binêg layan Zeus,* ya gisay diyus
la. Buy si Pablo êt taman, binêg
layan Hermes† ya gisa pun êt ta
diyus la, gawan siyay tagapagsabi
kaparisun Hermes. 13 Idi sa
lawasan balayan Listra ya narani
sa pasbul balayan ya pagsimban
la kan Zeus. Kabay ya dinyag
pari la, nantan bakay nag-unun
bulaklak baydu sa pasbul balayan.
Ta labay na buy mani tawuy ian-
dug lay ati kan Bernabe buy kan
Pablo, ta pan-isipin lay sabay silay
pêtêg diyus la.

14 Nuwa sên natandan lan Bern-
abe buy si Pabloy abitu, gininit
lay yaming la bilang patanday
taganan a la labay ya abitu.
Buy nuwayu sila sa bunak mani
tawuy masnêg magsabin, 15 “Mani
kaluguran, uysiyan mag-andug
kaw ya kanyan ta? Pakan kay
kaparisu yukay yan tawu. Pan-
iaral yan kamuyuy Mangêd da
Balita amên itgên yinay pan-
gulimên yu sa mani diyusdiyusan
ya ayin kapukatan buy magdani
kaw kan Bapan Namalyari ya

* **14:12** 14:12 Sa paniwalan mani Griego, si Zeus ya arin mani diyus la. † **14:12** 14:12 Sa paniwalan mani Griego, si Hermes ya tagasabin mani diyus la.

nabyay. Sabay siyay nanyag langit, luta, dagat, buy siyay nanyag
kaganawan idi baydi. 16 Sabitun
nuna, pinaulayan tan Bapan Na-
malyari ya kaganawan layi ya
manunul sa sarili lan kalabayan.
17 Paraman baydu, pawan pan-
ipakit Bapan Namalyari ya pan-
gaNamalyari na sa mani tawu sa
kapamilatan mangangêd da diyag
na. Pambiyan nakaw uran buy
malakêy pupul sa ustuy panawun
amên mabsuy kaw buy sumiglay
bêkê yu." 18 Nuwa agyan parabay-
duy pansabin Pablo buy si Bern-
abe, nagkasakit sila pun êt sa
pamênbên sa mani tawuy agana
sila biyan mani andug.

19 Nuwa siyan dilag gaman
mani Judioy inlumatêng ubat sa
balayan Antioquia buy Iconio.
Sinagyat lay mani tawu un maki-
awyun kalla. Kabay binatwan
la si Pablo buy ginuluy layan
pasalwang sa balayan, ta indap
la nu nati yina. 20 Nuwa sên
napalitêngan yan mani tagasunul
Jesus, nidêng ya buy nag-udung
sa balayan. Kinawasakan, naku
ya sa balayan Derbe kaawyun si
Bernabe.

Nag-udung silan Pablo buy si Bernabe sa Antioquia ya sakup un Syria

21 Sên nilatêng nga silan Pablo
buy si Bernabe sa balayan Derbe,
in-aral la bayduy Mangêd da
Balita buy malakêy naisagyat lan
nagin tagasunul Jesu Cristu. Pa-
makayari, nag-udung silayna êt
sa Listra, Iconio, buy sa Antio-
quia. 22 Pinapas-êy lay nakêm
mani tagasunul Jesus buy insabi
ya isundu lay panampalataya la.
Sinabi la pun, "Malakêy kasakitan
na sêpat tamun danasên bayu ki-
tamu miawyun sa pag-arin Bapan
Namalyari." 23 Namili si Pablo
buy si Bernabe un mani mamunu
sa balang pustun mani manam-
palatayay miaawyun. Nag-ayunu
sila buy nanalangin para sa mani
napili buy intiwala lay mani ati sa
Panginuun na panampalatayanan
la.

24 Pamakayarin abitu, dinu-
man silan Pablo buy si Bern-
abe sa prubinsyan Pisidia buy
nilatêng sila sa prubinsyan Pam-
filia. 25 Nangaral sila baydu sa
balayan Perga. Pamakayari, in-
lumunsan sila sa balayan Atalia.
26 Ubat ta baydu, nagsakay silan
barku paudung sa Antioquia sa
prubinsyan Syria. Sabitun nuna
sa lugal la abiin, nanalangin na
mani manampalataya para kalla
ya pagpalên Bapan Namalyari ya
mani pandaygên la buy amêsên,
nayari lay nay abiin.

27 Sên inlumatêng sila sa An-
tioquia, tinipun lay mani man-
ampalatayay miaawyun buy in-
gkuwentu la kallay kaganawan
dinyag Bapan Namalyari sa ka-
pamilatan la buy nu parasaan-
tun binyanan Bapan Namalyarin
panawun na mani alwan Judio
ya malyari sila êt manampalataya
kan Jesus. 28 Buy nabuyutan la
sa Antioquia kaawyun na mani
tagasunul Jesus baydu.

15

Ya pamititipun sa Jerusalem

1 Dilag dakun umnuy tawuy
inlumatêng ubat sa prubinsyan
Judea ya naku sa Antioquia buy
nangaral sa mapatêl la manam-
palataya baydu un paradi, "Nu a
kaw magpatuli ayun sa naugalyan
na inturun Moises, a kaw miligtas
sa parusay ayin katganan."

2 Gawan sa sinabi la, naumut ta
pamikisubakan lan Pablo buy si
Bernabe kalla. Kabay nibêbêtêk
ka mani manampalataya baydu
ya ipalaku sa Jerusalem silan
Pablo buy si Bernabe buy ya

kaatag pun na mani manampalataya sa Antioquia. Ta baydu
sila misasabi sa mani apostul buy
sa mani mamunu sa mani manampalatayay miaawyun.
3 Kabay impalakun mani
mapatêl la manampalatayay miaawyun silan Pablo sa Jerusalem.
Buy kaban manduman sila
sa prubinsyan Fenicia buy
sa prubinsyan Samaria, panibalita la sa mani mapatêl la
manampalatayay malakêy nay
alwan Judioy manampalataya
kan Jesus. Sên nalêngê lay ati,
sadyay tula la. 4 Pamakalatêng
lan Pablo sa Jerusalem, tinanggap
silan mapatêl la manampalataya,
mani apostul, buy mani mamunu
sa manampalatayay miaawyun.
Imbalitan Pablo buy si Bernabe
ya kaganawan dinyag Bapan
Namalyari sa kapamilatan la.
5 Nuwa nidêng nga dakun umnuy manampalatayay membrun
grupun mani Pariseo buy nagsabi,
"Kaylangan tulin na alwan mani
Judio buy iutus kallay sunulun
lay Kautusan na impasulat kan
Moises."
6 Kabay nipupulung nga mani
apostul buy mani mamunu sa
manampalataya amên pisasabyan
lay abiin. 7 Pamakayarin
makarang nga pamisusubakan,
nidêng si Pedro buy nagsabi, "Mapatêl lay, tanda yuy pinili yakun
Bapan Namalyari ubat kamuyu
sabitun nuna amên ipatanda
kuy Mangêd da Balita sa mani
alwan Judio amên makalêngê sila
buy manampalataya. 8 Si Bapan
Namalyari ya magtandan laman
bêkên balang tawu, impapêtêg
na kantamuy pantanggapên nay
mani alwan Judio ya manampalataya kan Jesus, gawan indin
na êt kallay Ispiritu na kaparisun
dinyag na kantamu sabitun nuna.
9 Sa pangêlêw Bapan Namalyari,
Judio man o alwan Judio, kay
pariparisu, gawan inlinis na êt ta
bêkê la sabitun nanampalataya
sila kan Jesus. 10 Amêsên,
uysiyan pansubukun yuya si
Bapan Namalyari ta? Buy siyan
pilitin yu yay mani alwan Judioy
tagasunul Jesus ya manunul
sa mani kautusan ta? Agyan
sikitamu buy mani ninunu tamu,
a tamu êt masunul la Kautusan!
11 Maniwala kitamun miligtas
kitamu sa kapamilatan kangêdan
Panginuun Jesu Cristu buy para êt
baydu sa mani alwan Judio."
12 Nangimbêk ka kaganawan
buy nallêngê sila sa pansabin
Bernabe buy si Pablo ya tungkul
sa mani imala buy mamakaupapas ya dinyag Bapan Namalyari sa mani alwan Judio sa kapamilatan la. 13 Pamakayari lan
nagsabi, sinabin Santiago, "Sikaw
wa mapatêl ku, lêng-ên yuku.
14 Ingkuwentun Simon Pedro ya
nunan pamêg Bapan Namalyari
sa mani alwan Judio. Buy namili
si Bapan Namalyari kalla ya magin kana. 15 Nakaayun êt ta abiin
sa impasulat Bapan Namalyari
sa mani propeta sabitun nuna,
gawan sinabi sa Kasulatan,

16 'Mag-udung ngaku lanu,
ta ipaydêng kun manguman
na kaarian Arin David.
Iuman kuyan ipaydêng ubat sa
pangalasak na
17 amên têkapên nakun kaatag
tawu buy mani alwan Judio
ya pinili kun kay kangku.
Sikuy Panginuun na
magsabin abiin.
18 Buy mana kinan impatanday
abiin.' "*

19 Sinabi pun êt Santiago,
"Kabay nu kay kangku, agana
tamina daygên masakit sa mani
alwan Judioy magdani kan Bapan
Namalyari, 20 nun a sulatan tamu

* **15:18** 15:18 Amos 9:11-12.

silan aganayna mangan kanên na
in-andug sa diyusdiyusan, gawan
pan-ituwad tamun madinat ta
ati. Buy agana sila makikanayun.
Buy agana mangan daya o karnin
mani ayup pa asê pinadaya.
21 Gawan ubat pun sabitun nuna,
tanday nan mani Judioy abiin
ya impasulat kan Moises ya
pagkaibasa la sa balin pagtipunan
la sa balang Allun Pagpaynawa
buy pan-iaral la sa balang
balayan.”

Ya sulat para sa mani alwan Judio

22 Kabay ya mani apostul buy
ya mani mamunu sa manam-
palatayay miaawyun buy ya ka-
ganawan manampalataya, nika-
sundu silan mamilin lawyaki ya
maubat sa grupu lay iutus sa
Antioquia. Sabay silay ma-
pagkaawyun lan Pablo buy si
Bernabe. Ya napili la, silan Ju-
das ya pambêgên Barsabas buy
si Silas gawan panggalangên silan
mani manampalataya. 23 Buy
paradi ya nakasulat sa impagtan
kalla,

> “Mani kakaidwan yan, sikay ya
> mani apostul buy mani ma-
> munu sa manampalatayay mi-
> aawyun na magsulat ati. Nag-
> papakun kaw nay mapatêl la al-
> wan Judio baysên sa Antioquia,
> sa Siria buy sa Cilicia.
> 24 Natandan yan na dilag
> mani tawuy ubat di kanyan
> na naku baysên ya namilitêp
> sa isip yu sa mani pan-iaral
> la. Nuwa a yan sila in-utus
> maku baysên amên manurun
> parabaydu. 25 Kabay sên
> nalêngê yan na abiin, napika-
> sunduwan yan na mamili
> kay mani tawuy iutus yan
> kamuyun mamisabin mani
> bagay ya napikasunduwan yan.
> Kaawyun silan Bernabe buy si
> Pablo ya pangkaidwan tamun
> mapatêl. 26 In-il-an Pablo
> buy si Bernabe ya biyay la sa
> paglingkud la sa Panginuun
> tamun Jesu Cristu. 27 In-utus
> yan silan Judas buy si Silas
> baysên kamuyu amên ipapukat
> lay laman sulat.
> 28 Impaisip Ispiritun Bapan
> Namalyari kanyan na a yan
> ipatupad kamuyuy mangabayat
> ta utus, nun a kay ya idi sa
> sulat ta ati ya kaylangan yun
> sunulun. 29 Agana kaw man-
> gan mani kanên na in-andug sa
> diyusdiyusan. Agana kaw man-
> gan daya buy karnin mani ayup
> pa asê pinadaya. Buy agana
> kaw makikanayun. Mangêd
> da magpakarayu kaw sa mani
> bagay ya abiin. Kay angga ta
> baydi.”

30 Kabay amêsên, ya mani
tawuy in-utus la papakun sa An-
tioquia, namitay nabay. Pa-
makalatêng la baydu, tinipun lay
kaganawan manampalataya buy
indin kallay sulat. 31 Sên nabasa
lay sulat, sadyay sayan nakêm
la. 32 Si Judas buy si Silas,
mani propeta sila êt. Malakêy
in-aral la sa mani mapatêl amên
papas-êyên na nakêm buy panam-
palataya la. 33 Nanugêl silan
dakun umnuy allu baydu. Bayu
sila nuli, nanalangin na mani
mapatêl sa Panginuun para kalla
amên illagan na pamita la angga
sa milatêng sila sa mani namiu-
tus kalla. 34 [Nuwa nagpalakwan
baydu si Silas.] 35 Buy nanugêl
pun si Pablo buy si Bernabe sa
Antioquia. Malakêy kaawyun
lan manuru buy mangaral Sabin
Panginuun.

Napisyay silan Pablo buy si Bernabe

36 Sên inlumibas ya dakun
umnuy allu, sinabin Pablo kan

Bernabe, “Mag-udung kita sa ka-
ganawan balayan na inaralan tan
Sabin Panginuun buy magliwa sa
mapatêl amên matandan tamuy
kabilyan la.” 37 Labay Bern-
abe ya pakilaku na si Juan na
pambêgên Marcos. 38 Nuwa asê
labay Pablon pakilaku si Mar-
cos, gawan sabitun idi sila sa
prubinsyan Pamfilia, inlakwanan
silan Marcos sa pandaygên la.
39 Gawan sa sadyay pamisusub-
akan la, nisyay sila. Pikilakun
Bernabe si Marcos buy nagsakay
silan barku papakun sa Cyprus.
40 Pikilakuy naman Pablo si Silas.
Bayu sila namita, nanalangin na
mani mapatêl para kalla ya saw-
pan silan Panginuun sa pamita la.
41 Naku silan Pablo sa prubinsyan
Siria buy sa prubinsyan Cilicia
buy pinapas-êy lay mani manam-
palatayay miaawyun baydu.

16

*Ya ikalway pamitan Pablo bi-
lang manuru*

1 Insundu lan Pabloy pamita la
papakun sa balayan Derbe angga
sa balayan Listra. Baydu sa Lis-
tra, dilag gisay liyaki ya taga-
sunul Jesus ya maglagyun Timo-
teo. Judioy indu na buy man-
ampalataya ya kan Jesus nuwa
ya bapa na, Griego. 2 Ya mani
mapatêl tamu baydu sa balayan
Listra buy sa balayan Iconio, pag-
papêtgan lan mangêd da tawu si
Timoteo. 3 Labay Pablo, pakilaku
na si Timoteo. Kabay impatuli
nay ati amên ayin masabi ya
mani Judio laban kana, gawan
si kaganawan Judioy manugêl
baydu sa lugal abitu, tanda lay
Griego ya bapa na. 4 Pamakayari,
naku sila sa mani balayan buy
pinatandan lay mani manam-
palatayay sumunul sila sa kau-
tusan na napikasunduwan mani
apostul buy mani mamunu sa
manampalatayay miaawyun sa
Jerusalem. 5 Kabay pinupumas-
êy ya panampalatayan mani man-
ampalatayay miaawyun. Buy sa
inallu-allu, kapanlulumakên mani
manampalataya.

*Ya sulêplêp Pablo tungkul sa
liyaki ya taga Macedonia*

6 Asê tinulutan Ispiritun Bapan
Namalyari silan Pablo ya man-
garal silan Sabin Bapan Namal-
yari baydu sa prubinsyan Asia.
Kabay naku sila sa mani lugal
sa prubinsyan Frigia buy sa pru-
binsyan Galacia. 7 Pamakalatêng
la sa katganan prubinsyan Misia,
labay la dayin maku sila sa pru-
binsyan Bitinia, nuwa a sila tin-
ulutan Ispiritun Jesus. 8 Kabay
dinuman sila tana sa prubinsyan
Misia buy naku sa balayan Troas.
9 Sa yabin abitu, impasulêplêp
Bapan Namalyari kan Pablo ya
gisay liyaki ya taga Macedonia
ya nakaidêng buy magmakalunus
kana. Sinabi na, “Maglipay
ka baydi sa Macedonia ta saw-
pan mukay.” 10 Pamakayarin na-
sulêplêp Pabloy abiin, tambêng
kay* nagsakay barku papakun
sa prubinsyan Macedonia, gawan
napilmi kay ya pan-ipalaku kay
baydun Bapan Namalyari amên
mangaral Mangêd da Balita sa
mani tawu baydu.

*Nanampalataya si Lydia kan
Jesus*

11 Baydu sa Troas, nagsakay kay
papakun sa islan Samotracia buy
kinawasakan, naglipay kay naku
sa balayan Neapolis. 12 Ubat
sa Neapolis, namita kay papakun
sa balayan Filipos ya sabay ya

* **16:10** 16:10 Paubat baydi si Lucas ya kaawyun Pablo. Kabay panggamitin nay “kay,” “yan,” buy “kanyan.”

pinakamaragul la balayan sa prubinsyan Macedonia. Ya mani manugêl baydu, malakê kallay taga Roma. Nanugêl kay baydun dakun umnuy allu.

13 Pamakalatêng Allun Pagpaynawa, nag-awas kay sa balayan buy naku sa danin ilug. Indap yan dilag baydun lugal la pagtipunan mani Judio amên manalangin. Nitagun dilag baydun mani babayi ya nangapititipun. Kabay nakiiknu kay buy nakisabi kalla. 14 Gisa sa mani mallêngê kanyan, si Lydia ya taga balayan Tiatira. Gisa yan mangalakal mani makamal la telay kulay muradu buy mangulimên ya kan Bapan Namalyari. Kaban mallêngê ya sa pan-iaral Pablo, imbuklat Panginuun na bêkê na amên tanggapên nay mani pansabin Pablo. 15 Nagpabawtismu ya buy ya mani kaawyun na sa bali la. Pamakayari, sinabi na, "Nu maniwala kaw nan gisa kinan pêtêg ga manampalataya kan Jesus, baydu kawna magdaus sa bali ku." Gawan sa pamilit na kanyan, naisagyat nakay nagdaus sa bali na.

Silan Pablo buy si Silas sa sukulan

16 Gisay allu, kaban papakun kay sa lugal la pagtipunan amên manalangin, natbêng kay gisay dalagay ipus. Ya dalagan abitu, manuga ya gawan sinêdakan yan nadawak ka ispiritu. Maragul la panakitan mani amung na sa panuga na. 17 Pakilalakwan nakay buy masnêg nan pansabin, "Ya mani tawun ati, lingkud silan Bapan Namalyari ya Katatagayan! Pan-iaral la kamuyu nu parasaantu kaw miligtas!" 18 Alluallu nan pandaygên na abitu angga sa napasuluk ka si Pablo. Kabay pinag-arapan nay babayi buy sinabi na sa nadawak ka ispirituy idi kana, "Sa lagyun Jesu Cristu, pan-iutus katan mag-awas kana!" Buy tambêng nag-awas ya nadawak ka ispiritu.

19 Sên nakitan amung nay ayin silaynan panakitan, dinakêp la si Pablo buy si Silas buy ginuluy sa palengki amên iarap sa mani manungkulan sa balayan. 20 Sinabi la sa mani manungkulan, "Ya mani Judion ati, manggulu sila sa balayan tamu. 21 Pan-iaral lay naugalyan ya labag sa kautusan tamun mani Romano. A tamu malyarin sunulun na mani pan-iaral la."

22 Nibêbêtêk ka mani tawu sa panduyung kan Pablo buy kan Silas. Impalabus mani manungkulan na yaming la buy impabadug. 23 Sên napakangêd silaynan binadug, impasukul sila buy in-utus la sa magbantay, "Papakabantayan mu sila." 24 Kabay impasun magbantay ya luwa sa nalalêlalêy sukulan buy impasun na mani bitis la sa pisaêtan luway mangabayat ta kayuy inlubtan.

25 Sên limbanak kan yabi, manalangin silan Pablo buy si Silas buy magkanta silan pangulimên kan Bapan Namalyari. Buy pallêng-ên silan kaatag mani nakasukul baydu. 26 Bêngat tan nallayun malakas. Kabay naêyêg êt ta sukulan. Nibuklat ta kaganawan pasbul sukulan buy nangabubuytuy tanikalan kaganawan nakasukul. 27 Nipaimatay magbantay buy nakitan nay nakabuklat ta kaganawan pasbul. Indap na nu tinumakas say mani nakasukul. Kabay inanus nay kêya na, ta magpakamati yina dayi. 28 Nuwa masnêg sinabin Pabloy, "Agana ka magpakamati! Abiti kay kaganawan!"

29 Nipakwan suluy magbantay buy namaras yan sinumun. Nanduku ya sa arapan lan Pablo

buy si Silas un manginagin limu.
30 Pamakayari, sên in-awas sa
silan Pablo sa sukulan, pinatang
na sila, “Kakay sabêt ta sêpat kun
daygên amên miligtas?”
31 Nakitbay sila, “Manam-
palataya ka sa Panginuun
Jesus buy miligtas ka buy
mani kaawyun mu sa bali.”
32-34 Amêsên, pikilaku na silan
Pablo sa bali na, inuyasan nay
nuka la buy pinakan. Buy in-
aral lan Pabloy Sabin Bapan
Namalyari kana buy sa ka-
ganawan kaawyun na sa bali buy
nagpabawtismu sila. Masaya-
sayay magbantay buy buun
pamilya na, ta nanampalataya
silayna kan Bapan Namalyari.
35 Pamakamaranun, ya mani
manungkulan sa balayan, nami-
utus silan mani pulis ya ibus sa
silan Pablo. 36 Kabay sinabin
magbantay sa sukulan kan Pablo,
“Namiutus ya mani manungkulan
ya ipabus kawna. Kabay malyari
kawnan umawas buy mitan nap-
atêtbêk.”
37 Nuwa sinabin Pablo sa mani
pulis, “Inlabag mani manungku-
lan na kautusan Romano, gawan
impabarug lakay sa arapan mani
tawu buy impasukul kay ayin pal-
litis, agyan mani Romano kay. Sên
amêsên ni, labay lakay ipabus
un ayin magtanda. Asê malyari!
Silay naman na manungkulan na
maku din mamibus kanyan.”
38 Kabay nag-udung nga mani
pulis sa mani manungkulan buy
imbalita kallay sinabin Pablo. Sên
natandan mani manungkulan ya
Romano awêd silan Pablo, nal-
imu sila. 39 Kabay naku sa
sukulan ya mani manungkulan
buy nanyawad silan tawad kallan
Pablo. Pamakayari, impaawas
sila buy pikisabi lay, “Nu mal-
yari dayi, mita kawna sa balayan
yan.” 40 Sên nakaawas sa silan
Pablo buy si Silas sa sukulan, naku
sila sa balin Lydia. Nalatêng la
bayduy mapatêl buy pinas-êy lan
Pabloy panampalataya la. Pa-
makayari, namitay na silan Pablo.

17

Nangaral si Pablo sa Tesalonica

1 Dinuman silan Pablo sa bal-
ayan Amfipolis bayu sa balayan
Apolonia angga sa inlumatêng
sila sa balayan Tesalonica. Dilag
baydun balin pagtipunan mani
Judio. 2 Buy ayun sa manan
pandaygên Pablo, sinumun ya sa
balin pagtipunan mani Judio. Buy
sa tatluy Allun Pagpaynawa, naki-
tutul ya sa mani tawu baydu.
Ginamit nay Kasulatan Bapan
Namalyari amên 3 ipaintindi na
kallay nakasulat buy ipapêtêg na
ya si Cristu kaylangan yan miba-
bata sa pamasakit buy mangu-
man yan mabyay. Sinabin Pablo,
“Si Jesus ya pan-ipatanda ku ka-
muyu, sabay ya Cristuy impan-
gakun Bapan Namalyari.” 4 Ya
kaatag Judio, nanampalataya buy
nakilaku kan Pablo buy kan Silas.
Malakê êt ta mani Griego ya
mangulimên kan Bapan Namal-
yari buy malakê êt ta pikatandan
na babayi ya nanampalataya buy
nakilaku kalla.
5 Nuwa dilag kaatag Judioy
nakasêm kan Pablo buy kan
Silas. Kabay tinipun lay mani
tawuy mapanyag kadawakan ya
kay nagtukawan sa palengki. Sên
malakêy nay natipun la, nag-
umpisa silaynan manggulu sa bal-
ayan. Pinilit lan sinumun sa
balin Jason gawan sa pangkap la
kan Pablo buy kan Silas amên
iarap sila sa mani tawu. 6 Nuwa
sên a la makit silan Pablo buy
si Silas, dinakêp la si Jason buy
ya kaatag pun êt mani manam-
palataya. Ginuluy lay mani ati
papakun sa mani manungkulan

sa balayan buy masnêg lan sin-
abi, “Ya mani tawun ati, mapa-
nyag silan kagulwan agyan an-
tuy lakwên la. Buy amêsên, idi
silayna baydi sa balayan tamu.
7 Impasun Jason sa bali na silan
Pablo buy si Silas. Kaganawan lay
mangalaban sa kautusan Emper-
ador, gawan pansabin lay dilag
pun êt kaatag ari ya maglagyun Je-
sus.” 8 Sên nalêngên mani tawuy
abitu buy mani manungkulan,
naguluy isip la. 9 Bayu la imbus
si Jason buy ya mapatêl tamu kan
Jesus ya kaawyun na, pinabayad
sila pun.

Naku silan Pablo buy si Silas sa Berea

10 Pamakayabi, impalakun mani
manampalataya silan Pablo buy
si Silas sa balayan Berea. Pa-
makalatêng la baydu, sinumun
sila sa balin pagtipunan mani Ju-
dio. 11 Luyang pun nakabuklat
ya isip mani Judio sa Berea kaysa
sa mani taga Tesalonica, tagawan
labaylabay lan lêng-ên ya pan-
iaral lan Pablo buy allu-allu lan
pag-aralan ya Kasulatan Bapan
Namalyari amên matandan la nu
pêtêg ya pansabin lan Pablo.
12 Kabay malakê kallay nanam-
palataya kan Jesus. Malakê êt ta
mani Griegoy babayi ya pikatan-
dan sa balayan buy mani Griegoy
lawyaki ya nanampalataya kan
Jesus.

13 Nuwa sên nalêngên mani Ju-
dio sa Tesalonicay mangaral si
Pablo un Sabin Bapan Namal-
yari sa Berea, naku sila êt baydu
buy sinagyat lay mani tawu un
manggulu. 14 Kabay tambêng
in-atêl mani manampalataya si
Pablo sa agid dagat. Nuwa si
Silas buy si Timoteo, nagpalak-
wan baydu sa Berea. 15 Dilag
mani tawuy namiatêl kan Pablo
angga sa Atenas. Sên mag-udung
silayna sa Berea, intipan Pablo
kallay tambêng pakamatên kana
silan Silas buy si Timoteo.

Nangaral si Pablo sa Atenas

16 Kaban mangêtêng si Pablo
kan Silas buy kan Timoteo sa Ate-
nas, nakitan nay malakêy diyus-
diyusan baydu. Nabêgbêg ga
nakêm na. 17 Kabay sinumun
ya sa balin pagtipunan mani Ju-
dio buy nakitutul ya sa mani Ju-
dio buy sa mani alwan Judioy
mangulimên kan Bapan Namal-
yari. Allu-allu ya êt mamaku
sa pangapalan amên makitutul
agyan sisabêt man na malatêng
na baydu. 18 Dilag êt luway
grupun mani manuruy nakitutul
kan Pablo. Ya gisa, pambêgên
lan mani Epicureo. Ya gisa,
pambêgên lan Estoico. Sinabin
dakun umnu kalla, “Sabêt ta
pansabin tawun abiin ya mag-
bibiyasa?” Ya sinabin kaatag, “Ya
pan-iaral nan abiin, abituy pan-
ulimênên mani dayuwan.” Pans-
abin lay abitu gawan mangaral si
Pablo un tungkul kan Jesus buy sa
panguman nan pangabyay.

19 Kabay pikilaku la si Pablo sa
mani manungkulan ya pambêgên
grupun Areopago. Sinabi la kana,
“Malyari yan nayin matandan nu
sabêt ta bayun aral ya pan-iaral
mu? 20 Babayu yan nalêngêy
mani pansabin mu. Kabay
labay yan matandan nu sabêt
ta labay sabin abiin.” 21 Sinabi
lay abiin gawan ya mani taga
Atenas buy mani dayuwan na
makitugêl baydu, ayin silan
kaatag pandaygên nun a kay
misasabi buy mallêngê tungkul
sa bayuy aral.

22 Kabay nidêng si Pablo sa
arapan mani tawuy pambêgên
grupun Areopago buy sinabi
na, “Mani taga Atenas! Makit
kuy masipêg kaw mangulimên.
23 Tagawan sa paglimbun ku sa

balayan yu, nakit kuy mani pan-
ulimênên yu. Buy nakit ku êt ta
pamiandugan yuy nakasulat ya
paradi, ‘Sa namalyari ya a yan
kilala,’ Ya pan-ulimênên yuy a yu
kilala, sabay ya Bapan Namalyari
ya pan-iaral ku kamuyu.”

24 “Ya Bapan Namalyari ya pan-
iaral ku kamuyu, sabay ya nanyag
babun luta buy kaganawan idi
baydi ya sabay ya Panginuun lan-
git buy luta. A ya manugêl
sa mani templu ya dinyag mani
tawu. 25 A ya mangaylangan
sawup ubat sa tawu, gawan sabay
siyay nam-i kantamun biyay, in-
awanên buy kaganawan pangay-
langanan tamu. 26 Dinyag nay
kaganawan layi ya ubat sa gisay
tawu* buy in-ikyat na sa buun
babun luta. Intalaga nay kat-
ganan bibiyan balang layi baydi
sa babun luta buy intalaga na
êt ta panawun ya mabyay sila.
27 Dinyag Bapan Namalyari ya
kaganawan abiin amên dat sa
pangkap tamu kana, makitan
tamu ya. Nuwa sa kapêtêgan,
asê marayu si Bapan Namalyari sa
balang gisa kantamu. 28 ‘Gawan
sa kapamilatan kapangyarian na,
nabyay kitamu buy makakimit
buy idi kitamu baydi.’† Para
êt bayduy sinabin dakun umnuy
manyag tula, ‘Anak kitamun Ba-
pan Namalyari.’ ”

29 “Kabay gawan anak kita-
minan Bapan Namalyari, agana
tamu isipin ya si Bapan Namal-
yari, kay kaparisu yan ribultuy
gintu, pilak, o batu ya pawan
kay diyag isip buy kabiyasnan
tawu. 30 Sabitun nuna, sên asê
pun kilalan mani tawu si Bapan
Namalyari, pinaulayan nay mani
pandaygên la. Nuwa amêsên,
pan-iutus Bapan Namalyari sa ka-
ganawan tawu sa balang lugal
ya magsisi sila buy lakwanan lay
mani nadawak ka pandaygên la.
31 Gawan intakdan Bapan Namal-
yari ya allu nu makanu na ipatu-
pad ya makatuynungan na pan-
gukum na sa kaganawan tawu
baydi sa babun luta sa kapamila-
tan tawuy pinili nan mangukum.
Pinagpapêtgan nay abiin sa ka-
ganawan sabitun pinabyay nan
manguman ya tawun abitu.”

32 Sên nalêngê lay sinabin Pablo
tungkul sa panguman pangabyay,
kinalyan yan dakun umnu. Nuwa
sinabin kaatag, “Mag-udung kan
manguman baydi, gawan kal-
abay kay pun mallêngê tungkul
baysên.” 33 Pamakayari, inlak-
wanan silan Pablo sa pagtipunan
la. 34 Dilag dakun umnuy lawyaki
ya nanampalataya kan Jesus buy
nakilaku kan Pablo. Ya gisa kalla,
si Dionisio ya membrun grupun
Areopago buy dilag êt babayi ya
naglagyun Damaris buy dilag pun
êt kaatag ga nakilaku.

18

Ya pamakun Pablo sa Corinto

1 Pamakayarin abitu, namita si
Pablo sa balayan Atenas buy naku
ya sa balayan Corinto. 2 Nakilala
na bayduy gisay kaparisu nan
Judio ya in-anak sa prubinsyan
Ponto. Ya lagyu na, Aquila.
Kay kapilatêng Aquila sa Corinto
ubat sa balayan Roma sa bansan
Italia, kaawyun na si Priscila
ya asawa na. Nakitugêl sila
baydu gawan impatas Arin Clau-
dio ya kaganawan Judio sa bal-
ayan Roma. Inlakun Pabloy mia-
sawa sa bali la. 3 Gawan manyag
silan tolda kaparisun Pablo, naki-
tugêl ya kalla buy awyun lay
nan mag-ubra. 4 Balang Allun

* **17:26** 17:26 Sabay si Adan na pantukuyun di. † **17:28** 17:28 Sabitun nuna, dilag gisay Griegoy magtula ya nisulat un ati kan Zeus ya pinakamatag-ay ya namalyarin mani Griego.

Pagpaynawa, mamaku si Pablo
sa balin pagtipunan mani Ju-
dio amên makitutul kalla buy
pansagyatên nan manampalataya
kan Cristuy mani Judio buy mani
Griego.

5 Sên inlumatêng silan Silas buy
si Timoteo ubat sa prubinsyan
Macedonia, impamisan Pablo ya
panawun na sa pangaral nan
Sabin Bapan Namalyari. Pinag-
papêtgan na sa mani Judioy si
Jesus sabay ya Cristuy impan-
gakun Bapan Namalyari. 6 Nuwa
sinalangsang la si Pablo buy di-
nustak laya. Kabay ingkampag
Pabloy abuy idi sa yaming na
bilang patanda laban kalla. Sin-
abi na, “Nu parusan kaw Ba-
pan Namalyari, kasalanan yina.
Ayin nakinan panagutan kamuyu.
Paubat amêsên, mangaral lakina
sa mani alwan Judio.”

7 Kabay namita ya baydu buy
nakitugêl ya sa balin Ticio Justo
ya idi sa danin balin pagtipunan
mani Judio. Ya tawun ati, a ya
Judio nuwa mangulimên ya kan
Bapan Namalyari. 8 Si Crispo
ya mamunu sa balin pagtipunan
mani Judio, nanampalataya ya
sa Panginuun Jesus buy mani
kaawyun na sa bali. Malakê pun
na taga Corinto ya nallêngê kan
Pablo ya nanampalataya buy nag-
pabawtismu.

9 Gisay yabi, nagpakit ya Pang-
inuun kan Pablo buy nagsabi sa
kapamilatan sulêplêp. Sinabi
na, “Agana ka malimuy Pablo.
Isundu muy pangaral mu buy
agana ka tunggên, 10 ta kaawyun
muku. Buy ayin makapasakit
kamu tagawan malakêy tagasunul
ku sa balayan ati.” 11 Kabay
nanugêl si Pablo sa Corinto un
gisay tawun buy kapaka. Buy
pan-iaral na sa mani tawuy Sabin
Bapan Namalyari.

12 Nuwa sên si Galio ya gob-
ernador sa Acaya, nibêbêtêk ya
mani Judio laban kan Pablo. Di-
nakêp laya buy gintan kan Galio
amên litisin. 13 Sinabi la, “Ya
tawun abiin, pan-isagyat nan
mangulimên kan Bapan Namal-
yari ya mani tawu sa paralan ya
labag sa kautusan.”

14 Sên magsabi ya dayi si Pablo,
nunan nagsabi si Galio sa mani
Judio. Sinabi na, “Nu tungkul
sa pallabag kautusan o mabayat
ta kasalanan ya kasuy gintan yu
kangku, lêng-ên kataw. 15 Nuwa
gawan kay tungkul sa mani sabi,
sa mani lagyu, buy sa kautusan
yu, sikaw nay pakabaala baysên.
A ku kalabay mangatuynungan sa
parabaysên na kasu.” 16 Kabay
impaawas na sila sa pallitisan.
17 Si Sostenes, gisa yan mamunu
sa balin pagtipunan mani Judio.
Dinakêp yan mani Griego buy din-
ugêdugê laya sa lawasan pallitis-
san. Nuwa asê dinambin Gober-
nador Galio ya nalyari.

*Ya pag-udung Pablo sa Antio-
quia ya sakup Siria*

18 Nanugêl si Pablo sa Corinto
un malakêy allu. Pamakayari,
nagpatanda ya sa mani mapatêl
buy naku ya sa Cencrea kaawyun
nay miasaway silan Aquila buy
si Priscila. Nagpaurug ya baydu
gawan tinupad nay gisay impan-
gaku na kan Bapan Namalyari.
Ubat sa Cencrea, nagsakay silan
barku papakun sa prubinsyan
Siria. 19 Pamakalatêng la sa Efeso,
inlakwanan Pablo ya miasawa ta
sinumun ya sa balin pagtipunan
mani Judio buy nakitutul ya sa
mani Judio baydu. 20 Pikisabi
la kan Pablo ya manugêl yapun
baydu kalla un dakun umnuy
allu, nuwa asê kalabay si Pablo.
21 Nuwa bayu ya namita, sin-
abi na kalla, “Nu kalabayan Ba-
pan Namalyari, mag-udung ngaku

baydi.” Pamakayari, namita ya sa
Efeso un nagsakay sa barku.
22 Sên nilatêng ngina sa bal-
ayan Cesarea, naku ya sa bal-
ayan Jerusalem ta nangumusta
ya sa mani manampalatayay mi-
aawyun. Pamakayari, nagdaus ya
sa balayan Antioquia. 23 A ya
naêpêng baydu. Namita ya buy
inlaku nay mani lugal la sakup
Galacia buy Frigia, ta pinas-êy nay
panampalatayan mani tagasunul
Jesus baydu.

Ya pangaral Apolos sa Efeso

24 Inlumatêng sa Efesoy gisay
Judioy taga Alejandria. Ya
lagyu na, Apolos. Mangêd yan
magsabi buy malakêy tanda na
sa Kasulatan Bapan Namalyari.
25 Naturwanan ninan aral tungkul
sa Panginuun. Buun nakêm
yan mangaral buy ustuy pan-
ituru na tungkul kan Jesus.
Nuwa ya kay tanda na, kay
abituy bawtismu ya in-aral Juan.
26 Nagsabi yan ayin limu sa
balin pagtipunan mani Judio.
Sên nalêngê lan Priscila buy si
Aquilay pan-iaral na, insagyat
laya sa bali la buy impatanda la
kanan mangêd nu parasaantun
iligtas Bapan Namalyari ya mani
manampalataya sa Panginuun
Jesus.
27 Buy sên nalabayan Apolos ya
maku sa prubinsyan Acaya, pinas-
êy ya nakêm nan mani manam-
palatayay idi sa Efeso buy nan-
ulat sila sa mani tagasunul Je-
sus ya idi sa Acaya ya tanggapên
la si Apolos. Pamakalatêng na
baydu, maragul la naisawup na sa
mani nanampalataya sa kapami-
latan kangêdan Bapan Namalyari.
28 Sa pamikitutul na sa mani Judio,
sinambut na sila sa kapamilatan
Kasulatan Bapan Namalyari. Im-
papêtêg na kallay sabay si Jesus
ya Cristuy impangakun Bapan Na-
malyari.

19

*Natanggap mani manam-
palatayay Ispiritun Bapan Namal-
yari*

1 Kaban idi sa balayan Corinto si
Apolos, nagdan naman si Pablo sa
lugal la nangatutung-uy angga sa
inlumunsan ya sa balayan Efeso.
Dilag yan nakitan bayduy mani
tagasunul Jesus. 2 Namatang
si Pablo kalla, “Sabitun nanam-
palataya kaw kan Jesus, natang-
gap yina nayi ya Ispiritun Bapan
Namalyari?”

Nakitbay sila, “Asê. Ayin
kay pun tanda ya dilag awêd
pambêgên Ispiritun Bapan Na-
malyari.”

3 Namatang si Pablo kalla, “Sa
sabêt kaw binawtismuwan?”

Nakitbay sila, “Binawtismuwan
kay ayun sa inturun Juan.”

4 Sinabin Pablo kallay, “Ya pa-
mawtismun Juan, para sa mani
tawuy nagsisi sa mani kasalanan
la. Sinabi na sa mani tawuy
sêpat silan manampalataya sa
lumatêng nga kasunul na ya
ayin kaatag nun a si Jesus.”
5 Sên nalêngê lay abiin, nag-
pabawtismu sila sa lagyun Pang-
inuun Jesus. 6 Sên impalun-
tun Pabloy gamêt na kalla, natu-
pus Ispiritun Bapan Namalyari ya
balang gisa kalla. Kabay naka-
pagsabi silan magmikakanayun
na sabi ya a la natandan buy
dilag silan impatanday mani sabi
ya ubat kan Bapan Namalyari.
7 Ya bilang kaganawan lawyaki ya
nagpabawtismu, mapu buy luwa.

8 Sa tatluy buwan, magkamaku
si Pablo sa balin pagtipunan mani
Judio. Ayin yan limun makitu-
tul sa mani tawu buy pan-isagyat
na silan magpasakup sa pag-arin
Bapan Namalyari. 9 Nuwa dilag
dakun umnu kallay nakdêy ya
ulu. Asê kalabay manampalataya
buy nagsabi silan nadawak sa

arapan malakêy tawu tungkul
kan Jesus. Kabay namita si
Pablo sa balin pagtipunan mani
Judio, kaawyun na mani taga-
sunul Jesus. Buy allu-allu yan
mamaku sa pag-aralan Tirano
amên isunduy pamikitutul. 10 Sa
lalên luway tawun, parabayduy
pandaygên na. Kabay ya ka-
ganawan manugêl sa prubinsyan
Asia, Judio buy Griego, nalêngê
lay tungkul kan Jesus.

11 Malakêy mamakaupapas ya
dinyag Bapan Namalyari sa ka-
pamilatan Pablo. 12 Kabay agyan
panyu o sabêt man ya paglatup
ya ginamit Pablo, panggêtan mani
tawu sa mani nipagsakit. Sa paka-
pakun baydu, nitas ya sakit buy
nangadadawak ka ispiritu.

13 Dilag dakun umnuy Judio
bayduy mibitabita buy mami-
patas nadawak ka ispiritu sa
mani tawuy sinêdakan. Sin-
ubukan lan gamitin ya lagyun
Panginuun Jesus amên ipatas ya
nadawak ka ispiritu. Sinabi la
sa nangadadawak ka ispiritu, "Sa
lagyun Jesus ya pan-iaral Pablo,
pan-iutus yan ya magtas kaw."
14 Parabayduy pandaygên pituy
lawyaki ya anak Esceva ya gisa sa
mani mamunun parin mani Judio.

15 Sên sinubukan lan impatas
ya nadawak ka ispiritu sa lagyun
Jesus, nakitbay ya nadawak ka
ispiritu, "Kilala ku si Jesus buy
kilala ku êt si Pablo, nuwa sisabêt
kaw naman?" 16 Buy inukduwan
silan tawuy sinêdakan nadawak
ka ispiritu, sinambut buy pinasak-
itan silan kaganawan. Ayin silan
nadyag. Kabay nuwayu silan
pasalwang sa bali un nikalalabus
buy nikasusugat.

17 Ya nalyari sa pituy anak
Esceva, nabalitan kaganawan
mani Judio buy Griego ya
manugêl baydu sa Efeso. Nalimu
sila buy inulimên ya lagyun
Panginuun Jesus. 18 Malakê sa
mani manampalatayay nagdani
buy napaawu sa nadawak ka
dinyag la. 19 Malakê êt ta
mani magkukulam ya nanipun
libru la ya panggamitin la sa
pangulam bayu la sinlêb sa
makitan kaganawan. Ya alagan
mani libruy sinlêb la, niras
limampuy libun pilak. 20 Sa
pakapakun baydu, nakit mani
tawuy dilag kapangyarian na
Sabin Bapan Namalyari. Kabay
kapamiwagaw-wagaw Sabi na
buy inlumakêy manampalataya
kan Jesus.

Ya kagulwan sa Efeso

21 Pamakayarin abituy mani
nalyari, naisip Pablon duman pun
sa prubinsyan Macedonia buy
Acaya bayu maku sa Jerusalem.
Sinabi na pun êt, "Pamakaubat
ku sa Jerusalem, kaylangan kun
lakwên ya Roma." 22 Impauna na
sa Macedonia silan Timoteo buy si
Erasto ya luway manawup kana.
Buy nagpalakwan pun si Pablo sa
prubinsyan Asia.

23 Sa panawun na abitu, dilag
maragul la gulu sa Efeso, gawan
ya kaatag mani tawu baydu, a
la labay ya pan-iaral tungkul kan
Jesus. 24 Nag-umpisay abiin ya
gulu sa gisay tawuy naglagyun
Demetrio ya mamanday. Manyag
yan nangabêlêng nga templuy
diyag sa pilak ya imparisu sa
templun Artemis ya diyusa la.
Panakitan nan maragul la abiin
kaawyun na mani mag-ubra na.
25 Kabay impabêg nay kaganawan
mag-ubra na buy ya kaatag pun
na mani tawuy para êt bayduy
kabyayan. Sinabi na, "Mani
kaluguran, tanda yuy gawan sa
ubra tamun abiin, mangêd da
kabyayan tamu. 26 Nakitan yu buy
nalêngêy dinyag Pablo. Pansabin
nay ya ribultuy dinyag tawu, al-
wan pêtêg namalyari. Malakêy

naniwala kana, alwan kay baydi
sa Efeso nun a sa buun prubin-
syan Asia. 27 Kabay mipakadawak
ya kabyayan tamu, gawan dat
dawakên mani tawu. Buy al-
wan kay abiin, mipakadawak
êt ta templun diyusa tamun si
Artemis. Dat matasan ninan
pukat buy asina kilalanên mani
tawuy diyusay pansambên tamu,
alwan kay baydi sa prubinsyan
Asia nun a sa buun babun luta."
28 Sên nalêngên mani tawuy
abiin, sadyay tubag la buy
masnêg lan sinabi, "Makapang-
yarian si Artemis ya diyusan mani
taga Efeso!" 29 Kabay niwagaw
wa kagulwan sa buun balayan.
Dinakêp lay mani kaawyun Pablo
ya silan Gaius buy si Aristarco
ya mani taga Macedonia. Pa-
makayari, kaban pangguluyun
lay luwa, niaawyun silan nuwayu
sa lugal la pagtipunan mani
tawu. 30 Labay dayin Pablon
makiarap sa mani tawu, nuwa
binênbênan yan mani tagasunul
Jesus. 31 Agyan ya kaatag sa mani
kaluguran Pabloy manungkulan
sa prubinsyan Asia, namiutus
silan magsabi kanan agana ya
maku sa pagtipunan mani tawu.
32 Luyang pun naguluy mani
tawu, ta asê pariparisuy pans-
abin la gawan asê tandan malakê
kalla nu sabêt ta sangkan piti-
tipunan la. 33 Indap kaatag si
Alejandro ya nanyag nadawak
ta sabay siyay intulak mani Ju-
dio sa arapan. Siningyalan nay
mani tawuy mangimbêk. 34 Nuwa
sên natandan mani tawuy Ju-
dio awêd si Alejandro, niaagnan
silan masnêg magsabin, "Maka-
pangyarian si Artemis ya diyusan
mani taga Efeso!" Luway uras lan
pansabin ya parabaydu.
35 Nuwa pamakayarin napatgên
gisay mamunu ya mani tawuy
idi sa balayan, sinabi na kalla,
"Mani kabalayan kun taga Efeso,
tandan kaganawan tawuy sikita-
muy mani taga Efeso ya sabay
ya mamantay sa templun maran-
gal la Artemis ya makapangyarian
buy sa sagraduy batuy kalupa
na ya nanabun ubat sa langit.
36 Asê mailimêd da abiin agyan
kan dakun sisabêt man. Kabay
magpatêtbêk kaw! Agana kaw
patutulsub. 37 Gintan yu baydi
ya mani tawun ati, agyan ayin
silay naman tinakaw sa templu
tamu o pinustak ya diyusa tamu.
38 Nu dilag deklamu si Demetrio
buy mani kaawyun nan maman-
day laban kan dakun sisabêt man,
dilag kitamun mani mangatuy-
nungan buy mani manungku-
lan. Sêpat silan magdeklamu
baydu. 39 Nuwa nu dilag kaw
pun kaatag deklamu, kaylangan
pakapalanên na abiin sa pamiti-
tipun manungkulan sa balayan.
40 Nadawak ka malyari kantamu
nu dilag magdeklamu sa guber-
nun Roma tungkul sa gulun ati.
Ayin kitamun mangêd da sangkan
ya ipakitbay nu siyan pandaygên
tamuy ati." 41 Pamakayari nan
nagsabi, pinauli nay mani tawuy
nititipun.

20

Ya pamakun Pablo sa Macedonia buy sa Grecia

1 Sên nayari yay gulu sa
balayan Efeso, impabêg Pabloy
mani tagasunul Jesus, ta pinas-
êy nay nakêm la. Pamakayari,
nagpatanda ya kalla ta naku
ya sa prubinsyan Macedonia.
2 Malakêy lugal ya inlaku na
sa Macedonia. Pinas-êy nay
nakêm mani manampalataya sa
kapamilatan pangaral na kalla.
Pamakayari, naku ya sa Grecia
3 buy nanugêl ya baydun tatluy
buwan. Sên magsakay yina
dayi sa barku papakun sa Siria,
natandan nay palanun mani

Judioy patin ya. Kabay sa pag-
udung na, inisip nay duman ya
tana sa prubinsyan Macedonia.
4 Nakilaku kan Pablo si Sopater
ya taga Berea ya anak Pirro,
silan Aristarco buy si Segundo ya
mani taga Tesalonica, si Gaius ya
taga Derbe, si Timoteo, buy silan
Tiquico buy si Trofimo ya taga
prubinsyan Asia. 5 Pamakalatêng
yan sa Filipos, nuna sila kanyan
sa Troas buy inêtêng lakay baydu.
6 Pamakayarin Pestan Tinapay
ya ayin Pamalbag, nagsakay kay
barku ubat sa Filipos papakun
Troas. Pamakayarin limay allu,
napikakit kay manguman sa
Troas. Nanugêl kay baydun pituy
allu.

Ya tawlin pagliwan Pablo sa Troas

7 Sa nunan allu sa gisay dum-
inggu, niaawyun kay amên man-
gan tinapay bilang pangganaka sa
pangamatin Jesus. Buy gawan
mita si Pablo kinawasakan, nan-
garal ya anggan limbanak yabi.
8 Malakêy sulu baydu sa kuwartuy
pagtipunan yan ya idi sa têngêl.
9 Dilag baydun gisay bayuntawuy
naglagyun Eutico ya nakaiknu sa
awang. Buy gawan sa karang
pagsabin Pablo, nabêlêwan na.
Kabay nanabu ya ubat sa ikatluy
palapag bali. Sên insapat laya,
nati yina. 10 Nuwa nagtabuy
si Pablo buy nagpalukub ya sa
babun Eutico buy tinakês naya.
Sinabi na sa mani tawu, “Agana
kaw napitik, ta nabyay ya.” 11 Nag-
udung si Pablo sa têngêl buy
binis-ilbis-il nay tinapay buy kin-
nan la. Pamakayari, nangaral
yapun angga sa bunatbunat bayu
ya namita. 12 In-uli la si Eutico ya
nabyay buy sadyay saya la.

Ubat sa Troas naku si Pablo sa Mitilene

13 Amêsên, nagsakay kay sa
barku papakun sa Ason. Baydu
yan pakikitan si Pablo amên
isakay, gawan sinabi nay kay
mita yan papakun baydu. 14 Sên
napikakit kay sa Ason, nagsakay
ya sa barkuy pinagsakayan yan
buy niaawyun kay naku sa Mi-
tilene. 15 Ubat sa Mitilene, in-
sundu yan na pamita yan buy
kinawasakan nilatêng kay sa êtêb
islan Quio. Sên sumunul la allu,
dinuman kay sa Samos. Nilabas
pun na gisay allu, inlumatêng kay
sa Mileto. 16 A kay dinuman sa
Efeso, gawan asê labay Pablon
maabalay panawun na sa prubin-
syan Asia. Labay nay idi yina
sa Jerusalem bayu miras sa Allun
Pentecostes.

Ya pagpatandan Pablo sa mani mamunu sa mani manampalataya sa Efeso

17 Kaban idi sa Mileto si Pablo,
dilag yan impalaku sa Efeso amên
sabin sa mani mamunu sa mani
manampalatayay miaawyun na
makikit kan Pablo sa balayan
Mileto. 18 Pamakalatêng la, sin-
abin Pablo kallay, “Tanda yu nu
parasaantuy pamibiyaybiyay ku
sabitun kaawyun yuku pun, ubat
ta sa inlumatêng ngaku baydi sa
prubinsyan Asia. 19 Naglingkud
daku sa Panginuun un dilag
nayêpay nakêm buy mantuluy
luwa ku. Malakêy panubuk ka
dinanasan ku gawan labay mani
Judion patin laku. 20 Tanda yu êt
ta a ku nagmikakunun nangaral
agyan sabêt man na makasawup
kamuyu. Ta nanuru waku ka-
muyu sa arapan malakêy tawu
buy sa binalibali. 21 In-aral ku
êt sa mani Judio buy sa mani
Griego ya kaylangan lan mag-
sisi sa mani kasalanan la, mag-
udung kan Bapan Namalyari buy
manampalataya sila sa Pangin-
uun tamun Jesus.”

22 Amêsên, maku waku sa
Jerusalem gawan ati ya in-utus

kangkun Ispiritun Bapan Namalyari. A ku tanda nu sabêt ta
malyari kangku baydu. 23 Kay
tanda kinaman, agyan saantu pun
na balayan na lakwên ku, pan-
ipatanda kangkun Ispiritun Ba-
pan Namalyari ya masukul laku
buy magkasakit. 24 Nuwa asê
maulaga kangkuy biyay ku. Ya
maulaga kangku, mayari kuy pan-
ipadyag kangkun Panginuun Je-
sus ya sabay ya pamipatandan
Mangêd da Balita tungkul sa
kangêdan Bapan Namalyari.

25 “Sabitun nuna, sên im-
patanda ku kamuyuy tungkul
sa pag-arin Bapan Namalyari,
nakiawyun naku kamuyu. Nuwa
amêsên, tanda kuy a kitamina
mapikakit manguman. 26 Kabay
pansabin ku kamuyu amêsên ya
nu dilag kamuyuy asê miligtas
sa ayin katganan na kaparusan,
ayin nakinan panagutan kana.”
27 Tagawan a ku nagluway nakêm
ma nangaral kamuyun buun
kalabayan Bapan Namalyari.

28 Illagan yuy sarili yu buy
ya kaganawan manampalataya, ta
sikaw wa pinilin Ispiritun Ba-
pan Namalyari ya mamunu kalla.
Mamunu kaw sa mani manam-
palatayay miaawyun ya inatbus
Bapan Namalyari sa kapamila-
tan dayan Anak na. 29 Tanda
kuy sa pagtas ku baydi, dilag
mani lumatêng baysên na man-
garal alwan pêtêg. Nanuwad
silan asun aniwid ta labay lan
sirên na pamiaawyun yu. 30 Dilag
êt maubat kamuyuy tawuy man-
garal kalaraman amên maisagyat
lan manunul kallay mani taga-
sunul Jesus. 31 Kabay mangillag
kaw. Ganakên yuy sa lalên
tatluy tawun, allu buy yabi kun
pan-ipaganaka kamuyu un dilag
panangis.

32 “Buy amêsên, pan-itiwala
kataw kan Bapan Namalyari buy
sa Sabi na tungkul sa kangêdan
na ya sabay ya makapapas-êy sa
panampalataya yu buy abiin na
makab-i kamuyun pamana ya in-
il-an Bapan Namalyari para sa
kaganawan tawuy pinili nan kay
kana. 33 A ku inangad da mani
pibandiyan yu o mani yaming
dakun sisabêt man. 34 Tanda yuy
nag-ubra ku amên dilag gakun
pangwanan kaylangan ku buy
mani kaawyun ku. 35 Sa pag-
ubra ku, impakit ku kamuyuy
alimbawan pagsipêg. Ta nu tub-
sun yuy ati, makasawup kitamu
sa mani kalulu. Pawa tamun
ganakên na sinabin Panginuun
Jesus, ‘Pinagpalay mam-i kaysa sa
mananggap.’ ”

36 Pamakayarin nagsabin Pablo,
niaawyun silan nanduku buy
nanalangin. 37 Nanangis silan
kaganawan buy tinakês la si Pablo
buy dinêp.* 38 Ingkalungkut
lay sinabin Pabloy a silayna
mapikakit manguman. Pamaka-
yari, in-atêl la si Pablo sa barku.

21

Ya pamakun Pablo sa Jerusalem

1 Nagpatanda kay sa mani ma-
munu sa manampalataya sa Efeso
buy nagsakay kay angga sa is-
lan Cos. Kinawasakan, nilatêng
kay sa islan Rodas. Buy ubat ta
baydu, insundu yan na pamita
yan angga sa balayan Patara.
2 Pamakalatêng yan sa Patara, di-
lag kay nakit ta barkuy papakun
sa Fenicia. Kabay tambêng kay
nagsakay. 3 Dinuman kay sa êtêb
Cyprus ya madungawan sa êtêb
udi. Insundu yan na pamita
yan papakun sa Siria, nuwa ti-
nunggên pun na barku sa Tiro,
gawan intabuy bayduy kargan

* **20:37** 20:37 Ya ugalin mani tawu awlagi, nu magpatanda ya gisay tawu, mitatakês sila buy midêdêp sa pingi.

barku. 4 Tingkap yan bayduy
mani tagasunul Jesus buy naki-
tugêl kay kalla sa lalên pituy allu.
Sa kapamilatan Ispiritun Bapan
Namalyari, pinatandan la si Pablo
ya aganayna maku sa Jerusalem.
5 Nuwa pamakayarin pituy allu,
insundu yan na pamita yan. Ya
kaganawan manampalataya buy
mani asawa buy anak la ya
sabay ya namiatêl kanyan sa
lawasan balayan. Nanduku kay
sa agid lanêm buy nanalangin.
6 Sên nakapagpatanda kay kalla,
nagsakay kay sa barku buy nuli
silayna.

7 Ubat sa Tiro, insundu yan na
paglayag yan papakun sa Tole-
maida. Pamakalatêng yan baydu,
napikakit kay sa mani mapatêl sa
Panginuun buy nanugêl kay kalla
un gisay allu. 8 Kinawasakan,
insundu yan na paglayag yan pa-
pakun sa balayan Cesarea. Pa-
makalatêng yan baydu, naku
kay sa balin Felipe ya mamiaral
Mangêd da Balita buy baydu kay
nakitugêl. Si Felipe, gisa ya sa
pituy lawyaki ya pinili sabitun
nuna sa Jerusalem ya manawup
sa mani apostul Jesus. 9 Si Felipe,
dilag yan apat ta anak ka dalaga
ya pawan mani propeta.

10 Pamakayarin dakun umnuy
allu, inlumatêng nga gisay
propeta ya naglagyun Agabo
ya ubat sa prubinsyan Judea.
11 Inlaku nakay buy kingway
yakês Pablo, ta in-is-êl sa mani
bitis na buy mani gamêt na. Buy
sinabi na, “Ati ya pan-ipasabin
Ispiritun Bapan Namalyari.
‘Paradi ya daygên mani Judio sa
Jerusalem sa magyakês ati buy
idin laya sa mani alwan Judio.’ ”

12 Sên nalêngê yan na abiin,
sikay buy mani mapatêl baydu,
nakisabi kay kan Pablo ya
aganayna maku sa Jerusalem.
13 Nuwa nakitbay si Pablo,
“Uysiyan manangis kaw yata?
Kay pampakaynên yuy nakêm
ku. Nakal-an nakun migapus buy
agyan mati yaku sa Jerusalem
para sa lagyun Panginuun Jesus.”
14 Sên a yan mabênbênan si Pablo
sa pamita na, tinunggên kay yana.
Kabay sinabi yan tanay, “Matupad
day kalabayan Panginuun.”

15 Pamakayarin dakun um-
nuy allu, naglêan kay buy
namita papakun sa Jerusalem.
16 Inawyunan kay dakun umnuy
tagasunul Jesus ya taga Cesarea.
Impalêt lakay sa balin Mnason
buy baydu kay nakitugêl. Si
Mnason, taga Cyprus ya buy gisa
ya sa mani nunan tagasunul Jesus.

*Nagliwa si Pablo kallan Santi-
ago*

17 Sên nilatêng kay sa
Jerusalem, matula kay tinanggap
mani mapatêl sa Panginuun
baydu. 18 Kinawasakan, naku
si Pablo kan Santiago kaawyun
nakay buy idi êt bayduy ka-
ganawan mani mamunu sa
manampalataya sa Jerusalem.
19 Sinabin Pablo kallay, “Nagpa-
pakun kawna” buy ingkuwentu
nay kaganawan dinyag Bapan
Namalyari sa mani alwan Judio
sa kapamilatan pangaral na.

20 Sên nalêngê lay abiin,
inulimên la si Bapan Namalyari.
Amêsên, sinabi la kan Pablo,
“Tanda muy patêl, libulibuy
nay mani Judioy manampalataya
kan Jesus buy masipêg silan
kaganawan na manunul sa Kau-
tusan na impasulat kan Moises.
21 Nabalitan layna kanuy pan-
iaral mu sa mani Judioy manugêl
sa lugal alwan Judio ya a layna
kaylangan manunul sa Kautusan
na impasulat kan Moises. Sinabi
mu kanuy agana layna ipatuli
ya anak la o sunulun na kaatag
pun êt ta naugalyan taminan
mani Judio. 22 Amêsên, sabêt

ta daygên tamu amên matandan
lay alwan pêtêg ga nabalitan
la? Tagawan pilmin matandan
lay inlumatêng kayna baydi.
23 Mangêd da daygên muy sabin
yan kamu. Dilag apat ta lawyaki
baydi ya dilag impangaku kan
Bapan Namalyari. 24 Pakilaku mu
sila sa Templu buy daygên yuy
pan-ipadyag Kautusan tungkul sa
pallinis. Bayarên mu êt sa pari ya
gastus la amên makapagpaurug
silan sabut la. Sa paradi ya
paralan, matandan kaganawan
na alwan pêtêg ga balitay nalêngê
la tungkul kamu, gawan makitan
lay agyan sika, manunul sa
Kautusan na impasulat kan
Moises. 25 Ya mani alwan Judioy
manampalataya sa Panginuun
Jesus, sinulatan yan na sila
tungkul sa napikasunduwan yan
ya aganayna mangan dakun sabêt
man na in-andug sa diyusdiyusan
buy aganayna mangan daya
buy aganayna mangan ayup
pa asê pinadaya buy aganayna
makikanayun."

26 Kinawasakan, pikilakun
Pabloy apat ta lawyaki buy
dinyag lay abiin na naugalyan
lay pallinis. Pamakayari, naku si
Pablo sa Templu buy impatanda
na nu makanu mayari ya pallinis
amên maiandug ga mani saysay
para sa balang gisa kalla.

27 Sên marani yan mayari ya
ikapituy allun pallinis la, dilag
dakun umnuy mani Judioy ubat
sa prubinsyan Asia ya nakakit
kan Pablo sa kasawangan Tem-
plu. Insagyat lay kaganawan
tawuy idi baydu sa kasawangan
Templu amên dakpên si Pablo.
28 Masnêg lan sinabi, "Mani ma-
patêl yan na Israelita, sawpan
yukay! Ya tawun abiin, agyan
dakun saantuy lakwên na, ma-
nuru ya laban kantamun mani
Judio, sa Kautusan na impasulat
kan Moises buy sa Templun ati.
Alwa pun êt kay abiin, gintan
na pun baydi sa Templuy mani
alwan Judio. Kabay kinadidiyan
nay banal la lugal." 29 Sinabi lay
abiin gawan nakitan la si Trofimo
ya taga Efeso ya kaawyun Pablo
baydu sa Jerusalem buy indap la
nu pikilaku yan Pablo sa Templu.

30 Kabay naguluy mani tawu sa
buun Jerusalem buy nanduyung
sila sa Templu amên dakpên si
Pablo. Pamakadakêp la kana,
ginuluy laya pasalwang sa Templu
buy tambêng lan insaray pasbul
Templu. 31 Nuwa sên patin layna
dayi si Pablo, dilag nakapagsabi
sa pinakamatag-ay ya pinunu un
mani sundalus Romanoy magugu-
luy mani tawu sa buun Jerusalem.
32 Kabay tambêng yan namisagyat
mani kapitan buy mani sundalus
la buy inlaku lay mani tawuy
magugulu. Pamakakit mani tawu
sa pinakamatag-ay ya pinunu buy
sa mani sundalus, tinunggên silan
mandugê kan Pablo.

33 Kabay inlakun pinakamatag-
ay ya pinunun sundalus si Pablo
buy impadakêp. In-utus na êt ta
gapusun yan luway tanikala. Pa-
makayari, pinatang pinakamatag-
ay ya pinunun sundalus ya mani
tawu, "Sisabêt ta tawun ati buy
sabêt ta dinyag na?" 34 Nuwa
asê pariparisuy mani pakitbay
ya nalêngê na. Buy gawan sa
maragul la gulun mani tawu, asê
tandan pinakamatag-ay ya pin-
unun sundalus nu sabêt ta pêtêg
nalyari. Kabay in-utus nay mani
sundalus ya gêtan si Pablo sa
kampu. 35 Pamakalatêng la sa
eran kampu, insapat la ta si
Pablo gawan maguluy mani tawu.
36 Pikilalakwan laya buy masnêg
lan pansabin, "Patin ya!"

Intanggul Pabloy sarili na

37 Sên gêtan na si Pablo sa lalên
kampun mani sundalus, sinabi

na sa pinakamatag-ay ya pinunun
mani sundalus sa sabin Griego,
“Dilag gaku dayin sabin kamu.”
Nakitbay ya, “Katanda ka
awêd magsabin Griego? 38 Nu
parabaydu awêd, alwan sikay
abituy liyaki ya taga Egipto
ya dakun nakanu namunu sa
pagribeldi sa gubernu. Gintan
na sa kakyangan na apat ta
libuy lawyaki ya mangatubag buy
mamatin tawu.”*
39 Nakitbay si Pablo, “Gisa kun
Judio ya in-anak sa Tarso ya sabay
ya pikatandan na balayan sa pru-
binsyan Cilicia. Nu malyari, tu-
lutan mukun magsabi sa mani
tawu.”
40 Tinulutan yan pinakamatag-
ay ya pinunun mani sundalus.
Kabay nidêng si Pablo sa eran
buy naningyal ya sa mani tawun
dilag yan sabin. Sên nangimbêk
silayna, nagsabi ya sa sabin He-
breo ya sarilin sabin mani Judio.

22

1 “Mapatêl buy mangatwa
kuway, lêng-ên yu pun na sabin
ku bilang pamitanggul ku sa
sarili ku!” 2 Sên nalêngên mani
tawuy magsabi si Pablo sa sabin
Hebreo, suspu silan nangimbêk.
Kabay insundun Pablo ya pagsabi
na, 3 “Judio waku ya in-anak
sa balayan Tarso sa prubinsyan
Cilicia, nuwa dinumagul laku
baydi sa Jerusalem. Nag-aral
laku baydi buy ya nanuru
kangku, si Gamaliel. Masipit
nan inturu kangkuy Kautusan
na pansunulun mani ninunu
tamu. Buun nakêm ku êt
pagsuywan si Bapan Namalyari
kaparisu yu amêsên ya idi baydi.
4 Pinasakit kuy mani manunul
sa panurun Jesus buy impapati
kuy kaatag. Impadakêp ku sila
buy impasukul, lawyaki man
o babayi. 5 Ya pinakapuun
pari buy kaganawan mangatwan
Judioy mangatuynungan, silay
magpapêtêg sa kaganawan sinabi
ku. Silay nam-in sulat kangku
para sa mani mapatêl tamun
mani Judioy idi sa Damasco.
Sa kapamilatan sulat ta abitu,
indin la kangkuy karapatan maku
sa Damasco amên dakpên na
mani manampalataya kan Jesus
buy gêtan mag-udung baydi sa
Jerusalem amên parusan.”

Ingkuwentun Pablo nu parasaantu nan nakilala si Jesus

6 “Sên ugtuy na buy narani
yakina sa Damasco, bêngat tan
nangulimad sa palitêng kuy
mamakasilêw wa sawang nga
ubat sa langit. 7 Nipalukub baku
sa luta buy dilag gakun nalêngêy
tunuy ya magsabi kangkun,
‘Saulo, Saulo, uysiyan pan-usigin
muku yata?’ 8 Namatang ngaku,
‘Panginuun, sisabêt ka?’ Nakitbay
ya tunuy, ‘Siku si Jesus ya
taga Nazaret ya pan-usigin mu.’
9 Nakitan mani kaawyun kuy
sawang nuwa a la nalêngêy
tunuy ya nagsabi kangku. 10 Buy
namatang ngaku pun êt, ‘Pangin-
uun, sabêt ta daygên ku?’ Sinabin
Panginuun, ‘Midêng ka buy maku
ka sa balayan Damasco. Ta
dilag baydun magsabi kamun
kaganawan in-il-an kun ipadyag
kamu.’ 11 Nabulag gaku sa sadyay
sawang. Kabay tinambay yakun
mani kaawyun ku papakun sa
Damasco.”
12 “Baydu sa Damasco, dilag
gisay tawuy naglagyun Ananias.
Dilag yan limu kan Bapan Na-
malyari buy manunul ya sa Kau-
tusan. Panggalangên yan mani
Judioy manugêl baydu. 13 Inlaku
naku buy sinabi na, ‘Patêl la

* **21:38** 21:38 Si ati silay mani Judio, pampatin lan liim ya mani tawuy manawup sa gubernun Roma.

Saulo, makakit kaynan manguman!' Pamakasabi na kangku, nakakit takun manguman buy nakit kuya. 14 Sinabi na kangku, 'Ya Bapan Namalyarin mani ninunu tamu sabay ya namili kamu amên matandan muy kalabayan na buy amên makitan mu buy mallêngêy tunuy un Matinêk ka Lingkud na.* 15 Ta sikay magpapêtêg sa kaganawan tawu nu sabêt ta abituy nakit buy nalêngê mu. 16 Amêsên, sabêt pun na pan-êtêngên mu? Midêng kayna buy pabawtismu buy mamêg sa Panginuun amên luminis ka sa mani kasalanan mu.' "

In-utus si Pablon mangaral sa mani alwan Judio

17 "Pamakayari, nag-udung ngaku sa Jerusalem. Buy kaban manalangin naku sa Templu, dilag gakun nasulêplêp. 18 Nakit ku si Jesus ya magsabi kangkun, 'Parasên mu! Tambêng kan mita sa Jerusalem, gawan asê tanggapên mani manugêl baydi ya pagpapêtêg mu tungkul kangku.' 19 Sinabi ku, 'Panginuun, tanda lay sabitun nuna, dinurutan kuy mani balin pagtipunan mani Judio amên ta dakpên buy dugên na mani tawuy manampalataya kamu. 20 Buy sên patin si Esteban na magpapêtêg tungkul kamu, idi yaku baydu buy nakiayun naku kalla, ta sikuy namantay mani balabal mani namati kana.' 21 Nuwa sinabin Panginuun kangkuy, 'Mita ka, gawan iutus kata sa marayuy lugal amên iaral muy tungkul kangku sa mani alwan Judio.' "

22 Sên pamakasabin Pablon tungkul sa mani alwan Judio, a yina labay lêng-ên mani Judio buy masnêg lan sinabi, "Patin na tawun abiin! A ya sêpat bumyay baydi sa babun luta!"

23 Insundu lay pan-angaw la, pan-iwêswês lay mani balabal la buy pan-isamwag lay abu patagay. 24 Kabay in-utus pinakamatagay ya pinunu sa mani sundalus nay gêtan si Pablo sa lalên kampu un latikun angga sa sabin na nu sabêt ta nadyag nay kasalanan. Labay nan matandan ya siyan paray nabayduy pansabin mani tawu laban kana. 25 Sên naigapus layna si Pablo amên latikun, sinabi na sa kapitan mani sundalus ya nakaidêng bayduy, "Ustu nayi sa batas ya latikun na gisay Romano, agyan asê pun inlitis ya kasu na?"

26 Sên nalêngên kapitan mani sundalus ya abiin, naku ya sa pinakamatag-ay ya pinunun sundalus buy sinabi na, "Sabêt ta ati ya pan-ipadyag mu? Romano awêd da tawun abitu."

27 Kabay nakuy pinakamatagay ya pinunun sundalus kan Pablo buy namatang, "Romano ka nayi?"

Nakitbay si Pablo, "Awu."

28 Sinabin pinakamatag-ay ya pinunun sundalus, "Siku man êt, napakadyag Romano nuwa kay sa kapamilatan pamayad maragul la alaga."

Nakitbay si Pablo, "Nuwa siku, in-anak kakinan Romano."

29 Tambêng nakadêtnay mani sundalus ya mallitis dayi kana. Nalimu êt ta pinakamatag-ay ya pinunun sundalus gawan impagapus na si Pablo pakan gisa ya awêd Romano.

Gintan si Pablo sa mangatwan Judioy mangatuynungan

30 Taganan labay matandan pinakamatag-ay ya pinunun sundalus nu sabêt ta panangkan mani Judio kan Pablo. Kabay pamakawasak, impabêg nay mani mamunun pari buy kaganawan

* **22:14** 22:14 Si labay sabin, si Jesus.

mangatwan Judioy mangatuynungan. Pamakayari, impakalag nay tanikalan Pablo buy in-arap laya kalla.

23

1 Pinapakaêlêw Pabloy mani mangatwan Judioy mangatuynungan buy sinabi na, “Mani mapatêl ku, nu tungkul sa pamibiyaybiyay ku, malinis ya nakêm ku kan Bapan Namalyari angga amêsên.” 2 Pamakasabin Pablon abiin, si Ananias ya pinakapuun pari, impadadpik na si Pablo sa mani tawuy narani kana.

3 Sinabin Pablo kana, “Dadpikin ka êt Bapan Namalyari, sikay magtatalingkayu! Nakaiknu ka baysên amên atulan naku ayun sa Kautusan, pakan mismun sika, pallabagên muy Kautusan. Ta agyan asê pun napagpapêtgan na nangasalanan naku, impadadpik mukina!”

4 Sinabin mani tawuy nakaidêng sa danin Pabloy, “Pallamusun mu yay pinakapuun parin Bapan Namalyari ta!”

5 Nakitbay si Pablo, “Mani mapatêl, a ku tandan siya awêd da pinakapuun pari. Ta nu tanda ku dayi, a kina sinabi ya parabaydu, tagawan idi sa kasulatan, ‘Agana ka mallamus sa mamunu yu.’ ”*

6 Amêsên, sên nakitan Pabloy dilag mani Saduseo buy dilag êt mani Pariseo sa mani mangatwan Judioy mangatuynungan, masnêg nan sinabi kalla, “Mani mapatêl, Pariseo waku. Ya bapa ku, Pariseo êt. Indalum laku gawan napilmi yakun manguman mabyay ya mani nati.”

7 Sên nasabi nay abiin, nisusubakan na mani Pariseo buy Saduseo buy nangapisisyay ya mani mangatwan Judioy mangatuynungan. 8 Nalyari ya abitu, gawan ayun sa mani Saduseo, ayin panguman pangabyay. A sila êt maniwalan dilag mani ang-el o mani ispiritu. Nuwa ya kaganawan abiin, paniwalan mani Pariseo. 9 Kabay naipakasnêg lay sinabi la. Nidêng nga dakun umnuy Pariseoy manurun Kautusan buy impakatutu lan sinabi, “Ayin kay nakitan na kasalanan sa tawun ati. Dat dilag ispiritu o ang-el la nakisabi kana!”

10 Luyang inumumut ta pamisubakan la angga sa nalimuy pinakamatag-ay ya pinunun sundalus ya dat pipapaktangên mani tawu si Pablo. Kabay namiutus yan mani sundalus nan magtabuy buy kêwên si Pablo sa mani tawu ta gêtan ya sa kampu.

11 Pamakayabi, nagpakit ta Panginuun kan Pablo buy sinabi kanay, “Pas-êyên muy nakêm mu gawan nu parasaantu kan nagpapêtêg tungkul kangku baydi sa Jerusalem, para êt bayduy daygên mu sa Roma.”

Impalanu lan patin si Pablo

12-13 Pamakamaranun, dilag maigit apattapuy Judioy nititipun amên ipalanu la nu parasaantu lan patin si Pablo. Nangaku silan a sila mangan o minêm anggan a la mapati si Pablo. 14 Kabay naku sila sa mani mamunun pari buy sa mangatway manungkulan buy sinabi kallay, “Impangaku yan ya a kay mangan agyan dakun sabêt man anggan a yan mapati si Pablo. 15 Kabay sikaw buy mani mangatwan Judioy mangatuynungan, yawarên yu sa pinakamatag-ay ya pinunun sundalus Romanoy labay yu pun ipalakun manguman baydi si Pablo. Sabin yuy labay yuya pun papakalitisin. Pakan bayu yapun milatêng baydi, apatan yan nina.”

16 Nuwa ya palanu la, nalêngên liyaki ya angkên Pablo ya anak

* **23:5** 23:5 Exodo 22:28.

patêl nay babayi. Kabay sinumun ya sa kampun mani sundalus buy impatanda kan Pabloy abiin. 17 Binêg Pabloy gisa sa
mani kapitan sundalus baydu buy
sinabi nay, “Ilaku mu kayêk ya
bayuntawun ati sa pinakamatag-
ay ya pinunun sundalus, gawan
dilag yan sabin kana.”
18 Kabay inlaku yabay kapitan
sa pinakamatag-ay ya pinunun
sundalus. Pamakalatêng la
baydu, sinabin kapitan, “Binêg
gakun Pabloy nakasukul buy
nakisabi ya kangkun ilaku ku
baydi kamuy bayuntawun ati,
gawan dilag yan sabin kamu.”
19 Tinambay pinakamatag-ay ya
pinunun sundalus ya bayuntawu
buy inlaku naya sa lugal la
ayin kaatag makalêngê buy
pinatang naya, “Sabêt ta sabin mu
kangku?”
20 Sinabin bayuntawu, “Nika-
sunduy mani Judion yawarên ka-
muy ilaku wasak si Pablo sa
mangatwan Judioy mangatuynun-
gan, gawan pakangêdên laya kan-
wadis litisin. 21 Nuwa agana
ka maniwala kalla, gawan dilag
maigit apattapuy tawuy magban-
tay ya mangapat kana. Nangaku
silan a sila mangan o minêm
anggan a la mapati si Pablo.
Amêsên, nakal-an silayna. Kay
mangêtêng sila tanan paintulut
mu.”
22 Sinabin pinakamatag-ay ya
pinunun sundalus kanay, “Agana
mu sabin agyan kansabêt ta im-
balita muy ati kangku.” Buy im-
pauli nay bayuntawu.

Impalaku si Pablo sa Cesarea

23 Tambêng impabêg pinakamatag-
ay ya pinunun sundalus sa luway
kapitan mani sundalus buy sinabi
kallay, “Mamil-an kaw luwan
dalan na sundalus ta ipalaku
kataw sa Cesarea. Mipikilaku
kaw êt pitumpuy sundalus ya
nakakabayu buy luwan dalan
na sundalus ya nipagbayi. Mita
kaw paênggan alas nuwebin
yabi. 24 Mamil-an kaw êt
mani kabayuy pagsakayan Pablo.
Papakabantayan yuya amên ayin
malyari kana angga sa milatêng
ya kan Gobernador Felix.”
25 Buy nanulat ta pinakamatag-
ay ya pinunun sundalus kan Gob-
ernador Felix. Paradi ya insulat
na,

26 “Panggalangên na Gober-
nador Felix, siku si Claudio
Lisias ya nanulat kamu. Nag-
papakun kayna. 27 Ya tawuy
pan-igawang ku kamuy dinakêp
mani Judio buy patin. Nuwa
natandan kuy gisa ya awêd
Romano. Kabay namipikilaku
wakun mani sundalus buy
inligtas ya. 28 In-arap kuya sa
mani mangatwan Judioy man-
gatuynungan amên matandan
ku nu sabêt ta pan-isangkan la
kana. 29 Natandan kuy pan-
isangkan kanay kay tungkul
awêd sa kautusan reliiyun la.
Nuwa ayin sêpat ya sangkan
amên ipasukul o ipapati ya.
30 Kabay sên natandan kuy
palanun mani Judioy patin
ya, tambêng kuyan impalaku
kamu. Sinabi ku êt sa mani
mamidalum kanay magdalum
sila kamu.”

31 Sinunul mani sundalus ya
utus kalla. Buy sa yabin abitu,
kingwa la si Pablo buy gin-
tan laya sa balayan Antipatris.
32 Pamakawasak, ya mani sun-
dalus ya asê nakakabayu, nag-
udung sila sa kampu. Nuwa ya
mani sundalus ya nakakabayu,
inawyunan la si Pablo papakun
sa balayan Cesarea. 33 Sên in-
lumatêng sila sa Cesarea, in-arap
la si Pablo sa gobernador buy
indin ya sulat.

34 Binasa nay ati buy pinatang
na si Pablo, “Taga saantu ka?”
Nakitbay si Pablo, “Taga Cili-
cia ku.” Sên natandan nay taga
Cilicia si Pablo, 35 sinabi na, “Nu
lumatêng nga mani mamidalum
kamu, lêng-ên kuy kasu mu.”
Buy impabantay Gobernador si
Pablo sa palasyuy impadyag Arin
Herodes.

24

Ya panangkan mani Judio kan Pablo

1 Pamakalibas limay allu, naku
sa Cesarea si Ananias ya pinaka-
puun pari. Kaawyun nay dakun
umnuy mangatway manungkulan
buy ya abugaduy si Tertulo. Nag-
arap sila kan Gobernador Fe-
lix buy sinabi lay panangkan la
kan Pablo. 2 Sên in-arap layna
kalla si Pablo, inumpisan nan Ter-
tulo ya pamidalum kana. Sin-
abi na, “Panggalangên na Gob-
ernador, gawan sa mangêd da
pamunu mu, dilag kapatêtbêkan
baydi sa bansa yan buy malakêy
imbayu muy ingkakangêd bansa
yan. 3 Kabay agyan saantu man
buy agyan kanuman, dilag kay
utang nga nakêm kamu buy ayin
katganan na pagpasalamat yan
kamu. 4 Amêsên, a yan labay
ya maabala ka. Kabay makisabi
yaku kamu ya nu malyari, lêng-
ên muy naêpêk ka sabin yan.
5 Nakitan yan na manggulu sa
mani Judioy tawun ati agyan antu
man na lugal ya lakwên na buy
sabay siyay mamunu sa reliiyun
ya pambêgên Nazarenu. 6 Agyan
na Templu yan, labay nan di-
natan. Kabay dinakêp yan ya. [At-
ulan yan nina dayi ayun sa Kautu-
san yan, 7 nuwa inlumatêng nga
pinakamatag-ay ya pinunun sun-
dalus ya si Lisias buy pinilit nan
kingwa kanyan si Pablo. 8 Buy
sinabi na êt ta nu sisabêt man
na dilag pan-isangkan kan Pablo,
kaylangan yan maku kamu.] Nu
litisin muy tawun ati, matandan
muy pêtêg ga kaganawan pan-
isangkan yan kana.” 9 Buy na-
paawu êt ta mani Judio sa ka-
ganawan sinabin Tertulo.

Pinakitbayan Pabloy mani pan-isangkan kana

10 Sên siningyalan nan Gob-
ernador si Pablon siyay nay
magsabi, sinabi na, “Pang-
galangên na Gobernador, tanda
kuy mana kaw nan mangukum sa
bansan ati. Kabay matula kun
itanggul la sarili ku sa arapan
mu. 11 Nu mamatang ka sa
kaatag tawu, matandan muy
ayin pun mapu buy luway alluy
pallumatêng ku sa Jerusalem
amên mangulimên. 12 Ya mani
Judion abiin, agyan misan a
laku nakitan na nakisubakan
agyan kansabêt man sa Templu o
nanyag gulu sa balin pagtipunan
mani Judio o agyan dakun saantu
man sa Jerusalem. 13 Ayin silan
maipapêtêg sa pan-isangkan la
kangku. 14 Nuwa pan-aminin ku
kamuy pan-ulimênên kuy Bapan
Namalyarin mani ninunu yan
ayun sa panurun Jesus. Nuwa
sa êlêw lay naman awêd, asê
ustuy panampalataya ku. Nuwa
maniwala ku êt sa kaganawan
idi sa Kautusan na impasulat kan
Moises buy sa kaganawan insulat
mani propeta. 15 Nanuwad êt sa
mani kaparisu kun Judio, napilmi
yaku êt ta pabyayên Bapan
Namalyari ya kaganawan tawu,
matinêk man o asê. 16 Kabay
pagpilitan kun pawan manyag
mangêd amên magin malinis
ya nakêm ku sa arap Bapan
Namalyari buy sa mani tawu.”

17 “Pamakayarin dakun umnuy
tawun na ayin naku sa Jerusalem,
nag-udung ngaku baydu amên
mantan sawup sa mani kaluluy
kaparisu kun Judio buy amên

mamiandug gaku kan Bapan Na-
malyari sa Templu. 18 Pamakayari
kun dinyag sa Templuy pan-
ipadyag Kautusan tungkul sa
pallinis, nalatêng laku bayduy
mamiandug. Kay pêpêrad da
mani tawu sa Templu sa uras
abitu buy ayin gulu. 19 Nuwa
dilag baydun mani Judioy ubat
sa prubinsyan Asia ya nakakit
kangku. Sêpat taman dayin silay
idi baydin mamidalum kamu,
nu taganan dilag silan isangkan
laban kangku. 20 Gawan ayin
sila baydi, ya mani tawu tay idi
baydi ya magsabi nu sabêt ta
kasalanan na nakitan la kangku
sabitun inlitis laku sa mani
mangatwan Judioy mangatuynun-
gan. 21 Tagawan ayin nakun
kaatag sinabi sa arapan la, nun
a kay ati ya masnêg kun sinabi,
'Pansangkanan yuku amêsên,
gawan maniwala kun manguman
mabyay ya mani nati.' "

22 Malakêy nay natandan Gob-
ernador Felix tungkul sa panurun
Jesus. Kabay impatgên nay pal-
litis. Sinabi na, "Nu lumatêng
nga pinakamatag-ay ya pinunun
sundalus ya si Lisias, litisin kuy
kasun ati." 23 Pamakayari, in-
utus Gobernador Felix ya kapitan
mani sundalus, "Papakabantayan
yu si Pablo, nuwa agana igpi-
tan. Paulayan yuy mani kalugu-
ran nay mandungaw buy man-
awup sa mani kaylangan na."

Nag-arap si Pablo kan Felix buy kan Drusila

24 Pamakayari, dilag inlaku si
Gobernador Felix. Buy sên nilibas
say dakun umnuy allu, nag-udung
ya kaawyun nay asawa nay si
Drusila ya gisay Judio. Im-
pabêg na si Pablo amên lêng-ên
nay mani pagsabi na tungkul sa
panampalataya kan Cristu Jesus.
25 Nuwa sên impaintindin Pabloy
tungkul sa matinêk ka pamibiyay-
biyay, sa pamênbên sa sarili, buy
tungkul sa lumatêng nga Allun
Pangukum, nalimu si Gobernador
Felix. Kabay sinabi na kan Pablo,
"Ustuy na pun na abiin! Ipabêg
kata tanan manguman nu dilag
gakun panawun." 26 Pawa nan
pan-ipabêg si Pablo amên pak-
isabyan, gawan pan-êtêngên nan
bayaran yan Pablo.

27 Buy gawan labay Felix ya
malabayan yan mani Judio, pin-
aulayan na si Pablo sa sukulan.
Sên nilabas ya luway tawun, in-
sagili kan Felix si Porcio Festo
bilang Gobernador.

25

Ya pamitanggul Pablo sa sarili na kan Festo

1 Si Festo ya bayun gober-
nador, inlumatêng ya sa prubin-
syan Judea sa balayan Cesarea.
Pamakalibas tatluy allu, naku ya
sa Jerusalem. 2-3 Naku kanay mani
mamunun pari buy mangatwan
Judio ta sinabi lay panangkan la
kan Pablo. Nanyawad sila kan
Festo ya biyan silan paintulut ya
ipagtan si Pablo sa Jerusalem. Sin-
abi lay abiin gawan dilag silan
palanuy apatan si Pablo sa dan
amên patin.

4 Nakitbay si Festo, "Pamban-
tayan si Pablo sa sukulan Ce-
sarea buy tambêng ngaku êt mag-
udung baydu. 5 Kabay pakilaku
yu kangkuy mani manungkulan
yu. Nu dilag yan nadyag ga
kasalanan, baydu silaynan mag-
dalum."

6 Namalibas pun walu o mapuy
allu si Gobernador Festo sa
Jerusalem. Pamakayari, nag-
udung ya sa Cesarea. Ki-
nawasakan, niknu ya sa pallitisan
buy namiutus yan iarap
kana si Pablo. 7 Pamakalatêng
Pablo, tambêng yan pinalitêngan
mani Judioy ubat sa Jerusalem.

Buy malakêy mangabayat ta
insangkan la kana, pakan a lay
naman taganan napagpapêtgan.
8 Intanggul Pabloy sarili na,
“Ayin nakun nadyag ga kasalanan
laban sa Kautusan mani Judio, sa
Templu o sa Emperador.”
9 Nuwa gawan sa labay Gob-
ernador Festo ya malabayan
yan mani Judio, pinatang na si
Pablo, “Labay mu nayin maku sa
Jerusalem buy baydu ku litisin na
kasu mu?”
10 Nuwa nakitbay si Pablo,
“Baydi yakun nakaidêng sa gisay
pallitisan un Emperador. Baydi
yakun sêpat litisin. Ayin nakun
dinyag ga kasalanan sa mani Ju-
dio buy tanda muy abiin. 11 Nu
pêtêg ga nallabag gaku sa Kau-
tusan buy sêpat takun atulan ka-
matyan, pantanggapên kuy atul
kangku. Nuwa nu ayin kapêtêgan
na pan-isangkan la kangku, a ku
sêpat itiwala kalla. Kabay pilitin
kun idani sa Emperador Roma ya
kasu ku!”*
12 Nakisabi si Festo sa mani
kaawyun nan manungkulan. Pa-
makayari, sinabi na kan Pablo,
“Gawan pan-ipilit mun idani sa
Emperador ya kasu mu, ipagtan
kata kana.”

In-arap si Pablo kan Arin Agripa

13 Pamakalibas dakun umnuy
allu, inlumatêng sa Cesarea si
Arin Agripa buy patêl na ya si
Bernice gawan labay lan makitan
si Gobernador Festo. 14 Kaban
manugêl sila baydun dakun
umnuy allu, sinabin Festo kan
Arin Agripay tungkul sa kasun
Pablo, “Dilag liyaki baydi ya
nakasukul la manan inlakwanan
Gobernador Felix. 15 Sabitun idi
yaku sa Jerusalem, indalum mani
mamunun pari buy mangatway
manungkulan mani Judio ya
tawun ati. Inyawad la kangkuy
atulun kuya.”
16 “Sinabi ku kallay alwan
kaugaliyan mani Romanoy paru-
san ya agyan sisabêt ta tawu
ya asê pun napiarap ya mani
manangkan buy pansangkanan
buy asê pun nabiyan panawun
na maitanggul nay sarili na.
17 Kabay sa pag-udung ku sa
Cesarea, nakilaku sila kangku.
Kinawasakan tambêng ngakun
niknu sa pallitisan buy impakwa
kuy tawun abitu. 18 Indap ku nu
dilag silan mabayat ta panangkan
kana, nuwa sên niaarap silayna,
ayin naman awêd. 19 Ya mani
pitutubagan la, kay tungkul sa
reliiyun la buy sa gisay tawuy
maglagyun Jesus. Nati yay tawun
abitu, nuwa pan-ipilit Pabloy
nabyay ya. 20 A ku tanda nu sabêt
ta daygên ku sa kasun ati. Kabay
pinatang ku si Pablo nu kalabay
yan maku sa Jerusalem ta baydu
kuya litisin. 21 Nuwa impilit Pablo
ya idani sa Emperador ya kasu na.
Kabay namiutus sakun bantayan
ya angga sa maipaatêl kuya sa
Emperador.”
22 Sinabin Arin Agripa kan
Gobernador Festo, “Labay kun
malêngêy tawun abitu.”
Nakitbay si Gobernador Festo,
“Awu, wasak malêngê muya.”
23 Kinawasakan, inlumatêng sa
pallitisan silan Arin Agripa buy
si Bernice ya nakayaming un ma-
mangêd. Malakêy pinunun mani
sundalus buy mani pikatandan
na tawu sa balayan na nakilaku
kalla. Pamakayari, impakwan
Gobernador Festo si Pablo buy in-
arap kalla. 24 Sinabin Gobernador
Festo, “Panggalangên na Arin
Agripa buy sikaw wa kaganawan
idi baydi amêsên, abiin nay
tawuy indalum kangkun mani

* **25:11** 25:11 Nu Romanoy gisay tawu ayin makabawal kana nu ipilit nay Emperador ya mallitis kasu na.

Judio baydi sa Cesarea buy sa
Jerusalem. Masnêg lan sinabi ya
a yina sêpat bumyay. 25 Nuwa
sa pallitis ku, ayin nakun naki-
tan na sangkan amên atulun yan
kamatyan. Buy gawan impilit
nan idani sa Emperador ya kasu
na, nagdisisyun nakun ipagtan
ya sa Emperador. 26 Nuwa
ayin nakun maisulat ta sangkan
sa Emperador tungkul sa tawun
abiin ya ipagtan ku baydu kana.
Kabay pan-iarap kuya kamuyu
buy luyang ngabay kamuy Arin
Agripa amên pamakayarin pallitis
tamu kana, dilag gakinan isulat.
27 Tagawan asê ustuy ipagtan sa
Emperador ya gisay nakasukul nu
ayin malinaw wa pan-isangkan
laban kana."

26

Intanggul Pabloy sarili na sa arapan Arin Agripa

1 Pamakayari, sinabin Arin
Agripa kan Pablo, "Malyari minan
sabin na pamitanggul mu sa
sarili mu!" Kabay naningyal si
Pablon magsabi yina. 2 Sinabin
Pablo, "Panggalangên kun Arin
Agripa, pan-ituwad kun mapalad
daku gawan binyanan mukun
panawun midêng sa arapan mu
amên itanggul kuy sarili ku sa
kaganawan pan-isangkan mani
Judio laban kangku. 3 Luyang ta
tanda muy kaganawan naugalyan
buy mani pamisusubakan mani
Judio. Kabay panyawarên ku, nu
malyari, lêng-ên muy sabin ku."

4 "Tandan mani Judio nu
parasaantuy pamibiyaybiyay ku
ubat sa anak kaku pun sa sarili
kun balayan angga sa idi yaku
sa Jerusalem. 5 Mana lay nan
tanday abiin buy nu labayên la
ta dayin magpapêtêg, kabilang
ngaku sa mani Pariseo ya sabay
ya pinakamaigpit sa reliiyun yan
mani Judio. 6 Kabay abiti yaku
amêsên na pallitisin sa ukuman
gawan sa kapilmiyan kun tuparên
Bapan Namalyari ya impangaku
na sa mani ninunu yan. 7 Ya
pangakun abiin, sabay êt ta
kapilmiyan mapu buy luway layi
yan. Kabay allu buy yabi yan pan-
ulimênên si Bapan Namalyari.
Arin Agripa, gawan sa paniwala
ku sa mani abiin, pansangkanan
nakun mani Judio. 8 Buy sikaw
wa mani Judio, uysiyan a kaw
ya maniwalan agyun pabyayên
Bapan Namalyari ya mani nati
ta?"

9 "Sabitun nuna, naisip ku êt
ta sêpat kun kalabanên si Jesus
ya taga Nazaret. 10 Parabayduy
dinyag ku sabitun nuna sa
Jerusalem. Sa kapamilatan
karapatan na indin kangkun
mani mamunun pari, malakêy
manampalataya kan Jesus* ya
impasukul ku. Buy sên atulan
silan kamatyan, nakiayun naku êt
kallan nangatul. 11 Nakatiumnu
wakinan mamaku sa balin
pagtipunan mani Judio amên
parusan sila buy pampilitin
ku silan magsabin laban kan
Jesus. Sa sadyay tubag ku kalla,
pampasakitin ku sila angga sa
mangarayuy lugal."

12 "Abiin na sangkan ya naku
waku sa Damasco ya dilag gintan
na sulat ubat sa mani mamu-
nun pari. Ya sulat abitu, sabay
ya nam-i kangkun karapatan buy
paintulut ya mandakêp sa mani
manampalataya kan Jesus. 13 Arin
Agripa, kaban mamita ku pa-
pakun sa Damasco, sên ugtuy
nan allu, bêngat tan nangulimad
sa palitêng yan ya mamakasilêw
wa sawang nga ubat sa langit.
14 Nipalukub kay kaganawan sa
luta buy dilag gakun nalêngêy
tunuy ya magsabi kangku sa sabin

* **26:10** 26:10 Sa Griego, pinilin Bapan Namalyari ya kay kana.

Hebreo, ‘Saulo, Saulo, uysiyan
pan-usigin muku yata? Kay pam-
pasakitan mutay sarili mu. Para
katan mandansêk sa natayad da
kayu.’ 15 Namatang ngaku, ‘Pang-
inuun, sisabêt ka?’ Nakitbay ya
Panginuun, ‘Siku si Jesus ya pan-
usigin mu. 16 Midêng kayna.
Nagpakit taku kamu gawan pinili
katan magin lingkud ku buy mag-
papêtêg un nakitan mu kangku
amêsên buy mani ipakit ku pun
êt kamu. 17 Iligtas kata sa mani
kaparisu mun Judio buy sa mani
alwan Judio nu saantu kata iu-
tus. 18 Iutus kata kalla amên
ibuklat muy mata la amên iudung
silayna sa nasawang nga kapang-
yarian Bapan Namalyari ubat sa
nadiglêm ma kapangyarian Sa-
tanas. Sa kapamilatan panam-
palataya la kangku, patawarên
sila sa mani kasalanan la buy mi-
awyun sila sa mani tawuy pinilin
Bapan Namalyarin kay kana.’ ”

Insabin Pabloy mani pandaygên na

19 “Kabay Arin Agripa, sinunul
kuy sinabi sa sulêplêp pa impakit
kangkun ubat sa langit. 20 Ya
nuna kun dinyag, nangaral laku
sa Damasco buy pamakayari, sa
Jerusalem. Ubat sa Jerusalem
inlaku kuy buun Judea buy in-
laku ku êt ta mani alwan Ju-
dio. In-aral ku kalla ya sêpat
silan magsisi sa mani kasalanan
la buy mag-udung kan Bapan Na-
malyari buy ipakit la sa kapami-
latan mani diyag lay pêtêg ga
nagsisi sila. 21 Gawan sa pan-
garal ku, dinakêp pakun mani
Judio baydu sa kasawangan Tem-
plu buy labay laku dayin patin.
22 Nuwa pansawpan nakun Ba-
pan Namalyari angga sa allun
ati. Kabay idi yaku baydi amêsên
amên magpapêtêg tungkul kana
sa kaganawan tawu, sa mani
tawuy pikatandan o asê. Ayin
nakun kaatag sabin, nun a abituy
impasulat sa mani propeta buy
impasulat kan Moises. 23 Sinabi
la ya Cristuy impangakun Ba-
pan Namalyari, kaylangan nan
makadanas kasakitan buy mati
buy muna yan mabyay ubat sa
kamatyan amên maipangaral sa
mani Judio buy sa mani alwan
Judio ya balitay paran sawang
nga mamasawang kalla ya mal-
yari silaynan miligtas sa mani
kasalanan la.”

24 Kaban magsabi pun si Pablo,
masnêg sinabin Festo, “Tinulaw
kaynay Pablo! Nasiray nay utêk
mu gawan sa subray pag-aral!”

25 Nakitbay si Pablo, “Pang-
galangên na Festo, a ku tinulaw.
Pêtêg ga mani pansabin ku buy
ustuy isip ku. 26 A ku malimun
magsabi kana. Napilmi yakun
tanda nay mani bagay ya abiin,
gawan alwan kay sa liim ya nal-
yari. 27 Arin Agripa, maniwala
ka nayi sa mani pansabin mani
propeta? Tanda kuy maniwala
ka.”

28 Nakitbay si Arin Agripa, “In-
dap mu bay nu bêngat mukun
masagyat magin Cristiyanu.”

29 Nakitbay si Pablo, “Ya pa-
nyawarên ku kan Bapan Namal-
yari, mabuyutan man o asê, al-
wan kay sika nun a sikaw ka-
ganawan na mallêngê kangku
amêsên, pakadyag Cristiyanu ka-
parisu ku. Nuwa a ku labay ya
misukul kaw.”

30 Pamakayari, nidêng si Arin
Agripa buy si Gobernador buy
si Bernice, buy ya kaganawan
kaawyun lay nakaiknu baydu.
31 Sên inumawas sila, sinabi la
sa balang gisa, “Pakan ayin yan
dakun sabêt ta dinyag ga tawun
abitu amên atulan yan kamatyan
o isukul ta.”

32 Sinabin Arin Agripa kan Gob-
ernador Festo, “Nu a na ta dayi

indani sa Emperador ya kasu na,
malyari ya dayin mibus.”

27

Ya pamakun Pablo sa Roma

1 Sên napikasunduwan lay
maglayag kay papakun sa Italia,
intiwala la kan Julio si Pablo
buy ya kaatag nakasukul. Si
Julio, gisa yan kapitan mani
sundalus Romano ya pambêgên
“Batalyun Emperador.” 2 Baydu sa
Cesarea, dilag gisay barkuy ubat
sa balayan Adramicio ya papakun
sa mani paglatngan prubinsyan
Asia. Baydu kay nagsakay.
Nakilaku kanyan si Aristarco
ya taga balayan Tesalonica sa
prubinsyan Macedonia.
3 Kinawasakan, inlumatêng kay
sa balayan Sidon. Mangêd da
nakêm Julio kan Pablo. Kabay
tinulutan nan magliwa si Pablo sa
mani kaluguran baydu amên ma-
sawpan ya sa mani kaylangan na.
4 Ubat sa Sidon, nanguman kay ya
êt naglayag. Nuwa nakasabang
kay sa angin. Kabay nagdan kay
tana sa kapakan islan Cyprus ya
nakasanip sa angin. 5 Dinuman
kay sa dagat ta idi sa êtêb agid
prubinsyan Cilicia buy prubin-
syan Pamfilia buy nilatêng kay sa
balayan Mira sa prubinsyan Licia.
6 Si Julio ya kapitan mani sun-
dalus, nakakit yan barku ya ubat
sa balayan Alejandria ya papakun
sa Italia. Kabay impasakay nakay
sa barkun abiin.
7 Sa dakun umnuy allu, pakan-
away barkuy sinakayan yan
gawan masabangan kay angin
buy nagkasakit kay angga sa
nilatêng kay marani sa Cinido.
Kabay gawan a kay nilaku sa
Cinido, naku kay tana sa kapakan
Creta ya nakasanip sa angin buy
dinuman kay tana marani sa
Salmon. 8 Nangagid kay, nuwa
nagkasakit kay pun êt bayu kay
nilatêng sa lugal la pambêgên,
“Mangangêd da Paglatngan.”
Narani ya ati sa balayan Lasea.
9 Nabuyutan yan baydu angga
sa nalatngan kay panawun kapal-
imun maglayag, gawan nilabas
say Allun Pag-ayunu.* Kabay
pinagpayuwan Pabloy mani
kaawyun yan, 10 “Mani mapatêl
kuway, sa êlêw ku, kapalimu
nu maglayag kitamu pun buy
alwan kay mani karga buy barkuy
mabating, dat agyan na biyay
tamu.” 11 Nuwa asê pinaniwalan
Kapitan Julio ya sinabin Pablo,
nun a pinaniwalan nay abituy
sinabin magbandin barku buy
ya kapitan barku. 12 Buy gawan
nu panawun nalêpêt asê ligtas sa
malakas ya angin ya paglatngan
baydu, sinabin mani kaawyun
yan, “Isundu tamuy paglayag,
dat milatêng kitamu sa gisay
paglatngan barku sa Fenix sa
prubinsyan Creta. Nu milatêng
kitamu baydu, manugêl kitamu
pun angga sa mayari ya panawun
lêpêt, tagawan natin-êp sa angin.”

Ya malakas ya angin buy alun sa dagat

13 Sên nikimpay ya maynay
angin ubat sa timug, sinabin
mani kaawyun yan, “Malyari
kitaminan maglayag.” Kabay
intag-ay lay pamatgên barku
buy nangagid kay sa islan Creta.
14 Nuwa asê naêpêng, suspun
inlumakas ya angin ubat sa
Creta. 15 Pamakalatêng malakas
ya angin kanyan, asina midêsêg
ga barku yan. Kabay pinaulayan
yan tanay barku nu saantu yan
ikimpay angin. 16 Sên idi kaya sa
nabêlêng nga isla ya pambêgên
Cauda, nakapagsanip kay pêrad.
Agyan magkasakit kay, naisakay

* **27:9** 27:9 Nu nilabas say Allun Pag-ayunu kapalimuy nan magsakay sa barku ta dumawak kay panawun.

yan pun na nabêlêng nga bangka
ya gêgtan barku amên asê
masiray ati. 17 Sên naisakay yay
nabêlêng nga bangka, kinêlkêlan
lay barku un maragul la sêêl amên
asê maaswag. Gawan malimu
silan dat misayad da barku sa
kabalasan ya marani sa Libya,
intabuy lay layag† buy pinaulayan
latanan ingkimpay angin na
barku. 18 Sadyay lakas pun
êt bagyu. Kabay kinawasakan,
inumpisan lan mamisamwag
mani karga sa dagat. 19 Sên
sumunul la alluy na êt, insamwag
layna êt ta mani gamit barku.
20 Sa lalên dakun umnuy allu, a
yan nakitan na allu buy bêtêwên
buy sadyay lakas pun êt bagyu.
Kabay a yan inisip pa miligtas kay
pun.

21 Dakun umnuy nan allun
asê mangan na mani tawu.
Kabay nidêng si Pablo buy sinabi
na kallay, “Mani kaluguran,
nu nallêngê kaw kangku ya a
kitamina dayi namita sa Creta,
ayin dayin kargay insamwag sa
dagat buy ayin dayin nasira.
22 Nuwa amêsên, panyawarên ku
kamuyuy pas-êyên yuy nakêm
yu gawan ayin mati kantamu
nun a kay barku bay ya masira.
23 Tagawan saybi, nagpakit
kangkuy ang-el Bapan Namalyari
ya Namalyari ya pan-ulimênên
buy pagsuywan ku. 24 Sinabi
na kangku, ‘Agana ka malimuy
Pablo! Sêpat kan mag-arap sa
Emperador Roma. Gawan sa
lunus Bapan Namalyari kamu,
iligtas na êt ta kaganawan
kaawyun mu sa barku.’ 25 Kabay
mani mapatêl, pas-êyên yuy
nakêm yu! Ta maniwala ku kan
Bapan Namalyari ya matupad da
impasabi na kangku. 26 Nuwa
misadsad kitamu sa gisay isla.”

27 Sên ikamapu buy apat tan
yabi, intangay kay pun bagyu sa
Dagat Mediteraneo. Buy sên lim-
banak kan yabi, natandan mani
mandaragat ta narani kay ya sa
agid dagat. 28 Kabay sinukad
lay lalê un dagat buy natandan
lay tatlumpu buy pituy metruy
lalê. Pamakadêsêg lan pêrad,
sinukad layna êt manguman buy
natandan lay luwampu buy pituy
metru tanay lalên lanêm. 29 Buy
gawan sa limu yan midumpul sa
mani batu, naminabu silan apat
ta pamatgên sa tawlin barku buy
nanalangin silan tambêng nga
dayin mawatwat. 30 Labay dayin
mani mandaragat ta lakwanan lay
nay barku. Kabay intabuy la sa
dagat ya nabêlêng nga bangka
ta inabu la kanwadis sa mani
pamatgên sa mumunan barku.
31 Nuwa sinabin Pablo kan Kap-
itan Julio buy sa mani sundalus,
“Nu mitay mani mandaragat sa
barku, a kaw miligtas.” 32 Kabay
pinutus mani sundalus ya mani
sêêl nangabêlêng nga bangka buy
pinaulayan lay nan mianul la ati.

33 Sên bunatbunat tana, pinilit
silan Pablon mangan kaganawan.
Sinabi na, “Luway nay duminggu
yun asê nangan sa pangêtêng
yun tunggên na bagyu. 34 Kabay
mangan kawna amên pumas-êy
kaw. Ayin mati kamuyu agyan
gisa.” 35 Pamakayarin nagsabin
Pablo, nangwa yan tinapay buy
nagpasalamat kan Bapan Namal-
yari sa arapan kaganawan. Binis-
ilbis-il nay tinapay buy nangan
ya. 36 Gawan sa sinabin Pablo,
pinumas-êy ya nakêm la buy nan-
gan silan kaganawan. 37 Ya bi-
lang yan kaganawan idi sa barku,
luwan dalan buy pitumpu buy
anêm. 38 Sên nangabsuy silayna,
insamwag la sa dagat ta mani

† **27:17** 27:17 Ya layag, para yan bandera ya nakaidêng sa barku amên sabay ya kimpayên angin amên mailaku muya nu antuy labay mun pilakwan kana.

triguy gintan la amên lumup-aw
wa barku.

Ya pangasiran barku

39 Sên mawatwat tana, dilag
silan naipatanês ya laylay lanêm
ya kabalasan, nuwa a la tanda
nu sabêt ta lugal abitu. Kabay
napikasunduwan lay nu malyari,
ipatgên la bayduy barku. 40 Kabay
pinutus lay mani sêêl la nakas-
êl sa pamatgên barku buy inlak-
wanan lay ati sa dagat. Inag-
wat la êt ta mani sêêl manubela
buy intag-ay lay layag sa arap
barku amên itangay angin na
barku papakun sa agid. 41 Nuwa
nisayad da barku sa nayêpay
lanêm. Nidadlêk ka mumunan
ati buy ayina mibita. Ya tawlin
barkuy naman, nasira gawan sa
sipwak malakas ya alun.

42 Patin na dayin mani sun-
dalus ya kaganawan nakasukul
amên ayin makakaway papakun
sa agid buy mitakas. 43 Nuwa
binênbênan silan Kapitan Julio
gawan labay nan miligtas si Pablo.
In-utus nay munan mag-ukdu ya
katandan mangaway buy munay
na sa agid. 44 Buy in-utus na
sa kaatag ga mangwa silan mani
tabla o kayuy naubat sa barku
amên dilag silan pagpaluntuwan.
Parabayduy dinyag yan. Kabay
niligtas kay buy nilatêng kay ka-
ganawan sa agid.

28

Sa Malta

1 Sên niligtas kay yana, natan-
dan yan ya islan abitu, pambêgên
Malta. 2 Ya mani tawu baydu, ma-
mangêd da pananggap la kanyan
kaganawan. Gawan manguran
buy nalêpêt, nagpayba sila amên
mimudu kay. 3 Nangwa si Pablon
gisay bêtêk kayuy pag-atug. Nuwa
sên impayba nayna sa apuy ya
mani kayu, bêngat tan inumawas
ya gisay utan gawan naumut.
Tinuktuk nay gamêt Pablo buy
nagkêskês kana. 4 Sên naki-
tan mani taga bayduy utan na
nakakêskês sa gamêt Pablo, sin-
abi la sa balang gisa, “Pilmin
mamatin tawuy abiin. Ta agyan
niligtas ya sa dagat, ya diyus
sa pambêgên Katuynungan, a na
labay ya bumyay yapun.” 5 Nuwa
kay ingkampag Pabloy utan sa
apuy buy a ya dakun napakun.
6 Pan-êtpanan mani tawuy lum-
bag ga gamêt Pablo o kayay mi-
tugaw ya buy mati. Nuwa pa-
makayari lan nangêtêng nabuyut,
ayin nalyari kan Pablo. Kabay
nagbayuy isip la. Sinabi la, “Gisa
yan diyus!”

7 Ya lagyun mamunu sa lugal la
sabay si Publio. Ya luta na, narani
sa lugal nu saantu kay niras.
Mangêd da pananggap na kanyan
buy sa lalên tatluy allu nanugêl
kay baydu kalla. 8 Nitagun naman
sa panawun abitu ya nagsakit
ta bapan Publio. Inumut ya
buy tinulis. Kabay sinumun si
Pablo sa silid na. Impaluntu
nay gamêt na sa nagsakit buy
nanalangin. Kabay inumiyul la
ati. 9 Gawan sa nalyarin abitu,
ya kaganawan nagsakit sa islan
abitu, naku kanyan buy pinaiyul
sila êt. 10 Binyanan lakay malakêy
degalu. Buy sên mita kay yana,
binyanan lakay pun êt mani kay-
langan yan sa paglayag.

Ubat sa Malta papakun sa Roma

11 Tatluy buwan bayu kay nibita
sa Malta. Nagsakay kay sa
gisay barkuy namalibas êt baydun
panawun nalêpêt. Ya barkun ati,
ubat sa balayan Alejandria buy
nakaletaratu sa mumunan ati ya
kambal la diyus ya pansambên
mani taga Alejandria. 12 Ubat sa
Malta, nagsakay kay barku pa-
pakun sa balayan Siracusa buy
nanugêl kay tatluy allu baydu.

13 Ubat ta baydu, insundu yan na
pamita yan angga sa nilatêng kay
sa balayan Regio. Kinawasakan,
kayup-kayup pa angin ubat sa
timug buy sa ikalway allu, ni-
latêng kay sa balayan Puteoli.
14 Baydu dilag kay nakit ta ma-
patêl sa Panginuun. Buy pik-
isabi la kanyan na manugêl kay
pun kallan gisay duminggu. Pa-
makayari, nagtalus kay sa Roma.
15 Sên nabalitan mani mapatêl
kan Jesus sa Roma ya idi kay sa
dan papakun baydu, sinalunsun
lakay sa Palengkin Apio buy sa
Tatluy Balin Pan-upan.* Sên naki-
tan Pablo ya mani mapatêl, nag-
pasalamat ya kan Bapan Namal-
yari buy pinumas-êy ya nakêm na.

Sa Roma

16 Pamakalatêng yan sa Roma,
tinulutan si Pablo un magpa-
pawan tugêlan, nuwa kaawyun
nay gisay sundalus ya magbantay
kana.
17 Pamakalibas tatluy allu, im-
pabêg Pabloy mamunun mani
Judio sa Roma. Sên nitipun
na sila, sinabi na, "Mani map-
atêl kuway, agyan ayin nakun
dinyag ga kasalanan laban sa
mani kaparisu tamun Judio o sa
mani naugalyan na ubat sa mani
ninunu tamu, dinakêp laku sa
Jerusalem buy inggawang sa mani
manungkulan Romano. 18 Sên
inlitis sakun mani Romanoy ma-
nungkulan, labay lakina dayin
ibus, gawan ayin nakun nadyag
ga nadawak amên atulan ka-
matyan. 19 Nuwa asê taganan
labay mani kaparisu tamun Judio
ya ibus saku. Kabay napilitan
kun idani sa Emperador ya kasu
ku, agyan ayin nakun isangkan
sa mani kaparisu tamun Judio.
20 Kabay impabêg kataw amên
mapagkasabi. Intanikala laku
gawan sa panampalataya ku sa
Mamiligtas ya pan-asaan mani Is-
raelita."
21 Pikitbayan la si Pablo, "Ayin
kay natanggap ya sulat ubat sa
prubinsyan Judea tungkul kamu.
Ya mani mapatêl tamuy mani Ju-
dioy inlumatêng di ya ubat sa
Jerusalem, ayin sila êt imbalita o
insabi laban kamu. 22 Paraman
baydu, labay yan êt malêngê nu
sabêt ta masabi mu, gawan tanda
yan na agyan dakun saantuy
lugal, dilag magsabin nadawak
laban kamuyun mani manam-
palataya kan Jesus."
23 Kabay nil-an silan allu nu
makanu silan mititipun mangu-
man. Pamakalatêng allun abitu,
malakêy naku sa bali ya bibiyan
Pablo. Paubat maranun anggan
yabi, impapêtêg nay tungkul sa
pag-arin Bapan Namalyari buy
impaintindi nay tungkul kan Jesus
sa kapamilatan mani Kautusan na
impasulat kan Moises buy sa mani
insulat mani propeta. Dinyag nay
abiin amên manampalataya sila
kan Jesus. 24 Ya kaatag, naniwala
sa sinabin Pablo nuwa ya kaatag,
asê. 25 Kabay a sila nikakasundu
sa sinabin Pablo. Sên mag-alig-
ig silaynan mita, sinabin Pablo
kallay, "Pêtêg ga sinabin Ispiritun
Bapan Namalyari sa mani ninunu
tamu sa kapamilatan Propeta Isa-
ias! 26 Ta paradi ya sinabi na,

'Lakwên muy mani tawun ati buy
sabin mu kallay
agyan kapallêngê-lêngê laman, a
sila makapukat,
buy kapangêlêw-êlêw laman,
a sila makakit.
27 Tagawan nakdêy ya bêkê la.
Tinêmpanan lay têk la
buy impêdêng lay mata la.
Gawan dat makakit ta mata la,
makalêngêy têk la buy maka-
pukat sila.

* **28:15** 28:15 Sa Griego, Tres Tabernas. † **28:27** 28:27 Isaias 6:9-10.

Nu parabaydu, magdani sila
kangku buy paiyulun ku
sila.' "†
28 Sinabi pun êt Pablo, "Labay kun
ipatanda kamuyu ya sinabi yana
sa mani alwan Judio ya Sabin Ba-
pan Namalyari tungkul sa kalig-
tasan buy taganan mallêngê sila.
29 [Pamakasabin Pablon abiin, ni-
pammuli ya mani Judion naumut
ta pamisusubakan."]
30 Nanugêl si Pablo sa bali
ya pan-upan na un luway
tawun buy pantanggapên nay
kaganawan mamaku kana. 31 In-
aral na kallay tungkul sa pag-arin
Bapan Namalyari buy tungkul
sa Panginuun Jesu Cristu. Ayin
yan limun mangaral buy ayin
namênbên kana.

Ya Sulat Pablo sa mani taga ROMA

1 Siku si Pabloy alipên Cristu
Jesus. Pinili buy binêg gakun
Bapan Namalyari ya magin apos-
tul amên iaral la Mangêd da
Balita. 2 Ya Mangêd da Balitan
abiin, impangakun Bapan Namal-
yari sabitun nuna pun sa ka-
pamilatan mani propeta na buy
nakasulat ta abiin sa Banal la
Kasulatan. 3-4 Ya balitan abiin
tungkul sa Anak na ya sabay ya
Panginuun tamun Jesu Cristu. In-
anak yan tawu ya ubat sa layin
Arin David. Sabitun nanguman
yan nabyay ubat sa nangama-
mati, napaptêgan na sabay siyay
makapangyarian na Anak Bapan
Namalyari sa kapamilatan Ispir-
itun Bapan Namalyari ya banal.
5 Gawan sa kangêdan Bapan Na-
malyari, dinyag nakay mani apos-
tul sa kapamilatan Jesus amên ya
mani alwan Judio, maisagyat yan
silan manampalataya buy ma-
nunul kan Jesus. Pandaygên yan
na ati amên parangalên ya. 6 Buy
agyan sikaw wa mani manam-
palataya ya idi baysên sa balayan
Roma, kaawyun kaw êt sa mani
binêg Bapan Namalyari ya magin
tagasunul Jesu Cristu.

7 Nanulat taku kamuyun ka-
ganawan baysên sa Roma ya
kakaidwan Bapan Namalyari buy
pinili nan kay kana.

Labay kuy manugêl kamuyuy
kangêdan buy kapatêtbêkan na
ubat sa Bapa tamun Namalyari
buy Panginuun tamun Jesu Cristu.

Ya sangkan pamakun Pablo sa Roma

8 Muna sa kaganawan, mag-
pasalamat taku kan Bapan Namal-
yari gawan kamuyun kaganawan
sa kapamilatan Jesu Cristu gawan
nibalitay panampalataya yu sa
buun babun luta. 9 Ya Ba-
pan Namalyari ya paglingkuran
kun buun bêkê sa kapamilatan
pangaral kun Mangêd da Balita
tungkul sa Anak na, tanda nay
pawa kun manalangin para ka-
muyu. 10 Pawa kun manalangin
kan Bapan Namalyari ya labayên
nay makalaku waku baysên ka-
muyu. 11 Nasabêksabêk kaki-
nan makitan kataw amên sabin
kamuyuy kangêdan ya ubat sa
Ispiritun Bapan Namalyari amên
pumas-êy ya panampalataya yu.
12 Ya labay kun sabin, misas-
awup kitamun mipapamas-êy sa
panampalatayan balang gisa.

13 Mani mapatêl, labay kun
matandan yuy katiumnu kinan
inisip maku baysên, nuwa pawan
dilag mamênbên. Labay kun
makalaku baysên amên dilag
gaku pun maisagyat sa panam-
palataya kan Cristu,* kaparisun
dinyag ku sa mani alwan Judio sa
mani inlaku kuy lugal. 14 Gawan
kaylangan kun ipatanday Mangêd
da Balita sa mani nag-aral buy
sa asê nag-aral, sa mani biyasa
buy sa ayin tanda. 15 Kabay abiin
na sangkan na labay kun iaral la
Mangêd da Balita baysên kamuyu
sa Roma.

Ya kapangyarian Mangêd da Balita

16 A ku ikadêng-êy iaral la
Mangêd da Balita tungkul kan
Cristu, gawan abiin na kapang-
yarian Bapan Namalyari amên
miligtas sa kaparusan ya agyan
sisabêt man na manampalataya
kan Jesus, mumuna ya mani Ju-
dio pamakayari, ya mani alwan

* **1:13** 1:13 Sa Griego, dilag gakun mapupul kamuyu.

Judio. 17 Tagawan sa kapamilatan Mangêd da Balita, matandan
tamu nu parasaantu kitamun panituwad Bapan Namalyarin matinêk. Buy kay maituwad kitamun
matinêk sa kapamilatan panampalataya tamu kana ayun sa Kasulatan, "Ya tawuy pan-ituwad Bapan Namalyarin matinêk gawan
sa panampalataya na, mabiyan yan biyay ya ayin katganan."†

Ya tubag Bapan Namalyari sa kaganawan nangadawak ka diyag

18 Si Bapan Namalyari ya idi sa langit, pan-ipakit nay tubag na sa mani tawuy asê mangilala kana buy sa mapanyag kadawakan. Gawan sa kadawakan la, pambênbênan lay katandan sa kapêtêgan tungkul kan Bapan Namalyari. 19 Kabay parusan silan Bapan Namalyari, gawan malinaw kallay kapêtêgan tungkul kan Bapan Namalyari, ta impatanda nayna kalla. 20 Asê mangakitan si Bapan Namalyari nuwa paubat sabitun dinyag nay kaganawan bagay baydi sa babun luta, ya pangaNamalyari na buy ayin katganan na kapangyarian na, mangakitan sa kapamilatan dinyag na. Kabay ayin silaynan sangkan ya a la tanda si Bapan Namalyari. 21 Tagawan agyan tanda layna ya si Bapan Namalyari ya nanyag kaganawan, a laya panulimênên buy pampasalamatan bilang Bapan Namalyari, nun a ya pan-isipin la, pawan ayin kapukatan, buy ya isip la, ayin pangintindi buy pawan kadlêman. 22 Magbibiyasa sila, pakan ayin silayna man tanda. 23 Ya pangulimên la sa kadakilaan Bapan Namalyari ya ayin kamatyan, inlibayan lan pangulimên sa ribultun mani diyusdiyusan kaparisun tawuy mangamati, mani uybun manuk, mani ayup pa dilag apat ta bitis buy mani ayup pa mandumakap.

24 Kabay pinaulayan silaynan Bapan Namalyari sa nadawak ka kalabayan bêkê la angga sa nanyag silan mamakapadidi buy mamakapadêng-êy sa balang gisa. 25 Ya kapêtêgan tungkul kan Bapan Namalyari, pinagbukutan la buy inlibayan lan kalaraman. Inulimên la buy pinagsuywan ya mani bagay baydi sa babun luta ya dinyag Bapan Namalyari pakan kay si Bapan Namalyari yaman na sêpat ulimênên kanuman. Awuy Panginuun!

26 Gawan sa mani abiin, pinaulayan na silayna sa kalabayan lawini lay mamakapadêng-êy. Asina kalabay makitakês ya mani babayi sa lawyaki. Ya labay layna man, makitakês sila sa kaparisu lan babayi. 27 Para êt bayduy mani lawyaki. A silayna kalabay makitakês sa babayi. Ya labay lay naman, makitakês sila sa kaparisu lan lawyaki. Pandaygên lay mani mamakapadidi sa kaparisu lan lawyaki. Kabay pinarusan na sila ayun sa nangadadawak ka diyag la.

28 Buy gawan a la labay kilalanên si Bapan Namalyari, pinaulayan na silayna sa ayin pukat ta pangisip la amên daygên lay mani bagay ya a la dayi sêpat daygên. 29 Nagin ipus silaynan kaganawan kadawakan, kasaklawan, nangadadawak ka palanu, pamikakasêm, pamatin tawu, pamikisubakan buy pamurayit. Pawa silan mangisip nadawak sa kaparisu la buy magkuwentun ayin kapukatan tungkul sa kaparisu la. 30 Pansirên lay kaparisu la, natubag-tubag sila kan Bapan Namalyari, mani ayin silan panggalang, mapagmatag-ay

† **1:17** 1:17 Habakuk 2:4.

buy mayabang sila. Mapanyag
silan nadawak buy mapallum-
aban sa mangatwa la. 31 Asê
makapukat, mani mamisupakat,
ayin pangidu buy ayin lunus sa
kaparisu. 32 Tanda lay utus Bapan
Namalyari ya nu daygên lay
parabaysên na kasalanan, naspat
silan parusan kamatyan. Nuwa
pan-isundu la pun êt ta panyag
lan parabaydu buy matula sila
pun êt makakit kaatag ga manyag
parabaydu.

2

Ya pangatul Bapan Namalyari

1 Amêsên, dat sabin muy kay
sêpat atulun na mani tawun
abiin gawan sa kadawakan la.
Nuwa nu pan-atulun muy ka-
parisu mu, inatulan minay sarili
mu, gawan pandaygên mu êt ta
nadawak ka pandaygên la. Kabay
parusan kaw Bapan Namalyari
gawan sa mani kasalanan yu.
2 Tanda tamuy makatuynungan
na pangatul Bapan Namalyari sa
mani tawuy manyag nadawak.
3-4 Nuwa sisabêt ka amên man-
gatul kaatag nu pandaygên mu
êt ta pandaygên lay nadawak?
Indap mu nayi nu miligtas ka sa
pangatul Bapan Namalyari gawan
tanda muy mangêd ya buy ma-
pamibabata buy asê tambêng ma-
marusan kasalanan tamu? A yu
nayi tanda ya sabay ya kangêdan
Bapan Namalyari ya managyat
kamuyun magsisi? 5 Nuwa gawan
sa kakdêyan ulu mu buy sa a
mu pagsisi, luyang mun pam-
pabayatên na tubag Bapan Namal-
yari kamu sa allun pangatul nay
makatuynungan. 6 Tagawan idin
na sa balang gisa ya sêpat sa mani
dinyag na.* 7 Nu sisabêt man
na tawuy mamisundu sa panyag
nan mangêd gawan labay nay
parangalên buy dayêwên yan Ba-
pan Namalyari buy mabyay yan
ayin katganan, biyan yabay biyay
ya ayin katganan. 8 Nuwa sa
mani tawuy kay sarili lay pan-
isipin la buy asê kalabay ma-
nunul sa kapêtêgan nun a sa
kadawakan, sadyay tubag Bapan
Namalyari ya miras kalla. 9 Kabay
ya kaganawan tawuy manyag
kadawakan, sadyay kasakitan na
madanasan la buy ayin kap-
atêtbêkan, luyang ngay mani Ju-
dio. 10 Nuwa ya kaganawan tawuy
manyag mangêd, pan-ipadayêw
buy pamparangalan silan Bapan
Namalyari buy biyan na silan
kapatêtbêkan, luyang ngay mani
Judio. 11 Tagawan asê mamili si
Bapan Namalyari sa kaganawan
tawu.

12 Ya kaganawan nangasalanan
na ayin tanda sa Kautusan na
impasulat kan Moises, parusan
sila sa ayin katganan nuwa al-
wan Kautusan na gamitin Bapan
Namalyari sa pangatul na kalla,
ta a la tanday Kautusan. Buy
ya kaganawan nangasalanan ya
magtanda sa Kautusan, Kautu-
san na gamitin Bapan Namalyari
sa pangatul kalla. 13 Tagawan
ya pan-ituwad Bapan Namalyarin
matinêk sa pangêlêw na, alwan
abituy mallêngê sa Kautusan nun
a abituy mani manunul. 14 Dilag
mani alwan Judio ya agyan ayin
silan tanda sa Kautusan na impa-
sulat kan Moises, pandaygên lay
nay mani idi sa Kautusan ayun
sa manan kaugalyan la. 15 Sa
pakapakun baydu, mangakit sa
mani diyag lay paran idi sa bêkê
lay Kautusan. Ta nu misan, labag
sa nakêm lay mani nadyag lay
kasalanan buy nu misan, mangêd
da nakêm la sa mani dinyag lay
ustu. 16 Parabayduy malyari sa
lumatêng nga allun atulun Ba-

* **2:6** 2:6 Mani Kanta 62:12; Mani Kawikaan 24:12.

pan Namalyari ya mani nakapuglaw wa idi sa bêkên mani tawu, ipaatul kitamun Bapan Namalyari kan Cristu Jesus. Buy abiin na idi sa Mangêd da Balitay pan-iaral ku kamuyu.

Ya mani Judio buy ya Kautusan

17 Sikaw wa kaparisu kun Judio, pagtiwalan yuy Kautusan buy pan-ipadayêw yuy pamikibêtêk yu kan Bapan Namalyari.

18 Pansabin yuy tanda yu nu sabêt ta kalabayan Bapan Namalyari buy tanda yu êt nu sabêt ta mangêd da daygên, tagawan naturwanan kawna sa Kautusan.

19 Pansabin yuy sikaw wa mangakay sa mani alwan Judioy bulag sa kapêtêgan. Pansabin yuy sikaw wa sawang mani tawuy idi sa kadlêman.

20 Buy pansabin yuy sikaw wa manuru sa mani alwan Judioy kulang nga pangintindi buy paran mani anak pun sa mani bagay tungkul kan Bapan Namalyari. Gawan pansabin yuy idi ya kamuyuy Kautusan ya mam-i kamuyun kabiyasnan buy kapêtêgan.

21 Panturwanan yuy kaatag, pakan a yu pandaygên na panituru yu. Mapangaral kaw wa agana kaw manakaw, pakan mapanakaw kaw naman.

22 Pansabin yuy agana makikanayun, pakan makikanayun kaw naman. Kakasulapwan yuy mani diyusdiyusan na panulimênên mani alwan Judio, pakan mapanakaw kaw sa mani templu la. 23 Pan-ipalangka yuy idi kamuyuy Kautusan, pakan sa kapamilatan a yu panunul sa Kautusan, pallamusun yu si Bapan Namalyari. 24 Kaparisun nakasulat, “Gawan sa nadawak ka pandaygên yun mani Judio, pandustakên mani alwan Judio ya lagyun Bapan Namalyari.”†

25 Sikaw wa kaparisu kun Judio, maniwala kaw wa gawan tuli kaw, tawu kaw Bapan Namalyari. Nu pansunulun yuy Kautusan, pêtêg ga dilag ulagay pangatuli yu. Nuwa nu a yu pansunulun na Kautusan, para kaw êt asê tuli. 26 Agyan alwan tuli ya mani alwan Judio, nu mapanunul sila sa panipadyag Kautusan, alwa nayin masabi tamun para silaynan tuli? 27 Sikaw wa mani Judioy tuli buy tanda yinay Kautusan pakan a yu pansunulun, atulun kaw mani tawuy asê tuli, gawan agyan a la tanday Kautusan, pandaygên lay mani pan-ipadyag Kautusan.

28 Ya pangaJudion gisay tawu, alwan kay sa layi na buy sa pangatuli na sa lawini. 29 Nun a, ya pêtêg Judio sabay ya tawuy nibayuy bêkê sa kapamilatan Ispiritun Bapan Namalyari, alwan sa kapamilatan panunul sa Kautusan. Ya pandayêw sa parabayduy tawu, alwan ubat sa kaparisu nan tawu, nun a ubat kan Bapan Namalyari.

3

1 Dat paradi ya pan-isipin yu, “Sabêt ta nabang mani in-anak Judio? Buy sabêt ta ulagan pangatuli la?” 2 Ati yaman na ipakitbay ku kamuyu. Malakêy nabang la! Mumuna sa kaganawan, ya mani Judio, sabay silay pinitiwalan Bapan Namalyari un sabi na.

3 Nuwa gawan dilag dakun umnu kallay asê tapat, dat panisipin yu êt ta talibatukan Bapan Namalyari ya mani pangaku na. 4 Alwan pêtêg ga abiin! Gawan agyan malaram ma kaganawan tawu, pilmin tapat si Bapan Namalyari kaparisun sinabin David

† **2:24** 2:24 Isaias 52:5.

kan Bapan Namalyari sa kasulatan,
“Mapagpapêtgan na tapat ka sa kapamilatan mani sabi mu,
buy agyan sabêt ta isangkan la kamu, pawan makitan na ustu ka.”*
5 Dat paradi ya pan-isipin yu,
“Gawan sa kadawakan na pandaygên tamu, makitan na katinêkan Bapan Namalyari. Kabay nu parusan na kitamu, a ya makatuynungan.” 6 Asê pêtêg ga abiin! Ta nu asê atulan Bapan Namalyari sikitamun mani Judio, ipakun na saantun atulan na mani tawu sa babun luta?
7 Dat dilag gaman magsabin paradi, “Nu sa kapamilatan kalaraman ku luyang maparangalan si Bapan Namalyari, tagawan luyang makitan na tapat ya, siyan parusan naku yapun bay bilang gisay makasalanan ta?”
8 Nu parabaysên na pansabin yu, paran pansabin yinay, “Manyag kitaminan manyag nadawak ta unuwa luyang maparangalan si Bapan Namalyari.” Pinasabtan parabaysên ya pan-ituru yan ayun sa mani tawuy mandustak kanyan. Si abiin silay mani tawu, sêpat silan parusan Bapan Namalyari.

Makasalanan ya kaganawan tawu

9 Sabêt amêsên na masabi tamu? Mas mangêd kitamu nayin mani Judio sa mani alwan Judio? Asê! Ta impatanda kina kamuyu ya si kaganawan tawuy idi sa lalên kapangyarian kasalanan, Judio yaman o alwan Judio. 10 Kaparisu yabay abituy idi sa Kasulatan,
“Ayin matinêk sa pangêlêw Bapan Namalyari, ayin, agyan kay gisa.
11 Ayin makaintindi tungkul kan Bapan Namalyari,
ayin mangkap kana.
12 Ya kaganawan tawu, nagpabukut kan Bapan Namalyari
buy napakadyag ayin pukat.
Ayin manyag mangêd, ayin, agyan kay gisa.†
13 Ya bêbêy la, paran nabatay pamilbêngan na nakabuklat.
Ya pagsabi la, pawan kapamurayitan.‡
Buy paran ditan utan ya manumawas sa bêbêy la.§
14 Napnun pamitubêy buy pamustak ka bêbêy la.*
15 Sa pêpêrad da sangkan, tambêng silan mamatin tawu.
16 Agyan antuy lakwên la, mapanira buy mapamasakit sila.
17 Buy a la tanday mangêd da pamikiawyun sa kaparisu lan tawu.†
18 Ayin silan limu kan Bapan Namalyari.”‡
19 Amêsên, tanda tamina nu sabêt man na idi sa Kautusan, pansabin na abitu sa mani Judioy idi sa aypan Kautusan amên ayin maisangkan na sisabêt man. Tagawan na kaganawan tawu, managut sila kan Bapan Namalyari, Judio yaman o asê. 20 Tagawan ayin sisabêt man na pan-ituwad Bapan Namalyarin matinêk sa kapamilatan panunul sa Kautusan, nun a panipakit Kautusan na makasalanan na tawu.
21 Nuwa amêsên, impatanday nan Bapan Namalyari nu parasaantu nan pan-ituwad matinêk ka tawu. Alwan sa kapamilatan panunul sa Kautusan.

* **3:4** 3:4 Mani Kanta 51:4. † **3:12** 3:12 Mani Kanta 14:1-3; 53:1-2. ‡ **3:13** 3:13 Mani Kanta 5:9. § **3:13** 3:13 Mani Kanta 140:3. * **3:14** 3:14 Mani Kanta 10:7. † **3:17** 3:17 Isaias 59:7-9. ‡ **3:18** 3:18 Mani Kanta 36:1.

Ya Kautusan buy mani insulat
propetay magpapêtêg tungkul di.
22 Pan-ituwad Bapan Namalyarin
matinêk ya tawu sa kapamilatan
panampalataya kan Jesu Cristu.
Kabay ituwad nan matinêk
ya kaganawan manampalataya
kan Jesus, Judio yaman o asê.
Napiparisu silayna. 23 Tagawan ya
kaganawan tawu, nangasalanan
buy ayin nakaduwang sa matinêk
ka pamibiyaybiyay ya labay
Bapan Namalyari para kalla.
24 Nuwa gawan sa kangêdan
nakêm Bapan Namalyari, in-
tuwad na kitamun matinêk sa
kapamilatan Cristu Jesus ya sabay
ya nangatbus kantamu. 25 In-utus
Bapan Namalyari si Jesus baydi
sa babun luta amên iandug nay
sarili na. Buy sa kapamilatan
daya na sên nati ya sa kurus,
mapatawad day kasalanan ka-
ganawan tawuy manampalataya
kana. Dinyag Bapan Namalyari
ya abiin amên pagpapêtgan na
matinêk ya. Tagawan sabitun
nuna, binênbênan nay tubag na
buy pinaulayan nay kasalanan
na dinyag mani tawu ya sêpat
dayi parusan na sila. 26 Nuwa
amêsên, sa kapamilatan pamayad
Jesus sa mani kasalanan tamu,
pinagpapêtgan Bapan Namalyari
ya matinêk ya, ta intuwad
nan matinêk ya mani tawuy
nanampalataya kan Jesus.

27 Kabay ayin kitamun maipag-
maragul, gawan intuwad kitamun
Bapan Namalyarin matinêk al-
wan gawan sa panunul tamu sa
Kautusan, nun a sa kapamilatan
panampalataya tamu kan Jesus.
28 Tagawan malinaw wa kay sa
kapamilatan panampalataya pan-
ituwad Bapan Namalyarin mat-
inêk ka tawu buy alwan sa ka-
pamilatan panunul sa Kautusan.
29 Si Bapan Namalyari, alwan kay
Bapan Namalyari yan mani Ju-
dio, nun a Bapan Namalyari ya
êt mani alwan Judio, gawan Ba-
pan Namalyari yan kaganawan.
30 Tagawan kay gigisay Bapan Na-
malyarin mani Judio buy alwan
Judio buy parisu na silan ituwad
matinêk sa kapamilatan panam-
palataya la kan Jesus. 31 Dat
paradi ya pan-isipin yu, “Gawan
sa panampalataya tamu kan Jesus,
ayin pukat ta Kautusan.” Asê
pêtêg ga abiin, nun a luyang tamu
pun êt bay madyag ga mani pan-
ipadyag Kautusan.

4

Dinyag alimbawa si Abraham

1 Amêsên, isipin tamuy ni-
nunu tamun si Abraham nu
parasaantu yan naituwad mat-
inêk sa pangêlêw Bapan Namal-
yari. 2 Nu pan-ituwad yan Bapan
Namalyarin matinêk sa kapami-
latan mangangêd da diyag na,
dilag gina dayin maipagmaragul.
Nuwa sa kapêtêgan, ayin yan
maipagmaragul kan Bapan Na-
malyari. 3 Tagawan idi sa Kasula-
tan, “Nanampalataya si Abraham
kan Bapan Namalyari. Kabay
intuwad nayan matinêk.”*

4 Alimbawa, ya pan-idin sa gisay
tawuy mag-ubra, alwan degalu,
nun a upa. 5 Nuwa tanda tamu
ya tawuy asê mag-ubra, alwan
upay matanggap na, nun a de-
galu. Para êt bayduy tawuy man-
gasalanan. Pan-ituwad yan Bapan
Namalyarin matinêk gawan sa
panampalataya na, alwan gawan
sa mangangêd da diyag na, ta de-
galu kanay abiin. 6 Para êt baysên
na labay sabin Arin David sabitun
sinabi nay pinagpalay tawuy in-
tuwad matinêk Bapan Namalyari
alwan gawan sa mangangêd da
diyag na. 7 Ya sinabi na,

* **4:3** 4:3 Genesis 15:6.

"Pinagpalay tawuy pinatawad dan
Bapan Namalyari ya pallabag na buy inlitêp Bapan
Namalyari ya kasalanan na.
8 Pinagpalay tawuy intuwad dan
Bapan Namalyarin ayin
kasalanan."†
9 Ya pagpapalay abiin, alwan
kay para sa mani Judioy tinuli,
nun a para êt sa mani alwan
Judioy asê tinuli. Tanda tam-
inay ati ta sinabi ya kamuyuy,
"Nanampalataya si Abraham kan
Bapan Namalyari. Kabay intuwad
nayan matinêk."‡ 10 Buy sabitun
intuwad matinêk si Abraham, a
yapun tinuli. 11 Nanampalatayay
na pun si Abraham bayu ya tinuli.
Buy abituy panuli kana, kay pami-
pakit ta matinêk kina gawan sa
panampalataya na. Kabay pinag-
bapa yan kaganawan manam-
palataya kan Jesus ya asê tinuli,
tagawan sabitun nanampalataya
sila, intuwad silan Bapan Namal-
yarin matinêk. 12 Buy siya êt
ta pinagbapan mani Judioy alwan
kay tinuli nun a nanampalataya êt
kaparisun ninunu tamun si Abra-
ham ya nanampalataya kan Ba-
pan Namalyari bayu yapun tulin.

Ya Pangakun Bapan Namalyari kan Abraham

13 Impangakun Bapan Namal-
yari kan Abraham buy sa layi
nay mapagmana lay babun luta.
Impangakun Bapan Namalyari
kallay abiin, alwan gawan sa
panunul na sa Kautusan nun a
intuwad yan Bapan Namalyarin
matinêk gawan sa panampalataya
na. 14 Nu kay ya mani manunul
sa Kautusan ya makapagmana sa
impangakun Bapan Namalyari,
ayin ulagay panampalatayan
tawu buy ayin pukat ta pangaku
na. 15 Ta ya Kautusan sabay
ya sangkan ikatubag Bapan
Namalyari sa mani tawuy asê
manunul sa Kautusan. Nu ayin
Kautusan, ayin êt pallabag.
16 Kabay nakabatay ya pan-
gakun Bapan Namalyari sa
panampalataya amên magin
degalu nay abiin. Buy pilmin
matanggap kaganawan layin
Abraham ya impangaku na, al-
wan kay mani Judioy idi sa aypan
Kautusan, nun a agyan na mani
alwan Judioy manampalataya êt
kaparisun Abraham ya pinagbapa
tamun kaganawan. 17 Kaparisun
pansabin Bapan Namalyari sa
Kasulatan, "Dinyag katan bapan
malakêy bansa."§ Kabay sa
pangêlêw Bapan Namalyari,
si Abraham ma bapa tamu.
Buy ya Bapan Namalyari ya
panampalatayanan Abraham,
sabay êt ta Bapan Namalyari ya
mamabyay sa nangamamati buy
manyag mani bagay ya ayin pun.
18 Buy agyan ayin nan pag-
asan makaanak si Abraham, nani-
wala yapun êt ta magin bapa yan
malakêy bansa, tagawan paradi
ya sinabin Bapan Namalyari kana,
"Kasin lakên mani bêtêwên na
magin layi mu."* 19 Dinalan nay
tawun Abraham awlagi. Kabay
a yina kababa buy layus êt
si Sara ya asawa na. Nuwa
agyan paraman baydu, asê nan-
gaynay panampalataya na. 20 A
ya nagluway nakêm sa impan-
gakun Bapan Namalyari kana,
nun a luyang pun pinumas-êy
ya panampalataya na. Buy
nangulimên yapun êt kan Ba-
pan Namalyari, 21 gawan napilmi
yan tuparên Bapan Namalyari
ya impangaku kana. 22 Kabay
gawan sa panampalatayan Abra-
ham, intuwad yan Bapan Na-
malyarin matinêk. 23 Ya sabi
ya "intuwad Bapan Namalyarin

† **4:8** 4:8 Mani Kanta 31:1-2. ‡ **4:9** 4:9 Genesis 15:6. § **4:17** 4:17 Genesis 17:5. * **4:18** 4:18 Genesis 15:5.

matinêk,” alwan kay para kana,
24 nun a para êt kantamu. Pan-
ituwad kitamun Bapan Namal-
yarin matinêk gawan nanam-
palataya kitamu kan Bapan Na-
malyari ya nanguman namabyay
kan Jesus ya Panginuun tamu.
25 Impapati si Jesus gawan sa
mani kasalanan tamu buy pin-
abyay yan manguman Bapan Na-
malyari amên maituwad kitamun
matinêk sa pangêlêw na.

5

Dilag kitaminan mangêd da pamikibêtêk kan Bapan Namalyari

1 Kabay amêsên, gawan in-
tuwad kitaminan matinêk sa
kapamilatan panampalataya
tamu, dilag kitaminan mangêd da
pamikibêtêk kan Bapan Namal-
yari sa kapamilatan Panginuun
Jesu Cristu. 2 Sa kapamilatan
Jesus buy panampalataya kana,
pandanasên tamu amêsên na
kangêdan Bapan Namalyari. Buy
matula kitamu gawan napilmi
kitamun mapagkaawyun tamu si
Bapan Namalyari sa kadakilaan
na. 3 Alwan kay abiin. Pan-
ikatula tamu êt ta mani kasakitan
na pandanasên tamu, gawan
sa kapamilatan abiin, managêy
kitamun pamibabata. 4 Buy
ya pamibabata, managêy yan
mangêd da ugali. Buy ya mangêd
da ugali, managêy yan kapilmiyan
na tuparên Bapan Namalyari ya
impangaku na. 5 Buy nu dilag
kitamun paradi ya kapilmiyan,
asina masiray nakêm tamu ta
impakapnu nayna sa bêkê tamuy
pangidu na sa kapamilatan
Ispiritu nay indin na kantamu.
6 Tagawan ayin kitamun
kaagyuwan miligtas sarili tamu
sa kaparusan. Buy sa takday
panawun, nati si Cristu para
sa mani makasalanan. 7 Kay
malagad da tawuy mamidin
biyay na alang-alang sa gisay
tawuy matinêk, agyan dilag lawês
mamidin biyay na alang-alang sa
gisay mangêd da tawu. 8 Nuwa
si Bapan Namalyari yaman,
impakit na kantamuy pangidu
na sa kapamilatan pamidin
Jesus un biyay na para kantamu
sabitun makasalanan kitamu pun.
9 Kabay amêsên, gawan intuwad
kitaminan Bapan Namalyarin
matinêk sa kapamilatan dayan
Jesus sa pangamati na, luyang
kitaminan napilmi ya miligtas
kitamu sa tubag Bapan Namalyari
sa kapamilatan Jesus. 10 Awlagi,
kapati kitamun Bapan Namalyari,
nuwa amêsên, in-udung nay
mangêd da pamikibêtêk tamu
kana sa kapamilatan pangamatin
Anak na. Buy gawan nanguman
nabyay si Cristu, luyang kitamun
napilmi ya miligtas kitamu. 11 Buy
alwan kay abiin. Matula kitamu
kan Bapan Namalyari tagawan sa
kapamilatan Panginuun tamun
Jesu Cristu, niuman kitamun
nibtêk kan Bapan Namalyari.

Si Adan buy si Cristu

12 Inlumatêng nga kasalanan
sa babun luta sabitun inlabag
Adan na utus Bapan Namal-
yari. Buy gawan sa kasalanan
na, dilag gan kamatyan na mani
tawu. Kabay mati ya kaganawan
tawu, gawan nangasalanan na
kaganawan. 13 Sabitun nuna,
bayu pun indin Bapan Namalyari
ya Kautusan kan Moises, dilag
ganan kasalanan na mani tawu
sa babun luta. Nuwa a na
pun intuwad kasalanan na abitu
gawan ayin pun na Kautusan.
14 Paraman baydu, ya kaganawan
tawu paubat kan Adan angga
kan Moises, nati sila agyan êt
ta mani tawuy asê nangasalanan
kaparisun pallabag Adan sa utus
Bapan Namalyari.

Ya dinyag Adan, malakêy
naidin sa biyay kaganawan
tawu. Ya dinyag Jesus, malakê
êt ta naidin sa kaganawan
tawu. 15 Nuwa asê miparisuy
dinyag Adan buy dinyag Jesus.
Tagawan sa pallabag Adan sa utus
Bapan Namalyari, dilag kamatyan
ya malakêy tawu. Nuwa sa
kapamilatan Jesu Cristu, luyang
yan nam-i un malakêy kangêdan
buy degalun Bapan Namalyari sa
malakêy tawu. 16 Asê pariparisuy
indin degalun Bapan Namalyari
sa indin kasalanan Adan. Ta ya
kasalanan Adan sabay ya nam-
in kaparusan. Nuwa ya degaluy
indin Bapan Namalyari, nam-i
yaman pamatawad buy nituwad
matinêk sa mani tawu agyan
malakêy kasalanan la. 17 Sa
kapamilatan pallabag Adan, dilag
gan kamatyan na kaganawan
tawu. Nuwa sa kapamilatan
naman dinyag Jesu Cristu, si
kaganawan tawuy nananggap
saganay kangêdan Bapan Na-
malyari buy degaluy pamituwad
nan matinêk kalla, mabyay silan
manambut sa kasalanan buy
kamatyan.
18 Buy nu parasaantun nam-
in pamarusa sa kaganawan tawu
ya pallabag Adan, ya matinêk
ka dinyag Jesus, nam-i yaman
êt pamituwad matinêk buy biyay
ya ayin katganan sa kaganawan
tawu. 19 Tagawan nu parasaan-
tun intuwad Bapan Namalyarin
makasalanan ya malakê sa ka-
pamilatan pallabag Adan, malakê
êt ta intuwad nan matinêk sa
kapamilatan panunul Jesus sa kal-
abayan Bapan Namalyari.
20 Indin Bapan Namalyari ya
Kautusan sa mani tawu amên
ipatanda na kallay malakêy
kasalanan la. Nuwa agyan
malakêy kasalanan la, luyang
êt taman inlumakêy kangêdan
Bapan Namalyari. 21 Ya kasalanan
na idi sa kaganawan tawu, nam-in
kamatyan. Nuwa sa kapamilatan
kangêdan Bapan Namalyari,
intuwad nan matinêk ka mani
nakibêtêk sa Panginuun tamun
Jesu Cristu amên mabiyan na
silan biyay ya ayin katganan.

6

Ya bayuy biyay kan Cristu

1 Dat paradi ya pan-isipin
yu, “Isundu tamu nayi ya
panyag kasalanan amên luyang
madagdagan na kangêdan
Bapan Namalyari kantamu?”
2 Alwan parabaydu! Ta ayin
nana kantamuy kapangyarian
kasalanan. Parasaantu kitamu
pun bumyay sa pangasalanan?
3 Pilmin tanda yina ya sabitun
nabawtismuwan kitamina gawan
sa panampalataya tamu kan
Jesu Cristu, kaawyun kitamina
sa kamatyan na. 4 Kabay sên
nabawtismuwan kitamu, bilang
nati kitamina buy in-ilbêng
kaawyun na. Sa pakapakun
baydu, nu parasaantun pinabyay
si Cristu sa kapamilatan dakilay
kapangyarian Bapa, mambumyay
kitamu êt un dilag bayun biyay.
5 Tagawan nu nakaawyun
kitamun Cristu sa pangamati
na, pilmin mabyay kitamun
manguman kaparisun panguman
nan pangabyay. 6 Tanda tamuy
ya mana tamun pangatawu,
impakuy na sa kurus kaawyun
Cristu amên mati ya kalabayan
lawini tamu. Buy a kitamina
maipus kasalanan. 7 Tagawan
na tawuy nati yana, a yina
mangasalanan. 8 Amêsên, nu nati
kitaminan kaawyun Cristu, mani-
wala kitamun mabyay kitamu êt
kaawyun na. 9 Tagawan tanda
tamuy si Cristu, nanguman yan
nabyay buy a yina manguman
mati. Ayin nan kapangyarian na
kamatyan kana. 10 Ya pangamati

na, kay kakamisan para sa
kasalanan mani tawu. Nuwa
amêsên, mambumyay ya para
kan Bapan Namalyari. 11 Kabay
ibilang yinan nati ya sarili yu
sa panyag kasalanan, nuwa
mambumyay para kan Bapan
Namalyari, tagawan nakibêtêk
kawna kan Jesu Cristu.

12 Agana yina ipaipus sa
kasalanan ya lawini yuy dilag
kamatyan amên a yina masunul la
nadawak ka kalabayan lawini yu.
13 Agana yu gamitin na sabêt man
na baagin lawini yu sa panyag
kasalanan bilang kasangkapan
sa panyag kadawakan. Nun a
bilang mani tawuy nati yana buy
nanguman pinabyay, iandug yuy
lawini yu kan Bapan Namalyari
bilang kasangkapan sa panyag
matinêk. 14 Tagawan a kawna
ipus kasalanan, gawan ayin
kawna sa aypan Kautusan, nun
a idi kawna sa kangêdan Bapan
Namalyari.

Mani ipus katinêkan

15 Dat paradi ya pan-isipin
yu, “Isundu tamu pun nayi ya
panyag kasalanan gawan idi
kitamina sa kangêdan Bapan
Namalyari buy ayin kitamina
sa aypan Kautusan?” Alwan
parabaydu! 16 A yu nayi tanda
ya nu magpasakup kaw sa sabêt
man, ipus kawnan pinagpasaku-
pan yu? Para êt baydu, nu
magpasakup kaw sa kasalanan,
ipus kawnan kasalanan ya si
kapisadsaran, ayin katganan na
kamatyan. Nuwa nu magpasakup
kaw kan Bapan Namalyari, ipus
kaw êt Bapan Namalyari ya si
kapisadsaran naman, matinêk
ka pamibiyaybiyay. 17 Nuwa
salamat kan Bapan Namalyari,
ta agyan ipus kaw kasalanan
sabitun nuna, amêsên buun
bêkê kawnan manunul sa aral la
inturu kamuyu. 18 Imbus kawna
sa kasalanan buy amêsên ipus
kawnan katinêkan.

19 Sa pagsabi ku kamuyu,
panggamitin kun alimbaway
tungkul sa ipus amên tambêng
kaw makapukat. Sabitun nuna,
gawan ipus kaw kasalanan, in-
andug yuy lawini yu sa kadinatan
buy kadawakan buy ingkakadus
yu pun na panyag parabaysên.
Nuwa amêsên, iandug yuy lawini
yu sa panyag kangêdan bilang
ipus katinêkan ya si kapisadsaran,
malinis sa pamibiyaybiyay.

20 Sabitun ipus kaw pun
kasalanan, ayin kaw pakyalam
sa matinêk ka pamibiyaybiyay.
21 Sabêt ta nabang yu sa manan
pamibiyaybiyay yu ya pan-
ikadêng-êy yu amêsên? Ya
kapisadsaran abitu, ayin kat-
ganan na kamatyan. 22 Nuwa
amêsên, imbus kawna sa
kasalanan buy nagin ipus kawnan
Bapan Namalyari. Ya kapisad-
saran ati, malinis sa pamibiyay-
biyay. Buy ya kapisadsaran
abiin, biyay ya ayin katganan.
23 Tagawan ya kabayaran mani
kasalanan sabay ya ayin katganan
na kamatyan. Nuwa ya degaluy
pan-idin Bapan Namalyari sabay
ya biyay ya ayin katganan sa
mani nakibêtêk kan Jesu Cristu
ya Panginuun tamu.

7

Imbus kitamina sa Kautusan

1 Mani mapatêl, tanda yuy Kau-
tusan na impasulat kan Moises.
Kabay mapukatan yuy idi sa ay-
pan Kautusan na gisay tawu, ka-
ban nabyay yapun. 2 Alimbawa,
ayun sa Kautusan tungkul sa mi-
asawa, ya gisay babayi ya di-
lag asawa, makas-êl ya sa asawa
na kaban nabyay ya asawa na.
Nuwa nu nati yay asawa na, mal-
yari yinan mag-asawan mangu-
man ta ayin nina sa aypan
Kautusan tungkul sa miasawa.

3 Kabay nu makiawyun ya sa
kaatag liyaki kaban nabyay pun
na asawa na, mangasalanan ni-
nan pamikikanayun. Nuwa nu
nati yay asawa na, ayin nina sa
aypan Kautusan tungkul sa mi-
asawa. Buy nu mag-asawa yan
manguman, a ya mangasalanan
pamikikanayun.
4 Para êt bayduy nalyari ka-
muyuy mapatêl. Sên niawyun
kaw sa pangamatin Cristu, im-
bus kawna sa kapangyarian Kau-
tusan. Amêsên, kay kan Jesu
Cristu kaw ya nabyay manguman
amên manyag kitamun mangêd
para sa ikaulimên Bapan Namal-
yari. 5 Sabitun mambumyay ki-
tamu pun sa kalabayan lawini
tamu, suspu pun pinêw Kautu-
san ya kalabayan lawini tamu
ya nangipus kantamu. Kabay
nanyag kitamun mani bagay ya
si kapisadsaran, ayin katganan
na kamatyan. 6 Nuwa amêsên,
ayin kitamina sa aypan Kautu-
san ya manan pansunulun tamu,
tagawan nati kitamina sa Kautu-
san. Kabay amêsên sa bayun
biyay tamu, maglingkud kitamina
kan Bapan Namalyari sa kapami-
latan Ispiritu na, alwan sa ka-
pamilatan panunul sa Kautusan.

Ya kautusan buy kasalanan

7 Dat paradi ya pan-isipin yu,
"Nadawak ya Kautusan, gawan ati
ya pangubatan kasalanan." A ku
pansabin na nadawak ya Kautu-
san! Ta nu ayin Kautusan, a ku
dayi tanda nu sabêt ta kasalanan.
Alimbawa, nu asê sinabin Kautu-
san na "Agana mu pagnasên na
alwan kamu,"* a ku dayi tanda ya
kasalanan awêd da pagnasa kun
alwan kangku. 8 Nuwa gawan
sa Kautusan, natandan kuy idi
kangkuy kaganawan pagnasa. Ta
nu ayin Kautusan, ayin kitamu
êt pagkasalanan. 9 Sabitun nuna,
mambumyay yakun ayin tanda
sa kasalanan. Nuwa sên natan-
dan kuy Kautusan, natandan kuy
makasalanan naku awêd buy
naatulan nakina dayin ayin kat-
ganan na kamatyan. 10 Kabay ya
Kautusan na mam-i dayi kangkun
biyay, siyan sabay pun êt ta
nam-i kangkun ayin katganan na
kamatyan. 11 Kabay napurayit
taku tagawan a ku agyun sunulun
na kaganawan utus buy naatu-
lan nakinan ayin katganan na
kamatyan. 12 Agyan parabaydu,
banal ya Kautusan buy balang
utus ya idi baydu, banal, matinêk,
buy mangêd.
13 Dat paradi ya pan-isipin yu,
"Ya labay sabin awêd, mangêd
da Kautusan Bapan Namalyari
ya sabay ya nam-in kamatyan
kangku." Asê pêtêg ga abiin!
Ta ya nam-in kamatyan kangku
sabay ya kasalanan ku. Tagawan
sa kapamilatan mangêd da Kau-
tusan Bapan Namalyari, naatulan
nakinan ayin katganan na ka-
matyan. Kabay gawan sa Kau-
tusan, natandan ku nu sabêt ta
kasalanan buy nu parasaantun
kadawak ka ati.

Ya luway kabilyan mani tawu

14 Tanda tamuy ya Kautusan,
ubat sa Ispiritun Bapan Namal-
yari. Nuwa siku, kay tawu buy
ipus kasalanan. 15 A ku ma-
pukatan na sarili ku. Gawan
ya mangangêd da bagay ya labay
kun daygên, a ku madyag. Nuwa
ya mani bagay ya a ku labay
daygên, sabay ya pandaygên ku.
16 Buy nu a ku labay ya mani pan-
daygên kuy nadawak, makiayun
nakun mangêd yabay ya pans-
abin Kautusan. 17 Kabay alwan
sikuy manyag nadawak, nun a
ya kalabayan lawini ku ya sabay
ya manyag kasalanan. 18 Tanda
kuy ayin mangêd da manugêl sa

* **7:7** 7:7 Exodo 20:17; Deuteronomio 5:21.

lawini ku, gawan agyan labay
kun manyag mangêd, siyan a ku
madyag. 19 Gawan baysên, ya
mangêd da labay kun daygên,
siyan a ku madyag. Nuwa ya
mani nadawak ya a ku labay
daygên, siyan sabay yaman na
pandaygên ku. 20 Nu pandaygên
ku man na a ku labay daygên,
alway nan sikuy taganan manyag
abiin, nun a ya kalabayan lawini
kuy manyag kasalanan.
21 Kabay ati ya natandan ku
sa sarili ku. Nu labay kun
manyag mangêd, pampilitin
nakun kadawakan na idi kangku.
22 Sa lalên bêkê ku, kapapaidu
kangkuy Kautusan Bapan Na-
malyari. 23 Nuwa dilag gakun
makitan na kaatag kapangyarian
ya idi kangku ya manalungat sa
isip ku. Sabay ya kapangyarian
kasalanan na idi sa lawini ku ya
mangipus kangku. 24 Makalunus
sakun kayêk! Ta ya kapisadsaran
kalabayan lawini ku sabay ya ayin
katganan na kamatyan. Kabay
sisabêt ya mamiligtas kangku?
25 Salamat kan Bapan Namalyari
gawan siyay namiligtas kangku
sa kapamilatan Jesu Cristu ya
Panginuun tamu!
Ati ya kabilyan ku. Ya isip ku,
ipus Kautusan Bapan Namalyari.
Nuwa ya kalabayan lawini ku,
ipus kapangyarian kasalanan.

8

*Pamibiyaybiyay ayun sa Ispiri-
tun Bapan Namalyari*

1 Kabay amêsên, asina atulan
parusay nakibêtêk kan Cristu Je-
sus. 2 Tagawan sa kapamila-
tan kapangyarian Ispiritun Ba-
pan Namalyari ya nam-in biyay
kantamu, gawan sa pamikibêtêk
tamu kan Cristu Jesus, imbus kita-
mina sa kapangyarian kasalanan
buy kamatyan. 3 Ya Kautu-
san, asê makapitas kapangyarian
kasalanan sa biyay tamu, gawan
maynay lawini tamu sa kalabayan
na. Nuwa si Bapan Namalyari,
intas nay abiin sabitun in-utus
nay sarili nan Anak ya nagwangis
tawu amên magin andug para sa
mani kasalanan tamu. Sa paka-
pakun baydu, intas Bapan Namal-
yari ya kapangyarian kasalanan
kantamu. 4 Dinyag Bapan Na-
malyari ya abiin amên ya pan-
ipadyag Kautusan, madyag tamun
mani mambumyay ayun sa pan-
gawyun Ispiritun Bapan Namal-
yari buy alwan ayun sa kalabayan
lawini tamu.
5 Tagawan ya mani tawuy
mambumyay ayun sa kalabayan
lawini la, ayin silan kaatag
pan-isipin, nun a ya kalabayan
lawini la. Nuwa ya tawuy
mambumyay ayun sa pangawyun
Ispiritun Bapan Namalyari, ayin
silan kaatag pan-isipin, nun a
ya kalabayan Ispiritun Bapan
Namalyari. 6 Ya kapisadsaran
panunul sa kalabayan lawini,
sabay ya ayin katganan na
kamatyan. Nuwa ya kapisadsaran
panunul sa kalabayan Ispiritun
Bapan Namalyari, sabay ya
kapatêtbêkan buy biyay ya ayin
katganan. 7 Gawan nu sisabêt
man na manunul sa kalabayan
lawini na, pangkalabanên na si
Bapan Namalyari, tagawan a ya
kalabay manunul sa Kautusan
Bapan Namalyari, buy taganan
a na madyag. 8 Kabay ya tawuy
mambumyay ayun sa kalabayan
lawini, a ya kapapaidu kan Bapan
Namalyari.
9 Nuwa sikaw, a kawna mam-
bumyay ayun sa kalabayan law-
ini yu, nun a ayun sa pan-
gawyun Ispiritun Bapan Namal-
yari, tagawan pêtêg manugêl ka-
muyuy Ispiritu na. Nu ayin
sa gisay tawuy Ispiritun Cristu,
alwa yan kan Cristu. 10 Nuwa
gawan idi ya kamuyu si Cristu,

agyan mati ya lawini yu gawan
sa kasalanan, nabyay ya ispir-
itu yu, gawan intuwad kaw Ba-
pan Namalyarin matinêk. 11 Buy
gawan manugêl kamuyuy Ispiri-
tun Bapan Namalyari ya nangu-
man namabyay kan Jesu Cristu,
siya êt ta mam-in biyay sa lawini
yuy dilag kamatyan. Daygên nay
ati sa kapamilatan Ispiritu nay
manugêl kamuyu.
12 Kabay mani mapatêl, kay-
langan aganayna bumyay ayun
sa kalabayan lawini tamu.
13 Tagawan nu mambumyay kaw
ayun sa kalabayan lawini yu,
mati kaw. Nuwa nu a yina
daygên na kalabayan lawini
yu sa kapamilatan Ispiritun
Bapan Namalyari, mabyay kaw.
14 Tagawan na mani tawuy
pan-awyunan Ispiritun Bapan
Namalyari, sabay silay mani anak
Bapan Namalyari. 15 Tagawan na
Ispirituy tinanggap yu, Ispiritu
yan Bapan Namalyari ya nanyag
kamuyun mani anak na, alwa
yan gisay ispiritu ya manyag
kamuyun malimu. Kabay sa
kapamilatan Ispiritun Bapan Na-
malyari, mabêg taminan "Bapa"
ya Namalyari. 16 Ya Ispiritun
Bapan Namalyari buy ya ispiritu
tamu, parisun mamipapêtêg ga
mani anak kitaminan Bapan
Namalyari. 17 Buy gawan mani
anak kitaminan Bapan Namal-
yari, mapagkaawyun tamina si
Cristu sa pamanay in-il-an Bapan
Namalyari. Tagawan mibabata
kitamu kaparisun Cristu sabitun
nuna amên parangalên kitamu êt
kaawyun na sa lumatêng nga allu.

Ya mamangêd da kabilyan sa lumatêng nga allu

18 Para kangku, ya mani kasak-
itan na mangadanasan tamu sa
biyay ya ati, asê maiparisu sa
karangalan na ipadanas lanu kan-
tamun Bapan Namalyari. 19 Ta
si kaganawan pinalyarin Bapan
Namalyari, nasabêksabêk silayna
sa pamipakilalan Bapan Namal-
yari nu sisabêt ya mani anak na.
20 Tagawan ya kaganawan pinal-
yarin Bapan Namalyari, a sila
nidaus sa kabilyan na labay Ba-
pan Namalyari para kalla. Nalyari
ya ati gawan abiin ya kalabayan
Bapan Namalyari, alwan gawan
sa labay la. Nuwa agyan para-
man baydu, dilag pun kapilmiyan
21 ya ibus na êt ta kaganawan
pinalyari ubat sa kapangyarian
kamatyan, buy makaawyun sila êt
sa mani anak Bapan Namalyari
ya dilag mamangêd da kabilyan.
22 Tanda tamuy angga amêsên ya
kaganawan pinalyari, nag-arayan
sa sakit kaparisun gisay babayi ya
manganak. 23 Buy alwan kay ka-
ganawan pinalyari ya magkasakit.
Nun a agyan sikitamuy nanang-
gap sa nunan degalun Bapan
Namalyari ya sabay ya Ispiritu
na, magkasakit kitamu êt kaban
mangêtêng kitamun ibayuy law-
ini tamu buy ipakilalan Bapan Na-
malyari ya sikitamuy mani anak
na. 24 Ta paubat sabitun inlig-
tas kitamu, dilag kitaminan pan-
asaan. Nuwa nu natanggap tami-
nay pan-asaan tamu, ayin kitami-
nan pan-asaan, ta idi ya kantamu.
25 Nuwa nu ayin pun na pan-asaan
tamu, mangêtêng kitamun dilag
pamibabata.

26 Para êt baydu, nu mayna ki-
tamu, pansawpan kitamun Ispir-
itun Bapan Namalyari. A tamu
tanda nu sabêt ta ipanalangin
tamu, nuwa ya Ispiritu na sabay
ya makilunuslunus kan Bapan Na-
malyari para kantamu sa kapami-
latan ayêng-êt ta a tamu agyun
sabin. 27 Buy si Bapan Namal-
yari ya mangusisa sa bêkê tamu,
tanda na êt ta pan-isipin Ispiritu
na tagawan sabay ya makisabi
kan Bapan Namalyari ayun sa

kalabayan na para sa mani tawuy
pinili nan kay kana.
28 Tanda tamuy sa kaganawan
mangapalyari, manyag si Bapan
Namalyari para sa ikakangêd
mani mangidu kana ya binêg
na ayun sa labay nan malyari.
29 Tagawan sabitun nuna pun,
tanday nan Bapan Namalyari nu
sisabêt ya magin anak na. Buy ya
mani ati, intalaga nan miparisu sa
Anak nay si Jesus amên siyay ma-
gin panganay sa malakêy mipap-
atêl. 30 Kabay ya mani tawuy in-
talaga na sabitun nuna pun, binêg
na amên magin anak na. Buy ya
mani binêg na, intuwad nan mat-
inêk. Buy ya intuwad nan mat-
inêk, binyanan nan karangalan.

Ya pangidun Bapan Namalyari

31 Kabay nu isipin tamuy dinyag
Bapan Namalyari kantamu,
masabi tamuy gawan kakampi
tamu si Bapan Namalyari,
taganan ayin manambut laban
kantamu. 32 Nu ya sarili nan
Anak, a na in-imut, nun a indin
na amên mati para kantamu,
pilmin idin na êt kantamuy
kaganawan. 33 Sikitamuy mani
pinilin Bapan Namalyari, sisabêt
ya malyarin magsabin dilag kita-
mun kasalanan? Ayin, tagawan
si Bapan Namalyari ya nituwad
kantamun matinêk. 34 Sisabêt ta
makaatul parusa kantamu? Ayin,
tagawan mismun si Cristu Jesus
ya nati para kantamu. Buy alwan
kay abiin, inuman yan pinabyay
buy idi ya amêsên sa wanan
Bapan Namalyari ya makisabi
para kantamu. 35 Sisabêt ta
makapisyay kantamu sa pangidun
Cristu? Ayin, agyan makadanas
kitamun kagulwan, kasakitan, pa-
masakit, layang, ayin maiyaming,
nadawak ka kabilyan, o agyan
kamatyan. 36 Kaparisun idi sa
Kasulatan,

"Gawan kamuy Panginuun, pawa
kay idi sa nadawak ka ka-
bilyan.
Para kay mani tupay
katatên."*

37 Nuwa agyan paradi ya ka-
bilyan tamu, pilmin manambut
kitamu sa kapamilatan Cristu ya
mangidu kantamu. 38-39 Tagawan
napilmi yakun ayin makapisyay
kantamu sa pangidun Bapan Na-
malyari, agyan kamatyan o biyay,
mani ang-el o nangadadawak ka
ispiritu, ya mangapalyari amêsên
o lanu, ya mani dilag kapang-
yarian, ya mani idi sa katag-ayan
o sa kalalêan, o sabêt pun na
mani pinalyari sa buun babun
luta. Ayin taganan makapisyay
kantamu sa pangidun Bapan Na-
malyari ya pan-ipakit na kantamu
sa kapamilatan Cristu Jesus ya
Panginuun tamu.

9

Si Bapan Namalyari buy mani Israelita

1 Amêsên, sikuy nakibêtêk kan
Cristu, dilag gakun sabin ka-
muyuy pêtêg buy alwan kalara-
man ta pagpapêtgan Ispiritun Ba-
pan Namalyari sa nakêm kuy
pêtêg ga ati ya sabin ku. 2 Sadyay
lungkut ku buy mitalisay nakêm
ku 3 para sa mani kalayi kuy
kaparisu kun Judioy asê pun
manampalataya. Nu malyari ta
dayi, siku tana ya isumpan Ba-
pan Namalyari buy misyay kan
Cristu amên miligtas ta dayi
sila. 4 Ya mani Israelita, intuwad
silan Bapan Namalyarin anak na
buy impakit na kallay sawang
na. Nanyag si Bapan Namalyarin
mani kasunduwan buy indin na
kallay Kautusan. Tinurwanan na
silan pêtêg ga pangulimên buy

* **8:36** 8:36 Mani Kanta 44:22.

malakêy impangakun Bapan Na-
malyari kalla. 5 Ya pipuunpuu-
nan la ya pinilin Bapan Namal-
yari. Buy sên napakadyag tawu
si Cristu, naubat ya sa layi la. Si
Cristuy Namalyarin kaganawan,
sêpat yan ulimênên kanuman.
Awuy Panginuun.

6 Agyan malakê kallay asê
nanampalataya kan Jesus, asê
labay sabin na asina natupad
da pangakun Bapan Namalyari
tagawan alwan kaganawan layin
Israelita, maituwad pinilin Bapan
Namalyari. 7 Buy alwa êt
kaganawan ubat kan Abraham
ya maituwad mani anak Abra-
ham. Gawan sinabin Bapan
Namalyari kan Abraham, "Kay
mani anak ya ubat kan Isaac
ya maituwad layi mu."* 8 Labay
sabin alwan kaganawan anak
Abraham maituwad anak Bapan
Namalyari, nun a kay abitu silay
in-anak ayun sa pangakun Bapan
Namalyari kana. 9 Gawan paradi
ya impangakun Bapan Namalyari
kan Abraham, "Mag-udung ngaku
sa paradi ya panawun sa sumunul
la tawun buy dilag ganan anak ka
liyaki si Sara."†

10 Alwan kay abiin, nun a nal-
yari êt ta abiin sabitun nabuktut si
Rebecca sa kambal la anak na kan
Isaac ya ninunu yan. 11-12 Bayu
pun in-anak ka kambal, sinabi
yan Bapan Namalyari kan Re-
becca, "Maglingkud da anak muy
panganay sa ali na."‡ Sinabi yan
Bapan Namalyari ya abiin sabitun
ayin pun nadyag ga mangêd o
nadawak ka mani anak Rebecca
amên maipapêtêg nay ya pamili
na, asê nakaayun sa mangêd da
diyag tawu, nun a sa sarili nan
kalabayan. 13 Para êt bayduy
sinabin Bapan Namalyari sa Ka-
sulatan, "Kinaidwan kuy ali na ya
sabay si Jacob. Nuwa si Esau ya
kaka na, kinasulapwan kuya."§

14 Gawan di, dat sabin kaatag ya
asê matinêk si Bapan Namalyari.
Alwan parabaydu! 15 Tagawan
sinabi na kan Moises sabitun
nuna,
"Kalunusan kuy labay kun lunu-
san."*
16 Kabay ya pamilin Bapan Na-
malyari, alwan ayun sa kalabayan
tawu o sa panyag mangêd, nun
a sa lunus Bapan Namalyari.
17 Tagawan ayun sa Kasulatan,
sinabin Bapan Namalyari sa arin
Egipto, "Dinyag katan ari amên
sa kapamilatan daygên ku la-
ban kamu, maipakit kuy kapang-
yarian ku buy makilalay lagyu
ku sa kaganawan tawu sa babun
luta."† 18 Kabay kalunusan Bapan
Namalyari ya labay nan kalunu-
san buy pakdêyên nay ulun labay
nan pakdêyên.

*Ya tubag buy lunus Bapan Na-
malyari*

19 Dat paradi ya pan-isipin
kaatag, "Nu parabaydu, uysiyan
pan-atulun yapun Bapan Na-
malyari ya mani tawu sa mani
kasalanan la ta? Sisabêt ta
makasalungat sa kalabayan
na?" 20 Nuwa sisabêt ka amên
magdeklamun parabaysên kan
Bapan Namalyari? Kay pinalyari
kitamun Bapan Namalyari. Asê
malyarin sabin gisay pinalyari
sa namalyari kanay, "Uysiyan
pinalyari muku yan paradi ta?"‡
21 Maialimbawa tamuy abiin sa
gisay tawuy manyag banga. Ya
gisay tawuy manyag banga, dilag
yan karapatan agyan sabêt ta
labay nan daygên sa pila. Malyari
yan manyag luway kalasin
pamyanan na ubat sa gigisay

* **9:7** 9:7 Genesis 21:12. † **9:9** 9:9 Genesis 18:10; 18:14. ‡ **9:11-12** 9:11-12 Genesis 25:23.
§ **9:13** 9:13 Malakias 1:2-3. * **9:15** 9:15 Exodo 33:19. † **9:17** 9:17 Exodo 9:16. ‡ **9:20**
9:20 Isaias 29:16; 45:9.

buntun pila: ya gisa, panggamitin
sa kalutu buy ya gisay naman,
panggamitin sa inallu-allu.
22 Para êt baydu si Bapan
Namalyari. Dilag yan karapatan
manyag nu sabêt ta labay
na. Buy dilag yan karapatan
mamipakit kapangyarian na
buy mamipadanas tubag na sa
mani tawuy makasalanan ya
sêpat na dayin upudun. Nuwa
agyan sêpat nayna dayi silan
upudun, pinibabatan na sila pun
êt. 23 Dinyag nay abiin amên
ipakit nay sadyay kangêdan na
sa mani tawuy pangkalunusan
na ya sabay ya mani tawuy in-
il-an nayna sabitun nuna pun
amên parangalên na. 24 Buy
kabilang kitamu sa mani tawuy
binêg na, alwan kay ubat sa mani
Judio, nun a ubat êt sa alwan
Judio. 25 Paradi ya sinabin Bapan
Namalyari sa librun Oseas,

"Ya manan alwa kun mani tawu,
bêgên kinan 'mani tawu
ku.'
Buy ya manan a ku kinaid-
wan, bêgên kinan 'kakaid-
wan ku.'§

26 Baydu sa lugal la pinisabyanan
kun 'Alwa kataw tawu,'
bêgên silan mani 'anak Bapan
Namalyari ya nabyay.' "*

27 Buy tungkul laman sa mani
Israelita, sinabin Propeta Isaias,

"Agyan kasin lakê pun balas sa
agid dagat ya layin Israel,
kay pêpêrad da miligtas kalla.

28 Tagawan tambêng buy napilmi
ya pamarusa ya daygên
Panginuun
sa mani tawu sa babun luta."†

29 Sinabi êt Isaias,

"Ya Panginuun na Makapang-
yarian,
namitagan yan dakun umnuy
layi tamu.
Nu a na dayi dinyag ga abiin,
kaparisu kitamina dayin
balayan Sodoma buy bal-
ayan Gomorra ya naupud
dana."‡

Ya Israel buy Mangêd da Balita

30 Ati ya labay kun sabin. Ya
mani alwan Judioy asê nagpilit
magin matinêk, intuwad silan Ba-
pan Namalyarin matinêk gawan
sa panampalataya la kan Jesus.
31 Nuwa ya mani Judioy nagpilit
magin matinêk sa kapamilatan
panunul la sa Kautusan, a sila
nagin matinêk. 32 Uysiyan a sila
ya nagin matinêk ta? Tagawan
nagtiwala sila sa diyag la buy
a sila nanampalataya kan Jesu
Cristu. Nidumpul sila sa "batuy
mamakadumpul." 33 Kaparisun
abituy sinabin Bapan Namalyari
sa Kasulatan tungkul kan Cristu,

"Elêwên yu! Nikabit takun gisay
batu sa Zion ya kapidumpu-
lan mani tawu
angga sa mipalukub sila.
Nuwa ya manampalataya kana, a
ya mipakadêng-êy."§

10

1 Mani mapatêl kuway, ya labay
ku buy pan-ipanalangin ku kan
Bapan Namalyari, abituy miligtas
ta dayi ya mani kalayi kun Ju-
dio. 2 Magpapêtêg gakun labay-
labay lan pagsuywan si Bapan
Namalyari. Nuwa a la tanda nu
parasaantuy pêtêg ga kapapaidu
kan Bapan Namalyari. 3 Ta a la
tanda nu parasaantun ituwad Ba-
pan Namalyarin matinêk ka gisay
tawu buy nanyag silayna man sar-
ili lan paralan. Kabay a la sinunul
la paralan Bapan Namalyari amên
ituwad silan matinêk. 4 Ta a la
tanday sabay si Cristuy katuparan
Kautusan amên ya kaganawan

§ **9:25** 9:25 Hosea 2:23. * **9:26** 9:26 Hosea 1:10. † **9:28** 9:28 Isaias 10:22-23. ‡ **9:29** 9:29 Isaias 1:9. § **9:33** 9:33 Isaias 8:14; 28:16.

manampalataya kana, ituwad dan
Bapan Namalyarin matinêk.

Ya kaligtasan para sa kaganawan

5 Paradi ya impasulat kan Moises tungkul sa tawuy pan-ituwad
Bapan Namalyarin matinêk batay
sa Kautusan, "Ya tawuy manunul
sa kaganawan utus Bapan Namal-
yari, mabiyan yan biyay ya ayin
katganan."* 6 Paradi yaman ya
idi sa Kasulatan tungkul sa panga-
matinêk sa kapamilatan panam-
palataya, "Agana mina sabin sa
sarili muy 'Sisabêt ta magdakêy
sa langit'† amên lakwên si Cristun
ipayêpa baydi buy magsabi ya
nu parasaantu kitamun magin
matinêk? 7 Buy agana mu êt
sabin na kaylangan dilag pun
maku sa lugal nangamamati"‡
amên ipaimata si Cristu. 8 Nun a
pansabin Kasulatan,

"Ya Sabin Bapan Namalyari, idi yana kamuyu.
Idi baysên sa bêkê yu buy pansabin bêbêy yu."§

Ya Sabin Bapan Namalyari,
ayin kaatag nun a ya panam-
palatayay pan-ipangaral yan. 9 Nu
ipapêtêg mu sa arapan mani
tawuy "Si Jesus ya Panginuun"
buy manampalataya kan buun
bêkê ya inuman yan pinabyay
Bapan Namalyari, miligtas ka.
10 Tagawan pan-ituwad Bapan
Namalyarin matinêk ya tawuy
manampalataya kana un buun
bêkê buy pan-iligtas nay tawuy
magpapêtêg sa arapan mani
tawuy, "Si Jesus ya Panginuun."
11 Gawan idi sa Kasulatan, "Asê
mipakadêng-êy ya sisabêt man na
manampalataya kana."* 12 Ayin
pamikaatag ga Judio sa alwan
Judio. Gawan gigisay Panginuun
kaganawan buy pagpalên nan
sadyay lakê ya kaganawan
mamêg kana. 13 Tagawan idi sa
Kasulatan, "Nu sisabêt man na
mamêg sa Panginuun, miligtas
ya."†

14 Nuwa parasaantu silan
mamêg nu a sila pun manam-
palataya kana? Buy parasaantu
silan manampalataya nu a la pun
nalêngêy tungkul kana? Buy
parasaantu silan makalêngê nu
ayin mangaral kalla? 15 Buy
parasaantun mangaral ya tawu
tungkul kana nu asê in-utus?
Ati ya idi sa Kasulatan tungkul
sa mani in-utus na, "Mamangêd
êlêwên na pallumatêng mami-
patandan Mangêd da Balita."‡
16 Nuwa alwan kaganawan
nakalêngên Mangêd da Balitay
nanampalataya. Ta sabitun
nuna pun, sinabin propeta Isaias,
"Panginuun, paran ayin naniwala
sa in-aral yan."§

17 Kabay kay manampalatayay
tawu nu malêngê nay mangaral
Mangêd da Balita tungkul kan
Cristu. Buy malêngê na nu dilag
mangaral kana. 18 Dat paradi ya
pan-isipin kaatag, "Pêtêg nayin
asê pun nakalêngên Mangêd da
Balitay mani Israelita?" Alwan
pêtêg ga abiin! Nakalêngê
silayna, tagawan idi sa Kasulatan,

"Nalêngê sa kaganawan lugal la tunuy la,
buy ya pansabin la, nilatêng ngana angga sa katganan babun luta."*

19 Dat paradi ya pan-isipin kaatag,
"Ya mani Israelita, a la pun nayi
yaman mapukatan na Mangêd da
Balita tungkul kan Cristu?" Alwan
pêtêg ga abiin! Tagawan ayun

* **10:5** 10:5 Levitico 18:5. † **10:6** 10:6 Deuteronomio 30:13. ‡ **10:7** 10:7 Deuteronomio 30:13. § **10:8** 10:8 Deuteronomio 30:12-14. * **10:11** 10:11 Isaias 28:16. † **10:13** 10:13 Joel 2:32. ‡ **10:15** 10:15 Isaias 52:7. § **10:16** 10:16 Isaias 53:1. * **10:18** 10:18 Mani Kanta 19:4.

sa insulat Moises, sinabin Bapan
Namalyari kallay

"Paimunun kataw sa mani alwan
Israelita.
Patubagên kataw sa mani
tawuy ayin tanda."†

20 Buy buun pas-êy sinabin Isaias
ya pan-ipasabin Bapan Namalyari
tungkul sa mani alwan Judio,

"Nakitan nakun mani tawuy asê
mangkap kangku.
Impakilala kuy sarili ku
sa mani asê mamatang
tungkul kangku."‡

21 Nuwa tungkul laman sa Israel,
ati ya sinabin Bapan Namalyari,

"Nabuyut takinan mamêg buy
mangêtêng sa gisay bansay
nakdêy ya ulu
buy asê manunul kangku."§

11

Ya lunus Bapan Namalyari sa Israel

1 Dat paradi ya pan-isipin yu,
"Insakwil la nayin Bapan Na-
malyari ya layin Israel ya pinili
na?" Asê pêtêg ga abiin! Tanda
ku, ta siku man ni gisa kun Is-
raelita. Ubat taku sa layin Ben-
jamin ya ubat êt sa layin Abra-
ham. 2 Asê insakwil Bapan Na-
malyari ya layin Israel ya pinili
nayna sabitun umpisa pun. A
yu nayi tanday idi sa Kasulatan
ya pamikisabin mangêd Propeta
Elias kan Bapan Namalyari laban
sa mani Israelita? 3 Ati ya sinabi
na, "Panginuun, pinati lay mani
propeta mu buy inlasak lay mani
pamiandugan kamu. Kay siku tay
nitagan buy labay laku pun êt
patin."* 4 Nuwa ati ya pikitbay
Bapan Namalyari kana, "Namipa-
pawa kun pituy libuy mani Is-
raelitay para kangku ya asê nan-
gulimên sa diyusdiyusan ya si
Baal.†" 5 Para êt baydu amêsên.
Dilag pun mani nitagan na Is-
raelitay pinilin Bapan Namalyari
gawan sa kangêdan na. 6 Amêsên,
ya pamili na kalla, alwan gawan
sa mangêd da diyag la, nun a
gawan sa kangêdan Bapan Na-
malyari. Tagawan nu sa mangêd
da diyag la ya pamili na kalla,
asina malyarin sabin na gawan sa
kangêdan Bapan Namalyari.

7 Ya labay sabin abiin, agyan
nagpilit ta mani Israelitan ituwad
silan Bapan Namalyarin matinêk,
a la pun êt naduwang nga abiin.
Kay mani pinilin Bapan Namal-
yari ya nakaduwang. Nuwa ya
kaatag Israelita, pinakdêy nay ulu
la. 8 Kaparisun abituy idi sa
Kasulatan,

"Dinyag silan Bapan Namalyarin
ayin nakêm.
Buy angga amêsên, para silan
bulag o asê kalêngê sa
kapêtêgan."‡

9 Sinabi êt David da tungkul kalla,

"Ya pagpesta la sabay ya pakadyag
paratay kalla.
Midumpul buy maparusan
sila.
10 Mabulag sila ta dayi
buy mangakukuba sa sadyay
kasakitan kaban nabyay
sila."§

11 Dat paradi ya pan-isipin yu,
"Nidumpul la mani Judio gawan
a sila nanampalataya kan Je-
sus. Labay sabin, mipakadawak
sila kanuman." Asê pêtêg ga
abiin! Nuwa gawan sa pallabag la,
nabiyan panawun na mani alwan

† **10:19** 10:19 Deuteronomio 32:21. ‡ **10:20** 10:20 Isaias 65:1. § **10:21** 10:21 Isaias 65:2.
* **11:3** 11:3 1 Ari 19:10; 19:14. † **11:4** 11:4 *Baal:* sabay ya diyusdiyusan mani Cananeo. 1 Ari 19:18 ‡ **11:8** 11:8 Deuteronomio 29:4; Isaias 29:10. § **11:10** 11:10 Mani Kanta 69:22-23.

Judio ya miligtas. Buy sa paka-
pakun baydu, mainggit ta mani
Judio.
12 Ya pallabag la, nam-in
maragul la nabang sa mani alwan
Judio, tagawan nabiyan silan
panawun na manampalataya kan
Jesus. Nuwa nu manampalatayay
na kan Jesus ya mani Judio, igit
pun bayduy nabang nga maidin
kalla.

Ya kaligtasan alwan Judio

13 Amêsên, ati ya sabin ku
kamuyuy mani alwan Judio.
Dinyag gakun apostul Bapan
Namalyari para kamuyu, buy
pan-ipagmaragul kuy tungkulan
ku. 14 Dat sa kapamilatan ati,
madyag kun magpadayag sa mani
kaparisu kun Judio amên man-
ampalatayay dakun umnu kalla
buy miligtas. 15 Ya pamisakwil
Bapan Namalyari sa mani Judio
sabay ya paralan amên ikasundu
kan Bapan Namalyari ya mani
tawu sa babun luta. Kabay
nu manampalatayay mani Judio
buy manguman silan tanggapên
Bapan Namalyari, para silaynan
pinabyay manguman.
16 Maiparisu tamuy mani Judio
sa ginêmês sa arina. Nu ba-
nal la ginêmês sa arina ya in-
andug kan Bapan Namalyari, para
êt bayduy buun arinay ginêmês.
Buy nu banal la gisay yamut
kayuy in-andug kan Bapan Na-
malyari, para êt bayduy sanga
na. 17 Ya mani Judio, maiparisu
sila sa gisay kayun ulibuy pinutus
sa dakun umnuy sanga, gawan a
sila nanampalataya. Buy sikaw
wa mani alwan Judio, maiparisu
kaw sa sangan ulibuy bêngat tan
tinumubu ya intumpang bilang
kasagilin pinutus sa sanga. Kabay
niawyun kaw sa mani kangêdan
Bapan Namalyari sa mani Judio.
18 Nuwa sikaw wa mani alwan
Judio, agana kaw magpadayêw
wa mas mangêd kaw sa mani
Judioy imparisu sa sangay pinu-
tus. Tagawan alwan sangay mam-
abyay sa yamut, nun a ya yamut
ta mamabyay sa sanga.
19 Paradi ya pan-isipin yu,
“Pinutus sila amên maitumpang
kay.” 20 Pêtêg ga abiin. Pinutus
sila gawan a sila nanampalataya
kan Cristu buy sikaw waman
na intumpang gawan nanam-
palataya kaw. Kabay agana kaw
magmatag-ay, nun a malimu kaw.
21 Tagawan nu pinutus Bapan
Namalyari ya namtêg sanga ya
sabay ya mani Judio, sikaw pun
nayi, pilmin putusun nakaw.
22 Disati makitan tamuy kangêdan
buy kaigpitan Bapan Namalyari.
Maigpit ya sa mani tawuy nanyag
kasalanan, nuwa mangêd ya
kamuyu nu manugêl kaw sa
kangêdan na. Nuwa nu asê,
sikaw man, putusun êt. 23 Buy
nu manampalatayay nay mani
Judio, itumpang silan manguman
sa puun kayu, gawan agyun
daygên Bapan Namalyari ya abiin.
24 Tagawan nu sikaw wa sangan
puun kayun ulibuy bêngat tan
tinumubu, naitumpang nakaw sa
intanêm ma puun kayun ulibu
agyan asê taganan pandaygên na
abiin, kapamitumpang mangu-
man Bapan Namalyari un mani
sangay manan pinutus sa intanêm
ma puun kayun ulibu.

*Si Bapan Namalyari ya mapal-
lunus sa kaganawan*

25 Mani mapatêl la alwan Ju-
dio, labay kun matandan yuy
gisay nakaliim ma kapêtêgan ya
kay babayu kun ipatanda ka-
muyu. Dat pan-isipin yuy ma-
mangêd kaw kaysa sa mani Ju-
dio. Nuwa agyan malakê sa mani
Judioy nakdêy ya ulu amêsên,
dilag katganan na panawun na
abiin, gawan kay pan-êngganan

miustuy bilang mani alwan Judioy manampalataya kan Cristu.
26 Pamakayarin abiin, miligtas ya
kaganawan Israelita kaparisun idi
sa Kasulatan,
“Maubat sa Zion ya Mamiligtas.
Itas nay kadawakan sa layin
Jacob.
27 Daygên kuy kasunduwan na ati
kalla,
itas kuy mani kasalanan la.”*
28 Gawan asê tinanggap mani
Judioy Mangêd da Balita tungkul
kan Jesus, napagkatubag silan
Bapan Namalyari amên sikaw
wa mani alwan Judio, mabiyan
kaw panawun miligtas. Nuwa
gawan ya mani Judioy pinilin Ba-
pan Namalyari, kaidwan na sila
pun êt gawan sa pangaku na sa
mani ninunu la. 29 Gawan na
pamêg Bapan Namalyari buy de-
galu na, asê magbayu. 30 Sikaw
wa mani alwan Judio, mana kaw
asê manunul kan Bapan Namal-
yari, nuwa kinalunusan nakaw
gawan asê nanunul la mani Ju-
dio. 31 Para êt bayduy mani
Judio ya sa kapakan a la panunul
kan Bapan Namalyari, kinalunu-
san na sila kaparisun lunus na
kamuyu. 32 Tagawan pinasawan
Bapan Namalyari ya magin ipus
kasalanan na kaganawan tawu
amên maipakit na kallay lunus na.

*Pangulimên kan Bapan Namal-
yari*

33 Sadyay kangêdan Bapan
Namalyari! Nalalêlalêy
kabiyasnan buy tanda na!
A tamu agyun intindin na
balang labay na buy dyag
na!
34 Sisabêt ta mamakatandan idi sa
isip Panginuun?
Sisabêt êt ta makapagpayu
kana?†
35 Sisabêt ta makapam-i kanan
dakun sabêt
amên ablasên nan utang nga
nakêm?‡
36 Tagawan ya kaganawan bagay,
ubat kana buy sa kapamila-
tan na buy para kana.
Ulimênên ya Bapan Namal-
yari kanuman! Awuy Pang-
inuun.

12

*Pamibiyaybiyay bilang manam-
palataya*

1 Kabay mani mapatêl, mak-
isabi yaku kamuyu alang-alang
sa sadyay lunus Bapan Namalyari
kantamu, idin yu kanay mani law-
ini yu bilang andug ga nabyay,
banal buy kapapaidu kana, ta
abiin ya pêtêg pangulimên kana.
2 Gana yu tubsun na mani pan-
daygên mani tawuy asê manunul
kan Bapan Namalyari, nun a pa-
sawan yun pawan ibayun Bapan
Namalyari ya isip yu amên matan-
dan yuy kalabayan na, nu sabêt ta
mangêd, ganap buy kapapaidu sa
pangêlêw na.
3 Gawan sa kangêdan Bapan
Namalyari kangku, pansabin ku
kamuyuy agana yu paulagan
na sarili yu un igit pun sa
ustu. Nun a, papakaisipin yuy
pêtêg yun kaagyuwan ayun sa
panampalatayay indin Bapan
Namalyari kamuyu. 4 Malakêy
partin lawini tamu, nuwa balang
parti, dilag sarisarilin pandaygên.
5 Para kitamu êt bayduy mani
manampalataya. Agyan malakê
kitamu, gigisay lawini tamu kan
Cristu, buy balang gisa kantamu
mibêbêtêk. 6 Magmikakanayun
na kaagyuwan na ubat kan
Bapan Namalyari buy pan-idigalu
na kantamuy abiin ayun sa
kangêdan na. Kabay gamitin

* **11:27** 11:27 Isaias 59:20-21; Isaias 27:9; Jeremias 31:33-34. † **11:34** 11:34 Isaias 40:13.
‡ **11:35** 11:35 Job 41:11.

tamuy abiin na kaagyuwan.
Nu ya kaagyuwan gisay tawu,
mamipatandan sabi ya ubat
sa Ispiritun Bapan Namalyari,
kaylangan nan ipatanday abiin
ayun sa panampalataya na.
7 Nu ya kaagyuwan gisay
tawu, paglingkud sa kaparisu,
maglingkud ya. Nu manuruy
na man êt, manuru ya. 8 Nu
sabi ya pamapas-êy, magsabi yan
pamapas-êy. Nu pam-i, mam-i
yan buun nakêm. Nu mamunu,
mamunu yan buun sipêg, buy
nu panawup sa mangaylangan,
manawup yan dilag tula.
9 Miiidu kaw tapat. Kasulap-
wan yuy nadawak ka diyag buy
pawa yun daygên na mangêd.
10 Miiidu kaw bilang mipapatêl
kan Cristu. Galangên yuy balang
gisa un igit pun sa panggalang
la kamuyu. 11 Agana kaw mag-
tamad, nun a magpakasipêg kaw
buy buun bêkê kaw maglingkud
sa Panginuun. 12 Buy gawan dilag
kaw kapilmiyan kan Bapan Na-
malyari, matula kaw. Mibabata
kaw sa mani kasakitan buy pawa
kaw manalangin. 13 Sawpan yuy
mani pinilin Bapan Namalyarin
kay kana ya mangaylangan. Buy
pasunun yu sa bali yuy mani
dayuwan. 14 Manalangin kaw kan
Bapan Namalyari ya pagpalên nay
mani tawuy mamasakit kamuyu.
Pagpalên yu sila buy agana yu sila
isumpa. 15 Makitula kaw sa mani
matula buy makidamay kaw sa
mani malungkut. 16 Bumyay kaw
un dilag pamikibêtêk sa balang
gisa. Agana kaw magmatag-ay,
nun a makipagkaluguran kaw sa
mani tawuy nayêpay kabilyan.
Agana kaw magbibiyasa.
17 Nu dilag manyag nadawak
kamuyu, agana yu sila ablasên
nadawak. Daygên yuy mangêd
sa pangêlêw kaganawan tawu.
18 Daygên yuy kaganawan agyu yu
amên bumyay kaw dilag mangêd
da pamikiawyun sa kaganawan
tawu. 19 Mani kakaidwan,
agana kaw mangablas, nun a
ipabaala yu kan Bapan Namal-
yari, tagawan sinabin Panginuun
sa Kasulatan, “Sikuy mangablas,
sikuy mamarusa.”* 20 Kabay
“Nu layangên na kapati mu,
pakan muya.
Nu napêl-ang ya, paynêmên
muya.
Gawan nu daygên muy mani
abiin, mipakadêng-êy ya sa
sarili na.”†
21 Agana kaw magpasambut sa
nadawak, nun a sambutun yuy
nadawak sa kapamilatan panyag
mangêd.

13

Pagpasakup sa mani manungkulan

1 Magpasakup kaw kaganawan
sa mani manungkulan sa gu-
bernu. Ta ubat kan Bapan
Namalyari ya tungkulan la
buy siya ya namipaiknu kalla.
2 Kabay ya mallumaban sa mani
manungkulan, mallumaban ya
êt kan Bapan Namalyari ya
namipaiknu kalla. Buy gawan di,
parusan na sila. 3 Ya mani ma-
nungkulan, a sila sêpat kalimwan
mani tawuy manyag mangêd. Ya
sêpat taman malimu kalla, abituy
mani tawuy manyag nadawak.
Kabay nu labay yun ayin kaw
kalimwan sa mani manungkulan,
daygên yuy mangêd buy dayêwên
lakaw pun êt. 4 Tagawan ya
mani manungkulan, maglingkud
sila kan Bapan Namalyari para
sa ikakangêd yu. Nuwa nu
manyag kaw nadawak, sêpat kaw
malimu gawan nagkapangyarian
silan parusan kaw. Maglingkud
sila kan Bapan Namalyari ya

* **12:19** 12:19 Deuteronomio 32:35. † **12:20** 12:20 Mani Kawikaan 25:21-22.

mamarusa sa mani manyag
nadawak. 5 Kabay magpasakup
kaw sa mani manungkulan, al-
wan kay amên a kaw maparusan,
nun a gawan tanda yinay abiin na
ustu yun daygên.
6 Abiin êt ta sangkan ya siyan
mam-i kitamun buwis sa gubernu.
Tagawan ya mani manungkulan,
lingkud silan Bapan Namalyari
buy kay pandaygên lay tungkulan
la. 7 Kabay idin yuy sêpat yun
idin. Bayaran yu sa gubernuy
buwis yu, galangên yuy sêpat
yun galangên buy parangalên yuy
sêpat yun parangalên.

Tungkulan sa balang gisa

8 Agana yu pasawan mabuyu-
tan na utang yu sa sisabêt man,
liban ta sa utang nga nakêm
ma dilag pangidu sa balang gisa.
Tagawan ya mangidu sa kaparisu
na sabay ya manupad sa Kau-
tusan Bapan Namalyari. 9 Ya
mani kautusan, ati sila ya "Agana
ka makikanayun, agana ka ma-
matin tawu, agana ka manakaw,
buy agana mu angadên ya alwan
kamu."* Si abiin sila buy ya
kaatag pun na mani kautusan,
idi sa lalên gigisay utus, "Kaid-
wan muy kaparisu mun tawu
kaparisun pangidu mu sa sarili
mu."† 10 Ya tawuy mangidu, a ya
manyag nadawak sa kaparisu na.
Kabay nu miiidu kitamu, pantu-
parên tamuy buun Kautusan.
11 Daygên yuy abiin gawan
tanda yuy marani yanay pal-
lumatêng Jesus. Kabay mimata
kawna ta marani yay uras
pamiligtas kaysa sabitun nuna
kitamun nanampalataya. 12 Ta
sabitun nuna, para kitamun idi sa
kadlêman, nuwa amêsên marani
yan maranun. Kabay lakwanan
taminay panyag tamun nadawak
kaparisun pandaygên mani tawuy
idi sa kadlêman. Buy il-an tamuy
sarili tamu sa panyag mangêd
ya paran pan-isulud tamuy
panagka ya gamitin sa nasawang.
13 Bumyay kitaminan mangêd
kaparisun pambumyay mani
tawuy idi sa nasawang. Agana
kitamu maglasing, agana kitamu
makiawyun sa maguluy pagsaya,
agana kitamu makikanayun,
agana kitamu manyag kalaswaan,
agana kitamu makipati buy agana
kitamu mikakasêm. 14 Muna,
pakitbusan tamuy biyay Pangin-
uun Jesu Cristu. Buy agana tamu
sunulun na kalabayan lawini
tamu.

14

Agana mangatul patêl

1 Tanggapên yuy patêl la mayna
sa panampalataya buy agana yu
pisubakan na tungkul sa sarili
nan paniwala. 2 Alimbawa, di-
lag patêl la maniwalan ya ka-
ganawan pangkanên, malyarin
kanên. Nuwa dilag êt patêl
la maynay panampalatayay mani-
walan kay gulay ya sêpat nan
kanên. 3 Ya tawuy maniwalan
malyarin kanên na kaganawan,
agana ya dayi mandustak tawuy
kay gulay ya pangkanên. Ya
tawuy maniwalan kay gulay ya
sêpat nan kanên, agana ya êt
dayi mangusgan tawuy mani-
walan malyarin kanên na ka-
ganawan, tagawan parisu silan
pantanggapên Bapan Namalyari.
4 Sisabêt ka amên mangusgan ipus
kaatag? Kay ya amung nay mal-
yarin mangusga kana nu ustu o
mali ya dinyag ipus na. Para êt
baydu kantamun mani manam-
palataya. Kay ya Panginuun Jesus
ya malyarin mangusga kantamu
nu ustu o asêy mani pandaygên
tamu. Buy madyag tamuy ustu
gawan pansawpan na kitamu.

* **13:9** 13:9 Exodo 20:13-15; 20:17; Deuteronomio 5:17-19; 5:21. † **13:9** 13:9 Levitico 19:18.

5 Dilag mani tawuy maniwalan
mas maulagay gisay allu kaysa sa
kaatag. Dilag êt taman tawuy
kay pariparisu kanay kaganawan
allu. Ya balang gisa, sêpat asê
magmikakunu sa paniwala na
tungkul sa mani bagay ya abiin.
6 Ya tawuy dilag pampaulagan na
allu, manyag ya para sa Pang-
inuun. Buy ya tawuy mangan
agyan sabêt ta kanên, manyag ya
êt para sa Panginuun, tagawan
pampasalamatan nay Bapan Na-
malyari para sa pangkanên na.
Ya asê mangan umnuy kalasin
pangkanên, manyag ya êt para
sa Panginuun buy magpasala-
mat ya êt kan Bapan Namalyari.
7 Ayin gisa man kantamuy mam-
bumyay kay para sa sarili na
buy ayin êt gisa man kantamuy
mangamati kay para sa sarili na.
8 Nu mambumyay kitamu, mam-
bumyay kitamu para sa Pangin-
uun. Buy nu mati kitamu, mati
kitamu para sa Panginuun. Kabay
mabyay kitamu man o mati, sa
Panginuun kitamu. 9 Tagawan
nati si Cristu buy nanguman yan
nabyay amên magin Panginuun
yan mani nabyay buy nangama-
mati. 10 Kabay agana yu usgên o
dustakên na patêl yu kan Cristu.
Tagawan sikitamun kaganawan,
mag-arap kitamu sa pangukum
Bapan Namalyari. 11 Tagawan
pansabin Panginuun sa Kasula-
tan, “Nu parasaantun napilmi ya
nabyay yaku, para êt baydun
napilmi ya manduku kangkuy
balang gisa buy kilalanên laku
bilang Namalyari.”* 12 Kabay siki-
tamun kaganawan, managut kan
Bapan Namalyari sa mani dinyag
tamu.

13 Kabay agana tamu usgên na
balang gisa, nun a sêpat kita-
mun magdisisyun ya a tamina
daygên na mani bagay ya ma-
gin sangkan pangasalanan map-
atêl tamu. 14 Gawan nakibêtêk
kaku sa Panginuun Jesus, taganan
maniwala kun ayin pan-ibawal
la kanên. Nuwa nu pan-isipin
gisay tawuy dilag pangkanên na
madinat buy bawal kanên, agana
nayna kanên. 15 Nu matibsêy
patêl mu gawan sa pangkanên
mu, alwaynan pangiduy pan-
ipakit mu kana. Agana mu
ipakadawak ka patêl mu kan
Cristu gawan sa kanên, ta nati
êt si Cristu para kana. 16 Agana
mu daygên na dakun sabêt ta
bagay, agyan mangêd para kamu,
nu mamipakadawak sa patêl mu
sa panampalataya. 17 Tagawan
na pag-arin Bapan Namalyari,
alwan tungkul sa pangkanên o
pan-inêmên, nun a tungkul sa
matinêk ka pamibiyaybiyay, kap-
atêtbêkan buy kasiglan na ubat
sa Ispiritun Bapan Namalyari.
18 Ya maglingkud kan Cristu sa
parabaysên na paralan, kapa-
paidu ya kan Bapan Namalyari
buy panggalangên yan kaparisu
nan tawu.

19 Kabay pagpilitan tamun
daygên na mangêd da pamiki-
awyun sa balang gisa un dilag
pamapas-êy. 20 Agana mu sirên
na panampalatayan gisay tawuy
nailigtas san Bapan Namalyari,
gawan kay sa pangan mu.
Kaganawan pangkanên malyarin
kanên, nuwa nu magin sangkan
na abiin un pangasalanan kaatag,
asê mangêd nu kanên muy abiin.
21 Mas mangêd tay ganay na
mangan karni o minêm alak o
daygên na gisay bagay nu abituy
magin sangkan pangasalanan
patêl mu. 22 Kabay sabêt man
na paniwalan mu sa mani bagay
ya abiin, kay sika tana buy si
Bapan Namalyari ya magtanda.
Pinagpalay tawuy asê pan-usigin
nakêm na gawan sa panyag

* **14:11** 14:11 Isaias 45:23.

nan mani bagay ya ustu sa
paniwala na. 23 Nuwa nu sisabêt
man na mangan un magluway
nakêm tungkul sa pangkanên
na, mangasalanan ya gawan asê
makaayun na abiin sa paniwala
na. Tagawan sabêt man na
mani pandaygên tamu, nu asê
makaayun sa paniwala tamu,
kasalanan na abiin.

15

Bumyay kitamu para sa ikakangêd kaatag

1 Sikitamuy nangapapas-êy sa
panampalataya, pibabatan tamun
sawpan na mapatêl tamuy man-
gayna sa panampalataya. Alwan
kay ikasaya tamuy isipin tamu,
2 nun a ya ikasaya êt kaatag amên
pumas-êy êt ta panampalataya la.
3 Agyan si Cristu, alwan ikasaya
nay inisip na, nun a ayun sa
Kasulatan,

"Sa pamustak la kamu, sikuy pi-
nustak la."*

4 Ta ya kaganawan Kasulatan
Bapan Namalyari sabitun nunan
panawun, insulat amên turwanan
kitamu. Buy sa kapamilatan Kasu-
latan Bapan Namalyari, mabiyasa
kitamun mibabata buy pumas-êy
ya nakêm tamu. Buy sa paka-
pakun baydu, mabiyan kitamun
kapilmiyan sa mani pangakun Ba-
pan Namalyari.

5 Si Bapan Namalyari ya
mamapas-êy buy mam-in kapiba-
batan kantamu ya sabay ya
manawup dayi kamuyun bumyay
dilag pamibêbêtêk bilang mani
tagasunul Cristu Jesus. 6 Sa
pakapakun baydu, miaawyun
kaw mangulimên kan Bapan
Namalyari ya Namalyari buy
Panginuun tamun Jesu Cristu.

Ya Mangêd da Balita para sa mani alwan Judio

7 Kabay tanggapên yuy balang
gisa kaparisun pananggap Cristu
kamuyu amên maulimên si Ba-
pan Namalyari. 8 Ganakên yuy
naglingkud si Cristu sa mani Judio
amên ipapêtêg nay tapat si Bapan
Namalyari sa mani pangaku na sa
mani ninunu la.† 9 Buy alwan kay
abiin ta impakit êt Cristuy lunus
Bapan Namalyari sa mani alwan
Judio amên sa pakapakun baydu,
maulimên la êt si Bapan Namal-
yari. Paradi ya idi sa Kasulatan,

"Kabay ulimênên katay Bapan Na-
malyari sa lukup mani al-
wan Judio,
buy magkanta kun pan-
gulimên kamu."‡

10 Buy sinabi pun êt sa Kasulatan,

"Sikaw wa mani alwan Judio,
makitula kaw sa mani Is-
raelitay pinilin Bapan Na-
malyari."§

11 Buy sinabi pun,

"Sikaw wa mani alwan Judio,
ulimênên yu si Bapan Na-
malyari
buy sikaw wa idi sa ka-
ganawan bansa, man-
gulimên kaw kana."*

12 Sinabi yaman propeta Isaias,

"Maubat sa layin Jesse
ya gisay mamunu sa mani
alwan Judio,
Buy sabay siyay pan-asaan la."†

13 Si Bapan Namalyari ya mam-
in kapilmiyan kantamu, siya êt
dayi ya mam-i kamuyun buun
tula buy kapatêtbêkan sa kapami-
latan panampalataya yu kana. Sa
pakapakun baydu, madagdagan
pun na kapilmiyan yu sa kapami-
latan kapangyarian Ispiritu na.

Ya sangkan panulat Pablo

* **15:3** 15:3 Mani Kanta 69:9. † **15:8** 15:8 Impangakun Bapan Namalyari sa mani ninunu la ya lumatêng ya Mamiligtas. ‡ **15:9** 15:9 2 Samuel 22:50; Mani Kanta 18:49. § **15:10** 15:10 Deuteronomio 32:43. * **15:11** 15:11 Mani Kanta 117:1. † **15:12** 15:12 Isaias 11:10.

14 Mani mapatêl, tanda kuy
natupus kaw kangêdan, dilag
kaw ustuy katandan sa panam-
palataya kan Jesus buy katanda
kaw mamipaganaka sa balang
gisa. 15 Paraman baydu, napas-
êy ya nakêm kun nanulat kamuyu
tungkul sa mani bagay ya sêpat
kun ipaganaka kamuyu. Tagawan
sa kangêdan Bapan Namalyari,
16 dinyag nakun lingkud Cristu
Jesus bilang pari sa mani al-
wan Judio. Buy pan-iaral kuy
Mangêd da Balitan Bapan Namal-
yari kalla amên magin kaparisu
silan andug ga kapapaidu kan
Bapan Namalyari buy in-il-an sila
para kana sa kapamilatan Ispiritu
na. 17 Buy gawan nakibêtêk kaku
kan Cristu Jesus, maipagmaragul
kuy paglingkud ku kan Bapan
Namalyari. 18 Buy ayin nakun
kaatag maipagmaragul nun a ya
mani dinyag Cristu sa kapamila-
tan ku. Ta sa kapamilatan mani
pagsabi ku buy diyag ku, nais-
agyat kuy mani alwan Judio ya
manunul kan Bapan Namalyari.
19 Nadyag kuy abiin sa sawup
mani imala, mani mamakaupa-
pas sa diyag buy sa kapamila-
tan kapangyarian Ispiritun Ba-
pan Namalyari. Kabay ubat sa
balayan Jerusalem angga sa pru-
binsyan Ilirico, naipatanda kinay
Mangêd da Balita tungkul kan
Cristu. 20 Ayin nakun kaatag
labay daygên nun a maiaral kuy
Mangêd da Balita sa mani tawuy
asê pun nakakilala kan Cristu,
alwan sa mani tawuy naturwanan
nan kaatag. 21 Idi sa Kasulatan,

"Makilala yan mani tawuy asê
pun nakatanda tungkul
kana.
Makapukat ta asê pun
nakalêngê tungkul kana."‡

Ya sangkan pamakun Pablo sa Roma

22 Ya pangaral ku sa mani
lugal baydi ya sabay ya sangkan
ya siyan angga amêsên, a ku
milakulaku kamuyu baysên.
23 Nuwa amêsên, nayari kinay
mani pandaygên ku baydi buy
gawan nabuyut takinan kalabay
maku baysên, 24 pan-asaan kuy
mapikakit kitamina amêsên. Sa
pamaku ku sa Espanya, magdan
naku baysên. Buy tanda kuy
agyan a ku mabuyut baysên,
matula ku sa pamikakit tamu.
Labaylabay ku êt ta masawpan
yuku sa pamaku ku sa Espanya
ubat baysên. 25 Nuwa amêsên,
maku waku pun sa Jerusalem
amên iatêl la sawup sa mani
pinilin Bapan Namalyarin kay
kana. 26 Tagawan na mapatêl
sa prubinsyan Macedonia buy
sa prubinsyan Acaya, matula
silan nam-in sawup para sa
mani kaluluy mani pinilin Bapan
Namalyarin kay kana baydu
sa Jerusalem. 27 Matula lan
dinyag ga abiin buy abiin na
ustu, gawan dilag silan utang
nga nakêm sa mani mapatêl la
Judio sa Jerusalem. Gawan abiin
na alwan Judio, nadakayan silan
pagpapalan ispiritwal un mani
Judio. Kabay sêpat la êt sawpan
na mani Judio sa mani kaylangan
la. 28 Pamakayari kun maipalêt
ta natipun na sawup sa mani
mapatêl sa Jerusalem, magdan
naku baysên kamuyu bayu waku
maku sa Espanya. 29 Tanda kuy
sa pamaku ku baysên, lubus
kitamun pagpalên Cristu.

30 Kabay makisabi yaku ka-
muyuy mapatêl, alang-alang
sa Panginuun Jesu Cristu buy
sa pangiduy indin kantamun
Ispiritun Bapan Namalyari,
sawpan yuku sa kapamilatan
buun nakêm yun panalangin kan
Bapan Namalyari para kangku.

‡ **15:21** 15:21 Isaias 52:15.

31 Manalangin kaw para kangku
amên miligtas saku sa mani
asê manampalataya kan Jesus
sa prubinsyan Judea. Buy
manalangin kaw êt ta ya sawup
pa gêtan ku sa mani pinilin Bapan
Namalyarin kay kana ya idi sa
Jerusalem, matula lan tanggapên.
32 Sa pakapakun baydu, nu
kalabayan Bapan Namalyari,
matula kun lumatêng baysên
kamuyu buy makapagpaynawa
sa lukup yu. 33 Mapakamuyu
ta dayi si Bapan Namalyari ya
pangubatan kapatêtbêkan. Awuy
Panginuun.

16

Mani Pangumusta

1 Amêsên, labay kun ipakilala
kamuyuy patêl tamu ya si Febe.
Maglingkud ya sa mani manam-
palatayay miaawyun na idi sa
balayan Cencrea. 2 Makisabi
yaku kamuyun tanggapên yuya
bilang patêl sa Panginuun, gawan
abiin ya ustuy pandaygên sa mani
pinilin Bapan Namalyarin kay
kana. Sawpan yuya sa sabêt man
na kaylangan na, gawan malakêy
nasawpan na buy gisa kina baydu.
3 Sabin yu kallan Priscila buy
kan Aquilay nagpapakun
silayna. Kaparisu ku silan
maglingkud kan Cristu Jesus.
4 In-il-an lay biyay la para
kangku. Maragul la utang nga
nakêm ku kalla buy alwan
kay siku, nun a agyan ya
kaganawan manampalatayay
miaawyun na alwan Judio.
5 Sabin yu êt sa mani manam-
palatayay miaawyun na mi-
titipun sa bali lan Aquila
buy Priscila ya nagpapakun
silayna.
Sabin yu êt sa kakaidwan kun
kaluguran ya si Epeneto ya
nagpapakun nina. Sabay
siyay nunan nanampalataya
kan Cristu sa prubinsyan
Asia.
6 Sabin yu kan Mariay nagsipêg
naglingkud kamuyu, ya nag-
papakun nina.
7 Sabin yu kallan Andronico
buy Junia ya mani kaparisu
kun Judio ya nagpapakun
silayna. Nakaawyun ku sila
sa sukulan buy nuna sila
kangkun nanampalataya kan
Cristu buy kilala silan mani
apostul.
8 Sabin yu êt kan Ampliato
ya kakaidwan kun kaluguran
sa Panginuun ya nagpapakun
nina.
9 Sabin yu êt kan Urbano ya
kaparisu kun maglingkud kan
Cristu buy sa kakaidwan kun
kaluguran ya si Estaquis ya
nagpapakun silayna.
10 Sabin yu êt kan Apeles ya
gisay napaptêgan tapat ta
lingkud Cristu ya nagpapakun
nina.
Sabin yu êt sa pamilyan Aristo-
bulo
11 buy sa kaparisu kun Judioy si
Herodion
buy sa mapatêl sa Panginuun
sa pamilyan Narciso ya nag-
papakun silayna.
12 Sabin yu êt kallan Trifena buy
si Trifosa ya mani masipêg
maglingkud sa Panginuun ya
nagpapakun silayna.
Sabin yu êt sa kakaidwan kun
kaluguran na si Persida ya
masipêg naglingkud sa Pang-
inuun ya nagpapakun nina.
13 Sabin yu êt kan Rufo ya
gisay mangêd da maglingkud
sa Panginuun ya nagpapakun
nina. Sabin yu êt sa indu
nay para kinan indu ya nag-
papakun nina.
14 Sabin yu kallan Asincrito,
Flegonte, Hermes, Patrobas,
Hermas buy sa mani mapatêl
la kaawyun lay nagpapakun

silayna.
15 Sabin yu êt kallan Filologo,
Julia, Nereo buy sa patêl nay
babayi, si Olimpas, buy sa ka-
ganawan kaawyun lan pinilin
Bapan Namalyarin kay kana
ya nagpapakun silayna.
16 Miaapêt kaw bilang mipap-
atêl kan Cristu.
Pan-ipasabin kaganawan pus-
tun manampalatayay mi-
aawyun baydi ya nagpapakun
kawna.
17 Mani mapatêl, mangillag
kaw sa mani tawuy manyag
pamisisyay buy magin sangkan
amên magpabukut kaw sa panam-
palataya yu. Mangaral sila laban
sa mani aral la tinanggap yu.
Kabay magpakarayu kaw kalla.
18 Ya mani tawuy parabaysên,
alwan Panginuun tamun Jesu
Cristuy paglingkuran la, nun
a kay sarili lan kalabayan na
paglingkuran la. Buy pan-
ilitêp lay mani tawuy ayin
mayngan tanda tungkul kan
Cristu sa kapamilatan mangangêd
buy mamakapaiduy pagsabi la.
19 Nibalita sa kaganawan ya
panunul yu sa Panginuun. Kabay
matula ku. Nuwa labay kun
magpakabiyasa kaw sa panyag
kangêdan buy ayin tanda sa
panyag kadawakan.
20 Si Bapan Namalyari ya pangu-
batan kapatêtbêkan, marani nay-
nan ipasambut kamuyu si Sa-
tanas.
Labay kuy manugêl kamuyuy
kangêdan Panginuun tamun Jesu
Cristu.
21 Nagpapakun kaw, sabin
Timoteo ya kaparisun kun
maglingkud sa Panginuun buy
silan Lucio, Jason buy Sosipatro
ya mani kaparisu kun Judio.
22 Siku si Tercio ya nakibêtêk sa
Panginuun ya pinasulat Pablo sa
sulat nan ati ya magsabi kamuyun
nagpapakun kawna.
23 Pan-ipasabi êt Gaius ya nag-
papakun kawna. Siku si Pablo
ya makibêlêw baydi sa bali na
buy baydi êt mititipun na mani
manampalatayay miaawyun.
Pan-ipasabi êt patêl tamun
si Quartus buy si Erasto ya
pinitiwalan peran balayan ya nag-
papakun kawna. 24 [Pagpalên kaw
kaganawan Panginuun tamun
Jesu Cristu. Awuy Panginuun.]
25 Ulimênên tamu si Bapan
Namalyari ya sabay ya mamapas-
êy panampalataya yu sa ka-
pamilatan Mangêd da Balitay
pan-ipatanda ku kamuyu. Ya
Mangêd da Balitay tungkul kan
Jesu Cristu, manaynan inliim sa
makarang nga panawun, 26 nuwa
pan-ipatanday na amêsên sa
kaganawan bansa sa kapamilatan
mani insulat mani propeta.
Si Bapan Namalyari ya ayin
kamatyan, in-utus nay ipatanda
tamuy Mangêd da Balita sa
kaganawan tawu amên manam-
palataya sila buy manunul kana.
27 Gigisan Bapan Namalyari ya
taganan magtandan kaganawan.
Ulimênên tamu ya kanuman sa
kapamilatan Jesu Cristu! Awuy
Panginuun.

Ya Nunan Sulat Pablo sa mani taga CORINTO

1 Siku si Pabloy binêg Bapan
Namalyari ayun sa kalabayan na
amên magin apostul Jesu Cristu,
kaawyun ku si Sostenes ya patêl
tamu sa panampalataya. Ubat
kanyan na sulat ta ati.

2 Nagpapakun kawnay mani
mapatêl yan na manampalataya
kan Bapan Namalyari ya mi-
aawyun ya idi baysên sa balayan
Corinto, sikaw wa pinilin Bapan
Namalyarin kay kana sa kapami-
latan pamikibêtêk yu kan Jesu
Cristu. Binêg nakaw amên magin
banal, kaawyun na kaganawan
mamêg sa Panginuun tamun Jesu
Cristu saantu man na lugal. Siyay
Panginuun tamun kaganawan.

3 Labay kuy manugêl kamuyuy
kangêdan buy kapatêtbêkan na
ubat kan Bapan Namalyari ya
Bapa tamu buy sa Panginuun Jesu
Cristu.

Mani kaagyuwan na ubat kan Cristu

4 Pawa kun magpasalamat kan
Bapan Namalyari gawan sa mani
kangêdan na indin na kamuyu
sa kapamilatan pamikibêtêk yu
kan Jesu Cristu. 5 Gawan sa
pamikibêtêk yu kana, pinatig-
saw kaw Bapan Namalyari sa
kaganawan kaagyuwan, sa ka-
ganawan pagsabi buy sa ka-
ganawan kabiyasnan. 6 Gawan
sa parabaysên, napaptêgan yun
pêtêg ga mani inturu yan kamuyu
tungkul kan Cristu. 7 Kabay ka-
ban nasabêk kaw mangêtêng sa
pag-udung Panginuun tamun Jesu
Cristu, idi kamuyuy kaganawan
kaagyuwan na indin Ispiritun
Bapan Namalyari. 8 Pakapas-
êyên Bapan Namalyari ya panam-
palataya yu angga sa katganan
amên ayin makitan na nadawak
sa biyay yu sa allun pag-udung
Jesu Cristu. 9 Tapat si Bapan Na-
malyari ya namêg kamuyu amên
makibêtêk sa Anak na ya si Jesu
Cristu ya Panginuun tamu.

Ya pamisisyay mani manam-palataya

10 Mani mapatêl ku, bilang gisay
apostul Panginuun tamun Jesu
Cristu, makisabi yakun itgên yi-
nay pamitutubagan yu, nun a
mibêbêtêk kaw kaganawan sa
pagsabi buy agana kaw misisyay.
Mibêtêk kaw sa pangisip buy sa
kalabayan. 11 Pansabin ku ka-
muyuy abiin ya mapatêl, gawan
dilag ubat sa balin Cloe ya ni-
patanda kangkun pasabtan mi-
papati kaw. 12 Ati ya labay
kun sabin, nangapiaatag kaw nan
pansunulun na manuru. Pasab-
tan kaatag kamuyun, “Kan Pablo
waku.” Si kaatag gaman, “Kan
Apolos saku.” Pasabtan dilag
êt kaatag magsabin, “Kan Pedro
waku” buy si kaatag gaman, “Kan
Cristu waku.”
13 Awta, nangapiaatag nayi si
Cristu? Si Pablo nayi ya im-
paku sa kurus para kamuyu? Bi-
nawtismuwan kaw nayi sa lagyun
Pablo?
14 Salamat kan Bapan Na-
malyari gawan ayin nakun
binawtismuwan kamuyu liban
kallan Crispo buy Gaius.
15 Kabay ayin makapagsabin
binawtismuwan kataw sa lagyu
ku. 16 Binawtismuwan ku êt
awêd si Estefanas buy pamilya
na. Ayin nakinan matandanan na
binawtismuwan ku liban kalla.
17 Tagawan a ku in-utus Cristu
amên mamawtismu nun a amên
mangaral Mangêd da Balita. In-
aral ku yabay ya ati, nuwa
alwan sa kapamilatan mangangêd

da pagsabi buy sa kabiyasnan
tawu amên sa pakapakun baydu,
asê matasan kapangyarian na
pangamatin Cristu sa kurus.

Si Cristuy kapangyarian buy kabiyasnan Bapan Namalyari

18 Tagawan ya aral tungkul sa
pangamatin Jesu Cristu sa ku-
rus, ayin kapukatan para sa mani
tawuy mipakabili sa ayin kat-
ganan na kaparusan. Nuwa para
kantamun miligtas, ya kamatyan
Cristu sa kurus sabay ya kapang-
yarian na ginamit Bapan Namal-
yari amên iligtas sa mani tawu.
19 Asê kaylangan na kabiyasnan
tawu gawan paradi ya nakasulat
sa Kasulatan Bapan Namalyari,
"Sirên kuy kabiyasnan mani biyasa
buy daygên kun ayin pukat ta tandan mani katanda."*
20 Nu abiin ya idi sa Kasu-
latan, sabêt amêsên na ulagan
mani katanda, mani manurun
Kautusan ubat kan Moises, buy
mani biyasa sa pamikisubakan sa
panawun ati? Alwa nayin pan-
ipakit Bapan Namalyari ya si in-
dap tawun kabiyasnan kay ayin
kapukatan awêd?
21 Tagawan sa kabiyasnan Ba-
pan Namalyari, a na pinaulayan
na makilala yan mani tawu sa ka-
pamilatan sarili lan kabiyasnan.
Nun a kalabayan Bapan Namal-
yari ya iligtas ya mani tawuy man-
ampalataya kana sa kapamilatan
pangaral Mangêd da Balita, ya sa
pangêlêw mani tawu, kay ayin ka-
pukatan. 22 Ya mani Judio, asê kal-
abay maniwala anggan ayin makit
ta mamakaupapas amên mapag-
papêtgan pêtêg ga pangaral yan.
Buy si mani Griegoy mangkap êt
pansabin lay kabiyasnan. 23 Nuwa
sikay, pan-iaral yan si Cristu ya
impaku sa kurus. Kabay asê
makapaniwalay mani Judio.† Buy
paray naman sa mani alwan Ju-
dio, kay ayin kapukatan. 24 Nuwa
para sa mani pinilin Bapan Na-
malyarin kay kana, Judio man
o Griego, tanda lay si Cristu ya
sabay ya kabiyasnan buy kapang-
yarian Bapan Namalyari amên
iligtas sa mani tawu. 25 Tagawan
ya indap mani tawun kay ayin
kapukatan kaparisun pamiturun
Mangêd da Balita, igit pun sa
kabiyasnan mani tawu. Buy ya
indap lan kakaynan Bapan Na-
malyari, kaparisun pangamatin
Cristu sa kurus, igit pun sa kapas-
êyan mani tawu.

26 Mani mapatêl, isipin yu nu
sabêt ta kabilyan yu sabitun
binêg kaw Bapan Namalyarin
magin kana. Kay dakun umnu
kamuyuy masabin biyasa sa êlêw
mani tawu, buy kay dakun umnu
kamuyuy dilag kapangyarian o
kay umnu kamuyuy naubat sa
pikatandan na layi. 27 Nuwa ya
mani tawuy pan-ituwad malakên
ayin kabiyasnan, sabay silay
pinilin Bapan Namalyari amên
ipakadêng-êy ya mani tawuy
magsabin nipagkabiyasnan sila.
Buy ya mani tawuy pan-ituwad
malakê un asê napas-êy, sabay
silay pinilin Bapan Namalyari
amên ipakadêng-êy ya mani
tawuy napas-êy. 28 Buy pinilin
Bapan Namalyari ya mani tawuy
nayêpa sa êlêw mani tawu,
mani pandustakên buy pan-
ituwad ayin ulaga. Dinyag Bapan
Namalyari ya ati amên itas nay
ulagan mani bagay ya pan-ituwad
maulagan mani tawu. 29 Kabay
ayin makapagmatag-ay sa arap
Bapan Namalyari. 30 Gawan na
pamikibêtêk tamu kan Jesu Cristu,
ubat kan Bapan Namalyari. Buy
si Cristuy nagin kabiyasnan tamu

* **1:19** 1:19 Isaias 29:14. † **1:23** 1:23 Asê maniwalay mani Judioy mati ya Cristuy magin ari la, luyang ngay ipaku ya sa kurus.

ya ubat kan Bapan Namalyari. Sa
kapamilatan pamiandug Jesus un
biyay na, intuwad kitamun Bapan
Namalyarin matinêk, pinili na
kitamun kay kana, buy inatbus
sa parusan kasalanan tamu.
31 Kabay ya sêpat yun daygên
kaparisun nakasulat sa Kasulatan
Bapan Namalyari,

"Nu dilag kalabay magmaragul,
ipagmaragul nata nu sabêt
ta dinyag Panginuun."‡

2

Ya tungkul sa pangamatin Cristu sa kurus

1 Mani mapatêl, sabitun naku
waku baysên amên ipatanda ka-
muyuy liim ma palanun Bapan
Namalyari, a ku nanggamit ma-
makaupapas sa pagsabi o kabiyas-
nan. 2 Tagawan inisip kuy ayin
nakun kaatag iaral nun a kay si
Jesu Cristu buy ya pangapaku na
sa kurus. 3 Maynay nakêm ku
buy manginagin naku sa sadyay
limu ku. 4 Buy sa pagsabi ku
buy sa pangaral ku kamuyu, a ku
nanggamit mangatatam-is sa sabi
ayun sa kabiyasnan tawu amên
sagyatên kaw. Nun a, pinag-
papêtgan Ispiritun Bapan Namal-
yari ya pangaral ku kamuyu sa
kapamilatan mani mamakaupa-
pas sa dinyag na sa kapangyarian
na. 5 Sa pakapakun baydu, asê
nakaayun sa kabiyasnan tawuy
panampalataya yu, nun a sa ka-
pangyarian Bapan Namalyari.

6 Nuwa agyan paramanbaydu,
nangaral kay kabiyasnan na ubat
kan Bapan Namalyari sa mani
mangapas-êy ya panampalataya.
Nuwa si kabiyasnan na ati, al-
wan ubat sa mani tawu, o sa
mani pinunu baydi sa babun lutay
nakal-an nan mitas. 7 Ya kabiyas-
nan na pan-iaral yan sabay ya
inliim ma palanun Bapan Namal-
yari sabitun nuna. Nuwa intalaga
nay palanun ati para sa ikakangêd
tamu bayu na pun dinyag ga
babun luta. 8 Si ati ya kabiyas-
nan, asê napukatan mani pinunu
baydi sa babun luta. Gawan nu
napukatan lay ati, a layna dayi
impaku sa kurus ya dakilay Pang-
inuun. 9 Paradi ya idi sa Kasulatan
Bapan Namalyari,

"Ayin pun tawuy nakakit,
nakalêngê,
o nakaisip sa mani bagay
ya in-il-an Bapan Namalyari sa
mani mangidu kana."*

10 Nuwa ya mani bagay ya in-
il-an Bapan Namalyari sa mani
mangidu kana, impatanda na kan-
tamu sa kapamilatan Ispiritu na.
Tagawan tandan Ispiritun Bapan
Namalyari ya kaganawan, agyan
na mani mangalalêy pan-isipin
Bapan Namalyari. 11 Alwa nayin
ayin magtanda sa pan-isipin gisay
tawu nun a sarili nan Ispir-
itu? Para êt baydu, ayin mag-
tanda sa pan-isipin Bapan Na-
malyari nun a ya Ispiritu nay
naman. 12 Kabay amêsên, para
kantamun mani manampalataya,
ya Ispiritun Bapan Namalyari ya
tinanggap tamu, alwan ispiritun
babun luta. Kabay ya pang-
intindi tamu, alwan kaparisun
pangintindin mani tawuy asê ma-
nunul kan Bapan Namalyari, nun
a kaparisun pangintindin Bapan
Namalyari. Gawan sa Ispiritun
Bapan Namalyari ya indin na kan-
tamu, matandan tamuy kangêdan
na pan-idin kantamun Bapan Na-
malyarin kusan nakêm.

13 Kabay sa pangaral yan, a
kay nanggamit sabi ya naubat
sa kabiyasnan tawu nun a ya
panggamitin yan, mani sabi ya
pan-ituru kanyan Ispiritun Bapan
Namalyari. Pan-ipaintindi yan

‡ **1:31** 1:31 Jeremias 9:24. * **2:9** 2:9 Isaias 64:4.

na mani kapêtêgan Bapan Namalyari sa kapamilatan mani sabi
ya indin Ispiritun Bapan Namal-
yari.† 14 Nuwa si tawuy ayin
kanay Ispiritun Bapan Namalyari,
a na pantanggapên na mani aral
la ubat sa Ispiritun Bapan Namal-
yari, gawan para kana kay ayin
ulagay abiin. Gawan ya mani
aral Bapan Namalyari, kay agyun
usisên gisay tawuy idi kanay Ispir-
itun Bapan Namalyari. 15 Si
tawuy idi kanay Ispiritun Bapan
Namalyari, agyu nan usisên na
kaganawan bagay, nuwa ya mani
tawuy ayin kallay Ispiritun Bapan
Namalyari, a la agyun usisên na
tawuy idi kanay Ispiritun Bapan
Namalyari.‡ 16 Gawan idi sa Ka-
sulatan,

"Sisabêt ta mamakatandan isip
Panginuun?
Sisabêt ta makapagpayu
kana?"§

Nuwa sikitamuy dilag Ispiritun
Bapan Namalyari, kaparisun
pangisip Cristuy pangisip tamu.

3

Mani lingkud Bapan Namalyari

1 Nuwa mani mapatêl ku, a
kataw maturwanan bilang mani
tawuy pan-awyunan Ispiritun Ba-
pan Namalyari, nun a bilang
mani tawuy paran asê manunul
kan Bapan Namalyari buy ku-
law pun sa panampalataya kan
Cristu. 2 Kaparisu kaw mani
kulaw gawan a yu pun agyun
mapukatan na mangalalêy pan-
garal. Si mani pan-iaral yan
kamuyu awlagi, kay mani aral
la tambêng mapukatan. Buy
agyan amêsên, a yu pun êt
mapukatan na mangalalêy aral,
3 gawan mambumyay kaw pun sa
kalabayan lawini yu. Mikakasêm
buy mitutubag kaw. Alwa nayin
pagpapêtêg ga ati ya mambumyay
kaw pun sa kalabayan lawini yu
buy mambumyay kaw kaparisun
mani tawuy asê manunul kan Ba-
pan Namalyari? 4 Nu pansabin
yuy "Kan Pablo waku," o "Kan
Apolos saku," alwa nayin para
kaw mani tawuy asê manunul kan
Bapan Namalyari?

5 Awta, sisabêt si Apolos? Buy
sisabêt si Pablo? Kay mani
lingkud kay Bapan Namalyari ya
panggamitin na amên manam-
palataya kaw. Buy si balang
gisa kanyan, kay manyag sa
pan-ipadyag Panginuun kanyan.
6 Sikuy nunan nipatanda ka-
muyun Mangêd da Balita buy si
dinyag ku, kaparisun pananêm
bini. Pamakayari ku, inlumatêng
si Apolos kamuyu amên man-
awup mangaral buy si dinyag
na, kaparisun panugtug tana-
man. Nuwa si Bapan Namalyari
ya namatubun sabi na kamuyu.
7 Kabay asê maulaga nu sisabêt
ya nananêm buy nu sisabêt ya
nanugtug, nun a ya maulaga si
Bapan Namalyari ya namatubu.
8 Si nananêm buy nanugtug, kay
parisun maglingkud. Si balang
gisa kallay mananggap gantim-
pala ayun sa pagpagal la. 9 Siku
buy si Apolos ya misasawup bi-
lang mani lingkud Bapan Namal-
yari buy maiparisu kaw sa pang-
gitnan na impagitna kanyan Ba-
pan Namalyari. Maiparisu kaw
êt sa gisay karagulan bali ya pan-
ipaydêng na.

10 Sikuy nunan nangaral ka-
muyu tungkul kan Jesus ayun
sa kaagyuwan na indin kangkun
Bapan Namalyari. Ya dinyag

† **2:13** 2:13 Malyarin para êt di ya labay sabin. Pan-iaral yan na ispiritwal la mani bagay sa mani tawuy idi kallay Ispiritun Bapan Namalyari. ‡ **2:15** 2:15 Malyarin, si labay sabin usisên, manyag ustuy pangusga. § **2:16** 2:16 Isaias 40:13.

ku, maiparisu sa gisay katandan mamipaydêng bali ya namipaydêng pundasyun. Pamakayari kun in-aral kamuyu si Jesus amên magin pundasyun yu, kaatag gaman na mangaral ya nanuru kamuyu. Maiparisuy kaatag mangaral sa kaatag mag-ubra ya sabay yaman na mamisundu sa pamipaydêng maragul la bali sa babun pundasyun. Nuwa kaylangan mamakapalay balang mamipaydêng. 11 Gawan ayin nan kaatag malyarin pundasyun sa biyay tamu, nun a ya pundasyun na naipaydêng ngana, ya sabay si Jesu Cristu.

12 Malakêy namipaydêng sa pundasyun. Dilag nanggamit gintu, pilak buy mani mangakamal la batu. Ya kaatag gaman, manggamit kayu, nayanguy têmak buy aray. 13 Nuwa sa Allun Pangukum Bapan Namalyari, makitan na nu sabêt ta kalasin kasangkapan na ginamit balang gisa gawan subukan nay ati kaparisun pamilutun gintu sa apuy. 14 Nu asê maulam ma kasangkapan na ginamit tamu sa pamipaydêng, mananggap kitamun gantimpala. 15 Nuwa nu nalapuk ka ginamit tamu sa pamipaydêng bali, maulam ma ati. Labay sabin asê mangêd da dinyag tamu, buy ayin kitamun tanggapên na gantimpala. Para man baydu, miligtas kitamu, nuwa kay kaparisun gisay tawuy niligtas sa ulam ya ayin nailigtas sa gamit.

16 Tanda yuy templu kaw Bapan Namalyari buy si Ispiritu nay manugêl kamuyu. 17 Nu sisabêt man na mallasak sa Templun Bapan Namalyari, parusan nay tawun abiin gawan kanay abiin na Templu. Buy ya Templun abiin, sabay sikaw wa manampalatayay miaawyun.

18 Gana yu purayitin na sarili yu. Nu dilag man kamuyun mangisip pa katanda ya ayun sa kabiyasnan mani tawuy asê manunul kan Bapan Namalyari, kaylangan ayin yan tanda sa pangêlêw la amên magin katanda ya sa pangêlêw Bapan Namalyari. 19 Tagawan na kabiyasnan sa babun luta, kay ayin kapukatan sa pangêlêw Bapan Namalyari. Ayun sa Kasulatan Bapan Namalyari,

"Pamparatayin Bapan Namalyari ya mani katanda sa kapamurayitnan la,"*

20 buy

"Tandan Bapan Namalyari ya mani pan-isipin mani katanda, ayin kapukatan."†

21 Kabay agana yu ipalangka ya sisabêt man. Gawan ya kaganawan indin Bapan Namalyari, para sa ikakangêd yu. 22 Si Apolos, si Pedro buy siku, sikay kaganawan para kamuyu. Agyan na babun luta, ya biyay o kamatyan, ya kasalukuyan buy ya panarapên, kaganawan abiin para kamuyu. 23 Buy sikaw naman, kan Cristu kaw buy si Cristuy naman, kan Bapan Namalyari ya.

4

Mani apostul Cristu

1 Kabay sêpat yukay kilalanên lan Apolos ya parisun mani lingkud Cristu buy pinitiwalan Bapan Namalyari amên mangaral kapêtêgan na inliim na sabitun nuna. 2 Buy bilang mani pinitiwalan, sêpat kay magin tapat sa amung yan. 3 Kabay ayin ulaga kangku nu sabêt ta pan-isipin yu o pan-isipin sisabêt man tungkul kangku. Agyan siku, a ku pan-usgên na sarili

* **3:19** 3:19 Job 5:13. † **3:20** 3:20 Mani Kanta 94:11.

ku. 4 Ta para kangku, ayin nakun
tanday dinyag ga kasalanan,
nuwa alwan labay sabin na
ayin nakun kasalanan. Kay
ya Panginuun na makapagsabi
nu ustu o asêy pandaygên ku.
5 Kabay agana kaw mangusga
ta alwa pun panawun. Etêngên
yuy takdan panawun pag-udung
Panginuun. Sa pallumatêng na,
ipatanda nay kaganawan mani
nangadadawak ka nakaliim buy
pambalakên balang gisa. Buy sa
panawun na abitu, matanggap
balang gisay pamarangal Bapan
Namalyari ayun sa dinyag na.

6 Mani mapatêl, ginamit kun
alimbaway sarili ku buy si Apo-
los amên matandan yuy labay
sabin nakasulat sa Kasulatan Ba-
pan Namalyari, "Agana yu igitan
na nakasulat." Kabay agana yu
ipagmaragul la gisa buy agana
yu sabin na mamangêd yapun sa
kaatag. 7 Tagawan ayin nanyag
kamuyuy igit pun sa kaatag. Ya
kaganawan idi kamuyu, ubat kan
Bapan Namalyari. Nu ya ka-
ganawan idi kamuyuy naubat kan
Bapan Namalyari, uysiyan pan-
ipalangka yu yay paran ubat ka-
muyuy mani abiin ta?

8 Ganap pa awêd da panam-
palataya yu! Idi ya awêd
kamuyuy kaagyuwan na pan-
idin Ispiritun Bapan Namalyari
sa mani manampalataya kana!
Mani ari kawna awêd buy a yukay
ya lawês kaylangan? Awya bay
dayi mag-ari kawna amên mag-
ari kay êt kaawyun yu. 9 Gawan
para kangku, sikay ya mani
apostul para kay dinyag Bapan
Namalyarin pinakanayêpa sa
kaganawan tawu. Nanuwad kay
mani tawuy inatulan kamatyan ya
pan-ibita sa arapan kaganawan,
sa mani tawu buy sa mani
ang-el. 10 Ya pangêlêw mani
tawu kanyan, mayna buy ayin
pukat, nuwa sikaw, napas-êy buy
biyasa gawan sa pamikibêtêk
yu kan Cristu. Pandayêwên
kaw mani tawu, pakan sikay,
pandustakên. 11 Agyan sa uras sa
ati, layangên kay buy napêl-ang,
ayin nan maiyaming, pampasak-
itin kay buy ayin matugêlan.
12 Magpakapagal kay mag-ubra
amên dilag kay ikabyay. Nu
pandustakên kay mani tawu,
pagpalên yan sila. Buy nu
pampasakitin kay, mibabata kay.
13 Nu pansirên kay, naayup-up
kay makitbay. Angga amêsên,
pan-ituwad kay basura buy dinat
sa kaganawan tawu baydi sa
babun luta.

14 A ku insulat ta mani abiin
amên ipakadêng-êy kaw, nun a
amên paganakên kaw bilang mani
anak ka kakaidwan ku. 15 Ta
agyan dilag kaw mapuy libu un
manuru sa panampalataya yu kan
Cristu, kay gigisay bapa yu sa
panampalataya buy sabay sikuy
abitu gawan sikuy nunan nan-
garal kamuyun Mangêd da Balita
tungkul kan Cristu baysên sa Cor-
into. 16 Kabay makisabi yakun
pakitbusan yuy pamibiyaybiyay
ku. 17 Buy gawan di, pan-ipalaku
ku baysên kamuyu si Timoteo, ya
kakaidwan ku buy tapat kun anak
sa Panginuun amên ipaganaka na
kamuyuy pamibiyaybiyay ku sa
pamikibêtêk ku kan Jesu Cristu
ya sabay êt ta pan-iaral ku sa
kaganawan manampalatayay mi-
aawyun saantu man na lugal.

18 Ya dakun umnu kamuyu mag-
padayêw wana gawan indap la
nu a kina mag-udung baysên.
19 Nuwa nu kalabayan Panginuun,
makakamut takun milaku baysên
kamuyu. Elêwên ku nu pêtêg
silan dilag kapangyarian o kay
aangga sila sa sabi. 20 Ta nu
sakup kitamina sa pag-arian Ba-
pan Namalyari, makitan na ka-
pangyarian na sa biyay tamu, al-

wan kay sa sabi. 21 Sabêt ta
labay yu? Lumatêng ngakun dilag
tubag o lumatêng ngakun naayup-
up buy dilag pangidu?

5

Ya manampalatayay makikanayun sa ikalwan asawan bapa na

1 Dilag nibalita kangkuy di-
lag kaw kaawyun baysên na
manyag pamikikanayun, buy
nakikanayun yapun sa ikalwan
asawan bapa na. Nadawak yapun
sa mani tawuy asê makakilala
kan Bapan Namalyari, gawan
agyan sila, a la pandaygên na
abiin. 2 Nuwa sa pangapalyarin
ati, siyan madyag yu pun
ipagpadayêw wa pamikikanayun
kaawyun yu ta! Sêpat dayiy
maglungkut kaw buy itas yu
sa grupu yuy manyag abiin.
3-4 Agyan ayin naku baysên,
para yu kinan kaarap.* Buy sa
kapangyarian na indin kangkun
Panginuun Jesu Cristu, inatulan
kinay tawun abitu ya paran
idi yakina baysên. Kabay
nu mititipun kaw, isipin yuy
makibêtêk ka isip ku kamuyu†
buy ya kapangyarian na indin
kantamun Panginuun Jesu Cristu.
5 Sa uras sa ati, paulayan yinay
tawun abiin kan Satanas amên
sirên Satanas ya lawini na. Sa
parabaysên na paralan, magsisi
ya buy miligtas ya ispiritu na sa
allun pag-udung Panginuun Jesus
amên mangukum sa mani tawu.

6 Asê mangêd da mapama-
dayêw kaw, nuwa pampaulayan
yu êt mapagkaawyun sa grupu
yuy gisay tawuy makikanayun.
Mas mangêd da itas yuwina sa
grupu yu amên a kaw midamay.
7 Kabay kaylangan itas yuya sa
grupu yu kaparisun dinyag mani
Judio ya intas lay pamalbag sa
lalên bali la bayu Pestan Kalig-
tasan amên mapakadyag kaw
pawan malinis kaparisun bayuy
masa ya ayin pamalbag. Ya
kapêtêgan, nalinis kawna gawan
in-andug si Cristu para kantamu.
Kaparisu yan biserun tupay pan-
iandug balang Pestan Kaligtasan
sa Egipto amên libasan kita-
mun pamarusan Bapan Namal-
yari gawan sa mani kasalanan
tamu. 8 Kabay ikalutu tamuy
pestan ati sa kapamilatan pami-
tas kasalanan buy kadawakan sa
biyay tamu ya kaparisun manan
pamalbag. Bumyay kitamun ma-
linis buy tapat, kaparisun tinapay
ya ayin pamalbag.‡

9 Nanulat taku kamuyu sabitun
nuna ya agana kaw makiawyun
sa mani makikanayun. 10 A
ku labay sabin na a yina
pakiawyunan na mani asê
manampalatayay makikanayun,
mani masaklaw, mani manakaw
buy mani magsimba sa mani
diyusdiyusan. Gawan kaban idi
kitamu baydi sa babun luta, a
tamu malisyan na kaganawan
tawu. 11 Si pantukuyun kuy agana
yu pakiawyunan, abitu silay
magsabin mapatêl tamu sila sa
Panginuun, pakan makikanayun
sila, mani masaklaw, magsimba
sa diyusdiyusan, mapandungul,
mapaglasing, buy mapanakaw.
Bitasa man agana kaw makiêm
kalla sa kanên. 12-13 Karapatan
yun atulun na mani mapatêl
yu sa panampalataya nu ustu o
asêy pandaygên la, gawan idi sa
Kasulatan, “Itas yu sa grupu yuy
tawuy manyag nadawak.”§ Nuwa
ayin nakun karapatan mangatul

* **5:3-4** 5:3-4 Ya sinabi ya “para yu kinan kaarap” sa Griego, “idi baysên na ispiritu ku.”

† **5:3-4** 5:3-4 Ya sinabi ya “isipin yuy makibêtêk ka isip ku” sa Griego, “nu mititipun kaw buy ispiritu ku.”

‡ **5:8** 5:8 Pan-itas mani Judio sa mani bali lay pamalbag sa mani tinapay balang Pestan Kaligtasan sa Egipto.

§ **5:12-13** 5:12-13 Deuteronomio 17:7.

sa mani alwan manampalataya.
Kay si Bapan Namalyari ya
nagkarapatan mangatul kalla.

6

Ya pamidalum laban sa patêl sa Panginuun

1 Nu dilag deklamuy gisa ka-
muyu laban sa patêl na sa panam-
palataya, agana yina idalum sa
ukum mani asê manampalataya
kan Bapan Namalyari, nun a
gêtan yuy deklamu yu sa mani
mapatêl yuy manampalataya
kan Bapan Namalyari. 2 A yu
nayi tanday sa Allun Pangukum,
sikaw wa mani pinilin Bapan
Namalyarin kay kana ya sabay
ya mangukum sa mani tawuy
asê manampalataya? Buy nu
sikaw wa mangukum sa mani asê
manampalataya, ayin kaw nayin
kaagyuwan mangukum sa mani
nabêlêng nga pamitutubagan yu?
3 A yu nayi tanday lumatêng
nga panawun ya sikitamuy
mangukum sa mani ang-el? Buy
nu indin Bapan Namalyari kan-
tamuy kaagyuwan mangukum
sa mani ang-el, luyang kitamun
dilag kaagyuwan mangukum sa
mani pamitutubagan sa inallu-
alluy biyay. 4 Kabay nu dilag
kaw pamitutubagan, uysiyan
panggêtan yuya pun na ati sa
mani tawuy asê manampalataya
ta? 5 Pansabin ku kamuyuy ati
amên madêng-êyan kaw! Ayin
nayin agyan kay gisa kamuyuy
katandan mamakapalan pamitu-
tubagan mani manampalataya?
6 Si mangapalyari, nidadalum ma
mani mipapatêl sa Panginuun
buy sa arapan pun êt mani asê
manampalataya!
7 Sikaw mismuy nasambut sa
pamidalum yu laban sa balang
gisa. Uysiyan a yu ta pibabatan
na manyag mani nadawak buy
mamurayit kamuyu ta? 8 Nuwa
sa nalyari, sikaw pun êt mismuy
manyag nadawak buy mamurayit
buy pandaygên yuy ati sa mismun
patêl yu sa Panginuun.
9-10 A yu nayi tanday asê
miawyun sa pag-arian Bapan
Namalyari ya mani nangadawak?
Gana yu purayitin na sarili yu
tagawan kanuman asê miawyun
sa pag-arian Bapan Namalyari ya
mani mamikikanayun, magsimba
sa diyusdiyusan, mamikiasawa
sa kaparisu nan babayi o liyaki,
manakaw, masaklaw, mapaglas-
ing, mapandungul, buy tulisan.
11 Buy parabaysên yabay ya
kaatag kamuyu sabitun nuna.
Nuwa inlinis kawna sa mani
kasalanan yu buy pinili kaw
nan Bapan Namalyarin kay
kana, intuwad nakaw matinêk
sa kapamilatan Panginuun Jesu
Cristu buy sa Ispiritun Bapa
tamun Namalyari.

Si lawini yu Templun Ispiritun Bapan Namalyari

12 Dilag magsabi kamuyun
paradi, “Malyari kun daygên
agyan dakun sabêt.” Pêtêg
ga abiin, nuwa si pakitbay
kinaman, “Alwan kaganawan
bagay makakangêd.” Kabay
agyan malyari kun daygên na
agyan dakun sabêt, a kinaman
magpaipus sa agyan sabêt man
na bagay.
13 Sabin êt kaatag, “Ya kanên,
dinyag para sa bituka buy ya
bituka, dinyag para sa kanên.”
Pêtêg ga abiin, nuwa lumatêng
nga allu parisun sirên Bapan
Namalyari ya abiin. Ya lawini, asê
dinyag para sa pamikikanayun,
nun a dinyag ga ati amên
maglingkud kan Bapan Namal-
yari. Buy si Bapan Namalyari ya
manaysay lawini tamu. 14 Buy ya
lawini tamu, umanên pabyayên
Bapan Namalyari sa tawlin allu
sa kapamilatan kapangyarian

na, kaparisun dinyag na sa
Panginuun tamu.
15 A yu nayi tanday si law-
ini tamun mani manampalataya,
baagi un lawinin Cristu? Abiin
ya sangkan kabay a tamu mal-
yarin gamitin na lawini tamu sa
pamikitakês sa babayi ya pam-
bayaran. 16 A yu nayi tanda ya
lawinin liyaki buy lawinin babayi
ya pambayaran, pakadyag gigisa
sa pamitakês la? Tagawan idi
sa Kasulatan, "Ya luwa, pakadyag
gigisa."* 17 Nuwa ya makibêtêk sa
Panginuun Jesus, makibêtêk ya sa
Ispiritu na.
18 Agana kaw makikanayun.
Magpakarayu kaw sa parabaysên
na kasalanan. Ta ya
makikanayun, mangasalanan ya
sa sarili nan lawini. Nuwa
ya kaatag ga kasalanan, alwan
parabaysên. 19 A yu nayi tanda
ya lawini yu sabay ya templun
Ispiritun Bapan Namalyari ya
tinanggap yu ubat kan Bapan
Namalyari? Kabay ya lawini yu,
alwan kamuyu, nun a kan Bapan
Namalyari 20 gawan inatbus kaw
Bapan Namalyari sa maragul
la alaga. Kabay gamitin yuy
lawini yu sa ikaulimên Bapan
Namalyari.

7

Tungkul sa pag-asawa

1 Amêsên, paradi ya masabi
ku tungkul sa insulat yu kangku.
Pampatangên yu nu mas mangêd
sa gisay liyaki ya a ya maki-
takês sa babayi.* 2 Nuwa gawan
malakêy nay mangatuksu sa alwa
lan asawa, mas mangêd da dilag
gan sarilin asaway mani liyaki
buy mani babayi. 3 Dapat tuparên
liyaki ya tungkulan nan maki-
takês sa asawa na, buy para êt
bayduy babayi. 4 Tagawan alway
nan babayi ya dilag karapatan sa
sarili nan lawini, nun a ya asawa
na. Para êt taman baydu, al-
way nan liyaki ya dilag karapatan
sa sarili nan lawini, nun a ya
asawa na. 5 Kabay a yu imutan
na asawa yu, kay nu napisabyan
yun pasawên na pun na ati sa
pêrad da panawun amên mail-an
yina pun na sarili yu sa panalan-
gin. Nuwa pamakayarin napika-
sunduwan yu, mitakês kawna ta
dat ayina mabênbênan na sarili
yu buy matuksu kaw Satanas un
makitakês sa kaatag.
6 Si pansabin ku kamuyu, alwan
utus, nun a kay payu ku. 7 Nu
malyari, labay ku ta dayin sikaw
kaganawan pakadyag kaparisu ku
ya ayin asawa. Nuwa ya balang
gisa kantamu, magmikakaatag ga
kaagyuwan na indin Bapan Na-
malyari buy asê mipaparisu. Ya
kaatag, agyu lan bênbênan na
sarili lan agana makitakês. Nuwa
ya kaatag, a la agyun bênbênan
na sarili lan makitakês, kabay
kaylangan lan mag-asawa.
8 Amêsên, ati ya masabi ku sa
mani ayin asawa buy sa mani
nabal-u. Mas mangêd pun na
manugêl silan ayin asawa ka-
parisu ku. 9 Nuwa nu a yu
mabênbênan na sarili yu, mag-
asawa kaw. Mas mangêd da mag-
asawa kaw kaysa mangasalanan
kaw gawan a yu mabênbênan na
matanam lawini yu.
10 Amêsên, sikaw wa mani
nipag-asawa, dilag gakun iutus
kamuyu ya ubat sa Panginuun, al-
wan ubat kangku. Asê sêpat isyay
babayi ya asawa na.† 11 Nuwa nu
isyay babayi ya asawa na, ayina
sêpat mag-asawan kaatag nun a
mag-udung ya tana sa asawa na.

* **6:16** 6:16 Genesis 2:24. * **7:1** 7:1 Sa Griego, malyarin ya labay sabin "Mangêd sa gisay liyaki ya agana makitakês sa asawa na." † **7:10** 7:10 Ya turun Jesus tungkul sa miasawa mabasa sa Mateo 5:31-32; 19:3-9; Marcos 10:2-12; Lucas 16:18.

Parisu êt ta utus Panginuun sa
liyaki, a na sêpat isyay ya asawa
na.
12 Sa kaatag gaman, ati ya
masabi ku. Ubat kangkuy utus
sa ati, ayin sinabi ya Panginuun
tungkul di. Nu ya gisay liyaki
ya dilag gan manan asawa, a na
sêpat isyay ya babayi agyan a
ya manampalataya anggan labay
babayi ya miawyun sila. 13 Para
êt baydu sa gisay babayi ya
bayu ya nanampalataya, dilag gi-
nan manan asaway asê manam-
palataya. A na sêpat isyay ya
asawa nay liyaki ya asê man-
ampalataya nu kalabay yapun êt
miawyun sila. 14 Gawan pan-
tanggapên Bapan Namalyari ya
pamiawyun lan miasawa alang-
alang sa panampalatayan asawa
nay babayi. Buy si babayi ya asê
manampalataya, pantanggapên êt
Bapan Namalyari ya pamiawyun
la un asawa nay manampalataya
gawan sa panampalatayan asawa
nay liyaki. Gawan nu asê, agyan
na mani anak yu, asê tanggapên
Bapan Namalyari. Nuwa ya
pêtêg, pantanggapên êt Bapan
Namalyari ya mani anak yu.
15 Nuwa nu kalabay makisyay
ya asaway asê manampalataya,
pasawên yan makisyay. Sa paradi
ya pangapalyari, malaya yan mak-
isyay, tagawan binêg kitamun Ba-
pan Namalyari un bumyay na-
patêtbêk. 16 Sikaw wa mani
babayi ya manampalataya, dat
sikaw wa magin dan amên man-
ampalatayay asawa yu buy milig-
tas. Para kaw êt bayduy mani
liyaki ya manampalataya, dat
sikaw êt ta magin dan amên man-
ampalatayay asawa yu buy milig-
tas.

Bumyay sa kabilyan na indin Bapan Namalyari

17 Nuwa agyan parabaydu, ati
ya masabi ku. Ya balang gisa
kamuyu, sêpat yan bumyay sa
kabilyan na indin Panginuun
sabitun binêg yan Bapan Na-
malyari. Abiin na pan-iutus ku
sa kaganawan manampalatayay
miaawyun. 18 Alimbawa, nu si
gisay liyaki ya natuli yana sên
binêg yan Bapan Namalyari, a
nayna sêpat ibayuy kabilyan na.
Buy nu a yapun tuli sabitun
binêg ya, a yina kaylangan
magpatuli pun. 19 Gawan asê
maulaga nu tuli ya gisay tawu
o asê. Ya maulaga, ya panunul
sa mani utus Bapan Namalyari.
20 Kabay manugêl ya balang gisa
sa kabilyan na sabitun binêg
yan Bapan Namalyari. 21 Gisa
ka nayin ipus sabitun binêg kan
Bapan Namalyari? Agana mu
intindin na abitu. Nuwa nu dilag
kan madyag amên mibus ka,
daygên mu. 22 Ta ya ipus sabitun
binêg yan Panginuun, nilayay
na. Si tawuy naman na malaya
sabitun binêg yan Cristu, ipus
sinan Cristu amêsên. 23 Inatbus
kaw nan Bapan Namalyari sa
maragul la alaga sa kapamilatan
pangamatin Cristu sa kurus.
Kabay agana kitamu magpaipus
sa mani tawu. 24 Kabay mani ma-
patêl ku, manugêl kaw bumyay
sa kabilyan yu sabitun binêg kaw
Bapan Namalyari.

Tungkul sa mani ayin asawa buy sa mani bal-u

25 Amêsên, tungkul laman êt sa
mani ayin pun asawa, ayin nakun
utus sa ubat sa Panginuun. Nuwa
bilang gisay pagtiwalan na gawan
sa lunus Bapan Namalyari, ati ya
masabi ku.
26 Gawan sa mani kasakitan
amêsên, mas mangêd nu isundu
yu tanay kabilyan yu ya ayin
pun asawa. 27 Nuwa nu sikay
liyaki ya nag-asaway na, agana
mu isyay ya asawa mu. Buy nu
ayin kan asawa, mas mangêd nu
agana kay na mag-asawa. 28 Nuwa

nu mag-asawa ka man, a ka
mangasalanan. Buy nu mag-
asaway gisay dalaga, a ya êt man-
gasalanan. Kabay pansabin ku sa
mani ayin pun asaway manugêl
sila tan parabaydu, gawan labay
kun malisyan lay mani kasakitan
biyay un dilag asawa.
29 Mani mapatêl, ati ya labay
kun sabin. Naêpêk tanay
panawun tamu baydi sa babun
luta. Kabay si mani dilag asawa,
sêpat lan suyun na Panginuun
un paran ayin asawa. 30 Ya
mani manangis, bumyay silan
paran asê manangis buy ya mani
masaya, bumyay silan paran
asê masaya. Buy si mani dilag
panaliw, a la sêpat sarilinin na
sinaliw la gawan naêpêk tay
panawun. 31 Ya manggamit mani
bagay baydi sa babun luta, a
la sêpat idin bayduy nakêm la,
gawan makpas ya abiin.
32 A kina dayi labay ya mi-
gaganaka kaw sa biyay yu. Si
gisay liyaki ya ayin asawa, naka-
pamisan ya sa pagsuyu sa Pang-
inuun buy nu parasaantu nan
mapasayay Panginuun. 33 Nuwa
ya liyaki ya nag-asawa, naka-
pamisan ya sa mani bagay baydi
sa babun luta, nu parasaantu nan
mapasayay asawa na. 34 Gawan
di, mapiatag ga isip na. Para êt
baydu sa babayi. Ya gisay nabal-
u o gisay dalaga, kay pagkaa-
balaan la, kay abituy paglingkud
la sa Panginuun, tagawan labay
lan il-an na buun biyay la sa
paglingkud kana. Nuwa ya babayi
ya dilag asawa, abala ya sa mani
bagay baydi sa babun luta, nu
parasaantu nan mapasayay asawa
na.
35 Kay pansabin kuy abiin para
sa ikakangêd yu. A kataw pan-
ibawal la mag-asawa. Labay
ku magin mangêd da pamibiyay-
biyay yu amên lubus kaw maka-
paglingkud sa Panginuun.
36 Amêsên, tungkul laman sa
mikabaan, nu sa nakêm liyaki,
labay nan migêt sila buy kabaan
na, buy sa nakêm na, sêpat
silaynan mitangên, mangêd pun
na mitangên silayna. Alwan
kasalanan na ati. 37 Nuwa nu
buuy nay disisyun liyaki ya a na
tangênên na kabaan na, buy ayin
mamilit kanan mag-asawa, buy
agyu nan bênbênan na kalabayan
lawini na, mangêd êt ta dinyag
nay a ya nag-asawa. 38 Kabay
mangêd nu tangênan naya, nuwa
mas mangêd êt nu asê.
39 Si babayi, kaban nabyay pun
na asawa na, nakas-êl ya sa asawa
na. Nuwa nu mati yay asawa
na, malyari yinan mag-asawan
manguman sa sisabêt man na
malabayan na, nuwa sêpat sa
gisay manampalataya êt ta ayin
asawa. 40 Para kangku, mas
masaya yapun nu a yina mag-
asawan manguman. Para kangku,
ati ya ustu buy sa êlêw ku, ati
êt ta pan-itutun Ispiritun Bapan
Namalyari ya idi kangku.

8

*Tungkul sa mani kanên na pan-
iandug sa mani diyusdiyusan*

1 Amêsên, tungkul laman sa
patang yu nu malyari tamun
kanên o asê ya mani kanên na in-
andug sa diyusdiyusan, ya pans-
abin yu, “Kaganawan kantamuy
dilag kabiyasnan.” Nuwa sêpat
tamun tandanên ya kabiyasnan
sabay ya makapadayêw sa tawu.
Mas maulagay pangidu, gawan
nu dilag kitamun pangidu, pan-
isipin tamu nu parasaantu tamun
mapapas-êy ya mapatêl tamu sa
Panginuun. 2 Ya tawuy indap
nan biyasa ya, kulang pun êt ta
kabiyasnan na. 3 Nuwa ya tawuy
mangidu kan Bapan Namalyari
sabay ya pangkilalanên na.

4 Kabay nu tungkul sa mani
kanên na in-andug sa mani
diyusdiyusan, tanda tamuy “ya
mani diyusdiyusan na ati, al-
wan pêtêg Namalyari,” gawan
tanda tamu êt ta “kay gigisay
Namalyari.” 5 Pansabin kaatag
tawuy asê pun makakilala kan
Bapan Namalyari ya dilag mani
namalyari sa langit buy sa luta,
buy malakê ya mani pambêgên
“mani namalyari” buy “mani
panginuun.” 6 Nuwa para kan-
tamu, kay gigisay Namalyari ya
Bapa tamuy nanyag kaganawan
bagay buy mambumyay kitamu
para kana. Buy kay gigisay
Panginuun tamu ya sabay si Jesu
Cristu. Sa kapamilatan na, dinyag
ga kaganawan bagay buy sa
kapamilatan na êt, mambumyay
kitamu amêsên.
7 Nuwa dilag manampalatayay
a la pun tanday kapêtêgan
tungkul sa diyusdiyusan. Ya
kaatag kalla, sabitun nuna
mangulimên sa diyusdiyusan.
Kabay angga amêsên, nu mangan
silan kanên na in-andug sa
mani diyusdiyusan, para kalla,
mangulimên silayna sa mani
diyusdiyusan. Buy gawan
parabaysên na pangisip la, indap
la, nangasalanan silayna.
8 Nuwa ya kanên, ayin katan-
dan sa pamikiawyun tamu kan
Bapan Namalyari. Mangan
kitamu man o asê, alwan abiin
na makapibayu kantamu sa
pangêlêw na.
9 Nuwa agyan dilag kaw
kalayaan, mangillag kaw, ta dat
abiin ya sangkan pangasalanan
mani tawuy manampalataya ya
idi pun sa isip lay tungkul sa
mani diyusdiyusan. 10 Alimbawa,
tanda muy si mani diyusdiyusan,
alwan pêtêg namalyari buy nu
maku kan mangan sa templun
diyusdiyusan buy makitan kan
patêl ya idi pun sa isip nay
tungkul sa diyusdiyusan, alwa
nayin sikay makapiayat kanan
mangan sa mani kanên na in-
andug sa mani diyusdiyusan ya
agyan para kana, gisay kasalanan
na abiin? 11 Gawan sa “kabiyas-
nan” mu, sikay mipakadawak
sa patêl muy manampalataya
ya inatbus êt sa pangamatin
Cristu. 12 Buy sa paradi ya
paralan, nangasalanan kayna kan
Cristu, gawan nangasalanan ka
sa patêl muy manampalataya sa
pamiayat mun manyag bagay ya
para kana, kasalanan. 13 Kabay
nu ya pangkanên ku sabay ya
pangubatan kasalanan patêl ku,
a kina manguman mangan paradi
ya kanên amên asê mangasalanan
na patêl ku.

9

*Ya mani karapatan buy tungku-
lan gisay apostul*

1 Elêwên yuku bilang alimbawa.
Alwa nayin malaya ku? Alwa
nayin gisa kun apostul? Alwa
nayin nagpakit mismu kangkuy
Panginuun tamun Jesus? Alwa
nayin gawan sa paglingkud ku
kan Bapan Namalyari, nagin mani
manampalataya kaw? 2 Agyan a
ku kilalanên kaatag bilang apos-
tul, nuwa sikaw wa mani taga
Corinto, sêpat yukun kilalanên bi-
lang apostul gawan sa kapamila-
tan pangaral ku, manampalataya
kawna amêsên sa Panginuun. Ya
panampalataya yu sabay ya mag-
papêtêg ya apostul lakun Pangin-
uun.
3 Ati ya pan-ipakitbay ku sa
mani tawuy asê mangilala kangku
bilang apostul. 4 Bilang apos-
tul, ayin kay nayin karapatan
pambiyan mani naturwanan yan
un mani pangaylanganan yan?
5 Ayin kay nayin karapatan paki-
laku yan ya asawa yan sa pamita
yan, kaparisun pandaygên mani

kaatag apostul kaparisun Pedro
buy mani mapatêl Panginuun?
6 Kay sikay nayi buy si Bernabe
ya kaylangan mag-ubra para sa
ikabyay yan?
7 Dilag nayin sundalus ya siya
pun na manggastus kaylangan na
sa paglingkud na? Dilag nayin
mananêm ya asê makinabang sa
mani tagêy intanêm na? Buy dilag
nayin manaysay kambing ya asê
makinabang sa gatas saysay na?
8 Ya pansabin ku, alwan kay
pansabin tawu, nun a idi sa Kau-
tusan. 9 Tagawan nakasulat sa
Kautusan na impasulat kan Moi-
ses, “Kaban manara ya baka, gana
mu sêl-an na bêbêy na.”* Kay
mani baka nayi ya pangganakên
Bapan Namalyari sabitun impasu-
lat nay abiin ya batas? 10 Alwa,
nun a insulat ta ati sa Kasula-
tan Bapan Namalyari para kan-
tamu. Gawan ya mani manggitna
buy ya mani mandara, napilmi
silan makinabang sa pampupulun
la. 11 Sên in-aral yan kamuyuy
Mangêd da Balita, nananêm kay
kamuyun mani ispiritwal la pag-
papala. Nabyat nayi nu pakina-
bangan yan na materyal la pagpa-
pala ya maubat kamuyu? 12 Nu
ya kaatag mani mangaral dilag
silan karapatan mananggap ubat
kamuyu, alwa nayin luyang kay
yabay? Nuwa a kay nanyawad
kamuyu, nun a pibabatan yan
na kaganawan amên sa paka-
pakun baydu, ayin makabênbên
sa pangaral Mangêd da Balita
tungkul kan Cristu. 13 A yu
nayi tanda ya mani maglingkud
sa Templu, ubat sa Templuy
pangkanên la sa inallu-allu buy
ya mani maglingkud sa pamian-
dugan, makatanggap sila sa mani
pan-iandug? 14 Sa paradi ya
paralan, pan-iutus Panginuun ya
ikabyay mangaral Mangêd da
Balita, maubat sa mani tawuy
nananggap un pangaral ubat sa
Mangêd da Balita.†
15 Nuwa a ku ginamit ta sabêt
man sa mani karapatan kun abiin.
Buy a ku nanulat kamuyu amêsên
amên panyawarên kaw sawup.
Mas labayên ku pun na mati kaysa
mitas sa karapatan kun ipag-
maragul la pangaral kun Mangêd
da Balita un ayin bayad.
16 Nuwa a ku malyarin ipag-
maragul la pangaral kun Mangêd
da Balita, gawan kay pansunulun
kuy utus kangkun Panginuun Je-
sus. Kabay kapalunus saku
nu a ku iaral la Mangêd da
Balita! 17 Nu pandaygên kun
kusan nakêm ma pangaral, di-
lag gakun maêtêng nga nabang.
Nuwa sa kapêtêgan, pandaygên
kuy pan-iutus kangku ya man-
garal Mangêd da Balita ya inti-
wala kangku. 18 Sabêt amêsên
na nabang ku? Ya maituwad
kun nabang, abituy ipangaral kuy
Mangêd da Balita un asê ma-
mayad da mani mallêngê, agyan
dilag gakun karapatan manang-
gap bayad da ubat kalla.
19 Malaya ku buy a ku ipus sis-
abêt man, nuwa magpaipus saku
sa kaganawan amên makasagyat
takun malakê ya manampalataya
kan Cristu. 20 Alimbawa, nu
kaawyun kuy mani kaparisu kun
Judio, mambumyay yaku ayun
sa naugalyan buy sa kautusan
mani Judio amên masagyat ku
silan manampalataya kan Cristu.
Agyan a ku sakup sa kautusan
mani Judio, pansunulun kuy ati
amên maisagyat ku silan man-
ampalataya. 21 Nu kaawyun ki-
naman êt ta mani alwan Judio
ya asê mambumyay ayun sa kau-
tusan mani Judio, mambumyay
yaku êt un paran ayin sa ay-
pan kautusan mani Judio amên

* **9:9** 9:9 Deuteronomio 25:4. † **9:14** 9:14 Mateo 10:10; Lucas 10:7.

maisagyat kuy mani alwan Judion manampalataya. Nuwa alwan labay sabin na a kina pansunulun na mani utus Bapan Namalyari, gawan sa kapêtêgan, pansunulun kuy mani utus Cristu.
22 Nu kaawyun kinaman na mani mayna pun sa manampalataya, makibagay yaku amên mapapasêy ku sila sa ustuy panampalataya kan Cristu.‡ Makibagay yaku sa kaganawan tawu sa kaganawan bagay amên agyan sa dakun sabêt ta paralan, mailigtas kuy dakun umnu kalla ubat sa ayin katganan na parusa. 23 Pandaygên kuy kaganawan pamikibagay sa kaganawan tawu para sa pamiwagaw Mangêd da Balita amên makapikidakay yaku sa mani pagpapalan Mangêd da Balita.

24 Ya panunul tamu kan Bapan Namalyari, para kitamun mangapal la mamwayu. Buy tanda yuy sa gisay mamwayu, malakêy makiawyun nuwa kay gigisay manambut. Kabay pakapalanên yuy paglingkud yu kan Bapan Namalyari kaparisun gisay mangapal ya mamakapalan pamwayu na amên makwa nay gantimpala na. 25 Ya balang mangapal, magsanay yan mangêd buy pandisiplinan nay sarili na sa kaganawan bagay amên makwa nay gantimpala na. Pandaygên nay ati amên makakwan gantimpala ya asê mangabuyutan. Parabaydu êt ta pandaygên tamu, nuwa ya panangadên tamu, abituy gantimpala ya mabuyutan. 26 Kabay kaparisu wakun gisay mamwayu ya pilmin muwayu papakun sa katganan. Kaparisu waku êt gisay mangapal la makitumbukan ya balang tumbuk ku, masugat ta kalaban, alwan angin. 27 Pandisiplinên kuy lawini ku buy pambênbênan kuy nadawak ka kalabayan ku, gawan dat pangayari kun iaral la Mangêd da Balita sa kaatag, dat siku pun na asê makakwan gantimpala ya ubat kan Bapan Namalyari.

10

Patanda sa mani magsimba sa diyusdiyusan

1 Mani mapatêl kuway, labay kun ganakên yuy nalyari sa mani ninunu tamun mani Judio sabitun pikilaku silan Moises pasalwang sa Egipto. Idi sila sa aypan ulap ya patanda un pangawyun kallan Bapan Namalyari buy kaganawan lay naglipay sa dagat.*
2 Sa kapamilatan ulap buy dagat, nabawtismuwan sila bilang tagasunul Moises. 3 Nangan silan kaganawan sa kakyangan un gigisay kanên† na ubat kan Bapan Namalyari. 4 Buy ninêm silan kaganawan gigisay lanêm‡ ma panidin na, gawan ninêm silan lanêm ma impaawas Bapan Namalyari ya ubat sa batu. Ya batun abitu ya nangawyun kalla, ayin kaatag nun a si Cristu. 5 Nuwa paraman baydu, asê pun êt natula si Bapan Namalyari sa malakê kalla. Kabay nikalat ta mani bangkay la sa kakyangan.

6 Abituy mani nalyari kalla sabay ya mam-in aral kantamu amêsên amên a kitamu magangad nadawak kaparisun dinyag la. 7 Agana kaw magsimba sa mani diyusdiyusan kaparisun dinyag kaatag kalla, tagawan idi sa Kasulatan Bapan Namalyari, “Nagpestay mani tawu, miiinêman buy mitatalêkan sa pagsimba la sa mani diyusdiyusan la.”§ 8 Agana kitamu makikanayun kaparisun dinyag kaatag kalla sabitun nuna.*

‡ **9:22** 9:22 1 Corinto 8:7. * **10:1** 10:1 Exodo 13:21-22. † **10:3** 10:3 Exodo 16:31-35. ‡ **10:4** 10:4 Exodo 17:3-6. § **10:7** 10:7 Exodo 32:6. * **10:8** 10:8 Mani Bilang 25:1-9.

Tagawan sa pamikikanayun la,
luwampu buy tatluy libu ya nati
kalla sa gisay allu. 9 Sabitun
nuna, gawan sa panubuk dakun
umnu kalla kan Bapan Namalyari,
tinuktuk silan utan buy nati
sila.† Kabay agana tamu êt
subukun si Cristu kaparisun
dinyag la. 10 Agana kaw êt pawan
magdeklamu kaparisun dakun
umnu kalla. Kabay pinati silan
ang-el un kamatyan.‡

11 Nalyari ya kaganawan abiin
bilang aral kantamu buy in-
sulat amên magin pamatanda
kantamun mani mangabyay sa
panawun narani yay katganan ka-
ganawan.

12 Kabay nu pan-isipin yuy
napas-êy kawna sa panam-
palataya yu, mangillag kaw, ta
dat manabu kaw sa kasalanan.
13 Ayin tuksuy mallumatêng
kamuyu ya asê mangadanasan
kaatag tawu. Nuwa mapagkati-
walan si Bapan Namalyari sa
impangaku na ya a na kitamu
paulayên matuksu un igit pun
sa agyu tamu. Kabay nu
mamakadanas kaw panuksu,
manyag yan paralan amên
masambut yuy abiin.

14 Kabay mani kakaidwan ku,
agana kaw magsimba sa mani
diyusdiyusan. 15 Pansabin ku
kamuyuy ati bilang mani tawuy
makapukat. Kabay pakaisipin
yuy pansabin ku. 16 Balang
pamititipun tamu bilang pang-
ganaka sa pangamatin Cristu, di-
lag kitamun pan-inêmên ya pan-
ipasalamat tamu kan Bapan Na-
malyari. Sa balang paminêm
tamu, makibêtêk kitamu sa dayan
Cristu. Buy sa balang pan-
gan tamun tinapay ya pibibis-
ilan tamu, makibêtêk kitamu sa
lawinin Cristu. 17 Kabay agyan
malakê kitamu, gigisay lawini
tamu gawan kay gigisay tinapay
ya pibibis-ilan tamun kinan.

18 Elêwên yuy alimbawan mani
Israelita. Ya mani mangan sa
mani in-andug sa pamiandugan,
bilang makibêtêk sila êt kan Ba-
pan Namalyari. 19 Sabêt ta labay
kun sabin? Pansabin ku nayi ya
dilag pukat ya mani diyusdiyusan
o dilag pukat ta kanên na in-
andug kalla? 20 Asê! Ya labay kun
sabin, a ku labay ya makibêtêk
kaw sa nangadadawak ka ispiritu,
gawan na kanên na in-andug sa
mani diyusdiyusan, pan-iandug sa
mani nangadadawak ka ispiritu
buy alwan kan Bapan Namalyari.
21 A kitamu malyarin makiênêm
sa basun Panginuun buy pamaka-
yari, makiênêm kitamina êt sa
basun nangadadawak ka ispir-
itu. Buy a kitamu êt malyarin
makiêm sa panganan Panginuun
buy pamakayari, makiêm kitam-
ina êt sa panganan mani nan-
gadadawak ka ispiritu. 22 Labay
tamu nayin mangimun na Pang-
inuun? Mas makapangyarian ki-
tamu nayi kana?

23 Dilag magsabin, “Malaya kun
daygên na agyan sabêt.” Pêtêg
ga malaya kitamu, nuwa asê ka-
ganawan makakangêd kantamu
buy asê kaganawan ati maka-
sawup. 24 Alwan kay sarili yun
ikakangêd da unên yu, nun a ya
ikakangêd êt kaatag.

25 Mangan kaw dakun sabêt
man na pansaliwin sa pagtindan
karni buy agana yina patangên nu
in-andug sa diyusdiyusan na abiin
o asê amên asê maguluy nakêm
yu. 26 Gawan idi sa Kasulatan,
“Ya babun luta buy kaganawan idi
baydi, pibandiyan Panginuun.”§

27 Nu sagyatên kaw gisay
asê manampalataya sa gisay

† **10:9** 10:9 Mani Bilang 21:5-6. ‡ **10:10** 10:10 Mani Bilang 16:41-49. § **10:26** 10:26 Mani Kanta 24:1.

pamiêêman buy kalabay kaw
maku, kanên yuy sabêt man
na iapag kamuyu buy aganayna
mamatang nu in-andug ga abiin
sa diyusdiyusan o asê, amên asê
maguluy nakêm yu. 28 Nuwa
nu dilag magsabi kamuyun, "Ya
kanên na abiin, in-andug sa
diyusdiyusan," agana yina kanên
alang-alang sa nagsabi kamuyun
ati amên asê maguluy nakêm na.
29 Alwan nakêm yuy labay kun
tukuyun, nun a ya nakêm nagsabi
kamuyu.

Malyarin sabin kaatag ka-
muyuy, "Uysiyan bênbênan ku
yay labay kun daygên gawan
kay kalabayan nakêm kaatag ta?
30 Nu impasalamat ku kan Bapan
Namalyari ya kanên ku, uysiyan
dustakên laku yapun ta?"

31 Ati ya masabi ku baysên.
Nu mangan kaw man o minêm,
o sabêt man na pandaygên yu,
daygên yuy kaganawan amên
ulimênên mani tawu si Bapan
Namalyari. 32 Agana kaw manyag
agyan sabêt man na magin
sangkan pangasalanan sisabêt
man, Judio yaman o asê o
ya mani manampalataya kan
Bapan Namalyari ya miaawyun.
33 Pakitbusan yuy pandaygên ku
ya pagpilitan kun makasawup
sa kaganawan tawu. Alwan
sarili kuy pan-isipin ku, nun a
ya ikakangêd kaganawan amên
miligtas sila.

11

1 Pakitbusan yuku kaparisun
pamikitbus ku kan Cristu.

Ya pag-up-up nu magsimba

2 Pandayêwên kataw, gawan
pawa yukun pangganakên buy
pansunulun yuy in-aral ku ka-
muyu. 3 Amêsên, labay kun
matandan yu ya si Cristuy ulun
lawyaki, buy ya lawyaki yaman
ya ulun mani babayi, buy si Ba-
pan Namalyari yaman ya ulun
Cristu. 4 Nu mititipun kaw sa
pagsimba yu buy nu ya gisay
liyaki ya manalangin o mami-
patandan mensayin Bapan Na-
malyari nuwa dilag yan up-up
sa ulu na, pan-ipakadêng-êy na
si Cristu ya sabay ya pinakaulu
na. 5 Buy ya babayi ya man-
alangin o mamipatandan men-
sayin Bapan Namalyari ya ayin
up-up sa ulu na, mantan yan
kapapadêng-êy sa liyaki ya ulu
na. Gawan nu ayin up-up pa
ulu na, nanuwad dinan tinung-
aw wa babayi ya kapapadêng-
êy. 6 Nu asê kalabay mag-up-
up pa gisay babayi, magpatung-
aw ya tana! Nuwa kapadêng-
êy sa gisay babayi ya magpatung-
aw o magpaurug sabut kaparisun
urug mani lawyaki. Kabay sêpat
yan mag-up-up ulu gawan nu ayin
up-up pa ulu na, nanuwad ya êt
natung-aw.

7 Asê sêpat mag-up-up uluy
liyaki nu magsimba, gawan siyay
kakitan wangis buy karangalan
Bapan Namalyari. Nuwa ya
babayi sabay ya karangalan
liyaki. 8 Gawan asê dinyag ga
liyaki ubat sa babayi, nun a
ya babayi ya dinyag ubat sa
liyaki. 9 Gawan asê dinyag
Bapan Namalyari ya liyaki para
sa babayi, nun a dinyag Bapan
Namalyari ya babayi para sa
liyaki. 10 Gawan disati buy gawan
sa mani ang-el, sêpat mag-up-up
uluy babayi amên makitan na
magpasakup ya sa asawa na.

11 Nuwa sêpat yun tandanên ya
sa pamikibêtêk tamu sa Pangin-
uun Jesus, kaylangan babayi ya
liyaki buy kaylangan êt liyaki ya
babayi. 12 Gawan nu parasaantun
naubat ta nunay babayi sa liyaki,
ya liyaki, pan-ianak babayi. Nuwa
ya kaganawan, naubat kan Bapan

Namalyari.
13 Sikaw tay magsabi nu ustu
sa gisay babayi ya manalan-
gin kan Bapan Namalyari un
ayin up-up sa ulu. 14 Para êt
taman sa liyaki. Taganay na sa
gisay liyaki ya naêpêk ka sabut
na, gawan mamakapadêng-êy sa
gisay liyaki nu makarang nga
sabut na. 15 Nuwa karangalan
babayi ya dilag makarang nga
sabut, gawan indin Bapan Namal-
yari kanay sabut amên panakêp
sa ulu na. 16 Nu dilag pun kal-
abay makisubakan tungkul baydi,
ayin nakinan masabi gawan ati
ya naugalyan yan. Buy ati ya
pansunulun kaganawan manam-
palataya kan Bapan Namalyari ya
miaawyun saantu man na lugal.

Ya Banal la Pangapun
(Mateo 26:1-29; Marcos 14:22-
25; Lucas 22:14-20)

17 Tungkul sa itipan ku
amêsên kamuyu, a kataw ma-
dayêw, gawan ya pamititipun
yu, mamakadawak buy asê
makakangêd. 18 Tagawan muna
sa kaganawan, nabalitan kuy
balang mititipun kaw bilang
manampalataya, mipapangkat
kaw. Pêtêg lawês ya abiin.
19 Kaylangan malyari ya abiin
amên matandan nu sisabêt
kamuyuy pêtêg manampalataya.
20 Nu mititipun kaw amên
mangan sa Banal la Pangapun,
alway nan pêtêg ga Banal la
Pangapun na pandaygên yu,
21 gawan a kaw miêêtêng, nun
a tambêng yinan pangkanên na
sarili yun bakal. Kabay ya kaatag,
nanabsuy buy nalasing ngana,
pakan layangên pun na kaatag.
22 Ayin kaw nayin sarilin bali
amên baydu kaw mangan buy
minêm? Sa pandaygên yun abiin,
pandustakên yuy manampalataya
kan Bapan Namalyari ya mi-
aawyun buy pan-ipakadêng-êy
yuy mapatêl la kalulu. Sabêt
amêsên na labay yun daygên ku?
Dayêwên kataw? Asê!
23 Ati ya aral la indin Pang-
inuun kangku buy in-aral ku êt
kamuyu. Sabitun yabin insupakat
ta Panginuun Jesus, nangwa yan
tinapay. 24 Buy pamakayari nan
nagpasalamat kan Bapan Namal-
yari, binis-ilbis-il nay ati buy sin-
abi, “Ati ya lawini kuy pan-idin
ku para kamuyu. Daygên yuy ati
bilang pangganaka yu kangku.”
25 Pamakayari lan nangan, kingwa
nay basuy nag-alak, buy sinabi
na kalla, “Ya pan-inêmên na ati,
sabay ya bayuy kasunduwan ya
pinagpapêtgan daya ku. Balang
inêmên yuy ati, daygên yu bilang
pangganaka kangku.” 26 Gawan sa
balang pangan yun ati ya tinapay
buy paminêm yun ati ya pan-
inêmên, pan-ipatanda yuy panga-
matin Panginuun angga sa pag-
udung na.
27 Kabay nu sisabêt man na
mangan tinapay buy maminêm
pan-inêmên Panginuun un asê us-
tuy pan-isipin, mangasalanan ya
laban sa lawini buy sa dayan
Panginuun. 28 Kaylangan usisên
balang gisay sarili na nu sêpat
yan mangan tinapay buy minêm
pan-inêmên. 29 Tagawan sisabêt
man na mangan ati ya tinapay
buy minêm ati ya pan-inêmên
ya a na pampaulagên na lawinin
Cristu, nangan nina buy ninêm
minan ikaparusa na. 30 Buy ati ya
sangkan kabay malakê kamuyuy
mangayna buy nipagsakit. Buy
dilag êt dakun umnuy nati.
31 Nuwa nu sikitaminay man-
gusisa sa sarili tamu nu ustu o
asê ustuy pandaygên tamu, a kita-
mina parusan Bapan Namalyari.
32 Nu pamparusan kitamu man
Panginuun Jesus, pamitinêk na
kantamuy ati amên a kitamu ma-
parusan kaawyun na mani tawuy

asê manunul kan Bapan Namal-
yari.
33 Kabay mani mapatêl ku, nu
mititipun kaw para sa Banal la
Pangapun, miêêtêng kaw. 34 Buy
nu dilag layangên kamuyu, man-
gan nina pun sa bali na amên
a kaw maparusan Panginuun
gawan sa pandaygên yu sa pami-
titipun yu. Buy tungkul laman
sa kaatag bagay, pakapalanên ku
tana pamakalatêng ku baysên.

12

Mani kaagyuwan na pan-idin Ispiritun Bapan Namalyari

1 Amêsên, mani mapatêl,
tungkul sa kaagyuwan na pan-
idin Ispiritun Bapan Namalyari,
labay kun matandan yuy ustu.
2 Tanda yuy sabitun a yu
pun kilala si Bapan Namalyari,
pawa kaw mailitêp sa pagsimba
sa mani diyusdiyusan ya asê
makapagsabi. 3 Kabay labay
kun matandan yuy asê masabin
gisay tawuy, “Isumpa si Jesus!”,
nu pan-awyunan yan Ispiritun
Bapan Namalyari. Buy asê
êt masabin gisay tawuy, “Si
Jesus ya Panginuun,” nu a ya
pan-awyunan Ispiritun Bapan
Namalyari.
4 Dilag magmikakanayun na
kaagyuwan na pan-idin Ispiritun
Bapan Namalyari, nuwa kay
gigisay Ispiritun Bapan Namal-
yari ya mam-in ati. 5 Dilag
magmikakanayun na paralan sa
paglingkud, nuwa kay gigisay
Panginuun na paglingkuran
tamu. 6 Magmikakanayun na
pan-ipadyag Bapan Namalyari
kantamu, nuwa kay gigisay Bapan
Namalyari ya mam-i kantamun
kaagyuwan daygên na mani ati.
7 Ya balang gisa kantamu,
pambiyan kaagyuwan mipakit
un idi kanay Ispiritun Bapan
Namalyari amên makasawup yan
mamapas-êy panampalatayan
kaatag. 8 Ya dakun umnu
kantamu, pambiyan Ispiritu un
kaagyuwan mamisabin mensayin
kabiyasnan. Ya kaatag êt taman,
pambiyan mensayin katandan ya
ubat êt sa gigisay Ispiritu. 9 Ya
kaatag gaman, pambiyan Ispir-
itun maragul la panampalataya
kan Bapan Namalyari buy ya
kaatag, pambiyan kapangyarian
mamaiyul nipagsakit. 10 Ya
kaatag, pambiyan Ispiritun ka-
pangyarian manyag mamakau-
papas, buy ya kaatag, pambiyan
kaagyuwan mipatandan sabi ya
ubat kan Bapan Namalyari. Dilag
êt taman pambiyan kabiyasnan
makakilala nu ubat sa Ispiritun
Bapan Namalyari ya pansabin
gisay tawu o asê. Ya kaatag,
pambiyan kabiyasnan magsabin
magmikakanayun na sabi ya a la
natandan. Ya kaatag gaman êt,
dilag kabiyasnan mamipaintindin
abiin na mani sabi. 11 Nuwa kay
gigisay Ispiritun Bapan Namalyari
ya manyag kaganawan abiin buy
pan-idin na sa balang gisa ayun
sa kalabayan na.

Kaawyun kitamu sa gigisay lawini

12 Gigisay lawinin tawu, nuwa
malakêy mamibuu buy mag-
mikakaatag ga parti. Para êt
baydu si Cristu. Kay gigisay
lawini na, nuwa malakêy
mamibuu buy magmikakaatag
ga parti. Sikitamun mani
manampalataya, para kitamun
magmikakaatag ga partin lawinin
Cristu. 13 Sikitamun kaganawan,
Judio man o asê, ipus man o
malaya, binawtismuwan kitamu
sa gigisay Ispiritu amên madyag
gisay lawini. Buy gigisay
Ispiritu êt ta tinanggap tamun
kaganawan.
14 Ya lawini, pan-ibuun malakêy
parti buy alwan kay gigisay parti.

15 Kabay nu makapagsabi ya bitis
buy sabin nay, “Gawan alwa kun
gamêt, alwa kun partin lawini,”
alwan labay sabin ati ya a yina
partin lawini. 16 Buy nu maka-
pagsabi yaman na têk buy sabin
nay, “Gawan alwa kun mata, alwa
ku êt partin lawini,” alwan labay
sabin ati ya a yina partin law-
ini. 17 Gawan nu ya buun lawini,
pawan mata, ipakun makalêngên
ati? Buy nu ya lawini, kay
pawan têk, ipakun makadêp pa
ati? 18 Nuwa ingkabit Bapan Na-
malyari ya magmikakanayun na
partin lawini sa bibiyan la ayun
sa kalabayan na. 19 Nu ya lawini,
kay pan-ibuun gisay parti, a tamu
masabin lawini ya ati. 20 Ya pêtêg,
pan-ibuun malakêy parti ya law-
ini, nuwa kay gigisay lawini.

21 Kabay nu makapagsabi ya
mata, a na malyarin sabin sa
gamêt, “A kata kaylangan.” Buy
nu makapagsabi êt ta ulu, a na
malyarin sabin sa bitis, “A kata
kaylangan.” 22 Ta ya pêtêg, ya
mani partin lawini tamu ya para
dayin mayna, sabay pun êt ta
kaylangan. 23 Ya mani partin
lawini ya sa êlêw tamuy asê kapa-
padayêw, sabay ya pansaysayên
tamun mangêd. Buy ya mani
partin lawini ya a tamu pan-
ipakit, sabay ya pampakangêdên
tamu. 24 Asina kaylangan ipaka-
palay partin lawini ya asê maka-
padêng-êy ipakit. Para êt baydu,
sên pinakapalan Bapan Namal-
yari ya lawini tamu, binyanan
nan karangalan na mani partin
lawini tamu ya sa êlêw tamu asê
kapapadayêw 25 amên asê man-
gapisisyay, nun a mipagmalasakit
ta balang gisa. 26 Nu masakitan na
gisay partin lawini, masakitan êt
ta kaganawan parti. Buy nu pam-
parangalên na gisay parti, matula
êt ta kaganawan parti.

27 Sikaw kaganawan ya
mamibuu sa lawinin Cristu buy
ya balang gisa, partin lawini na.
28 Buy sa lawinin ati ya ayin
kaatag nun a ya manampalatayay
miaawyun, ati ya mani parti
ya intalagan Bapan Namalyari.
Ya mumuna, mani apostul. Ya
ikalwa, mani propeta. Ya ikatlu,
mani manuru. Pinili na êt ta mani
manyag mani mamakaupapas,
mani mamaiyul sa nipagsakit,
mani manawup, mani mamaala,
buy mani magsabi sa mag-
mikakanayun na sabi ya a la
natandan.
29 Tanda tamuy alwan ka-
ganawan apostul, alwan ka-
ganawan propeta o manuru.
Alwan kaganawan binyanan
kaagyuwan manyag mani ma-
makaupapas, 30 mamaiyul sa
mani nipagsakit, makapagsabi sa
magmikakanayun na sabi ya a la
pun natandan o mamipaintindi
sa mani sabin abiin. 31 Nuwa
pagpilitan yun matanggap ya
mas maulagay mani kaagyuwan.
Buy amêsên, ituru ku kamuyuy
pinakamaulaga sa kaganawan.

13

Ya Pangidu

1 Nu makapagsabi yaku man
sa magmikakanayun na sabin
mani tawu buy mani ang-el, nuwa
ayin nakun pangidu, kay para
kutan kumpanay magbatengteng
o pompiyang nga matarit. 2 Nu
dilag gaku man kaagyuwan
mamipatandan mensayi ubat
kan Bapan Namalyari buy nu
dilag gaku man pangintindi sa
kaganawan mani kapêtêgan ya
inliim na sabitun nuna buy
nu dilag gaku man kaganawan
kabiyasnan, nuwa nu ayin nakun
pangidu, ayin nakun pukat. Buy
nu mailipay ku man na mani
bung-uy gawan sa maragul la
panampalataya ku, nuwa ayin
nakun pangidu, ayin nakun

pukat. 3 Buy agyan idin ku
man na kaganawan pibandiyan
ku buy nu iandug ku man na
lawini ku amên sêlbên, nuwa ayin
nakun pangidu, ayin naku pun êt
nabang.

4 Ya tawuy dilag pangidu, ma-
pamibabata ya, maganaka ya,
a ya katandan mainggit, a ya
mapagpadayêw o mapagmatag-
ay, 5 mapanggalang ya, a ya
makasarili, a ya mapanubag buy
a ya mapamitanêm sakit nakêm
sa kaparisu, 6 a ya matula sa
kadawakan, nun a matula ya
sa kapêtêgan. 7 Ya tawuy di-
lag pangidu, mibabata ya, pawan
magtiwala, pawan dilag pag-asa,
buy mapamibabata angga sa kat-
ganan.

8 Dilag katganan na pamipatan-
dan mensayi ubat kan Bapan Na-
malyari buy ya pagsabin kaatag
sabi ya asê natandan. Para êt
baydu ya pamipatandan kabiyas-
nan. Nuwa ya pangidu, ayin
katganan. 9 Asê pun lubus ya
kabiyasnan tamu. Para êt bay-
duy kaagyuwan mamipatandan
mensayi ubat kan Bapan Namal-
yari. 10 Nuwa sa pallumatêng
allu ya mapakadyag ganap pa ka-
ganawan, mitas say kakulangan.

11 Sabitun anak kaku pun, ya
pagsabi ku, ya isip ku buy ya
pangatuynungan ku, kaparisun
anak. Nuwa sên maragul lak-
ina, inlakwanan kinay isip anak.
12 Amêsên, asê pun malinaw
wa pangilala tamu kan Bapan
Namalyari. Kay para kitamun
nakaêlêw sa napukakêy sulamin.
Nuwa lumatêng nga alluy maki-
tan tamun arapan si Bapan Na-
malyari buy lubus tamu yan mak-
ilala kaparisun pangilala na kan-
tamu.

13 Kabay tatluy bagay ya
manugêl: ya panampalataya,
ya kapilmiyan buy pangidu.
Nuwa ya pinakadakila, sabay ya
pangidu.

14

Ya pagsabin magmikakanayun na sabi ya asê pun natandan

1 Pagpilitan yun idun na
kaparisu yu buy pagpilitan yun
mapakamuyuy kaagyuwan na
pan-idin Ispiritun Bapan Namal-
yari, luyang ngay pamipatandan
mensayin Bapan Namalyari.
2 Ya tawuy magsabi sa kaatag
sabi ya a na natandan, a ya
makisabi sa tawu, nun a kan
Bapan Namalyari, gawan ayin
makaintindi kana. Magsabi yan
inliim ma kapêtêgan sa kapami-
latan sawup Ispiritun Bapan
Namalyari. 3 Nuwa ya tawuy
mamipatandan mensayi ubat kan
Bapan Namalyari, magsabi ya sa
mani tawu amên masawpan silan
mapapas-êy ya panampalataya la,
mapapas-êy ya nakêm la, buy
mabiyan silan kasiglan. 4 Ya
magsabi sa kaatag sabi ya a na
natandan, pampapas-êyên nay
sarili nan panampalataya. Nuwa
ya mamipatandan mensayi ubat
kan Bapan Namalyari, pampapas-
êyên nay mani manampalatayay
miaawyun.

5 Labay ku dayin maka-
pagsabi kaw kaganawan un
magmikakanayun na sabi ya a
yu pun natandan, nuwa mas
labay ku pun na mamipatanda
kaw mensayi ubat kan Bapan
Namalyari. Tagawan ya tawuy
mamipatandan mensayi ubat
kan Bapan Namalyari, mas
maulaga kaysa sa magsabin
magmikakanayun na sabi ya
a na pun natandan, liban ta
nu ipaintindi nay sabin abiin
amên mapapas-êy nay mani
manampalatayay miaawyun.

6 Mani mapatêl kuway, sabêt
ta makwa yuy nabang, nu

maku waku baysên kamuyu
buy magsabi yaku sa mag-
mikakanayun na sabi ya a yu
mapukatan? Ayin! Liban tana
nu sabin ku kamuyu sa sabi ya
mapukatan yu ya impakit Bapan
Namalyari kangku, ya natandan
ku tungkul kana, ya sabi ya pan-
ipasabi na kamuyu, o pangaral.

7 Agyan na mani gamit ta ayin
biyay kaparisun bulugudyung
buy alpa, nu asê malinaw wa
panêna buy panigtig, parasaan-
tun matandan makalêngê nu
sabêt ta kantay pan-itigtig alpa
buy bulugudyung? 8 Buy nu
bêgên na mani sundalus gamit
ta patutut, nuwa a la mapukatan
na labay sabin tunuy patutut,
parasaantu silan makapaglêan
para sa pamikilaban? 9 Para kaw
êt baydu. Parasaantun matandan
gisay manampalataya ya labay
sabin pansabin yu sa kaatag sabi
nu a nay naman mapukatan
ya sabi ya panggamitin yu?
Para kaw êt makisabi sa angin.
10 Malakêy sabi sa babun luta
buy balang gisay sabi, dilag
labay sabin. 11 Nuwa nu a
ku tanday sabi ya panggamitin
kasabi ku, a kay mikaintindi ta
para kay dayuwan. 12 Sa paglabay
yun mani kaagyuwan na pan-
idin Ispiritun Bapan Namalyari,
pagpilitan yun mapakamuyuy
mani kaagyuwan na mamapas-
êy sa mani manampalatayay
miaawyun.

13 Kabay ya tawuy magsabi sa
kaatag sabi ya a na natandan,
sêpat ya êt manalangin na biyan
yan kaagyuwan mamipaintindi.
14 Nu manalangin naku sa mag-
mikakanayun na sabi ya a ku
natandan, ya ispiritu kuy man-
alangin, nuwa asê mapukatan isip
ku. 15 Nu parabaydu, sabêt ta
sêpat kun daygên? Manalangin
naku sa magmikakanayun na sabi
sa ispiritu ku buy manalangin
naku êt sa sabi ya mapukatan
isip ku. Magkanta ku sa kaatag
sabi sa ispiritu ku buy magkanta
ku sa sabi ya mapukatan isip
ku. 16 Nu magpasalamat ka kan
Bapan Namalyari sa kapamilatan
ispiritu mu buy asê mapukatan
tawuy idi baydu, parasaantu yan
makapakitbay "Awuy Panginuun"
sa pagpasalamat mu, nu a nay
naman mapukatan na pansabin
mu? 17 Agyan mangêd da pag-
pasalamat mu kan Bapan Namal-
yari, nu asê mapukatan kaatag,
a ka nakasawup sa pamapas-êy
panampalataya na.

18 Magpasalamat taku kan
Bapan Namalyari, ta igit taku
kamuyun makapagsabin mag-
mikakaatag ga sabi. 19 Nuwa
sa pamititipun mani manam-
palataya, mas labay ku pun na
magsabi yakun limay sabi ya
mapukatan la amên maturwanan
ku sila, kaysa magsabi yakun
libulibuy sabi sa kaatag sabi ya
ayin makapukat.

20 Mani mapatêl ku, agana kaw
napakaisip anak tungkul sa mani
kaagyuwan na indin Ispiritun Ba-
pan Namalyari. Pakitbusan yuy
mani anak ka ayin tanda sa nan-
gadadawak, nuwa sa pangintindi,
pakadyag kaw isip tuwa. 21 Paradi
ya idi sa kasulatan Bapan Namal-
yari,

"Magsabi yaku sa mani tawun
ati sa kapamilatan mani
tawuy dilag kaatag sabi buy
sa kapamilatan mani tawuy
dayuwan,
nuwa a sila pun êt mallêngê
kangku."*

22 Kabay ya kaagyuwan na
magsabin kaatag sabi ya a yu
natandan, sabay ya tanda' para
sa mani alwan manampalataya,

* **14:21** 14:21 Isaias 28:11-12.

alwan para sa mani manampalataya. Nuwa ya kaagyuwan na
mamipatandan mensayi ubat kan
Bapan Namalyari, tanda' para sa
mani manampalataya, alwan para
sa asê manampalataya.
23 Nu magtipun kaw wa mani
manampalataya buy sikaw wa
kaganawan magsabi sa kaatag
sabi ya a yu pun natandan, buy
dilag lumatêng nga asê man-
ampalataya ya asê tanday pan-
daygên yu, a la nayi isipin na
tinutulaw kawna? 24 Nuwa nu
sikaw kaganawan na mamipatan-
dan mensayi ubat kan Bapan Na-
malyari buy lumatêng nga asê
manampalataya ya asê tanday
pandaygên yu, matandan nay
makasalanan ya. Mabêgbêg ga
nakêm na gawan sa pansabin
yun kaganawan buy matandan
nay maparusan ya. 25 Agyan na
mani nakaliim sa bêkê na, ma-
iawas. Kabay manduku ya sa pag-
sisi na buy mangulimên ya kan
Bapan Namalyari buy sabin nay,
“Taganan idi kamuyu si Bapan
Namalyari.”

Ya masalaysay ya pamititipun

26 Kabay mani mapatêl ku, ati
ya sêpat yun daygên sa pamiti-
tipun yu. Ya kaatag, magkanta
buy ya kaatag, manuru, buy ya
kaatag, mamipatandan mensayi
ubat kan Bapan Namalyari. Ya
kaatag, magsabi sa kaatag sabi
ya a la pun natandan. Buy ya
kaatag, mamipapukat nu sabêt
ta labay sabin mani sabin abitu.
Ipilmi yuy kaganawan daygên yu
sa pamititipun yu para sa ikapas-
êy panampalataya yu. 27 Nu di-
lag magsabi sa kaatag sabi ya a
la pun natandan, kaylangan kay
luluwa o tatlu, buy asê miaagnan,
buy sêpat dilag mamipapukat sa
pansabin la. 28 Nuwa nu ayin
mamipapukat, mangimbêk tana
sila sa pamititipun mani man-
ampalatayay miaawyun buy mak-
isabi sila tana kan Bapan Namal-
yari un magpagisa.
29 Nu dilag kamuyun binyanan
mensayi ubat kan Bapan Namal-
yari, tulutan magsabi ya luwa
o tatlu kalla. Buy ya kaatag,
sêpat mallêngê buy usisên la
nu ubat kan Bapan Namalyari
o asê. 30 Amêsên, nu dilag
nakaiknu ya binyanan mensayi
ubat kan Bapan Namalyari,
sêpat pun tunggên na magsabi
amên makapagsabi êt ta kaatag.
31 Gawan sikaw kaganawan, mal-
yarin mipatandan mensayi ubat
kan Bapan Namalyari un tisatisa
amên mabiyasay kaganawan buy
pumas-êy ya panampalataya yu.
32 Buy ya mani manampalatayay
nakatanggap un kaagyuwan na
mamipatandan mensayi ubat
kan Bapan Namalyari, malyari
silan miêêbas magsabi gawan
dilag silan pamênbên sa sarili.
33 Gawan si Bapan Namalyari, a
ya Namalyarin kagulwan, nun a
Namalyari yan kasalaysayan buy
kapatêtbêkan.

Kaparisun naugalyan ka-
ganawan manampalatayay mi-
aawyun na mani pinilin Bapan
Namalyarin kay kana, 34 ya mani
babayi, sêpat mangimbêk sa
pamititipun yu gawan a sila
pantulutan magsabi.† Sêpat silan
pasakup sa mani lawyaki gawan
parabayduy idi sa Kautusan. 35 Nu
dilag silan patang, patangên la
tay asawa la pangalatêng la sa
bali la, gawan mamakapadêng-
êy magsabi ya babayi sa pami-
titipun mani manampalatayay
miaawyun.

36 Indap yu nayi nu ubat ka-
muyuy Sabin Bapan Namalyari, o

† **14:34** 14:34 Sa panawun Pablo ya mani babayi, a sila nag-aral buy kay idi sa bali ya babayi.

kay sikaw wa nakatanggap ati?
37 Nu dilag kamuyun mangisip
dilag yan kaagyuwan mamipatan-
dan mensayi ubat kan Bapan Na-
malyari o dilag kaagyuwan na
ubat sa Ispiritun Bapan Namal-
yari, sêpat nan kilalanên ya si
mani insulat ku kamuyu, utus
Panginuun. 38 Buy nu a na labay
tanggapên na mani pansabin ku,
agana yuya êt tanggapên.
39 Kabay mani mapatêl ku, pag-
pilitan yun mamipatandan men-
sayi ubat kan Bapan Namalyari,
nuwa agana yu bênbênan na
magsabi sa kaatag sabi ya a
la pun natandan. 40 Daygên
yuy kaganawan sa ustu buy sa
masalaysay ya paralan.

15

Ya panguman pangabyay Cristu

1 Amêsên na mapatêl, labay kun
ipaganaka kamuyuy Mangêd da
Balita ya in-aral ku kamuyu. Ati
ya aral la tinanggap yu buy angga
amêsên panampalatayanan yu.
2 Sa kapamilatan ati ya Mangêd
da Balita, niligtas kawna nu pa-
pakatalanên yun mangêd da in-
aral ku, liban ta nu alwan pêtêg
ga panampalataya yu.
3 Tagawan impatanda kina ka-
muyuy pinakamaulagay aral la
indin kangku. Paradi ya im-
patanda ku sabitun nuna. Nati
si Cristu amên iligtas kitamu sa
mani kasalanan tamu, ayun sa
pansabin Kasulatan. 4 In-ilbêng
ya buy nanguman nabyay sa
ikatluy allu, ayun êt sa pansabin
Kasulatan. 5 Nagpakit ya kan
Pedro. Pamakayari, nagpakit ya
êt sa mapu buy luway apostul
na. 6 Pamakayari, nagpakit yan
katamisan sa maigit liman dalan
na mapatêl la mititipun. Malakê
kallay nabyay pun angga amêsên,
nuwa ya kaatag kalla, nati yana.
7 Nagpakit ya êt kan Santiago
buy pamakayari, nagpakit ya sa
kaganawan mani apostul.
8 Buy sikuy katatawliyan nan
pinagpakitan, ya kaparisu kuy
gisay kulaw ya in-anak un asê
ustu sa buwan.* 9 Tagawan
sa kaganawan mani apostul,
sikuy pinakanayêpa buy a ku
sêpat bêgên gisay apostul, gawan
pinasakit kuy mani manam-
palataya kan Bapan Namalyari
ya miaawyun.† 10 Nuwa gawan
sa kangêdan nakêm Bapan
Namalyari kangku, dinyag nakun
apostul. Buy asê nasayang nga
kangêdan nakêm Bapan Namal-
yari kangku, gawan nagpakapagal
laku un igit kaysa sa kaganawan
kaatag apostul. Nuwa alwan
sa sarili kun kaagyuwan, nun
a sa kangêdan nakêm Bapan
Namalyari. 11 Kabay ayin
pamikaatag nu sila o siku ya
mangaral kamuyu. Ya maulaga,
gigisay pan-iaral yan buy abitu êt
ta panampalatayanan yu.

Ya panguman pangabyay mani nati

12 Amêsên, pan-iaral yan ka-
muyu ya si Cristu, nanguman yan
nabyay. Uysiyan pansabin dakun
umnu kamuyuy a ya pabyayên
manguman Bapan Namalyari ya
mani nati ta? 13 Nu pêtêg
ayin panguman pangabyay, labay
sabin, agyan si Cristu, asê êt
nanguman nabyay. 14 Buy nu
pêtêg asê nanguman nabyay si
Cristu, ayin kapukatan na pan-
garal yan buy ayin êt pukat ta
panampalataya yu. 15 Buy al-
wan kay abiin. Lumtaw kay
êt malaram ma mamipapêtêg
tungkul kan Bapan Namalyari,

* **15:8** 15:8 Mani Dyag 9:1-19; 22:6-16; 26:12-18.
† **15:9** 15:9 Mani Dyag 8:1; 8:3; 9:1-2; 22:4-5; 26:9-11; Galacia 1:13.

gawan impapêtêg yan na pin-
abyay manguman Bapan Namal-
yari si Cristu. Nu pêtêg asê
mabyay ya nangamamati, mapal-
yarin asê pêtêg ga impapêtêg yan
ya pinabyay nan manguman si
Cristu. 16 Gawan nu ya mani
nati, asê umanên pabyayên, asê
êt nanguman pinabyay si Cristu.
17 Buy nu asê nanguman nabyay
si Cristu, ayin pukat ta panam-
palataya yu buy a kaw pun na-
patawad sa mani kasalanan yu.
18 Buy labay sabin êt, ya mani
nati yana ya nanampalataya kan
Cristu, nilaku sila sa ayin kat-
ganan na parusa. 19 Nu ya
kapilmiyan tamu kan Cristu, kay
para sa biyay tamu baydi sa
babun luta, kapapalunus kitamu
sa kaganawan tawu.

20 Nuwa ya kapêtêgan, si
Cristuy nunan pinabyay bi-
lang pagpapêtêg ya pabyayên
manguman na nangamamati.
21 Gawan sa gisay tawu, ya si
Adan, inlumatêng nga kamatyan
sa kaganawan tawu. Kabay
gawan êt sa gisay tawu, ya
si Cristu, manguman mabyay
ya nangamamati. 22 Gawan
nu parasaantu ya kaganawan
tawuy mangamati gawan sa
pamikibêtêk la kan Adan, para
êt taman baydu, sikitamun ka-
ganawan, pabyayên manguman
gawan sa pamikibêtêk tamu kan
Cristu. 23 Nuwa dilag sarisarilin
takdan panawun na panguman
pangabyay. Nunan pinabyay
si Cristu. Pamakayari, pag-
udung Cristu baydi sa babun
luta, pabyayên na êt ta mani
manampalataya kana. 24 Buy
pamakayarin ati, lumatêng nga
katganan. Idin Jesus ya pag-ari sa
Namalyari buy Bapa pamakayari
nan sirên na kaganawan mag-
ari, manungkulan buy dilag
kapangyarian laban kan Bapan
Namalyari. 25 Tagawan kaylangan
mag-ari si Cristu angga sa lubus
nan masambut ya kaganawan
kapati na. 26 Buy ya tawlin kapati
ya sambutun Jesus, sabay ya ka-
matyan mani tawu.‡ 27 Pansabin
sa Kasulatan, “Ya kaganawan
bagay, impasakup Bapan Namal-
yari kan Cristu.”§ Nuwa sa sabi
ya “kaganawan bagay,” asê labay
sabin baydi ya kaawyun si Bapan
Namalyari tagawan sabay siyay
nipasakup kaganawan bagay
sa aypan kapangyarian Cristu.
28 Nu nipasakup pa kaganawan
kan Cristu, magpasakup êt si
Cristu kan Bapa ya sabay ya
namipasakup kanan kaganawan
amên manakup pana si Bapan
Namalyari sa kaganawan.

29 Dilag mani tawuy nag-
pabawtismu para sa mani nati
la. Amêsên, nu ayin panguman
pangabyay mani nati, ayin ulagay
pagpabawtismu la para sa mani
nati.

30 A kay migaganaka agyan
idi kay sa nadawak ka kabilyan
sa inuras-uras, gawan tanda
yan na pabyayên manguman na
mani nati. 31 Mani mapatêl,
nu parasaantun pêtêg ga pan-
ipagmaragul kataw gawan sa
pamikibêtêk yu kan Cristu Jesus
ya Panginuun tamu, parabaydu
êt ta pêtêg ga allu-allu wakun
idi sa bunak kamatyan. 32 Nu
kay para sa kabilyan mani tawu
baydi sa babun lutay pamibabata
ku sabitun inarap kuy mani
manalungat kangku baydi sa
Efeso ya paran mangatubag ga
ayup, ayin awêd ulagay ati nu
asê pabyayên manguman na
mani nati. Mangêd pun na
sunulun tamu tanay panabin na,

‡ **15:26** 15:26 Sa Griego ati ya labay nan sabin “Si tawlin kapati ya sirên na kamatyan.”
§ **15:27** 15:27 Mani Kanta 8:6.

"Kinabitan taminan mangan buy
kinabitan taminan minêm unuwa
kay mati kitamu."*
33 Agana kaw pailitêp sa
panabin na abiin, nun a ati
ya paniwalan yu, "Ya nan-
gadawak ka pagkaawyun sabay
ya makasiran mangêd da ugali."
34 Magpakasalaysay kaw buy itgên
yuy panyag kasalanan gawan
na dakun umnu kamuyu, a la
pun kilala si Bapan Namalyari.
Pansabin ku kamuyuy abiin amên
madêng-êyan kaw sa sarili yu.

Ya lawini sa panguman pangabyay

35 Nuwa dilag mamatang,
"Parasaantun pabyayên mangu-
man na nangamamati? Sabêt
ta kalasin lawini la?" 36 Ayin
kan tanda. Alwa nayin bayu
bumyay ya bini, ilbêng muya pun
sa luta buy nu nailbêng mina,
baydu yapun bumyay. 37 Buy
agyan sabêt ta bini ya itanêm
mu, kaparisun trigu o sabêt pun
na bini, kaatag gay lawini na nu
tumubuy na. 38 Nuwa idi kan
Bapan Namalyari nu sabêt ta
magin lawinin magmikakaatag ga
bini.
39 Para êt bayduy lawinin mani
bagay ya dilag biyay. Alwan ka-
ganawan lawini pariparisu. Mag-
mikakaatag ga lawinin tawu, law-
inin ayup, lawinin uybun manuk
buy kênan lanêm. 40 Dilag
mani lawini ya pallangit buy di-
lag lawini ya palluta. Kaatag
ya kangêdan lawinin palluta buy
kaatag êt ya kangêdan lawinin
pallangit. 41 Kaatag ga sawang
allu sa sawang buwan buy kaatag
êt ta sawang mani bêtêwên. Buy
agyan na mani bêtêwên, dilag
magmikakanayun na sawang.
42 Para êt bayduy panguman
pangabyay nangamamati. Ya law-
ini ya pan-ilbêng, mambumata
ya. Nuwa nu manguman ki-
tamun pabyayên, mibayuy nay
lawini tamu, ayina bumata kanu-
man. 43 Ya lawini ya pan-ilbêng,
nadawak buy mayna, nuwa sa
panguman pangabyay, pakadyag
yan mangêd buy napas-êy. 44 Ya
lawini ya pan-ilbêng sabay ya
palluta. Nuwa nu inuman pin-
abyay ya ati, pallangit tay ati.
Gawan nu dilag lawini ya pal-
luta, dilag êt taman lawini ya
pallangit. 45 Pansabin sa Kasula-
tan Bapan Namalyari, "Ya nunan
tawu ya si Adan, binyanan yan
biyay."† Nuwa ya tawlin Adan
ya si Cristu, mam-i yan biyay ya
ayin katganan. 46 Nuwa alwan
lawini ya pallangit ya nuna, nun
a ya lawini ya palluta. Buy pa-
makayari, baydu pun manunul
la lawini ya pallangit. 47 Ya
nunan tawu ya si Adan, ubat ya
sa luta. Nuwa ya ikalway tawu
ya si Cristu, ubat ya sa langit.
48 Ya lawinin mani tawu baydi
sa babun luta, kaparisun lawinin
Adan na diyag sa luta. Ya lawinin
mani tawuy umanên pabyayên,
kaparisun lawinin Cristu ya ubat
sa langit. 49 Kabay nu parasaantuy
lawini tamu amêsên kaparisun
Adan ya naubat sa luta, lumatêng
nga alluy mapagkaparisun lawini
tamuy lawinin Cristu ya ubat sa
langit.
50 Mani mapatêl ku, ati ya labay
kun sabin. Ya lawini tamuy di-
lag laman buy daya, a ya mal-
yarin miawyun sa kaarian Bapan
Namalyari. Ta ya lawinin ati
ya mambumata, a ya malyarin
makapagmanan biyay ya ayin kat-
ganan.
51 Nuwa mallêngê kaw gawan
dilag gakun sabin kamuyuy gisay
nakaliim. Asê kaganawan kan-
tamu mati, nuwa kaganawan
tamu, biyan bayun lawini 52 sa

* **15:32** 15:32 Isaias 22:13. † **15:45** 15:45 Genesis 2:7.

gisay pakulimad, sa gisay kêdêm
mata, kaagnan sênêg tawlin patu-
tut. Tagawan sa pamasnêg patu-
tut, umanên pabyayên na mani
nati buy biyan lawini ya asê
mambumata. Buy sikitamun
nangabyay pun, biyan kitamu
êt bayuy lawini. 53 Gawan ya
lawini tamuy mambumata buy
mangamati, sagilyan lawini ya asê
mambumata buy asê mangamati.
54 Buy nu ya lawini ya mambu-
mata buy mangamati, nasagilyan
nan lawini ya asê mambumata
buy asê mangamati, matupad day
panabin sa Kasulatan Bapan Na-
malyari,

"Nasambut tay kamatyan. Ganap
pay panambut!‡

55 Ayin nan kapangyarian na ka-
matyan.
Nasambut tay kamatyan."§

56 Kay dilag kapangyarian na
kamatyan kantamu gawan sa
kasalanan. Buy dilag kapang-
yarian na kasalanan kantamu
gawan sa Kautusan. 57 Nuwa sala-
mat kan Bapan Namalyari, gawan
binyanan na kitamun panambut
laban sa kasalanan buy kamatyan
sa kapamilatan Panginuun tamun
Jesu Cristu.

58 Kabay mani kakaidwan kun
mapatêl, magpakapas-êy kaw buy
agana kaw mangayna sa panam-
palataya. Magpakasipêg kaw
sa pandaygên na indin kamuyun
Panginuun, gawan tanda yuy asê
masayang nga pagpagal yu.

16

Sawup para sa mani taga Judea

1 Amêsên, tungkul laman sa pa-
nipun sawup para sa mani man-
ampalataya kan Bapan Namalyari
ya idi sa prubinsyan Judea ya
pinili nan kay kana, pakitbusan
yuy impadyag ku sa mani man-
ampalatayay miaawyun na idi sa
Galacia. 2 Sa balang allun Dum-
inggu, ya balang gisa kamuyu mil-
an peray agyu nan idin ubat sa
mani naabli na. Buy tipunun yuy
abiin amên sa pallumatêng ku
baysên, nakal-an nay isawup yu.
3 Pallumatêng ku baysên, ipalaku
ku sa Jerusalem ma mani tawuy
pinili yu ya mantan sawup yu, buy
manyag gakun sulat ta mamipak-
ilala kalla. 4 Buy nu kaylangan
kun maku sa Jerusalem, kilaku
sila kangku.

Mani palanun Pablo

5 Pamakaubat ku sa Macedo-
nia, maku waku baysên sa Cor-
into gawan duman naku pun
baydu. 6 Mapalyarin mabuyu-
tan ku baysên kamuyu. Buy
dat baysên nakinan mamalibas
panawun nalêpêt amên masaw-
pan yuku sa mani kaylangan ku
sa sumunul kun pamita, agyan
saantu man na lakwên ku. 7 A
ku labay ya kay magdan naku
kamuyu. Labay kun mabuyu-
tan kataw mapagkaawyun, nu
labayên Panginuun.

8 Nuwa manugêl laku pun
baydi sa Efeso angga sa allun
Pentecostes, 9 gawan agyan
malakêy manalungat kangku
baydi, malakê êt ta kalabay
mallêngê sa Mangêd da Balita ya
pan-iaral ku.

10 Pamakalatêng Timoteo
baysên, lingunun yuyan mangêd
amên mipatêtbêk ka nakêm
na, gawan kaparisu kuyan
maglingkud sa Panginuun.
11 Gana yuya dustakên, nun a sa
pamita na, sawpan yuya sa mani
kaylangan na amên matula yan
makapag-udung kangku. Gawan
pan-êtêngên kuyan lumatêng
baydin kaawyun na kaatag pun
na mapatêl sa panampalataya.

‡ **15:54** 15:54 Isaias 25:8. § **15:55** 15:55 Hosea 13:14.

12 Tungkul laman sa patêl
tamun si Apolos, pikisabyan kuy
nan mangêd da magliwa ya
baysên kamuyu kaawyun nay
dakun umnuy mani mapatêl.
Nuwa a na pun labay maku
baysên amêsên, kayanu dilag
yatanan panawun, maku ya
baysên.

Kayaryan un Tipan

13 Mapaglêan kaw buy
magpakapas-êy sa panam-
palataya. Magin namanidêg kaw
buy agana malimu. 14 Buy sabêt
man na daygên yu, daygên yun
dilag pangidu.

15 Tanda yuy si Estefanas buy
pamilya na ya nunan nagin man-
ampalataya baysên sa prubinsyan
Acaya. In-il-an lay sarili la sa
paglingkud sa mani pinilin Bapan
Namalyarin kay kana. Kabay
makisabi yaku kamuyuy mani
mapatêl, 16 ya magpasakup kaw
kalla buy sa kaganawan kaparisu
lan maglingkud sa Panginuun un
buun sipêg.

17 Matula ku sa pallumatêng
lan Estefanas, Fortunato, buy
Acaico, gawan pandaygên la para
kangkuy a yu madyag gawan ayin
kaw baydi. 18 Pinatula lay nakêm
ku, kaparisun pamatula la ka-
muyu. Biyan yun ulagay mani
kaparisu la.

19 Nagpapakun kawna, sabin
mani manampalatayay mi-
aawyun na idi sa prubinsyan
Asia. Buun nakêm êt sinabi
lan Aquila buy si Priscila ya
nagpapakun kawna gawan parisu
kaw nakibêtêk sa Panginuun.
Nagpapakun kawna sabin êt mani
manampalatayay mititipun sa
bali la. 20 Buy nagpapakun kaw
êt sabin kaganawan manam-
palataya baydi.

Miaapêt kaw bilang mipapatêl
kan Cristu.

21 Nagpapakun kaw êt, sikuy ati
si Pablo buy siku mismuy nanulat
sa pangumustan ati.

22 Isumpan Bapan Namalyari ya
sisabêt man na asê mangidu kana.
Panginuun, mag-udung kayna!

23 Labay kun manugêl kamuyuy
kangêdan na ubat sa Panginuun
Jesus.

24 Kakaidwan kataw ka-
ganawan bilang mani mapatêl
kan Cristu Jesus.

Ya Ikalwan Sulat Pablo sa mani taga CORINTO

1 Siku si Pablo ya apostul Cristu
Jesus ayun sa kalabayan Bapan
Namalyari. Kaawyun ku si Tim-
oteo ya patêl tamu sa panam-
palataya.

Manulat taku kamuyun mani
manampalatayay miaawyun ya
idi sa balayan Corinto buy ka-
muyun mani pinilin Bapan Na-
malyarin kay kana sa buun pru-
binsyan Acaya.

2 Labay kuy manugêl kamuyuy
kangêdan buy kapatêtbêkan na
ubat sa Namalyari ya Bapa tamu
buy sa Panginuun Jesu Cristu.

*Pagpasalamat kan Bapan Na-
malyari*

3 Ulimênên tamuy Namalyari
buy Bapan Panginuun tamun
Jesu Cristu. Siyay mapallunus ya
Bapa buy Namalyari yan pawan
mamapas-êy nakêm. 4 Pan-
amungmungun na kitamu sa
bunak kaganawan pamasakit
amên sa kapamilatan panga-
mungmung na kantamu, maa-
mungmung tamu êt ta mani
tawuy mandumanas kaganawan
kalasin pamasakit. 5 Gawan
nu parasaantun mallumakêy
pamasakit kantamu gawan sa
pamikibêtêk tamu kan Cristu,
para êt bayduy pangamungmung
Bapan Namalyari kantamu gawan
sa pamikibêtêk tamu kan Cristu.
6 Nu magkasakit kay man, para sa
ikasamung yuy ati buy ikaligtas
yu. Buy ya pangamungmung
Bapan Namalyari kanyan, para sa
ikasamung yu amên mapibabatan
yuy pamasakit kaparisun nan-
gadanasan yan. 7 Kabay napilmi
kay ya isundu yuy panampalataya
yu kan Cristu, gawan tanda yan
ya nu magkasakit kaw kaparisu
yan, amungmungun kaw êt Bapan
Namalyari kaparisu yan.

8 Mani mapatêl, labay yan
matandan yuy mani pamasakit
ta nadanasan yan sa prubin-
syan Asia. Sadyay kasakitan
nadanasan yan baydu. Kabay
natasan kayan pag-asa buy a yan
na inisip pa mabyay kay pun.
9 Indap yan sabitun nuna, kat-
ganan yan nana. Nuwa nal-
yari ya kaganawan abitu amên
mabiyasa kay ya agana magti-
wala sa sarili yan, nun a kan
Bapan Namalyari ya mamabyay
sa mani nati. 10 Inligtas nakay
sa kapapalimuy kamatyan buy
pan-iligtas nakay pun êt. Buy
napilmi kay ya iligtas nakay pun
11 sa sawup mani panalangin yu.
Sa pakapakun baydu, malakêy
magpasalamat kan Bapan Namal-
yari gawan sa mani kangêdan na
natanggap yan ubat kana bilang
pakitbay sa panalangin malakêy
tawu.

Nagbayuy palanun Pablo

12 Ati ya maipagmaragul
yan. Malinis ya nakêm yan na
mambumyay kay matinêk buy
tapat sa arap kaganawan tawu,
luyang nga kamuyu. Nadyag
yan na abiin sa kapamilatan
kangêdan Bapan Namalyari,
alwan sa kapamilatan kabiyasnan
mani tawu. 13-14 Tagawan ayin
kay pan-isulat kamuyu ya a
yu mabasa o mapukatan. Buy
napilmi yakun agyan a yu pun
mapukatan amêsên, napilmi
yakun sa pallumatêng Panginuun
Jesus, lubus yukay mapukatan
buy maipagmaragul yukay buy
maipagmaragul yan kaw êt.

15-16 Gawan napilmi yakun ma-
pukatan yuku, inisip kun magliwa
kamuyu. Kabay namalanu wakun
duman pun baysên kamuyu bayu
waku maku sa Macedonia buy

pamakayari, manguman nakun
magdan baysên kamuyu amên
sa katilwa kun pamaku kamuyu,
katilwa kaw êt mananggap pag-
papala buy masawpan yuku sa
pamita ku papakun sa Judea.
17 Abiin dayi ya palanu ku sabitun
nuna. Nuwa asê nisunduy abiin.
Paraman baydu, alwan labay
sabin ya a ku tanda nu sabêt
ta palanu kun daygên o kaparisu
wakun mani tawuy asê manunul
kan Bapan Namalyari ya bêngat
kapama “Awu, awu” pakan “Asê”
awêd.

18 Nu parasaantun tapat si Ba-
pan Namalyari, para kay êt baydu
sa mani pansabin yan, “Awu” nu
awu, “Asê” nu asê. 19 Tagawan si
Jesu Cristu ya Anak Bapan Namal-
yari ya impatanda yan lan Silas
buy si Timoteo, taganan tapat
ya sa mani sabi na buy taganan
tuparên nay mani pangaku na.
20 Tagawan na kaganawan pan-
gakun Bapan Namalyari, tuparên
nay kaganawan ati sa kapamila-
tan Cristu. Kabay sa kapamilatan
na, masabi tamuy “Awuy Pang-
inuun” amên maulimên si Bapan
Namalyari. 21 Si Bapan Namal-
yari ya mamapas-êy kantamu sa
pamikibêtêk tamu kan Cristu buy
siya êt ta namili kanyan amên
maglingkud kana. 22 Tinatakan
na kitamina bilang tanda' ya kana
kitamina. Buy indin nay Ispiritu
na sa bêkê tamu bilang tanda'
ya matanggap tamuy mani impan-
gaku na.

23 Mani mapatêl, a ku nagdaus
baysên kamuyu sa Corinto gawan
a ku labay sumakit ta nakêm yu.
Buy tandan Bapan Namalyari ya
abiin. 24 A yan labay ya pilitin
yan kaw nu sabêt ta paniwalan
yu, gawan napas-êy yay panam-
palataya yu. Kay ya labay yan,
misasawup kitamu amên magin
matula kaw.

2

1 Inisip kuy a kina pun maku
baysên, nu kay mapatibsê kun
manguman na nakêm yu sa pa-
maku ku kamuyu. 2 Kay sikaw
wa mamatula kangku. Nuwa
nu napatibsê kataw, sisabêt pun
na mamatula kangku, nun a kay
sikaw wa napatibsê ku. 3 Maku
waku dayi baysên sabitun nuna,
nuwa nanulat taku tana kamuyu
amên sa pamaku ku baysên, a
ku matibsê ya mani tawuy sêpat
mamatula kangku. Ta napilmi
yakun ya ikatula ku, ikatula yu
êt kaganawan. 4 Nabêgbêg ga
lalên bêkê ku buy nakatangis
saku. Nanulat taku kamuyu al-
wan amên mapatibsê kataw, nun
a labay kun maipakit kamuyu nu
parasaantu kataw kaidwan.

Patawarên na nakapatibsê

5 Amêsên, tungkul laman sa
tawuy nakapatibsê kamuyu, al-
wan kay sikuy natibsê kana,
nun a mapalyarin sikaw ka-
ganawan. Sinabi kuy mapal-
yarin sikaw kaganawan, ta a
ku labay pipilalun na pagsabi
ku nun a kay abituy pêtêg.
6 Nukad da kanay parusay indin
dakun umnu kamuyu. 7 Kabay
patawarên yuya buy samungun,
gawan dat sa sadyay lungkut na,
mipakadawak kina. 8 Makisabi
yakun ipakit yu kanay kaidwan
yuya pun. 9 Sabitun nuna, sinu-
latan kataw amên matandan ku
nu pansunulun yun mangêd da
kaganawan in-aral ku kamuyu.
10 Ya pinatawad yina, pinatawad
ku êt. Buy nu dilag man
sêpat patawarên, pinatawad kina
sa arapan Cristu alang-alang ka-
muyu. 11 Sêpat baynan ma-
matawad kitamu amên a ki-
tamu mapurayit buy masambut
Satanas. Ta tanda taminay mani
paralan na.

Si Pablo sa Troas

12 Sabitun nuna, naku waku
sa Troas amên mangaral Mangêd
da Balita tungkul kan Cristu.
Sên idi yakina baydu, natan-
dan kuy binyanan nakun Ba-
pan Namalyarin kalayaan mami-
patandan Mangêd da Balita sa
mani tawu buy in-il-an na silan
mallêngê. 13 Nuwa asê mi-
patêtbêk ka isip ku, gawan a ku
nakit baydu si Tito ya patêl tamu.
Kabay nagpatanda ku sa mani
tawu baydu buy naku waku sa
prubinsyan Macedonia.

Panambut sa kapamilatan Cristu

14 Nuwa salamat kan Bapan
Namalyari gawan bilang sinam-
but Cristu, pawa na kitamun
pan-iuna amên ipaalbay sa ka-
ganawan tawu. Pandaygên nay
abiin gawan nakibêtêk kitamu
kan Cristu. Antu man na lakwên
yan, panggamitin kay Bapan Na-
malyari amên ipakilala si Cristu
sa mani tawu. Buy ya sabi
ya pan-isabi yan, paran bawun
pabangi. 15 Para kay pabangi
ya pan-iandug Cristu kan Ba-
pan Namalyari buy madêp mani
tawuy pan-iligtas buy mani nipak-
abili sa ayin katganan na kaparu-
san. 16 Sa mani nipakadawak,
para kay bawun nangamamati.
Nuwa sa mani pan-iligtas, para
kay nabangi ya mam-in biyay.
Nu isipin tamu, ayin tawuy di-
lag kaagyuwan daygên na mani
ati. 17 A kay kaparisun malakê
baysên na pandaygên kabyayan
na Sabin Bapan Namalyari, nun
a bilang in-utus Bapan Namalyari
buy lingkud Cristu, tapat yan pan-
iaral la Sabin Bapan Namalyari.

3

1 Indap yu kali nu pandayêwên
yan na êt ta sarili yan. Asê!
Ta a kay kaparisun kaatag ga
amên yu ta sila tanggapên kayanu
mantan sila pun sulat ta mami-
papêtêg sa pangatawu la, buy pa-
makayari, manyawad silayna êt
kamuyun parabayduy sulat amên
ta sila tanggapên sa kaatag lugal.
2-3 A yan na kaylangan na abiin,
gawan sikaw nay sulat ta nakasu-
lat sa bêkê yan ya magpapêtêg ga
taganan apostul kay. Tagawan sa
bayun biyay yu, para kaw sulat ya
ubat kan Cristu ya makitan buy
mabasan kaganawan. Buy alway
nan tintay pinanulat Cristu nun
a Ispiritun Bapan Namalyari ya
nabyay. Buy alway nan natapil
la batuy pinisulatan kaparisun in-
din Bapan Namalyari kan Moises
sabitun nunan panawun, nun a sa
bêkêy nan mani tawu.

4 Masabi yan ya abiin ya pan-
daygên Bapan Namalyari kamuyu
gawan magtiwala kay kana sa
kapamilatan Cristu. 5 Ta nu kay
sikay, ayin kay kaagyuwan amên
daygên na mangapalyari kamuyu
amêsên. Ta ya kaagyuwan
yan, ubat kan Bapan Namalyari.
6 Siyay nam-i kanyan kaagyuwan
magin mani lingkud buy mami-
patandan bayuy kasunduwan na.
Buy abiin na bayuy kasunduwan,
asê nakaayun sa Kautusan nun
a nakaayun sa Ispiritun Bapan
Namalyari. Gawan ya Kautusan,
mam-i yan kamatyan sa mani
tawuy mallabag. Nuwa ya Ispir-
itun Bapan Namalyari, mam-i yan
biyay ya ayin katganan.

7 Sabitun indin Bapan Namal-
yari ya Kautusan kan Moises ya
nakasulat sa natapil la batu, sinu-
mawang nga lupa na. Kabay
asê mamudêkdêk mani Israeli-
tay lupa na, agyan pakanawa
êt mapanat ta sawang lupa na.
Amêsên, nu namipakit si Ba-
pan Namalyarin kapangyarian sa
Kautusan na mam-in kamatyan,
8 luyang na pun pan-ipakit ta ka-
pangyarian na sa bayun kasun-

duwan na sa kapamilatan Ispiritu na. 9 Ta nu impakit Bapan Namalyari ya kapangyarian
na sa Kautusan na mam-in kamatyan, luyang na pun pan-ipakit
ta kapangyarian sa bayuy kasunduwan ya mamituwad mat-
inêk sa tawu sa pangêlêw na. 10 Tagawan na Kautusan, ayin ni-
nan kapangyarian gawan luyang
pun makapangyarian ya bayuy
kasunduwan Bapan Namalyari. 11 Ta nu impakit Bapan Namalyari
ya kapangyarian na sa Kautusan
na dilag katganan, luyang pun na
kapangyarian na pan-ipakit na sa
bayuy kasunduwan ya manugêl
kanuman.

12 Gawan sa kapilmiyan tamu
sa bayuy kasunduwan ya ayin
katganan, napas-êy ya nakêm yan
mamipatandan Sabin Bapan Na-
malyari. 13 A kay kaparisun
Moises ya mangup-up lupa na
amên asê makitan mani Israelitay
mapanat ta sawang sa lupa na.
14 Nuwa ya pêtêg, nakdêy pun
êt ta ulun mani Israelita. Ta
agyan pambasên lay manan ka-
sunduwan, paran nakaup-up sila
pun êt gawan angga amêsên, a
sila pun êt kapukat. Tagawan
kay mitas sa up-up sa kapamila-
tan pamikibêtêk gisay tawu kan
Cristu. 15 Pêtêg ga angga amêsên,
paran dilag pun nakaup-up sa isip
la gawan agyan pambasên lay
mani Kautusan na impasulat kan
Moises, a la pun êt mapukatan
nu sabêt ta labay sabin nakasulat
baydu. 16 Nuwa nu magdani ya
tawu sa Panginuun, makapukat
tina, ta nitas say up-up sa isip
na. 17 Amêsên, si abituy Pang-
inuun na sinabi kudi, sabay ya
Ispiritun Bapan Namalyari. Buy
nu idi ya sa gisay tawuy Ispiritun
Bapan Namalyari, nakabus sina
sa kapangyarian Kautusan na im-
pasulat kan Moises. 18 Buy siki-
tamun kaganawan na makapukat
tana bilang nitas say paran up-
up tamu, makitan na kantamuy
kapangyarian Panginuun. Buy ya
kapangyarian na abiin, ubat sa
Panginuun ya sabay ya Ispiritun
Bapan Namalyari ya mamibayu
kantamu angga sa magin kaparisu
tamu ya.

4

Pibandiyan sa Banga

1 Gawan sa lunus Bapan
Namalyari kanyan, pinili nakay
ya mamipatandan bayuy kasun-
duwan na. Kabay asê mangaynay
nakêm yan. 2 Pan-isakwil yan
na panyag mani nakaliim buy
mamakapadêng-êy ya diyag. A
kay namilitêp buy a yan êt
pan-itukawkaw wa Sabin Bapan
Namalyari. Pawan kapêtêgan na
pan-ipatanda yan buy ayin kay
pan-iliim amên makitan mani
tawuy malinis ya nakêm yan.
Buy tandan Bapan Namalyari ya
abiin. 3 Nuwa nu dilag tawuy
asê makapukat sa Mangêd da
Balitay pan-ipatanda yan, sabay
silay mani tawuy mipakabili sa
ayin katganan na kaparusan.
4 A sila manampalataya gawan
si Satanas ya mag-ari amêsên
sa babun luta, tinêmpanan nay
isip la amên a la makitan na
sawang Mangêd da Balita tungkul
sa kapangyarian Cristu ya sabay
ya kakitan kan Bapan Namalyari.
5 Alwan sarili yan na pan-iaral
yan, nun a si Jesu Cristu ya
sabay ya Panginuun tamu. Buy
maglingkud kay kamuyu gawan
kan Jesus. 6 Tagawan si Bapan
Namalyari ya nagsabin, “Mabiyan
sawang nga nadiglêm.” Buy si
Bapan Namalyari êt ta nam-
in sawang sa isip yan amên
mapukatan yan na kapangyarian
na ya makitan kan Cristu.

7 Indin kanyan na Mangêd da
Balitay maiparisu sa pibandiyan,

nuwa kay pamyanan kay ya
magkakapaka kaparisun banga
amên matandan na asê mapanta-
gan na kapangyarian na ati, ubat
kan Bapan Namalyari buy alwan
ubat kanyan. 8 Magmikapakay
mamasakit kanyan, nuwa a kay
masambut. Dilag êt uras sa mag-
uluy isip yan, nuwa a kay natasan
kapilmiyan. 9 Malakêy mamasakit
kanyan, nuwa a kay pinaulayan
Bapan Namalyari. Dilag êt uras sa
binungsul lakay, nuwa a lakay na-
pati. 10 Agyan antuy lakwên yan,
nayi-nayi kay yan mati kaparisun
nalyari kan Jesus amên sa ka-
pamilatan mani nalyari kanyan,
makitan na biyay Jesus. 11 Kaban
nabyay kay pun baydi sa babun
luta, pawa kay marani sa ka-
matyan gawan sa panunul yan
kan Jesus amên makitan na biyay
Jesus sa lawini yan na dilag ka-
matyan. 12 Kabay sa pangaral yan,
mapalyarin mati kay, nuwa ayin
kanyan na abitu, ta tanda yan na
si kasagilin abiin, mabiyan kaw
biyay ya ayin katganan.

13 Paradi ya idi sa Kasula-
tan, “Manampalataya ku. Kabay
magsabi yaku.”* Manampalataya
kay êt. Kabay pansabin yan na
Mangêd da Balita. 14 Tagawan
tanda yan na si Bapan Namal-
yari ya nanguman namabyay kan
Jesus, sabay siya êt ta mam-
abyay kanyan gawan sa pamik-
ibêtêk yan kan Jesus. Buy tanda
yan êt ta sikitamun kaganawan,
gêtan na sa lukup na. 15 Ya
kaganawan kasakitan na man-
gadanasan yan, para sa ikakangêd
yu amên lumakêy tawuy man-
anggap kangêdan Bapan Namal-
yari buy luyang pun êt lumakêy
magpasalamat kana. Buy gawan
baysên, maulimên ya.

16 Abiin ya sangkan kabay
asê mangaynay nakêm yan.
Buy agyan mangaynay lawini
yan, luyang ngaman pumas-êy
ya nakêm yan sa inallu-allu.
17 Tagawan ya kasakitan na pan-
danasên yan, dilag katganan buy
asê taganan mabayat nu iparisu
sa gantimpalay asê mapantagan
buy ayin katganan na idin
lanun Bapan Namalyari kanyan.
18 Kabay ayin ulaga kanyan
na mani bagay ya mangakitan
baydi sa babun luta, nun a ya
maulaga kanyan, abituy mani
asê mangakitan. Gawan ya
mani bagay ya mangakitan, dilag
katganan, nuwa ya mani asê
mangakitan, ayin katganan.

5

Ya bayuy lawini

1 Tanda tamuy ya lawini tamu
baydi sa babun luta mangamati
kaparisun bali ya mangasira.
Nuwa paraman baydu, tanda
tamuy dilag kitamun lawini
ya asê mangamati ya in-il-an
Bapan Namalyari para kantamu
sa langit. Si Bapan Namalyari
ya nanyag lawinin abiin, alwan
tawu. 2 Kaban idi kitamu pun sa
lawini ya palluta, nag-alipusanan
kitamu pun buy nasabêk kitamu
sa lawini tamuy pallangit. 3 Buy
nu idi ya kantamuy lawini ya
pallangit, dilag gan bayun lawini
ya kaladwa tamu. 4 Kaban idi pun
kantamuy lawini ya mangamati,
nag-alipusanan buy nag-ayêng-
êtan kitamu pun. Alwan gawan
labay taminan lakwanan na
lawini ya palluta, nun a gawan
labay tamun mabiyan kitamun
bayun lawini amên masagilyan
na lawini tamuy dilag kamatyan
un lawini ya ayin kamatyan.
5 Si Bapan Namalyari ya taganan
namil-an amên matanggap tamuy
bayun lawini. Buy indin na
kantamuy Ispiritu na bilang

* **4:13** 4:13 Mani Kanta 116:10.

tanda' ya matanggap tamuy bayuy
lawini.
6 Kabay natanêk kitamina
agyan tanda yan na kaban idi
kitamu pun sa lawini ya palluta,
a kitamu pun milaku sa bibiyan
Panginuun. 7 Ta a kitamina
mambumyay sa kapamilatan
mani bagay ya mangakitan, nun
a sa kapamilatan panampalataya
sa Panginuun. 8 Kabay natanêk
ka nakêm yan. Buy labay yan
nan lakwanan na lawini ya
palluta amên manugêl kay yana
sa lukup Panginuun. 9 Kabay
pagpilitan yan magin kapapaidu
kan Bapan Namalyari, baydi man
sa babun luta o agyan baydu êt sa
lukup na. 10 Tagawan sikitamun
kaganawan, mag-arap kitamu
lanu kan Cristu amên tanggapên
balang gisay naspat ya katumbas
dinyag na sabitun nabyay yapun
baydi sa babun luta. Nu mangêd
ya dinyag na, makatanggap yan
gantimpala, nuwa nu nadawak
ka dinyag na, atulun ya.

Nakapag-udung kitamu kan Bapan Namalyari gawan kan Cristu

11 Kabay gawan dilag kay limu
sa Panginuun, pandaygên yan ya
kaganawan amên masagyat yan
magdani kanay mani tawu. Tandan Bapan Namalyari nu sisabêt
kay buy man-umasa kay ya tanda
yukay êt. 12 A yan pansabin
na abiin amên ipadayêw yan
kamuyuy sarili yan, nun a ya
labay yan, makitan yuy biyay yan
buy sikaw wa mipadayêw tungkul
kanyan. Sa pakapakun baydu,
dilag kaw maipakitbay sa mani
tawuy kay mamaulaga sa mani
mangangêd makitan buy alwan
abituy idi sa lalên bêkê. 13 Nu
tinulaw kay sa pangêlêw kaatag,
ayin kanyan na abitu tagawan
ya kaganawan pandaygên yan,
para sa ikaulimên Bapan Namalyari. Buy nu masalaysay
kay sa pangêlêw yu, para sa
ikakangêd yuy abiin. 14 Gawan
ya pangidun Cristu sabay ya mamasipêg kanyan manyag panipadyag na. Tanda yan na nati si
Cristu para sa kaganawan. Kabay
bilang nati kitaminan kaganawan.
15 Nati ya para sa kaganawan
amên ya kaganawan nangabyay
amêsên, asina bumyay para sa
sarili la, nun a para kan Jesus. Ta
nati ya buy nabyay para kalla.

16 Kabay paubat amêsên, al-
way nan pangatawun gisay tawuy
pan-êlêwên yan. Sabitun nuna,
parabaysên na pan-isipin yan
tungkul kan Cristu, nuwa al-
way nan parabaysên amêsên.
17 Sisabêt man na nakibêtêk kan
Cristu, imbayuyna. Ayin nay
mana nan pangatawu, tagawan
imbayuyna. 18 Ya kaganawan
abiin, dinyag Bapan Namalyari ya
mamikasundu kantamu kana sa
kapamilatan Cristu. Buy sikay
ya pinili nan mipatanda sa mani
tawu ya makikasundu silayna kan
Bapan Namalyari. 19 Buy abiin
baynay pan-ipatanda yan. Panikasundun Bapan Namalyari ya
mani tawu kana sa kapamilatan
Cristu buy pantanggapên na sila
agyan a layna bayaran na mani
kasalanan na dinyag la laban
kana sabitun nuna. Buy sikay
ya pinitiwalan nan mamipatandan abiin sa mani tawu.

20 Kabay sikay ya mani in-
utus Cristu buy sa kapamilatan
yan, makisabi si Bapan Namal-
yari. Kabay pansabin yan ka-
muyuy makikasundu kawna kan
Bapan Namalyari. 21 Agyan kanu-
man asê nangasalanan si Cristu.
Nuwa para kantamu, intuwad yan
Bapan Namalyarin makasalanan
amên maituwad kitamun matinêk
sa pangêlêw na sa kapamilatan
pamikibêtêk tamu kan Cristu.

6

1 Bilang kasawup Bapan Namalyari sa pandaygên na, makisabi kay kamuyun agana yu daygên ayin pukat ya kangêdan nakêm Bapan Namalyari kamuyu.
2 Tagawan sinabin Bapan Namalyari,

“Sa panawun na pinili ku, inlêngê kataw.
Buy sa allun pamiligtas ku, sinawpan kataw.”

Amêsên nay intakday panawun buy amêsên nay allun pamiligtas na. *
3 A kay manyag agyan dakun sabêt ya magin sangkan kapidumpulan kaatag tawu amên ayin makit ta nadawak sa paglingkud yan kan Bapan Namalyari. 4 Nun a sa kaganawan pandaygên yan, pagpilitan yan pagpapêtgan ya sikay ya pêtêg mani lingkud Bapan Namalyari. Pibabatan yan agyan sabêt ta kasakitan, pamasakit, buy kagipitan. 5 Nakadanas kay pandugê, pangasukul, buy panggulun mani tawu. Nagpakasipêg kay, nagpuyat buy inlayang. 6 Mapagpapêtgan ya pêtêg kay lingkud Bapan Namalyari sa kapamilatan malinis sa pamibiyaybiyay yan, kabiyasnan, pamibabata, buy mangêd da nakêm. Mapagpapêtgan sa kapamilatan pangawyun Ispiritun Bapan Namalyari kanyan, tapat ta pangidu, 7 pagsabin pêtêg, buy sa kapangyarian Bapan Namalyari kanyan. Ya matinêk ka pamibiyaybiyay yan sabay ya maiparisu sa ispaday idi sa wanan buy panagkay idi sa udin gamêt yan sa pamikilaban sa kapati. 8 Bilang mani lingkud Bapan Namalyari, nadanasan yan na naparangalan buy sirên kaparisu. Nadanasan yan êt ta ulimênên kaatag buy pustakên kaatag. Pawan kapêtêgan na mani pansabin yan, nuwa pan-ituwad kay malaram. 9 Pikatandan kay malakê, nuwa a kay pangkilalanên. Pawan idi sa kamatyan ya kabilyan yan, nuwa nabyay kay pun êt angga amêsên. Pampasakitin kay, nuwa a kay pampatin. 10 Dilag mani mamakapalungkut kanyan, nuwa pawa kay pun êt masaya. Kay kalulu kay, nuwa malakêy binumandi sa panampalataya gawan kanyan. Ayin kay pibandiyan baydi sa babun luta, nuwa ya kapêtêgan, sikay ya magbandin kaganawan.
11 Sikaw wa mani taga Corinto, sa pamikisabi yan kamuyu, ayin kay pan-iliim, tapat ta pamikisabi yan kamuyu buy kinaidwan yan kaw. 12 Pêtêg ya pangidu yan kamuyu, nuwa alwan pêtêg ya pangidu yu kanyan. 13 Amêsên, makisabi yaku kamuyun kaparisun gisay bapa sa mani anak na. Kaidwan yukay kaparisun pangidu yan kamuyu.

Agana makibêtêk sa mani asê manampalataya

14 Agana kaw makibêtêk sa mani asê manampalataya, tagawan asê malyarin mibêtêk ka matinêk buy nadawak. Buy asê êt malyarin miawyun na sawang buy kadlêman. 15 Asê malyarin mikasundu si Satanas buy si Jesus. Kabay asê êt malyarin makibêtêk ya isip asê manampalataya sa manampalataya. 16 Asê malyarin miawyun sa gigisay templu ya mani diyusdiyusan buy si Bapan Namalyari. Buy sikitamuy templun Bapan Namalyari ya nabyay! Ta paradi ya sinabin Bapan Namalyari,

“Manugêl laku sa lukup la buy bumyay kaawyun la.

* **6:2** 6:2 Isaias 49:8.

Sikuy kilalanên lan Namalyari la,
buy silay magin mani tawuy
sakup ku.†
17 Kabay magpakarayu kaw sa
mani asê manampalataya
buy magpapawa kaw kalla.
Magpakarayu kaw sa mani
pan-ituwad madinat buy
tanggapên kataw.‡
18 Sikuy magin Bapa yu
buy sikaw wa magin mani
anak ku."
Abiin na sinabin Panginuun
na Makapangyarian.§

7

1 Mani kakaidwan ku, abiin ya
mani impangakun Bapan Namal-
yari kantamu. Kabay itas tamuy
sabêt man na diyag ga makapadi-
nat sa lawini buy isip tamu. Pilitin
tamun bumyay malinis buy dilag
limu kan Bapan Namalyari.

Ya tulan Pablo

2 Tanggapên yukay sa mani
bêkê yu. Ayin kay dinyag ga
nadawak agyan kansabêt man
kamuyu. A yan kaw inlitêp o
sinamantala sa kapamilatan pan-
garal yan. 3 A kataw pan-
atulun, ta mana kinan sinabi ka-
muyuy kakaidwan yan kaw buy
nakal-an kay mabyay o matin
kaawyun yu. 4 Maragul la tiwala
ku kamuyu buy pan-ipagmaragul
kataw! Luyang yu pun pinapas-
êy ya nakêm ku. Matula-tula ku
agyan magkakasakit kay.
5 Sên nilatêng kay yana sa
Macedonia, ayin kay êt pay-
nawa gawan pawan idi sa pal-
itêng yan na mani tawuy man-
alungat kanyan buy sa lalên
nakêm yan, pawa kay miga-
ganaka. 6 Nuwa si Bapan Na-
malyari ya mamapas-êy nakêm
mani malungkut, pinas-êy nay
nakêm yan sa pallumatêng Tito.
7 Buy alwan kay pallumatêng
Titoy nakapas-êy nakêm yan, nun
a ya pamapas-êy yu kana ya sabay
êt ta nakapas-êy kanyan. Im-
balita nay panabêk yu kanyan,
ya panangis yu sa pangapalyari,
buy ya pagmalasakit yu kangku.
Kabay luyang ngakun natula!
8-9 Sabitun nuna, sên nakit kuy
napatibsê kaw sa sulat ku, paran
nagsisi yaku. Nuwa amêsên,
agyan napatibsê kaw sa sulat
ku sa pêrad da panawun, ayin
nakun pagsisyan. Buy amêsên
matula ku, alwan gawan nati-
bsê kaw, nun a matula ku ta
ya pangatibsê yu sabay ya gi-
namit Bapan Namalyari amên
magsisi kaw. Natibsê kaw ka-
parisun pangatibsê ya kalabayan
Bapan Namalyari kamuyu. Kabay
nakasawup kamuyuy insulat ku.
10 Tagawan ya pangatibsê ya kal-
abayan Bapan Namalyari, sabay
ya panggamitin na amên mag-
sisi kitamu buy miligtas. Ya
parabaysên na pangatibsê, asê
pagsisyan. Nuwa ya pangatibsê
ya ayin pagsisi kaparisun mani
tawuy asê manunul kan Bapan
Namalyari sabay ya sêpat pag-
sisyan, ta abiin ya misyay kalla sa
lukup Bapan Namalyari.
11 Elêwên yuy kinapisadsaran
pangatibsê ya kalabayan Bapan
Namalyari! Labaylabay yinan
manyag mangêd. Pagpilitan yun
papêtgan ya ayin kaw kasalanan
tungkul sa mani pansabin ku ka-
muyu. Nanubag kaw sa nalyari
kamuyu. Nalimu kaw kan Bapan
Namalyari. Nasabêksabêk kaw
wa miudung nga manan pami-
aawyun yu. Dilag kawnan pag-
malasakit kanyan. Pinarusan yuy
nangasalanan. Pinagpapêtgan yu
ya a kaw nakiayun sa nalyari ya
kasalanan.

† **6:16** 6:16 Levitico 26:12; Ezekiel 37:27.
‡ **6:17** 6:17 Isaias 52:11; Ezekiel 20:34; 20:41.
§ **6:18** 6:18 2 Samuel 7:14; 2 Samuel 7:8.

12 Kabay agyan nanulat taku
kamuyu, alwan gawan sa nan-
gasalanan o sa pinanyagan
nan kasalanan, nun a amên
maipakit kan Bapan Namalyari
nu parasaantu kaw katapat
kanyan. 13 Buy gawan disati,
napapas-êy yuy nakêm yan.
Alwan kay abiin, ta sên nakitan
yan na masaya si Tito gawan sa
pamatula yu kana, luyang kay
sinumigla gawan naipatêtbêk yuy
nakêm na.
14 Impagmaragul kataw kana
buy impapêtêg nay pêtêg ga
sinabi ku kana tungkul kamuyu.
Kabay a ku nipakadêng-êy.
15 Buy balang maganakan Titoy
panunul yu kana buy pananggap
yu kana un dilag panggalang,
luyang nakaw pangkaidwan.
16 Matula ku gawan lubus kataw
mapaniwalan.

8

*Ya pamisasawup mani manam-
palataya*

1 Amêsên na mapatêl, labay
kun matandan yuy kangêdan
Bapan Namalyari sa biyay mani
manampalatayay miaawyun
baydi sa Macedonia. 2 Ta
agyan makadanas silan sadyay
kasakitan, matula-tula sila pun
êt mam-in malakêy sawup sa
kaatag mani manampalataya.
3 Makapagpapêtêg gaku kamuyu
ya kusan nakêm silan nam-i buy
alwan kay maagyu lay indin la,
nun a igit pun. 4 Gawan silayna
mismuy miuman-uman makisabi
kanyan ya tulutan silan mam-in
sawup sa mani magkasakit ya
pinilin Bapan Namalyarin kay
kana ya idi sa Jerusalem. 5 Buy
igit pun bay sa pan-asaan yan na
dinyag la, gawan in-il-an lay biyay
la para sa Panginuun buy in-il-an
la êt ta biyay la para sa panawup
kanyan, gawan tanda lay abiin ya
kalabayan Bapan Namalyari.
6 Kabay gawan si Tito ya nag-
umpisan nanipun sawup sa ma-
patêl sa Jerusalem, pinakisabyan
yanya ya mag-udung ya kamuyu
buy manawup sa pamitipun yun
pan-isawup yu. 7 Amêsên, gawan
sikaw wa manimuna sa panam-
palataya, panuru, kabiyasnan,
kasipêgan buy pangidu kanyan,
labay yan na manimuna kaw êt sa
pam-in sawup.
8 Alwan sa pan-iutus kataw
mam-i. Kay pansabin ku ka-
muyuy panawup mapatêl tamu
sa Macedonia sa mani mapatêl
tamu sa Jerusalem amên nu tub-
sun yuy panawup la, maipakit yu
êt kanyan na pêtêg ga pangidu
yu. 9 Gawan tanda yinay mani
kangêdan na impakit Panginuun
tamun Jesu Cristu, ya agyan ma-
bandi ya baydu sa langit, nag-
pakakalulu ya baydi sa babun
luta alang-alang kantamu amên
sa kapamilatan kasakitan na, ma-
pabandi na kitamu sa pangêlêw
Bapan Namalyari.
10 Kabay ati ya masabi ku
kamuyu. Mangêd da yarin
yuy inumpisan yuy panipun
sawup. Sabitun nilabas sa tawun,
sikaw wa nunan nakaisip abiin,
buy sikaw êt ta nunan nanyag.
11 Kabay amêsên, yarin yinay
ati! Nu parasaantu kaw kasipêg
manipun sawup sabitun nuna,
para êt baydu dayi sa katganan.
Mam-i kaw un agyu yun idin.
12 Gawan nu kusan nakêm ma
pam-i yu, tanggapên Bapan
Namalyari ya dakun sabêt ta agyu
yun idin. Ta a ya mangêtêng
nga mam-i kitamun a tamu agyun
idin.
13 A ku sinabi ya mam-i kaw
amên mitigsaw wa kaatag buy
sikaw êt ta man na magkasakit,
nun a amên parisu kitamun misa-
sawup sa balang gisa. 14 Amêsên,

masaganay biyay yu buy mangaylangan sila. Kabay mangêd da sawpan yu sila sa kaylangan la. Sa panawun na sikaw êt ta mangaylangan buy masagana sila, sila êt ta manawup kamuyu. Sa parabaydu, parisu kitamun misasawup sa balang gisa. 15 Ta paradi ya idi sa Kasulatan,

"Ya nanipun malakê, asê sinumubra.
Buy ya nanipun pêpêrad, asê nangulangan."*

16 Salamat kan Bapan Namalyari ta indin na sa nakêm Titoy pagmalasakit na kamuyu kaparisun pagmalasakit ku kamuyu. 17 Gawan alwan kay napaawu ya sa pamikisabi yan kana, nun a mismun siyay nasabêk maku baysên. 18 Ipakilaku yan kan Titoy gisay patêl tamu ya pikatandan sa kaganawan manampalatayay miaawyun gawan sa pangaral nan Mangêd da Balita. 19 Alwan kay abiin. Siya êt ta pinilin mani manampalatayay miaawyun ya kilaku kanyan amên mantan sawup sa mani mapatêl tamuy mangaylangan sa Jerusalem. Buy sa kapamilatan pantan yan sawup, maulimên na Panginuun buy maipakit yan na taganan kalabay kay makasawup.

20 In-utus yan na awyunan na si Tito gawan labay yan malisyan na dat dilag magsabin nadawak tungkul sa pamaala yan sa maragul la sawup. 21 Gawan pagpilitan yan daygên na ustu, alwan kay sa pangêlêw Panginuun, nun a agyan sa pangêlêw êt mani tawu.

22 Kaawyun la sa pamaku baysên na gisa pun na patêl sa panampalataya. Napagpapêtgan yan nina sa malakêy bagay ya masipêg yan manawup. Buy igit pun na sipêg na amêsên, gawan maragul la tiwala na kamuyu. 23 Tungkul laman kan Tito, siyay kaawyun kun manawup kamuyu. Tungkul laman sa mani mapatêl la kaawyun na, sabay silay mani in-utus mani mamunu sa mani manampalatayay miaawyun buy mambumyay sila para sa ikarangal Cristu. 24 Kabay ipakit yu kallay pangidu yu amên mapagpapêtgan lay pamipagmaragul yan tungkul kamuyu, buy matandan êt kaatag mani manampalatayay miaawyun sa kapamilatan la.

9

Ya sawup sa mani pinilin Bapan Namalyari sa Jerusalem

1-2 A kina kaylangan isulat pun kamuyuy tungkul sa pam-in sawup, ta tanda kuy labaylabay yun manawup sa mani pinilin Bapan Namalyari sa Jerusalem. Kabay impagmaragul kuy abiin sa mani taga prubinsyan Macedonia. Sinabi ku kallay ubat pun sabitun nilabas sa tawun, nakalan kaw nay mani taga prubinsyan Acaya ya mam-in sawup. Buy abiin ya namitustus sa malakê amên mam-i êt. 3 Kabay impauna kina baysên silan Tito amên sa pamaku yan kamuyu, nakal-an nay sawup yu kaparisun panipagmaragul ku sa mani taga Macedonia. Sa pakapakun baydu, a la masabi ya ayin pukat ta pan-ipagmaragul ku tungkul kamuyu. 4 Gawan nu lumatêng ngaku baysên kaawyun na dakun umnuy taga Macedonia buy makit lay a kaw pun awêd nakal-an sa panawup yu, mipakadêng-êy yaku buy para kaw êt baydu. 5 Kabay naisip kun ipauna silan Tito amên agyan ayin naku pun baysên, mail-an yinay impangaku yuy sawup. Sa parabaysên na

* **8:15** 8:15 Exodo 16:18.

paralan, mapaptêgan mani tawuy
kusan nakêm yun pam-i buy al-
wan kay napilitan.
6 Pakaisipin yuy ati ya panabin
tungkul sa pam-i. Ya mananêm
pêpêrad, mamupul êt pêpêrad.
Buy ya mananêm malakê,
mamupul êt malakê. 7 Ya balang
gisa kamuyu, kaylangan yan
mam-i ayun sa labay nakêm na
ya ayin pamikakunu buy alwan
kay napilitan, gawan kakaidwan
Bapan Namalyari ya mani mam-i
un dilag tulay nakêm. 8 Buy agyun
idin Bapan Namalyari kamuyuy
igit pun sa kaylangan yu amên a
kaw magkulang. Sa pakapakun
baydu, pawa kaw makasawup sa
kaatag. 9 Ta ati ya idi sa Kasulatan
tungkul sa tawuy matinêk,
"Mapam-i ya sa mani kalulu.
Buy kanuman, asê mal-
itêpan Bapan Namalyari ya
mangêd da dinyag na."*
10 Si Bapan Namalyari ya nam-in
bini buy maêkan sa mani mang-
gitna ya sabay êt ta mamalakên
idi kamuyu amên luyang kaw pun
êt makasawup sa kaatag. 11 Igit
pun sa kaylangan yuy idin Bapan
Namalyari amên pawa kaw maka-
sawup sa kaatag. Sa pakapakun
baydu, malakê pun na magpasala-
mat kan Bapan Namalyari gawan
sa sawup pa pan-ipagtan yu kalla
sa kapamilatan yan.
12 Gawan sa pam-i yu, alwan
kay pan-idin yuy kaylangan mani
pinilin Bapan Namalyarin kay
kana ya idi sa Jerusalem, nun
a gawan sa pam-i yu, malakê
pun na magpasalamat kan Bapan
Namalyari. 13 Ya kusan nakêm
yun pam-i kalla buy sa kaatag,
sabay ya magpapêtêg ga pan-
sunulun yuy Mangêd da Balita
tungkul kan Cristu. Sa pakapakun
baydu, ulimênên la si Bapan Na-
malyari. 14 Buun nakêm silan
manalangin para kamuyu, gawan
mangakitan lay dakilay kangêdan
Bapan Namalyari sa biyay yu
sa kapamilatan kusa yun pam-
i. 15 Pasalamatan tamu si Bapan
Namalyari gawan kan Cristu ya
sabay ya degalu nay ayin kapan-
tag.

10

*Ya pakitbay Pablo sa mani man-
alungat kana*

1 Siku si Pablo ya makisabi
kamuyu sa kapamilatan pag-
payêpa buy mangêd da nakêm
kaparisun Cristu. Dilag mani
magsabi kamuyun nu manulat
taku kamuyu, mamakatibsê nuwa
nu kaawyun yuku, mapagpayêpa
ku. 2 Makisabi yaku kamuyun
agana yuku dayi pilitin mami-
pakit tubag sa pallumatêng
ku baysên. Tagawan makal-
an nakun manubag sa mani
tawuy magsabin mambumyay
kay kaparisun mani tawuy asê
manunul kan Bapan Namalyari.
3 Ta agyan mambumyay kay
man baydi sa babun luta, a kay
makilaban sa mani manalungat
kanyan kaparisun pamikilaban
mani asê manampalataya. 4 Ta
ya almas ya panggamitin yan
sa pamikilaban, alwan almas
babun luta, nun a sabay ya
kapangyarian Bapan Namalyari.
Ya pansirên yan, abituy alwan
ustuy pangatuynungan kaparisun
paniran matag-ay ya pader ya
panagkan gisay balayan sa mani
kapati la. 5 Pallasakên yan êt ta
kaganawan pamikisubakan buy
pagmatag-ay ya mamênbên sa
pangilala kan Bapan Namalyari.
Pan-itinêk yan na kaganawan isip
manalungat buy panturwanan
yan silan manunul sa mani utus
Cristu. 6 Buy nu mapilmiyan
yan na pêtêg kawnan manunul,

* **9:9** 9:9 Mani Kanta 112:9.

makal-an kayan parusan na
kaganawan kaawyun yun asê
manunul.
7 Ya asê mangêd kamuyu, kay
mangêlêw kaw sa pangatawun
gisay tawu. Pakaisipin yuy ati!
Nu dilag mangisip pa nakibêtêk
kina kan Cristu, kaylangan na êt
isipin ya sikay man, nakibêtêk
êt kan Cristu. 8 Agyan paran
pipilalun kinay pamipagmaragul
kun karapatan na indin kanyan
Bapan Namalyari, a ku ikadêng-
êy. Ta ya karapatan na abiin, para
sa pamapas-êy panampalataya yu
buy alwan sa panira. 9 Pansabin
kuy ati amên a yu isipin na pamal-
imun kataw sa sulat ku. 10 Gawan
dilag mani magsabi baysên, "Ya
mani sulat Pablo, napas-êy buy
matubag, nuwa nu arapan, mayna
ya buy ayin pukat ta pansabin
na." 11 Sêpat matandan mani
tawun abiin ya nu sabêt ta pans-
abin yan sa sulat, para êt baysên
na daygên yan sa pallumatêng
yan baysên.

12 A yan pan-ipantag ga sar-
ili yan o pan-iparisu sa kaatag
baysên ya mamipadayêw sarili
la. Ayin silan tanda, tagawan
pan-ituwad lan pawan ustu ya
sabêt man na mani pandaygên
la buy pan-iparisu lay sarili la
sa mani kaawyun la. 13 Nuwa
sikay, a yan pan-ipagmaragul la
a yan na sakup, nun a kay
ya pan-ipadyag Bapan Namalyari
kanyan. Buy sikaw wa mani
taga Corinto, sakup kaw sa pan-
ipadyag na kanyan. 14 Nu a kay ni-
latêng baysên, malyari lan sabin
na pipilalun yan nay pagmaragul
yan. Nuwa ya pêtêg, sikay
ya nunan inlumatêng kamuyu
buy nangaral Mangêd da Balita
tungkul kan Cristu. 15 Kabay a
yan pipilalun na pagmaragul yan,
gawan a yan pan-ipagmaragul
la a yan pinagkasakitan. Nun
a, man-umasa kay ya kaban
manpumas-êy ya panampalataya
yu, lumawang pun êt ta pan-
daygên yan kamuyu ayun sa kat-
ganan na indin Bapan Namalyari
kanyan. 16 Sa pakapakun baydu,
maipangaral yan na Mangêd da
Balita sa kaatag êt ta lugal la
asê pun nalaku. Tagawan a yan
labay ipagmaragul la pinagkasak-
itan kaatag.
17 Tagawan ati ya idi sa Kasula-
tan,
"Nu dilag kalabay magmaragul,
ipagmaragul na tana nu
sabêt ta dinyag Pangin-
uun."*
18 Tagawan ya tawuy kapapaidu
sa Panginuun abituy tawuy pan-
idayêw na, alwan abituy tawuy
mamipadayêw sa sarili na.

11

*Si Pablo buy mani mag-
bibiyasan apostul*

1 Dayi pibabatan yuku, nu
makasabi yakun paran gisay
tawuy ayin tanda. Pibabatan yuy
pagsabi ku! 2 Mangimun naku
kamuyu kaparisun pangimun Ba-
pan Namalyari kamuyu. Tagawan
para kaw gisay dalagay ayin pun
dinanasan ya impangaku kun
itangên sa gisay liyaki, ya ayin
kaatag nun a si Cristu. 3 Nuwa
migaganaka kun dat mailitêp kaw
sa tapat buy buun nakêm panunul
kan Cristu. Nu mailitêp kaw,
kaparisu kawnan Eva* ya nailitêp
utan. 4 Tagawan tambêng yun
pantanggapên ya agyan sisabêt
ta lumatêng baysên kamuyu ya
mamiaral kaatag Jesus kaysa in-
aral yan kamuyu. Buy pantang-
gapên yu êt ya kaatag ispiritu
kaysa tinanggap yina sabitun

* **10:17** 10:17 Jeremias 9:24. * **11:3** 11:3 Si Evay nunan babayi ya dinyag Bapan Namalyari ya nallabag sa utus na gawan naniwala ya sa kalaraman Satanas.

nuna. Buy pantanggapên yu êt
ya kaatag pansabtan lan mangêd
da balita kaysa sa impatanda yan
na kamuyu sabitun nuna.

5 Sa êlêw ku, a kinaman ni-
paubatan sa mani pansabtan mag-
bibiyasan apostul. 6 Malyarin a
ku magaling magsabi, nuwa us-
tuy naman na kabiyasnan ku sa
kapêtêgan. Buy sa kaganawan
pangaral yan, naipakit yan ka-
muyuy ustuy kabiyasnan tungkul
sa kapêtêgan.

7 Sabitun nuna, a ku impabayad
ya pangaral kun Mangêd da Balita
kamuyu, nun a inyêpa kuy sarili
ku amên maitag-ay kaw. Amêsên,
nadawak nayi ya dinyag ku?
8 Nananggap pakun sawup ubat
sa kaatag mani manampalatayay
miaawyun para sa mani kaylan-
gan ku amên ta maipangaral ku
kamuyuy Mangêd da Balita. Para
ku silaynan pinanakawan amên
masawpan kataw. 9 Buy sabitun
idi yaku pun kamuyu buy naubu-
san naku sa kaylangan ku, a
ku nagpabayat kansabêt man ka-
muyu tagawan ya mani mapatêl
tamuy ubat sa Macedonia ya nam-
in mani kaylangan ku. Pinag-
pilitan kun asê pabayat kamuyu
buy isundu kuy abiin na pan-
daygên ku. 10 Nu parasaantu
wakun napilmi ya idi kangkuy
kapêtêgan Cristu, para ku êt
baydun napilmi ya ayin sisabêt
man na makapatgên un pamipag-
maragul ku sa kaganawan lugal
yun mani taga prubinsyan Acaya
ya a ku nanyawad sawup ka-
muyu. 11 Agana yu isipin na
gawan a kina nanyawad sawup
kamuyu, a kataw na kaidwan.
Alwan pêtêg ga abiin. Ta tandan
Bapan Namalyari ya kakaidwan
kataw!

12 Isundu kun daygên na a
ku panyawad sawup kamuyu
amên asê masabin magbibiyasan
apostul ya parisuy paglingkud la
sa paglingkud yan. 13 Tagawan na
mani tawun abiin, mapamilitêp
buy magtatalingkayun apostul
Cristu. 14 Buy asê makapagtakay
abiin, gawan agyan si Satanas,
magtatalingkayun ang-el Bapan
Namalyari ya mam-in sawang.
15 Kabay asê êt makapagtaka
nu magtatalingkayun manyag
mangêd ya mani manunul kan
Satanas. Nuwa lumatêng lanuy
allu, parusan sila ayun sa
nangadadawak ka dinyag la.

Ya mani kasakitan Pablo bilang apostul

16 Pan-umanên ku, agana yu
isipin na ayin nakun tanda.
Nuwa nu parabaysên na pan-
isipin yu kangku, tanggapên yu
kina bilang ayin tanda amên
makapagmaragul laku agyan kay
pêrad. 17 Ya pagmaragul kun ati,
alwan ubat kan Bapan Namalyari,
nun a para kinan ayin dêng-
êy. 18 Nuwa gawan malakêy
magmaragul baysên kaparisun
pagmaragul mani tawuy asê
manunul kan Bapan Namalyari,
magmaragul laku êt. 19 Pansabin
yuy biyasa kaw, nuwa pawa
kaw paawu sa dakun sabêt man
na pansabin mani ayin tanda.
20 Tagawan kay pampaulayên
yun ipusun lakaw, kêwên na
pibandiyan yu, pagsamantalên
kaw, êlêwên nabêlêng, o pan-
ipakadêng-êy. 21 Indap yuy
mangêd da pandaygên la kamuyu.
Agyan makadêng-êy man sabin,
tanggapên yan ta a yan agyun
daygên na pandaygên la kamuyu!

Nu dilag silan pan-ipagmaragul,
siku êt, dilag pan-ipagmaragul
agyan paran ayin nakun dêng-
êy gawan sa pansabin ku. 22 Pan-
ipagmaragul la nayi ya mani Judio
sila? Siku êt! Pan-ipagmaragul
la nayi ya mani Israelita sila?
Siku êt! Pan-ipagmaragul la êt

nayi ya kaawyun sila sa layin
Abraham? Siku êt! 23 Nu
pansabin lay lingkud silan Cristu,
luyang ngakina! Tanda kuy sa
pagmaragul kun ati para kun
tinulaw. Ta pansabin kuy igit
ta pagsipêg ku kaysa kalla, mas
malakêy pangasukul ku, mas
malakêy pangumpas kangku,
buy pawa kinan nayi-nayin
mati. 24 Katilima kun nakadanas
tatlumpu buy siyam ma pallatiku
sa kaparisu kun mani Judio.
25 Katitlu wakun pinatuk mani
sundalus Romano. Misan nakun
binatwan mani Judio amên
patin.† Katitlu kun nadanasan
na inlumbug ga pagsakayan kuy
barku. Buy misan buun allu buy
yabi yakun naglêpawan sa dagat.

26 Sa pamita ku sa mag-
mikakanayun na lugal amên
mangaral Mangêd da Balita,
nilaku waku sa nadawak ka
kabilyan. Nadawak ka kabilyan
ku sa paglipay ku sa mani ilug, sa
mani manakaw, sa kaparisu kun
mani Judio, sa mani alwan Judio,
sa mani balayan, sa mani kakyan-
gan, sa dagat, buy sa mani tawuy
magtatalingkayun mani mapatêl
kan Cristu. 27 Nadanasan ku êt ta
sadyay kasakitan buy pagal buy
asê mapabêlêw. Nadanasan ku
êt ta mapêl-ang buy layangên
gawan ayin maêkan. Buy
nadanasan kuy lay-êpên gawan
ayin maiyaming. 28 Maliban
sa kaganawan abiin, allu-allu
wakun migaganaka sa mani
manampalatayay miaawyun.
29 Nu dilag mangayna, damayên
kuya. Buy nu dilag êt mamiayat
sa pangasalanan, sadyay sakit
nakêm ku.

30 Nu kaylangan kun mag-
maragul, ya ipagmaragul ku,
abituy kakaynan ku. 31 Ya
Namalyari buy Bapan Panginuun
tamun Jesus, tanda nay a ku
malaram. Ulimênên ya kanuman!
32 Sabitun idi yaku sa balayan
Damasco, ya gobernador ya sakup
Arin Aretas, impabantay nay
pasbul balayan amên dakpên
naku. 33 Nuwa ingkulsug gakun
mani kaawyun ku sa gisay
maragul la tiklis buy intabuy laku
sa awang pader balayan. Kabay
nakatakas saku.

12

*Ya mani impatandan Bapan Na-
malyari kan Pablo*

1 Kaylangan kun magmaragul,
agyan ayin nakun nabang sa pag-
maragul ku. Amêsên, sabin kuy
mani sulêplêp buy mani impakit
Panginuun. 2 Mapu buy apat
ta tawun nay inlumibas sabitun
gintan nakun Bapan Namalyari sa
bibiyan na. (Sa panawun abitu,
manampalataya kina kan Cristu.)
Kay a ku mapilmiyan nu sulêplêp
ispiritu kuy abitu o pan-itag-ay
yakun Bapan Namalyari sa langit
ya kaawyun na lawini ku. Ta kay
si Bapan Namalyari ya magtanda.
3 Pan-umanên ku, gintan nakun
Bapan Namalyari sa langit. Kay si
Bapan Namalyari ya magtanda nu
sulêplêp pa abitu un ispiritu ku o
pêtêg gintan nakun Bapan Namal-
yari. 4 Gintan naku sa Paraisu buy
nalêngê ku bayduy mani bagay ya
asê agyun sabin buy asê pan-itulut
sa tawu un sabin. 5 Malyari kun
maipagmaragul la dinanasan ku.
Nuwa a ku ipagmaragul la sarili
ku, liban ta sa mani kakaynan ku.
6 Buy nu magmaragul laku man,
a ku lumtaw ayin tanda, gawan
pêtêg ga pansabin ku. Nuwa a
ku daygên na abiin gawan dat
pipilalun nan kaatag ya pangisip
la tungkul kangku kaysa nakitan
buy nalêngê la kangku.

7 Asê labay Bapan Namalyari
ya mapagpadayêw waku gawan

† **11:25** 11:25 Mani Dyag 14:19.

sa mani mamakaupapas sa impakit na kangku. Kabay tinulutan Bapan Namalyarin biyan
nakun sakit Satanas ya sabay
ya mamasakit kangku. 8 Katitlu
wakun nanyawad sa Panginuun
na itas na kangkuy paradi ya
sakit. 9 Nuwa paradi ya pakitbay
na, “Ya kangêdan ku, nukad da sa
kaganawan kaylangan mu, gawan
lubus makitan na kapangyarian
ku sa kakaynan mu.” Kabay buun
tula kun ipagmaragul la mani
kakaynan ku amên sa pakapakun
baydu, manugêl kangkuy kapang-
yarian Cristu. 10 Kabay matula
ku nu gawan sa panunul ku kan
Cristu, mayna ku, pandustakên
naku, pampasakitin, pan-usigin o
panggipitin. Tagawan nu mayna
ku, pampapas-êyên nakun Cristu.

Ya pagmalasakit Pablo sa mani taga Corinto

11 Gawan sa pagmaragul ku,
para kun ayin tanda. Nuwa sikaw
êt ta namitustus kangku amên
magmaragul. Sêpat dayiy sikaw
wa misabin pangulimên tungkul
kangku sa mani magbibiyasan
mani apostul, nuwa a yu dinyag.
Ta agyan ayin nakun pukat, a
ku mipaubatan kalla. 12 Sabitun
idi yaku kamuyu buy napibabatan
kuy kasakitan, napagpapêtgan na
pêtêg gakun apostul Jesu Cristu sa
kapamilatan mani tanda', imala
buy mamakaupapas ya nadyag
kamuyu. 13 Nu parasaantuy
pagmalasakit ku baysên kamuyu,
para êt bayduy pagmalasakit ku
sa kaatag mani manampalatayay
miaawyun, liban ta sa a ku pa-
nyawad sawup kamuyu. Nu
para kamuyu, nangasalanan naku
gawan sa a ku panyawad sawup
kamuyu, patawarên yuku dayi!

14 Ati ya ikatluy pamaku
ku baysên kamuyu. Buy nu
parasaantu wakun asê nag-
pabayat kamuyu sabitun nuna,
para ku êt baydu amêsên ka-
muyu. Gawan alwan pibandiyan
yuy labay ku, nun a sikaw. Ta
para kataw nan mani anak. Al-
wan ustuy mani anak ka manipun
para sa mangatwa la, nun a
mangatwa ya manipun para sa
anak la. 15 Ya pêtêg, ikatula kun
iubus kamuyuy kaganawan idi
kangku para sa ikakangêd yu buy
agyan na biyay ku, idin ku êt.
Nuwa agyan sadyay pangidu ku
kamuyu, pakan sikaw, pêpêrad
da pangidu yu kangku.

16 Tanda yuy a ku nagpabayat
kansabêt man kamuyu. Nuwa
dilag pun êt magsabi kamuyun
mautêk kaku buy kay pinurayit
kataw. 17 Nuwa parasaantu,
pakan sikaw yay magtandan a ku
manamantala kamuyu sa kapami-
latan mani mapatêl la impalaku
ku baysên. 18 Pikisabyan ku si
Tito ya maku baysên buy in-utus
kuy gisay patêl la pagkaawyun
na. Namurayit nayi kamuyu si
Tito? Asê! Ta gigisay isip yan sa
pandaygên yan buy gigisay labay
yan na paralan kamuyu.

19 Indap yu nayi, pawa yan
pan-itanggul la sarili yan? Asê!
Magsabi kay bilang lingkud Cristu
sa arapan Bapan Namalyari.
Mani kakaidwan yan, ya ka-
ganawan pandaygên yan, para
sa ikapas-êy panampalataya yu.
20 Migaganaka kun dat sa pal-
lumatêng ku baysên, dilag gakun
makitan na a ku malabay buy
para kaw êt baydu kangku. Dat
malatêng kataw wa asê mikaka-
sundu, mikakasêm, mitutubag,
miiimut, misisira, mikukuwentun
ayin pukat, magmamatag-ay buy
migugulu. 21 Migaganaka kun dat
sa pallumatêng kun manguman
baysên, ipakadêng-êy yakun
Bapan Namalyari sa arapan yu.
Buy itangis kuy malakê kamuyuy
nangasalanan, nuwa a la pun

pinagsisyan buy tinalibatukan na
kadinatan, pamikikanayun buy
kalaswaan ya pandaygên la.

13

Katganan mani tipan buy mani pangumusta

1 Ati ya ikatlu kun pamaku
baysên. Ati ya idi sa Kasulatan,
“Sabêt man na panangkan gisa
laban sa kaparisu na, sêpat pag-
papêtgan luwa o tatluy nakakit.”*
2 Sabitun ikalway pamaku ku
baysên, pinatandan kuy mani
nangasalanan ya a la matakasan
na pamarusa ku. Amêsên, ka-
ban ayin naku pun baysên, pam-
patandan kuy mani nangasalanan
buy sikaw êt kaganawan, a kaw
makatakas sa pamarusa ku sa pal-
lumatêng ku. 3 Daygên kuy abiin
ya pamarusa gawan labay yun
ipakit ku kamuyuy pagpapêtêg ya
si Cristuy magsabi sa kapamilatan
ku. Kabay mangêtpan kaw, ta
sa pallumatêng ku, matandan yuy
asê mayna si Cristu sa pamitinêk
na kamuyu, nun a makapang-
yarian ya. 4 Agyan paran mayna
si Cristu sabitun impaku ya sa ku-
rus, nakit ta kapangyarian Bapan
Namalyari sa kapamilatan pangu-
man nan pangabyay. Para kay
êt baydu amêsên, gawan mayna
kay kaparisun Cristu, nuwa makit
ta kapangyarian Bapan Namal-
yari sa kapamilatan daygên yan
kamuyu.
5 Usisên yuy sarili yu nu
taganan manampalataya kaw kan
Cristu. Pakaisipin yun mangêd.
Nu pêtêg kaw manampalataya,
idi kamuyu si Cristu. Nuwa
nu ayin kamuyu si Cristu, a
kaw pêtêg manampalataya.
6 Buy nu matandan yuy pêtêg
kaw manampalataya kan Cristu,
matandan yuy pêtêg kay apostul
Cristu. 7 Manalangin kay para
kamuyu ya a kaw makadyag
dakun sabêt man na nadawak.
Pandaygên yan na abiin, alwan
amên ipakit sa mani tawuy
pansunulun yuy mani pan-iaral
yan. Nun a agyan sabin lay
alwa kay pêtêg apostul Cristu,
pawa kaw manyag mangêd.
8 Kanuman a kay manyag agyan
sabêt man na panalungat sa
kapêtêgan, nun a pan-ipatanda
yan na kapêtêgan. 9 Matula
kay nu mayna kay, napas-êy
ta dayi ya panampalataya yu.
Buy manalangin kay êt ta magin
ganap kaw. 10 Kabay insulat
kuy mani abiin kaban ayin naku
pun baysên kamuyu amên sa
pallumatêng ku, a kina kaylangan
mipakit tubag sa panggamit
karapatan na indin Panginuun
kangku. Ya karapatan na indin
kangku, para sa ikapas-êy yu buy
alwan sa ikasira yu.
11 Mani mapatêl, angga ta di
ya sulat ku. Pagpilitan yun
ayin makitan na nadawak ka-
muyu buy sunulun yuy mani
pansabin ku kamuyu. Mibêbêtêk
kaw buy bumyay un dilag mangêd
da pamikiawyun. Sa pakapakun
baydu, manugêl kamuyu si Ba-
pan Namalyari ya pinangubatan
pangidu buy kapatêtbêkan.
12 Miaapêt kaw bilang mipap-
atêl kan Cristu.
Pan-ipasabin kaganawan
pinilin Bapan Namalyarin kay
kana ya idi baydi ya nagpapakun
kawna.
13 Labay kuy manugêl kamuyun
kaganawan ya kangêdan Pangin-
uun Jesu Cristu, ya pangidun Ba-
pan Namalyari buy pamikibêtêk
Ispiritun Bapan Namalyari.

* **13:1** 13:1 Deuteronomio 19:15.

Ya Sulat Pablo sa mani taga GALACIA

1 Siku si Pablo ya apostul Jesu
Cristu. Nagin apostul laku alwan
gawan dilag tawuy namili kangku
o dilag tawuy namiutus kangku,
nun a nagin apostul laku gawan
pinili yakun Jesu Cristu buy Bapa
tamun Namalyari ya namabyay
nanguman kan Jesus. 2 Nanulat
taku kamuyuy mani pustun man-
ampalatayay miaawyun na idi
baysên sa prubinsyan Galacia.
Nagpapakun kawna. Abiin êt
ta pan-ipasabi kamuyun mapatêl
tamu baydi ya kaawyun ku.

3 Labay kuy manugêl kamuyuy
kangêdan buy kapatêtbêkan
na ubat sa Namalyari ya Bapa
tamu buy Panginuun tamun Jesu
Cristu. 4 Ayun sa kalabayan
Bapa tamun Namalyari, indin
Cristu ya sarili na para sa
mani kasalanan tamu amên
iligtas kitamu sa kadawakan na
pandaygên mani tawu baydi sa
babun luta. 5 Ulimênên tamu
si Bapan Namalyari kanuman!
Awuy Panginuun.

Ayin kaatag Mangêd da Balita

6 Nagtaka ku gawan tambêng
yun binukutan si Bapan Na-
malyari ya namêg kamuyu sa
kapamilatan kangêdan Cristu.
Pinaniwalan yuy kaatag aral ya
pasabtan lan mangêd da balita
pakan alwan pêtêg. 7 Ayin kaatag
Mangêd da Balita, nun a abituy in-
aral kina kamuyu. Pansabin kuy
ati, gawan dilag kaatag manggulu
kamuyu buy labay lan itukawkaw
wa Mangêd da Balita tungkul
kan Cristu. 8 Nu dilag mamiaral
kamuyun kaatag sa Mangêd da
Balita ya in-aral yan kamuyu,
agyan sikay man o gisay ang-
el la ubat sa langit, parusan ya
dayin Bapan Namalyari. 9 Sinabi
yan na kamuyu sabitun nuna
buy isabi ku pun êt manguman,
“Nu dilag mangaral kamuyun
kaatag sa Mangêd da Balita ya
natanggap yu, parusan ya dayin
Bapan Namalyari!”

10 Agana yu isipin na kay labay
ku, abituy ikatulan mani tawu
kangku. Asê! Ta ya labay ku,
abituy ikatulan Bapan Namalyari
kangku. Nu kay ikatulan tawuy
labay ku, alwa kinan lingkud
Cristu.

Parasaantun nadyag Apostul si Pablo

11 Mani mapatêl ku, labay
kun matandan yuy alwan kay
diyagdiyag tawuy Mangêd da
Balitay in-aral ku kamuyu. 12 Buy
a ku êt natanggap pa ati o
natandan sa tawu, nun a mismun
si Jesu Cristu ya namipatanda
kangku.

13 Nabalitan yinay mana kun
pamibiyaybiyay, sabitun ma-
nunul laku pun sa paniwalan
mani Judio. Sadyay pamasakit
ku sa mani manampalatayay
miaawyun buy pinagpilitan ku
silan upudun. 14 Buy tungkul êt
taman sa panunul sa naugalyan
mani Judio, nalampusan ku
pun na malakêy kasin idad ku,
tagawan taganan sinunul kuy
paniwala yan na naubat pun sa
mani ninunu yan.

15 Nuwa sa kangêdan nakêm
Bapan Namalyari, bayu waku
pun in-anak, pinili nakina buy
amêsên, binêg naku amên
maglingkud kana. 16 Buy im-
patanda na kangkuy Anak na
amên ipatanda kuya êt sa mani
alwan Judio. Sabitun nalyari
ya abiin, a ku namatang agyan
kansabêt man. 17 A ku êt naku sa
Jerusalem amên makikit sa mani

nunan nagin apostul kangku,
nun a naku waku sa Arabia buy
pamakayari, nag-udung ngaku sa
balayan Damasco.
18 Sên nilabas sa tatluy tawun,
naku waku sa Jerusalem amên
makikit kan apostul Pedro buy
nanugêl laku baydu kana un
mapu buy limay allu. 19 Ayin
naku pun nakitan baydun kaatag
apostul, nun a kay si Santiago ya
patêl Panginuun. 20 Pêtêg ga ka-
ganawan pansabin ku sa sulat ta
ati buy tandan Bapan Namalyari
ya a ku maglaram.
21 Pamakayari, naku waku
sa prubinsyan Siria buy sa
prubinsyan Cilicia. 22 Sa panawun
na abitu, a laku pun napagkaarap
mani pustun manampalatayay
miaawyun na idi sa prubinsyan
Judea. 23 Kay nabalitan lay
si manan mamasakit kalla,
mangaral lana amêsên tungkul sa
panampalatayay pinagpilitan nan
upudun sabitun nuna. 24 Kabay
inulimên la si Bapan Namalyari
gawan sa dinyag na kangku.

2

Ya pananggap kan Pablo bilang Apostul

1 Pamakayarin mapu buy apat
ta tawun, naku wakun mangu-
man sa Jerusalem. Kaawyun ku
si Bernabe buy pikilaku ku êt si
Tito. 2 Nag-udung ngaku gawan
nagsabi kangku si Bapan Namal-
yari ya sêpat takun maku baydu.
Nakikit takun kay kakapad ku
sa mani mamunu sa mani man-
ampalataya buy sinabi ku kallay
Mangêd da Balitay pan-iaral ku
sa mani alwan Judio. Dinyag
kuy abiin amên mapilmiyan kun
asê nasayang nga mani pinag-
pagalan ku sabitun nuna angga
man amêsên. 3 Si Tito ya
kaawyun ku, a layna pinilit mag-
patuli agyan alwa yan Judio.*
4 Inumawas ya sabi tungkul sa
pagpatuli, gawan dilag dakun um-
nuy magtatalingkayun mapatêl la
nakiawyun kantamu amên man-
manên lay kalayaan na natanggap
tamu gawan sa pamikibêtêk tamu
kan Cristu Jesus buy daygên ki-
tamun manguman ipus Kautusan.
5 Nuwa agyan kay pêrad, a kay
nakiayun sa labay la amên ya
Mangêd da Balitay paniwalan yu,
asê maawyunan alwan pêtêg.
6 Ya mani pangkilalanên na
mani mamunu sa mani manam-
palatayay idi sa Jerusalem, ayin
silan indagdag sa mani pan-iaral
ku. Asê maulaga kangku nu sis-
abêt sila, gawan asê mamili si
Bapan Namalyari. 7 A la dinagda-
gan na mani pan-iaral ku, nun
a kinilala lay pinagtiwalan nakun
Bapan Namalyari sa pangaral kun
Mangêd da Balita sa mani alwan
Judio, kaparisun Pedroy mangaral
Mangêd da Balita sa mani Ju-
dio. 8 Gawan si Bapan Namalyari
ya namitalaga kan Pedro bilang
apostul sa mani Judio, siya êt ta
namitalaga kangku bilang apostul
sa mani alwan Judio. 9 Kabay
silan Santiago, Pedro buy si Juan
na pangkilalanên na mamunu sa
mani manampalataya, sên natan-
dan lay intiwalan Bapan Namal-
yari kangkuy pangaral Mangêd da
Balita, tinanggap laku buy si Bern-
abe ya kaawyun layna sa pangaral
Mangêd da Balita. Napikasun-
duwan yan na sikay ya mangaral
sa mani alwan Judio buy silayna
man êt ta mangaral sa mani Judio.
10 Kay ya panyawarên la, sawpan
yan pun na mani kaluluy Judio.
Buy taganan abiin na labay kun
daygên.

* **2:3** 2:3 Pan-iaral Pablo ya asê kaylangan magpatuli ya mani manampalataya ya alwan Judio. Kabay sên a layna pinilit si Tito ya magpatuli, tandan Pablo ya sang-ayun sila sa pan-iaral na.

Sinabyanan Pablo si Pedro

11 Nuwa sabitun inlumatêng si
Pedro sa balayan Antioquia, sin-
abyanan kuyan arapan gawan
malinaw wa asê ustuy dinyag
na, 12 gawan bayu inlumatêng
nga dakun umnuy tawuy in-
utus Santiago, makiêm si Pedro
sa mani alwan Judio. Nuwa
sên inlumatêng nga mani in-utus
Santiago, nag-umpisa yinan asê
makiêm sa mani alwan Judio,
tagawan malimu ya sa malyarin
sabin mani manampalatayay Ju-
dio ya mamilit magpatuli ya al-
wan Judio. 13 Kabay ya kaatag
mani mapatêl la Judio, nakitbus
sila êt sa pagtatalingkayu na. Buy
agyan si Bernabe, nakitbus êt
kana.
14 Sên nakitan kuy asina
nakaayun sa kapêtêgan un
Mangêd da Balita ya pandaygên
la, sinabyanan ku si Pedro sa
arapan kaganawan, "Uysiyan
pilitin mu yay mani alwan Judio
ya manunul sa mani naugalyan
mani Judio ta, pakan sika mismuy
gisay Judioy a ka manunul sa
naugalyan mani Judio?"

Ya kaligtasan sa kapamilatan panampalataya

15 Sikay ya mani in-anak kan Ju-
dio, kaatag kay sa mani alwan Ju-
dio ya pan-ituwad mani kaparisu
yan Judio ya makasalanan gawan
a la tanday Kautusan. 16 Nuwa
tanda yan ya si tawu, pan-ituwad
Bapan Namalyarin matinêk, kay
sa kapamilatan panampalataya
kan Jesu Cristu buy alwan sa pa-
nunul un Kautusan. Kabay sikay
ya mani Judio, manampalataya
kay êt kan Cristu Jesus amên
maituwad kay matinêk sa ka-
pamilatan panampalataya buy al-
wan sa panunul Kautusan, gawan
ayin sisabêt man na maituwad
matinêk sa kapamilatan panunul
sa Kautusan.
17 Amêsên, gawan pinagpilitan
yan na maituwad kay matinêk
sa pangêlêw Bapan Namalyari
sa kapamilatan panampalataya
kan Cristu, intuwad kay yaman
makasalanan sa pangêlêw mani
Judio, ta pinagbukutan yan na
Kautusan. Ya labay sabin nayi, si
Cristuy nitutu kanyan sa panyag
kasalanan? Asê! 18 Nuwa nu
udungun kina man na panunul
sa Kautusan na inlakwanan
kina, sikinay nagpapêtêg ga
makasalanan naku. 19 Tagawan
sa Kautusan na a ku mababan
sunulun, natandan kuy imbilang
ngakinan nati buy nisyay kan
Bapan Namalyari. Kabay amêsên
gawan sa Kautusan, imbilang
ngakinan nati amên mabyay yaku
ya manunul sa kalabayan Bapan
Namalyari. 20 Bilang niawyun
naku kan Cristu sa pangamati na
sa kurus. Kabay alway nan sikuy
manguna sa biyay ku, nun a si
Cristuy na. Buy kaban nabyay
yaku baydi sa babun luta, bumyay
yaku sa panampalataya sa Anak
Bapan Namalyari ya nangidu
kangku buy nam-in biyay na
para kangku. 21 A ku pandaygên
ayin pukat ta kangêdan Bapan
Namalyari, ta nu pan-ituwad
matinêk ka tawu sa kapamilatan
panunul sa Kautusan, ayin ulagay
pangamatin Cristu!

3

Kautusan o panampalataya kan Cristu

1 Sikaw wa mani taga Gala-
cia, a kaw ya makaintindi ta!
Uysiyan maniwala kaw ya sa
mani mamilitêp ta? Alwa nayin
malinaw kinan in-aral kamuyuy
labay sabin pangamatin Cristu sa
kurus? 2 Ati amêsên na labay
kun sabin kamuyu. Tinanggap
yuy Ispiritun Bapan Namalyari
alwan gawan sa panunul yu sa

Kautusan, nun a gawan nanampalataya kaw sa Mangêd da Balitay nalêngê yu. 3 Taganan a
kaw makaintindi! Nag-umpisa kaw sa panampalataya sa kapamilatan kapangyarian Ispiritun Bapan Namalyari. Uysiyan
amêsên pampilitin yuyan magin ganap sa kapamilatan sarili yun diyag ta? 4 Ayin na nayin ulaga kamuyuy kasakitan na nangadanasan yu gawan sa panampalataya yu? Tanda kuy dilag
pun! 5 Alwa nayin indin na kamuyun Bapan Namalyari ya Ispiritu na buy sabay siya êt ta manyag mamakaupapas kamuyu? Ati
ya patang ku kamuyu, "Manyag ya nayin mamakaupapas kamuyu gawan sa panunul yu sa Kautusan o gawan sa panampalataya yu sa Mangêd da Balitay nalêngê yu?"

6 Isipin yuy nalyari kan Abraham. Ayun sa kasulatan, "Nanampalataya ya kan Bapan Namalyari. Kabay intuwad nayan matinêk."* 7 Sa pakapakun baydu, malinaw ya si mani manampalataya kan Bapan Namalyari sabay silay mani pêtêg anak Abraham. 8 Sabitun nuna pun, sinabi yana sa Kasulatan ya ituwad Bapan Namalyarin matinêk ka mani alwan Judio sa kapamilatan panampalataya la. Buy ati ya Mangêd da Balitay impatanday nan Bapan Namalyari kan Abraham, "Pagpalên kuy kaganawan bansa sa kapamilatan mu."† 9 Nanampalataya si Abraham kan Bapan Namalyari buy pinagpala naya. Kabay ya kaganawan manampalataya kan Bapan Namalyari, pagpalên na êt kaparisun Abraham.

10 Nuwa ya kaganawan maniwalan ituwad silan matinêk sa kapamilatan panunul la sa Kautusan, parusan silan Bapan Namalyari. Tagawan idi sa kasulatan,

"Parusan ya sisabêt man na asê manunul sa kaganawan nakasulat sa librun Kautusan."‡

11 Malinaw wa ayin tawuy panituwad matinêk sa pangêlêw Bapan Namalyari sa kapamilatan panunul sa Kautusan. Tagawan idi sa kasulatan,

"Ya tawuy pan-ituwad Bapan Namalyarin matinêk gawan sa panampalataya na, mabiyan yan biyay ya ayin katganan."§

12 Ya Kautusan, asê nakabatay sa panampalataya. Tagawan idi sa kasulatan,

"Ya tawuy manunul sa kaganawan utus Bapan Namalyari, mabiyan yan biyay ya ayin katganan."*

13 Maparusan kitamu gawan a tamu masunul la kaganawan paniutus Kautusan. Nuwa amêsên, inatbus kitaminan Cristu sa parusan ati ta naparusan ya para kantamu. Tagawan idi sa kasulatan,

"Pamparusan ya sisabêt man na pinatin insab-it sa kayu."†

14 Inatbus kitamun Jesu Cristu amên ya pagpapalay impangakun Bapan Namalyari kan Abraham, matanggap êt mani alwan Judio. Buy sa kapamilatan panampalataya tamu kana, matanggap tamuy Ispiritun Bapan Namalyari ya impangaku na.

Ya kautusan buy pangakun Bapan Namalyari

15 Mani mapatêl, biyan kataw alimbaway tambêng yun mapukatan. Asê malyarin daygên ayin kapukatan o dagdagan na sabêt man na napikasunduwan

* **3:6** 3:6 Genesis 15:6; Roma 4:3; Santiago 2:23. † **3:8** 3:8 Genesis 12:3; 18:18; 22:18.
‡ **3:10** 3:10 Deuteronomio 27:26. § **3:11** 3:11 Habakuk 2:4; Roma 1:17; Hebreo 10:38.
* **3:12** 3:12 Levitico 18:5; Roma 10:5. † **3:13** 3:13 Deuteronomio 21:23.

na napirman nana. 16 Para êt
baydu sa mani impangakun Ba-
pan Namalyari kan Abraham buy
sa kaapuapuan na. A na sin-
abi, “Sa mani kaapuapuan mu,”
ya labay sabin malakê, nun a
“sa kaapuapuan mu,” ya labay
sabin abiin, gigisa buy ayin kaatag
nun a si Cristu. 17 Ati ya labay
kun sabin. Dilag kasunduwan
na dinyag si Bapan Namalyari
kan Abraham buy impangakun
Bapan Namalyari ya tuparên nay
abiin. Pamakalibas apat ta ralan
buy tatlumpuy tawun, indin Ba-
pan Namalyari kan Moises ya
Kautusan. Nuwa ya Kautusan,
a na malyarin itas ya bisa o
daygên ayin pukat ta pangakun
Bapan Namalyari kan Abraham.
18 Tagawan nu matanggap tamu
sa kapamilatan panunul sa Kau-
tusan na pagpapalay impamanan
Bapan Namalyari, ayin kapukatan
na impangaku na kan Abraham.
Nuwa ya kapêtêgan, impamanan
Bapan Namalyari ya pagpapala
bilang panupad sa pangaku na.

19 Nu parabaydu, sabêt ta ula-
gan Kautusan? Ya Kautusan, in-
din amên matandan mani tawuy
mangasalanan sila. Nuwa ya
abiin, kay aangga sa pallumatêng
impangakuy kaapuapuan Abra-
ham. Indin Bapan Namalyari
kan Moises ya Kautusan sa ka-
pamilatan mani ang-el. Buy
sabay si Moises ya namilatan sa
mani tawu buy kan Bapan Namal-
yari. 20 Nuwa alwan parabayduy
pangakun Bapan Namalyari, ta
sabitun indin Bapan Namalyari ya
pangaku na kan Abraham, a ya
nanggamit mani ang-el o mamila-
tan, nun a mismun siyay nam-in
pangaku na kan Abraham.

21 Nu parabaydu, salangsang
nayi ya Kautusan sa mani pan-
gakun Bapan Namalyari? Asê!
Ta nu dilag dayin utus ya makab-
in biyay, abiin na dayi ya na-
gin paralan Bapan Namalyari
amên maituwad kitamun mat-
inêk. 22 Nun a ayun sa Kasu-
latan, ya kaganawan tawu, ipus
kasalanan. Kabay kay ya mani
manampalataya kan Jesu Cristuy
makatanggap un mani impan-
gakun Bapan Namalyari.

23 Sabitun asê pun inlumatêng
nga pambêgên panampalataya
kan Cristu, paran nakakulung ki-
tamu sa Kautusan angga sa allun
impatanda kantamuy kaligtasan
sa kapamilatan panampalataya.
24 Ya Kautusan, sabay ya bilang
nanaysay kantamu angga sa in-
lumatêng si Cristu buy maituwad
kitamun matinêk sa kapamilatan
panampalataya tamu kana. 25 Buy
amêsên, gawan manampalataya
kitamina kan Cristu, alway nan
Kautusan na manaysay kantamu.

Mani anak Bapan Namalyari sa panampalataya

26 Sikaw kaganawan, mani
anak kawnan Bapan Namalyari
gawan sa panampalataya yu
kan Cristu Jesus. 27 Tagawan
ya kaganawan nabawtismuwan
gawan sa pamikibêtêk kan Cristu,
mambumyay silayna kaparisun
Cristu. 28 Amêsên, ayin nan
pamikaatag ga mani Judio sa
alwan Judio, ya ipus sa asê ipus,
ya liyaki sa babayi. Sikaw ka-
ganawan, kay gigisa tana gawan
sa pamikibêtêk yu kan Cristu.
29 Buy gawan kan Cristu kawna,
kabilang kawna sa kaapuapuan
Abraham buy makapagmanan
mani impangakun Bapan Namal-
yari kana.

4

1 Ati ya labay kun sabin. Ka-
ban anak pun na magmana,
kaparisu pun ipus ya kabilyan
na agyan siyay magbandin ka-
ganawan. 2 Idi yapun sa lukup

mani tawuy manaysay kana buy
sa mani tawuy mamantay sa mani
pibandiyan na angga sa allun in-
il-an bapa na.
3 Para êt bayduy kabilyan tamu
sabitun nuna. Kaparisu kitamun
mani anak, gawan idi kitamu pun
sa aypan namana tamuy paniwala
baydi sa babun luta. 4 Nuwa
sên inlumatêng ngay in-il-an na
panawun, in-utus Bapan Namal-
yari ya Anak na baydi sa babun
luta. In-anak yan gisay babayi buy
binumyay ya sa aypan Kautusan
na impasulat kan Moises 5 amên
maatbus nay mani idi sa aypan
Kautusan. Sa pakapakun baydu,
magin anak kitamun Bapan Na-
malyari. 6 Buy gawan mani anak
kitaminan Bapan Namalyari, in-
utus Bapan Namalyari ya Ispiri-
tun Anak na sa bêkê tamu. Kabay
makabêg kitamina kanan "Bapa
ku." 7 Amêsên, alwa kitaminan
ipus nun a anak kitaminan Bapan
Namalyari. Buy gawan mani anak
na kitamina, makapagmana kita-
mina sa mani impangaku na.

Ya pagmalasakit Pablo sa mani taga Galacia

8 Sabitun a yu pun kilala si
Bapan Namalyari, ipus kaw mani
diyusdiyusan. 9 Nuwa amêsên,
gawan kilala yina si Bapan Na-
malyari o mas mangêd sabin na
pangkilalanên kawnan Bapan Na-
malyari bilang anak na, uysiyan
mag-udung kaw yapun sa na-
mana yuy paniwalay ayin pukat
buy asê makasawup kamuyu ta?
Uysiyan kalabay kaw yan mangu-
man magpaipus sa mani abiin
ta? 10 Indap yu kali nu ma-
gin kapapaidu kaw kan Bapan
Namalyari nu pansunulun yuy
mani naugalyan tungkul sa mani
allu, buwan, panawun buy mani
tawun! 11 Migaganaka ku ta
dat kay masayang nga kaganawan
pagpagal ku kamuyu.
12 Makisabi yaku kamuyuy
mapatêl, ya pakitbusan yuku,
gawan sabitun kaawyun yuku,
a ku sinunul la naugalyan mani
Judio agyan Judio waku. Ayin
kaw dinyag ga nadawak kangku.
13 Sabitun nuna, tanda yuy
gawan sa pagsakit ku, naiaral
ku kamuyuy Mangêd da Balita.
14 Agyan nagin panubuk kamuyuy
pagsakit ku, a yuku dinustak o
insakwil. Nun a tinanggap yuku
pun êt paran pananggap yu sa
gisay ang-el Bapan Namalyari o
paran pananggap yu kan Cristu
Jesus. 15 Sabitun nuna, sadyay
tula yu kangku buy tanda kuy
agyan dakun sabêt, idin yu
kangku gawan kakaidwan yuku.
Nuwa sabêt ta nalyari kamuyu?
16 Pakipatyan yu kina nayi gawan
sinabi kuy kapêtêgan?
17 Ya mani tawuy mamilitêp
kamuyu, pan-ipakit lay miga-
ganaka sila kamuyu, pakan asê
mangêd da labay la. Ta ya
kay labay la, ipakarayu lakaw
kangku amên sunulun yu sila.
18 Asê nadawak ka migaganaka
sila kamuyu agyan ayin naku sa
dani yu, basta mangêd ta dayi
ya labay la. 19 Kakaidwan kun
mani anak, anggan asê makit sa
biyay yuy ugalin Cristu, nailab
ba matanam ku kaparisun gisay
babayi ya manganak. 20 Labay ku
dayin makalaku waku baysên ka-
muyu buy mapakisabyan kataw
masalaysay gawan sadyay pami-
gaganaka ku kamuyu!

Ya paalimbawan Sara buy si Hagar

21 Amêsên, sikaw wa kalabay
magpayêpa sa mani Kautusan,
alwa nayin tanda yinay idi sa
Kautusan? 22 Pansabin bayduy
dilag luway anak ka liyaki si

* **4:22** 4:22 Genesis 16:15; 21:2-3.

Abraham,* gisa sa ipus na ya si
Hagar buy gisa sa asawa nay si
Sara ya alwan ipus. 23 Ya anak
na sa ipus, in-anak ya ayun sa
kalabayan tawu. Nuwa ya anak
na sa asawa nay alwan ipus, in-
anak ya ayun sa pangakun Bapan
Namalyari. 24-25 Ya luway babayin
abiin, sabay silay paalimbawa sa
luway kasunduwan. Si Hagar buy
ya anak na ya ipus, sabay silay
paalimbawa sa kasunduwan na
indin Bapan Namalyari kan Moi-
ses sa bung-uy Sinai baydu sa Ara-
bia. Sabay sila êt ta paalimbawa
sa Jerusalem amêsên, gawan ya
mani tawu sa Jerusalem, ipus
silan Kautusan. 26 Nuwa si Sara,
a ya ipus buy sabay siyay paalim-
bawa sa Jerusalem ma idi sa lan-
git, buy sabay siyay pinakaindu
tamu gawan alwa kitamun ipus
un Kautusan. 27 Tagawan idi sa
kasulatan,

"Matula kay babayi ya layus, sikay
ayin pun anak!
Mansaway ka sa tula, sikay ayin
pun dinanasan na ilab sa
panganak.
Tagawan agyan inlakwanan kan
asawa mu,
mas malakêy magin anak mu
kaysa babayi ya kaawyun
nay asawa na."†

28 Mani mapatêl, nagin anak
kaw Bapan Namalyari ayun sa
pangaku na, kaparisun Isaac ya
in-anak ayun sa pangakun Ba-
pan Namalyari. 29 Sabitun nuna,
si Ishmael la in-anak ayun sa
kalabayan tawu, dinustak na si
Isaac ka in-anak ayun sa kapang-
yarian Ispiritun Bapan Namal-
yari. Para êt baysên na manga-
palyari amêsên. Pandustakên ki-
tamun mani tawuy kalabay mag-
paipus sa Kautusan. 30 Nuwa
paradi ya idi sa Kasulatan, "Ipatas
muy babayin ipus buy anak na,
gawan abituy anak un babayi ya
ipus, a ya malyarin makidakay
sa mapagbandin anak babayi ya
alwan ipus."‡ 31 Kabay mani map-
atêl, alwa kitamun anak babayi ya
ipus, nun a anak kitamun babayi
ya alwan ipus.

5

Ya kalayaan tamu kan Cristu

1 Imbus kitaminan Cristu sa
pangaipus. Kabay magpakapas-
êy kaw sa panampalataya yu buy
agana kawna magpaipus mangu-
man. 2 Tandanên yuy pansabin
ku. Siku si Pabloy apostul ya
magsabi kamuyun nu magpatuli
kaw amên maituwad kaw Bapan
Namalyarin matinêk, dinyag yun
ayin pukat ta dinyag Cristu para
kamuyu. 3 Pan-umanên kun sabin
na ati. Nu sisabêt ta magpat-
uli amên maituwad yan Bapan
Namalyarin matinêk, kaylangan
nan sunulun na buun Kautusan.
4 Sikaw wa magpilit ituwad Ba-
pan Namalyarin matinêk sa ka-
pamilatan panunul yun Kautu-
san, nisyay kawna kan Cristu buy
nagpabukut sa kangêdan Bapan
Namalyari. 5 Nuwa sikay, man-
umasa kay ya ituwad kay matinêk
gawan sa panampalataya yan kan
Jesus sa kapamilatan Ispiritun Ba-
pan Namalyari. 6 Gawan sa mani
nakibêtêk kan Cristu, ayin ulaga
nu tuli ya gisay tawu o asê.
Ya maulaga tana, abituy panam-
palatayay makitan sa kapamila-
tan pamiiidu.

7 Sabitun nuna, mangêd da
panampalataya yu kan Cristu.
Nuwa sisabêt ta namênbên ka-
muyu sa panunul yun kapêtêgan?
8 Alwan si Bapan Namalyari ya
namênbên kamuyu gawan siyay
namêg kamuyun manampalataya
kan Jesus. 9 Pakaisipin yuy asê

† **4:27** 4:27 Isaias 54:1. ‡ **4:30** 4:30 Genesis 21:10.

ustuy aral. Maiparisu ya sa pa-
malbag ya agyan kay pêpêrad,
mapalbag nay ginêmês sa arina.
10 Nuwa gawan sa pamikibêtêk
tamu kan Jesus, napilmi yakun
sang-ayun kaw kangku. Parusan
Bapan Namalyari ya sisabêt man
na manggulu kamuyu.
11 Mani mapatêl, dilag kaatag
magsabin pan-iaral kuy kaylan-
gan magpatuli amên maituwad
Bapan Namalyarin matinêk. Nu
pêtêg ga abiin, uysiyan pam-
pasakitan naku yapun mani ka-
parisu kun Judio ta? Gawan
nu pan-iaral kun kaylangan mag-
patuli, a laku dayi pagkasakitan
nakêm sa pan-iaral ku tungkul
sa pangamatin Cristu sa kurus.
12 Buy sa mani mapanggulu ka-
muyu, nu kalabay silan magpat-
uli, uysiyan a layna bay ipaputus
ta?
13 Mani mapatêl, binêg kaw
Bapan Namalyari amên bumyay
kawnan malaya. Nuwa agana yu
gamitin na kalayaan yu sa panyag
kalabayan lawini, nun a misa-
sawup kaw gawan sa pamiiidu
yu. 14 Tagawan ya labay sabin
buun Kautusan, idi sa gigisay
utus, “Kaidwan muy kaparisu
mun tawu kaparisun pangidu mu
sa sarili mu.”* 15 Nuwa nu
pawa kaw mipapati kaparisun
mani ayup, dat maluyang yinan
masiray biyay balang gisa.

*Ya pamibiyaybiyay sa kapami-
latan Ispiritun Bapan Namalyari*

16 Kabay tulutan yuy Ispiritun
Bapan Namalyari ya mangawyun
kamuyu amên a yu madyag ga
nadawak ka kalabayan lawini yu.
17 Gawan ya kalabayan lawini, la-
ban sa kalabayan Ispiritun Bapan
Namalyari. Buy ya kalabayan
Ispiritun Bapan Namalyari, laban
sa kalabayan lawini. Milaban na
luwan abiin. Kabay a yu madyag
ga labay yun daygên. 18 Nuwa nu
ya Ispiritun Bapan Namalyari ya
mangawyun kamuyu, ayin kawna
sa aypan Kautusan.
19 Tambêng matandan na
nadawak ka pandaygên tawu
gawan sa kalabayan law-
ini. Kaparisun mani ati sila:
pamikikanayun, kalaswaan, ayin
pamênbên sa kalabayan lawini na
ya kapapadêng-êy, 20 pagsimba sa
mani diyusdiyusan, magkukulam,
pamisêêm-sêêm sakit nakêm,
pamipapati, pangimun, pami-
tutubag, sakim, pamisisyay,
pamiatag-atag, 21 pangasêm,
[pamipapati], paglasing, malabay-
labay sa sayay ayin pukat, buy
kaatag pun êt ta kadawakan.
Pampatandan kataw kaparisun
sinabi ku sabitun nuna, ya mani
tawuy mambumyay paradi, a
sila miawyun sa pag-arian Bapan
Namalyari.
22 Nuwa ati ya makitan sa biyay
tawuy pan-awyunan Ispiritun Ba-
pan Namalyari: pangidu, tula,
kapatêtbêkan, pamibabata, mag-
anaka, kangêdan nakêm, katap-
atan,† 23 naayup-up, buy katandan
mamênbên sa sarili. Ayin batas
ya manalungat sa mani ati. 24 Ya
mani nakibêtêk kan Cristu Jesus,
bilang impaku layna sa kurus
ya kaganawan kalabayan lawini
la. 25 Buy gawan tinulutan tami-
nay Ispiritun Bapan Namalyari ya
mangawyun kantamu, siya tanay
sunulun tamu. 26 Agana kitamu
mapagmatag-ay, agana tamu pa-
sulukun na kaparisu tamu, buy
agana kitamina mikakasêm.

6

Misasawup kitamu

1 Mani mapatêl, nu dilag
man kamuyun mangasalanan,

* **5:14** 5:14 Levitico 19:18. † **5:22** 5:22 Malyari êt paradi: panampalataya.

sikaw wa pan-awyunan Ispiritun
Bapan Namalyari, sabay ya
manawup kalla amên mag-udung
nga nakêm la sa Panginuun.
Nuwa daygên yuy abiin un dilag
nayêpay nakêm buy mamakapala
kaw, ta dat sikaw wa matuksu.
2 Misasawup kaw sa kasakitan
balang gisa, buy sa paradi ya
paralan, matupad yuy utus Cristu.
3 Nu dilag kamuyun mangisip
pa igit ya sa kaatag pakan asê,
kay pampurayitin nay sarili na.
4 Sêpat mangusisay balang gisa sa
pandaygên na. Buy nu mangêd da
pandaygên na, matula ya. Nuwa
agana na iparisuy dinyag na sa
kaatag, 5 gawan panagutan balang
gisay pandaygên na.
6 Ya mani panturwanan Sabin
Bapan Namalyari, sêpat silan
manawup buy mam-i sa mani ma-
nuru kalla.
7 Agana yu purayitin na sarili
yu. Ayin makapurayit kan
Bapan Namalyari, ta nu sabêt
ta intanêm gisay tawu, sabay êt
ta pupulun na. 8 Nu sunulun
nay kalabayan lawini na, para
yan nananêm kadawakan buy
mamupul yan ayin katganan na
kaparusan. Nuwa nu sunulun
nay kalabayan Ispiritun Bapan
Namalyari, para yan nananêm
kangêdan buy mamupul yan
biyay ya ayin katganan. 9 Kabay
agana kitamu sumawa sa panyag
mangêd, gawan lumatêng lanuy
panawun na mamupul kitamun
kangêdan nu a kitamu sumawan
manyag mangêd. 10 Kabay kaban
dilag kitamun panawun, manyag
kitamun mangêd sa kaganawan
tawu, luyang nga sa mapatêl tamu
sa panampalataya.

Mani tawlin tipan

11 ELEWEN YU. MANGARAGUL
LAY SULAT DISATI. SIKINAY NAN-
ULAT ATI.
12 KAY LABAY MANI MAMILIT
KAMUYUY MAGPATULI KAWNA
AMEN KAY MAM-I SILAN SAYA SA
KAPARISU LAN JUDIOY TINULI.
TAGAWAN YA MANI MAMILIT
KAMUYU, MALIMU SILAN PASAK-
ITAN MANI KAPARISU LAN JUDIO
NU KAY YA IPATANDA LA, ABITUY
KAMATYAN CRISTU SA KURUS
SABAY YA MAKAPILIGTAS SA
TAWU. 13 MISMUN MANI TINULI,
A LA MASUNUL LA KAGANAWAN
UTUS, NUWA PAN-IPILIT LAY
PATULI KAWNA AMEN MAIPAG-
MARAGUL LAY PANSUNULUN
YUY UTUS PAGPATULI.
14 NUWA PARA KANGKU,
AYIN NAKUN KAATAG MAIPAG-
MARAGUL NUN A KAY KA-
MATYAN PANGINUUN TAMUN
JESU CRISTU SA KURUS. BUY
GAWAN SA PANGAMATI NA
SA KURUS, AYIN NAN ULAGA
PARA KANGKUY MANI BAGAY YA
MAULAGA SA MANI TAWUY ASE
MANUNUL KAN BAPAN NAMAL-
YARI. BUY AYIN NAKU ET ULAGA
KALLA. 15 ASINA MAULAGA NU
TULI YA GISAY TAWU O ASE.
YA MAULAGA, IMBAYU KITA-
MUN BAPAN NAMALYARI. 16 SA
KAGANAWAN PINILIN BAPAN
NAMALYARI BUY MAMBUMYAY
AYUN SA MANI INTURU KU,
LABAY KUY MANUGEL KAMUYUY
KAPATETBEKAN BUY LUNUS
BAPAN NAMALYARI.
17 KABAY PAUBAT AMESEN,
AGANA YINA DAGDAGAN NA
SAKIT TA MATANAM KU. NUKAD
DANA KANGKU YA MANI NUKAY
IDI SA LAWINI KU GAWAN SA
PANUNUL KAN CRISTU.
18 MANI MAPATEL, LABAY
KUY MANUGEL KAMUYUY
KANGEDAN PANGINUUN TAMUN
JESU CRISTU. AWUY PANGINUUN.

Ya Sulat Pablo sa mani taga EFESO

1 Siku si Pablo ya apostul Cristu
Jesus ayun sa kalabayan Bapan
Namalyari.
Manulat taku kamuyuy taga
Efeso ya pinilin Bapan Namal-
yarin kay kana buy tapat kan
Cristu Jesus.
2 Labay kuy manugêl kamuyuy
kangêdan buy kapatêtbêkan na
ubat sa Namalyari ya Bapa tamu
buy Panginuun tamun Jesu Cristu.

Ya mamakaupapas ya palanun Bapan Namalyari

3 Ulimênên tamu si Bapan Na-
malyari buy Bapan Panginuun
tamun Jesu Cristu. Gawan sa
pamikibêtêk tamu kan Cristu, in-
din na kantamuy kaganawan pag-
papalay ispiritwal ubat sa langit.
4 Bayu na pun dinyag ga babun
luta, pinili na kitamina sa ka-
pamilatan pamikibêtêk tamu kan
Cristu amên magin banal buy ayin
makit ta nadawak sa pangêlêw
na. Gawan sa pangidu na kan-
tamu, 5 sabitun nuna pun pinili
na kitaminan mani anak na sa
kapamilatan Jesu Cristu. Tagawan
abiin na ikatula na buy kalabayan
na. 6 Kabay ulimênên tamuy Ba-
pan Namalyari gawan sa dakilay
kangêdan na indin na kantamu
sa kapamilatan kakaidwan nay
Anak.
7-8 Ya dayan Cristu sabay ya
pinangatbus na kantamu. Ya
labay sabin, pinatawad day mani
kasalanan tamu. Dinyag nay
abiin gawan sa ayin kaparisuy
kangêdan na buy binyanan na
kitamun kaganawan kabiyasnan
buy pangintindi. 9 Buy sa kal-
abayan Bapan Namalyari, im-
patanda na kantamuy liim ma
palanu na ya tinupad na sa ka-
pamilatan Cristu 10 sa lumatêng
nga panawun na intakda na. Buy
ya palanu na, piaawyunun nay
kaganawan idi sa langit buy idi
sa babun luta buy ipaaypa na kan
Cristu.
11 Sa kapamilatan pamikibêtêk
tamu kan Cristu, pinili nakay
amên magin kana gawan ati ya
palanu na sabitun nuna pun,
ta pandaygên nay kaganawan
ayun sa palanu na buy kal-
abayan na. 12 Dinyag nay
abiin amên sikitamu ya mani
nunan nanampalataya kan Cristu,
makapangulimên kana gawan sa
karangalan na. 13 Buy sikaw êt,
paubat sabitun nalêngê yinay
kapêtêgan ya sabay ya Mangêd da
Balita nu parasaantu kaw milig-
tas, sikaw man êt nanampalataya
buy nakibêtêk kan Cristu. Indin
kamuyun Bapan Namalyari ya
Ispiritu nay impangaku na bilang
tanda' ya bandi na kawna. 14 Ya
Ispiritun Bapan Namalyari ya
indin na kantamu sabay ya
tanda' ya taganan matanggap
tamuy kaganawan impangaku
na kantamu angga sa matanggap
tamuy lubus ya kaligtasan. Buy
gawan di, ulimênên ya gawan sa
karangalan na!

Ya panalangin Pablo

15 Kabay paubat sabitun na-
balitan kuy tungkul sa panam-
palataya yu sa Panginuun tamun
Jesus buy tungkul sa pangidu yu
sa kaganawan mani pinilin Bapan
Namalyarin kay kana, 16 ayin
katganan na pagpasalamat ku kan
Bapan Namalyari gawan kamuyu.
Buy pawa kun manalangin para
kamuyu. 17 Panyawarên ku kan
Bapan Namalyari ya dakilay Ba-
pan Panginuun tamun Jesu Cristu
ya biyan nakaw kabiyasnan buy
pangintindi ya ubat sa Ispiritu na
amên luyang yuya pun makilala.

18 Manalangin naku êt kan Bapan
Namalyari ya pasawangên na
pun ya isip yu amên matandan
yuy inlêan na kamuyuy pangaku
na sabitun binêg nakaw, ya
sabay ya saganay kangêdan ya
idin na sa mani pinili nan kay
kana. 19-20 Manalangin naku
êt kan Bapan Namalyari ya
matandan yuy ayin kaparisuy
kapangyarian na para kantamun
mani manampalataya kana. Ya
kapangyarian êt ati, sabay ya
ginamit na sabitun pinabyay nan
manguman si Cristu buy pinaiknu
na sa wanan na sa langit. 21 Kabay
luyang makapangyarian si Cristu
sa kaganawan ispirituy mag-ari,
mamaala, mamunu, buy dilag
kapangyarian. Ayin makapantag
sa tungkulan na, alwan kay
sa panawun amêsên, agyan sa
lumatêng pun êt ta panawun.
22 Impaaypan Bapan Namalyari
kan Cristuy kaganawan buy
dinyag nayan ulun kaganawan
para sa ikakangêd manam-
palatayay miaawyun 23 ya sabay
ya pinakalawinin Cristu. Ya ka-
ganawan pustun manampalataya
sabay ya kabuuan pinakalawinin
Cristu buy si Cristu êt ta mamibuu
sa kaganawan.

2

Pinabyay kaw kaawyun Cristu

1 Sabitun nuna, nanuwad kaw
nati sa pangêlêw Bapan Namal-
yari gawan sa a yu panunul
kana buy sa mani kasalanan
yu. 2 Mambumyay kaw ka-
parisun mani tawuy asê manunul
kan Bapan Namalyari buy nag-
pasakup kaw sa kapangyarian
Satanas ya arin mani ispirituy
nadawak ya manguna sa nakêm*
mani tawuy asê manunul kan Ba-
pan Namalyari. 3 Sabitun nuna,
mambumyay kitamun kaparisu
la, ta pansunulun tamuy kal-
abayan lawini buy isip tamu. Sa
kabilyan tamun abiin, kaawyun
kitamu êt dayi sa mani tawuy
katubagan Bapan Namalyari.

4 Nuwa gawan mapallunus si
Bapan Namalyari buy maragul
la pangidu na kantamu, 5 agyan
nanuwad kitamun nati gawan sa
mani kasalanan tamu, pinabyay
na kitamu pun êt kaawyun Cristu.
Kabay gawan sa kangêdan nakêm
Bapan Namalyari, niligtas kitamu.
6 Buy gawan sa pamikibêtêk tamu
kan Cristu Jesus, pinabyay kita-
mun Bapan Namalyari kaawyun
Cristu buy paran impaiknu na
kitamina sa lukup Cristu baydu
sa langit.† 7 Dinyag nay abiin
amên sa lumatêng nga panawun,
maipakit na sa kaganawan ya
asê mapantagan na kangêdan
nakêm na kantamu ya impakit
na sa kapamilatan Cristu Jesus.
8 Gawan sa kangêdan nakêm Ba-
pan Namalyari, niligtas kaw sa
kapamilatan panampalataya yu
kan Jesus, alwan sa kapamila-
tan sarili yun dyag, nun a di-
galun Bapan Namalyari kamuyuy
abiin. 9 Alwan gawan sa ka-
pamilatan mangangêd da diyag
yuy ingkaligtas yu. Kabay ayin
maipagmaragul ya sisabêt man.
10 Gawan sa kapamilatan pamik-
ibêtêk tamu kan Cristu Jesus,
binyanan kitamun Bapan Namal-
yarin bayuy biyay amên manyag
kitamun mangangêd ya intalagay
nan Bapan Namalyari ya daygên
tamu sabitun nuna pun.

Ya pamibêbêtêk mani Judio buy alwan Judio gawan kan Cristu

* **2:2** 2:2 sa Griego, pangulun kapangyarian angin. † **2:6** 2:6 *impaiknu na kitamu sa lukup Cristu baydu sa langit:*labay sabin mapagkaawyun kitamun Cristun mag-ari baydu sa langit.

11 Kabay sikaw wa mani alwan
Judio, ganakên yuy kabilyan yu
ya sabitun nuna, in-anak kaw al-
wan Judio buy pandustakên kaw
mani Judio tagawan a lakaw ka-
parisu ya tinuli. Nuwa ya pan-
gatuli, kay diyag tawu sa law-
ini. 12 Ganakên yu êt ta sabitun
nuna, a yu pun kilala si Cristu,
a kaw kaawyun sa mani tawun
Bapan Namalyari ya sabay ya
mani Israelita, buy a kaw sakup
sa mani kasunduwan Bapan Na-
malyari ya batay sa mani pangaku
na. Mambumyay kaw baydi sa
babun luta un ayin kapilmiyan
buy a yu kilala si Bapan Namal-
yari. 13 Sabitun nuna, marayu
kaw kan Bapan Namalyari. Nuwa
amêsên, nidani kawna kana sa
kapamilatan dayan Cristu.
14 Si Cristuy pinangubatan kap-
atêtbêkan. Kabay napibêtêk nay
mani Judio buy mani alwan Judio.
Buy sa kapamilatan lawini nay ni-
paku sa kurus, intas naynay pami-
tutubagan balang gisa ya paran
pallasak sa pader ya mamisyay
sa mani Judio buy alwan Judio.
15 Sa pangamatin Jesus sa kurus,
intas naynay pukat Kautusan na
impasulat kan Moises ya dilag
utus buy patakaran. Dinyag nay
abiin amên pibêtêkên nay mani
Judio buy alwan Judio sa gigisay
lawini. Sa pakapakun baydu,
mikasunduy luwa. 16 Buy abiin
na luwa ya pinibêtêk na sa gigisay
lawini, ingkasundu na sila kan
Bapan Namalyari sa kapamilatan
pangamati na sa kurus, ta inyari
naynay pamitutubagan tamu.
17 Naku sa babun luta si Cristu
buy impatanda nay Mangêd da
Balita ya namikasundu kamuyun
mani alwan Judio ya sabitun nuna
marayu kaw kan Bapan Namal-
yari. Buy agyan kanyan êt ta mani
Judioy narani kan Bapan Namal-
yari, impatanda na êt kanyan na
Mangêd da Balita. 18 Kabay siki-
tamun kaganawan, makapagdani
kitamina kan Bapan Namalyari
sa kapamilatan gigisay Ispiritu na
gawan sa dinyag Cristu para kan-
tamu.
19 Kabay amêsên, sikaw wa
mani alwan Judio, alwa kawnan
dayuwan o taga kaatag lugal,
nun a kabêtêk kawna sa mani
pinilin Bapan Namalyari buy
kabilang kawna sa pamilya
na. 20 Sikitamuy mani man-
ampalataya, maiparisu kitamu
sa gisay bali ya si mani tarêk
sabay ya mani apostul buy
mani propeta, buy ya pami-
tudêkan tarêk, sabay si Cristu
Jesus. 21 Sa kapamilatan Cristu,
mangapitutumpang kitamu ya
paran mani kasangkapan bali
buy mapakadyag gisay banal
la Templun Jesus. 22 Sikaw
wa mani alwan Judio, gawan
sa pamikibêtêk yu kan Cristu,
niawyun kawna sa mani Judio.
Buy kaganawan tamu nanuwad
dan mani kasangkapan Templuy
panugêlan Bapan Namalyari sa
kapamilatan Ispiritu na.

3

Ya palanun Bapan Namalyari sa mani alwan Judio

1 Gawan sa parabaysên na
dinyag Bapan Namalyari, siku
si Pablo ya nisukul gawan sa
paglingkud ku kan Cristu alang-
alang kamuyun mani alwan Ju-
dio. 2 Pilmin nabalitan yinay inti-
walan Bapan Namalyari kangkuy
pamipatandan Mangêd da Balita
kamuyu. 3 Kaparisun sinabtan ku
sa sulat ta ati, impatandan Bapan
Namalyari kangku ya tungkul sa
liim ma palanu na. 4 Kaban
pambasên yuy ati ya sulat ku,
matandan yuy pangintindi ku sa
liim ma palanun Bapan Namal-
yari tungkul kan Cristu. 5 Sabitun

nuna, asê impatandan Bapan Namalyari sa mani tawu ya palanu na, nuwa amêsên, sa kapamilatan Ispiritu na, impatanda nayna sa mani banal la apostul buy sa mani propeta na.

6 Buy ati ya palanun Bapan Namalyari. Sa kapamilatan Mangêd da Balita tungkul kan Cristu, ya mani Judio buy alwan Judio, parisu lan mapagmanay kangêdan, parisu silan idi sa gigisay lawinin Cristu buy parisu sila êt makatanggap sa mani pangakun Bapan Namalyari gawan sa pamikibêtêk la kan Cristu Jesus.

7 Gawan sa kangêdan nakêm Bapan Namalyari buy sa kapamilatan kapangyarian na, dinyag nakun mamipatandan Mangêd da Balita. 8 Agyan sikuy pinakanayêpa sa kaganawan pinilin Bapan Namalyarin kay kana, pinili naku pun êt amên iaral sa mani alwan Judio ya asê masukad da kangêdan Cristu. 9 Buy ipalinaw ku sa kaganawan nu parasaantun matupad da palanun Bapan Namalyari ya sabay ya nanyag kaganawan. 10 Impadyag na kangkuy abiin amên sa kapamilatan mani manampalatayay miaawyun, maipatanda la sa mani nipagtungkulan buy dilag kapangyarian sa langit ya kabiyasnan nan mamipatanda sa magmikakanayun na paralan. 11 Abiin nay palanu na paubat sabitun bayu na pun daygên na babun luta buy tinupad nay abiin sa kapamilatan Cristu Jesus ya Panginuun tamu. 12 Gawan sa panampalataya tamu buy sa pamikibêtêk kan Cristu Jesus, makapagdani kitamina kan Bapan Namalyari un ayin limu buy ayin pamikakunu. 13 Kabay makisabi yaku kamuyu ya agana kaw mangaynay nakêm gawan sa mani kasakitan ya pandanasên ku alang-alang kamuyu, gawan abiin ya ikarangal yu.

Ya panalangin Pablo para sa mani taga Efeso

14 Kabay balang maganaka kuy palanun Bapan Namalyari, manduku wakun mangulimên kana. 15 Siyay Bapan kaganawan idi sa langit buy idi sa babun luta ya pan-ituwad nan gisay pamilya. 16 Manalangin naku kana ya papas-êyên nay nakêm yu sa kapamilatan Ispiritu na ayun sa saganay kangêdan na buy kapangyarian na. 17 Manalangin naku êt ta manugêl si Cristu sa bêkê yu sa kapamilatan panampalataya yu. Manalangin naku êt ta magin napas-êy kaw buy namanidêg sa pangidun Bapan Namalyari 18 amên mapukatan yu buy ya kaatag pun na pinilin Bapan Namalyarin kay kana nu parasaantun kakwal, kakarang, katag-ay, buy nu parasaantun kalalê ya pangidun Cristu kantamu. 19 Labay kuy madanasan yuy asê masukad da pangidu na amên makitan sa biyay yu si Bapan Namalyari.

20 Kabay ulimênên tamu si Bapan Namalyari ya makadyag un igit pun sa agyan sabêt pun na yawarên o maisip tamu sa kapamilatan kapangyarian nay manyag kantamu. 21 Ulimênên tamu kanuman si Bapan Namalyari gawan sa mani kangêdan ya makitan sa mani manampalatayay miaawyun buy kan Cristu Jesus! Awuy Panginuun.

4

Nibêbêtêk ya mani manampalataya kan Cristu

1 Bilang gisay nakasukul gawan sa paglingkud ku sa Panginuun, makisabi yaku kamuyun bumyay

kaw nanaspat bilang mani binêg
Bapan Namalyari. 2 Pakadyag
kaw mapagpayêpa, naayup-up,
mapangintindi buy mapagpasen-
siya sa mani kakulangan un
kaparisu yu bilang pamipakit yun
pangidu yu. 3 Pagpilitan yun
manugêl la pamibêbêtêk yu ubat
sa Ispiritun Bapan Namalyari
sa kapamilatan mangêd da
pamiaawyun yu ya sabay ya
mamibêtêk kamuyu. 4 Sikitamun
kaganawan ya nakibêtêk kan
Cristu, napakadyag kitamun
gigisay lawini buy gigisay Ispir-
ituy manugêl kantamun ka-
ganawan buy gigisay kapilmiyan
ya indin kantamu sabitun binêg
kitamun Bapan Namalyari.
5 Gigisay Panginuun tamun Jesus,
gigisay panampalataya, buy
gigisay bawtismu. 6 Gigisay Bapa
tamun Namalyari buy sabay siyay
Bapa tamun kaganawan. Mag-
ari ya sa kaganawan, manyag ya
sa kaganawan buy manugêl ya
kantamun kaganawan.

7 Sikitamun kaganawan, parti
kitamun gigisay lawini, nuwa
binyanan nan kaagyuwan na
balang gisa ayun sa labay idin
Cristu. 8 Kabay paradi ya idi sa
kasulatan,

“Sên nitag-ay ya sa langit, pikilaku
nay malakêy tawuy sinam-
but na
buy dilag yan indin sa mani tawu
na.”*

9 Amêsên, sabêt ta labay sabin
“Nitag-ay ya sa langit?” Ya labay
sabin abitu, inyêpa yapun baydi
sa luta si Cristu. 10 Buy ya inyêpa
baydi sa luta sabay êt ta nitag-
ay sa katatag-ayan na langit amên
magin lubus ya kapangyarian na
sa kaganawan.

11 Kabay binyanan nan
kaagyuwan ya balang gisa. Ya
kaatag, dinyag nan apostul.
Buy ya kaatag, dinyag nan
propeta. Ya kaatag êt, dinyag nan
mamipatandan Mangêd da Balita
sa mani asê pun nakakilala kan
Cristu. Ya kaatag êt, dinyag nan
pastor buy manuru. 12 Dinyag
nay abiin amên il-an nay mani
pinilin Bapan Namalyarin kay
kana amên lumabung buy pumas-
êy sila bilang lawinin Cristu. 13 Sa
paradi ya paralan, maduwang
tamuy kaganawan pamibêbêtêk
sa panampalataya buy pangilala
sa Anak Bapan Namalyari buy
pakadyag kitamun napas-êy ya
manampalataya kana anggan
pakadyag ugalin Cristu ya ugali
tamu.

14 Buy nu naduwang taminay
abiin, a kitamina kaparisun mani
anak ka pabayu-bayuy isip buy
tambêng magtan magmikakaatag
ga aral un mani tawuy mallinlang
gawan sa paralan lay naka-
puglaw. 15 Nun a magsabi
kitamun kapêtêgan un dilag
pangidu amên sa kaganawan,
pakadyag kitamun ugalin Cristu
ya sabay ya ulu tamu. 16 Sa
kapamilatan na, pitutumpangên
nay kaganawan kasangkapan
lawini na, ya ayin kaatag nun a
sabay ya mani manampalataya
kana. Kabay lumabung buy
pumas-êy ya buun lawini nu
manyag ya balang gisa sa pan-
ipadyag Cristu kalla un dilag
pangidu.

Ya bayun biyay kan Cristu

17 Gawan sa tungkulan na indin
Panginuun kangku, pan-ipilit kun
agana kawna bumyay kaparisun
mani tawuy asê makakilala kan
Bapan Namalyari. Ta ayin ka-
pukatan na pan-isipin la 18 buy
ayin silan pangintindi sa mani
ispiritwal la bagay. Buy gawan
ayin silan tanda buy sa kakdêyan
ulu la, ayin kallay bayun biyay

* **4:8** 4:8 Mani Kanta 68:18.

ya pan-idin Bapan Namalyari.
19 Ayin silaynan dêng-êy. Kabay
nalabayan lay nay nadawak ka
kalabayan lawini buy pawa silan
nasabêksabêk sa panyag kadi-
natan.
20 Nuwa sikaw, kaatag kaw kalla
ta alwan parabaysên na natandan
yu tungkul kan Cristu. 21 Nalêngê
yinay aral tungkul kan Jesus buy
tinurwanan kawnan kapêtêgan
na idi kana. 22 Kabay lakwanan
yinay mana yun pamibiyaybiyay
ta abiin na mamipakadawak ka-
muyu gawan sa kalabayan na ma-
murayit kamuyu. 23 Pasawan yun
ibayun Bapan Namalyari ya isip
yu buy ugali yu. 24 Ipakit yuy
imbayu kawnan Bapan Namalyari
buy dilag ugali ya kaparisu kana
ya pêtêg matinêk buy banal.
25 Kabay agana kawna
maglaram, nun a paway nan
kapêtêgan na sabin yu sa
balang mapatêl kan Cristu gawan
kaawyun kitaminan kaganawan
sa gigisay lawini. 26 Nu manubag
kaw man, agana kaw man-
gasalanan buy agana yu paulayên
na lumibas sa allun dilag kaw pun
suluk sa patêl yu.† 27 Agana yu
biyan dan si Satanas sa biyay yu.
28 Ya manakaw, aganayna
manguman manakaw, nun a
mangkap yatan ubray mamangêd
amên makasawup ya sa mani
mangaylangan. 29 Agana kaw
magsabin nadawak, nun a abituy
makakangêd buy nakaayun sa
kabilyan mani mallêngê ya sabin
yu amên makasawup kalla.
30 Buy agana yu palungkutun na
Ispiritun Bapan Namalyari. Ta ya
Ispiritun Bapan Namalyari sabay
ya tatak ka bandi kawnan Bapan
Namalyari buy lubus nakaw iligtas sa pallumatêng allu.
31 Itas yuy sabêt man na ikasakit
nakêm yu, tubag, pamipapati, pal-
langkab sa kaparisu, pagsabin
nadawak laban sa kaparisu, buy
pangisip nadawak sa kaparisu.
32 Nun a magin maganaka kaw
buy mapallunus sa balang gisa.
Patawarên yuy balang gisa ka-
parisun pamatawad Bapan Na-
malyari kamuyu gawan sa dinyag
Cristu.

5

*Bumyay bilang mani tawuy na-
sawangan*

1 Amêsên, gawan anak kawnan
Bapan Namalyari ya kakaidwan
na, sêpat yuyan tubsun. 2 Buy
bumyay kaw dilag pangidu sa ka-
parisu yu, kaparisun pangidu kan-
tamun Cristu ya indin nay sarili
na para kantamu bilang nabangi
ya andug kan Bapan Namalyari.
3 Gawan pinili nakaw kay
kana, dapat agyan gisa man
kamuyu ayin magsabi kamuyun
makikanayun ya o manyag yan
sabêt man na kalasin kalabayan
lawini ya madinat o sakim ya.
4 Buy asê êt naspat malêngê
kamuyuy malasway pagsabi o
ayin kapukatan na isturya o
nangadadawak ka lawêg. Nun
a pawa kaw magpasalamat kan
Bapan Namalyari. 5 Tandanên
yuy si tawuy makikanayun o
manyag sa kalabayan lawini nay
madinat o sakim, a ya miawyun
sa pag-arian Cristu buy si Bapan
Namalyari. Tagawan ya kasaki-
man, maibilang yan pangulimên
sa mani diyusdiyusan.
6 Agana kaw magpapurayit
sa ayin kapukatan na pan-
gatuynungan kaatag tungkul
sa nangadadawak ka diyag la,
tagawan mamarusa si Bapan
Namalyari sa mani tawuy asê
manunul kana. 7 Kabay agana
kawna makiawyun sa mani
tawun abiin. 8 Sabitun nuna,

† **4:26** 4:26 Mani Kanta 4:4.

mambumyay kaw sa kadlêman,
nuwa amêsên, nasawangan
kawna gawan idi kawna sa
Panginuun. Kabay ipakit yu sa
pamibiyaybiyay yuy nasawangan
kawna. 9 Tagawan ya gisay tawuy
nasawangan nana, makitan
kanay kangêdan, katinêkan, buy
kapêtêgan. 10 Pagpilitan yun
tukalên nu sabêt ta mamaka-
paidu sa Panginuun. 11 Agana
kaw makiawyun sa mani ayin
kapukatan na pandaygên mani
tawuy mambumyay sa kadlêman,
nun a sabin yu kallay kadawakan
la. 12 Tagawan mamakapadêng-
êy sabin ya mani pandaygên lay
nadawak ya nakaliim. 13 Nuwa nu
sabyanan yu sila sa pandaygên lay
nadawak, masawangan sila buy
matandan lay nadawak ka mani
pandaygên la. 14 Tagawan ya
kaganawan madausan sawang un
kapêtêgan, masawangan nana.
Kabay pansabin yabay,

"Mimata kay mamabêlêw.
Midêng ka ubat sa nangamamati
buy pasawangên kan Cristu."

15 Kabay mamakapala kaw nu
parasaantu kaw mambumyay.
Agana kaw bumyay kaparisun
mani tawuy ayin tanda, nun a
bumyay kaw kaparisun mani
tawuy biyasa ya nakatandan
kalabayan Bapan Namalyari.
16 Gamitin yuy panawun yu sa pa-
nyag mangêd, ta malakêy manyag
nadawak sa panawun amêsên.
17 Kabay agana kaw magin ayin
tanda, nun a pakaintindin yu nu
sabêt ta kalabayan Panginuun.

18 Agana kaw maglasing gawan
makasiray abiin sa mangêd da
pamibiyaybiyay yu. Nun a, tu-
lutan yun matupus kaw Ispir-
itun Bapan Namalyari. 19 Sa
pamititipun yu, magkanta kaw
mani salmu, imnu buy kaatag pun
na mani kantay pan-ispirituwal.
Buun bêkê kaw magkanta buy
mangulimên sa Panginuun. 20 Sa
kapamilatan Panginuun tamun
Jesu Cristu, pawa yun ipasala-
mat kan Bapan Namalyari ya ka-
ganawan.

21 Magpasakup kaw êt sa balang
gisa bilang panggalang kan Cristu.

Aral sa mani nipag-asawa

22 Sikaw wa babayi, mag-
pasakup kaw sa asawa yu
kaparisun pagpasakup yu sa
Panginuun Jesus. 23 Tagawan
ya liyaki sabay ya ulun asawa
na. Para êt baydu kan Cristu
ya ulun mani manampalatayay
miaawyun ya sabay êt ta lawini
na, buy siyay mamiligtas kalla.
24 Kabay nu parasaantun sakup
kan Cristu ya mani manam-
palatayay miaawyun, para êt
baydun magpasakup pa mani
babayi sa asawa la sa kaganawan
bagay.

25 Sikaw wa lawyaki, kaidwan
yuy asawa yu kaparisun pangidun
Cristu sa mani manampalatayay
miaawyun. Indin nay sarili na
para sa mani manampalatayay
miaawyun 26 amên pakadyag
silan banal pamakayarin linisin
sa kapamilatan lanêm* buy Sabin
Bapan Namalyari. 27 Dinyag
nay abiin amên maiarap na sa
sarili nay mani manampalatayay
miaawyun un naiduidu buy
banal, ayin dakun sabêt man
na dinat buy ayin makitan
na nadawak sa pangêlêw na.
28 Kabay sêpat kaidwan liyaki
ya asawa na kaparisun pangidu
na sa sarili na. Ta ya mangidu
sa asawa na, pangkaidwan nay
sarili na gawan gigisa sila tana.
29 Ayin tawuy nasulapu sa sarili
nan lawini, nun a pakan nay
ati buy saysayên. Para êt di ya
pandaygên Cristu kantamun mani

* **5:26** 5:26 Ya labay sabin bawtismu sa lanêm.

manampalatayay miaawyun,
30 tagawan parti kitamun lawini
na.
31 Pansabin sa kasulatan,
“Gawan di, lakwanan liyaki ya
bapa buy indu na amên miawyun
silan miasawa buy pakadyag
gigisa.”† 32 Mamakaupapas sa
ati ya nalalêy kapêtêgan na
impatandan Bapan Namalyari.
Ya pantukuyun abiin sabay si
Cristu buy mani manampalatayay
miaawyun. 33 Kabay sikaw wa
lawyaki, sêpat yun kaidwan na
asawa yu kaparisun pangidu yu
sa sarili yu. Buy sikaw waman na
mani babayi, galangên yuy asawa
yu.

6

Aral sa mani mangatwa buy sa mani anak

1 Sikaw wa anak, sunulun yuy
mani mangatwa yu alang-alang
sa Panginuun, gawan abiin na
sêpat yun daygên. 2 “Galangên
yuy mangatwa yu.” Ati ya mu-
munan utus ya dilag kaawyun
na pangaku. 3 Buy paradi ya
pangaku, “Nu galangên yuy mani
mangatwa yu, magin mangêd buy
kumarang nga biyay yu baydi sa
babun luta.”*
4 Buy sikaw wa mani bapa,
agana kaw manyag mani bagay
ya ikasakit nakêm mani anak yu.
Nun a, paragulun yu silan di-
lag disiplina buy panuru ayun sa
panampalataya tamu sa Pangin-
uun.

Aral sa mani ipus buy sa mani amung

5 Sikaw wa mani ipus, sunulun
yuy mani amung yu baydi sa
babun luta un dilag panggalang
buy buun katapatan ya paran
si Cristuy nay pagsuywan yu.
6 Daygên yuy abiin, makit lakaw
man o asê, alwan amên ma-
pasaya yu sila, nun a gawan
alipên kaw Cristu buy buun bêkê
yun daygên na kalabayan Ba-
pan Namalyari. 7 Magsuyu kaw
buun bêkê ya paran Panginuun
nay pagsuywan yu buy alwan
tawu. 8 Tagawan tanda yuy
biyan gantimpalan Panginuun ya
balang gisa ayun sa mani dinyag
nay mangêd, ipus yaman o asê.
9 Buy sikaw wa mani amung,
magin mangêd kaw êt sa mani
ipus yu. Agana yu sila palimun,
ta tanda yuy sikaw buy sila, dilag
kaw gigisay amung sa langit buy a
ya mamili.

Mani gamit sa pamikilaban ya indin Bapan Namalyari

10 Ati yay kayaryan sulat ku.
Magpakapas-êy kaw sa pamik-
ibêtêk yu sa Panginuun Jesus
sa kapamilatan dakilay kapang-
yarian na. 11 Gamitin yuy ka-
ganawan gamit sa pamikilaban
ya indin Bapan Namalyari ka-
muyu amên malabanan yuy mani
nadawak ka palanun Satanas.
12 Gawan ya kapati tamu, al-
wan mani tawu nun a nan-
gadadawak ka ispirituy asê man-
gakitan ya mag-ari, dilag kapang-
yarian buy mamaala sa kadlêman
baydi sa babun luta. 13 Kabay
gamitin yuy kaganawan gamit
sa pamikilaban na indin Ba-
pan Namalyari kamuyu amên sa
uras pallumatêng kadawakan, na-
manidêg kaw. Buy pamaka-
yarin pamikilaban yu, manugêl
kaw pun êt napas-êy. 14 Kabay
maglêan kaw. Daygên yun yakês
ya kapêtêgan. Isulud yuy panga-
matinêk bilang panagka sa pagaw
yu. 15 Isulud yu bilang sapa-
tus ya paglêan sa pamipatandan
Mangêd da Balita ya mam-in ka-
patêtbêkan. 16 Alwan kay abiin.
Gamitin yu êt bilang panagkay

† **5:31** 5:31 Genesis 2:24. * **6:3** 6:3 Exodo 20:12; Deuteronomio 5:16.

panampalataya yu amên a kaw
dakun mapakun sa mani panuk-
sun Satanas ya nanuwad yawuy
magdêkêtdêkêt. 17 Isulud yu bi-
lang elmet ya kaligtasan yu buy
gamitin yu bilang ispaday Sabin
Bapan Namalyari ya indin Ispiritu
na. 18 Buy manalangin kaw sa ka-
ganawan uras sa sawup Ispiritun
Bapan Namalyari. Sa panalan-
gin yu, makilunuslunus kaw buy
manyawad kana. Pawa kaw
nakal-an buy pawa kaw manalan-
gin para sa kaganawan pinilin
Bapan Namalyarin kay kana.
19 Manalangin kaw para kangku
ya sa balang pamipatanda kun
Mangêd da Balita, biyan nakun
ustuy pagsabi amên maipatanda
kun buun pas-êy ya Mangêd da
Balita ya inliim sabitun nuna.
20 Tagawan in-utus sakun Bapan
Namalyari amên mamipatandan
Mangêd da Balita ya sabay ya
sangkan ingkasukul ku. Kabay
manalangin kaw wa maipatanda
kun buun pas-êy tagawan abiin na
sêpat kun daygên.

Ya Tawlin Pangumusta

21 Si Tiquico ya kakaidwan
tamun patêl buy tapat ta
maglingkud sa Panginuun Jesus,
siyay mamibalita kamuyun ka-
ganawan tungkul kangku amên
matandan yuy kabilyan ku buy nu
sabêt ta pandaygên ku. 22 Abiin
na sangkan na in-utus kuya
kamuyu amên matandan yuy
tungkul kanyan buy mapapas-êy
nay nakêm yu.
23 Mani mapatêl, labay kuy
manugêl kamuyuy kapatêtbêkan,
pangidu, buy panampalatayay
ubat kan Bapan Namalyari buy sa
Panginuun Jesu Cristu. 24 Labay
kuy manugêl la kangêdan Pang-
inuun tamun Jesu Cristu sa
kaganawan mangidu kana un
ayin katganan.

Ya Sulat Pablo sa mani taga FILIPOS

Ya pangumustan Pablo

1 Siku si Pablo, kaawyun ku si
Timoteo ya kaparisu kun alipên
Jesu Cristu. Nanulat kay kamuyun
idi sa balayan Filipos ya pinilin
Jesus kay kana. Ya sulat ta ati,
para êt sa mani mamunu buy sa
mani maglingkud sa mani man-
ampalataya.
2 Labay kuy manugêl kamuyuy
kangêdan buy kapatêtbêkan na
ubat sa Bapa tamun Namalyari
buy sa Panginuun Jesu Cristu.

Ya panalangin Pablo para sa mani taga Filipos

3 Balang maisip kataw, mag-
pasalamat taku kan Bapan
Namalyari. 4 Balang manalangin
naku para kamuyun kaganawan,
pawa kun matula. 5 Gawan
paubat pun sabitun nuna kaw
nanampalataya angga amêsên,
pansawpan yu kina amên maiaral
kuy Mangêd da Balita. 6 Napilmi
yakun isundun Bapan Namalyari
ya mangangêd da diyag na
ya inumpisan na sa biyay yu
angga sa pakaganap pa abiin
sa allun pag-udung Jesu Cristu
baydi sa babun luta. 7 Mapatêl,
sêpat paradi ya matanam ku
kamuyu, ta pawa kaw idi sa
bêkê ku. Tagawan sabitun
nuna, sa pamitanggul ku buy
pamipapêtêg ku sa Mangêd da
Balita tungkul kan Jesus, pawa
yukun pansawpan sa kaganawan
kaylangan ku. Buy anggay
nabay amêsên na nakasukul
laku, pansawpan yuku gawan
sa kangêdan Bapan Namalyari
kantamu. 8 Tandan Bapan
Namalyari ya nasabêksabêk
kakun makitan kataw gawan
pangkaidwan kataw kaparisun
pangidun Jesus kamuyu.
9 Buy ati ya panalangin ku
kan Bapan Namalyari para ka-
muyu ya luyang pun lumalêy
pamiiidu yu un dilag kabiyas-
nan buy pangintindi nu sabêt ta
mangêd buy nadawak 10 amên
mapili yuy pinakamangêd yun
daygên. Sa pakapakun baydu,
sa allun pag-udung Jesu Cristu,
malatêng nakaw wa malinis buy
ayin nan makitan na nadawak
sa pamibiyaybiyay yu. 11 Buy
manalangin nakun sawpan kaw
Jesu Cristun pawan bumyay mat-
inêk amên maparangalan buy
maulimên si Bapan Namalyari.

Ya tulan Pablo ya naipatanda ya tungkul kan Jesu Cristu

12 Mani mapatêl, labay kun
matandan yuy nakasawup
maragul la pangasukul ku amên
miwagaw wa Mangêd da Balita
tungkul kan Jesus 13 kaparisun
nalyari amêsên kangku. Natan-
dan kaganawan sundalus ya
magbantay sa balin Emperador
buy kaatag êt ta idi baydi ya
nisukul laku gawan sa pangaral
ku tungkul kan Jesu Cristu.
14 Buy gawan sa pangasukul
ku, malakêy mapatêl tamu sa
Panginuun na pinumas-êy ya
panampalataya la buy pinumas-
êy ya nakêm lan mamiaral Sabin
Bapan Namalyari.
15 Pêtêg dilag dakun umnuy
mangaral tungkul kan Cristu
gawan kay sa pangasêm la kangku
buy labay lan ipakit ta katanda
sila pun kangku. Nuwa dilag êt
dakun umnuy mangêd da nakêm
mangaral Mangêd da Balita
tungkul kan Jesus. 16 Gawan
sa pangidu la kangku, pan-iaral
la si Cristu. Gawan tanda lay
ingkasukul kuy kalabayan Bapan
Namalyari amên sa pakapakun

baydu, maitanggul kuy Mangêd
da Balita sa mani tawuy naka-
sukul kaawyun ku. 17 Nuwa
ya kaatag, kay mamiaral silan
Mangêd da Balita gawan kay
sa sarili lan kalabayan amên
ta dayêwên sila. Si abiin sila,
asê mangêd da nakêm. Indap
la ya kaban nakasukul laku
baydi, mapasakit lay nakêm
ku. 18 Nuwa paraman baydu,
ayin kangkuy abitu. Pawa kun
matula ta si Cristu ya pan-iaral
la, mangêd man na sangkan la
o asê. 19 Tagawan tanda kuy sa
kapamilatan panalangin yu buy
sa sawup Ispiritun Jesu Cristu,
miawas saku pun baydi.

20 Ya pan-ipilmi ku buy labay-
labay kun madyag sa biyay
ku, abituy a ku mipakadêng-
êy sa sabêt man na daygên
ku, nun a pawan napas-êy ya
nakêm kun mamiaral sa mani
tawu tungkul kan Jesus kaparisu
sabitun nuna. Sa pakapakun
baydu, maparangalan ku si Jesus
sa biyay ku, agyan ikamati ku
man o asê. 21 Tagawan para
kangku ya biyay ku, para kan
Cristu. Buy nu mati yaku man,
nabang kangkuy ati ta milaku
waku sa lukup na. 22 Nuwa nu
ikadang êt Bapan Namalyari ya
biyay ku, mangêd êt ta malakêy
madyag ku sa paglingkud ku
kana. Kabay amêsên, nu mamili
yaku, a ku tanda nu sabêt ta pilin
ku. 23 Magmikapakay isip ku sa
luwa. Ta pan-isipin kuy labay
kina dayin mati ta amên milaku
wakina sa lukup Cristu, tagawan
ati ya mamangêd. 24 Nuwa
kaylangan ku pun mabyay para
sa ikakangêd yu. 25 Kabay
napilmi yakun kumarang pun
na biyay ku buy makaawyun yu
amên masawpan kataw pumas-
êy sa panampalataya kan Jesus
buy mapasaya kataw gawan sa
panampalataya yu. 26 Buy nu
makapag-udung ngakina kamuyu,
luyang kaw dilag ipagmaragul sa
pamikibêtêk yu kan Cristu Jesus.

27 Kabay amêsên, agyan sabêt
man na malyari kantamu, labay
kuy bumyay kaw ayun sa Mangêd
da Balita tungkul kan Jesus.
Nu parabayduy daygên yu,
makaawyun yuku man o asê,
mabalitan kuy mibêbêtêk kaw
mamitanggul Mangêd da Balita sa
mani tawu amên manampalataya
sila êt. 28 Agana kaw malimu
sa mani manalungat kamuyu.
Tagawan nu makitan lay a kaw
malimu kalla, sabay ya magin
patanda kalla ya ipalaku silan Ba-
pan Namalyari sa ayin katganan
na kaparusan nuwa sikaw, iligtas
nakaw. 29 Ta alwan kay tinulutan
na kitamun manampalataya
kan Jesus, nun a makadanas
êt kasakitan para kana. 30 Ya
kasakitan na mangadanasan yu
amêsên sa mani mamasakit
kamuyu, kaparisun kasakitan na
nakit yu kangku sabitun nuna buy
angga amêsên, mangabalitan yuy
mangadanasan ku pun.

2

Ya pagpayêpan Cristu

1 Mapatêl lay, napilmi yakun
napas-êy ya nakêm yu tagawan
mibêbêtêk kaw kan Cristu buy
matula kaw gawan kakaid-
wan nakaw. Napilmi yaku
êt ta mibêbêtêk kaw gawan
sa Ispiritun Bapan Namalyari,
pangkalunusan buy makidamay
kaw sa balang gisa kamuyu.
2 Kabay makisabi yaku kamuyun
pakapatulên yuku pun angga sa
magin ganap pa tula ku. Labay
kuy manugêl kaw mibêbêtêk sa
isip, sa nakêm, sa kalabayan
buy miiidu kaw sa balang gisa.
3 Agana kaw manyag agyan sabêt
man na bagay gawan kay labay

yuy itag-ay buy dayêwên kaw
mani tawu nun a si daygên yu,
magpakayêpa kaw sa balang gisa
buy ituwad yun mamangêd da
kaatag kaysa sa sarili yu. 4 Alwan
kay sarili yun ikakangêd da isipin
yu, nun a ya ikakangêd êt kaatag.
5 Kaylangan ya pan-isipin yu,
magin kaparisun pan-isipin Cristu
Jesus:
6 "Agyan idi ya kanay pangaNa-
malyari na,
A na impilit manugêl kapantay
Bapan Namalyari
7 Nun a imbul-is na pun na karap-
atan na bilang Namalyari.
Buy sên in-anak ya baydi sa
babun luta,
naglingkud ya bilang ipus.
8 Nagpakayêpa ya
buy nagin mapanunul ya angga sa
kamatyan
agyan impaku laya sa kurus.
9 Kabay gawan sa dinyag na,
Intag-ay yan Bapan Namalyari un
igit sa kaganawan.
Buy binyanan nayan lagyuy ayin
kapantag*
10 amên ya kaganawan idi sa
langit, idi sa luta buy ka-
ganawan idi sa aypan luta,
manduku buy mangulimên sa
lagyu na.
11 Buy sabin lay, 'Kay si Jesu
Cristuy Panginuun.'
Sa pakapakun baydu, ma-
parangalan na Bapa tamun
Namalyari."

Magin pêtêg anak Bapan Namalyari

12 Kabay mani kakaidwan ku,
sabitun miaawyun kitamu pun,
pawa yun pansunulun na pan-
iaral ku kamuyu. Amêsên na
marayu wakina kamuyu, luyang
kaw pun dayin manunul. Pag-
pilitan yun ipakit sa biyay yuy
kaligtasan yu buy daygên yuy ati
un dilag limu buy panggalang kan
Bapan Namalyari. 13 Tagawan
si Bapan Namalyari ya mam-i
kamuyun pagkusan nakêm amên
madyag yuy kalabayan na buy
pambiyan nakaw êt kabiyasnan
amên madyag yuy kapapaidu
kana.
14 Daygên yuy kaganawan ayin
deklamu buy ayin pamikisubakan
15 amên ayin makit ta nadawak
kamuyuy mani tawu buy malinis
ya nakêm yu bilang mani anak
Bapan Namalyari kaban idi kaw
sa mani tawuy mapamilitêp buy
mapanyag nadawak. Maiparisu
kaw sa bêtêwên na pakadyag
sawang sa kaganawan 16 kaban
mangaral kaw kallan Mangêd da
Balita tungkul sa Sabin Bapan Na-
malyari ya mam-in biyay ya ayin
katganan. Sa pakapakun baydu,
sa pag-udung Jesu Cristu baydi
sa babun luta, a ku masabi ya
ayin pukat ta pinagpagalan ku
kamuyu, nun a maipagmaragul
kataw. 17 Ya panampalataya yu
kan Jesu Cristu, paran andug kan
Bapan Namalyari. Buy nu kaylan-
gan ibulug ga daya ku sa andug ga
ati, matula ku pun êt buy makit-
ula ku kamuyu. 18 Buy sêpat kaw
êt matula buy makitula kangku.

Silan Timoteo buy si Epafrodito

19 Amêsên, nu kalabayan Jesus,
tambêng kun ipalaku baysên si
Timoteo amên sa pag-udung na
baydi, nu naibalita na kangku nu
sabêt tay kabilyan yu, pumas-êy
ya nakêm ku. 20 Ayin nan kaatag
kaparisun Timoteo ya pêtêg miga-
ganaka para sa ikakangêd yun ka-
ganawan. 21 Ta ya kaatag, alwan
kalabayan Jesu Cristuy pan-isipin
la, nun a kay sarili lan kalabayan.
22 Nuwa tanda yina nu parasaan-
tun napagpapêtgan na kangêdan
nakêm Timoteo. Tanda yu êt ta

* **2:9** 2:9 *ayin kapantag:* ya labay sabin katungkulan na ayin nan makalampus.

miawyun kay sa pangaral Mangêd
da Balita kaparisun mitabapa.
23 Kabay nu matandan kina nu
sabêt tay malyari kangku baydi
sa sukulan, ipalaku ku baysên
kamuyu si Timoteo. 24 Nuwa para-
man baydu, nu kalabayan Pang-
inuun, pilmin makakamut takun
makalaku baysên kamuyu.
25 Amêsên, inisip kuy kaylan-
gan kinan ipauli baysên kamuyu
ya patêl tamun si Epafrodito ya
impalaku yu baydi amên mantan
sawup buy manawup kangku
baydi sa sukulan. Kaparisu
kuyan maglingkud kan Bapan
Namalyari ya mamitanggul êt un
Mangêd da Balita. 26 Napitik-
pitik ya gawan natandan yu
kanuy nakatanam ya. Kabay
nasabêksabêk yan makitan
nakaw. 27 Pêtêg nakatanam
yabay ya perad nayna dayin
ingkamati, nuwa kinalunusan
yan Bapan Namalyari. Alwan
kay siyay kinalunusan Bapan
Namalyari, nun a siku êt. Ta nu
nati ya, mabêgbêg ga bêkê ku.
28 Kabay labaylabay kinan ipauli
ya baysên amên matula kaw
nu makitan yuyan manguman
buy sa pakapakun baydu, a kina
migaganaka. 29 Kabay sa pag-
udung na, tanggapên yuyan buun
tula bilang patêl sa Panginuun.
Galangên yu êt ta mani tawuy
kaparisu na, 30 tagawan nati yina
dayi gawan sa paglingkud na kan
Jesu Cristu. A nayna pinakamal
la biyay na amên madyag natay
impadyag yu kana para kangku
bilang kasagili yu.

3

Ya pêtêg pangamatinêk

1 Mapatêl lay, amêsên matula
kaw gawan sa pamikibêtêk yu
sa Panginuun. A ku sumawan
isulat manguman kamuyuy in-
aral ku sabitun nuna, ta abiin
na mangillag kamuyu nu dilag
mangaral kamuyun alwan pêtêg.

2 Mangillag kaw sa mani tawuy
napakaugalin asu. Nadawak ka
pandaygên la ta pan-ipilit lan ipat-
uli pun na mani alwan Judio amên
miligtas sila. 3 Nuwa sabay sikita-
muy pêtêg tinuli,* tagawan man-
gulimên kitamu kan Bapan Na-
malyari sa sawup Ispiritu na buy
pan-ipagmaragul tamuy dinyag
Cristu Jesus. Buy a kitamu nagti-
wala ya miligtas kitamu sa ka-
pamilatan pagpatuli o sa kaatag
pun na naugalyan ya pansunulun
mani tawu. 4 Ta nu kay abiin
na pisasabyan, idi êt kangkuy
abiin. Kabay nu dilag magsabin
miligtas sina sa kapamilatan pa-
nunul na sa naugalyan mani Ju-
dio, luyang ngakina. 5 Tagawan
sabitun waluy allu ku pun sa
pamianak kangku, tinuli yakina.
Alwa pun êt kay abiin, ta pêtêg
Hebreo ya mangatwa ku. Pêtêg
êt ta Israelita ku ta ubat taku
sa layin Benjamin. Nu kay pa-
nunul sa Kautusan ya pisasabyan
tamu, masipit kun pansunulun
na abiin, ta gisa kun Pariseo.
6 Nu kay panunul ku sa pani-
wala yan mani Judio, buun nakêm
kun pinasakit ya mani manam-
palataya kan Jesus, gawan indap
ku nu abituy makapatula kan Ba-
pan Namalyari. Buy nu tungkul
laman sa panunul sa Kautusan
tamu, ayin makitan na nadawak
kangku. 7 Abiin silay mani bagay
ya indap ku nu makakangêd
kangku sabitun nuna. Nuwa
amêsên, ayin nan pukat kangkuy
abiin ta ya maulaga kangku, sabay
ya pangilala ku kan Jesu Cristu.
8-9 Buy alwan kay abiin, ta para
kangku, abituy kaganawan bagay

* **3:3** 3:3 *pêtêg tinuli:* ya labay sabin abituy nanampalataya kitamina kan Jesus buy inlakwanan taminay nangadadawak ka diyag sa biyay tamu.

ya dinyag ku ya indap ku nu
makapasaya kan Bapan Namal-
yari, intuwad kinan ayin pukat
buy madinat amên na kuta mak-
ilala buy makapikibêtêk kan Jesu
Cristu ya Panginuun ku. Ta para
kangku, pinakamaulaga ya pangi-
lala ku kana kaysa sa mani dinyag
ku sabitun nuna. A ku pan-isipin
na ituwad dakun matinêk gawan
sa panunul ku sa Kautusan, nun
a sa panampalataya ku kan Jesus.
10 Kabay ya labay ku amêsên,
luyang ku pun makilala si Cristu.
Buy labay ku êt madanasan na ka-
pangyarian Cristu sabitun nangu-
man yan nabyay. Buy labay ku
êt madanasan na kasakitan ka-
parisun kasakitan ya dinanasan
na buy maituwad daku kana sa
pangamati na. 11 Sa pakapakun
baydu, agyan mati yaku man,
mabyay yakun manguman.

Isundu anggan asê matanggap pa gantimpalan Bapan Namalyari

12 A ku pansabin na nadyag
kinan kaganawan na abiin. A ku
êt masabi ya ganap pakina. Nuwa
ya pandaygên ku amêsên, pag-
pilitan kun maduwang nga abiin
gawan abiin na sangkan pamêg
Cristu Jesus kangku. 13-14 Mapatêl
lay, a ku êt masabi ya ganap
pakina. Nuwa ya pandaygên ku
amêsên, panlitêpên kuy mana
kun mani nadyag. Kaparisun
gisay mamwayu, pagpilitan kun
misadsad sa katganan amên
makwa kuy gantimpala. Ya
gantimpalan abiin, ayin kaatag
nun a ya pamêg kangkun Bapan
Namalyari ya bumyay yaku sa
langit kaawyun na sa kapamilatan
Cristu Jesus.

15 Parabaysên na sêpat tamun
isipin, sikitamuy napas-êy ya
panampalataya. Nuwa nu alwan
parabayduy pan-isipin yu, ipatan-
dan Bapan Namalyari kamuyuy
ustu. 16 Paraman baydu, ya
maulaga, isundu tamuy panunul
tamu sa kapêtêgan na natandan
tamina.

17 Mapatêl lay, mibêbêtêk yun
pakitbusan na alimbaway impakit
ku kamuyu buy pakitbusan yuy
kaatag makitbus kanyan. 18 Pawa
kinan pansabin kamuyu buy
amêsên, katangis sakun umanên
sabin kamuyu ya malakêy tawuy
magsabin manampalataya sila
kan Jesus, pakan manalungat sila
sa pangamatin Cristu sa kurus
sa kapamilatan pamibiyaybiyay
la sa kadawakan. 19 Nuwa ya
kapilakwan la sabay ya ayin
katganan na kaparusan. Tagawan
ya kalabayan lawini lay sabay
ya pandaygên lan namalyari
la buy pan-ipalangka lay mani
bagay ya sêpat la dayin ikadêng-
êy. Ayin silan kaatag pan-isipin
nun a ya mani bagay baydi sa
babun luta. 20 Nuwa sikitamu,
alwan parabaydu, ta ya pêtêg
bibiyan tamu, baydu sa langit.
Buy nasabêk tamun pan-êtêngên
ubat ta baydu ya Mamiligtas ya
sabay ya Panginuun Jesu Cristu.
21 Sa pag-udung na, manakup
ya sa mani tawu sa kapamilatan
kapangyarian na. Buy sa kapami-
latan êt abiin na kapangyarian na,
ibayu nay lawini tamuy mayna
buy mangamati amên magin
kaparisun lawini nay pallangit.

4

Mani tipan

1 Kabay mapatêl ku, magpakapas-
êy kaw sa Panginuun. Kakaid-
wan kataw buy nasabêk kakun
makitan kataw ta sikaw wa
pangubatan tula buy karangalan
ku kan Bapan Namalyari.

2 Makisabi yaku kamuyuy Eu-
odia buy Sintique ya mikasundu
kawna ta mipatêl kaw sa Pang-
inuun. 3 Buy sika ya pêtêg kun
kaawyun sa pangaral, makisabi

yaku kamun sawpan muy mani
babayin ati. Tagawan kasawup ku
sila sa pamipatandan Mangêd da
Balita tungkul kan Jesus, kaawyun
lan Clemente buy kaatag pun êt
ta kaawyun kun maglingkud kan
Jesus. Ya mani lagyu lay nakasulat
sa librun biyay.
4 Pawa kaw matula gawan sa
pamikibêtêk yu kan Jesus! Pan-
umanên kun sabin, “Matula kaw!”
5 Ipakit yu sa kaganawan na
kangêdan nakêm yu, ta marani
yanan lumatêng nga Panginuun!
6 Agana kaw migaganaka sa sabêt
man, nun a manalangin kaw kan
Bapan Namalyari buy manyawad
kanan dilag pagpasalamat. 7 Nu
pawa kaw manalangin kan Ba-
pan Namalyarin dilag pagpasala-
mat, biyan nakaw kapatêtbêkan
sa bêkê buy sa isip yu ya asê
agyun mapukatan mani tawu. Ati
ya kapatêtbêkan na mangillag ka-
muyu amên a kaw napitik, ta
nakibêtêk kawna kan Cristu Jesus.
8 Amêsên na mapatêl, bayu ku
yarin na sulat ku, dilag gaku
pun sabin kamuyu. Pawa yun
isipin na mani mangêd buy ka-
papaulimên, ya pêtêg, maran-
gal, matinêk, malinis, naidu, buy
panggalangên. 9 Daygên yuy ka-
ganawan natandan, natanggap,
nalêngê buy nakit yu kangku buy
si Bapan Namalyari ya ubatan
kapatêtbêkan sabay ya mapaka-
muyu.

Ya pagpasalamat Pablo sa sawup la

10 Sadyay tula ku buy mag-
pasalamat sa Panginuun, gawan
agyan makarang ngay panawun
na inlumibas, impakit yun
manguman na labay yukun
sawpan. Tanda ku êt ta a yuku
nalitêpan, nuwa kay babayu yun
naarapan mipagtan sawup yu
kangku. 11-12 A ku pansabin na
ati gawan mangaylangan naku.
Ta natandan kina nu parasaantun
magin nukad kangkuy agyan
sabêt man na kabilyan ku. Ta
nadanasan kinay kasakitan buy
nadanasan ku êt ta kapasnawan.
Nadanasan kuy inlumayang buy
nadanasan ku êt ta nabsuy.
Kabay agyan sabêt man na
lumatêng kangku, nabiyasa kinan
magpatêtbêk. 13 Buy agyan sabêt
man na madanasan ku, agyu kun
arapên na abiin sa kapamilatan
sawup Cristu ya mamapas-êy
kangku. 14 Paraman baydu,
mangêd da dinyag yu tagawan
sinawpan yuku sa kasakitan na
dinanasan ku.
15 Tanda yuy mani taga Fili-
pos ya sabitun nuna kaw nani-
wala sa Mangêd da Balita tungkul
kan Jesus, kay sikaw wa manam-
palatayay miaawyun ya nanawup
sa mani kaylangan ku sabitun na-
mita ku sa Macedonia. 16 Ta agyan
sabitun idi yaku sa Tesalonica,
magkamipagtan kaw êt sawup
kangku. 17 Pansabin kuy ati alwan
gawan labay kun makatanggap
manguman sawup pa ubat ka-
muyu, nun a ya labay ku, luyang
pun madagdagan na gantimpalay
matanggap yu. 18 Amêsên, ya
sawup pa impagtan yu kangku
sa kapamilatan Epafrodito, nukad
sa mani kaylangan ku buy subra
pun êt. Ya sawup yu, kaparisun
nabangi ya andug kan Bapan Na-
malyari ya pantanggapên nan di-
lag tula. 19 Buy gawan nakibêtêk
kawna kan Cristu Jesus, idin
Bapan Namalyari kamuyuy ka-
ganawan kaylangan yu ya ubat sa
pibandiyan nay asê mangaubus.
20 Ulimênên tamu ya Namalyari
buy Bapa tamu kanuman. Awuy
Panginuun.

Mani tawlin pangumusta

21 Nagpapakun kawna baysên
na kaganawan mani pinilin Jesu
Cristun kay kana. Pansabin

êt mapatêl tamuy kaawyun ku
baydi ya “Nagpapakun kawna.”
22 Pan-ipasabi êt awêd kaganawan
pinilin Bapan Namalyari baydi
ya “Nagpapakun kawna,” luyang
ngay mani maglingkud sa
palasyun Emperador.
23 Labay kuy manugêl kamuyuy
kangêdan Panginuun Jesu Cristu.

Ya Sulat Pablo sa mani taga COLOSAS

1 Siku si Pablo ya apostul Cristu
Jesus ayun sa kalabayan Bapan
Namalyari. Kaawyun ku si Tim-
oteo ya patêl tamu.
2 Mani mapatêl ku, nanulat taku
kamuyuy idi sa Colosas ya pinilin
Bapan Namalyarin kay kana buy
tapat kan Cristu.
Labay kun manugêl kamuyuy
kangêdan buy kapatêtbêkan na
ubat kan Bapan Namalyari ya
Bapa tamu.

Ya panalangin Pablo para sa mani taga Colosas

3 Balang manalangin kay para
kamuyu, pawa kay magpasala-
mat kan Bapan Namalyari ya
Bapan Panginuun tamun Jesu
Cristu, 4 gawan nabalitan yan na
panampalataya yu kan Cristu Je-
sus buy ya pangidu yu sa ka-
ganawan pinilin Bapan Namal-
yarin kay kana. 5 Parabaysên
na pandaygên yu gawan napilmi
kaw wa idin Bapan Namalyari
kamuyuy in-il-an na sa langit. Na-
gin napilmi kawna paubat sabitun
nalêngê yuy kapêtêgan na sabay
ya Mangêd da Balita tungkul
kan Jesu Cristu. 6 Sên nalêngê
yu buy napukatan na kapêtêgan
tungkul sa kangêdan Bapan Na-
malyari, nanagêy ya abiin sa
biyay yu buy niwagaw ubat ka-
muyu, kaparisun mangapalyari
sa mani tawu sa kaganawan lu-
gal sa babun luta. 7 Natandan
yuy Mangêd da Balitan abiin kan
Epafras. Gisa yan pagtiwalan
buy pangkaidwan na patêl buy
pagkaawyun yan maglingkud kan
Cristu. 8 Nabalitan yan kan
Epafras ya indin Ispiritun Bapan
Namalyari kamuyu ya pangidu sa
balang gisa.
9 Kabay paubat sabitun alluy
natandan yan na tungkul ka-
muyu, pawa kay manalangin para
kamuyu. Panyawarên yan kan
Bapan Namalyari ya biyan nakaw
kabiyasnan buy pangintindi ya
ubat sa Ispiritun Bapan Namal-
yari amên lubus yun matandan
na kalabayan na. 10 Sa paka-
pakun baydu, bumyay kaw nanas-
pat buy kapapaidu sa Panginuun,
pawa kaw manyag kangêdan buy
pawan lumalê ya pangilala yu kan
Bapan Namalyari. 11 Manalangin
kay kan Bapan Namalyari ya
pakapas-êyên nakaw sa kapami-
latan dakilay kapangyarian na
amên mapibabatan yun dilag tula
ya kaganawan madanasan yu.
12 Buy pawa kaw êt magpasalamat
kan Bapa, ta dinyag nakaw nanas-
pat amên mapagmana yuy in-il-
an nay idi sa langit para sa mani
tawuy pinili nan kay kana ya idi
sa nasawang. 13 Inligtas na ki-
tamu sa kapangyarian kadlêman
buy inlaku na kitamu sa pag-arian
kakaidwan nan Anak. 14 Inatbus
na kitamina sa kapamilatan Anak
na, ya labay sabin pinatawad day
mani kasalanan tamu.

Ya mangêd da dinyag Cristu para kantamu

15 Si Cristuy kakitan kan Bapan
Namalyari ya asê mangakitan.
Bayu pun dinyag ga kaganawan,
dilag ga si Jesus buy makapang-
yarian ya sa kaganawan. 16 Sa
kapamilatan Cristu, dinyag Ba-
pan Namalyari ya kaganawan
idi sa langit buy idi baydi sa
babun luta, ya mani mangakit
buy asê mangakit kaparisun ispir-
ituy mag-ari, manungkulan, ma-
munu, buy dilag kapangyarian.
Nadyag ga kaganawan sa ka-
pamilatan Cristu buy para kana.
17 Bayu pun dinyag ga kaganawan,

dilag ga si Cristu, buy sa ka-
pamilatan na, manugêl nakapaka-
palay kaganawan. 18 Si Cristu
ya pinakaulu buy ya pinakalaw-
ini na sabay ya mani manam-
palatayay miaawyun. Buy siyay
pinangubatan biyay ta nuna yan
nabyay sa mani nati amên siyay
pinakamatag-ay sa kaganawan.
19 Gawan kalabayan Bapan Na-
malyari ya lubus manugêl kan
Cristu ya pangaNamalyari na.
20 Buy sa kapamilatan dayan
Cristu sabitun nipaku ya sa kurus,
nibtêk kan Bapan Namalyari ya
kaganawan idi sa langit buy idi sa
babun luta.
21 Sabitun nuna, marayu kaw
kan Bapan Namalyari buy kap-
ati nakaw, gawan sa nadawak
ka isip yu buy sa mani diyag
yu. 22 Nuwa amêsên, sa kapami-
latan pangamatin lawinin Jesus
sa kurus, in-udung Bapan Na-
malyari ya mangêd da pamiki-
awyun yu kana. Kabay ituwad
nakaw banal, malinis, buy ayin
makitan na nadawak sa pangêlêw
na. 23 Nuwa kaylangan yun
manugêl tapat buy napas-êy sa
panampalataya yu. Buy agana yu
paulayên mitas sa kapilmiyan yu
sa Mangêd da Balitay nalêngê yu.
Ya Mangêd da Balitan ati, in-aral
lana sa kaganawan lugal baydi sa
babun luta buy siku si Pablo ya
nagin mangaral ati.

Ya kasakitan Pablo para sa mani manampalataya

24 Masaya ku sa mani man-
gadanasan kuy kasakitan para ka-
muyu buy sa kapamilatan ati,
bilang maisundu kuy pamiba-
bata sa kasakitan na nadanasan
Cristu para sa mani manam-
palataya ya sabay ya pinakalaw-
ini na. 25 Intalaga kun Ba-
pan Namalyari ya maglingkud
sa mani manampalataya amên
maipangaral la kabuuan sabi na
kamuyun alwan Judio. 26 Abituy
nakaliim sa kabuuan sabi na, asê
pun impatanda sa mani pipu-
unpuunan tamu sabitun nuna.
Nuwa amêsên, impatanda nayna
kantamun mani pinili nan kay
kana. 27 Labay Bapan Namal-
yarin ipatanda na sa kaganawan
tawuy dakila buy mamakaupapas
sa liim palanu na ya sabay si
Cristuy manugêl kamuyu. Buy
sabay siyay kapilmiyan tamun
madanasan tamuy kangêdan na
sa langit.
28 Kabay pan-iaral yan si
Cristu sa kaganawan tawu.
Pampatandan buy panturwanan
yan na balang gisa sa kapamilatan
kabiyasnan na indin kanyan
Bapan Namalyari. Sa pakapakun
baydu, maiarap yan na balang
gisa kan Bapan Namalyari un
ganap pa pamikibêtêk la kan
Cristu. 29 Kabay pagpilitan kun
mangaral Mangêd da Balita sa
kaganawan tawu sa kapamilatan
kapangyarian Cristu ya mamapas-
êy kangku.

2

1 Labay kun matandan yu nu
parasaantuy pagsipêg ku para ka-
muyu. Para êt baydu sa mani
idi sa Laodicea buy sa kaganawan
asê pun nakakilala kangku un
arapan. 2 Pandaygên kuy ati amên
papas-êyên na nakêm yu buy
mibêbêtêk kaw sa pamiiidu yu.
Sa pakapakun baydu, lubus yun
matandan buy mapukatan na liim
ma palanun Bapan Namalyari ya
sabay si Cristu. 3 Tagawan si
Cristuy pinangubatan kaganawan
kabiyasnan buy katandan.
4 Pansabin ku kamuyuy mani
abiin amên a lakaw mailitêp
sa kapamilatan mangangêd da
pagsabi, pakan alwan pêtêg. 5 Ta
agyan ayin naku baysên kamuyu,
pawa kaw idi sa isip ku. Buy
sên nabalitan kuy masalaysay ya

pamiaawyun yu bilang manampalataya buy napas-êy ya panampalataya yu kan Cristu, matula ku.

Si Cristuy sêpat tamun sunulun

6 Amêsên, gawan tinanggap yu si Cristu Jesus bilang Panginuun yu, isundu yuy bumyay kaw sa kalabayan na 7 ya nakayamut malalê kana un dilag napas-êy ya panampalataya kaparisun in-aral kamuyu. Buy pawa kaw magpasalamat kan Bapan Namalyari.

8 Mangillag kaw sa mani manurun mamakapilitêp buy sa panituru lay ayin kapukatan amên a lakaw maiayat. Tagawan alwan ubat kan Cristuy aral la abiin, nun a kay ubat sa namanay naugalyan buy sa mani paralan sa babun luta. 9 Kabay agana kaw pailitêp, gawan sabitun napakadyag tawu si Jesu Cristu, ya buun pangaNamalyari, idi ya kana. 10 Nagin ganap kawna gawan sa pamikibêtêk yu kan Cristu ya sabay ya manakup sa kaganawan ispirituy mamunu buy dilag kapangyarian.

11 Gawan sa pamikibêtêk yu kan Cristu, bilang natuli kawna ta intas san Cristu ya kalabayan lawini yu. 12 Sa kapamilatan pamawtismu kamuyu, nanuwad kawnan nilbêng kaawyun Cristu. Buy sên nabyay ya, nanuwad kaw êt nabyay kaawyun na, gawan naniwala kaw sa kapangyarian Bapan Namalyari ya namabyay kana. 13 Sabitun nuna, nanuwad kaw nati gawan sa mani kasalanan yu buy sa panunul yu sa nangadadawak ka kalabayan lawini yu. Nuwa amêsên, bilang pinabyay kaw nan Bapan Namalyari kaawyun Cristu. Pinatawad nay kaganawan kasalanan tamu. 14 Tagawan sa kapamilatan pangamatin Cristu sa kurus, binuray nan Bapan Namalyari ya listaan kaganawan kasalanan tamu buy ya kautusan na inlabag tamu. Dinyag nan ayin ulaga amên a kitamu maparusan. 15 Sa kapamilatan êt pangapakun Cristu sa kurus, sinambut Bapan Namalyari ya mani ispirituy mag-ari buy dilag kapangyarian. Buy impakit nay panambut na sa arapan kaganawan.

16 Kabay agana kaw makipapaniwala sa mani tawuy magsabi kamuyu nu sabêt ta malyarin kanên o inêmên, o nu sabêt ta sêpat daygên sa balang pesta, sa balang bayun buwan o sa Allun Pagpaynawa. 17 Ya mani abiin, kay kakitan sa mani bagay ya palatêng. Nuwa ya katuparan kaganawan abiin sabay si Cristu. 18 Dilag magpakayêpa kunwadis buy pan-ipilit lay kaylangan êt ulimênên na mani ang-el Bapan Namalyari. Pansabin lay nasulêplêp lay abiin. Pan-ipadayêw lay abiin, pakan alwan pêtêg, ta kay ubat ya abiin sa sarili lan isip. Agana kaw maniwala sa pansabin la, ta nu paniwalan yuy abiin, mitas kamuyuy gantimpalay in-il-an Bapan Namalyari para kamuyu. 19 A sila nagpasakup kan Cristu ya sabay ya ulu tamun mani manampalataya. Buy siyay mamibêtêk buy manaysay kantamu bilang lawini na buy sabay siyay mamaragul ayun sa kalabayan Bapan Namalyari.

20 Sên nati si Cristu, bilang nati kaw êt kaawyun na buy imbus na kawna sa mani paralan sa babun luta. Uysiyan pansunulun yuya pun na mani paradi ta, 21 “Agana talanên na ati,” “Agana tawayan na abitu,” “Agana kimitin na abiin”? 22 Ta ya kapêtêgan, abiin na bagay ya pan-ibawal la, kay tungkul sa mani bagay ya maubus nu maêkan o mainêm. Kabay agana yu sunulun na abiin na utus buy aral, ta kay diyag tawu. 23 Ya mani

utus ya abiin, nu êlêwên yu, paran
dilag kabiyasnan, ta pan-ituru lay
kaylangan magsipêg magsimba,
magpakayêpa, buy magpakasakit
sa lawini. Nuwa ya pêtêg, ayin
kapukatan na abiin, ta asê maka-
sawup sa pamênbên kalabayan
lawini.

3

1 Bilang nabyay kawnan mangu-
man kaawyun Cristu. Kabay pag-
pilitan yun isipin na mani idi
sa langit nu saantu nakaiknu si
Cristu sa wanan Bapan Namal-
yari. 2 Pagpilitan yun isipin
na mani idi sa langit, alwan
mani bagay baydi sa babun luta.
3 Gawan nati yay mana yun
pamibiyaybiyay. Buy ya biyay yu
amêsên, nakasimpan kan Bapan
Namalyari kaawyun Cristu. 4 Si
Cristuy pangubatan bayun biyay
buy nu lumatêng nga panawun
na makilala ya, makilala kaw êt
buy parangalên kaw kaawyun na.

Ya mana buy bayuy biyay

5 Kabay itas yinay sabêt man
na kalabayan lawini kaparisun
pamikikanayun, kalaswaan,
nadawak ka kalabayan, buy
kasakiman, ta nu sakim ka,
paran nangulimên kayna sa
diyusdiyusan. 6 Gawan ya mani
manyag parabaysên, parusan
silan Bapan Namalyari. 7 Sabitun
nuna, parabaydu êt ta pandaygên
yu. 8 Nuwa amêsên, itas yinay
kaganawan ati: tubag, suluk, sakit
nakêm, pagsabin nadawak laban
sa kaparisu, buy mangalasway
pagsabi. 9 Agana kaw maglaram,
gawan intas yinay mana yun
pamibiyaybiyay ya dilag nadawak
ka diyag. 10 Buy insulud yinay
bayun pamibiyaybiyay ya pawan
pan-ibayun Bapan Namalyari ya
nanyag kamuyu angga sa ma-
pagkaparisu yuya. Sa pakapakun
baydu, luyang yuya pun makilala.
11 Sa bayun pamibiyaybiyay ati,
ayin nan pamikaatag ga Judio
sa alwan Judio, ya tuli sa alwan
tuli, ya mani dayuwan sa mani
asê dayuwan, buy ipus sa asê
ipus. Tagawan kay si Cristuy
maulaga sa kaganawan buy idi
yina kantamun kaganawan.

12 Kabay gawan pinili kaw
Bapan Namalyarin kay kana buy
inidu na, sêpat kaw mapallunus,
mangêd da nakêm, mapag-
payêpa, naayup-up, buy ma-
pamibabata. 13 Mipagpasensiya
kaw buy nu dilag kaw sakit
nakêm sa sisabêt man, mi-
pamatawad kaw, tagawan
pinatawad kaw êt Panginuun.
14 Igit sa kaganawan, miiidu kaw
amên ganap pa pamibêbêtêk yu
sa balang gisa. 15 Ya kapatêtbêkan
yu sa balang gisa ya ubat kan
Cristu ya sêpat manugêl sa bêkê
yu. Gawan bilang gigisay lawini
na, binêg kaw Bapan Namalyari
amên bumyay napatêtbêk. Buy
pawa kaw êt magpasalamat.

16 Itanêm yun mangêd sa bêkê
yuy mani in-aral Cristu. Patandan
buy turwanan yuy balang gisa sa
kapamilatan kabiyasnan na indin
Bapan Namalyari. Magkanta kaw
mani salmu, imnu buy kaatag pun
na mani kantay pan-ispirituwal
un dilag pagpasalamat kan Bapan
Namalyari. 17 Buy nu sabêt man
na pandaygên yu, sa pagsabi o sa
diyag, daygên yuy kaganawan bi-
lang pamarangal sa lagyun Pang-
inuun Jesus buy magpasalamat
kaw kan Bapan Namalyari sa ka-
pamilatan na.

Ya mangêd da pamikiawyun sa kaparisu

18 Sikaw wa babayi, mag-
pasakup kaw sa asawa yu gawan
abiin ya sêpat yun daygên bilang
mani makibêtêk sa Panginuun.

19 Sikaw wa lawyaki, kaidwan
yuy asawa yu buy agana yu sila
pasakitin.
20 Sikaw wa anak, sunulun yuy
mani mangatwa yu, gawan abiin
na kapapaidu sa Panginuun.
21 Sikaw wa mangatwa, agana
kaw manyag sabêt man na bagay
ya ikasakit nakêm mani anak yu
amên asê mangaynay nakêm la.
22 Sikaw wa ipus, pawa yun
sunulun na mani utus amung yu.
Mag-ubra kaw alwan kay sa makit
amung yu amên matula ya ka-
muyu. Agyan a lakaw makit,
daygên yun buun bêkê un dilag
limu sa Panginuun. 23 Sabêt man
na pandaygên yu, daygên yun
buun nakêm, para sa Panginuun
alwan para sa tawu. 24 Ta ya Pang-
inuun Jesu Cristu sabay ya pêtêg
amung yu buy tanda yu êt ta
biyan nakaw lanun mana bilang
gantimpala yu kana. 25 Sisabêt
man na manyag nadawak, paru-
san ya ayun sa dinyag na, gawan
ayin pampilin si Bapan Namal-
yari.

4

1 Sikaw wa amung, magin
mangêd buy makatuynungan kaw
sa mani ipus yu. Ganakên yu êt ta
dilag kaw Amung sa langit.

Ya dakun umnuy mani tipan sa mani manampalataya

2 Buun nakêm yun isunduy
panalangin yu kan Bapan Na-
malyari buy illagan yuy isip
yu kaban manalangin kaw buy
pawa kaw magpasalamat kana.
3 Manalangin kaw kan Bapan Na-
malyari ya manyag yan paralan
amên maipatanda yan na liim
ma palanu na tungkul kan Cristu.
Tagawan ya pangaral ku tungkul
sa palanu na sabay ya sangkan
pangasukul ku. 4 Manalangin kaw
wa maiaral kun malinaw wa abiin
ta abituy sêpat kun daygên.
5 Mamakapala kaw sa pamiki-
awyun yu sa mani asê manam-
palataya kan Jesus. Buy ka-
ban idi kaw kalla, pagpilitan yun
iaral kallay tungkul kan Cristu.
6 Nu makisabi kaw kalla, sêpat
naayup-up pa pagsabi yu amên
mallêngê sila kamuyu. Buy
sêpat yun tanda nu parasaantuy
mangêd da pakitbay yu sa agyan
sabêt man na ipatang la.

Mani pangumusta

7 Si Tiquicoy kakaidwan tamun
patêl ya sabay ya mibalita ka-
muyu tungkul sa kabilyan ku.
Mapagtiwalan ya buy kaawyun
yan maglingkud sa Panginuun.
8 Impalaku kuya kamuyu amên
matandan yuy kabilyan yan buy
amên pas-êyên nay nakêm yu.
9 Sa pamaku na baysên kamuyu sa
Colosas, kaawyun na si Onesimo
ya pangkaidwan tamun patêl buy
mapagkatiwalan na kabalayan yu.
Silay mamibalita kamuyu tungkul
sa kaganawan nalyari baydi.
10 Nagpapakun kawna sinabin
Aristarco ya kaawyun kun naka-
sukul. Nagpapakun kawna sabin
êt Marcos ya pinsan Bernabe. In-
tipan kina kamuyu sabitun nuna
ya nu lumatêng baysên si Mar-
cos, tanggapên yuyan mangêd.
11 Nagpapakun kawna sabin êt
Jesus ya pambêgên Justo. Si
Aristarco, Marcos buy si Justo,
kay silay kaparisu kun Judioy
kaawyun kun mangaral kamuyun
tungkul sa pag-arin Bapan Na-
malyari. Buy silay mamapas-êy
nakêm ku.
12 Nagpapakun kawna, sinabin
kabalayan yun si Epafras ya gisa
êt ta maglingkud kan Cristu Jesus.
Pawa yan manalangin kan Bapan
Namalyari un buun nakêm ya
pakadyag napas-êy buy ganap pa
panunul yu sa kalabayan Bapan
Namalyari. 13 Napaptêgan kuy
sipêg Epafras ya manyag para sa

ikakangêd yu buy sa ikakangêd
mani idi sa Laodicea buy Hier-
apolis. 14 Nagpapakun kaw êt
sinabin Demas buy si Lucas ya
pangkaidwan tamun duktor.
15 Sabin yu êt ta pan-ipasabi
kuy nagpapakun nay mani map-
atêl sa Laodicea. Para êt baydu
kan Nimfa buy sa mani manam-
palatayay miaawyun sa bali na.
16 Pamakabasa yun sulat ta ati,
ipagtan yu êt sa mani manam-
palatayay miaawyun sa Laodicea
amên basên la êt. Ya insulat ku
kalla, kêwên yu amên basên yu êt.
17 Pakisabi kan Arquipo ya yarin
nay pan-ipadyag Panginuun kana.
18 Siku si Pablo ya nanulat di
sa katatawliyan. Ganakên yuy idi
yaku sa sukulan buy pawa kaw
manalangin para kangku.

Labay kuy manugêl kamuyuy
kangêdan Bapan Namalyari.

Ya Nunan Sulat Pablo sa mani taga TESALONICA

Ya pangumustan Pablo

1 Siku si Pablo, kaawyun ku si
Silas buy si Timoteo.
Nanulat kay kamuyun mani ma-
patêl yan ya manampalatayay mi-
aawyun baysên sa Tesalonica ya
nakibêtêk kan Bapan Namalyari
buy sa Panginuun Jesu Cristu.
Labay yan na manugêl ka-
muyuy kangêdan buy kap-
atêtbêkan na ubat kan Bapan
Namalyari buy Panginuun Jesu
Cristu.

Ya pagpasalamat Pablo

2 Mani mapatêl yan, pawa kay
magpasalamat kan Bapan Namal-
yari gawan kamuyun kaganawan
buy pawa kay êt manalangin kana
para kamuyu. 3 Magpasalamat
kay sa Bapa tamun Namalyari
gawan pawa yan maganakay
mani kangêdan na pandaygên
yu gawan sa panampalataya yu.
Maganaka yan nu parasaantu
yun pansawpan na mani kaparisu
yu gawan sa pangidu yu. Buy
maganaka yan êt nu parasaantu
yun pibabatan na mani kasakitan
gawan napilmi kaw wa mag-
udung nga Panginuun tamun Jesu
Cristu baydi sa babun luta.
4 Mani mapatêl yan na kakaid-
wan Bapan Namalyari, mag-
pasalamat kay êt gawan tanda
yan ya pinili nakaw. 5 Tanda
yan na abiin gawan ya pangaral
yan kamuyun Mangêd da Balita
alwan kay sa kapamilatan sabi,
nun a nakitan yuy kapangyarian
Ispiritun Bapan Namalyari, buy
napilmi kay ya pêtêg ga pani-
aral yan. Nakitan yu êt ta
pamibiyaybiyay yan sabitun idi
kay pun kamuyu buy tanda yuy
dinyag yan na kaganawan para
sa ikakangêd yu. 6 Tanda yan na
pinili kaw nan Bapan Namalyari,
ta paubat sabitun tinanggap yuy
Sabin Bapan Namalyari, pikitbu-
san yuy biyay yan buy ya biyay
Panginuun Jesus. Tagawan agyan
malakêy kasakitan na dinanasan
yu gawan sa panampalataya yu,
masaya kaw pun êt gawan idi
kamuyuy kasiglan na ubat sa
Ispiritun Namalyari. 7 Kabay
nagin mangêd da alimbawa kaw
sa kaganawan manampalataya
kan Jesus baysên sa prubinsyan
Macedonia buy baydi sa Acaya.
8 Buy gawan kamuyu, niwagaw
wa Mangêd da Balita tungkul kan
Jesus. Buy niwagaw êt ta balita
tungkul sa panampalataya yu kan
Bapan Namalyari, alwan kay sa
Macedonia buy sa Acaya, nun a sa
kaganawan lugal. Kabay a yan na
kaylangan ipatanda sa mani tawu
ya tungkul sa panampalataya
yu. 9 Silay nay mamibalita
nu parasaantu yukay tinanggap
mangêd buy nu parasaantu yun
tinalibatukan na pangulimên
yu sa mani diyusdiyusan amên
maglingkud sa pêtêg Bapan
Namalyari ya nabyay. 10 Imbalita
la êt ta mangêtêng kaw sa pag-
udung Anak nay ubat sa langit,
ya ayin kaatag nun a si Jesus ya
pinabyay nan nanguman. Sabay
siyay mamiligtas kantamu sa
lumatêng nga parusa.

2

*Ya mani dinyag Pablo sa Tesa-
lonica*

1 Mani mapatêl, tanda yuy
asê nasayang nga pamaku yan
kamuyu. 2 Tanda yu êt ta
bayu kay naku baysên, dinustak
buy pinasakitan kay sa balayan
Filipos. Para êt baysên na
nalyari kanyan sa balayan yu.
Nuwa agyan malakêy mamênbên

kanyan, binyanan kay Bapan
Namalyarin kapas-êyan nakêm
amên maiaral yan kamuyuy
Mangêd da Balita tungkul kan
Jesus. 3 Tagawan ya pan-iaral yan,
pêtêg buy ayin kay pan-isipin na
ilitêp kaw o manyag nadawak
kamuyu. 4 Nun a kalabayan
Bapan Namalyari ya intiwala
na kanyan na pangaral Mangêd
da Balita. Kabay parabaysên
na pandaygên yan, alwan amên
matula kanyan na mani tawu,
nun a si Bapan Namalyari gawan
siyay makakit lalên bêkê tamu.
5 Tanda yu buy tandan Bapan
Namalyari ya a yan kaw kingwa
sa mangangêd da pagsabi, buy a
kay êt nakipagkaluguran kamuyu
amên makakwan pibandiyan yu.
6 A yan inêtêng nga dayêwên
yukay o dayêwên kay kaatag,
7 agyan dilag kay karapatan
mananggap abitu bilang mani
apostul Jesu Cristu. Nuwa a kay
nanyawad agyan dakun sabêt
kamuyu, nun a inidu yan kaw
kaparisun gisay induy manaysay
anak na. 8 Buy gawan sa pangidu
yan kamuyu, matula kay nami-
patanda kamuyun Mangêd da
Balita ubat kan Bapan Namalyari.
Alwan kay abiin, nun a dinyag
yan na kaganawan maagyu yan
amên masawpan kaw, gawan
kakaidwan yan kaw.

9 Mani mapatêl, tanda yu nu
parasaantu kay nagsipêg sa pag-
ubra yan allu buy yabi amên dilag
kay ikabyay kaban mangaral kay
kamuyun Mangêd da Balita ubat
kan Bapan Namalyari, gawan a
yan labay ya magin pabayat kay
kamuyu. 10 Nakitan yu buy tan-
dan Bapan Namalyari ya mali-
nis, matinêk buy ayin makitan na
nadawak sa pamikiawyun yan ka-
muyun mani manampalataya kan
Jesus. 11 Tanda yu êt ta pikiawyu-
nan yan kaw kaparisun gisay
mangêd da bapa sa mani anak
na. 12 Pinas-êy yan na nakêm
yu, pinatula buy inaralan yan kaw
amên bumyay kaw nanaspat kan
Bapan Namalyari. Siyay namêg
kamuyu amên miawyun kaw sa
mani tawuy pag-arian na buy sa
karangalan na.

13 Pawa kay êt magpasala-
mat kan Bapan Namalyari gawan
sabitun tinanggap yuy pan-iaral
yan kamuyu, pinaniwalan yuy
si pan-iaral yan sabay ya Sabin
Bapan Namalyari, alwan sabin
tawu. Buy ya sabi na, sabay
ya mamibayun biyay yun man-
ampalataya kan Jesus. 14 Mani
mapatêl, ya mangadanasan yu,
kaparisu êt nadanasan mani man-
ampalataya kan Bapan Namal-
yari ya miaawyun ya idi sa pru-
binsyan Judea. Pampasakitan
silan mani kaparisu lan Judio
gawan sa panampalataya la kan
Jesus. Buy amêsên, pampasakitan
kaw êt kaparisu yu gawan sa
panampalataya yu. 15 Ya namati
kan Jesus, kaparisu nan Judio.
Buy Judio êt ya namati sa mani
propeta sabitun nunan panawun.
Buy amêsên, ya mani kaparisu
yan Judio ya namipatas kanyan.
Abiin na mani kadawakan na
dinyag la, sabay ya ikatubag
Bapan Namalyari buy pangkal-
abanên la pun na kaganawan
tawu. 16 Alimbawa, mangaral
kay Sabin Bapan Namalyari sa
mani alwan Judio amên miligtas
sila, nuwa ya mani Judio, pawa
lakay pambênbênan. Sa pan-
daygên lan abiin, naluyang pun
nadagdagan na mani kasalanan la
anggan parusan silaynan Bapan
Namalyari!

Labay Pabloy mag-udung yan manguman sa Tesalonica

17 Mani mapatêl yan, agyan asê
pun nabuyut ta pamisyay tamu,

nasabêksabêk kay yan maki-
tan kaw manguman, tagawan
idi kaw pun êt sa isip yan.
18 Kabay labay yan mag-udung
baysên kamuyu, luyang nga
siku, si Pablo. Katiumnu
yan nan labay maku baysên,
nuwa pawa kay pambênbênan
Satanas. 19 Labay yan mag-udung
kamuyu, gawan sikaw wa mam-
in kasiglan kanyan, ta dilag kay
kapilmiyan na pan-isundu yuy
panampalataya yu. Buy sa pag-
udung Panginuun tamun Jesu
Cristu, sikaw wa maipagmaragul
yan sa arapan na. 20 Awu, sikaw
wa pêtêg karangalan buy kasiglan
yan.

3

1 Kabay sên a kay ya maka-
bata gawan nasabêk kayan mak-
itan kaw, naisip yan na mangêd
da magpabalag kay sa balayan
Atenas, 2 ta si Timoteo tanay
impalaku yan baysên kamuyu.
Patêl tamu ya sa Panginuun buy
kaawyun yan maglingkud kan
Bapan Namalyari, sa pangaral
Mangêd da Balita tungkul kan
Jesu Cristu. Impalaku yan ya
baysên amên pas-êyên nay nakêm
yu buy panampalataya yu 3 amên
ayin manalibatuk gawan sa pa-
masakit ta pandanasên yu. Tanda
yina ya kalabayan Bapan Namal-
yari ya madanasan tamuy mani
pamasakit. 4 Tagawan sabitun
idi kay pun kamuyu, sinabi yan
na kamuyuy pilmin pisakitin ki-
tamun mani tawu. Buy tanda
yuy pêtêg ga abiin gawan abiin
na mangadanasan yu amêsên.
5 Kabay sên a kina makaêtêng
balita tungkul kamuyu, impalaku
ku si Timoteo baysên kamuyu
amên matandan nu nagpapakun
nanay panampalataya yu. Gawan
migaganaka kina kamuyu ta dat
nailitêp kawnan Satanas. Nu
parabayduy nalyari, kay sayang
nga pagpagal yan sa pangaral yan
kamuyu.

Ya mangêd da balitan Timoteo tungkul sa mani taga Tesalonica

6 Amêsên, nakapag-udung
nga si Timoteoy ubat kamuyu.
Mangêd da imbalita na tungkul
sa panampalataya buy pangidu
yu. Imbalita na êt ta pawa
yukay maganaka. Sinabi na êt
ta nasabêk kaw makitan yukay
manguman, kaparisun panabêk
yan kamuyu. 7 Kabay agyan
madanasan yan na mani kasak-
itan buy pamasakit, nipatêtbêk
ka nakêm yan gawan mangêd
da imbalitan Timoteo tungkul sa
panampalataya yu. 8 Buy taganan
sinumiglay nakêm yan gawan
natandan yan nay manugêl kaw
napas-êy sa panampalataya yu sa
Panginuun Jesus.

9 Lubus kay magpasalamat
kan Bapan Namalyari gawan sa
kasiglan na indin yu kanyan sa
pangêlêw na. 10 Allu buy yabi,
buun nakêm kay manalangin kan
Bapan Namalyari ya makitan yan
kaw manguman, gawan labay yan
na maturwanan kaw pun. Sa
pakapakun baydu, madagdagan
pun na agyan sabêt man na
kulang sa panampalataya yu.

Ya panalangin Pablo para sa mani taga Tesalonica

11 Manalangin kay sa Bapa
tamun Namalyari buy sa Pang-
inuun tamun Jesu Cristu ya itas
nay mamênbên kanyan amên
makalaku kay kamuyu baysên.
12 Labay yan êt ta dagdagan
Panginuun na pangidu yu amên
luyang kaw pun miiidu sa balang
gisa buy sa kaganawan tawu,
kaparisun pangidu yan kamuyu.
13 Buy sawpan nakaw pun êt
amên pumas-êy ya nakêm yu

angga sa allun pag-udung Panginuun Jesus, kaawyun ya kaganawan pinili nan kay kana. Sa pakapakun baydu, magin malinis kaw sa arapan Bapa tamun Namalyari buy ayin makit ta nadawak sa pangatawu yu.

4

Ya biyay ya kapapaidu kan Bapan Namalyari

1 Mani mapatêl yan, tinurwanan yan kaw nu parasaantu kaw bumyay kapapaidu kan Bapan Namalyari, buy abiin na pandaygên yu. Buy amêsên, sa lagyun Panginuun Jesus, makisabi kay kamuyun luyang yu pun isunduy mangangêd da pandaygên yu. 2 Tagawan tanda yinay mani utus Panginuun Jesus ya inaral yan kamuyu. 3 Buy ati ya kalabayan Bapan Namalyari kamuyu ya magin malinis kaw sa pangêlêw na. Kabay agana kaw makikanayun. 4 Ya balang gisa, sêpat yan katandan makiawyun sa sarili nan asawa sa malinis sa paralan buy dilag panggalang.* 5 Agana yu sunulun na kalabayan lawini yu kaparisun pandaygên mani tawuy asê mangilala kan Bapan Namalyari. 6 Agana kaw manyag kasalanan sa patêl yu sa kapamilatan panamantala sa asawa na, tagawan parusan Panginuun na manyag parabaysên, kaparisun impatanda yan kamuyu sabitun nuna pun. 7 Tagawan binêg kitamun Bapan Namalyari amên bumyay malinis, alwan amên bumyay madinat. 8 Kabay nu sisabêt man na asê manunul sa aral la ati, alwan tawuy a na sinunul, nun a si Bapan Namalyari ya mam-i kantamun Banal la Ispiritu na.

9 Amêsên, tungkul sa pamiiidu yu bilang mipapatêl kan Jesus, a yan kawna kaylangan patandan pun, tagawan tinurwanan kaw wan Bapan Namalyari nu parasaantu yun idun na balang gisa. 10 Pêtêg yabay ya pan-idun yuy kaganawan mapatêl tamu baysên sa prubinsyan Macedonia. Nuwa makisabi kay kamuyun igit pun baysên na pamiiiduy daygên yu. 11 Pagpilitan yun bumyay napatêtbêk. Agana kaw kialam sa biyay kaatag tawu. Sêpat mag-ubray balang gisa, kaparisun intipan yan kamuyu sabitun idi kay pun baysên 12 amên a yina kaylangan manyawad sa kaatag para sa ikabyay yu buy galangên kaw mani tawuy asê pun manampalataya sa Bapa tamun Namalyari.

Ya pag-udung Jesus

13 Mani mapatêl yan, labay yan matandan yuy malyari sa mani tawuy manampalataya kan Jesus ya nati yana. Ta nu tanda yuy pêtêg ga malyari, a kaw wa malungkut kaparisun mani tawuy ayin kapilmiyan tungkul sa lumatêng nga panawun. 14 Ta sikitamu, maniwala kitamun nati si Jesus buy pinabyay yan manguman Bapan Namalyari. Kabay maniwala kitamu êt ta pabyayên manguman Bapan Namalyari ya mani manampalatayay nati yana amên iawyun na kan Jesus.

15 Gawan baysên, sabin yan kamuyuy aral Panginuun Jesus tungkul sa pag-udung na. Sikitamuy mani nabyay pun sa allun pag-udung na, a kitamu muna sa mani nati ya mambêng kan Jesus. 16 Tagawan sa allun pag-udung Jesus, malêngê tamuy masnêg ga utus na. Malêngê

* **4:4** 4:4 Malyari êt paradi: “Ya balang gisa, sêpat bumyay malinis buy katandan mamênbên sarili na un dilag panggalang.”

tamu êt ta pagbêg puun ang-
el, buy ya tunuy patutut Bapan
Namalyari. Buy mismun Pang-
inuun Jesus ya magyêpa ubat
sa langit. Muna nan pabyayên
na mani nati ya nanampalataya
kan Jesus. 17 Pamakayari, siki-
tamun nangabyay pun sa allun
abitu, biglên kitamun itag-ay sa
mani ulap, kaawyun na mani
pinabyay nan manguman. Sa
pakapakun baydu, sikitamun ka-
ganawan, têgmên tamu si Je-
sus baydu sa mani ulap. Buy
makaawyun kitamun Jesus un
ayin katganan. 18 Kabay pas-
êyên yuy nakêm balang gisa sa
kapamilatan mani aral la ati.

5

*Pawan nakal-an sa pal-
lumatêng Jesus*

1 Mani mapatêl yan, a yan na
kaylangan isulat pun kamuyu
nu sabêt ya uras o panawun
pag-udung Jesus. 2 Tagawan
tanda yuy bêngat yatan lumatêng
kaparisun pallumatêng gisay
manakaw nu yabi. 3 Kaban pans-
abin mani tawuy, “Ay salamat!
Ayin gulu baydi kantamu buy
ayin kitamun sêpat ikalimu,”
pakan sa a la tanda, bêngat
tan lumatêng kallay kapalimuy
parusa kaparisun gisay babayi ya
manganak ya bêngat tan umilab
ba bituka na. Taganan a silayna
makaligtas sa lumatêng nga
parusa! 4 Nuwa sikaw wa mapatêl
yan sa panampalataya, a kaw
wa mambumyay sa nadiglêm.
Kabay sa biglan pag-udung
Jesus kaparisun pallumatêng
manakaw, a kawna mabigla.
5 Tagawan sikitamungan, mam-
bumyay kitamina sa nasawang.
Ayin kitamina sa nadiglêm gawan
sakup kitamina sa allu buy
alway nan sa yabi. 6-7 Kabay
sêpat kitamun pawan nakaimata
buy nakal-an buy pawan ma-
pamênbên sa sarili. Agana kitamu
makitbus sa mani mambumyay sa
nadiglêm ya pawan mamabêlêw
buy mapaglasing nu yabi buy
ayin pamênbên sa sarili. 8 Nuwa
sikitamu, idi yana sa nasawang.
Kabay sêpat kitamun makatan-
dan mamênbên sa sarili. Manugêl
kitamun napas-êy sa panam-
palataya buy sa pangidu tamu
gawan abiin na bilang panagka
sa pagaw tamu. Buy manugêl
kitamun napilmi sa pamiligtas
kantamun Bapan Namalyari
gawan abiin na bilang elmet
tamu. 9 Tagawan a kitamu pinilin
Bapan Namalyari amên parusan
na, nun a pinili na kitamu amên
iligtas sa kapamilatan dinyag
Panginuun tamun Jesu Cristu.
10 Si Jesus sabay siyay nati bilang
kasagili tamu amên agyan nabyay
kitamu pun o nati yana sa pag-
udung na, mabyay kitamun ayin
katganan kaawyun na. 11 Kabay
kaparisun pandaygên yu amêsên,
isundu yun pas-êyên na nakêm
buy panampalatayan balang gisa
kamuyu.

*Ya kapupusan tipan buy pang-
ganaka*

12 Mani mapatêl yan, makisabi
kay kamuyun galangên yuy mani
tawuy pinilin Panginuun un ma-
munu kamuyu. Mibabata silan
manawup buy mangaral kamuyu.
13 Galangên yu silan pêtêg buy
idun gawan sa pandaygên la para
sa ikakangêd yu. Buy pagpilitan
yun magin mangêd da pamiki-
awyun yu sa balang gisa.
14 Mani mapatêl yan, makisabi
kay êt kamuyun sabyanan yuy
mani matamad amên sumipêg
sila. Ya mani asê napas-êy ya
nakêm, pas-êyên yu sila. Ya mani
tawuy mayna pun sa panam-
palataya, sawpan yu sila. Buy
pibabatan yu silan kaganawan.

15 Nu dilag nanyag nadawak ka-
muyu, agana yuya ablasên, nun a
pagpilitan yun manyag mangêd sa
balang gisa buy para êt baydu sa
kaganawan tawu.
16 Pawa kaw matula. 17 Pawa
kaw êt manalangin. 18 Sa
kaganawan mangapalyari sa
biyay yu, magpasalamat kaw kan
Bapan Namalyari gawan abiin
na kalabayan na para kamuyun
nakibêtêk kan Jesu Cristu.
19 Agana yu bênbênan na pan-
ipadyag Ispiritun Bapan Namal-
yari sa biyay yu. 20 Buy agana yu
êt uyamên na pan-ipasabin Ispir-
itu sa mani mamipatandan sabin
Bapan Namalyari. 21 Nun a usisên
yun mangêd da kaganawan aral
amên matandan yu nu pêtêg ubat
kan Bapan Namalyari. Ya mangêd
da aral la ubat kan Bapan Namal-
yari, itanêm yu sa bêkê yu. 22 Buy
lisyan yuy kaganawan nadawak.
23 Mani mapatêl, si Bapan Na-
malyari ya sabay ya pangubatan
kapatêtbêkan, lubus nan linisin
na biyay yu buy illagan nay
buun pangatawu yu, ya ispiritu,
kaladwa, buy lawini yu amên
ayin makitan na nadawak sa pan-
gatawu yu sa allun pag-udung
Panginuun tamun Jesu Cristu.
24 Si Bapan Namalyari ya namêg
kamuyu, daygên nay abiin gawan
tapat ya.
25 Mani mapatêl yan, manalan-
gin kaw êt kan Bapan Namalyari
para kanyan.
26 Buun nakêm kaw miaapêt
bilang mipapatêl kan Cristu.
27 Mani mapatêl, sa lagyun
Panginuun Jesus, makisabi yaku
kamuyun basên yuy sulat ta ati sa
kaganawan mapatêl tamu baysên.
28 Labay kuy manugêl kamuyun
kaganawan na kangêdan Pangin-
uun tamun Jesu Cristu.

Ya Ikalwan Sulat Pablo sa mani taga TESALONICA

Ya pangumustan Pablo

1 Siku si Pablo, kaawyun ku si Silas buy si Timoteo.

Nagpapakun kawnay mani mapatêl yan ya manampalatayay miaawyun ya idi baysên sa Tesalonica ya nakibêtêk kan Bapa tamun Namalyari buy sa Panginuun Jesu Cristu.

2 Labay yan ya manugêl kamuyuy kangêdan buy kapatêtbêkan na ubat kan Bapan Namalyari buy sa Panginuun Jesu Cristu.

Ya pagpasalamat Pablo

3 Mani mapatêl yan, pawa kay magpasalamat kan Bapan Namalyari gawan kamuyu. Ta abiin na sêpat yan daygên gawan kaban kabuyutan, pupumas-êy ya panampalataya yu kan Cristu buy lulumalêy pangidu yu sa balang gisa. 4 Kabay pan-ipagmaragul yan kaw sa mani manampalataya kan Bapan Namalyari ya miaawyun sa magmikakanayun na lugal. Pan-isabi yan kallay panisundu yuy panampalataya yu kan Jesu Cristu buy nibabata kaw agyan pawa kaw pan-usigin buy pampasakitin mani tawuy asê manampalataya kana.

5 Sabay ya abiin ya magpapêtêg ga matinêk ka pangukum Bapan Namalyari. Tagawan na pamibabata yu sa mani kasakitan gawan sa panampalataya yu kan Bapan Namalyari, abiin na magpapêtêg ga miawyun kawna sa mani tawuy pag-arian na. 6 Daygên Bapan Namalyari ya nanaspat nan daygên. Ta parusan nan kasakitan na mani mamasakit kamuyu. 7 Buy sikaw wa pampasakitan la, biyan nakaw kapaynawan kaawyun yan. Daygên Bapan Namalyari ya abiin sa allun pallumatêng Panginuun Jesus ubat sa langit, kaawyun nay makapangyarian nan mani angel. Lumatêng si Jesus un napalitêngan manggilud da apuy, 8 buy parusan nay mani asê mangilala kan Bapan Namalyari buy asê manunul sa Mangêd da Balita tungkul sa Panginuun tamun Jesus. 9 Parusan sila sa ayin katganan na kasakitan buy ipapawa sila sa Panginuun, buy a layna makitan na dakilay kapangyarian na. 10 Malyari ya abiin sa allun pallumatêng Jesus buy sa allu êt abitu, ulimênên ya buy parangalên yan mani pinili nan kay kana, ya ayin kaatag nun a ya kaganawan manampalataya kana. Kaawyun lakaw mangulimên kana, gawan naniwala kaw sa in-aral yan kamuyu.

11 Kabay pawa kay manalangin kan Bapan Namalyari para kamuyu. Manalangin kay ya sawpan nakaw bumyay matinêk bilang mani binêg nan mani tagasunul na. Buy panyawarên yan êt ta sawpan nakaw sa kapamilatan kapangyarian na amên madyag yuy kaganawan mangangêd da labay yun daygên gawan sa panampalataya yu. 12 Sa parabaysên na paralan, maparangalan ya Panginuun tamun Jesus gawan kamuyu, buy parangalên nakaw ayun sa kangêdan Bapa tamun Namalyari buy Panginuun Jesu Cristu.

2

Ya mani malyari bayu magudung si Jesus

1 Mani mapatêl yan, dilag kay pun sabin tungkul sa pag-udung Panginuun tamun Jesu Cristu buy sa pamitipun na kantamu.

2 Pansabin yan kamuyuy agana
kaw migaganaka o naalipusan nu
mabalitan yuy inlumatêng ngay
Panginuun. Agana kaw mani-
wala agyan sabin mani tawuy
nabalitan o nabasa lay abiin sa
gisay sulat ta ubat kanyan. Agyan
sabin la pun na Ispiritun Bapan
Namalyari ya nipatanda kallan
inlumatêng nga si Jesus, agana
kaw maniwala. 3 Agana kaw
êt paipurayit kalla agyan dakun
sabêt ta sabin o daygên la. Ta
asê lumatêng nga Panginuun
Jesu Cristu anggan asê pun mag-
umpisay sadyay pamikilaban
mani tawu laban kan Bapan
Namalyari buy anggan asê pun
lumtaw wa nadawak ka tawuy
manalangsang sa kaganawan utus
Bapan Namalyari. Ya nadawak
ka tawun abiin, intakday na sa
ayin katganan na kaparusan.
4 Mapagkalaban nay kaganawan
pangkilalanên lan namalyari o
pansimbên la buy itag-ay nay
sarili na sa kaganawan abiin.
Sumun ya sa Templun Bapan
Namalyari buy miknu ya baydu
amên ipakilala nay sarili nan
siyay Namalyari.

5 Ya kaganawan insulat ku
amêsên, sinabi kina kamuyu
sabitun kaawyun yukay pun
baysên. Uysiyan a yuya mag-
anaka ta? 6 Asê pun lumtaw
wa nadawak ka tawu gawan
dilag pun mamênbên kana buy
tanda yu nu sabêt ta mamênbên
kana. Buy tanda yu êt ta nu
lumatêng ngay uras ya nakal-
an, baydu yapun lumtaw sa
mani tawu. 7 Nuwa agyan asê
pun manlumtaw wa nadawak
ka tawu, paliim man manyag
nadawak ya kapangyarian na
baydi sa babun luta. Buy a
yapun lumtaw anggan asê pun
pan-itas ya mamênbên kana.
8 Nu ayin nan mamênbên kana,
lumtaw wina. Nuwa sa pag-
udung Panginuun Jesus, patin
nay nadawak ka tawun abiin sa
kapamilatan sawang na. Buy
sa kapamilatan gisay kayup na,
bêngat yatan mapanat.

9 Sa pallumtaw nadawak ka
tawu, idi kanay kapangyarian
Satanas amên manyag yan
kaganawan mamakapilitêp pa
mani imala buy mamakau-
papas ya bagay. 10 Daygên
nay kaganawan pamilitêp sa
mani tawuy mipakabili sa
ayin katganan na kaparusan.
Parusan sila gawan ayin silan
pamaulaga buy pananggap sa
kapêtêgan ya makapiligtas kalla.
11 Kabay paulayên silaynan Bapan
Namalyari ya mipapakalitêp
amên maniwala sila sa alwan
kapêtêgan. 12 Daygên Bapan
Namalyari ya abiin amên ya ka-
ganawan nangidu sa kadawakan
buy asê kalabay maniwala sa
kapêtêgan tungkul kan Jesus,
maatulan nan parusa.

Pinili kitamu amên miligtas

13 Mani mapatêl yan na kakaid-
wan Panginuun, pawa kay mag-
pasalamat kan Bapan Namalyari
gawan kamuyu. Ta abiin na
sêpat yan daygên gawan* bayu
na pun dinyag ga babun luta,
pinili na kawnan miligtas sa ka-
pamilatan Ispiritu nay mallinis
sa bêkê yu buy sa kapamilatan
panampalataya yu sa kapêtêgan.
14 Abiin na kaganawan sangkan
ya binêg kaw Bapan Namalyari
sa kapamilatan Mangêd da Balita
ya in-aral yan kamuyu amên mi-
awyun kaw sa karangalan Pangin-
uun tamun Jesu Cristu. 15 Kabay
mani mapatêl, papas-êyên yuy
panampalataya yu buy itanêm yu

* **2:13** 2:13 Malyarin paradi êt ta labay sabin, gawan pinili nakaw amên mumunan biyan kaligtasan.

sa bêkê yu ya mani kapêtêgan
na in-aral yan buy insulat yan
kamuyu.
16-17 Amêsên, labay yan na pat-
ulên buy pas-êyên kaw Pangin-
uun tamun Jesu Cristu buy Bapa
tamun Namalyari. Kaidwan kita-
mun Panginuun buy siyay nam-
i kantamun ayin katganan na
kasiglan buy kapilmiyan gawan sa
kangêdan na. Labay yan na pas-
êyên nay nakêm yu amên pawan
mangêd da pansabin yu buy pan-
daygên yu.

3

Manalangin kaw para kanyan

1 Buy amêsên na mapatêl yan,
manalangin kaw para kanyan
amên maikamut yan maibalitay
Sabin Panginuun sa malakêy lu-
gal. Buy manalangin kaw êt ta
tanggapên mani tawuy sabi na
un dilag panggalang, kaparisun
pananggap yu. 2 Manalangin
kaw êt ta miligtas kay sa mani
nangadadawak ka tawu buy sa
mani tawuy makasalanan, gawan
malakêy tawuy asê maniwala sa
Mangêd da Balita. 3 Nuwa tapat ta
Panginuun. Pas-êyên nay nakêm
yu buy iillag nakaw kan Satanas.
4 Gawan sa Panginuun, taganan
maniwala kay ya pawa yun pan-
sunulun buy pan-isundu yu pun
êt daygên na mani in-utus yan
kamuyu. 5 Labay yan ya sawpan
kaw Panginuun amên makit sa
biyay yuy pangidun Bapan Na-
malyari buy amên mapibabatan
yuy kasakitan kaparisun pamiba-
batan Cristu.

*Ya utus tungkul sa mani mata-
mad*

6 Mani mapatêl yan, sa lagyun
Panginuun tamun Jesu Cristu,
pan-iutus yan kamuyuy agana
kaw makiawyun sa sisabêt man
na mapatêl kan Cristuy mangata-
mad buy asê kalabay manunul sa
mani in-aral yan kamuyu. 7 Tanda
yuy kaylangan yun tubsun na
dinyag yan sabitun idi kay pun
baysên kamuyu, ya a kay nagta-
mad. 8 Buy a kay êt nakiêkan kan
sisabêt man un ayin bayad, nun a
nag-ubra kay allu buy yabi amên
a kay pabayat agyan kansabêt
man kamuyu. 9 Tanda yuy dilag
kay karapatan manyawad sawup
kamuyu. Nuwa a kay nanyawad,
nun a nag-ubra kay amên ma-
gin mangêd da alimbawa kay ya
sêpat yun tubsun. 10 Sabitun
kaawyun yukay pun, sinabi yan
kamuyuy agana yu pakan na sis-
abêt man na tawuy asê kalabay
mag-ubra.
11 Pan-ipaganaka yan kamuyuy
ati gawan nabalitan yan na di-
lag dakun umnu kamuyuy a kal-
abay mag-ubra buy ayin silay-
nan pandaygên nun a manung-
gun makialam sa biyay kaatag.
12 Kabay sa lagyun Panginuun
Jesu Cristu, masipit yan pan-iutus
sa mani tawun abiin ya mag-ubra
sila buy agana silayna makialam
sa biyay kaatag.
13 Buy sikaw waman na mani
mapatêl yan, agana kaw sumawa
sa panyag mangêd. 14 Dat di-
lag baysên kamuyuy asê kalabay
manunul sa pansabin yan sa su-
lat ta ati. Nu parabaydu, tan-
danên yu nu sisabêt ya buy agana
kaw makiawyun kana amên mi-
pakadêng-êy ya. 15 Nuwa agana
yuya ituwad kapati yu, nun a itutu
yuya bilang patêl yu kan Cristu.

*Ya kayaryan sabin Pablo sa
mani taga Tesalonica*

16 Mani mapatêl, ya Pangin-
uun Jesu Cristu ya sabay ya
pangubatan kapatêtbêkan, siyay
mam-i kamuyun kapatêtbêkan
sa kaganawan panawun, agyan
sabêt ta madanasan yu buy pawa
nakaw awyunan kaganawan.

17 Ya kayaryan ati ya sulat,
siku mismu si Pabloy nanulat ka-
parisun pandaygên ku sa balang
sulat ku. Pandaygên kuy ati amên
matandan yuy ubat kangkuy sulat
ta ati. Paradi ya panulat ku.
18 Labay kuy manugêl kamuyun
kaganawan na kangêdan Pangin-
uun tamun Jesu Cristu.

Ya Nunan Sulat Pablo kan TIMOTEO

1 Siku si Pablo ya apostul Cristu
Jesus ayun sa utus Bapan Na-
malyari ya Mamiligtas kantamu
buy si Cristu Jesus ya kapilmiyan
tamu.
2 Kakaidwan kun Timoteo ya
anak ku sa panampalataya, labay
kuy manugêl kamuy kangêdan,
lunus, buy kapatêtbêkan na ubat
kan Bapan Namalyari buy kan
Jesu Cristu ya Panginuun tamu.

Patanda sa mali ya aral

3 Timoteo, manugêl ka pun
baysên sa Efeso, kaparisun pik-
isabi ku kamu bayu waku napa-
pakun sa Macedonia. Ta dilag
dakun umnu sa mani manam-
palataya sa Efeso ya mangaral
alwan pêtêg. Pikisabi ku ka-
muy sêpat mu silan bênbênan.
4 Buy sabyanan mu silan agana
layna sayangên na uras la sa
mani kwentuy ayin kapukatan
ya naubat pun sa mani nin-
unu la, buy sa pangêlêw lan
makarang nga listaan mani ni-
nunu la. Ta abiin na pangu-
batan pamisusubakan buy asê
makasawup kallay abiin amên
matandan na kalabayan Bapan
Namalyari. Gawan kay matan-
dan tamuy kalabayan na sa ka-
pamilatan panampalataya tamu.
5 Parabaysên na pan-iutus ku
amên miiidu sila sa balang gisa.
Madyag lay abiin nu malinis ya
bêkê la, mangêd da nakêm la,
buy pêtêg ga panampalataya la.
6 Dilag kitamun dakun umnuy
kaawyun na nagpabukut sa mani
mangêd da ugalin abiin buy pawa
silan makisubakan sa ayin ka-
pukatan. 7 Labay lan magin ma-
nurun Kautusan na impasulat kan
Moises, nuwa a la mapukatan na
pansabin la agyan pan-ipilit lan
pêtêg ga pan-iaral la.
8 Tanda tamuy mangêd da Kau-
tusan nu panggamitin tamu sa
ustuy paralan. 9 Sêpat tamun
ganakên na indin na Kautusan
alwan para sa mani matinêk nun
a para sa mani mallabag sa Kautu-
san, asê magpasakup sa mani nag-
tungkulan buy asê kalabay mangi-
lala kan Bapan Namalyari, ma-
panyag kasalanan, a la labay ya
kabanalan, asê manggalang kan
Bapan Namalyari, mani mamati
sa sarilin mangatwa buy mamatin
tawu. 10 Indin êt ta Kautusan
para sa mani makikanayun buy sa
lawyaki ya makitakês sa kaparisu
lan liyaki, mani manakaw ka-
parisu lan tawu amên isaliw buy
ipaipus sa kaatag tawu, mani ma-
paglaram buy mani magpapêtêg
sa alwan kapêtêgan, buy para êt
taman sa kaganawan tawuy man-
alangsang sa ustuy aral tungkul
kan Jesu Cristu. 11 Ya Mangêd da
Balita tungkul kan Jesus, ubat kan
Bapan Namalyari ya dakila buy
kapapaulimên. Buy intiwala na
kangkuy Mangêd da Balitan abiin
amên ipatanda ku sa mani tawu.

Ya lunus Bapan Namalyari kan Pablo

12 Magpasalamat taku kan
Cristu Jesus ya Panginuun tamu
ya nam-in pas-êy kangku amên
maglingkud kana. Pinili nakun
maglingkud kana gawan intuwad
nakun mapagtiwalan, 13 agyan
dinustak kuya sabitun nuna.
Alwan kay abiin, inusig ku
êt buy pinasakitan na mani
manampalataya kana. Nuwa
paraman baydu, kinalunusan
naku pun Bapan Namalyari
gawan nadyag kuy abitu sabitun
a ku pun manampalataya kana
buy indap ku nu ustuy pandaygên
ku. 14 Taganan pêtêg baynan
ayin kaparisuy kangêdan na

indin Panginuun tamu! Indin
na êt kangkuy pangidu buy
panampalataya, kaparisun pan-
idin na sa kaganawan tawuy
nakibêtêk kan Cristu Jesus.

15 Ati ya kapêtêgan na sêpat
paniwalan kaganawan. “Naku
si Jesu Cristu baydi sa babun
luta amên iligtas ya mani
makasalanan.” Buy siku si
Pablo ya pinakamakasalanan
sa kaganawan makasalanan.
16 Nuwa kinalunusan nakun
Bapan Namalyari amên maipakit
Jesu Cristu nu parasaantu nan
pibabatan na mani tawuy
makasalanan. Taganan sikuy
pinakamakasalanan. Kabay ya
pamatawad kangkun Jesus magin
alimbawa sa sisabêt man na
manampalataya kan Jesus ya
mabiyan biyay ya ayin katganan.
17 Ulimênên buy parangalên
tamu kanuman na gigisay Bapan
Namalyari. Sabay siyay mag-ari
kanuman, ayin kamatyan, buy asê
mangakit. Awuy Panginuun!

18 Timoteo ya anak ku sa
panampalataya, ya pan-itipan ku
kamu, kaparisu sa impatandan
mamunu sabitun nuna ya im-
pasabin Bapan Namalyari kalla
tungkul kamu. Agana mu litêpên
na sinabi la tungkul kamu amên
napas-êy ya nakêm mun itang-
gul la kapêtêgan sa mani man-
alangsang kamu. 19 Isundu muy
panampalataya mu buy pagpili-
tan mun pawan malinis ya nakêm
mu. Gawan dilag gan mani tawuy
a layna pansunulun na mangêd
da nakêm la. Sa pakapakun
baydu, sinira lay nay panam-
palataya la. 20 Parabaysên êt
ta nalyari kallan Himeneo buy
si Alejandro. Kabay impabaala
ku silayna kan Satanas amên
agana silayna manguman man-
dustak kan Bapan Namalyari.

2

Ya tungkul sa panalangin buy ustuy ugalin mani babayi

1 Amêsên, bayuy kaganawan,
makisabi yaku kamuyun man-
alangin kaw kan Bapan Namal-
yari para sa kaganawan tawu un
dilag pagpasalamat. Buy yawarên
yu kan Bapan Namalyari ya saw-
pan buy pagpalên na sila sa mani
kaylangan la. 2 Manalangin kaw
êt kana para sa kaganawan nag-
tungkulan buy sa nipagkapang-
yarian amên bumyay kitamun na-
patêtbêk buy ayin gulu kaban ma-
nunul kitamu sa kalabayan Bapan
Namalyari buy mapanggalang ki-
tamu sa kaparisu tamu. 3 Mangêd
da parabaysên na panalangin
ta kapapaidu kan Bapan Na-
malyari ya Mamiligtas kantamu.
4 Gawan labay nan miligtas ya ka-
ganawan tawu buy matandan lay
kapêtêgan, 5 tagawan gigisay Ba-
pan Namalyari buy gigisay mami-
latan kan Bapan Namalyari buy
sa mani tawu. Ayin kaatag mami-
latan nun a kay si Jesu Cristu ya
nadyag tawu. 6 Indin Jesu Cristuy
biyay na amên atbusun nay ka-
ganawan tawu sa parusa gawan
sa mani kasalanan la. Nalyari ya
abiin sa panawun na intakdan Ba-
pan Namalyari buy sa pakapakun
baydu, impatanda nay kalabayan
nay miligtas ya kaganawan tawu.
7 Abiin na sangkan na pinili
nakun magin apostul, mangaral,
buy manuru sa mani alwan Judio
tungkul sa panampalataya kan
Jesus buy sa kapêtêgan tungkul
kana. Awu! Pêtêg ga pansabin ku,
a ku maglaram.

8 Kabay sa balang lugal la
pagtipunan yun mani manam-
palataya, labay kuy manalangin
na mani lawyaki un nakatag-ay ya
gamêt la. Buy sêpat malinis ya
nakêm la, ayin tubag o pamikisub-
akan sa kaparisu la.

9 Labay ku êt ta masalaysay
buy matingkup pa mani babayi
sa pagyaming la, buy a la pipi-
lalun na pamakangêd lan sabut
la. Agana sila misulud makamal
la yaming o makamal la têkay ya
gintu. 10 Nun a ipakit lay man-
gangêd da diyag ga sêpat makit
sa mani babayi ya magsabin
manampalataya sila kan Bapan
Namalyari. 11 Buy nu dilag
mangaral sa pamititipun yu, ya
mani babayi, sêpat silan mag-
pasakup buy mallêngê. 12 A
ku pasawên na mani babayi ya
mangaral buy mamunu sa mani
lawyaki. Ya sêpat lan daygên, kay
nangimbêk. 13 Tagawan nunan
dinyag si Adan bayu si Eva, 14 buy
alwan si Adan na napurayit Sa-
tanas, nun a si Evay napurayit
buy nallabag sa utus Bapan Na-
malyari. 15 Paraman baydu, milig-
tas* ya mani babayi sa kapami-
latan panganak, nu isundu lay
panampalataya, pangidu, malinis
sa pamibiyaybiyay, buy mangêd
da ugali.

3

Ya ugalin mani mamunu sa mani manampalataya

1 Pêtêg ga panabin, “Ya kalabay
mamunu sa mani manampalataya
kan Jesu Cristu, mangêd da labay
nan daygên.” 2 Amêsên ya liyaki
ya pilinin mun mamunu, kaylan-
gan ayin makitan na nadawak
kana, gigisay asawa na, katanda
yan mamênbên sarili na, buy
katanda ya êt mangisip nu sabêt
ta mangêd nan daygên. Sêpat
yan panggalangên mani tawu,
pawa yan mapananggap kaparisu
na, buy katanda yan manuru.
3 Kaylangan a ya maglasing, a ya
mapanubag nun a naayup-up ya,
a ya êt makipati, buy a ya lupan
pera. 4 Kaylangan mangêd ya
êt mamunu sa pamilya na, pang-
galangên buy pansunulun yan
mani anak na. 5 Ta nu a ya
katandan mamunu sa sarili nan
pamilya, ipakun nan mamunun
mangêd sa mani manampalataya
kan Jesus? 6 Ya kalabay mamunu,
dapat manaynan manampalataya.
Gawan nu asê, dat kay maka-
pagpadayêw kana buy parusan
yan Bapan Namalyari kaparisun
nalyari kan Satanas. 7 Sêpat ya
êt panggalangên mani tawuy asê
manampalataya amên ayin silan
masabi laban kana buy amên a ya
manabu sa paratay Satanas.

Ya ugalin mani manam-palatayay maglingkud

8 Para êt taman baydu sa mani
pilinin mun maglingkud sa mani
manampalatayay miaawyun, kay-
langan panggalangên sila buy
pêtêg ga pagsabi la. A sila ma-
glasing buy a sila lupan pera.
9 Sêpat lan pakapalanên un dilag
malinis ya nakêm ya kapêtêgan
na impatandan Bapan Namalyari
tungkul sa panampalataya kan
Cristu. 10 Kaylangan subukun pun
sila bayu pilinin. Nu ayin makitan
na nadawak kalla, malyari silan
maglingkud.
11 Para êt bayduy mani babayi
ya maglingkud,* sêpat sila
êt panggalangên kaatag, asê
magsabin ikasiran kaparisu lan
tawu, katanda silan mamênbên
sa sarili la, buy mapagtiwalan sa
kaganawan bagay.
12 Ya mani maglingkud sa mani
manampalatayay miaawyun,
sêpat kay gigisay asawa la buy
katanda silan mamunu sa sarili
lan pamilya. 13 Pêtêg baynan,
ya mani mangêd maglingkud,
pilmin galangên silan mani tawu

* **2:15** 2:15 Malyari êt paradi: Miligtas sa mani babayi sa kapamilatan panganak la. * **3:11** 3:11 Malyarin paradi êt ta labay sabin: ya mani asawa lay babayi.

buy pupumas-êy ya nakêm lan
magpapêtêg tungkul sa panam-
palataya la kan Cristu Jesus.

Ya kapêtêgan na paniwalan tamu

14-15 Pan-asaan kuy asê mapêng,
makalaku waku baysên kamuyu.
Nuwa insulat ku pun na mani
tipan na ati amên nu a ku
tambêng milaku baysên, matan-
dan mu nu sabêt ta sêpat ugali
tamu bilang pamilyan Bapan
Namalyari. Sikitamuy manam-
palataya sabay ya mani tawun
Bapan Namalyari ya nabyay.
Maiparisu kitamu sa napas-êy
ya tarêk bali, gawan sikitamuy
pinitiwalan Bapan Namalyarin
mamitanggul sa kapêtêgan
tungkul kan Jesu Cristu amên
asê ibayun dakun sisabêt man
na kapêtêgan. 16 Pêtêg baynan
mamakaupapas ya kapêtêgan na
paniwalan tamu:

Nagpakit si Jesus sabitun nagin
tawu ya.
Pinagpapêtgan yan Ispiritun
Bapan Namalyari ya mat-
inêk ya.
Nakitan yan mani ang-el,
buy imbalita ya sa buun
babun luta.
Pinaniwalan yan malakêy tawu,
buy intag-ay ya sa langit.

4

Ya mani mangaral alwan pêtêg ga aral

1 Nalinaw wa pansabin Ispiri-
tun Bapan Namalyari, "Lumatêng
lanuy allu ya dilag mani tawuy
magpabukut sa panampalataya
la kan Bapan Namalyari buy
sunulun lay kalaraman na pan-
ipaisip kallan mani nadawak ka
ispiritu." 2 Ya kalaraman na
abiin sabay ya pan-iaral mani
tawuy mapagtalingkayu buy ma-
paglaram. Agyan manyag silan
nadawak, ayin kallay abitu gawan
ayin silaynan dêng-êy. 3 Sa
pangaral la, pansabin lay bawal
la mag-asawa buy pan-ibawal
la êt ta dakun umnuy kalasin
pangkanên. Pakan na pangkanên
na pan-ibawal la, dinyag êt Bapan
Namalyari amên kanên un dilag
pagpasalamat ta mani manam-
palatayay magtandan kapêtêgan.
4 Gawan ya kaganawan dinyag
Bapan Namalyari, mangêd buy a
kitamu sêpat paaku nun a tang-
gapên tamun dilag pagpasalamat.
5 Tagawan inlinis say mani abiin
sa kapamilatan Sabin Bapan Na-
malyari buy sa panalangin tamu.

Ya mangêd da alipên Jesu Cristu

6 Kabay nu ituru muy mani
aral la abiin sa mapatêl tamu,
pakadyag kan mangêd da
maglingkud kan Cristu Jesus. Buy
kaban mangaral ka kalla, luyang
pun madagdagan na pangintindi
mu sa kapamilatan kapêtêgan
panampalataya tamu buy sa
mangêd da aral la pansunulun
mu. 7 Nuwa agana mu sayangên
na uras mu sa mani kwentun
mani ninunu yuy ayin kapukatan
buy asê kapapaidu kan Bapan
Namalyari, nun a si daygên
mu, sanayên muy nakêm mu
sa panunul sa kalabayan Bapan
Namalyari. 8 Dilag mangêd
da nabang nga pamisanay buy
pamapas-êy lawini. Nuwa mas
maragul ya nabang nu sanayên
tamuy nakêm tamu sa panunul
sa kalabayan Bapan Namalyari.
Gawan makakangêd kantamuy
abiin, alwan kay sa biyay tamu
amêsên nun a sa biyay ya
lumatêng.

9 Pêtêg ga pansabin ku buy
sêpat tanggapên kaganawan buy
paniwalan. 10 Buy abiin êt ta
sangkan na magsipêg kitamu buy
mapamibabata sa pangaral sa
mani tawu, gawan dilag kitamun

kapilmiyan kan Bapan Namalyari
ya nabyay ya siyay Mamiligtas
kaganawan tawu, luyang nga sa
mani manampalataya kana.
11 Timoteo, ya kaganawan
intipan ku kamu, iaral mu
baysên buy ipadyag sa mani
kaparisu mun manampalataya.
12 Pagpilitan mun magin mangêd
kan alimbawa sa mani manam-
palataya, sa pagsabi mu, sa ugali,
sa pangidu, sa panampalataya,
buy sa malinis ya pamibiyay-
biyay amên ayin magsabin
nadawak kamu agyan anak ka
pun. 13 Kaban ayin naku pun
baysên, iubus muy panawun mu
sa pamasan Kasulatan Bapan
Namalyari sa mani tawu, sa
panurun labay sabin abiin buy
sa pangaral.
14 Gamitin muy kaagyuwan na
indin kamun Ispiritun Bapan Na-
malyari buy agana mu paulayan.
Natanggap muy abitu sabitun
impaluntun mani mamunuy
gamêt la kamu buy impatanda
lay sabi ya impasabin Bapan Na-
malyari tungkul kamu. 15 Kabay
idin muy sarili mu sa panyag
abiin amên makitan kaganawan
na luyang pun mamangêd da
paglingkud mu kan Bapan Na-
malyari. 16 Pakapalanên muy
pamibiyaybiyay buy pangaral
mu. Daygên muy mani intipan
ku amên miligtas ka buy mani
mallêngê kamu.

5

Ya panggalang sa balang gisa

1 Ya liyaki ya tuwa kamu, agana
muya pagsabyanan mangasakit,
nun a pakisabyan muyan naayup-
up kaparisun pamakisabi mu sa
bapa mu. Ya mani bayun anak
ka lawyaki, ituwad mu silan patêl
mu. 2 Ya mani tuway babayi,
galangên mu sila kaparisun pang-
galang mu sa indu mu. Buy
ya mani bayun anak ka babayi,
agana mu idawak ka isip mu kalla
nun a ituwad mu silan patêl mu.

Ya mani tipan tungkul sa mani nabal-uy babayi

3 Ya mani nabal-uy babayi
baysên na ayin nan kamag-
anak ka manaysay kalla, sawpan
yu sila buy galangên. 4 Nuwa
nu dilag nabal-uy nag-anak o
apu, silay sêpat manaysay kana.
Sêpat lan matandan na abiin na
pinakamaulagay sêpat lan daygên
bilang manampalataya kan Bapan
Namalyari. Sa pakapakun baydu,
maablasan lay dinyag mangatwa
la kalla. Abiin na kapapaidu kan
Bapan Namalyari. 5 Ya nabal-uy
ayin nan taganan manaysay kana,
kay si Bapan Namalyari tanay
pagtiwalan na. Allu buy yabi yan
manalangin buy manyawad yan
sawup kana. 6 Nuwa ya nabal-
uy pawan kay sarilin kalabayan
nay pansunulun na, nati yina
sa pangêlêw Bapan Namalyari
agyan nabyay yapun. 7 Kabay
iaral muy mani tipan na ati
sa mani mapatêl baysên amên
ayin masabin nadawak laban
kalla. 8 Nu sisabêt man na
asê kalabay manaysay sa mani
kamag-anak na, luyang nga sa
sarili nan pamilya, pinagbukutan
naynay panampalataya na kan
Jesus. Sa pakapakun baydu, mas
makasalanan yapun sa mani asê
manampalataya.
9 Amêsên, ya iawyun mu sa
listaan mani nabal-uy babayi
ya sawpan yu, kay abitu silay
anêmmapuy tawun na idad patag-
ay buy abitu silay nagin tapat sa
asawa la.* 10 Sêpat pikatandan
silan mani tawu gawan sa
mangangêd da diyag la, kaparisun

* **5:9** 5:9 Buy si gisay labay pun êt sabin, mimisan yan nag-asawa sa buun biyay na.

mangêd da pamaragul la sa mani
anak la, pawan mapananggap
sa kaparisu, buy maglingkud
sila sa mani kaparisu lan pinilin
Bapan Namalyarin kay kana.
Sêpat sila êt mapanawup sa mani
mangaylangan, buy pawa silan
manyag mangêd.

11 Nuwa agana mu iawyun sa
listaan mani nabal-uy anak pun,
gawan nu a la mabênbênan na
matanam lawini la, manguman
silan mag-asawa. Sa paka-
pakun baydu, mapaulayan lay
paglingkud la sa Panginuun
Jesu Cristu. 12 Nu malyari ya
abiin, mangasalanan sila gawan
binukutan lay nunan pangaku
la ya maglingkud sa Panginuun
Jesus. 13 Kabay agana mu
sila iawyun sa mani nabal-
uy pansawpan yu gawan kay
makatanda silan tumamad buy
kay manayang ta silan panawun
sa pamaku la sa binalibalin
magkuwentun ayin kapukatan,
mapakyalam sa biyay kaatag,
buy magsabin asê sêpat sabin.
14 Kabay para kangku, mangêd
pun na mag-asawan manguman
na mani nabal-uy anak pun amên
makaanak sila buy lingunun lay
sarili lan pamilya. Sa pakapakun
baydu, ayin masabin nadawak
ka mani manalangsang kantamu.
15 Pansabin kuy ati gawan dilag
dakun umnuy nabal-uy babayi ya
nagpabukut ta sa panampalataya
la buy amêsên manunul lana kan
Satanas.

16 Nuwa nu dilag babayi ya
manampalataya kan Bapan Na-
malyari buy dilag yan kamag-
anak ka nabal-uy tuway na, kay
sêpat ta siya tay manaysay sa
nabal-u. Sa pakapakun baydu,
asê mabayatan na mani manam-
palatayay miaawyun sa panaysay
kana, nun a ya sawpan la, kay
abitu sila tanay nabal-uy idi sa
listaan na ayin nan taganan man-
awup kalla.

*Ya mani tipan tungkul sa ma-
munun mani manampalataya*

17 Tungkul la êt taman sa ma-
munun mani manampalataya kan
Bapan Namalyari, nu mangêd
da paglingkud la, sêpat silan
galangên buy biyan silan nukad
da sawup sa mani kaylangan la,
luyang ngay mani masipêg ma-
nuru buy mangaral Sabin Bapan
Namalyari. 18 Tagawan idi sa
Kasulatan,

"Kaban manara ya baka, gana mu
sêl-an na bêbêy na"† amên
makaêkan ya.

Buy sinabi pun êt,

"Sêpat biyan upay mani mag-
ubra."‡

19 Gana mu paniwalan na man-
angkan sa gisay mamunu sa
mani manampalataya nu ayin
magpapêtêg ga luwa o tatluy
nakakit. 20 Buy tungkul laman
sa tawuy mangasalanan buy a na
labay pagbukutan na kasalanan
na, sabyanan muya sa arapan ka-
ganawan manampalataya amên
malimun makitbus kanay kaatag.

21 Timoteo, sa pangêlêw Bapan
Namalyari buy kan Cristu Jesus
buy sa pangêlêw mani ang-el ya
pinili na, pan-iutus ku kamuy
sunulun muy mani tipan na abiin
un ayin pampilinin buy agana ka
mangampi agyan kansabêt.

22 Sa pamili mun mamunu sa
mani manampalataya, agana ka
patutulsub buy agana ka êt patu-
tulsub mamipaluntun gamêt mu
kana amên biyan yan karap-
atan mamunu. Ta nu dilag yan
kasalanan, dat midamay ka sa
kasalanan na. Pagpilitan mun
pawan malinis ya pangatawu mu.

† **5:18** 5:18 Deuteronomio 25:4. ‡ **5:18** 5:18 Lucas 10:7.

23-25 Kabay agana ka patutul-
sub sa pamili mun mamunu sa
mani manampalataya, gawan di-
lag mani tawuy mabuyutan pun
bayu miwagaw wa kasalanan la.
Nuwa ya kasalanan kaatag, ni-
wagaw wapun agyan a sila pun
naiarap sa pallitisan. Para êt
taman baydu, dilag mangangêd
da diyag ga tambêng matandan.
Buy ya kaatag êt taman, agyan
asê matandan amêsên, nuwa lanu
matandan.
Timoteo, nabalitan ku awêd
da magkasumakit ta banaw mu.
Kabay alwan kay lanêm ma
inêmên mu nun a minêm ka êt
pêrad alak,§ ta makapwas ya
abiin sa sakit banaw mu buy sa
kaatag pun mangatanam mu.

6

Mani tipan tungkul sa mani ipus

1 Ya mani ipus ya manam-
palataya, sêpat pêtêg ga pang-
galang la sa amung la amên ayin
masabi ya mani tawu laban kan
Bapan Namalyari buy sa pan-
iaral tamu. 2 Buy nu manam-
palataya êt ta amung la, agana
la sabin sa sarili lay, “Ayin balin
agyan a ku galangên na amung
ku, unuwa mipatêl kay sa panam-
palataya.” Alwan parabaydu!
Nun a sepat papakangêdên la
pun na paglingkud la tagawan
na magnabang sa paglingkud la,
kaparisu lan manampalataya ya
pangkaidwan êt Bapan Namal-
yari.

Ya mani asê ustuy aral buy ya pangidu sa pera

Kabay ya mani tipan na abiin,
iaral mu sa mani mapatêl tamu
baysên buy sagyatên mu silan
manunul. 3 Nu dilag mangaral
kaatag aral la asê kaparisun ustuy
aral la impatandan Panginuun
tamun Jesu Cristu buy ya pan-
iaral tamu tungkul sa panunul sa
kalabayan Bapan Namalyari, 4 kay
mapamadayêw sila pakan ayin
silan tanda. Paran sakit lay nay
pamilusupu buy pamikisubakan
tungkul sa labay sabin mani sabi.
Buy ya tagêy abiin, pamisusub-
akan mani tawu, pamikakasêm,
pamitutubag, panangkan, buy
pagsabin nadawak laban sa
kaparisu la. 5 Ayin silan
tunggên sa pamisusubakan!
Parabaysên na ugalin mani tawuy
natukawkaw wa isip buy a la
tanday kapêtêgan. Indap la nu
manunul sila sa kalabayan Bapan
Namalyari, magin mabandi sila.

6 Nuwa ya tawuy manunul sa
kalabayan Bapan Namalyari buy
nukad dana kana nu sabêt man
na idi kana, pêtêg ga mabandi
ya sa pangêlêw Bapan Namal-
yari. Buy sa parabaydu, mas
mangêd pun na kabilyan na sa
mabandi ya tawu. 7 Tagawan in-
anak kitamun kaganawan baydi
sa babun luta un ayin gintan
buy mati kitamu êt ayin gêtan.
8 Kabay nu dilag kitamun maêkan
buy maiyaming, sêpat kitami-
nan matula. 9 Nuwa ya mani
tawuy maglabay bumandi, man-
gakwa silayna sa paratay Satanas,
gawan mangatuksu silayna sa
nadawak ka kalabayan lay ayin
kapukatan. Abiin na manira sa
pangatawu la buy mantan kalla
sa ayin katganan na kaparusan.
10 Tagawan ya pangidu sa pera
sabay ya pangubatan kaganawan
kadawakan. Dilag mani tawuy
subray paglabay la sa pera buy
nagpabukut sa panampalataya la.
Buy gawan sa parabaysên, pawa
silan makadanas kalungkutan.

Ya mani tawlin tipan Pablo kan

§ **5:23-25** 5:23-25 Ya alak ka pantukuyun di, diyag sa sabên ubas, asê kaparisun alak amêsên ya matapang buy mamakalasing.

Timoteo

11 Nuwa sikay Timoteo, bi-
lang maglingkud kan Bapan Na-
malyari, lisyan muy kaganawan
nadawak ka abiin. Pagpilitan
mun bumyay matinêk buy ma-
nunul ka sa kalabayan Bapan
Namalyari un dilag napas-êy ya
panampalataya kan Jesu Cristu.
Pagpilitan mu êt mapangidu ka,
mapamibabata buy mapallunus
sa kaparisu mu. 12 Daygên muy
kaganawan agyu mu sa pami-
tanggul mun panampalataya mu.
Sa pakapakun baydu, biyan kan
biyay ya ayin katganan,* tagawan
binêg kan Bapan Namalyari para
sa biyay ya abiin, sabitun im-
patanda muy panampalataya mu
kan Jesu Cristu sa arapan malakêy
tawu.

13 Amêsên, sa pangêlêw
Bapan Namalyari ya mam-in
biyay sa kaganawan buy sa
pangêlêw Cristu Jesus ya nagsabin
kapêtêgan sabitun in-arap ya kan
Gobernador Poncio Pilato, ati ya
pan-itipan ku kamu. 14 Sunulun
mun mangêd da intipan kamu
amên ayin masabi laban kamu.
Daygên muy abiin angga sa mag-
udung nga Panginuun tamun Jesu
Cristu baydi sa babun luta buy
makit yan kaganawan. 15 Malyari
ya abiin sa alluy intakdan dakilan
Bapan Namalyari. Si Bapan
Namalyari ya gigisay Ari ya
Makapangyarian sa kaganawan.
Panginuun yan kaganawan ma-
munu buy sabay siya êt ta Ari
un kaganawan mag-ari.† 16 Kay
siyay ayin kamatyan buy idi ya
sa sawang nga mamakasilêw wa
asê mapagdanyan agyan sisabêt.
Ayin tawuy nakakit kana buy
a ya malyarin makitan agyan
sisabêt man. Kanay kaganawan
karangalan buy ayin katganan na
kapangyarian. Awuy Panginuun!

17 Tungkul la êt sa mani
mabandi baydi sa babun luta,
sabin mu kallay agana sila
mapagmatag-ay buy agana sila
umasa sa pibandiyan la ya asê
mapêng, nun a magtiwala sila
kan Bapan Namalyari ya mam-
i kantamun kaganawan ikatula
tamu. 18 Sêpat silan pawan
manyag mangêd buy abiin na
pibandiyan la. Pawa silan nakal-
an mam-i. 19 Nu sunulun lay
mani utus ya abiin, makatipun
silan pibandiyan sa langit ya
maiparisu lanu sa napas-êy ya
pundasyun. Sa parabaydu, pilmin
madanasan lay pêtêg ga biyay ya
ayin katganan.

20 Timoteo, pakapalanên muy
mani aral la intiwala kamu.
Lisyan muy pamisasabi ya asê
kapapaidu kan Bapan Namalyari
buy pamisusubakan tungkul sa
pansabin kaatag ga kabiyasnan
pakan alwan pêtêg. 21 Dilag
magsabin idi yana kallay abiin na
kabiyasnan buy gawan baysên,
nalitêp silayna sa panampalataya
kan Jesu Cristu.

Kakaidwan kun Timoteo, labay
kuy manugêl kamuy kangêdan
Bapan Namalyari.

* **6:12** 6:12 Malyarin paradi êt ta labay sabin: Buy papakatalanên muy biyay ya ayin katganan na idi kamu. † **6:15** 6:15 Sa Griego, siyay Ari un mani ari buy Panginuun un mani panginuun.

Ya Ikalwan Sulat Pablo kan TIMOTEO

1 Siku si Pablo ya apostul Cristu
Jesus ayun sa kalabayan Bapan
Namalyari. In-utus sakun Ba-
pan Namalyari amên ipatanday
tungkul sa biyay ya impangaku
nay matanggap tamu sa kapamila-
tan pamikibêtêk tamu kan Cristu
Jesus.
2 Kakaidwan kun Timoteo ya
anak ku sa panampalataya, labay
kuy manugêl kamuy kangêdan,
lunus, buy kapatêtbêkan na ubat
kan Bapan Namalyari buy kan
Jesu Cristu ya Panginuun tamu.

*Pinapas-êy Pabloy nakêm Tim-
oteo*

3 Timoteo, magpasalamat
taku kan Bapan Namalyari ya
paglingkuran kun dilag malinis
ya nakêm, kaparisun paglingkud
kanan mani ninunu ku. Mag-
pasalamat taku kana balang
maganaka kata sa panalangin
allu buy yabi. 4 Magaganaka
ku pun na pantulun luwa mu
sabitun namita ku. Kabay
nasabêksabêk kakun mapikakit
kitan manguman amên magin
lubus ya tula ku. 5 Maganaka ku
êt ta tapat mun panampalataya
kaparisun apu mun bakêt ya
si Loida buy ya indu mun si
Eunice ya nunan nanampalataya
kan Jesus. Buy napilmi yaku
ya angga amêsên, tapat pun êt
ta panampalataya mu. 6 Kabay
pan-ipaganaka ku kamuy luyang
ka pun magin masipêg sa
panggamit mun kaagyuwan na
indin Bapan Namalyari kamu
sabitun impaluntu ku kamuy
gamêt ku buy nanalangin naku
para kamu. 7 Gamitin muy
abiin na kaagyuwan mu, tagawan
na Ispiritun Bapan Namalyari
ya indin kantamu, asê mam-
in limu kantamu nun a mam-i
yan kapangyarian, pangidu, buy
pamênbên sa sarili.
8 Kabay agana ka madêng-êyan
magpapêtêg tungkul sa Pangin-
uun tamun Jesu Cristu, buy agana
muku ikadêng-êy agyan naka-
sukul laku gawan sa paglingkud
ku kana. Nun a sa sawup kapang-
yarian Bapan Namalyari, piba-
batan muy kasakitan na man-
gadanasan tamu gawan sa pan-
garal tamun Mangêd da Balita.
9 Inligtas buy binêg kitamun
Bapan Namalyari amên magin
kana, alwan gawan sa mani
diyag tamu, nun a gawan sa kal-
abayan buy kangêdan na. Bayu
pun dinyag Bapan Namalyari ya
babun luta, impalanu nayna ya
idin na kantamuy kangêdan na sa
kapamilatan Cristu Jesus. 10 Buy
amêsên, impakit naynay abiin na
kangêdan na sabitun inlumatêng
si Jesu Cristu ya Mamiligtas kan-
tamu. Sinambut nay kapang-
yarian kamatyan buy impatanda
na kantamuy biyay ya ayin kat-
ganan sa kapamilatan Mangêd
da Balita. 11 Pinili yakun Ba-
pan Namalyarin magin mangaral,
apostul buy manurun Mangêd da
Balita. 12 Buy abiin na sangkan
kabay makadanas sakun kasak-
itan baydi sa sukulan. Nuwa
paraman baydu, a ku ikadêng-
êy ya pangasukul ku, tagawan
kilala ku si Jesu Cristu ya panam-
palatayanan ku. Buy napilmi
yakun pakapalanên Cristuy inti-
wala* ku kana angga sa allun pag-
udung na.
13 Timoteo, ya kapêtêgan na
natandan mu kangku, sabay ya
sunulun mu sa pangaral mu. Buy
kaban mangaral ka, sêpat mun

* **1:12** 1:12 Malyarin paradi ya labay sabin. Pakapalanên Cristuy intiwala na kangku.

isunduy panampalataya mu buy
ya pangidu mu sa kaparisu mu
gawan sa pamikibêtêk mu kan
Cristu Jesus. 14 Sa sawup Ispiri-
tun Bapan Namalyari ya manugêl
kantamu, pakapalanên muy ustuy
aral la intiwala kamu amên asê
maawyunan nadawak ka aral.
15 Tanda muy inlakwanan
nakun kaganawan mapatêl tamu
baydu sa prubinsyan Asia,
kaawyun lan Figelo buy si
Hermogenes. 16-17 Nuwa labay
kuy kalunusan Bapan Namalyari
si Onesiforo buy ya pamilya
na. Ta sên inlumatêng ya baydi
sa Roma, a ya tinunggên sa
pangkap kangku angga sa nakitan
naku. Pawa nan pinas-êy ya
nakêm ku buy a naku ingkadêng-
êy agyan gisa kun nakasukul.
18 Buy tanda mu êt nu parasaantu
nakun sinawpan agyan sabitun
idi yaku pun sa Efeso. Labay
kuy kalunusan yan Panginuun sa
Allun Pangukum na.

2

Ya pamibabatan mangêd da alipên Bapan Namalyari

1 Kabay sikay Timoteo, bilang
anak ku sa panampalataya,
magpakapas-êy ka sa sawup
Cristu Jesus. 2 Ya mani aral la
nalêngê mu kangku sa arapan
malakêy nakalêngê, sabay ya
itiwala mu sa mani tawuy tapat
buy dilag kaagyuwan na manuru
sa kaatag.
3 Mibabata ka sa mani kasakitan
na mangadanasan tamu gawan sa
panampalataya tamu kan Cristu
Jesus. Mibabata ka kaparisun
gisay sundalus ya mapagtiwalan
sa tungkulan na. 4 Ta ya gisay
sundalus, a ya makiawyun sa
mani pandaygên alwan sundalus
gawan labay nan matulay ma-
munu kana. 5 Para êt baydu,
sêpat magin kaparisu kan gisay
mangapal. Asê makatanggap
gantimpalay gisay mangapal nu
a ya manunul sa patakaran pan-
gapal. 6 Sêpat ka êt kaparisun
manggitnay masipêg. Ya mang-
gitna sabay ya munan magnabang
sa pamupul na. 7 Papakaisipin
muy pansabin ku kamu buy
ipaintindin Bapan Namalyari ka-
muy abiin na kaganawan.
8 Ganakên mu si Jesu Cristu
ya ubat sa layin Arin David.
Pinabyay yan manguman Ba-
pan Namalyari buy abiin na
Mangêd da Balitay pan-iaral
ku. 9 Buy gawan sa pangaral
ku, pinasakitan naku angga sa
intanikala laku kaparisun gisay
tawuy mapanyag kadawakan.
Nuwa paraman baydu, ya Sabin
Bapan Namalyari, asê malyarin
itanikala! 10 Kabay mibabata ku
sa kaganawan kasakitan para sa
ikakangêd mani pinilin Bapan
Namalyari amên miligtas sila êt
gawan sa pamikibêtêk la kan
Jesu Cristu, buy matanggap lay
mangêd da biyay ya ayin kat-
ganan sa lukup Bapan Namalyari.
11 Pêtêg ga pansabin tungkul kan
Jesus,
Nu nati kitamun kaawyun na,
mabyay kitamun kaawyun na.
12 Nu mibabata kitamun kaparisu
na,
mag-ari kitamu êt kaawyun na.
Nu sabin tamuy a tamu ya kilala,
sabin na êt ta a na kitamu kilala.
13 Nu a kitamu man tapat,
manugêl yan tapat,
gawan a na maipuglaw wa sarili
na.

Ya tapat ta alipên Bapan Namalyari

14 Timoteo, ya mani kapêtêgan
na abiin, pawa mun ipaganaka
sa mani mapatêl tamu baysên.
Buy sa lagyun Bapan Namalyari,
sabin mu kallay agana sila mak-
isubakan tungkul sa labay sabin

mani sabi. Gawan ayin ka-
pukatan na abiin, nun a mi-
pakadawak ya mani mallêngê.
15 Pagpilitan mun magin kapa-
paidu sa pangêlêw Bapan Namal-
yari buy pawan ustuy pangaral
mun kapêtêgan, kaparisun gisay
mag-ubra ya a na ikadêng-êy ya
pandaygên na. 16 Lisyan muy
ayin kapukatan na pamisasabi ya
asê kapapaidu kan Bapan Na-
malyari, tagawan na mani tawuy
manyag parabaysên, luyang ngan
mipakarayuy nakêm la kan Bapan
Namalyari. 17 Ya mani asê ustuy
pan-iaral la, tambêng miwagaw
sa magmikakanayun na lugal, ka-
parisun kanser ya mangkumalat
sa buun lawini. Kaawyun sa mani
tawun abiin silan Himeneo buy
si Fileto. 18 Nagpakarayu silayna
sa kapêtêgan gawan pansabin lay
nayari yay panguman pamabyay
Bapan Namalyari sa mani nati. Sa
pangaral lan parabaysên, pang-
gulun lay panampalatayan kaatag
kan Cristu. 19 Paraman baydu,
ya pêtêg ga aral la ubat kan Ba-
pan Namalyari, manugêl napas-
êy kaparisun napas-êy ya pun-
dasyun ya asê taganan maêyêg
buy dilag nakasulat baysên, “Tan-
dan Bapan Namalyari nu sisabêt
ta taganan kana.” Buy nakasu-
lat êt ta, “Ya tawuy magsabin
nakibêtêk ya sa Panginuun, sêpat
yan magpakarayu sa kaganawan
kadawakan.”*

20 Amêsên, sa gisay maragul
la bali, dilag magmikakalasi
ya kasangkapan. Dilag mani
kasangkapan na diyag sa gintu
o pilak, buy dilag êt diyag sa kayu
o pila. Ya mani kasangkapan
ya diyag sa gintu buy pilak,
nakapapawa amên kay gamitin
sa maulagay kalutu. Ya mani
kasangkapan na diyag sa kayu
buy pila, sabay ya panggamitin
sa inallu-allu. 21 Para êt baydu
sa mani tawu. Ya tawuy nag-
pakarayu sa nadawak, maiparisu
ya sa kasangkapan na inlinis sana
buy impapawa amên gamitin sa
maulagay kalutu. Gawan malinis
ya nakêm na, nakal-an nana kan
Bapan Namalyari buy pawan
nakalêan sa panyag kaganawan
mangangêd da diyag.

22 Kabay sikay Timoteo, agana
mu daygên na nadawak ka kal-
abayan lawinin mani bayuntawu.
Pagpilitan mun pawan bumyay
matinêk, tapat, mapangidu, buy
mangêd da pamikiawyun mu
sa kaparisu mu. Bumyay kan
parabaysên, kaawyun na mani
tawuy mamêg sa Panginuun un
dilag malinis ya bêkê. 23 Lisyan
muy ayin kapukatan na pamisas-
abi ya kay kapaglukwan, tagawan
tanda minay kapisadsaran abiin,
kay pamisusubakan. 24 Bilang
mani alipên Bapan Namalyari, a
kitamu sêpat makilangkab agyan
kansabêt, nun a sêpat kitamun
magin maganaka sa kaganawan,
mapamibabata, buy katandan
mangaral. 25 Buy nu dilag man-
alangsang kantamu, kaylangan
naayup-up kitamun magsabi kalla
amên maitinêk sila. Biyan ta dayi
silan Bapan Namalyarin panawun
amên magsisi buy mapukatan
lay kapêtêgan. 26 Sa parabaydu,
masawangan na isip la buy
mibus sila sa paratay Satanas ya
nandakêp kalla amên daygên lay
kalabayan na.

3

Ya malyari sa mani tawlin allu

1 Timoteo, tandanên muy
ati. Sa mani tawlin allu
bayu mag-udung si Jesus, dilag
lumatêng nga sadyay kasakitan.
2 Magin makasarili ya mani
tawu, lupan pera, mapamadayêw,

* **2:19** 2:19 Mani Bilang 16:5.

mapagmatag-ay, mapamustak,
mapallumaban sa mangatwa la,
asê katandan magpasalamat, buy
ayin galang kan Bapan Namalyari.
3 Ayin silan pangidu, a sila kal-
abay makikasundu sa mani kapati
la, maniran kaparisu, asê katan-
dan mamênbên sa sarili, matubag
buy mapanubag sa dakun sabêt
man na mangêd. 4 Alwan kay
abiin, mani mapamisupakat sila,
patulsubtulsub sila, mapagmatag-
ay, ayin silan pangidu kan Bapan
Namalyari, nun a mas maulaga
pun kallay kalabayan lawini la.
5 Mapagtalingkayu silan manam-
palataya kan Bapan Namalyari
pakan asê makit sa biyay lay
kapangyarian panampalataya
la. Lisyan muy mani tawuy
parabaysên! 6 Dilag dakun
umnu sa mani kaawyun lay
manyag paralan amên makasun
sa balin mani babayi buy mailitêp
lay mani babayi ya maynay
nakêm. Ya mani babayin
abiin, tambêng silan maigtan
nadawak ka kalabayan lawini
la buy ipus silaynan kasalanan
la. 7 Pawa silan mallêngê sa
magmikakanayun na aral, nuwa
a la mapukatan na kapêtêgan
kanuman. 8 Ya mani lawyaki
ya mapamilitêp sa mani babayin
abiin, nadawak ka pangisip la
buy alwan pêtêg ga pansabin lay
panampalataya la. Manalangsang
sila sa mani mangaral kapêtêgan
kaparisun panalangsang lan
Jannes buy si Jambres kan Moises
sabitun nuna. 9 Nuwa a la
maisunduy pandaygên la tagawan
tambêng matandan kaganawan
tawuy kapaglukwan la kaparisun
nalyari kallan Jannes buy si
Jambres.

Ya mani tawlin tipan Pablo kan Timoteo

10 Nuwa sikay Timoteo, tanda
minay kaganawan inturu ku,
ya pamibiyaybiyay ku buy
ya labay kun daygên kaban
nabyay yaku pun. Nakitan muy
panampalataya ku kan Bapan
Namalyari, ya pamibabata buy
pangidu ku sa kaparisu tamu,
buy ya pamibabata ku sa mani
kasakitan. 11 Tanda mu êt ta
tungkul sa mani pangusig buy
kasakitan na nadanasan ku sa
Antioquia, Iconio, buy sa Listra.
Taganan masakit ta dinyag la
kangku! Nuwa inligtas sakun
Panginuun sa kaganawan abiin.
12 Taganan pêtêg ga kaganawan
kalabay bumyay matinêk bilang
mani manunul kan Cristu Jesus,
makadanas silan pamisakit.
13 Buy ya mani nadawak buy mani
mapamilitêp, luyang silaynan
mipakadawak gawan kaban
mamilitêp sila sa kaatag, militêp
sila êt. 14 Nuwa sika, isundu muy
mani natandan buy pinaniwalan
mu, tagawan kilala mu nu sisabêt
ta nanuru kamu. 15 Ubat pun
sabitun anak ka, tanda minay
Banal la Kasulatan na mam-i
kantamun kabiyasnan tungkul
sa kaligtasan. Miligtas kitamu
sa kaparusan kasalanan kay
sa kapamilatan panampalataya
tamu kan Cristu Jesus. 16 Ya
kaganawan Kasulatan Bapan Na-
malyari, insulat sa kapamilatan
kapangyarian Bapan Namalyari
buy mapagnabang sa panurun
kapêtêgan, pagsabyanan na
tawuy manyag asê ustu, pamitutu,
buy pamisanay sa matinêk ka
pamibiyay biyay 17 amên ya
tawuy maglingkud kan Bapan
Namalyari, pawa yan nakal-an sa
panyag kaganawan mangangêd.

4

1 Timoteo, tanda muy sa pag-
udung Jesu Cristu sa babun luta,
mangukum ya sa mani nabyay
buy sa mani nati, buy mag-ari
ya sa kaganawan tawu. Kabay

sa pangêlêw Bapan Namalyari
buy kan Cristu Jesus, pan-itipan
ku kamuy 2 magin nakal-an kan
mangaral Sabin Bapan Namalyari,
sabêt man na uras. Sabyanan
muy mani tawu ya asê ustuy diyag
la buy pangaralan mu sila amên
magsisi. Papas-êyên muy nakêm
buy panampalataya la. Sa pa-
nuru mu kalla, mapamibabata ka
kalla. 3 Tagawan lumatêng nga al-
luy asina kalabay mallêngêy mani
tawu sa pêtêg ga aral, nun a
kay sarilin kalabayan la tanay
sunulun la. Kabay mangkap sila
tanan kaatag mani manuru ya
mamiturun labay lan lêng-ên. 4 A
layna labay lêng-ên na kapêtêgan
nun a ya labay lan lêng-ên, abituy
kay diyagdiyag tawu.

5 Nuwa sika, agyan sabêt ta
malyari, magin mapamênbên ka
sa sarili mu. Pibabatan muy ka-
ganawan kasakitan na lumatêng
kamu. Isundu muy pangaral
mun Mangêd da Balita tungkul
kan Jesus, buy daygên muy ka-
ganawan pan-ipadyag Bapan Na-
malyari kamu bilang lingkud na.
6 Ya biyay ku maiparisu sa an-
dug ga pan-idin kan Bapan Na-
malyari, tagawan marani yakinan
mati. 7 Maiparisu waku êt sa gisay
mamwayu ya makilaban angga
sa kayaryan. Ya labay sabin,
dinyag kuy kaganawan agyu ku
sa paglingkud ku kan Bapan Na-
malyari buy a ku tinalibatukan na
panampalataya ku kana. Nayari
kuy kaganawan impadyag Bapan
Namalyari kangku. 8 Kabay di-
lag gantimpalay* in-il-an si Bapan
Namalyari para kangku gawan
naakit nay matinêk ka pamibiyay-
biyay ku. Ya gantimpalan abiin,
idin kangkun Jesu Cristu ya mat-
inêk ka ukum, sa allun pan-
gukum na sa kaganawan tawu.
Buy alwan kay sikuy biyan nan
gantimpala, nun a ya kaganawan
nasabêk sa pag-udung na.

Mani sarilin tipan Pablo kan Timoteo

9 Timoteo, pagpilitan mun
tambêng kan makalaku baydi
kangku, 10 tagawan inlakwanan
nakinan Demas buy naku ya sa
Tesalonica gawan mas kinaidwan
nay mani bagay baydi sa babun
luta kaysa panampalataya na kan
Jesu Cristu. Si Cresente, naku ya
êt sa Galacia, buy si Titoy naman
sa Dalmacia. 11 Kay si Lucas
ya kaawyun ku baydi. Kabay
nu maku ka baydi, pakilaku mu
si Marcos, gawan maragul la
maisawup na sa pandaygên ku.
12 Si Tiquicoy naman, impalaku
kuya sa Efeso. 13 Sa pamaku mu
baydi, gêtan muy paglatêp ku
ya imbalag ku kan Carpo baydu
sa Troas. Makisabi yakun gêtan
mu êt ta mani kasulatan kuy
nakatilitil, luyang ngay abituy
diyag sa balat ayup.

14 Si Alejandro ya maman-
day tangsu, nadawakdawak ka
dinyag na kangku. Ya Pang-
inuun tanay baalan mamarusa
kana. 15 Timoteo, mangillag
ka êt kana, gawan masipit nan
pansalangsangên na mani pan-
iaral tamu.

16-17 Sa nunan pallitis kangku,
ayin tan nandamay buy nag-
papêtêg kangku. Paraman baydu,
patawarên ta dayi silan Bapan
Namalyari. Agyan pinaulayan
laku, a ku pinaulayan Panginuun.
Pinapas-êy nay nakêm ku amên
lubus kun maipangaral la Mangêd
da Balita amên malêngên mani
alwan Judio. Pêtêg baynan inlig-
tas sakun Panginuun sa napilmi
ya kamatyan!† 18 Buy napilmi
yakun iligtas naku sa kaganawan

* **4:8** 4:8 Sa Griego, kuronan katinêkan.

† **4:16-17** 4:16-17 Sa Griego, “Inligtas sakun Bapan Namalyari ubat sa bêbêy mani lewun.”

kadawakan angga sa allun gêtan
naku sa kaarian na sa langit.
Ulimênên na Bapan Namalyari
kanuman! Awuy Panginuun!

Mani pangumusta

19 Timoteo, sabin mu kallan
Priscila buy kan Aquila buy sa
pamilyan Onesiforo, ya nagpa-
pakun silayna. 20 Si Erasto, nag-
palakwan ya sa Corinto, buy in-
lakwanan ku si Trofimo sa Mileto
gawan sinakit ya. 21 Pagpilitan
mun milatêng baydi bayu pun
lumatêng nga buwan nalêpêt.
Buy nagpapakun kayna awêd,
sabin lan Eubulo, Pudente, Lino,
Claudia buy kaganawan mapatêl
baydi.

22 Timoteo, labay kuy pawa kan
awyunan Ispiritun Panginuun,
buy biyan nakaw kaganawan
kangêdan na.

Ya Sulat Pablo kan TITO

1 Siku si Pablo ya alipên
Bapan Namalyari buy apostul
Jesu Cristu. In-utus sakun
Bapan Namalyari amên papas-
êyên na panampalatayan mani
pinili na buy ipaintindi kallay
kapêtêgan tungkul sa panunul
sa kalabayan Bapan Namal-
yari. 2 Ya panampalataya buy
pangintindi sabay ya mam-in
kapilmiyan kalla sa biyay ya
ayin katganan. Bayu pun dinyag
Bapan Namalyari ya babun luta,
impangaku naynay biyay ya ayin
katganan buy a ya maglaram
kanuman. 3 Buy amêsên,
inlumatêng ngay panawun na
intakda na amên ipatanday
mangêd da balita tungkul sa biyay
ya ayin katganan. Ya mangêd
da balitan ati, intiwala kangkun
Bapan Namalyari ya Mamiligtas
kantamu buy pan-iaral kuy abiin
ayun sa utus na.

4 Nanulat taku kamuy kakaid-
wan kun Tito ya pan-ituwad kun
pêtêg kun anak sa gigisay panam-
palataya.

Labay kuy manugêl kamuy
kangêdan buy kapatêtbêkan na
ubat kan Bapan Namalyari buy
kan Jesu Cristu ya Mamiligtas
kantamu.

Ya mani sêpat daygên Tito sa Creta

5 Kabay imbalag kata baysên
sa Creta amên pakapalanên
muy mani bagay ya asê pun
naipakapala buy mamili kan
mani mamunu sa mani manam-
palatayay miaawyun sa balang lu-
gal, kaparisun mana kun intipan
kamu. 6 Ya pilinin mun mamunu,
abitu silay mani lawyaki ya
ayin makitan na nadawak sa
pangatawu la buy kaylangan
gigisay asawa la. Kaylangan
manampalataya êt kan Bapan
Namalyari ya maanak la, buy ayin
makapagsabin magulu o nakdêy
ya ulun maanak la. 7 Ya ma-
munu sa mani manampalatayay
miaawyun, bilang pinitiwalan
Bapan Namalyari, kaylangan ayin
makitan na nadawak sa pan-
gatawu la. Kabay sêpat yan asê
mapamadayêw, asê mapanubag,
asê maglasing, asê mapamasakit
buy asê lupan pera. 8 Nun a pawa
yan mapananggap sa kaparisu na,
mapangidu sa panyag kangêdan,
mapamênbên sarili na, matinêk,
malinis ya pamibiyaybiyay buy
katandan mangisip nu sabêt ta
mangêd nan daygên. 9 Kaylangan
itanêm na sa bêkê nay pêtêg
ga aral la natandan na amên
maituru nay ati sa kaatag buy
maipakit nay kamalyan mani
manalangsang sa aral la abiin.
10 Tagawan malakêy tawu baysên
sa Creta ya asê manunul sa pêtêg
ga aral. Pan-ilitêp lay kaatag
sa kapamilatan pangaral lan
ayin kapukatan. Luyang ngay
mani Judioy mamipilit magpatuli
ya mani manampalataya kan
Jesus.* 11 Kaylangan mu silan
bênbênan sa pangaral la gawan
mamiaral silan mani bagay
ya asê sêpat iaral ya sabay
ya makagulun malakêy mipa-
pamilya. Pandaygên lay abiin
amên kay makakwa silan pera.
12 Mismun gisa sa mani propeta

* **1:10** 1:10 Sabitun panawun na abiin, dilag gan mani Judioy manampalataya kan Jesus nuwa pansunulun la pun êt ta Kautusan na impasulat kan Moises. Kabay pansabin lay si manampalatayay lawyaki, Judio man o asê, kaylangan magpatuli ayun sa Kautusan. Nuwa asê ustuy abiin ya pan-ituru la gawan miligtas ya mani tawu sa panampalataya la kan Jesus, alwan gawan sa panunul lan Kautusan.

lay nagsabin, “Ya mani taga Creta,
malaram, matamad, masimbaw
buy matubag sila kaparisun
mangatubag ga ayup.” 13 Pêtêg ga
sinabi na. Kabay masipit mu silan
sabyanan amên magin napas-êy
ya panampalataya la, 14 buy agana
layna lêng-ên na mani ayin pukat
ta kwentun mani Judio o ya mani
kautusan ya kay diyagdiyag mani
tawuy asê kalabay sa kapêtêgan.
15 Para sa tawuy malinis ya
pangisip, malinis say kaganawan
bagay. Nuwa para sa tawuy
madinat ta isip buy asê man-
ampalataya sa Panginuun, sa
pangêlêw na, madinat ta ka-
ganawan bagay. Ta ya nakêm
buy isip na, madinat buy a na
tanda nu sabêt ta mangêd buy
nadawak. 16 Pansabin lay kilala la
si Bapan Namalyari, nuwa sa ka-
pamilatan mani diyag la, asê man-
gaakit kallay pangkilalanên la si
Bapan Namalyari. Asê mangêd da
ugali la, buy a sila êt manunul kan
Bapan Namalyari, buy a la agyun
daygên na sabêt man na mangêd.

2

Ya mani ugali ya sêpat ituru sa mani tawu

1 Nuwa sikay Tito, ituru muy
nakaayun sa pêtêg ga aral.
2 Ya mangatway lawyaki,
turwanan mu silan makatandan
mamênbên sarili la buy mangisip
nu sabêt ta mangêd lan daygên.
Sêpat silan panggalangên mani
tawu, sêpat napas-êy ya panam-
palataya la, pêtêg ga pangidu
la, buy pibabatan lay mani
kasakitan.
3 Ya mangatway babayi, tur-
wanan mu êt silan bumyay ma-
linis bilang manampalataya kan
Bapan Namalyari. Agana sila
magsabin nadawak tungkul sa
kaatag, buy agana sila êt ma-
glasing, nun a magin manuru
silan kangêdan 4 amên matur-
wanan lay anak-anak pun na
babayi nu parasaantu lan idun
na asawa la buy maanak la
5 buy mamênbên sa sarili la.
Kaylangan turwanan sila êt nu
parasaantu silan bumyay malinis,
masipêg sa pamibalibali la, mag-
anaka buy magpasakup sa asawa
la. Kabay kaylangan parabaysên
na ugalin mani babayi ya man-
ampalataya amên ayin maka-
pagsabin nadawak sa Sabin Ba-
pan Namalyari ya pan-ituru tamu.
6 Para êt bayduy mani anak-
anak ka lawyaki, turwanan mu
silan mamênbên sa sarili la.
7 Buy sikay Tito, sêpat kan
pawan manyag kangêdan amên
magin mangêd kan alimbawa
kalla. Magin tapat ka buy
lubus ya nakêm mu sa panuru
mu. 8 Ipilmi mun pawan ustuy
pansabin mu buy ayin makit
ta nadawak. Sa parabaysên na
paralan, mipakadêng-êy ya mani
manalangsang kantamu gawan
ayin silan masabi ya nadawak
laban sa pangaral tamu.
9 Ya mani ipus, turwanan mu
silan mapanunul sa sabêt man
na utus amung la. Sêpat silan
mam-in tula sa amung la buy
agana sila pawan magdeklamu.
10 Sêpat silan agana mangwan
pibandiyan amung la, nun a ipakit
lay lubus silan mapagkatiwalan
amên sa kaganawan pandaygên
la, luyang la pun maipakit ta
kangêdan mani pan-iaral tamu
tungkul kan Bapan Namalyari ya
Mamiligtas kantamu.
11 Tagawan impakit tan Bapan
Namalyari ya kangêdan na sa
kaganawan tawu amên miligtas
sila. 12 Sa kapamilatan kangêdan
na, lakwanan taminay mani diyag
ga asê kapapaidu kan Bapan Na-
malyari buy ya kalabayan law-
ini tamu amên bumyay kitamun

matinêk sa babun luta un ma-
pamênbên sa sarili, buy mapa-
nunul sa kalabayan Bapan Na-
malyari. 13 Daygên tamuy ati
kaban mangêtêng kitamun dilag
kapilmiyan sa mamakasayay al-
lun pag-udung na. Sa allun abiin,
makit tamuy sawang pallumatêng
Jesu Cristu, ya dakilay Namalyari
buy Mamiligtas kantamu. 14 Indin
Jesu Cristuy biyay na amên at-
busun na kitamu sa kaganawan
kadawakan buy linisin na kitamu
sa kasalanan amên magin sar-
ilin mani tawu na ya nakal-an
manyag kangêdan.
15 Kabay abiin na mani ugali
ya ituru mu sa mani mapatêl
tamu baysên. Sagyatên mu
silan manunul buy sabyanan muy
mani manalangsang gawan dilag
kan karapatan daygên na abiin.
Kabay agana mu paulayên na dus-
takên kan sisabêt man.

3

*Ya ugalin mani tawuy manam-
palataya*

1 Ipaganaka mu sa mani man-
ampalatayay magpasakup sila
buy manunul sa mani manungku-
lan buy sa nipagkapangyarian.
Buy sêpat silan pawan nakal-
an manyag mangêd. 2 Sabin
mu kallay agana sila magsabin
nadawak laban kansabêt man
buy agana sila pawan misusub-
akan, nun a sêpat silan mag-
pakaganaka buy magpakayêpa sa
kaganawan. 3 Tagawan sabitun a
tamu pun kilala si Bapan Namal-
yari, ayin kitamun tanda tungkul
sa kapêtêgan buy a kitamu êt
mapanunul. Tambêng kitamun
naigtan sa kadawakan buy inipus
kitamun sarili tamun kalabayan
buy kaganawan pamikikanayun.
Pawa kitamun binumyay sa
kadawakan buy mikakasêm.
Dilag kitamun sakit nakêm sa
kaatag buy dilag sila êt sakit
nakêm kantamu. 4 Nuwa si
Bapan Namalyari ya Mamiligtas
tamu, impakit nay kangêdan buy
pangidu na kantamu 5 sabitun
inligtas na kitamu sa parusa
gawan sa mani kasalanan tamu.
Inligtas na kitamu alwan gawan
sa mangêd da dinyag tamu, nun
a gawan sa lunus na kantamu
buy sa kapamilatan Ispiritu nay
nallinis buy nam-i kantamun
bayuy biyay. 6 Buun nakêm indin
Bapan Namalyari ya Ispiritu na
kantamu sa kapamilatan Jesu
Cristu ya Mamiligtas kantamu.
7 Dinyag Bapan Namalyari ya
abitu amên maituwad na kitamun
matinêk gawan sa kangêdan na
buy amên mapagmana tamuy
biyay ya ayin katganan na pan-
êtêngên tamu.

8 Taganan mapagkatiwalan na
pansabin ku. Kabay labay kun
lubus mun ituruy mani bagay
ya abiin sa mani manampalataya
baysên kan Bapan Namalyari
amên magin masipêg sila sa pa-
nyag mangêd. Mangêd da mani
aral la ati buy dilag pakinabang sa
kaganawan tawu.

9 Nuwa lisyan muy pamisasabi
ya ayin pukat, ya pangusisa nu
sisabêt ta pipuunpuunan, buy ya
pamikisubakan tungkul sa Kautu-
san. Ya kaganawan abiin, ayin
pukat buy asê makasawup ka-
muyu. 10 Nu dilag tawu baysên
na manira sa pamiaawyun yu
gawan sa asê pêtêg ga aral la,
sabyanan muya. Nu katilwa
minan sinabyanan nuwa a ya-
pun êt mallêngê, agana muyna
pakiawyunan. 11 Tanda minay
makasalanan na tawun abiin buy
nagpakadayuy na sa kapêtêgan.
Ya nangadadawak ka dinyag na
sabay ya magpapêtêg ga sêpat
yan parusan.

Mani tawlin tipan

12 Tito, ipalaku ku baysên si
Artemas o si Tiquico. Nu sisabêt
man kallay lumatêng, pagpilitan
mun mapikakit kita sa Nicopolis.
Naisip kuy baydu waku pun ma-
malibas panawun nalêpêt. 13 Sa
pamita lan Zenas ya mallitis buy
si Apolos, daygên muy agyu mu
amên masawpan mu sila buy ip-
ilmi muy a sila magkulang sa
pangaylanganan la. 14 Ya mani
mapatêl tamu sa panampalataya
kan Jesus, turwanan mu silan
magsipêg mag-ubra para sa ik-
abyay la amên makasawup sila
sa mani mangaylangan. Ta nu
parabaysên na daygên la, dilag
nabang nga biyay la.
15 Nagpapakun kayna, sabin
kaganawan kaawyun ku baydi.
Buy sabin mu êt sa kaganawan
mapatêl tamuy manampalataya
baysên na mangidu kanyan ya
nagpapakun silayna.
Labay kuy manugêl kamuyun
kaganawan na kangêdan Bapan
Namalyari.

Ya Sulat Pablo kan FILEMON

1 Filemon nay, siku si Pabloy
nakasukul gawan sa pangaral ku
tungkul kan Cristu Jesus. Nanulat
taku kamu, kaawyun ku si Timo-
teo ya patêl tamu sa Panginuun.
Nagpapakun kaynay kakaidwan
yan na Filemon ya kaawyun yan
maglingkud kan Bapan Namal-
yari, 2 buy para êt baydu kan
Apia ya patêl tamuy babayi buy
kan Arquipo ya kaparisu tamun
ayin limun mangaral tungkul kan
Jesus buy para êt baydu sa mani
manampalatayay miaawyun ya
magtipun sa bali mu.
3 Labay kuy manugêl kamuyuy
kangêdan buy kapatêtbêkan na
ubat sa Namalyari ya Bapa tamu
buy Panginuun tamun Jesu Cristu.

*Ya pangidu buy panam-
palatayan Filemon*

4 Balang manalangin naku,
pawa katan pan-iawyun buy
pawa kun magpasalamat sa
Bapa kun Namalyari, 5 tagawan
nabalitan kuy panampalataya
mu sa Panginuun Jesus buy
ya pangidu mu sa kaganawan
pinilin Bapan Namalyarin kay
kana. 6 Manalangin naku kan
Bapan Namalyari ya isundu muy
mangêd da nakêm mu sa balang
manampalataya. Sa pakapakun
baydu, lumalê pun na pangintindi
mu sa kaganawan mangangêd
da bagay ya indin kantamun
Bapan Namalyari gawan sa
pamikibêtêk tamu kan Jesu Cristu.
7 Patêl kuway, matula ku êt buy
pinumas-êy ya nakêm ku gawan
sa pangidu mu sa mani pinilin
Bapan Namalyarin kay kana.
Buy ya pangidu mu sabay ya
nakasiglan nakêm la.

*Ya panyawarên Pablo kan File-
mon*

8 Kabay bilang apostul Cristu,
napas-êy ya nakêm kun mami-
utus kamu nu sabêt ta sêpat
mun daygên. 9 Nuwa gawan
kaidwan kata, kay makisabi yaku
ta kamu. Ta tuwa kina buy
amêsên, nakasukul laku gawan sa
pangaral ku tungkul kan Cristu.
10 Makisabi yakun mangêd kamu
para kan Onesimo. Intuwad
kuyan anak tagawan kaban naka-
sukul laku, nagin bapa naku
sa panampalataya. 11 Sabitun
nuna, ayin kan pakinabang kan
Onesimo* gawan tinumakas ya.
Nuwa amêsên, maragul lanay
maisawup na kantan luwa.

12 Pan-ipaudung kina kamu
si Onesimo ya kakaidwan ku.
13 Labay ku dayin manugêl yapun
sa lukup ku amên makasawup
ya kangku ya paran sikay nay
nanawup kangku kaban naka-
sukul laku pun gawan sa pangaral
kun Mangêd da Balita. 14 Nuwa a
ku labay daygên na abitu un ayin
kan sinabi amên kusan nakêm
minaman manawup kangku un
asê pinilit.

15 Dat nisyay kamu si Onesimo
sa pêrad da panawun amên sa
pag-udung na kamu, ayina misyay
kamu kanuman. 16 Agyan kay
ipus muya sabitun nuna, nuwa
amêsên, gisa yina sa pan-idun
tamuy patêl. Pangkaidwan kuya,
luyang nga kamu, ta alwan kay
ipus muya nun a patêl muya sa
Panginuun.

17 Kabay nu pan-ituwad mukun
kaparisu mun lingkud Pangin-
uun, tanggapên mu si Ones-
imo kaparisun pananggap mu
kangku. 18 Nu nangasalanan ya
o nu nakautang ya kamu, siki-
nay singilin mu. 19 *Siku si Pablo
ya mismun nanulat ati. Filemon*

* **1:11** 1:11 *Onesimo:* ya labay sabin “mapakinabangan.”

nay, in-aral ku kamu si Cristu un ayin bayad. Kabay makisabi yaku kamu ya agana mina pabayarên si Onesimo sa dakun sabêt man na nautang na kamu. Siku tanay mamayad. 20 Patêl kuway, alang-alang sa Panginuun, makisabi yaku kayêk kamun daygên muy panyawarên ku kamu tungkul kan Onesimo. Pasiglên muy nakêm ku bilang patêl mu kan Cristu.
21 Nanulat taku kamuy Filemon, tagawan napilmi yakun daygên muy panyawarên ku. Buy tanda kuy igit pun baydi ya daygên mu.
22 Makisabi yaku êt ta il-an mukun matugêlan tagawan man-umasa kun sa kapamilatan panalangin yu, makapag-udung ngaku baysên kamuyu.

Katganan pangumusta

23 Nagpapakun kayna, sabin Epafras ya kaawyun kun nakasukul gawan sa pangaral na tungkul kan Cristu Jesus.
24 Nagpapakun kayna, sabin êt lan Marcos, Aristarco, Demas, buy si Lucas ya kaawyun kun maglingkud kan Bapan Namal-yari.
25 Labay kuy manugêl kamuyuy kangêdan Panginuun Jesu Cristu.

Ya Sulat sa mani HEBREO

Mas dakilay Anak Bapan Namalyari kaysa sa mani propeta buy sa mani ang-el

1 Sabitun nunan panawun, magsabi yana si Bapan Namalyari sa mani ninunu tamu sa magmikakanayun na panawun buy paralan sa kapamilatan mani propeta na. 2 Nuwa sa mani tawlin allun ati, nagsabi ya kantamu sa kapamilatan Jesus* ya Anak na. Dinyag Bapan Namalyari ya babun luta sa kapamilatan Anak na buy siya êt ta intalaga nan magmanan kaganawan bagay. 3 Makitan kan Jesus ya sawang Bapan Namalyari, buy nu parasaantuy pangaBapan Namalyarin Bapa na, para ya êt baydu. Sabay siyay mamipakapalan kaganawan bagay sa babun luta sa kapamilatan makapangyarian na sabi na. Pamakayari na kitamun inlinis sa mani kasalanan tamu, nagudung ngina sa langit buy niknu ya sa wanan† Bapan Namalyari ya makapangyarian sa kaganawan.

4 Sa pakapakun baydu, nagin mas dakilay Anak Bapan Namalyari kaysa sa mani ang-el buy mas dakilay lagyuy indin kana kaysa sa mani lagyuy indin sa mani ang-el. 5 Gawan gisa man sa mani ang-el, ayin pinisabyanan si Bapan Namalyarin paradi,

“Sikay Anak ku,
buy amêsên, ipatanda kuy sikuy Bapa mu.”‡

Buy ayin ya êt pinisabyanan un paradi,

“Sikuy Bapa mu
buy sikay Anak ku.”§

6 Buy sên in-utus san Bapan Namalyari ya kagisagisay Anak na sa babun luta, sinabi na,

“Sikaw wa kaganawan ang-el ku,
ulimênên yuy Anak ku.”*

7 Buy dilag pun sinabi si Bapan Namalyari tungkul sa mani ang-el,

“Ya mani ang-el ya maglingkud kangku,
malyari ku silan daygên angin o apuy.”†

8 Nuwa ati ya sinabin Bapan Namalyari sa Anak na,

“Sikay Namalyari ya mag-ari kanuman.
Buy matinêk ka pag-ari mu.
9 Kapapaidu kamuy matinêk ka diyag,
nuwa pangkasulapwan muy mani nangadadawak ka diyag.
Kabay abiin na sangkan na pinili kata. Sikuy Bapa mun Namalyari.
Binyanan katan karangalan buy kasiglan na igit pun sa indin ku sa mani kaawyun mu.”‡

10 Sinabi pun êt Bapan Namalyari sa Anak na,

“Panginuun, sa umpisa pun, sikay nay nanyag babun luta
buy kaganawan idi sa langit sa kapamilatan kapangyarian mu.
11 Makpas sa babun luta buy langit, nuwa sika, manugêl ka kanuman.
Lumumay kaganawan abiin kaparisun yaming.

* **1:2** 1:2 Ya labay sabin lagyu un “Jesus” sa sabin Hebreo “Mamiligtas si Bapan Namalyari.”
† **1:3** 1:3 Sabitun nunan panawun, ayin nan karapatan na mas igit pun sa karapatan na mapaiknun ari sa wanan na. Kabay sabitun binyanan si Jesus un karapatan Bapan Namalyarin miknu sa wanan na, labay sabin, ayin nan mas igit pun sa karapatan na tinanggap na sa langit.
‡ **1:5** 1:5 Mani Kanta 2:7 § **1:5** 1:5 2 Samuel 7:14; 1 Cronica 17:13. * **1:6** 1:6 Deuteronomio 32:43. † **1:7** 1:7 Mani Kanta 104:4 ‡ **1:9** 1:9 Mani Kanta 45:6-7.

12 Ituklip muy mani abiin ka-
parisun gisay pagbalabal
buy sagilyan mun bayu.
Nuwa sika, a ka magbayu.
Buy manugêl kan nabyay
kanuman.”§
13 Buy agyan kanuman, asê sin-
abin Bapan Namalyari sa sisabêt
man na ang-el ya paradi,
“Miknu ka sa wanan ku
angga sa mapasuku ku kamuy
mani kapati mu.”*
14 Nu parabaydu, sabêt ta mani
ang-el? Ya mani ang-el, sabay
silay mani ispirituy maglingkud
kan Bapan Namalyari buy pan-
iutus na sila amên manawup sa
mani tawuy iligtas na.

2

Ya dakilay kaligtasan tamu

1 Kabay sêpat tamun itanêm sa
bêkê tamuy mani nalêngê tamuy
kapêtêgan amên a kitamu mail-
itêp. 2 Isipin yuy ati. Sabitun
nuna, ya Kautusan na indin Ba-
pan Namalyari sa kapamilatan
mani ang-el, napaptêgan pêtêg
buy nu sisabêt man na nallabag
buy asê nanunul sa Kautusan,
nananggap yan parusa ayun sa
dinyag nay kasalanan. 3 Luyang
ngabay kantamu. A kitamu
makaligtas sa parusa nu daygên
tamun ayin pukat ta dakilay kalig-
tasan na ubat kan Bapan Na-
malyari. Ya Panginuun Jesus ya
nunan nipatanda tungkul sa kalig-
tasan na ati buy ya mani tawuy
nakalêngê kana, sabay silay nag-
papêtêg kantamun taganan pêtêg
ga abiin. 4 Pinagpapêtgan êt
Bapan Namalyari ya kaligtasan
sa kapamilatan mani tanda', ma-
makaupapas buy imala, buy sa
kapamilatan mani kaagyuwan na
ubat sa Ispiritu na ya indin na
sa mani manampalataya ayun sa
kalabayan na.

*Napakadyag tawu si Jesus ka-
parisu tamu*

5 Amêsên, tungkul sa babun
lutay pansabin yan na palatêng,
asê impabaalan Bapan Namalyari
ya abiin sa mani ang-el nun a sa
tawu.* 6 Tagawan ati ya idi sa
Kasulatan,
“Bapan Namalyari, sabêt dayi
ya tawu amên pigaganakan
mu?
Sisabêt yaba amên lingunun
mu?
7 Sa naêpêk ka panawun, dinyag
mun mas nayêpay kabilyan
na kaysa sa mani ang-el.
Nuwa pinarangalan muya ka-
parisun gisay ari,
8 buy impasakup mu sa ka-
pangyarian nay kaganawan
bagay.”†
Abituy sinabin Kasulatan ya
impaaypa sa tawuy kaganawan
bagay, ya labay sabin lumatêng
nga alluy ayin dakun sabêt ta
bagay ya asê maipasakup sa
tawu. Nuwa amêsên, a tamu pun
mangakitan na impasakup na sa
tawuy kaganawan bagay. 9 Nuwa
nu tungkul kan Jesus, tanda
tamuy sa naêpêk ka panawun,
nagin mas nayêpay kabilyan
na kaysa sa mani ang-el amên
makadanas yan kamatyan. Nati
ya para sa kaganawan tawu
buy dinyag nay abiin gawan sa
kangêdan Bapan Namalyari. Buy
amêsên, binyanan yan kadak-
ilaan buy karangalan gawan
pinibabatan nay pamasakit angga
sa kamatyan.
10 Si Bapan Namalyari ya
nanyag kaganawan bagay buy

§ **1:12** 1:12 Mani Kanta 102:25-27. * **1:13** 1:13 Sa Griego, “angga sa daygên kun tuturakan bitis muy mani kapati mu” (Mani Kanta 110:1). * **2:5** 2:5 Dilag luway labay sabin ya sabi ya “tawu” baydi. Mumuna, sikitamun kaganawan ya dinyag Bapan Namalyari. Ikalwa, si Jesus ya nagin tawu sabitun idi ya baydi sa babun luta. † **2:8** 2:8 Mani Kanta 8:4-6.

dinyag nay kaganawan para kana.
Buy kay ustuy tinulutan nay
pasakitan si Jesus amên magin
ganap ya bilang pangubatan
kaligtasan tamu. Dinyag Bapan
Namalyari ya abiin amên malakêy
magin anak na buy gêtan na
sila sa kaarian na. 11 Si Jesus
ya mallinis kantamu sa mani
kasalanan tamu.‡ Siya buy
sikitamuy inlinis na, kay gigisay
Bapa tamu. Kabay a kitamu pan-
ikadêng-êy Jesus ya bêgên na
kitamun mapatêl na. 12 Ati ya
sinabin Jesus sa Bapa na,

"Bapa kun Namalyari, ipatanda
kata sa mani mapatêl ku,
buy magkanta kun pan-
gulimên kamu sa mani
miaawyun na mani tawu
mu."§

13 Sinabi pun êt Jesus,

"Magtiwala ku kan Bapan Namal-
yari."*

Buy indagdag na pun êt,

"Idi yaku di, kaawyun na mani
anak Bapan Namalyari ya
indin na kangku."†

14 Ya mani anak Bapan Namal-
yari ya pantukuyun di, sabay siki-
tamuy mani tawu. Kabay si Jesus,
nagin tawu ya êt kaparisu tamu
ya dilag daya buy lawini amên
sa kapamilatan pangamati na,
lubus nan masambut si Satanas
ya pinangubatan kamatyan ka-
ganawan tawu. 15 Sa pakapakun
baydu, imbus na kitamu sa ka-
pangyarian limu, gawan sabitun
nuna sa buun biyay tamu, mam-
bumyay kitamun dilag limu sa ka-
matyan. 16 Kabay malinaw wa al-
wan mani ang-el la pansawpan Je-
sus nun a sikitamun mani kaapua-
puan Abraham. 17 Kabay amên
makasawup ya kantamun map-
atêl na, kaylangan magin tawu
ya amên madanasan nay pan-
danasên tamu. Sa pakapakun
baydu, nagin pinakapuun pari
tamu ya mapallunus buy tapat.
Bilang pinakapuun pari tamu,
siyay mamilatan kantamu buy
kan Bapan Namalyari. Indin nay
sarili na bilang andug amên siyay
maparusan amên mapatawad da
mani kasalanan tamu. 18 Buy
gawan mismun siya, nadanasan
nay kasakitan sabitun tinuksu ya,
kabay masawpan nay mani man-
dumanas tuksu.

3

Mas dakila si Jesus kaysa kan Moises

1 Kabay mani mapatêl ku
sa panampalataya ya kaparisu
kun binêg Bapan Namalyari
ya makaawyun na sa langit,
isipin yu nu sisabêt tagana
si Jesus. Ayun sa paniwalan
tamu, sabay siyay in-utus Bapan
Namalyari para kantamu buy
siya êt ta pinakapuun pari ya
mamilatan kantamu kan Bapan
Namalyari. 2 Tapat ya kan Bapan
Namalyari ya namiutus kana,
kaparisun Moises ya nagin tapat
sa pamaalan pamilyan Bapan
Namalyari* sabitun nuna. 3 Nuwa
pan-ituwad Bapan Namalyari si
Jesus un igit pun marangal kaysa
kan Moises, tagawan nu iparisu
sa panyag bali, igit marangal la
namipaydêng bali kaysa sa baagin
bali ya impaydêng. 4 Tanda
tamuy nu dilag bali, dilag nanyag.
Nuwa si Bapan Namalyari ya
nanyag kaganawan bagay. 5 Tapat
si Moises sa pamaalan pamilyan
Bapan Namalyari sabitun nuna.
Nuwa kay lingkud ya buy ya
mani dinyag na, kay pamipakit
mani bagay ya ipatanda sa

‡ **2:11** 2:11 Malyarin ya labay êt sabin, "Dinyag kitamun Jesus un banal." § **2:12** 2:12 Mani Kanta 22:22. * **2:13** 2:13 Isaias 8:17. † **2:13** 2:13 Isaias 8:18. * **3:2** 3:2 Ya labay sabin pamilyan Bapan Namalyari di sabay ya mani Israelita sabitun panawun nan Moises.

lumatêng nga panawun. 6 Nuwa
si Jesu Cristu, Anak yan Bapan
Namalyari ya tapat ta mamaala sa
pamilyan Bapan Namalyari. Buy
kaawyun kitamu êt sa pamilyan
Bapan Namalyari nu manugêl
kitamun napas-êy buy a tamu
ikadêng-êy ya kapilmiyan tamu.
7 Kabay pakalêngê kaw sa pans-
abin Ispiritun Bapan Namalyari,
"Nu malêngê yun magsabi
amêsên si Bapan Namal-
yari, pakalêng-ên yuya!
8 Agana yu pakunatên na bêkê yu,
kaparisun dinyag mani nin-
unu yu sabitun nuna.
Tagawan sabitun mamita sila sa
kakyangan, a sila nanunul
kan Bapan Namalyari nun a
sinubukan laya pun êt."
9 Sinabin Bapan Namalyari,
"Agyan nakitan lay nay
mamakaupapas sa dinyag
ku sa lalên apattapuy
tawun,
sinubukan laku pun êt.†
10 Kabay natubag-tubag gaku sa
mani tawun abitu buy sin-
abi ku,
'Ya mani tawun ati, pawa
sila tanan magpakarayu
kangku,
buy a la labay sunulun na
mani pan-ituru ku kalla.'
11 Kabay sa tubag ku, insumpa kuy
kanuman a sila miawyun sa
kapaynawan na in-il-an ku
para kalla."‡
12 Kabay mani mapatêl,
mangillag kaw ta dat magin
nadawak ka bêkê yu buy a
kawna manampalataya. Buy ya
kapisadsaran abiin, talibatukan
yina si Bapan Namalyari ya
nabyay.§ 13 Ya daygên yinaman,
allu-allu kaw mipapamas-êy sa
panampalataya kaban dilag pun
panawun amên ayin dakun
sisabêt kamuyuy kumunat ta bêkê
gawan sa kasalanan.* 14 Gawan
nu manugêl kitamun napas-êy sa
panampalataya tamu kan Cristu
ubat pun sa umpisa angga sa
katganan, manugêl kitamu êt
kaawyun na. 15 Isipin tamun
manguman na idi sa Kasulatan,
"Nu malêngê yun magsabi
amêsên si Bapan Namal-
yari, pakalêng-ên yuya!
Agana yu pakunatên na bêkê
yu,
kaparisun dinyag mani ninunu yu
sabitun a sila nanunul sa
utus Bapan Namalyari."†
16 Amêsên, sisabêt ya abituy mani
tawuy asê nanunul kan Bapan
Namalyari agyan nalêngê lay nay
pagsabi na? Alwa nayin abitu
silay mani tawuy insalwang Moi-
ses sa bansan Egipto? 17 Buy
sisabêt ya abituy tinubag Ba-
pan Namalyari sa lalên apattapuy
tawun? Alwa nayin abitu silay
mani tawuy nangasalanan buy
nati baydu sa kakyangan? 18 Buy
sisabêt ya pantukuyun Bapan Na-
malyari sabitun insumpa nay a
sila miawyun sa kapaynawan na
in-il-an na para kalla? Alwa nayin
abitu silay mani tawu êt ta asê
manunul kana? 19 Kabay natan-
dan tamu di ya a la nadanasan na
kapaynawan na ubat kan Bapan
Namalyari, gawan a sila nanam-
palataya kana.

4

† **3:9** 3:9 Ya mani kwentu tungkul sa panubuk mani Israelita kan Bapan Namalyari, mabasa tamu sa Exodo 17:1-7 buy sa Mani Bilang 14:1-13. ‡ **3:11** 3:11 Mani Kanta 95:7-11. Ya lugal la in-il-an Bapan Namalyari sa mani Israelita, sabay ya lutan Canaan. Mabasa tamuy ati sa Exodo 6:2-8. § **3:12** 3:12 "Bapan Namalyari ya nabyay" ya bêg mani Israelita kan Bapan Namalyari gawan nabyay ya, asê kaparisun diyusdiyusan ya diyag malakêy bansa. * **3:13** 3:13 Ya kasalanan na pansabin di, abituy asê ustuy aral ya alwan si Jesus kanuy Cristu. † **3:15** 3:15 Mani Kanta 95:7-8

Ya kapaynawan na in-il-an Bapan Namalyari para kantamu

1 Nuwa agyan parabayduy nalyari sa mani ninunu tamu, manugêl pun êt ta pangakun Bapan Namalyari ya madanasan tamuy kapaynawan na ubat kana. Kabay mangillag kaw amên ayin kamuyuy asê makadanas kapaynawan na impangaku na. 2 Tagawan kaparisu tamuy mani ninunu tamun nakalêngên Mangêd da Balita tungkul sa kapaynawan na abiin. Nuwa ayin pukat kallay nalêngê la gawan a sila nanampalataya. 3 Sikitamuy mani manampalataya kan Bapan Namalyari ya sabay ya makadanas kapaynawan. Nuwa ya mani asê manampalataya, a la madanasan na kapaynawan, gawan sinabin Bapan Namalyari sabitun nuna,

"Sa tubag ku, insumpa kuy
kanuman a sila miawyun sa kapaynawan na in-il-an ku para kalla."*

Abiin ya sinabin Bapan Namalyari agyan nakal-an nay kapaynawan ubat pun sa dinyag nay babun luta. 4 Tanda tamuy abiin tagawan ati ya idi sa Kasulatan tungkul sa ikapituy allu,

"Sa ikapituy allu, nagpaynawa si Bapan Namalyari sa panyag na."†

5 Isipin tamun manguman na sinabin Bapan Namalyari sa Kasulatan,

"Kanuman a sila miawyun sa kapaynawan na in-il-an ku para kalla."

6 Gawan ya baynan sa asê panunul mani tawuy nunan nakalêngê sa mangêd da balita tungkul sa impangakun Bapan Namalyari, a sila nakadanas kapaynawan. Paraman baydu, manugêl pun êt ta pangakun Bapan Namalyari ya dilag pun mani tawuy makadanas kapaynawan na in-il-an na para kalla. 7 Kabay pamakalibas nabuyut ta panawun, intalagay na êt Bapan Namalyari ya gisa pun na allun kapaynawan. Ya allun abiin sabay ya "amêsên" gawan sinabin Bapan Namalyari sa kapamilatan David,

"Nu malêngê yun magsabi amêsên si Bapan Namalyari, pakalêng-ên yuya!
Agana yu pakunatên na bêkê yu."‡

8 Tanda tamu êt ta napikilakun Josue ya mani Israelita sa Canaan ya sabay ya lugal kapaynawan ya impangakun Bapan Namalyari kalla.§ Nuwa alwan abituy pêtêg kapaynawan gawan sinabin Bapan Namalyari ya tungkul sa gisa pun na allun pagpaynawa ya intalaga na. 9 Kabay napilmi kitamun dilag pun kapaynawan para sa mani tawuy pag-arian Bapan Namalyari kaparisun pagpaynawa na sabitun ikapituy allu. 10 Tagawan nu sisabêt man na niawyun sa kapaynawan Bapan Namalyari, makapagpaynawa ya êt sa mani pandaygên na, kaparisun pagpaynawan Bapan Namalyari pamakayari nan dinyag ga kaganawan. 11 Kabay pagpilitan tamun miawyun sa kapaynawan na. Gana tamu pakitbusan na mani tawu sabitun nuna ya asê nanunul sa pansabin Bapan Namalyari, gawan dat a kitamu êt miawyun sa kapaynawan na.

12 Tagawan ya Sabin Bapan Namalyari, nabyay ya buy makapangyarian. Para yan matarêmtarêm kaparisun ispaday mikapakay tarêm ya

* **4:3** 4:3 Mani Kanta 95:11. † **4:4** 4:4 Genesis 2:2 ‡ **4:7** 4:7 Mani Kanta 95:7-8. § **4:8** 4:8 Ya lugal un kapaynawan na abiin, sabay ya lutan Canaan. Mabasa tamuy kwentun ati sa Josue 1-24.

malyarin mipapakadaus angga
sa pilpuwan buy sa utêk but-
u. Manukisuk ya sa lalên bêkê
buy sa ispiritu tamu. Ipatanda
na kantamu nu ustu o asê ustu
ya kaganawan mangalalêy pan-
isipin buy pan-angadên tamu.
13 Ayin makapagtagu kan Bapan
Namalyari gawan makitan nay
kaganawan buy managut kitamu
kana.

Si Jesus ya dakilay pinakapuun pari tamu

14 Kabay papas-êyên tamuy
panampalatayay paniwalan tamu,
gawan dilag kitamun dakilay
pinakapuun pari ya ayin kaatag
nun a si Jesu Cristu ya Anak
Bapan Namalyari. Naku ya sa
langit amên mamilatan para
kantamu. 15 Tandan pinaka-
puun pari tamuy kaganawan
kakaynan tamu buy malunus
ya kantamu, gawan agyan sabêt
man na panubuk ka mallumatêng
kantamu, nadanasan na êt. Nuwa
agyan paraman baydu, a ya
nangasalanan. 16 Buy gawan dilag
kitaminan pinakapuun pari, sa
uras sa kaylangan tamuy sawup
Bapan Namalyari ya mapal-
lunus, a kitamina magmikakunun
magdani kana, tagawan pilmin
kalunusan buy sawpan na kitamu.

5

1 Amêsên, tungkul laman sa
pinakapuun parin mani Israelita,
pampilinin ya sa mani kaparisu
nan tawu buy intalaga yan mami-
latan para sa mani tawu kan
Bapan Namalyari. Tungkulan
pinakapuun pari ya mam-i kan
Bapan Namalyarin mani kaluub
buy mani pinati ya ayup ya pan-
iandug mani tawu amên map-
atawad da mani kasalanan la.*
2 Buy gawan tawu êt ta pinaka-
puun pari ya dilag mani kakay-
nan, naayup-up ya sa pamiki-
awyun na sa mani tawuy ayin
tanda buy nalitêp sa kadawakan.
3 Kabay gawan dilag êt kakaynan
na pinakapuun pari, kaylangan
na êt mam-in andug, alwan kay
para sa kasalanan mani tawu, nun
a para êt sa sarili nan kasalanan.

4 Agyan sisabêt man na tawu,
a na malyarin pilin na sarili na
amên magin pinakapuun pari. Ta
kay si Bapan Namalyari ya mamili
kana para sa abiin na maulagay
katungkulan, kaparisun pamili na
kan Aaron amên magin pinaka-
puun pari sabitun nuna. 5 Para
êt taman baydu, alwan si Cristuy
nitag-ay sarili na amên magin
pinakapuun pari tamu, nun a si
Bapan Namalyari ya namili kana.
Tagawan sinabin Bapan Namal-
yari kana,

"Sikay Anak ku,
buy amêsên, ipatanda kuy
sikuy Bapa mu."†

6 Buy sinabi pun êt Bapan Namal-
yari sa kaatag ga baagin Kasula-
tan,

"Sikay pari kanuman,
kaparisun pangaparin
Melquisedec."‡

7 Sabitun idi pun sa babun
luta si Jesus, manangis yan man-
alangin buy magmakalunus kan
Bapan Namalyari ta kay siyay
makapiligtas kana sa kamatyan.
Buy inlêngên Bapan Namalyari
ya panalangin na gawan lubus
yan nagpakayêpa buy nagin ma-
panunul. 8 Tagawan agyan Anak
yan Bapan Namalyari, natandan
nay pêtêg ga panunul sa kapami-
latan kapibabatan na sa mani
kasakitan. 9 Kabay sa paka-
pakun baydu, nagin ganap ya

* **5:1** 5:1 Para sa mani Israelita, ya dayan mani ayup pa pinaraya sa pamiandugan la, pangatbus sa mani kasalanan la. Mabasa tamuy ati sa librun Levitico 9:1-24. † **5:5** 5:5 Mani Kanta 2:7 ‡ **5:6** 5:6 Mani Kanta 110:4

buy siyay pinangubatan ayin kat-
ganan na kaligtasan kaganawan
manunul kana.§ 10 Tagawan inta-
laga yan Bapan Namalyari ya ma-
gin pinakapuun pari kaparisun
pangaparin Melquisedec.*

Isundu tamun usisên ya mani mangalalêy turu

11 Malakê pun dayi ya sabin
ku tungkul sa pangaparin Jesus,
nuwa masakit ipapukat kamuyu
ta a yu tambêng mapukatan na
mani pansabin ku. 12 Sêpat yabay
dayin manuru kawna gawan
mana kawnan manampalataya.
Nuwa angga amêsên, kaylangan
kaw pun turwanan nunan mani
aral tungkul sa Sabin Bapan
Namalyari. Kaparisu kaw pun
mani kulaw wa mangaylangan
pun gatas, gawan a yu pun agyuy
malalêy pan-aralên ya maiparisu
sa mangakunat ta kanên. 13 Ya
mani mambumyay sa gatas, mani
kulaw buy a la pun tanda nu sabêt
ta mangêd buy nadawak. 14 Nuwa
ya mangan mangakukunat ta
kanên, idi silayna sa ustuy tawun.
Labay sabin, sanay silayna sa
mangalalêy pan-aralên buy tanda
layna nu sabêt ta mangêd buy
nadawak.

6

1 Kabay bilang manay nan
manampalataya, a tamina sêpat
pag-aralan na nunan mani aral
tungkul kan Cristu, nun a ya
pag-aralan tamu, abituy malalêy
mani aral amên tumwa kitamu sa
panampalataya. Gana kitamina
miudung-udung sa mani nunan
inturu kantamu tungkul sa pagsisi
buy pagpabukut sa mani diyag
ga ayin pukat, buy tungkul sa
panampalataya kan Bapan Na-
malyari, 2 mani aral tungkul
sa pamawtismu, pamipaluntun
gamêt sa ulu, pangabyay mangu-
man mani nati, buy pangatul Ba-
pan Namalyari sa magin kabilyan
un balang gisay tawu kanuman.
Tanda taminay mani aral la abiin.
3 Kabay nu labayên Bapan Namal-
yari, isundu tamuy mas malalêy
mani aral.

4 Gawan nu pagbukutan gisay
tawuy panampalataya na kan Jesu
Cristu, a yina maiayat magsisi
amên mag-udung kan Jesus. Ya
tawun abiin, sabitun nuna yan
nanampalataya, nasawangan nay
isip na, nakadanas sinan degalu
ubat kan Bapan Namalyari, buy
gisa yina sa mani tawuy nanang-
gap Ispiritu na. 5 Nakadanas
sinan kangêdan un Sabin Bapan
Namalyari buy natanam na sa
biyay nay kapangyarian Bapan
Namalyari ya ipakit sa tawlin
panawun. 6 Amêsên, sa kapakan
kaganawan abiin, nu pagbukutan
na pun na panampalataya na kan
Jesus, a yina maiayat pun mag-
sisin manguman, gawan paran
impapaku naynan manguman sa
kurus ya Anak Bapan Namalyari
buy pan-ipakadêng-êy sa arap
malakêy tawu.

7 Maiparisu kitamu sa luway
kalasin lutay panggitnan. Ya
lutay pawan pantulwanan uran,
pantubwanan mani tanaman na
managêy mangêd da pupul ya
pampakinabangan un manggitna.
Kabay ya lutan abitu, pagpalên
yan Bapan Namalyari. 8 Nuwa nu
kay pawan lamun buy madiwi ya
mantumubu baydu, ayin taganan
pakinabang nga lutan abitu.
Kabay kay isumpa yatan Bapan
Namalyari buy ulamên.

9 Mani kakaidwan yan na ma-
patêl, agyan paradi ya pans-
abin yan, napilmi kay ya mas
mangêd da kabilyan yu bilang
nananggap kaligtasan. 10 Gawan

§ **5:9** 5:9 Ya labay sabin, imbus sila kanuman sa pamarusan mani kasalanan la.
* **5:10** 5:10 Genesis 14:18-20.

makatuynungan si Bapan Namalyari buy a na litêpên na mangangêd da dinyag yu buy ya pangidu yu kana ya impakit yu buy pan-isundu yun pan-ipakit sa kapamilatan panawup yu sa kaparisu yun pinilin Bapan Namalyari.* 11 Mani kakaidwan yan na mapatêl, ya labay yan sa balang gisa kamuyu, isundu yuy parabaysên na pagsipêg angga sa kapupusan amên pilmin matanggap yuy kapilmiyan yu. Buun bêkê yun isunduy abiin 12 amên a kaw tumamad, nun a pakitbusan yuy mani tawuy dilag panampalataya kan Bapan Namalyari ya mibabatan mangêtêng angga sa natanggap lay mani impangaku na.

Pêtêg ga pangakun Bapan Namalyari

13 Elêwên tamu si Abraham. Sabitun nangaku si Bapan Namalyari kana, asê nanggamit si Bapan Namalyarin kaatag lagyu amên pagpapêtgan na pangaku na, nun a ginamit nay sarili nan lagyu gawan ayin nan mas matag-ay pun kana. 14 Sinabi na, "Abraham, mangaku waku kamu ya pagpalên kata buy pakalak-ên kuy mani layi mu."† 15 Kabay sên nibabatan nangêtêng si Abraham, natanggap na yabay ya impangakun Bapan Namalyari kana.‡

16 Tanda tamuy nu dilag tawuy labay nan pagpapêtgan na taganan pêtêg ga pansabin na, sa panumpa na, manggamit yan lagyun gisay tawuy mas matag-ay pun kana amên sa pakapakun baydu, ayin nan pisusulakan. 17 Para êt baysên na dinyag Bapan Namalyari. Pinagpapêtgan nay pangaku na sa kapamilatan panumpa amên maipakit na sa mani tawuy pinangakwan na ya asê magbayuy isip na. 18 Buy abiin na luwa, ya pangaku buy panumpa na, taganan asê magbayu ta asê malaram si Bapan Namalyari. Kabay sikitamuy magpakupkup kan Bapan Namalyari, dilag kitamun kapilmiyan kaban mangêtêng kitamu sa mani impangaku na kantamu. 19 Ya kapilmiyan na abiin, mamapasêy sa nakêm tamu buy mamigtan kantamu angga sa kapakan makwal la kurtinay pinaglingling§ ya sabay ya mananip sa bibiyan Bapan Namalyari. 20 Baydu nunan sinumun si Jesus amên makiarap kan Bapan Namalyari para kantamu, tagawan siyay nagin pinakapuun pari tamu kanuman, kaparisun pangaparin Melquisedec.

7

Ya pari ya si Melquisedec

1 Si Melquisedec, ari ya sa balayan Salem sabitun panawun Abraham.* Buy pari ya, ya maglingkud kan Bapan Namalyari ya Katatag-ayan. Amêsên gisay allu, nakilaban silan Abraham sa mani ari buy nanambut sila. Sên pauli ya silan Abraham, timbêng silan Melquisedec buy sinabi na, "Abraham, pagpalên kan Bapan Namalyari." 2 Pamakayari, indin Abraham kan Melquisedec ya ikamapuy baagin kaganawan

* **6:10** 6:10 Sa Griego "hagios," ya labay sabin pinilin Bapan Namalyari para kana. † **6:14** 6:14 Genesis 22:16-17. ‡ **6:15** 6:15 Nangêtêng si Abraham un 25 tawun bayu in-anak si Isaac. Sa panawun na abitu tuway na si Abraham, 100 nay tawun na. Mabasa tamuy ati sa Genesis 21:1-5. § **6:19** 6:19 Sabitun nunan panawun dilag makwal la kurtina ya mananip sa Pinakabanal la Lugal sa Templun mani Israelita. Ayun sa paniwala la, ya Pinakabanal la Lugal sabay ya bibiyan Bapan Namalyari, buy ayin tawuy malyarin sumun baydu, liban sa pinakapuun pari la. Nuwa sa bersikulun ati, ya labay sabin bibiyan Bapan Namalyari, ayin kaatag nun a ya langit. * **7:1** 7:1 Genesis 14:19.

nasamsam na sa mani kapati na.
Amêsên, ya labay sabin lagyun
Melquisedec, “Matinêk ka Ari.”
Buy gawan ari ya sa Salem ya
labay sabin kapatêtbêkan, binêg
ya êt “Ari un kapatêtbêkan.”
3 Ayin naisulat tungkul sa bapa
o sa indun Melquisedec, agyan
sa mani ninunu na. Buy ayin
êt naisulat tungkul sa pamianak
kana buy sa pangamati na. Ka-
parisu yan Anak Bapan Namal-
yari, gawan ayin katganan na
pangapari na.
4 Elêwên tamu nu parasaantun
kadakila si Melquisedec! Agyan
si Abraham, ya bapan layi tamu,
nam-i êt kanan ikamapuy baagi
ubat sa nangasamsam na sa mani
kapati na. 5 Ayun sa Kautusan
na impasulat kan Moises, ya mani
pari ya ubat sa layin Levi, kaylan-
gan lan mangwan ikamapuy baa-
gin pibandiyan mani kaparisu lan
Israelita, agyan naubat silan ka-
ganawan kan Abraham. 6 Nuwa
agyan asê kabilang si Melquisedec
sa layin Levi, binyanan yapun
êt Abraham ikamapuy baagin
pibandiyan na. Buy siya êt ta
nagsabi kan Abraham, “Pagpalên
kan Bapan Namalyari” agyan si
Abraham ma tawuy pinangakwan
Bapan Namalyari. 7 Buy tanda
tamuy igit dakila ya magpala
kaysa sa pagpalên. 8 Tanda tamu
êt ta si mani parin Levita, sabay
silay pambiyan ikamapuy baagi,
agyan kay mani tawu silay dilag
kamatyan. Nuwa si Melquisedec
ya binyanan Abraham ikamapuy
baagi, ayun sa kasulatan, nanugêl
yan nabyay. 9 Buy agyan si Levi ya
pinangubatan mani pari ya sêpat
biyan ikamapuy baagi, paran
nam-i ya êt kan Melquisedec un
ikamapuy baagi sa kapamilatan
Abraham. 10 Masabi tamuy abiin
gawan agyan ayin pun si Levi sa
panawun na abitu, idi yina sa
lawinin ninunu nan si Abraham.
11 Tanda tamuy indin Ba-
pan Namalyari ya Kautusan
tungkul sa pangaparin mani
layin Levi.† Nuwa asê nukad da
mani pandaygên la amên magin
matinêk sila sa pangêlêw Bapan
Namalyari. Kabay kaylangan
dilag kaatag ga pari ya kasagili
la ya kaparisun pangaparin
Melquisedec ya asê kaparisun
pangaparin Aaron ya kaapuapuan
Levi. 12 Buy nu masagilyan na
pari, kaylangan masagilyan êt
ta Kautusan na pansunulun la.
13-14 Ya Panginuun tamun Jesus
sabay ya pantukuyun na insagili
sa mani parin Levita, gawan
malinaw wa ubat ya sa layin
Juda buy alwan sa layin Levi.
Buy agyan kanuman, ayin pun
naglingkud bilang pari ya ubat
sa layin Juda. Tagawan sabitun
sinabin Moises nu sisabêt ya
malyarin magin pari ya mag-
andug sa pamiandugan, ayin yan
sinabi tungkul sa layin Juda.

Ya pangaparin Jesus kaparisun Melquisedec

15 Kabay luyang pun nagin mali-
naw wa sinagilyan na mani parin
Levita gawan dilag gan bayuy
pari amêsên ya sabay si Jesus
buy ya pangapari na, kaparisun
Melquisedec. 16 Nagin pari si
Jesus, asê nakabatay sa pansabin
Kautusan nu kansabêt layi ya pan-
gubatan mani pari, nun a na-
gin pari ya gawan sa kapang-
yarian biyay nay ayin katganan.
17 Gawan ati ya idi sa Kasulatan
tungkul kana,
“Sikay pari kanuman,

† **7:11** 7:11 Si Levi, gisa ya sa mapu buy luway anak Jacob. Ya bêg sa kaapuapuan Levi, Levita. Maglingkud sila bilang mani parin mani Israelita. Si Aaron, kaapuapuan ya êt Levi buy kaawyun yan Moises sabitun idi sa kakyangan na mani Israelita. Mabasa tamuy ati sa librun Mani Bilang 3:5-10.

kaparisun pangaparin
Melquisedec.”‡
18 Kabay sinagilyan Bapan
Namalyari ya Kautusan na
pansunulun mani parin Levita,
gawan ayin nan nabang buy
asê makasawup, 19 gawan ayin
malyarin magin matinêk sa
pangêlêw na sa kapamilatan
panunul sa Kautusan. Kabay
abiin ya sangkan ya binyanan
kitamun Bapan Namalyari un mas
mangêd da paralan amên pilmin
makapagdani kitamu kana.
20 Ya bayuy paralan na ati,
luyang pun mangêd sa manan
paralan ta nanumpa si Bapan
Namalyari. Sabitun dinyag nan
pari ya layin Levi, a ya nanumpa.
21 Nuwa sên dinyag nan pari si
Jesus, nanumpa ya. Paradi ya
sinabi na kan Jesus,
“Sikuy Namalyari.
Pan-ipangaku kuy sikay pari
kanuman.
Buy asê magbayuy disisyun ku.”§
22 Kabay si Jesus, sabay siyay
kapilmiyan tamu ya tuparên Ba-
pan Namalyari ya mas mangêd
da kasunduwan ya dinyag na sa
mani tawu.
23 Sabitun nuna, malakêy mani
pari gawan nu nati ya gisa, kay-
langan sagilyan yan gisa amên
maisunduy pandaygên la bilang
mani pari. 24 Nuwa si Jesus,
ayin yan kamatyan. Kabay ya
pangapari na, manugêl kanuman.
25 Buy gawan baysên, mailig-
tas na kanuman ya sisabêt man
na tawuy magdani kan Bapan
Namalyari sa kapamilatan na,
gawan mambumyay ya kanuman
amên mamilatan kantamu buy
kan Bapan Namalyari.
26 Kabay kay si Jesus ya nanas-
pat ta magin pinakapuun pari
tamu ta banal ya, ayin mak-
itan na nadawak kana, ayin
yan kasalanan, a ya kaparisun
mani tawuy makasalanan buy
binyanan yan Bapan Namalyarin
karangalan na igit sa kaganawan
idi baydu sa langit. 27 A ya
kaparisun kaatag mani pinaka-
puun pari ya kaylangan mam-in
andug allu-allu para sa kasalanan
la buy pamakayari, para sa mani
kasalanan mani tawu. Nun a si Je-
sus, kakatamisan nan in-andug ga
sarili nan biyay amên mapatawad
da mani kasalanan kaganawan
tawu. 28 Ayun sa Kautusan na
impasulat kan Moises, ya nagin
pinakapuun parin mani Israelita,
kay mani tawuy dilag kakaynan.
Nuwa pamakalibas panawun na
abitu, nanumpa si Bapan Namal-
yari ya Anak nay italaga nan ma-
gin pinakapuun pari gawan ganap
ya kanuman.

8

Ya pinakapuun pari tamu buy ya bayun kasunduwan Bapan Namalyari

1 Mani mapatêl ku, ati ya labay
sabin sinabi ku kamuyu. Pêtêg
dilag kitaminan pinakapuun pari
ya sabay ya nakaiknu sa wanan
turonun Makapangyarian na Ba-
pan Namalyari ya idi sa lan-
git. 2 Bilang pinakapuun pari,
maglingkud ya sa pêtêg Pinaka-
banal la Lugal ya alwan dinyag
tawu, nun a dinyag Bapan Namal-
yari.
3 Ya balang pinakapuun pari
baydi sa babun luta, intalaga
amên mamiandug mani ayup
pa pinaraya buy kaatag kaluub.
Kabay ya pinakapuun pari tamu
sa langit, kaylangan dilag ya
êt iandug kan Bapan Namal-
yari. 4 Nu idi yapun baydi sa
babun luta, a ya malyarin ma-
gin pari gawan dilag gan mani

‡ **7:17** 7:17 Mani Kanta 110:4. § **7:21** 7:21 Mani Kanta 110:4.

pari ya mag-andug ayun sa Kautusan. 5 Ya paglingkud mani pari,
kay kaparisun pandaygên sa langit. Tanda tamuy abiin gawan
sên pan-ipaydêng ngan Moises
ya Tolday Pangulimênan, masipit
intipan Bapan Namalyari kanay,
“Kaylangan sunulun muy palanuy
impakit ku kamu sa bung-uy nu
parasaantu mun daygên na Tolday Pangulimênan.”* 6 Nuwa
ya mani pandaygên Jesus bilang
pinakapuun pari, igit pun dakila kaysa sa mani pandaygên
mani nunan pari baydi sa babun
luta. Gawan sa kapamilatan Jesus,
natanggap tamuy bayuy kasunduwan Bapan Namalyari. Buy ya
bayuy kasunduwan, mas mangêd
yapun kaysa sa nuna, gawan
nakasalalay ya ati sa mas mangangêd da pangakun Bapan Namalyari.

7 Nu ayin dayin pamagkulang
ya nunan kasunduwan, asina kaylangan na bayun kasunduwan.
8 Nuwa nakitan Bapan Namalyari
ya taganan dilag pamagkulang ya
panunul mani tawu sa nunan kasunduwan. Kabay sinabi na,

“Lumatêng nga panawun na
manyag gakun panibayun kasunduwan sa kaapuapuan
Israel buy sa kaapuapuan
Juda.
9 Ya bayuy kasunduwan, asê
kaparisun nunan kasunduwan na dinyag ku para
sa mani ninunu la
sabitun insalwang ku sila sa
bansan Egipto.
A la sinunul la kasunduwan ku
kalla.
Kabay pinaulayan ku sila.”

10 Sinabi pun êt Bapan Namalyari,

“Pallumatêng panawun na abitu,
ati ya bayuy kasunduwan ya
daygên ku sa kaapuapuan
Israel.
Idin ku sa bêkê lay mani utus ku
buy itatak ku sa isip la.
Sikuy kilalanên lan Namalyari la
buy silay mani tawuy sakup
ku.
11 A layna kaylangan turwanan na
mani kabalayan la
o sabin sa mapatêl la, ‘Mani
mapatêl lay, sêpat yun kilalanên na Panginuun na
sabay ya Namalyari.’
A layna kaylangan ituruy abiin,
gawan sa panawun abitu, kilalanên nakun kaganawan,
matag-ay man o asê.
12 Gawan patawarên kuy mani
kadawakan la
buy litêpên kuy mani
kasalanan la.”†

13 Kabay sên sinabin Bapan Namalyari ya dilag gan bayuy kasunduwan, impakit nay tinasan nan
ulagay nunan kasunduwan. Buy
agyan dakun sabêt man na bagay
ya ayin nan ulaga buy lumay na,
asê mabuyutan, mitas sana.

9

Ya pangulimên mani Israelita kan Bapan Namalyari sabitun nuna

1 Ya nunan kasunduwan*
sabitun nuna, dilag mani kautusan tungkul sa ustuy pangulimên kan Bapan Namalyari
buy dilag êt pangulimênan na
dinyag mani tawu.† 2 Kabay
nipaydêng nga mani tawu un
gisay maragul la tolda. Sa
susunan Tolday Pangulimênan,
dilag kurtinay pinaglingling.
Buy sa pibunakan Tolda, dilag

* **8:5** 8:5 Exodo 25:40. † **8:12** 8:12 Jeremias 31:31-34. * **9:1** 9:1 Dinyag Bapan Namalyari ya nunan kasunduwan na para sa mani Israelita sabitun indin na kan Moises ya Kautusan (Deuteronomio 10:1-11; 11:8-15; 11:22-23). Ayun sa kasunduwan, si mani tawu kaylangan lan sunulun ya kautusan, buy biyan silan Bapan Namalyari un sarili lan luta, ayin kaatag nun a ya Canaan. † **9:1** 9:1 Mabasa tamuy ati sa Exodo kapitulu 25, 26, 30, buy sa Levitico 24:1-9.

makwal la kurtinay pinanaêt
bilang pisaêtan luway silid. Ya
mumunan silid, pambêgên Banal
la Lugal nu saantu idi bayduy
gisay pamipaluntuwan sulu ya
dilag pituy dêkêt buy lamesay
dilag tinapay ya pan-iandug kan
Bapan Namalyari. 3 Ya ikalway
silid, pambêgên Pinakabanal la
Lugal. 4 Makitan bayduy pamian-
dugan na panlêban insensu buy
ya baul la pambêgên Baul un
Kasunduwan. Ya pamiandugan
buy baul, parisun tinakpan gintu.
Sa lalên baul, idi bayduy gintuy
banga ya pinamyanan tinapay ya
pambêgên mana, ya têkên Aaron
na nangulbuy, buy nangatatapil
la batuy pinisulatan Kautusan
Bapan Namalyari. 5 Sa babun
baul, dilag luway ang-el la diyag
sa gintu. Ya mani ang-el la abiin,
patandan idi bayduy Ispiritun
Bapan Namalyari. Buy ya parisun
palakpak la, manalilung sa
babun baul nu saantu pan-iwisik
pinakapuun pari ya dayan ayup
amên mapatawad da kasalanan
mani tawu. Nuwa a yan pun
maipaintindin tisatisay abiin
amêsên.

6 Sabitun nuna, parabaysên
na pangapakapalan Tolday Pan-
gulimênan buy allu-allun man-
sumun na mani pari sa mu-
munay silid Tolda amên daygên
na tungkulan la. 7 Nuwa kay
pinakapuun pari ya makasun sa
Pinakabanal la Lugal buy kay
katamisan sa gisay tawun. Sa
balang pansumun na baydu, man-
tan yan dayan ayup bilang an-
dug para sa kasalanan na buy
sa mani pandaygên mani tawu
sa a la tanda kasalanan awêd.‡
8 Sa pandaygên abituy pinaka-
puun pari, pan-ipakit Ispiritun
Bapan Namalyari ya ayin sisabêt
man na tawuy malyarin makasun
sa Pinakabanal la Lugal kaban idi
pun baysên na mumunan Tolday
Pangulimênan.§

9 Sabitun nuna, ya Tolda buy
kaganawan idi baydu, kay mami-
patanda tungkul sa mangangêd
da nakitan na amêsên. Gawan
ya mani pinati ya ayup buy
kaluub, asê makapallinis nakêm
mani tawuy mangulimên kan Ba-
pan Namalyari. 10 Tagawan na
naugalyan lan abitu, kay ayun sa
mani kautusan tungkul sa pan-
inêmên buy sa mani pangkanên
na malyari lan kanên buy tungkul
sa ustuy panguyas mani gamit
buy sa lawini la. Ya mani kau-
tusan na abitu, kay tungkul sa
mani bagay ya mangakitan buy
kay kaylangan sunulun angga sa
panawun na sagilyan Bapan Na-
malyari un bayu.

Ya kapangyarian dayan Jesus

11 Nuwa amêsên, inlumatêng
nga si Cristu ya pinakapuun
pari tamu buy sa kapamilatan
na, mangadanasan taminay
kangêdan na gawan sa pal-
lumatêng na.* Bilang pinaka-
puun pari, sinumun si Cristu
sa mas dakila buy mas ganap
pa Pinakabanal la Lugal ya
asê dinyag tawu buy ayin sa
babun lutan ati. 12 Nakasun ya
baydu, alwan sa kapamilatan
dayan kambing o biserun baka,
nun a sa kapamilatan sarili
nan daya. Kay katamisan nan

‡ **9:7** 9:7 Mabasa tamuy tungkul sa pandaygên pinakapuun parin mani Israelita sa librun Levitico 16:1-34. § **9:8** 9:8 Ya labay sabin, ayin dakun sisabêt man na tawuy malyarin makasun sa binyanan Bapan Namalyari kaban pansunulun la pun na kautusan tungkul sa pag-andug mani ayup. * **9:11** 9:11 Sabitun inlumatêng si Jesus, inlibayan Bapan Namalyari ya manan kasunduwan un bayu. Para sa kaganawan manampalataya kan Jesus sa ati. Ayun sa bayun kasunduwan na, indin Bapan Namalyari sa mani manampalataya ya kaligtasan, ya bayun biyay, buy ya Ispiritu na ya mangawyun kalla.

sinumun sa Pinakabanal la Lugal
buy a nayna kaylangan uman-
umanên, tagawan inatbus na
kitamina sa mani kasalanan tamu
amên miligtas kitamu kanuman.
13 Amêsên, ayun sa Kautusan na
impasulat kan Moises, nu ya gisay
tawu, pan-ituwad yan madinat,
kaylangan yan wisikan dayan
pinarayay kambing buy toru
buy abun inêwêk ka dumalagay
baka. Sa parabayduy paralan,
manguman yan magin malinis
ayun sa Kautusan.† 14 Buy nu
ya dayan ayup mamakalinis,
alwa nayin luyang pun na
dayan Cristu? Awu! Taganan
mamakalinis ya daya na sa bêkê
tamu amên a tamina isipin na
mana tamun mani dinyag ya ayin
kapukatan, nun a maglingkud
kitamu kan Bapan Namalyari ya
nabyay. Tagawan sa kapamilatan
Ispiritun Bapan Namalyari ya
ayin katganan, indin Cristuy sarili
na bilang andug ya ayin makit
ta nadawak o kakulangan sa
pangêlêw Bapan Namalyari.

15 Abiin ya sangkan kabay
si Cristuy mamilatan sa mani
tawu buy kan Bapan Namalyari
sa bayuy kasunduwan. Gawan
sa pangamati na, inatbus nay
mani tawu sa mani kasalanan
na dinyag la sabitun sakup sila
pun nunan kasunduwan. Kabay
amêsên, matanggap kaganawan
binêg Bapan Namalyari ya
ayin katganan na kangêdan ya
impangaku na.

16 Maiparisuy abiin sa gisay
kasulatan tungkul sa pamipa-
mana. Kaylangan dilag kati-
bayan na taganan nati yay nanyag
amên maipatupad ya kasulatan.
17 Gawan asê maipatupad da ka-
sulatan tungkul sa pamipamana
kaban nabyay pun na nanyag.
18 Kabay agyan na nunay kasun-
duwan Bapan Namalyari, ayin
pun ulagay abiin kaban ayin pun
dayan ayup. 19 Kabay paradi
ya dinyag Moises. Impatanda
na sa mani tawuy balang utus
sa Kautusan buy pamakayari,
nangwa yan dayan biserun baka
buy kambing ya pinaraya buy
inawyunan nan lanêm. Nangwa
ya êt sabut tupa ya binatêkan
nan naudit buy ingkupat sa san-
gan isopu. Insawsaw nay ati
sa daya buy pamakayari, inwisik
na sa mani tawu buy sa pinisu-
latan Kautusan. 20 Buy sinabi
na kalla, “Ya dayan ati sabay
ya pamaptêg sa kasunduwan Ba-
pan Namalyari ya kaylangan yun
sunulun.”‡ 21 Inwisikan êt Moises
un dayay Tolday Pangulimênan
buy ya kaganawan bagay bay-
duy panggamitin sa pangulimên.
22 Tagawan ayun sa Kautusan,
pallinisin na kaganawan bagay
sa kapamilatan daya amên ma-
gin malinis sa pangêlêw Bapan
Namalyari. Buy nu ayin dayay
nantulu bilang andug kan Bapan
Namalyari, ayin êt kapatawaran
na mani tawu sa kasalanan la.

23 Kabay yabay kaylangan
linisin sa kapamilatan dayan
ayup pa Tolday Pangulimênan
buy mani bagay ya idi baydu
ya paran kay alimbawan mani
bagay ya idi sa langit. Nuwa
ya mani bagay ya idi sa langit,
kaylangan linisin sa mas mangêd
da andug. 24 Gawan asê sinumun
si Cristu sa gisay banal la lugal
baydi sa babun luta ya kay
dinyag tawu buy kay alimbawan
pêtêg banal la lugal, nun a
sinumun ya mismu sa langit.
Buy amêsên, idi yina baydu

† **9:13** 9:13 Ayun sa Kautusan na impasulat kan Moises, ya sisabêt man na tawuy manalan sa nati magin madinat ya, buy asina malyarin makiawyun sa pangulimên kan Bapan Namalyari anggan a yapun nawisikan dayan ayup pa in-andug. ‡ **9:20** 9:20 Exodo 24:4-8.

sa arapan Bapan Namalyari ya
mamilatan para kantamu. 25 Ya
pinakapuun pari sa babun luta,
mansumun ya sa Pinakabanal
la Lugal tinawuntawun buy sa
balang pansumun na, mantan yan
dayan ayup bilang andug. Nuwa
si Cristu, kakatamisan nan in-
andug ga sarili na buy a nayna
inuman-uman. 26 Gawan nu
kaylangan nan miuman-uman
mati, nakatiumnu yina dayin
nati paubat pun sa daygên na
babun luta. Nuwa amêsên sa
tawlin allu, kay katamisan nakun
Cristu baydi sa babun luta amên
itas sa mani kasalanan tamu
sa kapamilatan pamiandug nan
sarili na. 27 Intakda sa mani
tawuy kay katamisan mati buy
pamakayari, pangukum man
Bapan Namalyari. 28 Para êt
baydu, kay katamisan nati si
Cristu sabitun in-andug nay sarili
na amên itas sa kasalanan mani
tawu. Buy manguman yan mag-
udung baydi sa babun luta, alwan
amên manguman yan mati para
sa kasalanan mani tawu, nun
a amên iligtas nay mani tawuy
mangêtêng kana.

10

Ya kakamisan pamiandug Jesus

1 Ya Kautusan na impasulat
Bapan Namalyari kan Moises,
asê ganap nun a kay pamipakit
tungkul sa mangangêd da bagay
ya lumatêng sa kapamilatan Je-
sus. Kabay ya mani andug
mani tawuy magdani buy man-
gulimên kan Bapan Namalyari,
asê taganan makasawup kalla
amên magin matinêk sa pangêlêw
na agyan tinawuntawun sila pun
mag-andug ayun sa Kautusan.
2 Gawan nu inlinis silayna dayi sa
kapamilatan mani andug, a layna
dayi pan-isipin na kasalanan la
buy a layna kaylangan pun mag-
andug. 3 Nuwa ya pamiandug
ga pandaygên la tinawuntawun
sabay pun na mamipaganakan
kasalanan la. 4 Tagawan asê
taganan makapitas kasalanan ya
kay dayan mani toru buy kambing
ya pan-iandug la.

5 Kabay sên inlumatêng si Cristu
baydi sa babun luta, sinabi nay ati
kan Bapan Namalyari,

“A mu labay ya mani andug buy
mani kaluub mani tawu.
Kabay binyanan mukun law-
ini amên iandug ku kamu.
6 A ka natula sa mani ayup pa
pansêlbên sa pamiandugan
buy sa kaatag pun na mani
andug para sa kasalanan.
7 Kabay sinabi ku kamu, ‘Bapan
Namalyari, abiti yaku amên
tuparên na kalabayan mu
ayun sa insulat sa Kasulatan
tungkul kangku.’ ”*

8 Isipin tamu nu sabêt ta sinabin
Cristu. Nuna, sinabi nay asê labay
Bapan Namalyari ya mani andug
buy kaluub mani tawu, ya mani
ayup pa pansêlbên sa pamian-
dugan buy kaatag pun na mani
andug para sa kasalanan. Alwan
abiin ya kapapaidu kana agyan
na kaganawan abituy pan-iandug
ayun sa Kautusan. 9 Pamakayari,
sinabin Cristu kan Bapan Namal-
yari, “Abiti yaku amên tuparên
na kalabayan mu.” Kabay in-
tas san Bapan Namalyari ya ula-
gan manan paralan na pag-andug
buy sinagilyan nan pag-andug
Cristu. 10 Buy gawan sinunul Jesu
Cristuy kalabayan Bapan Namal-
yari, inlinis na kitamina sa mani
kasalanan tamu sa kapamilatan
kakatamisan nan pag-andug sarili
na.

11 Ya mani parin Israelita,
allu-allu silan maglingkud buy
miuman-uman silan mag-andug

* **10:7** 10:7 Mani Kanta 40:6-8.

kan Bapan Namalyari, agyan na
mani andug la, asê makapitas
kasalanan. 12 Nuwa si Cristu,
kay kakatamisan nan in-andug
ga sarili na para sa mani
kasalanan tamu buy nukad day
abiin makanuman. Pamakayari,
niknu ya sa wanan Bapan
Namalyari. 13 Buy amêsên, kay
pan-êtêngên na tanay panawun
na ipasukun Bapan Namalyari
kanay mani kapati na. 14 Kabay
sa kapamilatan kakatamisan pag-
andug Cristu, dinyag nan ganap
kanuman na mani tawuy inlinis
na sa kasalanan.
15 Ya Ispiritun Bapan Namalyari
ya magpapêtêg tungkul baysên.
Ta ati ya sinabi na,
16 "Pallumatêng panawun abitu,
ati ya bayuy kasunduwan ya
daygên ku sa mani tawu ku.
Idin ku sa bêkê lay mani utus ku
buy itatak ku sa isip la."†
17 Sinabi pun êt Panginuun,
"Litêpên kinay mani kasalanan la
buy nangadawak ka diyag
la."‡
18 Kabay ta pinatawad dan Ba-
pan Namalyari ya mani kasalanan
tamu, a tamina kaylangan daygên
pun na pag-andug para sa mani
kasalanan tamu.

*Makapagdani kitamina kan Ba-
pan Namalyari*

19 Kabay mani mapatêl, gawan
sa dayan Jesus, malyari kitaminan
makasun sa Pinakabanal la Lugal
un ayin limu.§ 20 Tagawan sa
kapamilatan pamiandug Jesus un
lawini na, imbuklat na kantamuy
bayu buy nabyay ya dan papakun
sa kapakan makwal la kurtinay
pinaglingling amên makapagdani
kan Bapan Namalyari.* 21 Dakila
ya pinakapuun pari tamu ya
sabay si Jesus ya mamaala sa pam-
ilyan Bapan Namalyari!† 22 Kabay
magdani kitamu kan Bapan Na-
malyari un buun bêkê buy dilag
napas-êy ya panampalataya. Mag-
dani kitamu kanan malinis say
nakêm tamu, gawan paran in-
wisikan nan dayan Jesus sa mani
bêkê tamu buy paran inuyasan
nan malinis sa lanêm ma law-
ini tamu. 23 Manugêl kitamun
dilag kapilmiyan buy agana ki-
tamu magluway nakêm gawan
tapat si Bapan Namalyari buy
tuparên nay impangaku na kan-
tamu. 24 Pagpilitan tamun mais-
agyat ta balang gisa un miiidu buy
pawan manyag mangêd. 25 Agana
kaw sumawan makitipun bilang
mani manampalataya kaparisun
naugalyan nan dakun umnu, nun
a papas-êyên yuy nakêm balang
gisa, luyang nga amêsên, ta
marani yay pag-udung Jesus.

26 Pamakayari tamun natandan
na kapêtêgan tungkul sa andug
Jesus buy nu pan-isundu tamu
pun na panyag kasalanan, ayin
nan taganan kaatag andug ga
maidin amên mapatawad da mani
kasalanan tamu. 27 Ayin kaatag
mangêtêng sa mani tawuy mal-
lumaban kan Bapan Namalyari,
nun a ya mamakapalimuy pan-
gukum buy ya magdêkêtdêkêt ta
apuy. 28 Isipin tamuy ati. Sabitun
nuna, ya sisabêt man na mal-
labag sa Kautusan na impasulat

† **10:16** 10:16 Jeremias 31:33. ‡ **10:17** 10:17 Jeremias 31:34. § **10:19** 10:19 Ya labay sabin, malyari kitaminan magdani kan Bapan Namalyari un dilag kapatêtbêkan. * **10:20** 10:20 Sabitun nati si Jesus sa kurus, bêngat tan niatag ga makwal la kurtina ya mananip sa Pinakabanal la Lugal sa Templu. Mamipatanday ati ya malyari kitaminan magdani kan Bapan Namalyari, tagawan sa kamatyan Jesus, nitas sa mani kasalanan tamu ya sabay ya mamisyay sa mani tawu kan Bapan Namalyari. Basên tamuy tungkul sa kurtina sa librun Lucas 23:44-46 buy sa Marcos 15:37-38. † **10:21** 10:21 Ya labay sabin pamilyan Bapan Namalyari baydi, sabay ya mani tawuy manampalataya buy magpasakup kan Bapan Namalyari.

kan Moises, pampatin yan ayin
lunus nu napagpapêtgan luwa
o tatluy nakakit ya pallabag na.
29 Amêsên, nu pampatin na tawuy
mallabag sa Kautusan, luyang
ngay tawuy mandustak sa Anak
Bapan Namalyari. Mas nabyat
ta parusay matanggap na, gawan
pandaygên nan ayin kapukatan
na dayan Jesus ya sabay ya nalli-
nis sa mani kasalanan na buy
nagpapêtêg sa kasunduwan Ba-
pan Namalyari. Agyan na Ispir-
itun Bapan Namalyari ya nam-i
kantamun kangêdan na, dinustak
na êt. Kabay taganan nabyat
ta parusay idin sa tawun abiin!
30 Tanda tamuy abiin gawan
tanda tamuy si Bapan Namal-
yari ya taganan nagsabin, "Sikuy
mangablas, sikuy mamarusa."‡
Buy dilag êt nakasulat ta paradi,
"Si Bapan Namalyari ya man-
gukum sa mani tawuy pag-arian
na."§ 31 Mamakapalimu taganay
pamarusan Bapan Namalyari ya
nabyay!

32 Nuwa sikaw wa mapatêl ku,
ganakên yuy kabilyan yu sabitun
nasawangan na isip yu. Agyan
sadyay pamasakit la gawan sa
panampalataya yu, nibabata kaw
pun êt buy asê sinumuku. 33 Nu
misan, pampustakên kaw buy
pampasakitin sa arapan mani
tawu. Buy nu misan êt, pan-
awyunan yuy mani mapatêl la
mandumanas parabaysên na
panubuk. 34 Gawan sa uras
sa nakasukul la mapatêl yu,
pandamayan yu sila. Buy agyan
pansamsamên nay pibandiyan yu,
mibabata kaw pun êt un dilag
tula gawan tanda yuy dilag gan
nakal-an para kamuyu ya mas
mangêd da pibandiyan na asê
mitas kanuman.

35 Kabay manugêl kaw napas-êy
sa paniwala kan Bapan Namalyari
gawan dilag nakal-an para ka-
muyuy mamangêd da gantimpala.
36 Kaylangan yun mibabata amên
masunul yuy kalabayan Bapan
Namalyari. Sa pakapakun baydu,
matanggap yuy impangaku na ka-
muyu. 37 Tagawan idi sa Kasula-
tan,
"Ya pan-êtêngên yun lumatêng,
marani yana.
Ayina mabuyutan."
38 Buy sinabi pun êt Bapan Na-
malyari,
"Ya tawuy matinêk sa pangêlêw
ku,
bumyay ya ayun sa panam-
palataya na.
Nuwa nu magpabukut ya kangku,
a yina kapapaidu kangku."*
39 Nuwa sikitamuy mapatêl, a
kitamu kaawyun sa mani tawuy
magpabukut kan Bapan Namal-
yari ya milaku sa ayin katganan
na kaparusan, nun a kaawyun
kitamu sa mani manampalatayay
miligtas.

11

*Mani mangangêd da alim-
bawan panampalataya*

1 Amêsên, nu dilag kita-
mun panampalataya kan Ba-
pan Namalyari, dilag kitamun
kapilmiyan na matanggap tamuy
pan-êtêngên tamu ya a tamu pun
nakit. 2 Buy gawan parabaysên êt
ta panampalatayan mani ninunu
tamu, kinaidwan silan Bapan
Namalyari.

3 Sa kapamilatan panam-
palataya tamu, mapukatan tamuy
dinyag Bapan Namalyari ya
babun luta buy langit sa ka-
pamilatan sabi na. Kabay ya
kaganawan bagay ya mangakitan
tamu, naubat sa mani bagay ya
asê mangakitan.

‡ **10:30** 10:30 Deuteronomio 32:35. § **10:30** 10:30 Deuteronomio 32:36; Mani Kanta 135:14.
* **10:38** 10:38 Habakuk 2:3-4.

4 Isipin tamu si Abel. Gawan
sa panampalataya na, nag-andug
ya kan Bapan Namalyarin ma-
mangêd da andug kaysa sa andug
patêl na ya si Cain.* Buy gawan
sa panampalataya na, intuwad
yan Bapan Namalyarin matinêk,
gawan tinanggap Bapan Namal-
yari ya mani andug na. Kabay
agyan nati ya si Abel, dilag yapun
maituru kantamu sa kapamilatan
panampalataya na.

5 Gawan sa panampalatayan
Enoc, a ya nati nun a nabyay yan
gintan Bapan Namalyari sa lan-
git.† Ubat ta baydu, ayina nakitan
sa babun luta. Pansabin sa Kasu-
latan ya nagin kapapaidu si Enoc
kan Bapan Namalyari. Kabay gin-
tan yan Bapan Namalyari sa lan-
git. 6 Nuwa ya tawuy ayin panam-
palataya, a ya mamakapaidu kan
Bapan Namalyari. Tagawan nu
sisabêt man na magdani kan Ba-
pan Namalyari, sêpat nan pani-
walan na dilag Namalyari buy
sêpat na êt paniwalan na mam-i si
Bapan Namalyari un gantimpala
sa mani tawuy mangkap kana.

7 Elêwên tamu si Noe.‡ Gawan
sa panampalataya na, pinani-
walan nay pamatandan Bapan
Namalyari tungkul sa maragul la
lanab ba palatêng. Kabay sin-
unul nay utus Bapan Namalyari.
Nanyag yan barku amên miligtas
ya buy pamilya na. Buy gawan
sa panampalataya na, intuwad
yan Bapan Namalyarin matinêk,
nuwa ya mani tawu sa babun
luta, inatulan sila gawan ayin
silan panampalataya kan Bapan
Namalyari.

8 Para êt taman baydu si Abra-
ham. Gawan sa panampalataya
na, sinunul na si Bapan Namal-
yari sabitun impalaku ya sa lugal
la impangakun Bapan Namalyari
kana. Namita ya agyan a na tanda
nu antuy lugal la lakwên na.§
9 Buy gawan sa panampalataya na
êt, nanugêl ya bilang dayuwan sa
lugal la impangakun Bapan Na-
malyari ya idin na lanu kana. Kay
tolday tutugêlan Abraham. Para
êt bayduy tutugêlan anak na ya si
Isaac buy ya apu na ya si Jacob
ya magmana êt sa impangakun
Bapan Namalyari kan Abraham.
10 Agyan parabaysên, nibabata si
Abraham gawan na pêtêg ga lugal
la pan-êtêngên nay gisay balayan
na manugêl kanuman, ya mismun
si Bapan Namalyari ya nagpalanu
buy namipaydêng.*

11 Gawan sa panampalatayan
Abraham, nakaanak ya kan
Sara agyan layus sina buy tuwa
silayna, gawan naniwala si
Abraham ma tuparên Bapan
Namalyari ya pangaku nay
manganak si Sara.† 12 Kabay
ubat sa gisay tawu ya si Abraham
ya ayin nan pag-asan makaanak
pun, naubat pun kanay gisay layi
ya kasin lakên mani bêtêwên sa
langit buy mani balas sa agid
dagat ya asê mabilangbilang.

13 Ya kaganawan tawun abiin,
natin manampalataya pun kan
Bapan Namalyari. Sabitun
nabyay sila pun, a la pun natang-
gap pa mani impangakun Bapan
Namalyari, nuwa napilmi silan
lumatêng nga allu, matanggap lay
pan-êtêngên la. Pan-ituwad lay
sarili lan kay dayuwan sila baydi
sa babun luta. 14 Ya mani tawuy
magsabin parabaysên tungkul sa
sarili la, pan-ipakit lay mangkap
silan sarili lan lugal. 15 A la pan-
isipin na lugal la ubatan la, gawan
nu parabaysên, malyari sila pun

* **11:4** 11:4 Genesis 4:1-16. † **11:5** 11:5 Genesis 5:24. ‡ **11:7** 11:7 Genesis 6:9-8:22.
§ **11:8** 11:8 Genesis 12:1-4. * **11:10** 11:10 Ya balayan na pantukuyun di, sabay ya bayun balayan Jerusalem ya idi sa langit. † **11:11** 11:11 Genesis 18:11-14; 21:1-2.

makapag-udung baydu. 16 Nuwa
alwan parabaysên, gawan na
labaylabay lan lakwên, abituy
mamangêd da lugal ya ayin
kaatag nun a ya balayan na idi
sa langit. Kabay asê pan-ikadêng-
êy Bapan Namalyari ya bêgên
yan Namalyari la. Pêtêg ga abiin
gawan taganan dilag yan in-il-an
na balayan baydu sa langit para
kalla.
17-18 Isipin tamu si Abraham
sabitun labay Bapan Namalyarin
subukan na panampalataya na.‡
Gawan sa panampalataya na, tin-
upad nay utus ya iandug na
si Isaac ya anak na agyan si
Isaac ka kagisagisay anak na buy
agyan impangakun Bapan Namal-
yari ya si Isaac ya pangubatan
malakêy layin Abraham. Nakal-
an na si Abraham ma patin nay
anak na,§ 19 gawan maniwala yan
agyan mati si Isaac, agyu yan
pabyayên manguman Bapan Na-
malyari. Buy bilang para yabay
bayduy nalyari sên in-udung si
Isaac kan Abraham ya nabyay
pun.
20 Si Isaac, gawan sa panam-
palataya na, sinabi na kan Jacob
buy kan Esau, “Maanak kuway,
labay kuy pagpalên kaw Ba-
pan Namalyari sa lumatêng nga
panawun.”*
21 Si Jacob, nanampalataya ya
êt kan Bapan Namalyari. Kabay
bayu yapun mati, pinagpala nay
maapu na kan Jose buy kaban
nakapaluntuy baba na sa têkên
na, nangulimên ya kan Bapan
Namalyari.†
22 Buy gawan sa panampalataya
êt Jose kan Bapan Namalyari, sên
marani yinan mati, sinabi na sa
mani kaparisu nan mani Israelita,
“Lumatêng nga alluy mita kaw sa
Egipto buy nu mita kaw, gêtan
yuy mani but-u ku.”‡
23 Ganakên tamu êt si Moises.
Gawan sa panampalatayan man-
gatwa na, a sila nalimun nallabag
sa utus ari sa Egipto ya patin na
mani kulaw wa lawyaki. Kabay
sabitun in-anak si Moises buy
nakitan lan mamangêd ya, intagu
laya sa lalên tatluy buwan amên a
ya mapatin mani sundalus ari.§
24 Gawan sa panampalatayan
Moises kan Bapan Namalyari,
sên bayuntawuy na, sinabi na sa
mani tawuy a na labay bêgên yan
anak prinsesa sa Egipto, agyan
siya pun na namaragul kana.*
25 Sinabi nay abiin, gawan mas
labay na pun na makiawyun
ya sa kasakitan na madanasan
kaparisu nan pinilin Bapan
Namalyarin kay kana, kaysa sa
magpakapda sa mani asê mapêng
nga tulay pan-idin kasalanan.
26 Para kana, mas mangêd
da pandustakên ya gawan sa
panampalataya na sa Mamiligtas
ya lumatêng kaysa mapakanay
kaganawan pibandiyan Egipto.
Tagawan pawa nan pan-isipin na
gantimpalay idin kanan Bapan
Namalyari sa lumatêng nga
panawun.
27 Gawan êt sa panampalatayan
Moises, namita ya sa Egipto buy
a ya nalimun manubag kanay
ari. Nibabata ya gawan paran
nakitan nay Bapan Namalyari ya
asê mangakitan. 28 Gawan êt sa
panampalataya na, sabitun im-
paudung yan Bapan Namalyari sa
Egipto, sinabi na sa mani Israelita,
“Ati ya utus Bapan Namalyari ya
sêpat yun daygên amên miligtas
sa mani panganay yu. Punwan

‡ **11:17-18** 11:17-18 Genesis 22:1-14. § **11:17-18** 11:17-18 Genesis 21:12. * **11:20** 11:20 Genesis 27:1-40. † **11:21** 11:21 Genesis 48:1-20. ‡ **11:22** 11:22 Genesis 50:24-25. § **11:23** 11:23 Exodo 2:1-10. * **11:24** 11:24 Maragul la si Moises bayu na natandan ya gisa ya awêd Israelita buy alwan Egipto.

yun dayan tupay mani pasbul bali
yu amên libasan ang-el sa uras sa
patin nay kaganawan panganay
baydi sa Egipto." Buy bayduy na
nag-umpisay pangapun un pesta
ya pambêgên, "Pestan Kaligtasan
sa Egipto."†
29 Gawan sa panampalatayan
mani Israelita kan Bapan Na-
malyari sabitun inlakwanan lay
Egipto, nakalipay sila sa Dagat ta
Naudit ya paran dinuman sa na-
malay luta. Nuwa sên sinubukan
maglipay mani managal kalla ya
taga Egipto, nalumud silan ka-
ganawan.‡
30 Gawan sa panampalataya êt
mani Israelita, nalasak ka bakud
da pader ya nakapalitêng sa bal-
ayan Jerico pamakayari lan in-
libut ta lawasan balayan sa lalên
pituy allu.§
31 Si Rahab, gisa yan babayi
ya pambayaran na manugêl
baydu sa Jerico. Nuwa sên
inlumatêng nga mani ispiyan
Israelita, sinawpan na sila gawan
manampalataya ya kan Bapan
Namalyari. Kabay a ya pinati
kaawyun mani kabalayan na ya
asê manampalataya kan Bapan
Namalyari.*
32 Malakê pun dayi ya itutu
ku kamuyu, nuwa dat mangu-
lang kitamu sa uras nu tisati-
sanên ku pun na tungkul kallan
Gideon, Barak, Samson, Jefte,
David, Samuel buy kaatag pun
na propeta. 33 Sa kapamilatan
panampalataya la kan Bapan Na-
malyari, nasambut lay mani kaar-
ian, namaala silan dilag katuy-
nungan buy tinanggap lay mani
impangakun Bapan Namalyari.
Gawan sa panampalataya la, a
sila dakun pinakun mani lewun.
34 Buy ya dakun umnu kalla, sên
insamwag sa magdêkêtdêkêt ta
apuy, a sila naslêb. Dilag dakun
umnu kallay patin dayi sa ispada,
nuwa niligtas sila. Ya kaatag
kallay nangayna, nuwa pinapas-
êy silan Bapan Namalyari. Buy
nagin napas-êy sila sa pamikil-
aban la. Kabay nasambut buy
naipabita lay mani sundalus ya
dayuwan. 35 Dilag gaman babayi
ya gawan sa panampalataya la
kan Bapan Namalyari, nanguman
pinabyay ya mani anak lay nati.
Ya kaatag gaman na manam-
palataya kan Bapan Namalyari,
pampasakitin angga sa mati sila.
A sila nakalabay sa pan-ialuk lay
kalayaan kasagilin pagtalibatuk la
sa panampalataya la kan Bapan
Namalyari, gawan agyan patin
sila, tanda lay pabyayên silan Ba-
pan Namalyari sa lumatêng nga
panawun buy matanggap lay ma-
mangêd da biyay. 36 Ya kaatag
gaman, gawan sa panampalataya
la, nadanasan lay mani pandus-
tak buy inlatiku sila. Buy ya
kaatag, intanikala buy insukul.
37 Ya kaatag, tinunggun binat-
wan angga sa nati. Ya kaatag
gaman, inlagari angga sa mapu-
tus sa lawini la buy dilag êt
pinati sa ispada. Ya dakun umnu
kalla, nagtukawan buy nagyam-
ing tanan balat tupa buy kambing.
Nadanasan lay magkasakit, pam-
pasakitin silan mani tawu buy
tinunggun pinustak. 38 Nagtapan
sila sa kakyangan buy sa mani
bung-uy buy nanugêl sila tana sa
mani lêyang buy sa mani pagtag-

† **11:28** 11:28 Ya nalyari, pinatin ang-el ya kaganawan panganay un mani Egipto, anak man o tuwa. Agyan ya mani panganay ya ayup, pinati na êt. Nuwa niligtas ya mani panganay un mani Israelita gawan pamakakit un ang-el un daya sa mani pasbul la, inlibasan nay mani bali la. ‡ **11:29** 11:29 Exodo 14:1-31. § **11:30** 11:30 Sabitun panawun na abiin, makipaglaban na mani Israelita sa mani taga Jerico buy si Josue ya mamunu kalla. Mabasa tamuy kwentun ati sa librun Josue 6:1-21. * **11:31** 11:31 Josue 2:1-22; Josue 6:22-25.

wan sa lalên luta. Asê taganan
naspat para kallay manugêl baydi
sa babun luta!
39 Mani mapatêl, pakalêng-ên
yuy ati. Ya kaganawan tawuy
sinabi ku baydi, kapapaidu sila
kan Bapan Namalyari gawan sa
panampalataya la. Nuwa a
la natanggap sa kapanawunan
lay impangakun Bapan Namal-
yari, 40 tagawan dilag gaman ma-
mangêd da palanu si Bapan Na-
malyari para kantamu. Ya labay
na, kaganawan tamu miaagnan
magin ganap.

12

Ya pamitinêk Bapan Namalyari sa mani anak na

1 Kabay amêsên, gawan na-
palitêngan kitamun malakêy
tawuy niunay na kantamun
nagpapêtêg sa panampalataya
la, kabay sêpat tamun lakwanan
na mani kasalanan buy dakun
sabêt ta mamênbên kantamu
buy buun nakêm tamun daygên
na kalabayan Bapan Namalyari
ya pan-ipadyag na sa balang
gisa. Mibabata kitamu angga sa
katganan kaparisun gisay man-
gapal sa puwayuwan. 2 Kaban
mamwayu kitamu, iêlêw tamu
kan Jesus sa pangêlêw tamu
ta sabay siyay pinangubatan
panampalataya tamu buy siyay
mamapas-êy panampalataya
tamu angga sa magin ganap
pa abiin. Pinibabatan nay
kasakitan buy a na ingkadêng-êy
ya impaku ya sa kurus, ta tanda
nay madanasan nay kasiglan na
idin Bapan Namalyari kana. Buy
amêsên, nakaiknu wina sa wanan
turonun Bapan Namalyari.
3 Pawa yun ganakên na pamiba-
batan Jesus sa pamasakit sa gamêt
mani makasalanan na tawu amên
sa pakapakun baydu, asê mangay-
nay nakêm yu.
4 Sa pamikilaban yu sa
kasalanan, ayin pun pinati
kamuyu gawan sa panampalataya
yu. 5 Dat naliwan yinay pangaral
Bapan Namalyari kamuyu bilang
mani anak na. Sinabi na,

"Anak kuway, agana mu daygên
ayin pukat ta pamitinêk
Panginuun,
buy agana mu paynên na
nakêm mu nu pan-aralên
naka.
6 Tagawan pan-itinêk Panginuun
na mani kakaidwan na,
buy pangkumpasan nay pan-
ituwad nan mani anak."*

7 Kabay pibabatan yuy ka-
ganawan kasakitan bilang pamit-
inêk Bapan Namalyari kamuyu,
gawan pan-ituwad nakaw mani
anak na. Sisabêt ta anak ka asê
pan-itinêk bapa na? 8 Kabay nu
a kaw pan-itinêk Bapan Namal-
yari kaparisun pamitinêk na sa
kaganawan mani anak na, labay
sabin, a kaw pêtêg mani anak
Bapan Namalyari nun a anak kaw
kaatag. 9 Agyan na mani bapa
tamu baydi sa babun luta, mamit-
inêk êt kantamu. Kabay gawan
baysên, pan-igalang tamu sila.
Nuwa luyang kitamu pun mag-
pasakup sa Bapa tamuy idi sa lan-
git ya mamitinêk kantamu amên
bumyay kitamu. 10 Tagawan ya
mani bapa tamu baydi sa babun
luta, kay pan-itinêk la kitamu sa
naêpêk ka panawun ayun sa pan-
isipin la ya makakangêd kantamu.
Nuwa ya pamitinêk Bapan Namal-
yari kantamu, para sa ikakangêd
tamu amên magin banal kitamu
kaparisu na. 11 Awu, tanda
tamuy a kitamu matula nu pan-
itinêk kitamu, nun a malungkut
kitamu. Nuwa ya maidin na kan-
tamu, kapatêtbêkan buy matinêk
ka pamibiyaybiyay.

Pamatanda buy tipan

* **12:6** 12:6 Mani Kawikaan 3:11-12

12 Kabay mani mapatêl, pas-
êyên yuy nakêm yu ta paran
a kawna kababa buy yumêgêl-
yêgêl tanay tul yu gawan sa
kasakitan na mangadanasan yu.
13 Bumyay kaw sa matinêk ka
pamibiyaybiyay amên ya mani
mapatêl la manunul kamuyu ya
mangaynay panampalataya ya
paran tumakislad, asê sumuku
nun a pumas-êy pun na panam-
palataya la.

14 Pagpilitan yun bumyay dilag
mangêd da pamikiawyun sa ka-
ganawan tawu buy pagpilitan yun
magin banal la pamibiyaybiyay
yu. Tagawan nu asê banal la
pamibiyaybiyay yu, a yu mak-
itan na Panginuun. 15 Illagan
yuy ayin sisabêt man kamuyuy
magpabukut sa kangêdan Bapan
Namalyari. Agana kaw mami-
tanêm sakit nakêm amên asê mi-
damay ya malakê gawan abiin
na pangubatan gulu. 16 Illagan
yu êt ta ayin sisabêt man ka-
muyuy makikanayun. Buy agana
yu tubsun si Esau ya dinyag nan
ayin pukat ta kalabayan Bapan
Namalyari ta insagili na sa gisay
kaêkanan na karapatan na bilang
panganay.† 17 Buy tanda yu êt ta
pamakayarin abitu, inyawad na
pun sa bapa nay pagpapalay para
kana bilang panganay. Nuwa a
ya inlêngên bapa na agyan sabêt
pun na pamikisabi buy panangis
sa daygên na. Tagawan taganan
asina maibayu pun na dinyag na.‡

18 Kabay mani mapatêl, isundu
tamuy panampalataya tamu. Ta
ya pagdani tamu kan Bapan
Namalyari, asê kaparisun pag-
danin mani ninunu tamu sabitun
nuna. Nilatêng sila sa gisay
bung-uy ya sabay ya Bung-uy
Sinai. Sa bung-uy abitu, nakit
lay magdêkêtdêkêt ta apuy buy
nadanasan lay mamakapalimuy
kadlêman buy sadyay lakas an-
gin. 19 Dilag silan nalêngêy sênêg
patutut buy tunuy ya magsabi.
Buy sên nalêngê lay tunuy abitu,
nagmakalunus sila ya agana ya-
pun magsabi kalla.§ 20 Nasabi
lay abiin, gawan a la mabatay
utus sa sinabi kalla, “Nu sisabêt
man kamuyuy miturak sa bung-
uy ya ati agyan ayup, batwan
angga sa mati!”* 21 Pêtêg ma-
makapalimuy nakitan la sa bung-
uy abitu! Kabay agyan si Moises,
nakapagsabi yan paradi, “Mangi-
nagin naku sa limu!”†

22 Nuwa sikitamu, alwan
parabaysên na pagdani tamu
kan Bapan Namalyari. Gawan
nakalatêng kitamina sa Bung-
uy Zion ya binyan balayan
Namalyari ya nabyay. Ya balayan
na abiin, sabay ya Jerusalem
ma idi sa langit ya dilag mani
ang-el la a mabilangbilang nga
masiglan mititipun. 23 Nakalatêng
kitamina sa pamititipun mani
pan-ituwad Bapan Namalyarin
mani panganay na.‡ Sabay
silay mani tawuy nakasulat tay
lagyu la baydu sa langit buy
amêsên kaawyun la kitamina.
Kaawyun kitamu êt mani kalad-
wan mani tawuy pan-ituwad
Bapan Namalyarin matinêk
sabitun nuna buy amêsên dinyag
naynan ganap. Nagdani kitamina
kan Bapan Namalyari ya sabay

† **12:16** 12:16 Genesis 25:27-34. ‡ **12:17** 12:17 Genesis 27:1-41. § **12:19** 12:19 Exodo 19:16-19; 20:18-19. Nalyari ya ati sabitun idi sa kakyangan na mani Israelita, kaawyun si Moises. Abiin ya uras ya indin Bapan Namalyari ya Kautusan na, ya impasulat na kan Moises sa mani natapil la batu. * **12:20** 12:20 Exodo 19:12-13. † **12:21** 12:21 Deuteronomio 9:19. ‡ **12:23** 12:23 Mangêd da kabilyan mani panganay un mani Israelita, gawan ayun sa naugalyan la, ya manay matanggap panganay mas dobli kaysa mani patêl na. Kabay sikitamun mani manampalataya kan Bapan Namalyari, pan-ituwad na kitamu alwan kay mani anak na, nun a mani panganay na.

ya mangukum sa kaganawan
tawu ayun sa mani dinyag la.
24 Nagdani kitamu êt kan Jesus
ya sabay ya mamilatan kantamu
kan Bapan Namalyari sa bayuy
kasunduwan. Ya dayan Jesus ya
nantulu, sabay ya magpapêtêg ga
pinatawad day mani kasalanan
tamu. Buy mas mangêd pun
na abiin kaysa sa dayan Abel la
manyawad katuynungan.§

25 Kabay mangillag kaw buy
agana yu pagpatawanan si Ba-
pan Namalyari ya magsabi kan-
tamu. Agana kitamu makitbus
sa mani tawu sabitun nuna ya
asê nallêngê kan Moises sabitun
impatanda nay mani utus Ba-
pan Namalyari baydu sa bung-uy.
Taganan a sila niligtas sa parusa.
Kabay luyang kitamun asê milig-
tas sa parusa nu a tamu lêng-ên
si Bapan Namalyari ya mismun
magsabi ubat sa langit. 26 Naêyêg
ga luta sabitun nagsabi si Ba-
pan Namalyari baydu sa bung-uy.
Buy amêsên, nangaku ya. Sin-
abi na, “Umanên ku pun êyêgên
na babun luta buy alwan kay
abiin, nun a kaawyun na langit.”*
27 Ya sabi ya “Umanên ku pun,”
mamipatandan itas Bapan Namal-
yari ya kaganawan dinyag na ya
malyarin maêyêg amên ya kay
manugêl, sabay yaman na mani
bagay ya asê malyarin maêyêg.

28 Kabay magpasalamat kitamu
kan Bapan Namalyari gawan
kaawyun kitamu sa kaarian nay
asê maêyêg. Ulimênên tamu ya
sa paralan na mamakapaidu ya
dilag limu buy panggalang kana,
29 gawan nu mamarusay nay Bapa
tamun Namalyari, napakaapuy
yan manggilud da mamakaupud.†

13

*Mani diyag buy andug ga kapa-
paidu kan Bapan Namalyari*

1 Mani mapatêl, bilang mipap-
atêl kan Cristu, isundu yuy pami-
iidu yu. 2 Pawa yun padausun
ya mani mamaku sa bali yu. Di-
lag mani tawu sabitun nuna ya
nanyag abitu buy a la tanday
mani ang-el la awêd da pinadaus
la. 3 Damayên yuy mani map-
atêl la idi sa sukulan ya paran
makasukul kaw êt kaawyun la
buy damayên yu êt ta mani ma-
patêl la pampasakitin na paran
mandumanas kaw êt parabaydu.

4 Ya pag-asawa, sêpat yun
paulagên buy sêpat a kaw
makikanayun, gawan atulun
Bapan Namalyari ya mani
makikanayun buy mani manakpi.
5 Agana kaw maglupan pera, nun
a matula kaw nu sabêt ta abituy
idi kamuyu, gawan sinabin Bapan
Namalyari,

“A kataw lakwanan o paulayan.”*
6 Kabay buun nakêm tamun sabin,
“Si Bapan Namalyari ya manawup
kangku.
Kabay a ku malimu.
Sabêt ta madyag tawu laban
kangku?”†

7 Mani mapatêl ku, ganakên yuy
mani nunan namunu kamuyu ya
nangaral kamuyun Sabin Bapan
Namalyari. Ganakên yuy mangêd
da ugali buy ya mangêd da diyag
la kaban nabyay sila. Buy tubsun
yuy panampalataya la. 8 Si Jesu
Cristu, a ya magbayu. Nu sisabêt
ya sabitun nuna, para ya êt baydu
amêsên buy kanuman.

9 Kabay agana kaw makipapani-
wala sa dakun sabêt man na aral
la asê parisu sa aral la paniwalan

§ **12:24** 12:24 Sabitun pinati si Abel un patêl na ya si Cain, sinabin Bapan Namalyari ya si dayan Abel paran masnêg yan magsabin manyawad katuynungan gawan sa nalyari kana. Basên tamu sa Genesis 4:8-12. * **12:26** 12:26 Hagai 2:6. † **12:29** 12:29 Deuteronomio 4:24.
* **13:5** 13:5 Deuteronomio 31:6-8. † **13:6** 13:6 Mani Kanta 118:6.

tamu. Mas mangêd da papas-
êyên tamuy panampalataya tamu
sa kapamilatan kangêdan Bapan
Namalyari kaysa sa kapamila-
tan panunul sa mani kautusan
tungkul sa pangkanên ya asê
makasawup sa mani manunul
baysên.‡ 10 Sikitamun mani
manampalataya kan Jesus, dilag
kitamun pamiandugan ya pag-
andugan, nuwa ayin karapatan
makiêm di ya mani maglingkud sa
Tolday Pangulimênan.§

11 Ayun sa naugalyan la, ya
dayan mani ayup pa pinaraya,
pan-igtan pinakapuun pari sa
lalên Pinakabanal la Lugal bi-
lang andug sa mani kasalanan
mani tawu. Nuwa ya mani law-
inin ayup, pan-êwêkên sa lawasan
bibiyan la. 12 Para êt baysên
na nalyari kan Jesus. Pinati ya
sa lawasan balayan amên sa ka-
pamilatan daya na, malinis nay
mani tawu sa mani kasalanan
la.* 13 Kabay mag-awas ki-
tamu sa balayan† amên mag-
dani kan Jesus buy makibêtêk
kitamu kana sa pamibabata na
sa kapapadêng-êy ya pamasakit.
14 Gawan alwan baydi sa babun
lutay pêtêg tamun balayan, nun
a pan-êtêngên tamuy balayan na
lumatêng pun.

15 Kabay pawa kitamun
mamiandug pangulimên kan
Bapan Namalyari sa kapamilatan
Jesus. Ya mani andug ga abiin
sabay ya mani sabi ya mami-
patandan pangilala tamu kana.
16 Pawa kaw manyag manged buy
mapanawup sa kaatag, gawan ya
parabaysên na kalasin pag-andug,
kapapaidu kan Bapan Namalyari.

17 Sunulun yuy mani mamunu
kamuyu buy pasakup kaw kalla,
gawan silay mangillag kamuyu.
Buy lumatêng nga alluy silay
managut kan Bapan Namalyari
tungkul kamuyu. Kabay sunulun
yu sila amên magin matula sila sa
panupad lan tungkulan la. Gawan
nu a yu sila sunulun, malungkut
sila buy asê makasawup pa abiin
kamuyu.

Tawlin tipan

18 Mani mapatêl, manalangin
kaw para kanyan ta napilmi
kay ya malinis sa nakêm yan
buy ya labay yan, bumyay kay
ayin ikadêng-êy sa kaganawan
pandaygên yan. 19 Makisabi
yaku kamuyu ya manalangin kaw
para kangku ya makakamut takun
makapag-udung baysên kamuyu.

20 Buy manalangin naku êt
kan Bapan Namalyari para ka-
muyu. Siyay pinangubatan ka-
patêtbêkan buy siya êt ta nam-
abyay sa Panginuun tamun Jesus
ya Dakilay Pastul tamu. Buy sa ka-
pamilatan dayan Jesus, pinapas-
êy Bapan Namalyari ya ayin
katganan ya kasunduwan na.
21 Manalangin naku kan Bapan
Namalyari un paradi, “Bapa kun
Namalyari, labay kuy biyan muy
mapatêl kun kaganawan kaylan-
gan la amên masunul lay kal-
abayan mu. Buy labay kun sa
kapamilatan Jesu Cristu, daygên
mu sa biyay lay kaganawan kapa-
paidu sa pangêlêw mu. Ulimênên

‡ **13:9** 13:9 Indap mani Israelita ya magin malinis sila sa pangêlêw Bapan Namalyari sa panunul la sa naugalyan ayun sa mani kautusan tungkul sa mani pangkanên ya malyari lan kanên buy tungkul sa pamiandug mani ayup. Basên tamu sa Hebreo 9:9-10. § **13:10** 13:10 Ya labay sabin ati, “Dilag gan in-andug para kantamun ya sabay si Jesus. Nuwa a sila malyarin makiawyun sa kangêdan un andug ga ati ya mani maniwala pun sa mani pan-iandug sa pamiandugan la.” * **13:12** 13:12 Malyarin ya labay êt sabin, “madyag nan banal la mani tawu.” † **13:13** 13:13 Malyarin paradi ya labay sabin: Lakwanan tamuy manan naugalyan ya pansunulun tamu amên kay si Jesus ya sunulun tamu.

yan ayin kapupusan si Jesus!
Awuy Panginuun!”
22 Mani mapatêl, makisabi yaku
kamuyun pibabatan yun lêng-ên
na kaganawan sinabi ku sa sulat
ku, gawan kay naêpêk ka sulat
ta ati. 23 Labay ku êt matandan
yuy imbus sana sa sukulan na
patêl tamun si Timoteo. Buy nu
tambêng yan milatêng baydi, pak-
ilaku ku ya sa pamaku ku baysên
kamuyu.
24 Sabin yu sa mani mapatêl la
mamunu kamuyu baysên buy sa
kaganawan pinilin Bapan Namal-
yarin kay kana ya nagpapakun
silayna. Sinabi êt awêd mapatêl
tamuy taga Italiay nagpapakun
kawna.
25 Labay kun manugêl kamuyun
kaganawan ya kangêdan Bapan
Namalyari. [Awuy Panginuun.]

Ya Sulat ta ubat kan SANTIAGO

1 Siku si Santiago ya alipên
Bapan Namalyari buy Panginuun
Jesu Cristu.
Nagpapakun kawnay mani Ju-
dioy manampalataya kan Jesus
ya nikyat sa magmikakanayun na
lugal baydi sa babun luta.

Ya panampalataya buy kabiyas-
nan

2 Mani mapatêl ku, mat-
ula kaw nu pandanasên yuy
magmikakanayun na kasakitan,
3 gawan tanda yuy nu subukan ya
panampalataya yu sa kapamila-
tan mani kasakitan, luyang kaw
pun manugêl tapat. 4 Kabay
pibabatan yuy mani kasakitan
ta nu malampusan yuy ati,
magin ganap kaw buy ayin nan
pamagkulang sa pangatawu yu.
5 Nuwa nu dilag man ka-
muyun kulang sa kabiyasnan,
sêpat yan manyawad kan Ba-
pan Namalyari buy biyan naya.
Gawan pambiyan Bapan Namal-
yarin kabiyasnan ya kaganawan
manyawad kana buy a ya mapa-
masabi. 6 Nuwa nu manyawad
kaw kan Bapan Namalyari, kay-
langan maniwala kaw ya idin na
kamuyuy panyawarên yu. Agana
kaw magmikakunuy nakêm, ta
ya tawuy magmikakunuy nakêm,
kaparisu yan alun sa dagat ta
kay kilalaku sa kimpay angin.
7 Ya tawuy parabaysên, a ya
sêpat mangêtêng nga dilag yan
matanggap ubat sa Panginuun,
8 gawan magmikakunuy nakêm
na buy ayin yan kapilmiyan sa
pandaygên na.

Mani kalulu buy mani mabandi

9 Sikaw wa mapatêl la kalulu,
agyan masakit ta kabilyan yu,
sêpat kaw matula ta matag-ay
kaw sa pangêlêw Bapan Namal-
yari. 10 Buy sikaw waman na ma-
patêl la mabandi, agyan iyêpan
Bapan Namalyari ya kabilyan yu,
sêpat kaw êt matula. Gawan na
tawuy mabandi, maiparisu ya sa
bulaklak lamun na asê mabuyut.
11 Sa sadyay umut mamut, man-
gayayanguy lamun buy ya bulak
na, mangalulugus buy mitas sa
kangêdan na. Para êt bayduy
malyari sa tawuy mabandi, a ya êt
mabuyut. Agyan malakê pun na
labay nan daygên sa pibandiyan
na, mati yina.

Ya kasakitan buy tuksu

12 Pinagpalay tawuy mapamiba-
bata sa mani kasakitan, gawan
nu nalampusan nay ati, matang-
gap nay gantimpala na, ya sabay
ya biyay ya ayin katganan* na
impangakun Bapan Namalyari sa
mani tawuy mangidu kana.
13 Nuwa nu makadanas saman
tuksuy gisay tawu, a na sêpat
isipin na si Bapan Namalyari
ya manuksu kana, gawan asê
manuksu si Bapan Namalyari kan
sisabêt man buy a ya êt man-
gatuksu sa kadawakan. 14 Nuwa
matuksuy gisay tawu nu makit
buy magtan yan kalabayan na.
15 Buy nu sunulun nay kalabayan
na, mangasalanan ya. Buy nu
ikakadus nay panyag kasalanan,
milaku ya sa ayin katganan na
kamatyan.
16 Kabay sikaw wa kakaidwan
kun mapatêl, agana kaw paipu-
rayit sa isip yu. 17 Tagawan ya ka-
ganawan mangangêd buy ganap
pa bagay, ubat kan Bapan Namal-
yari. Siyay nanyag kaganawan
sawang nga idi sa langit ya mal-
yarin magbayu, nuwa si Bapan
Namalyari, a ya magbayu kanu-
man. 18 Gawan sa kalabayan na,
dinyag na kitamun mani anak na

* **1:12** 1:12 Sa Griego, “kuronan biyay.”

sabitun nanampalataya kitamu sa
kapêtêgan ya sabay ya Sabi na.
Dinyag na kitamun mani anak na
amên magin igit kitamun maulaga
sa kaganawan dinyag na.

Pallêngê buy panunul

19 Sikaw wa kakaidwan kun ma-
patêl, isipin yuy ati. Sêpat kaw
mapallêngê buy naayup-up kaw
magsabi, buy agana kaw tambêng
manubag. 20 Tagawan na tubag,
asê makasawup sa tawu amên
magin matinêk ya sa pangêlêw
Bapan Namalyari. 21 Kabay
agana yina daygên na kaganawan
kadawakan buy kadinatan na
pandaygên yu. Ipakayêpa yuy
nakêm yu buy sunulun yuy Sabin
Bapan Namalyari ya impakatêbêk
na sa nakêm yu ya sabay ya
makapiligtas kantamu.

22 Agana yu bêngat lêng-ên na
Sabin Bapan Namalyari, nun a
sunulun yu. Ta nu a yu sunulun,
kay pampurayitin yuy sarili yu.
23 Gawan nu kay pallêng-ên gisay
tawuy Sabin Bapan Namalyari
buy a na pansunulun na ati, ka-
parisu yan gisay tawuy mangêlêw
lupa na sa sulamin. 24 Pamakayari
nan nakitan na lupa na, mitay na
buy tambêng nan malitêpan na
lupa na. 25 Nuwa ya gisay tawuy
mapangusisa sa ganap pa Kautu-
san Bapan Namalyari ya mamibus
kantamu, buy a na nalitêpan na
nalêngê na nun a pansunulun
na, ya tawun abiin, pagpalên yan
Bapan Namalyari sa kaganawan
pandaygên na.

26 Nu dilag gisay tawuy
mangisip pa mangêd da panunul
na kan Bapan Namalyari, nuwa a
na tandan itgên na bêbêy na sa
pagsabin nadawak, pampurayitin
nay sarili na buy ayin pukat ta
panunul na kan Bapan Namalyari.
27 Paradi ya ayin kapintasan ya
panunul kan Bapan Namalyari ya
kapapaidu kana. Sawpan tamuy
mani ulila buy mani bal-u sa
kasakitan la, buy agana kitamina
magpagtan sa kadawakan babun
luta.

2

Patanda sa dilag pampilinin

1 Mani mapatêl kuway, bilang
mani manampalataya sa dakila
tamun Panginuun Jesu Cristu, da-
pat a kaw mamili sa kaparisu
yu. 2 Alimbawa, idi kaw sa
pagtipunan yu buy dilag luway
tawuy sinumun. Ya gisa, ma-
bandi, dilag yan singsing nga
gintu buy nakayaming yan maka-
mal. Ya gisay naman, kalulu
buy nangagiginit ta yaming na.
3 Amêsên nu kay mabandi ya lin-
gunun yu buy sabin kanay "Miknu
ka baydi," nuwa ya sabin yinaman
êt sa kaluluy "Midêng ka tana
baysên" o kaya "Miknu ka tana
sa tuturakan," 4 namili kawna sa
kaparisu yun dilag pangusga.

5 Sikaw wa kakaidwan kun ma-
patêl, tandanên yu. Pinilin Ba-
pan Namalyari ya kalulu baydi
sa babun luta amên bumandi sila
sa panampalataya buy amên mi-
awyun sila sa mani tawuy pag-
arian Bapan Namalyari ya impan-
gaku na sa kaganawan mangidu
kana. 6 Nuwa sikaw, siyan pan-
êlêwên yuyan nabêlêng nga mani
kalulu ta? Alwa nayin si mani
mabandi sabay ya mamasakit ka-
muyu buy manangkan kamuyu
sa pallitisan? 7 Buy sila êt ta
nanguyam sa dakilay lagyun Jesu
Cristu ya sabay ya pangkilalanên
yun Panginuun yu.

8 Sabitun nunan panawun,
dilag maulagay utus si Bapan
Namalyari ya impasulat na sa
Banal la Kasulatan na paradi,
"Kaidwan muy kaparisu mun
tawu kaparisun pangidu mu sa

* **2:8** 2:8 Levitico 19:18.

sarili mu.”* Amêsên, nu lubus
tamun pansunulun na utus ya
abiin, mangêd da pandaygên
tamu. 9 Nuwa nu mamili kitamu
sa kaparisu tamu, nangasalanan
kitamina buy naatulan kitamu
ayun sa Kautusan. Kabay sêpat
kitamun atulan ayun sa Kautusan
na. 10 Sisabêt man na manunul
sa kaganawan utus Bapan Na-
malyari nuwa nallabag ya sa
gisay utus, labay sabin nallabag
ginan buun Kautusan. 11 Gawan
si Bapan Namalyari ya nagsabin
ati, “Agana ka makikanayun” buy
siya êt ta nagsabin “Agana ka
mamatin tawu.” Nu a ka yabay
nakikanayun, nuwa namati kay
naman, ya labay sabin, nallabag
kay na sa Kautusan.†
12 Kabay mamakapala kaw sa
pagsabi buy diyag yu, gawan na
kautusan ya namibus kantamu
sabay êt ta gamitin Bapan Namal-
yari amên litisin kitamu. 13 Ta
ayin baynan lunus atulan Bapan
Namalyari ya a katandan mal-
lunus sa kaparisu na. Nuwa si
mapallunus sa kaparisu na, ayin
ninan ikalimu sa allun pangatul.

Ya panampalataya buy mangêd da diyag

14 Mani mapatêl ku, nu
dilag gisay tawuy magsabin
dilag yan panampalataya kan
Bapan Namalyari nuwa ayin
yan mangêd da diyag, dilag
nayin ulagay panampalataya
na? Ayin! Mailigtas ya nayin
parabaysên na panampalataya?
Asê! 15 Alimbawa, dilag kan map-
atêl la manampalataya kan Bapan
Namalyari ya ayin maiyaming
buy asê nukad da pangkanên na
sa inallu-allu. 16 Buy sabin mu
kanay, “Patêl kuway, muli kayna,
tagawan pagpalên kan Bapan
Namalyari. A ka dayi lêpêtên
buy lumayang.” Sabêt ta ulagan
sinabi mu nu a minaman indin
na kaylangan na? Ayin! 17 Para
êt baysên na panampalataya. Nu
ayin kaawyun mangangêd da
diyag, bilang nati yana.
18 Nu dilag magsabin paradi,
“Siku, dilag gakun panampalataya
kan Bapan Namalyari buy sika,
dilag kan mani mangêd da diyag”,
paradi ya sabin ku sa tawun
abiin, “Parasaantu kun makitan
na panampalataya mu, nu ayin
kan mangêd da diyag? Nuwa siku,
ipakit ku kamuy panampalataya
ku sa kapamilatan mangêd da
diyag ku.” 19 Manampalataya kan
dilag gigisay Bapan Namalyari.
Mangêd da abiin, nuwa agyan na
nangadadawak ka ispiritu, man-
ampalataya sila êt ta dilag gigisay
Bapan Namalyari buy mangina-
gin sila pun êt sa limu.
20 Sikaw wa kulang pun sa pang-
intindi! Sabêt? Kaylangan ku
pun nayin pagpapêtgan kamuyuy
ayin ulagay panampalataya, nu
ayin kaawyun mangêd da diyag?
21 Isipin tamuy ninunu tamun
si Abraham. Intuwad yan Ba-
pan Namalyarin matinêk gawan
sa mangêd da diyag na, ta si-
nunul nay utus Bapan Namal-
yari ya iandug nayna dayi ya
anak na ya si Isaac sa pamian-
dugan.‡ 22 Nakitan tamu di ya
nagin ganap pa panampalatayan
Abraham gawan inawyunan nan
mangêd da diyag. 23 Sa paka-
pakun baydu, natupad day idi
sa Kasulatan, “Nanampalataya si
Abraham kan Bapan Namalyari.
Kabay intuwad nayan matinêk.”§
Buy binêg yapun êt kaluguran Ba-
pan Namalyari.* 24 Kabay natan-
dan tamu di ya pan-ituwad kita-
mun Bapan Namalyarin matinêk
gawan sa mangangêd da diyag

† **2:11** 2:11 Exodo 20:13-14; Deuteronomio 5:17-18. ‡ **2:21** 2:21 Genesis 22:1-19. § **2:23** 2:23 Genesis 15:6. * **2:23** 2:23 Isaias 41:8.

tamu buy alwan kay sa panam-
palataya tamu.
25 Para êt baydu si Rahab, gisay
babayi ya pambayaran. Intuwad
ya êt Bapan Namalyarin matinêk
gawan sa mangêd da diyag na.
Gawan sabitun inlumatêng nga
mani ispiyan Israelita, tinanggap
buy sinawpan na sila, ta inturu
na kallay kaatag ga dan amên
mitakas sila.† Gawan baysên,
intuwad yan Bapan Namalyarin
matinêk. 26 Kabay ya panam-
palataya tamu, kaparisu yan law-
ini tamu. Nu ayin nan inawanên
na lawini tamu, nati yana. Para êt
bayduy panampalataya. Nu ayin
kaawyun mangêd da diyag, nati
yana.

3

Ya bêbêy tamu

1 Mani mapatêl ku, agana an-
gadên un malakê kamuyuy magin
manuru. Ta tanda yuy nu magka-
mali kay ya mani manuru, mas
nabyat ta pangatul Bapan Namal-
yari kanyan kaysa panturwanan
yan. 2 Kaganawan tamu magka-
mali. Nuwa nu dilag man tawuy
asê magkamali sa pagsabi na, ya
labay sabin, ganap ya buy tanda
nan bênbênan na buun lawini na.
3 Papakaisipin yuy gisay kabayu.
Pansêl-an tamuy bêbêy na amên
mapasunul tamu ya agyan an-
tuy labay tamun pilakwan kana.
4 Papakaisipin yu êt ta mani barku
sa dagat. Agyan kakaragulan sila
buy pangkimpayên malakas ya
angin, maipakimit yan nabêlêng
nga timun buy maipalaku yan
magmanewu agyan saantuy labay
nan pilakwan kana. 5 Para
êt bayduy bêbêy tamu. Agyan
nabêlêng ya sa mani partin lawini
tamu, malakêy pamadayêw wa
maipaawas na. Elêwên yu êt ta
kakwalan bagbag. Maulam ya
agyan kay nabêlêng nga apuy.
6 Ya bêbêy tamu kaparisun apuy.
Malakêy kadawakan na ubat sa
bêbêy tamu ya sabay ya mamad-
inat sa pangatawu tamu. Ka-
parisun apuy ya ubat sa impernu
buy manira sa buun biyay tamu.
7 Ya kaganawan uybun manuk
buy magmikakalasin ayup pa
mamita buy mandumakap, o
manugêl sa dagat, mabênbênan
tawu. Buy malakêy nay
nabênbênan tawu. 8 Nuwa ayin
tawuy mamakabênbên sa bêbêy
na. Tagawan ya bêbêy, ayin
tunggên sa pagsabin nadawak
buy paran lasun na mamakamati.
9 Ya bêbêy tamuy panggamitin
sa pangulimên sa Panginuun
tamun Bapan Namalyari. Nuwa
siyan panggamitin tamu ya
êt sa pandustak sa kaparisu
tamun dinyag Bapan Namalyari
ya kawangis na. 10 Ubat sa
gigisay bêbêy ya pangulimên
buy pandustak. Mani mapatêl
ku, alwan sêpat ta parabaysên.
11 Malyari nayin mag-awas sa
gisay sibul ya matab-ang nga
lanêm buy malat ta lanêm? Asê!
12 Mani mapatêl ku, asê malyarin
managêy ulibuy puun igus. Buy
asê malyarin managêy igus ya
puun ubas. Asê êt malyarin mag-
awas sa gigisay sibul la matab-ang
nga lanêm buy malat ta lanêm.

Kabiyasnan na ubat kan Bapan Namalyari

13 Nu dilag gisa kamuyuy
katanda buy makapukat, sêpat
nan ipapêtêg sa kapamilatan
mangêd da pamibiyaybiyay na
un dilag nayêpay nakêm. Gawan
ya pagpayêpan nakêm, sabay ya
tagêy kabiyasnan. 14 Nuwa nu
dilag kaw sakit nakêm gawan
sa inggit yu sa kaparisu yu, buy
nu kay sarili yun kalabayan ya
pan-isipin yu, agana yu ipadayêw

† **2:25** 2:25 Josue 2:1-21.

wa dilag kaw kabiyasnan, gawan
sa pagsabi yun parabaysên,
maglaram kaw sa kapêtêgan.
15 Tagawan ya kabiyasnan na
pan-ipadayêw yu, alwan pêtêg
ga kabiyasnan gawan alwan ubat
kan Bapan Namalyari, nun a ubat
sa babun luta. Alwan ubat sa
Ispiritun Bapan Namalyari ya
parabaysên na kabiyasnan, nun
a ubat kan Satanas. 16 Gawan
nu saantu dilag mani tawuy
pawan inggit buy sarili lan
kalabayan na pan-isipin la, idi êt
bayduy kagulwan buy kaganawan
kadawakan.
17 Nuwa ya tawuy dilag kabiyas-
nan na ubat kan Bapan Namal-
yari, bayuy kaganawan, maki-
tan yu kanay dilag yan mali-
nis sa pamibiyaybiyay. Buy
makit yu êt kanay dilag yan
mangêd da pamikiawyun sa ka-
parisu na, naayup-up ya, ma-
panunul, mapallunus buy mapa-
nyag yan mangêd, a ya mamili
buy a ya êt mapagtalingkayu.
18 Ya tawuy katandan makiawyun
mangêd sa kaparisu na buy katan-
dan mamikasundu sa mipapati,
para yan nananêm mangêd da
bini. Buy ya magin tagêy na, mak-
itan sa biyay kaatag ya matinêk ka
pamibiyaybiyay.

4

Agana yu kaidwan na mani bagay baydi sa babun luta

1 Saantuy pangubatan pami-
papati yu buy pamitutubagan
yu? Alwa nayin ubat sa nan-
gadadawak ka kalabayan yu ya
sabay ya manggulun isip yu?
2 Alimbawa, dilag bagay ya labay
yun makwa, nuwa nu a yu
makwa, mamati kaw. Pagnasên
yinaman na pibandiyan kaatag,
nuwa a yu êt makwa. Kabay mi-
papati kaw buy mitutubag. A yu
makway labay yu tagawan a kaw
manyawad kan Bapan Namalyari.
3 Buy agyan manyawad kaw kana,
a nakaw biyan, gawan nadawak
ka palanu yu. Kay manyawad
kaw kana amên kay gamitin yuy
abiin sa sarili yun kalabayan.
4 Sikaw wa mani tawuy asê tapat
kan Bapan Namalyari! A yu nayi
tanda ya nu kaidwan yuy mani
diyag mani tawuy asê manunul
kan Bapan Namalyari, pakipatyan
yu si Bapan Namalyari? Kabay
nu sisabêt man na mangidu sa
mani diyag lay nadawak, ma-
gin kapati yan Bapan Namalyari.
5 Agana yu isipin na ayin ula-
gay idi sa Kasulatan, “Ya Ispir-
ituy indin Bapan Namalyari sa
bêkê tamu, mangimun ya nu
dilag kitamun kaatag pangkaid-
wan.” 6 Nuwa luyang kitamu pun
pansawpan Bapan Namalyari. Ta
ati ya idi sa Kasulatan, “Kasulap-
wan Bapan Namalyari ya mani
tawuy mapagmatag-ay, nuwa pan-
sawpan nay mani tawuy mapag-
payêpa.”*
7 Kabay magpasakup kaw kan
Bapan Namalyari. Labanên yu
si Satanas buy magpakarayu ya
kamuyu. 8 Magdani kaw kan
Bapan Namalyari buy magdani
ya êt kamuyu. Sikaw wa mani
makasalanan, itgên yinay panyag
kasalanan, pagsisyan yuy mani
kasalanan yu buy bumyay kaw
malinis. Sikaw wa mani mag-
mikakunuy nakêm, ipamisan yuy
nakêm yu kan Bapan Namal-
yari. 9 Buun bêkê kaw mag-
sisi sa mani kasalanan yu un
dilag panangis. Ya pagsaya
yu, sagilyan yun pagmalun buy
ya pangkayli yu, sagilyan yun
panangis. 10 Magpakayêpa kaw sa
arapan Panginuun buy pamaka-
yari, itag-ay nakaw.

Patanda sa mani mangusga sa

* **4:6** 4:6 Mani Kawikaan 3:34.

kaparisu

11 Sikaw wa mapatêl, agana
kaw magsabin nadawak laban sa
balang gisa. Ya magsabin laban sa
patêl na o mangusga sa patêl na,
magsabi yan nadawak laban sa
Kautusan Bapan Namalyari buy
mangusga yapun êt sa Kautusan.
Buy nu mangusga kayna sa Kau-
tusan, labay sabin, a kayna taga-
sunul Kautusan nun a gisa kaynan
ukum. 12 Nuwa kay si Bapan
Namalyari ya nam-i kantamun
Kautusan buy kay siyay ukum
ma mangusga kantamu. Taganan
kay siyay makapiligtas kantamu
buy taganan kay siyay mamarusa
kantamu. Kabay sisabêt ka amên
mangusga sa kaparisu mu?

Agana kaw mapagmatag-ay

13 Dat dilag gisa kamuyuy
magsabin paradi, "Amêsên o
wasak, maku kay sa gisay
balayan. Manugêl kay baydun
gisay tawun buy mamisaliw kay
amên makaabli kay maragul la
alaga." Nu parabaysên na pan-
isipin yu, lêng-ên yuy ati. 14 Sa
kapêtêgan, a yu tanda nu sabêt
ta malyari wasak. Sabêt ta biyay
tamu? Para kitamun dêyang
nga lumtaw amêsên buy bêngat
tan makpas. 15 Kabay paradi ya
sêpat yun sabin, "Nu kalabayan
Bapan Namalyari, mabyay kay
pun buy madyag yan na paradi o
paradu." 16 Nuwa angga amêsên,
mapagpadayêw kaw pun buy
mapagmatag-ay sa sarili yu.
Ya kaganawan parabaysên na
pagmatag-ay, nadawak. 17 Kabay
nu tandan gisay tawuy sêpat nan
daygên, nuwa a na pandaygên,
mangasalanan ya.

5

Patanda sa mani mabandi

1 Sikaw wa mani mabandi,
mallêngê kaw! Manangis kaw
dilag pan-alab gawan sa mani
kasakitan na lumatêng kamuyu.
2 Nasiray nay mani pibandiyan
yu buy anagên nay mani yam-
ing yu. 3 Kay pan-isêmpan yuy
mani pera buy gintu yuy kay
kinalawang tana. Buy gawan
kinalawang ngay abiin, matan-
dan yuy nangasalanan kaw. Sa
Allun Pangukum Bapan Namal-
yari, abiin êt ta mangulam ka-
muyu, tagawan ya pera yuy a
yu ginamit sa kangêdan. Sayang
tay mani insêmpan yuy pera,
ta narani yanay katganan babun
luta. 4 Pakalêng-ên yuy deklamun
mani mag-ubra laban kamuyu.
Pinaubra yu sila sa gitna yu, nuwa
a yu sila inupan. Nalêngêy nan
Makapangyarian Panginuun na
mani panyawad la laban kamuyu.
5 Nagpakapda kaw sa pibandiyan
yu baydi sa babun luta. Pinataba
yuy sarili yu kaparisun ayup buy
sa gisay alluy a yu tanda, patin
kaw. 6 Alwa pun êt kay abiin, pan-
atulun yu buy pan-ipapati yuy
mani tawuy matinêk, agyan a sila
mallumaban kamuyu.

Pamibabata buy panalangin

7 Mani mapatêl lay, mapamiba-
bata kaw angga sa pallumatêng
Panginuun. Elêwên yuy mang-
gitna. Maulaga kallay pamupul.
Kabay pibabatan lan êtêngên na
mumunan uran. Pamakauran,
mananêm silayna. Buy pamaka-
yari nan nananêm, pibabatan na
êt êtêngên na kasunul la uran
buy pamupul. 8 Para kaw êt
baydu. Sêpat kaw mibabata
buy mangêtêng. Pas-êyên yuy
nakêm yu, gawan marani yanay
pallumatêng Panginuun baydi sa
babun luta. 9 Mani mapatêl
ku, agana kaw misêsêsê amên
a kaw maatulan gawan marani
yan lumatêng nga Panginuun
ya sabay ya mangukum sa ka-
ganawan. Paran nakaidêng ngina
sa lawasan pasbul!

10 Mani mapatêl lay, pakit-
busan yuy kapibabatan mani
propeta awlagi. Agyan malakêy
kasakitan na dinanasan la,
insundu la pun êt ta pamipatanda
lan Sabin Bapan Namalyari.
11 Pan-ituwad tamun pinagpalay
mani tawuy mapamibabata sa
kasakitan. Tanda yuy tungkul
sa kapamibabatan Job sabitun
nunan panawun. Nakadanas yan
malakêy kasakitan buy panubuk
buy pamakayari, sinawpan yan
Bapan Namalyari. Taganan
mapallunus buy mangêd da
nakêm Panginuun!

12 Mani mapatêl lay, nu man-
gaku kaw, agana kaw manumpa.
Agana yu sabin na "Makit takun
langit", o "Makit takun luta." Ya
kay sêpat yun sabin, "Awu", nu
"awu," buy "Asê", nu "asê." Agana
yu dagdagan na pangaku yun
panumpa amên a kaw atulan Ba-
pan Namalyari.

13 Nu dilag gisa kamuyuy
makadanas kasakitan, sêpat yan
manalangin kan Bapan Namal-
yari. Nu dilag matula kamuyu,
sêpat yan magkantan pangulimên
kan Bapan Namalyari. 14 Buy nu
dilag nagsakit kamuyu, sêpat nan
ipabêg ga mani mamunu sa mani
manampalatayay miaawyun
amên manalangin sila kan Bapan
Namalyari para kana buy punwan
yan laru sa lagyun Panginuun.
15 Buy gawan sa panalangin
lan dilag panampalataya kan
Bapan Namalyari, umiyul la
nagsakit. Buy nu nangasalanan
ya, patawarên yan Bapan Namal-
yari. 16 Kabay isabi yu sa balang
gisay mani kasalanan yu buy
manalangin para sa balang gisa
amên umiyul kaw. Ya panalangin
gisay tawuy matinêk, maragul la
madyag na.

17 Isipin yu êt si Elias ya
gisay propetan Bapan Namalyari
sabitun nunan panawun. Tawu
ya êt kaparisu tamu. Buun
bêkê yan nanalangin amên asê
manguran. Kabay a ya bay
nanguran sa tatluy tawun buy
anêm ma buwan. 18 Pamakayari,
nanguman nina êt nanalangin
amên manguran. Kabay nangu-
ran yabay buy dinumagul la mani
intanêm buy nanagêy.

19-20 Mani mapatêl ku, tandanên
yuy ati. Nu dilag man ka-
muyun malitêp sa kapêtêgan Ba-
pan Namalyari buy nu dilag man
makapiudung kana sa kapêtêgan,
mangêd da dinyag na. Tagawan
nu sisabêt man na nakapiudung
sa gisay nangasalanan ubat sa
nadawak ka pamibiyaybiyay na,
nailigtas naya sa ayin katganan
na kamatyan. Buy sa pakapakun
baydu, mapatawad da malakêy
kasalanan.

Ya Nunan Sulat ta ubat kan PEDRO

1 Siku si Pedro ya apostul Jesu Cristu.

Nanulat taku kamuyun mani pinilin Bapan Namalyari ya nikyat buy manugêl amêsên bilang mani dayuwan sa Ponto, Galacia, Capadocia, Asia buy Bitinia. 2 Sabitun nuna pun, pinili kawnan Bapan Namalyari buy dinyag nan mani tawu na sa kapamilatan Ispiritu na amên manunul kaw kan Jesu Cristu buy amên linisin nakaw sa mani kasalanan yu sa kapamilatan daya na.

Labay kuy manugêl kamuyuy lubus sa kangêdan buy kapatêtbêkan na ubat kan Bapan Namalyari.

Dilag in-il-an na Bapan Namalyari para kantamu

3-4 Ulimênên tamu si Bapan Namalyari ya Bapa buy Namalyarin Panginuun tamun Jesu Cristu! Gawan sa sadyay lunus na kantamu, binyanan na kitamun bayun biyay sa kapamilatan panguman pangabyay Jesu Cristu. Abiin ya mam-i kantamun maragul la kapilmiyan ya matanggap tamuy pamanay impangakun Bapan Namalyari, ya asê mangasira, ayin makit ta nadawak, buy asê mallumuma. Ya pamanan abiin, in-il-an Bapan Namalyari para kantamu baydu sa langit. 5 Buy gawan sa panampalataya yu, pambantayan kaw kapangyarian Bapan Namalyari kaban mangêtêng kaw kaligtasan na makal-an para kamuyu sa panawun pag-udung Jesus.

6 Kabay abiin ya sêpat yun ikatula agyan makadanas kaw magmikakaatag ga panubuk sa biyay yu. Gawan na mani panubuk ka abiin, asê maêpêng buy sêpat yun madanasan 7 amên matandan nu pêtêg ga panampalataya yu o asê. Ya panampalataya tamu, maiparisu ya sa gintu ya panilutu sa apuy amên matandan nu pêtêg o asê. Nuwa mas maulagay panampalataya tamu kaysa sa gintuy mangapanat. Kabay nu mapaptêgan na pêtêg ga panampalataya yu, ulimênên kaw buy parangalên sa pag-udung Jesu Cristu. 8 Agyan a yuya pun nakitan sabitun nuna angga amêsên, pangkaidwan yuya buy manampalataya kaw pun êt kana. Buy sa sadyay tula yu, a yu agyun ipaintindi 9 gawan pantanggapên yinay tagêy panampalataya yu ya ayin kaatag, nun a ya kaligtasan yu.

10 Ya kaligtasan na ati, pinagpiliitan usisên mani propeta sabitun nuna. Buy silay nipatanda tungkul sa kaligtasan na indin Bapan Namalyari kantamu. 11 Impatanday nan Ispiritun Cristuy idi kalla ya pasakitin si Cristu bayu parangalên sa langit. Kabay pan-isundu lay pangusisa la sabitun nuna gawan labay lan matandan nu makanu buy nu parasaantun malyari ya ati. 12 Nuwa impatandan Ispiritun Bapan Namalyari kallay ya mani bagay ya pan-ipatanda la, alwan para kalla nun a para sa ikakangêd tamu. Buy ya mani impatanda la sabitun nuna, nalêngê yina amêsên sa mani mangaral Mangêd da Balita. Nangaral sila kamuyu sa kapamilatan kapangyarian Ispiritun Bapan Namalyari ya inutus na kalla ubat sa langit. Agyan êt ta mani ang-el, labaylabay lan mapukatan na mani kapêtêgan na ati ya in-aral kamuyu.

Sêpat kitamun pakadyag banal

kaparisun Bapan Namalyari

13 Kabay pawa yun il-an ya isip
yu sa panyag kalabayan Bapan
Namalyari. Bênbênan yuy sar-
ili yu buy magpakapas-êy kaw
sa kapilmiyan yu ya matanggap
yuy kangêdan Bapan Namalyari
sa allun pag-udung Jesu Cristu.
14 Bilang mani anak Bapan Na-
malyari ya mapanunul, agana
yu sunulun na nadawak ka kal-
abayan lawini yu kaparisun pan-
daygên yu sabitun a kaw pun
nakakilala kan Bapan Namalyari.
15 Banal la Bapan Namalyari ya
namêg kamuyu. Kabay sêpat kaw
êt magpakabanal sa kaganawan
pandaygên yu. 16 Gawan sinabin
Bapan Namalyari sa Kasulatan,
"Sêpat kaw magpakabanal gawan
banal laku."*

17 Si Bapan Namalyari ya
pambêgên yun Bapa nu man-
alangin kaw kana, ayin yan
pampilinin. Pan-atulun nay
balang gisa ayun sa mani diyag
la. Kabay kaban idi kaw pun
baydi sa babun luta, sêpat kaw
bumyay un dilag panggalang
buy limu kana. 18 Tanda yu nu
sabêt ta pinangatbus na kamuyu
amên mailigtas nakaw sa ayin
kapukatan na pamibiyaybiyay ya
napagmana yu sa mani ninunu
yu. Ya pinangatbus na kamuyu,
alwan mani bagay ya mangapanat
kaparisun gintu o pilak, 19 nun
a ya maulagay dayan Cristu. Si
Cristu, maiparisu ya sa gisay
tupay ayin kapintasan buy ayin
dinat ya in-andug kan Bapan
Namalyari. 20 Kabay bayu pun
dinyag ga babun luta, intakday
nan Bapan Namalyari si Cristu
amên mangatbus kantamu. Nuwa
kay babayu yan impakit Bapan
Namalyari sa mani tawlin allun
ati para sa ikakangêd tamu.
21 Sa kapamilatan Cristu, man-
ampalataya kaw kan Bapan Na-
malyari ya nanguman namabyay
buy namarangal kana. Kabay ya
panampalataya yu, kan Bapan
Namalyari yana buy maniwala
kaw wa pabyayên nakaw êt
manguman buy parangalên.

22 Buy gawan sa panunul yu sa
kapêtêgan, inlinis kawna sa mani
kasalanan yu amên mabiyan kaw
pêtêg ga pangidu sa mani mapatêl
yu kan Cristu. Kabay miiidu kaw
pêtêg sa bêkê yu, 23 gawan in-
anak kaw nan nanguman. Buy
ya bayun biyay yu, alwan ubat sa
tawuy mangamati, nun a kan Ba-
pan Namalyari ya ayin kamatyan.
Dilag kawnan bayuy biyay sa ka-
pamilatan Sabi nay nabyay ya
manugêl kanuman. 24 Tagawan
ayun sa Kasulatan,

"Ya biyay kaganawan tawu, kay
kaparisun lamun,
buy ya kangêdan la, kay kaparisu
êt bulaklak.
Mayanguy lamun buy mawangêy
ya bulaklak na,
25 nuwa ya Sabin Panginuun
manugêl kanuman."†

Buy ya Sabi na, sabay ya Mangêd
da Balitay in-aral kamuyu.

2

1 Kabay gawan dilag kawnan
bayun biyay, lakwanan yinay
kaganawan kalasin kadawakan,
kaparisun pamurayit, pagtal-
ingkayu, pangasêm, buy panira
sa kaparisu. 2 Sêpat kaw magin
kaparisun kulaw wa sabêkên
sa gatas indu na. Ya labay
sabin, sêpat kaw êt sabêkên
sa gatas sa ispiritwal ya ayin
awyun na kadawakan. Gawan sa
kapamilatan gatas sa ispiritwal ya
sabay ya Sabin Bapan Namalyari,
pumas-êy kaw sa panampalataya
angga sa ganap kaw miligtas.

* **1:16** 1:16 Levitico 11:44-45; 19:2 † **1:25** 1:25 Isaias 40:6-8. * **2:3** 2:3 Mani Kanta 34:8.

3 Gawan “nadanasan yinay
kangêdan Panginuun.”*

Si Jesus ya batuy nabyay

4 Sabay si Jesus ya batuy nabyay
ya insakwil mani tawu, nuwa
pinili yan Bapan Namalyari buy
maulaga ya sa pangêlêw na. Buy
kaban magdani kaw kana, 5 sikaw
wa kaparisun mani batuy nabyay
ya panggamitin Bapan Namalyari
sa pamipaydêng templu nay ispir-
itwal.† Buy bilang mani banal
la pari ya pinilin Bapan Namal-
yari, mag-andug kaw kanan mani
ispiritwal la andug ya mamaka-
paidu kana, gawan pandaygên
yuy abiin sa kapamilatan Jesu
Cristu. 6 Tagawan sinabin Bapan
Namalyari sa Kasulatan,

“Elêwên yu! Nikabit takun gisay
batu sa Jerusalem.
Maulaga ya kangku buy
siyay pinili kun magin
pundasyun.
Ya manampalataya kanay
a ya mipakadêng-êy.”‡

7 Kabay kamuyun mani manam-
palataya kana, maulaga ya para
kamuyu. Nuwa sa mani tawuy asê
manampalataya, matupad kallay
idi sa Kasulatan,

Ya batuy insakwil mani mami-
paydêng bali,
sabay ya batuy nagin pun-
dasyun.§

8 Buy pansabin êt sa Kasulatan,

“Ya batun abiin sabay ya
kapidumpulan mani tawu
angga sa mipalukub sila.*

Midumpul sila gawan a sila kal-
abay manunul sa Sabin Bapan Na-
malyari. Parabayduy nakatakda
para kalla.”

9 Nuwa sikaw wa mani man-
ampalataya, sabay sikaw wa
layi ya pinilin Bapan Namalyari
amên magin tawu na. Sikaw êt
ta bansay nakal-an para kana
buy sikaw wa mani pari ya
maglingkud kana ya Ari tamu.
Pinili kaw Bapan Namalyari
ya magin kana amên mipatan-
dan mangangêd da diyag na.
Binêg nakaw ubat sa kadlêman
buy gintan nakaw papakun sa
mamakaupapas sa sawang na.
10 Awlagi alwa kaw tawun Bapan
Namalyari, nuwa amêsên, tawu
nakaw na. Sabitun nuna, a kaw
kinalunusan Bapan Namalyari,
nuwa amêsên, kinalunusan
nakaw na.

11 Mani kakaidwan kun ma-
patêl, kay dayuwan kitamu ya
makitugêl baydi sa babun luta.
Kabay makisabi yaku kamuyun
lakwanan yuy kalabayan lawini
yu ya sabay ya pagkalaban nakêm
yu. 12 Sa kaganawan uras,
ipakit yu sa mani tawuy asê
mangilala kan Bapan Namalyari
ya matinêk ka pamibiyaybiyay
yu. Gawan agyan pansangkanan
lakaw amêsên na nadawak ka
pandaygên yu, sa kapupusan
makit lay mangangêd da pan-
daygên yu. Sa pakapakun baydu,
ulimênên la si Bapan Namalyari
sa allun pallumatêng na.

*Magpasakup kaw sa mani ma-
munu*

13 Para sa Panginuun tamu,
pasakup kaw sa kaganawan
mamunu sa balayan buy para
êt baydu sa tawuy pinakamatag-
ay ya tungkulan sa bansa 14 o
agyan êt sa mani gobernador
ya binyanan nan karapatan ma-
marusa sa mani manyag nadawak
buy mamarangal sa mani
manyag mangêd. 15 Tagawan
ya kalabayan Bapan Namalyari,
manyag kaw mangangêd amên
na mani tawuy ayin tanda sa
kapêtêgan, ayin silan masabi
laban kamuyu. 16 Malaya kaw,

† **2:5** 2:5 Ya labay sabin templuy ispiritwal sabay ya mani manampalatayay miaawyun.
‡ **2:6** 2:6 Isaias 28:16. § **2:7** 2:7 Mani Kanta 118:22. * **2:8** 2:8 Isaias 8:14.

nuwa alwan labay sabin malaya
kaw nan manyag nadawak,
nun a bumyay kaw bilang
mani alipên Bapan Namalyari.
17 Galangên yuy kaganawan tawu
buy kaidwan yuy mani mapatêl
yu kan Cristu. Bumyay kaw
dilag limu kan Bapan Namal-
yari. Buy galangên yuy tawuy
pinakamatag-ay ya tungkulan sa
bansa.

Pakitbusan yu si Cristu

18 Sikaw wa mani ipus, pasakup
kaw sa mani amung yu, alwan
kay abituy maganaka, nun a
agyan abituy matubag êt kamuyu.
19 Gawan nu pibabatan yuy mani
kasakitan sa gamêt amung yu,
agyan ayin kaw kasalanan, mat-
ula si Bapan Namalyari kamuyu,
tagawan pandaygên yuy abiin
amên kay sunulun yuy kalabayan
na. 20 Nu parusan kaw gawan sa
pandaygên yuy nadawak, agyan
pibabatan yu pun na parusan
abiin, ayin pun êt ulaga. Nuwa
nu pibabatan yuy parusa agyan
mangangêd da pandaygên yu,
pilmin matula-tula kamuyu si
Bapan Namalyari. 21 Tagawan
binêg kitamun Bapan Namalyari
amên pibabatan tamuy pamasakit
agyan a kitamu nangasalanan.
Gawan sabitun pinasakitan si
Cristu, nibabata ya para sa
ikakangêd tamu. Nam-i yan
alimbaway sêpat tamun tubsun.
22 "A ya nangasalanan o naglaram
man."† 23 Dinustak ya, nuwa a ya
nangablas pandustak. Pinasaki-
tan ya, nuwa a ya namanta, nun
a intiwala nay kaganawan kan
Bapan Namalyari ya matinêk ka
mangatul. 24 Sabitun impaku
si Cristu sa kurus, siyay nay
nananggap parusa sa mani
kasalanan tamu amên a kitamina
manyag kasalanan, nun a bumyay
kitamina sa matinêk. Gawan sa
mani nuka na, inumiyul kitamu.
25 Awlagi, para kitamun mani
tupay nalitêp, nuwa amêsên,
niudung kitamina kan Jesus
ya manaysay buy mamantay
kantamu.

3

Ya aral tungkul sa miasawa

1 Sikaw wa mani babayi, mag-
pasakup kaw sa asawa yu amên
nu ya asawa yuy asê pun mani-
wala sa Sabin Bapan Namalyari,
malyari silan manampalataya sa
kapamilatan mangêd da ugali yu,
agyan a kaw magsabi. 2 Tagawan
makitan lay dilag kaw limu kan
Bapan Namalyari buy malinis sa
pamibiyaybiyay yu. 3 Nu labay
yun magin naidu, agana yu isipin
na kangêdan ya kay mangaki-
tan kaparisun pamakangêd sabut
buy pamitêkay makamal la gintu
buy pamisulud makamal la yam-
ing. 4 Nun a, pakangêdên yuy
nakêm yu, ya labay kun sabin ma-
gin mapagpayêpa kaw buy magin
naayup-up. Abiin ya kangêdan na
maulaga sa pangêlêw Bapan Na-
malyari buy asê magbayu. 5 Abiin
ya pandaygên mani babayi ya
manampalataya kan Bapan Na-
malyari sabitun nunan panawun.
Magpakangêd sila sa kapamila-
tan pagpasakup la sa asawa la.
6 Kaparisun Sara, sinunul na si
Abraham ya asawa na buy in-
tuwad naya pun êt amung na.
Buy maituwad kaw mani anak
Sara, nu matinêk ka pandaygên
yu buy ayin kaw limu agyan kans-
abêt man.

7 Sikaw êt ta mani lawyaki,
pakiawyunan yun mangêd da
asawa yu. Galangên yu sila bilang
mayna pun kamuyu. Ganakên

† **2:22** 2:22 Isaias 53:9.

yuy biyan sila êt Bapan Namal-
yarin biyay ya ayin katganan ka-
parisu yu. Daygên yuy abiin amên
ayin bênbên sa panalangin yu.

Mibabata kaw buy miiidu

8 Amêsên, dilag gakun itipan
kamuyun kaganawan. Sêpat kaw
mibêbêtêk buy misasawup. Mi-
iidu kaw bilang mipapatêl kan
Cristu. Magin mapallunus kaw
buy mapagpayêpa sa balang gisa.
9 Agana yu ablasên nadawak ya
manyag kamuyun nadawak buy
agana yu êt ablasên pandustak ya
mani mandustak kamuyu. Nun
a manalangin kaw kan Bapan
Namalyari ya pagpalên na sila,
tagawan binêg kaw Bapan Namal-
yari ya daygên yuy abiin amên
pagpalên nakaw êt. 10 Tagawan
paradi ya idi sa Kasulatan,

"Nu sisabêt man na kalabay
mabiyan mangêd buy
masayay pamibiyaybiyay,
a ya sêpat magsabin nadawak buy
kalaraman.
11 Sêpat nan lakwanan na pa-
nyag nan kadawakan buy
daygên nay mangêd.
Buy pagpilitan nan bumyay dilag
mangêd da pamikiawyun
sa kaparisu.
12 Tagawan pan-ingatan Pangin-
uun ya mani tawuy mat-
inêk,
buy pallêng-ên nay panalangin la,
nuwa manubag ya sa mani tawuy
manyag nadawak."*

13 Dilag pun nayin manyag
nadawak kamuyu nu pawan
mangêd da labay yun daygên?
Ayin! 14 Nuwa agyan dilag
man mamasakit kamuyu gawan
sa kangêdan na pandaygên yu,
pinagpala kaw. Kabay "agana
kaw malimu buy agana kaw napi-
tik sa dakun sabêt man na labay
lan daygên kamuyu."† 15 Ganakên
yuy Panginuun Jesu Cristu
ya sêpat yun parangalên buy
sunulun. Sêpat kaw pawan nakal-
an mamipaintindi sa sisabêt man
na mamatang kamuyu tungkul
sa kapilmiyan yu ya iligtas kaw
Bapan Namalyari. 16 Buy nu
pakitbayan yu sila, sêpat naayup-
up pa pagsabi yu buy dilag
panggalang kalla. Pilmiyan yun
pawan malinis sa nakêm yu amên
mipakadêng-êy ya mani tawuy
mamidawak sa mangangêd da
pandaygên yu bilang mani taga-
sunul Cristu. 17 Mas mangêd pun
na mibabata kaw sa pamasakit
gawan sa panyag yun mangêd,
nu abiin ya kalabayan Bapan
Namalyari, kaysa mibabata kaw
sa pamasakit gawan sa panyag
yun nadawak. 18 Tagawan si
Cristu, kakamisan nan nati amên
mapatawad da mani kasalanan
kaganawan tawu. Ayin yan
kasalanan nuwa nati ya para
kantamun mani makasalanan
amên magtan na kitamu kan
Bapan Namalyari. Pinati lay
lawini na, nuwa pinabyay yan
Ispiritun Bapan Namalyari.‡
19 Buy sa kapamilatan Ispiritun
Bapan Namalyari, naku si Cristu
sa mani ispiritun mani tawuy
nati ya nakasukul buy nangaral
ya kalla. 20 Sabay silay mani
tawuy asê nanunul kan Bapan
Namalyari sabitun panawun Noe.
Sa panawun abitu, kaban manyag
pun si Noe un maragul la barku,
nibabatan nangêtêng si Bapan
Namalyari ya magsisi ya mani
tawu sa mani kasalanan la. Nuwa
kay dakun umnuy tawuy nagsisi
buy nanampalataya kana bayu
inlumatêng nga lanab ya sabay ya
nanira sa kaganawan mangakitan
sa babun luta. Kay wawaluy

* **3:12** 3:12 Mani Kanta 34:12-16. † **3:14** 3:14 Isaias 8:12. ‡ **3:18** 3:18 Malyarin paradi êt ta labay sabin. Pinati lay lawini na, nuwa pinabyay Bapan Namalyari ya ispiritu na.

sinumun sa barku buy niligtas
sa lanêm. 21 Ya kaligtasan la sa
lanêm, maiparisu sa pamawtismu
kantamu amêsên ya sabay ya
mamipakit ta niligtas kitamina
sa parusan Bapan Namalyari sa
kapamilatan pangabyay mangu-
man Jesu Cristu. Ya pamawtismu
kantamu sa lanêm, a ya panguyas
dinat sa lawini tamu nun a sabay
ya pangaku tamu kan Bapan
Namalyari ya sunulun tamuy
kalabayan na sa biyay tamu,
gawan malinis say nakêm tamu.
22 Buy amêsên idi ya sa langit
si Jesu Cristu sa wanan Bapan
Namalyari. Buy impasakup pa
kan Cristuy kaganawan ang-el
buy kaganawan nipagtungkulan
buy nipagkapangyarian.

4

Ya bayuy biyay

1 Sabitun nagin tawu si Jesus,
nibabata ya sa sadyay kasakitan.
Kabay sêpat kaw êt nakal-an
mibabata sa kasakitan, tagawan
na tawuy nibabatay na sa kasak-
itan, ayina manyag kasalanan.
2 Kabay paubat amêsên, ayina
manunul sa kalabayan lawini
na, nun a manunul ya sa
kalabayan Bapan Namalyari.
3 Malakêy uras ya sinayang yu
sabitun nuna sa panyag yun
kadawakan kaparisun pandaygên
mani tawuy asê manampalataya
kan Bapan Namalyari. Pawan
pamikikanayun na pandaygên
yu sa biyay yu buy pansunulun
yuy kalabayan lawini yu. Pawa
kaw mititipun amên miiinêm alak
buy manyag kaw mani bagay
ya mamakapadêng-êy kaparisun
pangulimên yu sa diyusdiyusan
yu. 4 Nuwa amêsên, magtakay
mani tawuy asê mangilala
kan Bapan Namalyari gawan
a kawna makiawyun kalla sa
pamibiyaybiyay lay magulu buy
ayin pamênbên sa sarili. Kabay
magsabi silaynan nadawak laban
kamuyu. 5 Nuwa managut
sila kan Bapan Namalyari sa
pandaygên la, gawan siyay
mangatul sa kaganawan tawu,
nabyay man o nati. 6 Abiin ya
sangkan kabay in-aral la Mangêd
da Balita sa mani tawuy nati yana
amên agyan nati yay lawini la,
mabyay ya ispiritu la kaawyun
Bapan Namalyari.

*Gamitin yuy kaagyuwan na in-
din Bapan Namalyari*

7 Marani yay katganan babun
luta. Kabay mangisip kaw
mangêd buy bênbênan yuy sarili
yu amên makapanalangin kaw.
8 Ya pinakamaulaga, miiidu kaw
un buun bêkê. Tagawan nu kaid-
wan yuy kaparisu yu, mapatawad
yuya agyan parasaantu pun
kalakêy nadyag nay kasalanan
kamuyu. 9 Buun bêkê yun
tanggapên sa bali yu ya mapatêl
yu kan Cristu. 10 Ya balang
gisa kantamu, binyanan Bapan
Namalyarin magmikakanayun
na kaagyuwan. Kabay bi-
lang mangêd da pinitiwalan
sa kaagyuwan na indin na
kantamu, gamitin tamuy abiin
sa ikakangêd kaganawan. 11 Ya
binyanan kaagyuwan pangaral,
sêpat yan mangaral Sabin Bapan
Namalyari. Buy ya binyanan
kaagyuwan maglingkud sa ka-
parisu na, sêpat yan maglingkud
ayun sa kaagyuwan na indin
kana. Daygên tamuy abiin amên
maulimên si Bapan Namalyari sa
kapamilatan Jesu Cristu gawan
sa kaganawan pandaygên tamu.
Ya kaganawan kapangyarian buy
pamarangal, kay kana kanuman!
Awuy Panginuun.

*Ya pamibabata bilang mani
tagasunul Cristu*

12 Kakaidwan kun mapatêl,
agana kaw magtaka sa sadyay
kasakitan na mangadanasan
yu, gawan pansubukun na
panampalataya yu. Ta taganan
parabaysên na mangadanasan
tamu. 13 Nun a, matula kaw
gawan makidamay kaw sa
pamasakit ta nadanasan Cristu.
Buy magin lubus sa tula yu sa
allun makitan na kapangyarian
na buy mamakaupapas sa sawang
na. 14 Taganan pinagpala kaw
nu pandustakên kaw mani tawu
gawan sa panunul yu kan
Cristu. Gawan nu parabaysên na
pandaygên la kamuyu, matandan
yuy idi kamuyuy makapang-
yarian na Ispiritu, ya sabay
ya Ispiritun Bapan Namalyari.
15 Nu pampasakitin kaw, dayi
alwan gawan nakapati kaw tawu,
nanakaw, nakadyag nadawak, o
nakyalam sa pandaygên kaatag.
16 Nuwa nu pampasakitin kaw
gawan Cristiyanu kaw, agana yu
ikadêng-êy, nun a magpasalamat
kaw kan Bapan Namalyari gawan
tandan mani tawuy tagasunul
kaw Cristu.
17 Inlumatêng ngay panawun
na mag-umpisay na si Bapan
Namalyari sa pangukum na sa
kaganawan tawu, mumuna sa
mani anak na. Buy nu mag-
umpisay nay pangukum na kan-
tamu, uysabêt tay kapisadsaran
mani tawuy asê manunul sa
Mangêd da Balitay ubat kan Ba-
pan Namalyari? 18 Tagawan
paradi ya idi sa Kasulatan,

"Nu masakit miligtas ya mani
tawuy matinêk,
luyang ngay mani tawuy
asê mangilala kan Ba-
pan Namalyari buy mani
makasalanan."*

19 Kabay sikaw wa mibabata
sa mani pamasakit gawan abiin
na kalabayan Bapan Namalyari
para kamuyu, isundu yuy panyag
mangêd. Itiwala yuy sarili yu
kan Bapan Namalyari ya nanyag
kamuyu, gawan mapagtiwalan ya.

5

Mani tipan sa mani mamunu sa mani manampalataya

1 Sikaw wa mani mamunu
sa mani manampalatayay mi-
aawyun, dilag gakun labay pak-
isabi kamuyu bilang gisa êt ta
mamunu buy gisa sa mani nakakit
sa mani pamasakit kan Cristu
buy gisa êt sa mani parangalên
kaawyun na sa allun pag-udung
na. 2 Saysayên yun mangêd da
mani tawuy intiwalan Bapan Na-
malyari kamuyu. Kaparisu silan
mani tupa buy sikaw wa magpas-
tul kalla. Dapat pêtêg sa bêkê yuy
panaysay kalla, gawan abiin na
labay Bapan Namalyari. Saysayên
yu sila, gawan kalabay kaw man-
awup kalla, alwan gawan mapili-
tan kaw o gawan dilag kaw pan-
êtêngên na kapalit. 3 Agana kaw
magmamatag-ayan sa mani man-
ampalatayay intiwala kamuyu,
nun a magin mangêd kaw wa al-
imbawa kalla. 4 Buy sa pag-udung
Cristu ya sabay ya Pinakapuun
sa mani Magpastul, makatanggap
kaw gantimpalan pamarangal ya
asê mitas kanuman.
5 Buy sikaw wa mani lawyaki
ya bayuntawu, magpasakup kaw
sa mani mangatwa pun kamuyu
ya mamunu sa mani manam-
palataya. Buy sikaw wa ka-
ganawan manampalataya, mag-
pakayêpa kaw buy maglingkud sa
balang gisa, gawan idi sa Kasula-
tan,

"Kasulapwan Bapan Namalyari ya
mani tawuy mapagmatag-
ay,

* **4:18** 4:18 Mani Kawikaan 11:31. * **5:5** 5:5 Mani Kawikaan 3:34.

nuwa pansawpan nay mani
tawuy mapagpayêpa.”*
6 Kabay magpayêpa kaw sa
kapangyarian Bapan Namalyari
amên parangalên nakaw sa
lumatêng nga allu. 7 Itiwala yu
kanay kaganawan kapigaganakan
yu gawan siyay magmalasakit
kamuyu.
8 Maglêan kaw buy mangillag,
gawan kapati tamu si Satanas
ya mangkap mani tawuy sirên
na. Kaparisu yan lewun na
man-êngêl ya mangkap kayatên
na. 9 Kabay papas-êyên yuy
panampalataya yu kan Bapan
Namalyari buy labanên yu si
Satanas. Ganakên yuy alwan kay
sikaw wa mibabata sa mani pa-
masakit, nun a agyan na mapatêl
yu kan Cristu sa buun babun
luta. 10 Kay naêpêk ka panawun
pamibabata yu. Pamakayari, saw-
pan kaw Bapan Namalyari amên
magin ganap pa biyay yu. Buy
siya êt ta mamapas-êy kamuyu
amên namanidêg kaw, gawan
siyay pangubatan kaganawan
kangêdan. Sabay siyay namêg
kamuyu amên miawyun kaw
sa ayin katganan na karangalan
na gawan sa pamikibêtêk yu
kan Cristu. 11 Ya kaganawan
kapangyarian, idi kana kanuman!
Awuy Panginuun.

Mani pangumusta

12 Insulat ku kamuyuy naêpêk
ka sulat ta ati sa sawup Silas.
Patêl tamu ya êt kan Cristu buy
taganan mapagtiwalan ya. Dayi
mapapas-êy kuy nakêm yu sa ka-
pamilatan sulat ta ati. Labay kun
matandan yu ya insulat ku baydi
sabay ya pêtêg kangêdan Bapan
Namalyari. Labay kuy manugêl
kaw sa kangêdan na.
13 Pan-ipasabi êt mapatêl tamuy
idi sa Babiloniay nagpapakun
kawna. Kaparisu yu silan pinili
êt Bapan Namalyarin magin kana.
Pan-ipasabi êt Marcos ya intuwad
kun anak ku ya nagpapakun
kawna. 14 Bilang mipapatêl kan
Cristu, miaapêt kaw un dilag
pangidu. Sikaw wa kaganawan
nakibêtêk kan Cristu, mapaka-
muyuy kapatêtbêkan na ubat kan
Bapan Namalyari.

Ya Ikalwan Sulat ta ubat kan PEDRO

1 Siku si Simon Pedro ya alipên
buy apostul Jesu Cristu. Nan-
ulat taku kamuyun kaganawan
kaawyun tamuy manampalataya
kan Jesu Cristu ya Namalyari
tamu buy Mamiligtas. Gawan
sa katinêkan na, natanggap yuy
maulagay panampalataya ka-
parisun panampalatayay natang-
gap yan.
2 Labay kuy igit pun manugêl
kamuyuy kangêdan buy kap-
atêtbêkan ya ubat kan Bapan
Namalyari gawan sa pangilala yu
kana buy sa Panginuun tamun
Jesu Cristu.

Ya mangêd da ugalin mani pinilin Bapan Namalyari

3 Sa kapamilatan kapangyarian
Bapan Namalyari, indin na
kantamuy kaganawan kaylangan
tamu amên bumyay kitamun
mapanunul sa kalabayan Bapan
Namalyari. Madyag tamuy abiin
gawan kilala tamu si Bapan
Namalyari ya sabay ya namêg
kantamu sa kapamilatan kapang-
yarian buy kangêdan na. 4 Buy
sa kapamilatan kapangyarian
buy kangêdan na, indin na êt
kantamuy maulaga buy dakilay
mani pangaku na amên malisyan
tamuy kadawakan babun luta,
nun a magin matinêk kitamu
kaparisun Bapan Namalyari.
5 Kabay pagpilitan yun iawyun
sa panampalataya yuy mangêd
da ugali. Buy ya mangêd da
ugali, awyunan yun kabiyasnan.
6 Ya kabiyasnan yu, awyunan yun
pamênbên sa sarili. Ya pamênbên
sa sarili, awyunan yun pamiba-
bata. Ya pamibabata, awyunan
yun panunul sa kalabayan Ba-
pan Namalyari. 7 Ya panunul
sa kalabayan Bapan Namalyari,
awyunan yun pangidu sa mapatêl
yu kan Cristu. Buy ya pangidu
yu sa mani mapatêl yu, awyu-
nan yun pangidu sa kaganawan.
8 Ya mani ugalin abiin, nu pawan
makitan sa biyay yu buy luyang
pun madagdagan, magin nabang
sa mani tawu ya pangilala yu
sa Panginuun tamun Jesu Cristu.
9 Nuwa nu asê makitan sa biyay
gisay tawuy mani ugalin abiin,
kaparisu yan gisay bulag gawan
a na tanday kapêtêgan buy nali-
wan naynay inlinis sinan Bapan
Namalyari sa mani kasalanan na.

10 Kabay kakaidwan kun ma-
patêl kan Cristu, pagpilitan yun
ipakit ta pêtêg kaw binêg buy
pinilin Bapan Namalyari sa ka-
pamilatan mangêd da ugali yu.
Gawan nu mangêd da ugali yu, a
kaw misyay sa lukup Bapan Na-
malyari, 11 nun a matula nakaw
pasunun sa ayin katganan na
kaarian Jesu Cristu ya Panginuun
tamu buy Mamiligtas.

12 Kabay agyan tanda yinay
mani aral la ati buy agyan napas-
êy kaw sa kapêtêgan na tinang-
gap yu, pawa kataw pun êt pam-
patandan. 13 Para kangku, ka-
ban nabyay yaku pun, kaylangan
kataw pun êt patandan tungkul
sa mani bagay ya ati. 14 Tanda
kuy a kina mabuyutan baydi sa
babun luta, gawan abiin ya sinabi
kangkun Panginuun tamun Jesu
Cristu. 15 Kabay amêsên, pan-
daygên kuy kaganawan agyu ku
amên nu lumatêng nga alluy ayin
nakina, pawa yu pun êt maga-
nakay kaganawan in-aral ku ka-
muyu.

Sêpat tamun paniwalan ya mani impatandan mani propeta

16 Ya mani in-aral yan kamuyu
tungkul sa kapangyarian Pangin-
uun tamun Jesu Cristu buy sa
pag-udung na baydi sa babun
luta, alwan kay kwentuy diyag
tawu, nun a taganan pêtêg ga in-
aral yan, gawan taganan nakitan
yan kan Jesus ya mamakaupa-
pas sa sawang buy kapangyarian
na ubat kan Bapan Namalyari.
17-18 Tagawan sikay ya kaawyun
Jesus baydu sa banal la bung-uy
sabitun pinarangalan buy pina-
sawang yan Makapangyarian na
Bapan Namalyari. Nalêngê yan
na tunuy nay ubat sa langit ya
nagsabin, “Ati ya kakaidwan kun
Anak ya kapapaidu kangku.”*
19 Gawan baysên, luyang
pinumas-êy ya kapêtêgan na
sinabin mani propeta sabitun
nuna tungkul kan Cristu. Kabay
biyan yun ulagay impatanda
la gawan ya sinabi la sabitun
nuna, kaparisun suluy man-
sumawang sa nadiglêm angga sa
pallumatêng Cristu. Maiparisu
si Cristu sa kalluwan ya man-
sumawang nu bunatbunat gawan
siyay mam-in sawang sa isip yu.
20 Igit sa kaganawan, sêpat yun
tandanên ya kaganawan insulat
mani propeta sa Kasulatan, alwan
ubat sa sarili lan pangintindi.
21 Tagawan ya in-aral la, alwan
ubat sa sarili lan isip, nun a ya
Ispiritun Bapan Namalyari ya
nipatanda kalla.

2

Ya patanda tungkul sa mani magtatalingkayun mangaral

1 Nuwa sabitun nuna, dilag êt
mani magtatalingkayun propeta
sa mani Israelita. Buy para êt
baysên na malyari lanu kamuyu.
Dilag lumatêng nga makiawyun
kamuyuy mangaral Sabin Bapan
Namalyari. Sa a yu tanda, kay
magtatalingkayu sila awêd. Ta
dilag kalaraman na iaral la ka-
muyu ya sabay ya makasiran
panampalataya yu. Isakwil la êt
ta Panginuun Jesus agyan siyay
nangatbus kalla. Kabay bêngat
tan lumatêng kallay ayin kat-
ganan na kaparusan. 2 Nuwa
malakê pun na manunul sa mani
mamakapadêng-êy ya pandaygên
la. Buy gawan kalla, uyamên na
kapêtêgan na pansunulun tamu.
3 Gawan sa kasakiman la, ilitêp
lakaw sa kapamilatan mamangêd
da pagsabi la amên kay kuwaltên
lakaw. Ya pamarusa kalla, manay
nan nakal-an buy marani silaynan
upudun.

4 Tanda tamuy parusan sila
gawan agyan na mani ang-
el ya nangasalanan sabitun
nuna, asê kinalunusan Bapan
Namalyari. Nun a, insamwag sila
sa impernu buy insukul sila sa
kali ya nalalêlalê amên êtêngên
la bayduy Allun Pangukum Bapan
Namalyari. 5 Sabitun panawun
Noe, asê êt kinalunusan Bapan
Namalyari ya mani tawuy asê
mangilala kana. Kabay inlanab
nay babun luta. Ayin niligtas
liban ta kan Noe, ya nangaral
tungkul sa matinêk ka pamibiyay-
biyay buy ya pituy pamilya na.
6 Inatulan êt Bapan Namalyari
ya mani tawu sa Sodoma buy
Gomorra gawan sa nadawak
ka pandaygên la. Inupud nay
mani balayan la sa kapamilatan
apuy amên ipakit sa mani tawuy
asê mangilala kana nu sabêt
ta malyari kalla. 7-8 Nuwa
inligtas Bapan Namalyari si Lot,
gisay tawuy matinêk ka manugêl
baydu. Sadyay lungkut Lot gawan
sa kapapadêng-êy ya pamibiyay-
biyay mani nangadadawak ka

* **1:17-18** 1:17-18 Mabasa tamuy nalyari sa bung-uy sa librun Mateo 17:1-9; Marcos 9:2-10; Lucas 9:28-36.

kabalayan na. Inallu-allun
masakitan na nakêm Lot gawan
mangakit nay mani pandaygên
lay nangadawak. 9 Kabay makitan
tamu baydi ya tandan Bapan
Namalyari nu parasaantu nan
iligtas ya mani tawuy matinêk ya
makadanas mani panubuk buy
nu parasaantu nan parusan na
mani nadawak ka tawu angga
sa allun atulun sila. 10 Luyang
nan parusan na mani manunul
sa kalabayan lawini la buy asê
kalabay magpasakup sa mani
manungkulan.

Para êt baysên na ugalin mani
magtatalingkayun mangaral ya
makiawyun kamuyu. Mapagpa-
dayêw sila buy ayin silan dêng-
êy. A sila malimun magsabin
nadawak laban sa mani idi sa
langit. 11 Agyan na mani ang-el la
igit pun makapangyarian sa mani
mangaral la abiin, a sila magsabin
nadawak laban kalla sa ara-
pan Bapan Namalyari. 12 Nuwa
ya mani magtatalingkayun man-
garal, magsabi silan nadawak la-
ban sa dakun sabêt man na a la
tanda. Para silan mani ayup pa
ayin isip buy kay pan-ianak amên
dakpên buy patin. Para êt bayduy
mani tawun abiin. Upudun silan
Bapan Namalyari.

13 Abiin na daygên Bapan Na-
malyari kalla bilang bayad sa
mani nangadadawak ka dinyag
la. Pan-ikatula lay paglasing buy
panyag lan nadawak agyan allu
pun. Kaban kaawyun yu sila sa
uras ya miêêm kaw bilang mipa-
patêl kan Cristu, kaparisu silan
yatêk ya idi sa malinis sa yaming.
Nakiêm sila kamuyu, nuwa silay
magin sangkan na mipakadêng-
êy kaw. 14 Nu mangêlêw sila sa
babayi, dilag silaynan nadawak
ka pangisip. Pawa silan manyag
kasalanan buy pansagyatên la
pun êt ta mani tawuy mayna
pun sa panampalataya. Pawan
kasaklawan na idi sa isip la.
Kabay parusan silan Bapan Na-
malyari. 15 Tinalibatukan lay
ustuy aral. Kabay nalitêp sila.
Pikitbusan lay ugalin Balaam ma
anak Beor ya nakalabay manyag
nadawak. 16 Nuwa gawan sa
kadawakan na, sinabyanan yan
asnuy pagsakayan na ya bêngat
tan nagsabin paran tawu. Buy sa
pakapakun baydu, nabênbênan
ya sa panyag nan ayin kapukatan.

17 Ya mani magtatalingkayun
mangaral, maiparisu sila sa mani
sibul la namala buy mani ulap
pa pan-ialipad angin tagawan
mapamurayit sila buy ayin ulaga.
In-il-an nan Bapan Namalyari
para kalla ya lugal la kadlêman.
18 Mapagpadayêw silan magsabi,
pakan ayin naman kapukatan
na pansabin la. Pansabin lay
asê nadawak ya panunul sa
nadawak ka kalabayan lawini. Sa
pakapakun baydu, masagyat lan
mag-udung sa mani kapapadêng-
êy ya diyag ya mani tawuy babayu
pun nagtalibatuk sa nadawak ka
pamibiyaybiyay. 19 Pan-ipangaku
la sa mani naisagyat lay malaya
lan daygên agyan sabêt ta labay
lan daygên. Nuwa mismun sila,
ipus silayna awêd nadawak ka
kalabayan lawini la ya sabay
ya mipakabili kalla. Tagawan
sabêt man na pansunulun gisay
tawu, sabay ya mangipus kana.
20 Ya mani tawuy nakakilala kan
Jesu Cristu ya Panginuun tamu
buy Mamiligtas, nibus silayna sa
kadawakan babun luta. Nuwa
nu mag-udung sila sa panyag
lan nadawak buy manguman
silan ipusun kalabayan lawini
la, luyang pun dumawak ka
kabilyan la amêsên kaysa sabitun
nuna. 21 Mangêd pun na a layna
natandan na dan papakun sa
matinêk ka pamibiyaybiyay kaysa
natandan la buy pamakayari, kay

talibatukan lay mani banal la
utus ya in-aral kalla. 22 Kabay
napaptêgan kallay panabin na,
“Ya ugalin asu, pamakayari nan
nansuka, udungun nan
kanên na suka na.”
“Ya babuy ya pinaluynan
nana, mag-udung ya sa
labak amên manguman
maglabak.”*

3

Ya pag-udung Panginuun

1 Mani kakaidwan kun mapatêl,
ati ya ikalwan sulat ku kamuyu.
Sa mani sulat ku, pinagpilitan kun
ipaganaka kamuyuy tungkul sa
mani bagay ya tanda yina amên
magin malinis buy mangêd da
pangisip yu. 2 Labay kun pawa
yun ganakên na mani sinabin
mani banal la propeta sabitun
nuna buy ya mani utus sa indin
kamuyun Panginuun tamu buy
Mamiligtas sa kapamilatan mani
apostul ya in-utus kamuyu.
3 Igit sa kaganawan, sêpat yun
matandan ya sa mani tawlin allu
bayu mag-udung si Cristu, dus-
takên kaw mani tawuy manunul
sa nadawak ka kalabayan law-
ini la. Kalyan buy uyamên
lakaw buy sabin lay, 4 “Indap
kun nangakuy Cristun mag-udung
ya? Antu yabay amêsên? Manay
nan nati ya mani ninunu tamu
nuwa taganan ayin pagbayu ubat
ta sa dinyag ga babun luta angga
amêsên.” 5 Nuwa ya pansabin
lay ayin pagbayu, alwan pêtêg.
Gawan kay tataganên lan liwanên
na kapêtêgan ya sabitun nuna
pun, dinyag gan Bapan Namal-
yari ya langit sa kapamilatan sabi
na. Buy dinyag nay luta, ubat sa
lanêm buy inlumtaw wa luta sa
lanêm. 6 Buy sa kapamilatan êt
lanêm, inlanab Bapan Namalyari
ya babun luta buy nalumud da
kaganawan. 7 Sa kapamilatan
êt Sabin Bapan Namalyari, pan-
ingatan nay luta buy langit angga
sa alluy intakda nan ulamên. Mal-
yari ya abiin sa allun pangukum
buy pamarusa na sa mani tawuy
asê mangilala kana.
8 Nuwa sikaw wa kakaidwan
kun mapatêl, agana yu dayi
litêpên ya para sa Panginuun, ya
gisay allu, kay kaparisun gisay
libuy tawun buy ya gisay libuy
tawun, kay kaparisun gisay allu.
9 Dilag dakun umnuy mangisip
ya mapamaulay ya Panginuun sa
pangaku na tungkul sa pag-udung
na. Nuwa sa kapêtêgan, ma-
pamibabata ya kantamu gawan a
na labay milaku ya sisabêt man
sa ayin katganan na kaparusan,
nun a ya labay na, magsisi ya
kaganawan sa mani kasalanan la.
10 Nuwa ya pag-udung Pangin-
uun, kaparisu yan pallumatêng
gisay manakaw wa a tamu tanda
nu makanu. Sa allu êt abiin, dilag
kitamun malêngêy manugudug
ga kapapakêdês buy bêngat tan
mapanat ta langit. Maulam
ya mamut, buwan, buy mani
bêtêwên. Buy maupud êt ta ka-
ganawan idi baydi sa luta, agyan
na babun luta.
11 Parabaysên na pangasiran
kaganawan. Kabay sêpat kaw
bumyay banal buy mapanunul
sa kalabayan Bapan Namalyari,
12 kaban pan-êtêngên yuy al-
lun pallumatêng Bapan Namal-
yari buy pangukum na sa ka-
ganawan tawu. Buy sa panunul
yu kana, daygên yuy kaganawan
agyu yu amên asina mabuyutan
na pallumatêng na. Sa allu êt
abitu, maupud da langit gawan
maulam buy ya kaganawan maki-
tan baydu, kay malasaw sa sadyay
umut. 13 Nuwa ayun sa im-
pangakun Bapan Namalyari, dilag

* **2:22** 2:22 Mani Kawikaan 26:11.

bayuy langit buy luta ya pan-
êtêngên tamu buy ya kaganawan
tawuy mambumyay baydu, mat-
inêk kana.
14 Kabay mani kakaidwan kun
mapatêl, kaban pan-êtêngên yuy
abitu, pagpilitan yun bumyay ma-
linis buy ayin kapintasan buy
sêpat pawan mangêd da pamik-
ibêtêk yu kana. 15 Ganakên
yu ya asê pun mallumatêng nga
Panginuun gawan pambiyan nan
panawun magsisi ya mani tawu
sa mani kasalanan la amên milig-
tas sila, kaparisun insulat ka-
muyun kakaidwan tamun patêl ya
si Pablo sa kapamilatan kabiyas-
nan na indin Bapan Namalyari
kana. 16 Para êt baysên na sin-
abi na sa kaganawan sulat na
tungkul sa pallumatêng Pangin-
uun. Dilag dakun umnuy insulat
si Pablo ya masakit mapukatan.
Kabay ya mani tawuy kulang nga
pangintindi buy maynay panam-
palataya, pambiyan lan asê ustuy
labay sabin ya mani insulat Pablo
ya masakit mapukatan. Para êt
bayduy pandaygên la sa kaatag
baagin Banal la Kasulatan Bapan
Namalyari. Sa pakapakun baydu,
pan-igtan lay sarili la sa ayin kat-
ganan na kaparusan.
17 Nuwa sikaw wa kakaidwan
kun mapatêl, tanda yinay tungkul
sa mani nangadadawak ka tawuy
mangaral alwan pêtêg. Kabay
mangillag kaw amên a kaw mail-
itêp sa kapamilatan mali ya aral
la. Tagawan nu sunulun yu sila,
a kawna maniwala sa kapêtêgan
buy misyay kawna kan Bapan
Namalyari. 18 Kabay isundu yuy
panunul yu sa Panginuun buy
Mamiligtas tamu ya si Jesu Cristu
amên luyang yun madanasan na
kangêdan na buy luyang yuya
pun makilala. Ulimênên ya
amêsên buy makanuman! Awuy
Panginuun.

Ya Nunan Sulat JUAN

Si Jesus ya pambêgên Sabi ya mam-in biyay

1-2 Manulat kay kamuyu tungkul kana ya pambêgên Sabi* ya mam-in biyay ya ayin katganan. Bayu pun dinyag ga kaganawan, dilag gina buy kaawyun ninan Bapan Namalyari. Naku ya baydi sa babun luta bilang tawu. Nakitan yan ya buy nalêngê, namudêkdêk yan ya buy natalan. 3 Kabay amêsên, pan-ipapêtêg buy pan-ipatanda yan kamuyuy nakitan buy nalêngê yan amên makibêtêk kaw sa pamikibêtêk yan kan Ba-pan Namalyari buy sa Anak nay si Jesu Cristu. 4 Pan-isulat yan na ati amên mailubus ya tula tamu.†

Ya pamibiyaybiyay sa na-sawang

5 Ati ya kapêtêgan na nalêngê yan kan Jesu Cristu buy pan-ipatanda yan na kamuyu. Si Bapan Namalyari ya sawang buy ayin dakun sabêt ta nadiglêm kana. 6 Kabay nu pansabin tamuy nakibêtêk kitamina kan Bapan Namalyari, pakan mam-bumyay kitamu pun sa nadiglêm, maglaram kitamina buy asê mambumyay ayun sa kapêtêgan. 7 Nuwa nu mambumyay kitamu sa nasawang, kaparisun Bapan Namalyari ya idi sa nasawang, dilag kitamun pamikibêtêk sa balang gisa. Buy ya dayan Jesus ya Anak Bapan Namalyari sabay ya mallinis kaganawan kasalanan tamu.

8 Nu pansabin tamuy ayin kitamun kasalanan, pampurayitin tamuy sarili tamu buy ayin kitamu sa kapêtêgan. 9 Nuwa nu sabin tamuy mani kasalanan tamu kan Bapan Namalyari, pilmin patawarên na kitamu buy linisin na kitamu sa kaganawan kadawakan, gawan tapat ya buy matinêk. 10 Nuwa nu pansabin tamuy ayin kitamun kasalanan, pandaygên tamun malaram si Bapan Namalyari buy asê makit sa biyay tamuy sabi na.

2

1 Kakaidwan kun mani anak, insulat ku kamuyuy kaganawan abiin amên a kaw makadyag kasalanan. Nuwa nu dilag nakadyag kasalanan, dilag mamikidukuduku kan Bapan Namalyari para kantamu. Ayin kaatag nun a si Jesu Cristu ya Matinêk. 2 Sabay siyay pinarusan kamatyan bilang kasagili tamu amên mapatawad da mani kasalanan tamu. Buy alwan kay mani kasalanan tamu, nun a agyan na mani kasalanan kaganawan tawu.

3 Nu pansunulun tamuy mani utus Bapan Namalyari, napilmi ki-tamun kilala tamu ya. 4 Amêsên, nu dilag magsabin kilala na si Bapan Namalyari, nuwa a nay naman pansunulun na mani utus na, maglaram ya buy ayin kanay kapêtêgan. 5-6 Nuwa ya manunul sa Sabin Bapan Namalyari, ganap pay pangidu na kana.* Kabay nu sisabêt man na magsabin nakibêtêk ya kan Bapan Namal-yari, sêpat yan mambumyay ka-parisun Jesus. Sa pakapakun baydu, matandan tamuy pêtêg gi-nan nakibêtêk kan Bapan Namal-yari.

* **1:1-2** 1:1-2 Si ati ya pambêgên Sabi, sabay si Jesus. † **1:4** 1:4 Malyari êt ta paradi: amên mailubus sa tula yan. * **2:5-6** 2:5-6 Malyarin dilag luway labay sabin na ati: ganap pay pangidu na kan Bapan Namalyari o malyarin paradi êt: naganap pa kanay pangidun Bapan Namalyari.

7 Kakaidwan kun mapatêl, alwan bayuy utus ya insulat ku
kamuyu, nun a manaynan utus.
Gawan sabitun nanampalataya
kaw kan Jesus, nalêngê yinay utus
ya sêpat kitamun miiidu. 8 Nuwa
paran bayuy ati ya utus ya in-
sulat ku kamuyu ya sêpat kita-
mun miiidu, gawan kay amêsên
yan nakitan na abiin sa biyay
Jesus buy mangakit yan êt ka-
muyu. Tagawan na kadlêman,
mitas sana buy mansumawang
ngay pêtêg ga dêkêt.
9 Nu sisabêt man na magsabin
mambumyay ya sa nasawang
nuwa nasulapu ya sa patêl na,
ya labay sabin, idi yapun sa
kadlêman. 10 Nuwa nu sisabêt
man na mangidu sa patêl na,
sabay siyay mambumyay sa na-
sawang buy alwan siyay magin
sangkan pangasalanan kaatag.†
11 Nuwa ya nasulapu sa patêl na,
idi yapun sa kadlêman. Paran
nagdalikapkapan buy a na tanday
lakwên na tagawan binulag yan
kadlêman.
12 Manulat taku kamuyuy mani
anak,
gawan pinatawad dan Ba-
pan Namalyari ya mani
kasalanan yu gawan sa
dinyag Jesu Cristu.
13 Manulat taku kamuyuy mani
bapa,
gawan kilala yu wina ya bayu
pun dinyag ga kaganawan,
dilag gina.
Manulat taku kamuyuy mani bay-
intawu,
gawan nasambut yina si Sa-
tanas.
14 Manulat taku kamuyuy mani
anak,
gawan kilala yinay Bapan Na-
malyari.
Manulat taku kamuyuy mani
bapa,
gawan kilala yu wina ya bayu
pun dinyag ga kaganawan,
dilag gina.
Manulat taku kamuyuy mani bay-
intawu,
gawan napas-êy kaw buy
pawan idi sa bêkê yuy
Sabin Bapan Namalyari buy
nasambut yina si Satanas.

Agana yu kaidwan na babun luta

15 Agana yu kaidwan na mani
nadawak ka dyag mani tawuy asê
manunul kan Bapan Namalyari
o mani bagay baydi sa babun
luta ya asê kapapaidu kan Bapan
Namalyari. Gawan na mangidu
sa mani abiin, asê mangidu kan
Bapan Namalyari. 16 Tagawan
alwan ubat kan Bapan Namal-
yari ya abiin, nun a ubat sa
mani tawuy asê manunul kan
Bapan Namalyari kaparisun pa-
nunul sa kalabayan lawini, pal-
labay un kaganawan makitan buy
pamadayêw. 17 Mitas ya babun
luta buy ya kaganawan bagay
baydi ya pallabayên mani tawu.
Nuwa ya mani tawuy manunul
sa kalabayan Bapan Namalyari,
mabyay silan ayin katganan.

Ya tawuy manalangsang kan Cristu

18 Kakaidwan kun mani anak,
narani yay katganan babun
luta. Buy kaparisun nalêngê yu,
narani yanay pallumtaw tawuy
manalangsang kan Cristu.‡ Agyan
amêsên, malakêy nay nipan-
lumtaw wa manalangsang kan
Cristu. Kabay tanda tamun narani
yanay katganan babun luta. 19 Ya
mani tawun abiin, napagkaawyun
tamu sila sabitun nuna, nuwa
nagpapawa sila kantamu. Nu
pêtêg tamu sila dayin kaawyun
sa panampalataya, nanugêl sila
dayin kaawyun tamu. Nuwa

† **2:10** 2:10 Malyari êt ta paradi: buy ayin nan sangkan amên makadyag yan kasalanan.

‡ **2:18** 2:18 Sa Griego, ya pamêg kana Anti-Cristu.

nagpapawa sila, ya labay sabin,
a tamu sila pêtêg kaawyun.
20 Nuwa sikaw, idi ya kamuyuy
Ispiritun Bapan Namalyari ya in-
din kamuyun Jesus. Kabay tanda
yinan kaganawan na kapêtêgan.
21 Buy tanda yuy ayin kalaraman
na maubat sa kapêtêgan. Para-
man baydu, manulat taku pun
êt kamuyu amên mapilmi yun
taganan pêtêg ga natandan yu
tungkul kan Jesus. 22 Ya tawuy
maglaram, pansabin nay alwan
si Jesus ya Cristuy in-utus Ba-
pan Namalyari. Ya mani tawuy
magsabin parabaysên, sabay silay
manalangsang kan Cristu, gawan
a la labay kilalanên si Bapan
Namalyari buy Anak na. 23 Ya
asê mangilala sa Anak, a na êt
kilalay Bapa. Nuwa ya mangilala
sa Anak, kilala na êt ta Bapa.
24 Agana yu litêpên na in-aral
kamuyu paubat sabitun nakilala
yu si Jesus. Sa pakapakun baydu,
manugêl kaw sa pamikibêtêk yu
kan Jesus buy kan Bapan Namal-
yari. 25 Sa pakapakun baydu, ma-
pakamuyuy impangakun Cristu
ya sabay ya biyay ya ayin kat-
ganan.
26 Manulat taku kamuyu amên
patandan kaw sa mani tawuy kal-
abay mamilitêp kamuyu sa pa-
nuru la. 27 Nuwa a lakaw mail-
itêp, tagawan idi ya kamuyuy
Ispiritun Bapan Namalyari ya
indin kamuyun Jesus. Kabay
a kawna kaylangan turwanan
kaatag tagawan ya Ispiritun Ba-
pan Namalyari sabay ya ma-
nuru kamuyu. Buy kaganawan
pan-ituru na, pawan kapêtêgan.
Kabay manugêl kaw kan Jesus
kaparisun inturu na kamuyu.
28 Kabay kakaidwan kun mani
anak, manugêl kaw sa pamik-
ibêtêk kan Jesus amên sa pag-
udung na baydi sa babun luta,
ayin kitamun ikalimu buy a
kitamu madêng-êyan makiarap
kana sa allun abitu. 29 Tanda yun
matinêk si Jesus. Kabay sêpat
yu êt matandan na kaganawan
manyag matinêk sabay silay mani
anak Bapan Namalyari.

3

Ya mani anak Bapan Namalyari

1 Isipin tamu nu parasaantu
karagul la pangidun Bapan Na-
malyari kantamu! Intuwad na
kitamun mani anak na buy pêtêg
ga abiin. Kabay abiin na sangkan
na a kitamu pangkilalanên mani
tawuy asê manunul kana gawan
a la kilala si Bapan Namalyari.
2 Kakaidwan kun mapatêl, agyan
mani anak kitaminan Bapan Na-
malyari, a na pun impatanda
nu sabêt taganay magin kabilyan
tamu sa pag-udung Jesu Cristu.
Nuwa ya tanda tamu, miparisu
kitamu kana tagawan makitan
tamu yan arapan. 3 Kabay nu
sisabêt man na napilmin miparisu
kana, sêpat agana yina bumyay sa
kasalanan amên magin malinis ya
biyay na kaparisun Jesus.
4 Nu sisabêt man na manyag
kasalanan, pallabagên nay Kautu-
san Bapan Namalyari. Tagawan
na pallabag sa mani utus na,
sabay ya kasalanan. 5 Tanda
yuy ayin kasalanan si Jesus buy
tanda yuy naku ya baydi amên
siyay mamitas sa mani kasalanan
tamu. 6 Kabay ya tawuy nakibêtêk
kan Jesus, a nayna pan-isunduy
panyag nan kasalanan. Nuwa
nu sisabêt man na mamisundu
sa kasalanan, a na pun taganan
kilala si Jesus buy a ya nanam-
palataya kana.
7 Kakaidwan kun mani anak,
agana kaw magpapurayit agyan
kansabêt man. Nu sisabêt man
na manyag matinêk, sabay ya
matinêk kaparisun Jesus ya mat-
inêk. 8 Nuwa nu sisabêt man
na mamisundu sa panyag nan

kasalanan, mani anak yan Satanas, tagawan ubat pun sa umpisa, manyag gan kasalanan si Satanas. Kabay naku yabay baydi
ya Anak Bapan Namalyari amên lasakên nay mani diyag Satanas.
9 Ya kaganawan nagin anak Bapan
Namalyari, a layna pan-isunduy
panyag lan kasalanan, tagawan
idi ya kallay bayuy biyay ya ubat
kan Bapan Namalyari. Buy gawan
si Bapan Namalyari yay Bapa la,
a layna malyarin isunduy panyag
lan kasalanan. 10 Kabay makilala
tamu nu sisabêt ta mani anak
Bapan Namalyari buy nu sisabêt
ta mani anak Satanas. Tagawan
nu sisabêt man na asê manyag
matinêk buy asê mangidu sa patêl
na, a ya anak Bapan Namalyari.

Miiidu kitamu

11 Sabitun nanampalataya kaw
kan Jesus, paradi ya aral la
nalêngê yu. Sêpat kitamun mi-
iidu. 12 Agana kitamu makitbus
kan Cain ya nasakup Satanas.
Pinati nay patêl na ya si Abel
gawan kinasêman naya. Tagawan
sa pangêlêw Bapan Namalyari,
matinêk ya dinyag Abel nuwa ya
dinyag Cain, nangadadawak.

13 Kabay mapatêl, agana kaw
paupapas nu kasulapwan kaw
mani tawuy asê manunul kan Ba-
pan Namalyari. 14 Sabitun nuna,
bilang nati kitamu sa pangêlêw
Bapan Namalyari, nuwa amêsên,
mabyay kitamina sa ayin kat-
ganan. Tanda tamuy abiin,
gawan pangkaidwan taminay ma-
patêl tamu. Sisabêt man na asê
mangidu sa mapatêl na, manugêl
yapun sa ayin katganan na ka-
matyan. 15 Ya nasulapu sa map-
atêl na, bilang mamati yinan tawu
buy tanda tamuy ayin mamatin
tawuy mabiyan biyay ya ayin kat-
ganan.

16 Paradi tamun matandan na
pêtêg pamiiidu. Indin Jesu
Cristuy biyay na para kantamu.
Kabay sêpat kitamun nakal-an
idin na biyay tamu para sa map-
atêl tamu. 17 Alimbawa, nu dilag
gisay tawuy nag-agyu sa biyay buy
dilag yan nakitan na gisay patêl
la mangaylangan, nuwa a naya
sinawpan, masabi tamu nayin
pangkaidwan na si Bapan Namal-
yari? Asê! 18 Mani anak, agana
kitamu miiidu kay sa sabi, nun
a ipakit tamuy pêtêg ga pangidu
sa kapamilatan mani diyag tamu.
19-20 Nu parabaysên na pamii-
idu tamu, pilmin mambumyay ki-
tamu ayun sa kapêtêgan. Buy
agyan nu misan paran pan-usigin
kitamu pun nakêm tamu, malyari
kitamun makiarap kan Bapan Na-
malyari un napatêtbêk. Tagawan
tanda tamuy igit pun si Bapan
Namalyari kaysa nakêm tamu buy
tanda nay kaganawan na pan-
isipin buy pandaygên tamu.

21 Kakaidwan kun mapatêl, nu
a kitamu pan-usigin nakêm tamu,
makapikiarap kitamu kan Bapan
Namalyari un napas-êy ya nakêm.
22 Buy agyan dakun sabêt ta
yawarên tamu kan Bapan Na-
malyari, pilmin matanggap tamu,
gawan pandaygên tamuy kapa-
paidu kana buy manunul kitamu
sa mani utus na. 23 Buy ati ya
utus na: Sêpat kitamun manam-
palataya sa Anak nay si Jesu Cristu
buy miiidu kitamu kaparisun in-
utus na kantamu. 24 Ya mani
manunul sa utus Bapan Namal-
yari, manugêl silayna kana buy
manugêl êt kalla si Bapan Namal-
yari. Buy sa kapamilatan Ispiri-
tun Bapan Namalyari ya indin na
kantamu, tanda tamuy manugêl
kantamu si Bapan Namalyari.

4

Ya Ispiritun Bapan Namalyari buy ya ispiritun tawuy manalangsang kan Cristu

1 Kakaidwan kun mapatêl,
malakêy nay mani tawuy mami-
aral alwan pêtêg. Kabay nu
dilag magsabin idi kallay Ispiritun
Bapan Namalyari, agana kaw
tambêng maniwala, nun a
papakapilmin yu pun nu pêtêg
ubat kan Bapan Namalyari.
2 Matandan yu nu taganan idi
kallay Ispiritun Bapan Namalyari
nu pangkilalanên lay naku baydi
sa babun luta si Jesu Cristu ya
in-anak tawu. 3 Nuwa nu sisabêt
man na asê mangilalan naku si
Jesu Cristu baydi sa babun luta ya
in-anak tawu, labay sabin, alwan
Ispiritun Bapan Namalyari ya idi
kana nun a ya ispiritun tawuy
manalangsang kan Cristu. Tanda
yinay lumatêng ngay tawun abiin
buy amêsên, idi yina baydi sa
babun luta.*

4 Nuwa sikaw wa kakaidwan ku,
anak kawnan Bapan Namalyari
buy sinambut yinay mani mami-
aral alwan kapêtêgan, gawan a
yu pinaniwalan na in-aral la.
Ta ya Ispiritun Bapan Namal-
yari ya idi kamuyu, makapang-
yarian yapun kaysa kan Satanas
ya sabay ya mag-ari amêsên sa
mani tawuy asê manunul kan Ba-
pan Namalyari. 5 Ya mamiaral
alwan pêtêg, sabay silay mani
tawuy asê manunul kan Bapan
Namalyari. Kabay ya pan-iaral la,
kay abituy mani bagay ya pan-
daygên mani tawuy asê manunul
kan Bapan Namalyari. Buy ya
manunul sa pan-iaral la, kay abitu
silay kaparisu lan asê manunul
kan Bapan Namalyari. 6 Nuwa
sikitamu, mani anak kitaminan
Bapan Namalyari. Kabay ya
mani manunul sa mani pan-iaral
tamu, sabay silay kaparisu tamun
mangilala kan Bapan Namalyari.
Nuwa ya mani tawuy asê kalabay
manunul kantamu, a sila mangi-
lala kan Bapan Namalyari. Sa
parabaydu, matandan tamu nu
sisabêt ta mamiaral kapêtêgan na
ubat sa Ispiritun Bapan Namal-
yari buy matandan tamu êt nu
sisabêt ta mangaral kalaraman.

Si Bapan Namalyari ya pangidu

7 Kakaidwan kun mapatêl,
miiidu kitamu, tagawan si Bapan
Namalyari ya pinangubatan
pangidu. Buy ya tawuy mangidu
sa kaparisu na, anak yan Bapan
Namalyari buy kilala na si
Bapan Namalyari. 8 Nuwa nu
sisabêt man na asê mangidun
kaparisu na, a na kilala si Bapan
Namalyari, tagawan si Bapan
Namalyari, pawa yan mapangidu.
9 Impakit Bapan Namalyari ya
pangidu na kantamu sabitun in-
utus na baydi sa babun lutay
kagisagisay Anak na. Dinyag
nay abiin amên sa kapamilatan
Anak na, mabiyan kitamun biyay
ya ayin katganan. 10 Alwan
sikitamuy nangidu kan Bapan
Namalyari, nun a siyay nunan
nangidu kantamu. Gawan sa
kasalanan tamu, sikitamu dayi ya
sêpat maparusan. Nuwa gawan
sa pangidun Bapan Namalyari
kantamu, in-utus na baydi sa
babun lutay Anak na ya si
Jesus amên siyay maparusan
kamatyan bilang kasagili tamu
amên mapatawad da mani
kasalanan tamu. Abiin na pêtêg
ga pangiduy impakit Bapan
Namalyari kantamu.

11 Kakaidwan kun mapatêl,
gawan parabaysên na pangidun
Bapan Namalyari kantamu, sêpat
kitamu êt miiidu. 12 Ayin
pun tawuy nakakit kan Bapan
Namalyari. Nuwa nu miiidu
kitamu, manugêl kantamu si

* **4:3** 4:3 Ya labay sabin, agyan asê pun magpakit ta tawuy manalangsang kan Cristu, idi ya baysên na mani tawuy panggamitin na. Basên tamuy 2 Tesalonica 2:1-12.

Bapan Namalyari buy ganap sa
biyay tamuy pangidu na.
13 Tanda tamuy manugêl ki-
tamu kan Bapan Namalyari buy
manugêl ya êt kantamu. Tanda
tamuy abiin tagawan indin na
kantamuy Ispiritu na. 14 Nakitan
yan si Jesus ya Anak Bapan Na-
malyari. Kabay pan-ipapêtêg
yan na sabay siyay in-utus Ba-
pan Namalyari bilang Mamilig-
tas sa mani tawu sa kaparusan
mani kasalanan la. 15 Nu sis-
abêt man na mangilalan sabay si
Jesus ya Anak Bapan Namalyari,
manugêl kana si Bapan Namal-
yari buy manugêl ya êt kan Ba-
pan Namalyari. 16 Kabay amêsên,
tanda tamuy pan-idun kitamun
Bapan Namalyari buy mapanali-
gan tamuy pangidu na.

Si Bapan Namalyari, pawa
yan mapangidu. Ya tawuy
mapangidu, manugêl kana si
Bapan Namalyari buy manugêl
ya êt kan Bapan Namalyari. 17 Sa
parabaysên, ganap pa kantamuy
pangidun Bapan Namalyari.
Kabay a kitamu sêpat malimu
sa Allun Pangukum† na, ta
mambumyay kitamina kaparisun
Jesus sabitun idi yapun baydi sa
babun luta. 18 Ayin sabêt man
na limu sa pangidu, ta pan-itas
ganap pa pangiduy sabêt man na
limu. Kabay nu malimuy gisay
tawu ya dat parusan ya sa Allun
Pangukum, labay sabin, asê pun
ganap kanay pangidun Bapan
Namalyari.

19 Pangkaidwan tamu si Bapan
Namalyari gawan siyay nunan
nangidu kantamu. 20 Nu pansabin
gisay tawuy pangkaidwan na si
Bapan Namalyari, nuwa nasulapu
ya sa kaparisu na, maglaram ya.
Ta nu a na pan-idun na kaparisu
na ya mangakitan na, parasaantu
nan idun si Bapan Namalyari ya
a na mangakitan. 21 Kabay ati
ya utus ya indin Cristu kantamu.
Ya tawuy mangidu kan Bapan Na-
malyari, kaylangan idun na êt ta
mapatêl na.

5

Ya pangidu, panampalataya, buy panambut

1 Nu sisabêt man na man-
ampalatayan sabay si Jesus ya
Cristuy in-utus Bapan Namalyari,
pêtêg ga anak yan Bapan Namal-
yari. Buy nu sisabêt man na
mangidu sa bapa, mangidu ya êt
sa anak na. 2 Kabay nu pan-
idun tamu si Bapan Namalyari
buy pansunulun tamuy mani utus
na, matandan tamuy pan-idun
tamuy mani anak na. 3 Ya labay
sabin pangidu tamu kan Bapan
Namalyari, sunulun tamuy mani
utus na. Buy ya mani utus na,
asê masakit sunulun. 4 Tagawan
sikitamun mani anak Bapan Na-
malyari, nasambut taminay nan-
gadadawak ka diyag baydi sa
babun luta. Nanambut kitamina
tagawan manampalataya kitamu
kan Jesus. 5 Ayin makasambut
sa nangadadawak ka diyag baydi
sa babun luta, liban ta sa mani
tawuy manampalatayan sabay si
Jesus ya Anak Bapan Namalyari.

Ya tatluy pamipapêtêg tungkul sa Anak Bapan Namalyari

6 Sabitun naku si Jesu Cristu
baydi sa babun luta, napag-
papêtgan na Anak yan Bapan
Namalyari sa kapamilatan lanêm
sabitun nagpabawtismu ya buy sa
kapamilatan daya sabitun nati ya.
Alwan kay sa lanêm nun a sa ka-
pamilatan êt daya. Ya mani bagay
ya abiin, pinagpapêtgan Ispiri-
tun Bapan Namalyari, gawan ya
Ispiritun Bapan Namalyari sabay

† **4:17** 4:17 Sa Allun Pangukum Bapan Namalyari, mangukum ya sa kaganawan tawu, ayun sa mani dinyag la.

ya kapêtêgan. 7 Amêsên, dilag
tatlu [sa langit ya] nagpapêtêg:
[ya Bapa, ya Sabi, buy Ispiri-
tun Namalyari.] Ya tatlun abiin,
gigisay pan-ipapêtêg la. 8 Dilag
tatlu [sa luta] ya nagpapêtêg nu
sisabêt si Jesus: Ya lanêm sên
nagpabawtismu ya, ya daya na
sabitun nati ya, buy ya Ispiri-
tun Bapan Namalyari. Ya tatlun
abiin, gigisay pan-ipapêtêg la.
9 Amêsên, nu paniwalan tamuy
pan-ipapêtêg tawu, luyang tamun
sêpat paniwalan na pan-ipapêtêg
Bapan Namalyari, gawan mismun
siyay nam-in abiin na tatluy pan-
ipapêtêg tungkul sa Anak na.
10 Kabay nu sisabêt man na man-
ampalataya sa Anak Bapan Na-
malyari, maniwala ya êt sa pan-
ipapêtêg Bapan Namalyari. Nuwa
nu sisabêt man na asê maniwala
sa pamipapêtêg ga abiin, pan-
daygên nan malaram si Bapan Na-
malyari tagawan a ya maniwala
sa impapêtêg Bapan Namalyari
tungkul sa Anak na. 11 Tagawan
impapêtêg Bapan Namalyari ya
sa kapamilatan pamikibêtêk tamu
sa Anak na, binyanan na kitamun
biyay ya ayin katganan. 12 Kabay
nu sisabêt man na nakibêtêk
sa Anak Bapan Namalyari, dilag
ginan biyay ya ayin katganan.
Nuwa nu sisabêt man na asê
nakibêtêk sa Anak Bapan Namal-
yari, ayin yan biyay ya ayin kat-
ganan.

Ya biyay ya ayin katganan

13 Insulat kuy kaganawan abiin
amên matandan yuy sikaw wa
manampalataya sa Anak Bapan
Namalyari, dilag kawnan biyay ya
ayin katganan. 14 Kabay napas-êy
ya nakêm tamun magdani kan Ba-
pan Namalyari, tagawan napilmi
kitamun lêng-ên nay agyan sabêt
man na yawarên tamu ayun
sa kalabayan na. 15 Buy nu
tanda tamuy mallêngê kantamu
si Bapan Namalyari, tanda tamuy
matanggap taminay panyawarên
tamu kana.
16-17 Alimbawa, nu makitan
muy patêl mu kan Cristu ya
manyag kasalanan, manalan-
gin ka kan Bapan Namalyari
para kana amên biyan nayan
bayun biyay. Tanda tamuy
ya kaganawan pandaygên na
nadawak, kasalanan kan Bapan
Namalyari. Ya mani kasalanan
tamu, malyarin patawarên liban
sa kasalanan na makapigtan sa
ayin katganan na kamatyan. Ya
parabaysên na kasalanan, asê
malyarin patawarên kanuman.
Kabay agana kaw manalan-
gin para sa tawuy manyag
parabaysên na kasalanan.
18 Tanda tamuy ya mani anak
Bapan Namalyari, a la pan-
isunduy panyag lan kasalanan
tagawan pan-illagan silaynan
Anak na ya si Jesu Cristu amên
a silayna mapasakitan Satanas.
19 Ya kaganawan tawuy asê
manunul kan Bapan Namalyari,
sakup silan kapangyarian Sa-
tanas. Nuwa sikitamu, tanda
tamuy mani anak kitaminan
Bapan Namalyari. 20 Tanda tamu
êt ta naku baydi sa babun luta
ya Anak Bapan Namalyari buy
binyanan na kitamun pangintindi
amên makilala tamuy pêtêg ga
Namalyari. Pêtêg kitaminan
idi kan Bapan Namalyari, ta idi
kitamina kan Jesu Cristu ya Anak
na. Sabay siyay pêtêg Namalyari
buy pinangubatan biyay ya ayin
katganan.
21 Kakaidwan kun mani anak,
magpakarayu kaw sa pangulimên
sa mani diyusdiyusan.

Ya Ikalwan Sulat JUAN

1 Siku ya tuway mamunu sa mi-
aawyun na manampalataya kan
Jesus, manulat taku kamuy babayi
ya pinilin Bapan Namalyari buy
sa mani anak mu. Lubus kataw
pangkaidwan buy alwan kay
sikuy mangidu kamuyu, nun a
ya kaganawan tawuy nakatandan
kapêtêgan tungkul kan Jesus.
2 Pangkaidwan yan kaw gawan
sa kapêtêgan na idi sa bêkê tamu
buy manugêl kantamu kanuman.
3 Labay kuy manugêl kanta-
muy kangêdan, lunus, buy ka-
patêtbêkan na ubat kan Bapan
Namalyari buy kan Jesu Cristu
ya Anak na, kaban mambumyay
kitamu sa kapêtêgan buy sa
pangidu.

Ya kapêtêgan buy pangidu

4 Sadyay tula ku sên natandan
kuy dakun umnu sa mani anak
muy mambumyay sa kapêtêgan,
ayun sa in-utus kantamun Bapa
tamun Namalyari. 5 Kabay
amêsên, panggalangên na babayi,
panyawarên ku kamuy miiidu
kitamun kaganawan. Alwan
bayun utus sa ati. Tagawan
sabitun nanampalataya kaw kan
Jesus, abiin nay utus sa indin
kantamun Bapan Namalyari.
6 Ya labay sabin pangidu kan
Bapan Namalyari, sunulun tamuy
mani utus na. Ta sabitun
nanampalataya kaw kan Jesus,
nalêngê yinay utus na sabitun
sinabi nay, “Miiidu kaw.”
7 Pan-ipaganaka ku kamuyuy
mani abiin gawan malakêy nay
mani mamilitêp pa nikyat baydi
sa babun luta. Sabay silay mani
tawuy asê mangilalan nagin tawu
si Jesu Cristu sabitun naku ya
baydi sa babun luta. Pan-ilitêp lay
mani tawu buy pansalangsangên
la si Cristu. 8 Kabay mangin-
lag kaw amên asê masayang nga
pinagpagalan yu, nun a matang-
gap yuy lubus sa gantimpalay in-
il-an Bapan Namalyari para ka-
muyu.*
9 Ya tawuy asê manugêl sa pêtêg
aral Cristu nun a pandagdagên na
pun, ayin kana si Bapan Namal-
yari. Nuwa ya tawuy manugêl sa
aral Cristu, idi kana si Bapan Na-
malyari buy si Jesu Cristu ya Anak
na. 10 Nu dilag mani tawuy mal-
lumatêng nga kaatag ga pan-ituru
la tungkul kan Cristu, agana yu
sila pasunun sa bali yu buy agana
yu sila dambin. 11 Tagawan na
mandambi kalla, miawyun nina
sa nadawak ka pandaygên la.
12 Malakê pun êt dayi ya labay
kun isabi kamuyu, nuwa a kina
isulat, ta labay ku isabi ku ka-
muyun arapan. Tagawan mani-
wala kun makalaku waku baysên
kamuyu amên magin lubus sa tula
tamu.
13 Nagpapakun kayna, sabin
mani anak patêl muy babayi ya
kaparisu mun pinili êt Bapan Na-
malyari.

* **1:8** 1:8 Malyarin paradi êt ta labay sabin: Tagawan nu mailitêp kaw, madyag ayin pukat ta pagpagal yan sa pangaral kamuyu. Nu parabaysên na malyari, a yu matanggap pa gantimpalay in-il-an Bapan Namalyari para kamuyu.

Ya Ikatlun Sulat JUAN

1 Siku ya tuway mamunu
sa mani manampalatayay mi-
aawyun, manulat taku kamuy
kaluguran kun Gaius ya taganan
kakaidwan ku.
2 Kakaidwan kun patêl, man-
alangin naku ya magin mangêd
da kabilyan buy napas-êy ya law-
ini mu, kaparisun panampalataya
mu ya tanda kuy napas-êy êt.
3 Tanda kuy abiin gawan balang
dilag mallumatêng baydi ya mani
mapatêl tamu kan Cristu, pawa
lan pansabin kangkuy tapat ta
panampalataya mu sa kapêtêgan
tungkul kan Jesus buy mam-
bumyay ka ayun sa kapêtêgan.
Sadyay tula ku sa sinabi la tungkul
kamu! 4 Gawan ayin nan kaatag
ga igit pun na makapagpasaya
kangku, nun a ya matandan kuy
mambumyay ayun sa kapêtêgan
na mani anak ku sa panam-
palataya.
5 Kakaidwan kun kaluguran,
taganan tapat ka sa panam-
palataya tamu gawan pallingunun
muy mapatêl tamu ya midan
baysên, agyan na mani a mu
kakilala. 6 Imbalita la sa mani
manampalatayay miaawyun
baydi tungkul sa pangiduy
impakit mu kalla. Nu malyari
dayi, sawpan mu pun sila ayun
sa paralan na kapapaidu kan
Bapan Namalyari sa pamisundu
lan pamita papakun sa kaatag
lugal. 7 Tagawan mamaku sila
sa magmikakanayun na lugal
amên iaral la tungkul kan Jesus,
ya asê mananggap agyan sabêt
man na sawup sa mani tawuy
asê pun mangilala kan Bapan
Namalyari. 8 Kabay sikitamun
mani manampalataya, sêpat
sikitamuy manawup kalla amên
sa pakapakun baydu, kasawup
kitamu sa pangaral kapêtêgan
tungkul kan Jesus.
9 Sabitun nuna, nanulat taku
sa mani manampalatayay mi-
aawyun baysên, nuwa a kay kini-
lalan Diotrefes. Gawan kay labay
na, siyay mamunu sa mani man-
ampalataya baysên. 10 Kabay nu
maku waku baysên, sabin ku ka-
muyuy mani pandaygên na. Pan-
iwagaw nay mani kalaraman na
panira na tungkul kanyan. Alwa
pun êt kay abiin, a na pantang-
gapên na mapatêl tamuy mandu-
man baysên. Buy pambênbênan
na pun êt ta kaatag ga kal-
abay manawup kalla buy si kal-
abay pun êt manawup, pan-ipatas
na sa pamititipun mani manam-
palatayay miaawyun.
11 Kakaidwan kun patêl, agana
mu tubsun na nadawak ka ugali,
nun a ya tubsun mu, abituy
mangêd da ugali. Tagawan
na mani manyag mangêd,
sabay silay mani anak Bapan
Namalyari. Nuwa ya manyag
nadawak, a sila anak Bapan
Namalyari gawan a laya pun
kakilala. 12 Pansabin kaganawan
manampalatayay mangêd da
tawu si Demetrio gawan makitan
sa pamibiyaybiyay nay manunul
ya sa kapêtêgan. Sikay man,
pan-ipapêtêg yan na mangêd yan
tawu buy tanda muy pêtêg ga
mani pansabin yan.
13 Malakê pun êt dayi ya labay
kun sabin kamu, nuwa a kina isu-
lat, 14 ta labay ku sabin ku kamun
arapan. Tagawan maniwala kun a
maêpêng, makalaku waku baysên
kamu.
15 Labay kuy manugêl kamuy
kapatêtbêkan na ubat kan Bapan
Namalyari. Nagpapakun kayna,
sabin mani kaluguran tamu baydi.
Sabin mu êt sa balang gisay
kaluguran tamu baysên na nagpa-
pakun silayna.

Ya Sulat ta ubat kan JUDAS

1 Siku si Judas ya patêl Santiago
buy alipên Jesu Cristu.
Nanulat taku kamuyun mani
binêg Bapan Namalyari ya pan-
idun na buy pan-illagan Jesu
Cristu.
2 Labay kuy manugêl kamuyuy
lubus sa lunus, kapatêtbêkan, buy
pangiduy ubat kan Bapan Namal-
yari.

Ya mani tawuy mangaral alwan pêtêg

3 Mani kakaidwan kun map-
atêl, labaylabay ku dayin isulat
kamuyuy tungkul sa kaligtasan ya
indin Bapan Namalyari sa balang
gisa kantamu. Nuwa kaban pan-
isipin kun isulat ta abiin, naisip
kuy mas kaylangan kun sabin
kamuyuy pawa yun itanggul ya
mani pêtêg ga aral ya panam-
palatayanan tamu. Ta ya pêtêg
ga aral la abiin, katamisan in-
tiwalan Bapan Namalyari kanta-
mun mani pinili nan kay kana
buy asê sêpat ibayu kanuman.
4 Kaylangan itanggul yuy pêtêg
ga aral ta dilag mani tawuy naki-
awyun kamuyu ya sa a yu tanda,
kay magtatalingkayu silan man-
ampalataya kan Bapan Namal-
yari. Pan-itumbalik lay kangêdan
Bapan Namalyari sa kapamila-
tan pamikikanayun la, gawan
pansabin lay maganaka si Ba-
pan Namalyari buy patawarên
na kitamu. Ya mani tawun
abiin, a la labay kilalanên na
kay si Jesu Cristuy Panginuun ya
sêpat tamun pagsuywan. Sabitun
nuna, ya parusan mani parabay-
duy tawu, idi ya sa Kasulatan.

Ya parusa sa mani nadawak sabitun nuna

5 Mani mapatêl, agyan tanda
yinay tungkul sa nalyari sa mani
Israelita sabitun nuna, labay ku
pun êt ipaganaka kamuyu. Agyan
inligtas silan Bapan Namalyari sa
pangaipus la sa Egipto,* pinati na
êt ya mani asê naniwala kana.†
6 Ganakên yu êt ya nalyari
sa mani ang-el ya nagtas sa
katungkulan la sa langit buy
inlakwanan lay nay bibiyan la
baydu. Inggapus silan Bapan
Namalyari sa mani tanikalay asê
mangaputus buy insukul na sila
sa kali ya nalalêlalê angga sa
parusan na sila sa Allun Pan-
gukum na.
7 Ganakên yu êt ta nalyari sa
mani tawu sa balayan Sodoma
buy sa Gomorra buy sa mani
karani lan balayan. Sabitun nuna,
pawa silan makikanayun buy
pandaygên lay kalabayan lawini
la. Agyan parisu silan liyaki, ni-
asawa sila. Para êt bayduy babayi
sa kaparisu nan babayi. Gawan
baysên, pinarusan silan Bapan
Namalyari sa kapamilatan apuy
ya asê mangapalêng. Dinyag
nay abiin bilang patanda sa mani
tawuy mapanyag kadawakan.
8 Para êt baysên ya diyag mani
tawuy magtatalingkayun manam-
palataya kan Bapan Namalyari ya
nakiawyun kamuyu. Dilag silan
mangasulêplêp ya nadawak ya
sabay ya mamitustus kalla amên
daygên lay mamakapadêng-êy
ya diyag sa sarili lan lawini.
A sila kalabay magpasakup sa
Panginuun buy magsabi sila êt
nadawak laban sa mani idi sa lan-
git. 9 Isipin tamu si Miguel, agyan
siyay pinunun mani ang-el, a ya
nakadêgdêg nagsabin nadawak
laban kan Satanas. Tagawan
sabitun nisubakan sila nu sisabêt

* **1:5** 1:5 Exodo 1-12. † **1:5** 1:5 Mani Bilang 14:26-35.

kallay mangwan bangkay Moises,
asê nakadêgdêg nanangkan si
Miguel kan Satanas, nun a kay
sinabi na, “Baalay nay Panginuun
ya mamarusa kamu!” 10 Nuwa si
abiin na mani magtatalingkayun
manampalatayay kaawyun yu,
magsabi silan nadawak laban sa
mani bagay ya a la mapukatan.
Kaparisu silan mani ayup pa
pandaygên lay labay lawini la
agyan a la pun inisip. Gawan
ya pansunulun la, kay kalabayan
lawini la ya sabay ya mantan kalla
sa kaparusan.

11 Mamakapalunus ya malyari
sa mani tawun abiin! Tagawan
manyag silan nangadadawak
kaparisun dinyag Cain sabitun
nuna.‡ Mamakapalunus ya
malyari kalla! Tagawan pam-
purayitin lay kaparisu la amên
ta kay makapera sila kaparisun
dinyag Balaam sabitun nuna.
Mamakapalunus ya malyari kalla!
Tagawan pallabagên lay mani
utus Bapan Namalyari kaparisun
dinyag Korah sabitun panawun
Moises. Kabay nipakabili si
Korah,§ buy para êt baysên
ya pamarusa sa mani tawuy
kaawyun yu ya magtatalingkayun
manampalataya kan Bapan Na-
malyari.

12 Ya mani tawun abiin, sabay
silay mipakadêng-êy buy manira
kamuyu gawan ayin silan dêng-
êy makiêm kamuyu bilang mipa-
patêl kan Cristu. Buy kay pawan
kasimbawan na labay la buy kay
sarili lay pan-isipin la. Para silan
yatêk ka idi sa malinis ya yam-
ing. Para silan mani ulap ya
pan-ialipad angin, nuwa ayin pan-
tanên na uran. Para sila êt mani
puun kayuy ayin tagêy, agyan
panawun nan panagêy. Inulut
buy taganan nati yana. 13 Buy
para sila êt mangaragul la al-
lun sa dagat ya asê mabênbênan.
Ya diyag lay mamakapadêng-êy
maiparisu sa madinat ta subu ya
pantanên alun sa agid dagat. Mag-
pakarayu sila sa pêtêg ga aral,
ta para silan bêtêwên ya nal-
itêp, tagawan nagpakarayu sila sa
pêtêg ga aral. Kabay nakal-an
sila sa kadlêman buy manugêl sila
baydu kanuman.

14 Si Enoc ya ikapituy kaapua-
puan Adan, awlagi sinabi na nu
sabêt ya malyari sa mani tawun
abiin. Sinabi na,

“Pakalêngê kaw! Lumatêng ya
Panginuun kaawyun nay
libulibuy ang-el na
15 amên atulan nay kaganawan
tawu ayun sa mani diyag la.
Parusan nay mani tawuy
makasalanan ya asê mangi-
lala kan Bapan Namalyari.
Parusan na sila gawan sa nan-
gadadawak ka diyag la
buy sa kaganawan nan-
gadadawak ka pansabin la
laban kana.”

16 Ya mani tawun abiin,
mapanguwenta buy mapanêsê
sila. Buy kay ya pansunulun la
abituy nadawak ka kalabayan
la. Mapagpadayêw sila buy
pampakangêdên lay pagsabi la
amên kay makwa lay labay la sa
mani tawu.

*Mani utus sa mani manam-
palataya kan Jesus*

17 Nuwa sikaw wa kakaidwan
kun mapatêl, pawa yun ganakên
ya sinabin mani apostul Pangin-
uun tamun Jesu Cristu sabitun
nuna. 18 Ya sinabi la sabitun nuna,

“Bayu mag-udung si Jesus,
lumatêng ya mani tawuy
manguyam.

‡ **1:11** 1:11 Sa Genesis 4, si Cain buy ya patêl nay si Abel nag-andug sila kan Bapan Namalyari. Tinanggap Bapan Namalyari ya andug Abel nuwa ya andug Cain, a na tinanggap. Kabay nanubag si Cain buy pinati nay patêl na. § **1:11** 1:11 Mani Bilang 16:1-35.

Labaylabay lan sunulun ya nangadadawak ka kalabayan lawini la.”

19 Abiin silay mani tawuy manira sa pamibêbêtêk yu, pansunulun lay kalabayan lawini la buy ayin kallay Ispiritun Bapan Namalyari.

20 Nuwa sikaw wa mani kakaidwan kun mapatêl, pawa yun pakapas-êyên na panampalataya yu sa kapêtêgan ya impatandan Bapan Namalyari kamuyu. Buy pawa kaw manalangin kan Bapan Namalyari sa sawup Ispiritu na. 21 Gawan sa lunus Panginuun tamun Jesu Cristu kamuyu, mabiyan kaw lanun biyay ya ayin katganan. Kabay kaban panêtêngên yuy allun abiin, manugêl kaw sa pangidun Bapan Namalyari. 22 Ya mani magmikakunuy nakêm sa panampalataya kan Jesus, kalunusan buy sawpan yu sila. 23 Ya kaatag nangalilitêp sa asê pêtêg ga aral, para silan marani yan minabu sa apuy ya asê mangapalêng. Kabay sawpan yu sila êt amên miligtas sila sa parusa. Ya kaatag pun na pawan manyag nadawak, kalunusan yu sila êt. Nuwa mangillag kaw ta dat miawyun kaw sa mani kadinatan na pandaygên la.

Ya pangulimên kan Bapan Namalyari

24 Ulimênên tamu si Bapan Namalyari ya sabay ya mangillag kamuyu amên a kaw makadyag kasalanan buy siya êt ya makapigtan kamuyu sa nasawang nga arapan na un ayin makitan kamuyuy nadawak buy lubus ya tula yu. 25 Kay gigisay Bapan Namalyari buy sabay siyay Mamiligtas tamu sa kapamilatan dinyag Panginuun tamun Jesu Cristu. Kanay pangulimên, karangalan, kadakilaan buy kapangyarian ubat pun sabitun nuna, angga amêsên buy kanuman. Awuy Panginuun!

PAHAYAG

1 Ya sulat kun ati tungkul sa
mani marani yan malyari ya im-
patandan Bapan Namalyari kan
Jesu Cristu buy siku si Juan na
lingkud na ya pinipatandan Jesus
sa kapamilatan ang-el na ya in-
utus na kangku amên maipatanda
ku êt sa kaganawan lingkud Ba-
pan Namalyari. 2 Kabay pans-
abin kuy kaganawan nakitan buy
nalêngê ku, ya Sabin Bapan Na-
malyari buy impatandan Jesus
kangku. 3 Pinagpalay tawuy
mamibasan sulat ta ati buy pag-
palên êt ta mani mallêngê buy
manunul sa nakasulat di, tagawan
marani yan malyari!

Pangumusta sa pituy pustun manampalatayay miaawyun

4 Siku si Juan na nanulat ati
sa pituy pustun manampalatayay
miaawyun na idi sa prubinsyan
Asia. Nagpapakun kawna!
Labay kuy manugêl kamuyuy
kangêdan buy kapatêtbêkan na
ubat kan Bapan Namalyari, ya
Namalyari awlagi pun, ya Na-
malyari amêsên, buy Namalyari
kanuman. Ya kangêdan buy
kapatêtbêkan na abiin, ubat
êt sa pituy Ispiritu* ya idi sa
arapan turonu na 5 buy ubat
kan Jesu Cristu ya sabay ya
mapagkatiwalan na magpapêtêg
sa kaganawan ati buy nuna nan
pinabyay sa nangamamati. Buy
si Jesus êt ta pinunun mani ari
baydi sa babun luta.

Siyay mangidu kantamu. Buy
sa kapamilatan daya na, imbus na
kitamu sa mani kasalanan tamu.
6 Dinyag na kitamun pag-arian na
buy mani pari amên maglingkud
sa Namalyari buy Bapa na. Kan
Jesu Cristuy pangulimên buy ka-
pangyarian kanuman! Awuy
Panginuun.

7 Pansabin ku kamuyuy
lumatêng lanu si Jesu Cristu ya
idi sa mani ulap buy makitan
yan kaganawan tawu. Agyan na
mani nallatug kana, makitan laya
êt. Manangis ya mani tawu sa
kaganawan layi sa babun luta
gawan parusan na sila. Taganan
pêtêg malyari ya abiin. Awuy
Panginuun.

8 Sinabin Bapan Namalyari ya
Makapangyarian sa kaganawan,
"Sikuy Alpha† buy Omega.‡" Ya
labay sabin sabay siyay Namal-
yari amêsên, awlagi buy kanu-
man.

Nagpakit si Jesus kan Juan

9 Siku si Juan ya patêl yu
sa panampalataya buy kaawyun
yun pag-arian Bapan Namalyari.
Kaawyun yuku êt sa kasaki-
tan buy sa kapibabatan gawan
sa pamikibêtêk tamu kan Je-
sus. Gawan sa pamipatanda kun
Sabin Bapan Namalyari buy sa
pamipapêtêg ku tungkul kan Je-
sus, gintan laku sa islan Pat-
mos. 10 Sabitun allun Pangin-
uun, natupus sakun Ispiritun Ba-
pan Namalyari buy nalêngê ku
sa kabukutan kuy gisay masnêg
ga tunuy ya paran sênêg patu-
tut. 11 Buy sinabin masnêg ga
tunuy kangkuy, "[Sikuy Alpha buy
Omega, ya labay sabin sikuy Ump-
isa buy Kayaryan.] Isulat mu nu
sabêt ta makitan mu buy ipagtan
muy abiin sa pituy pustun man-
ampalatayay miaawyun na idi sa
balayan Efeso, sa Esmirna, sa
Pergamo, sa Tiatira, sa Sardis, sa
Filadelfia, buy sa Laodicea."

12 Nangawing ngaku amên
êlêwên nu sisabêt ya magsabi
kangku. Dilag gakun nakitan

* **1:4** 1:4 *pituy Ispiritu:* ya labay sabin Ispiritun Bapan Namalyari. † **1:8** 1:8 *Alpha:* ya labay sabin, umpisa. ‡ **1:8** 1:8 *Omega:* ya labay sabin, kayaryan.

na pituy gintuy pamyanan
sulu. 13 Baydu sa bunak pituy
pamyanan sulu, dilag gisay
tawuy nakaidêng ya paran in-
Anak Tawuy ubat sa langit.§
Nakayaming yan angga sa buwê
buy dilag gintuy nakabaykês sa
pagaw na. 14 Ya ulu buy sabut
na, kasin putin sabut tupa o
elu. Buy ya mata na, paran
magdêkêtdêkêt ta apuy. 15 Ya
bitis na, paran manginangkinang
nga tangsuy impadan sa apuy
ya pinasilêng. Buy ya tunuy
na, paran lanêm ma manukusuk.
16 Ya gamêt nay wanan, dilag
pantalanên na pituy bêtêwên buy
dilag mag-awas sa bêbêy nay
gisay ispaday mikapakay tarêm.*
Buy mamakasilêw wa lupa na
kaparisun sawang mamut nu
ugtu.

17 Pamakakit ku kana, para ki-
nan nati ya nipalukub sa kabiti-
san na. Nuwa impaluntu na
kangkuy gamêt ta wanan na
buy sinabi na, "Agana ka mal-
imu! Sikuy Umpisa buy Kayaryan,
18 buy sikuy Mangabyay!† Nati
yaku nuwa êlêwên mu, nabyay
yaku amêsên buy manugêl lakun
nabyay kanuman. Sikuy man-
alan susin Kamatyan‡ buy Hades
ya lugal nangamamati. 19 Kabay
isulat muy nakitan mu ya man-
gapalyari amêsên buy ya mal-
yari pun êt lanu. 20 Pakalêngê
kay Juan. Ati ya labay sabin
pituy bêtêwên na nakit muy tata-
lan ku sa wanan ku buy ya
pituy pamyanan sulu. Ya pituy
bêtêwên, sabay ya pituy ang-el ya
magbantay sa pituy pustun man-
ampalatayay miaawyun. Buy ya
pituy sulu sabay ya pituy pustun
manampalatayay miaawyun."

2

*Ya sulat para sa mani man-
ampalatayay miaawyun na idi sa
Efeso*

1 Amêsên, sinabi ya êt Jesus
kangku ya manulat taku sa ang-
el nay magbantay sa manam-
palatayay miaawyun na idi sa bal-
ayan Efeso.

"Ati ya pan-ipasabin Jesus ya
manalan un pituy bêtêwên sa
wanan ku buy mamita sa bunak
pituy gintuy pamyanan sulu.
2 Sikaw wa mani taga Efeso,
tanda kuy mani pandaygên yu.
Tanda kuy mani pagpagal yu
bilang manampalataya buy ya
pamibabata yu. Tanda ku êt
ta a yu pantulutan makiawyun
kamuyuy mani nangadadawak
ka tawu. Sinubukan yuy mani
mapagtalingkayuy apostul buy
napagpapêtgan yun alwa silan
namtêg apostul. 3 Tanda ku
êt ta nibabata ka sa malakêy
kasakitan gawan sa panunul
mu kangku buy a ka nangayna."

4 "Nuwa dilag gakun asê
labay kamuyu. Ya pangidu
yu kangku, asina kaparisu
sabitun nuna kaw nanam-
palataya. 5 Ganakên muy
abituy kabilyan mu sabitun
nuna kan nanampalataya ya
naumut ta pangidu mu kangku,
ya siyan amêsên ni inlumêpêt
tana! Kabay magsisi kayna buy
daygên muy mani pandaygên
mu sabitun nuna kan nanam-
palataya kangku. Tagawan
nu a ka magsisi, lakwên kata
buy itas kuy pamyanan mun
sulu sa binyanan na. 6 Nuwa
dilag gaku êt labay kamu.
Pangkasulapwan muy mani
pandaygên mani Nicolaita

§ **1:13** 1:13 Daniel 7:13. * **1:16** 1:16 Pahayag 2:16; 19:15; 19:21. † **1:18** 1:18 *Mangabyay* sabay lagyun Bapan Namalyari sa Manan Tipan. Basên yuy (Josue 3:10). ‡ **1:18** 1:18 Ya labay sabin, idi sa aypan kapangyarian na ya kamatyan.

kaparisun panulapu ku sa mani
pandaygên la.”*
7 “Sikaw wa mani mallêngê,
pakaisipin yuy pansabin Ispiri-
tun Bapan Namalyari sa mani
manampalatayay miaawyun.
Sisabêt man na manambut,
tulutan kuyan mangan un tagêy
puun kayuy mam-in biyay ya idi
sa Paraisun Bapan Namalyari.”†

*Ya sulat para sa mani man-
ampalatayay miaawyun na idi sa
Esmirna*

8 Sinabi êt Jesus kangku ya man-
ulat taku sa ang-el nay magbantay
sa manampalatayay miaawyun na
idi sa balayan Esmirna.
“Ati ya pan-ipasabin Jesus ya
sabay siyay Umpisa buy Ka-
yaryan kaganawan nati buy
nanguman nabyay. 9 Sikaw
wa mani taga Esmirna, tanda
kuy sadyay pamasakit ta man-
gadanasan yu. Tanda kuy
kalulu kaw, nuwa sa pangêlêw
ku, mabandi kaw. Tanda ku
êt ta pamustak mani Judio ka-
muyu. Nuwa agyan pansabin
lay mani Judio sila, a sila pêtêg
tawun Bapan Namalyari nun a
sakup silan Satanas. 10 Agana
ka malimu sa mani kasaki-
tan na marani minan danasên.
Pakalêngê ka! Dilag dakun
umnu kamuyuy ipasukul Sa-
tanas amên subukun nakaw.
Makadanas kaw pamasakit sa
lalên mapuy allu. Manugêl kan
tapat angga sa kamatyan buy
biyan katan gantimpalan biyay
ya ayin katganan.
11 Sikaw wa mani mallêngê,
pakaisipin yuy pansabin Ispiri-
tun Bapan Namalyari sa mani
manampalatayay miaawyun.
Sisabêt man na manambut,
a ya makadanas ikalway
kamatyan.”‡

*Ya sulat para sa mani man-
ampalatayay miaawyun na idi sa
Pergamo*

12 Sinabi êt Jesus kangku ya
manulat taku sa ang-el nay mag-
bantay sa manampalatayay mi-
aawyun na idi sa balayan Perg-
amo.
“Ati ya pan-ipasabin Jesus ya
manalan matarêm ma ispaday
mikapakay tarêm. 13 Sikaw
wa mani taga Pergamo, tanda
kuy agyan manugêl kaw sa bal-
ayan na pansakupun Satanas,
manugêl kaw pun êt tapat
kangku. Agyan pinati baysên sa
balayan yu si Antipas ya tapat
ta magpapêtêg tungkul kangku,
a kaw nanalibatuk sa panam-
palataya yu kangku.”
14 Nuwa dilag gakun asê
labay kamuyu. Si dakun umnu
kamuyuy manunul sa mani
inturun propetay nadawak ya
si Balaam.§ Sabitun nunan
panawun, inturun Balaam kan
Balac nu parasaantu nan itustus
ya mani Israelitan makadyag
kasalanan. Sinabin Balac
sa mani Israelita ya kanên
lay kanên na in-andug sa
diyusdiyusan buy makikanayun
sila. 15 Dilag êt dakun umnu
kamuyuy manunul sa mani
asê ustuy aral mani Nicolaita.
16 Kabay magsisi kawna buy
lakwanan yinay panyag yun
mani kasalanan. Tagawan nu
asê, mangamut takun maku
baysên amên sa kapamilatan
ispaday man-umawas sa bêbêy
ku, kalabanên kuy abiin silay

* **2:6** 2:6 Ya pandaygên mani Nicolaita, paniwalan lay asê nadawak ka mangulimên sa alwan pêtêg ga Diyus buy asê nadawak ka panunul sa kalabayan lawini. † **2:7** 2:7 *Paraisun Bapan Namalyari:* ya labay sabin panugêlan Bapan Namalyari. Asê makitan na abiin baydi sa babun luta. ‡ **2:11** 2:11 *ikalway kamatyan:* ya labay sabin kaparusan na ayin anggan sa impernu (Pahayag 20:6; 20:14; 21:8). § **2:14** 2:14 Mabasa tamuy kwentun Balaam sa librun Mani Bilang 22-24; Mani Bilang 31:16; Deuteronomio 23:4.

mani kaawyun yuy manunul sa
mani asê ustuy aral.
17 “Sikaw wa mani mallêngê,
pakaisipin yuy pansabin Ispiri-
tun Bapan Namalyari sa mani
manampalatayay miaawyun.
Sisabêt man na manambut,
biyan kuyan kanên na in-il-an
ku sa langit.* Biyan ku êt ta
balang gisa kalla un naputi ya
batuy dilag nakasulat ta bayun
lagyuy ayin kaatag makatanda
nun a kay abituy makatanggap.”

Ya sulat para sa mani manampalatayay miaawyun na idi sa Tiatira

18 Sinabi êt Jesus kangku ya
manulat taku sa ang-el nay mag-
bantay sa manampalatayay mi-
aawyun na idi sa balayan Tiatira.
“Ati ya pan-ipasabin Jesus ya
sabay siyay Anak Bapan Na-
malyari ya dilag mani matay
magdêkêtdêkêt paran apuy buy
ya mani bitis nay manginangki-
nang nga paran pinasilêng nga
tangsu. 19 Sikaw wa mani
taga Tiatira, tanda kuy mani
pandaygên yu. Tanda ku êt
ta mapangidu kaw, mapanam-
palataya kaw, mapaglingkud
buy mapamibabata. Tanda ku
êt ta igit pun na pandaygên yu
amêsên kaysa sabitun nuna.
20 Nuwa dilag gakun asê
labay kamuyu. Pantulutan yun
manuru si Jezebel† ya babayin
mapagtalingkayun propeta.
Kabay sa kapamilatan pan-ituru
na, naiayat nan makikanayun
na mani maglingkud ku buy
naiayat na silan mangan
kanên na in-andug sa mani
diyusdiyusan. 21 Binyanan
kuyan panawun magsisi buy
lakwanan na pamikikanayun
na, nuwa taganan a ya kalabay.

22 Pakalêngê kaw. Biyan
kuyan sakit angga sa a yina
makaidêng sa kakalêkan
na. Parusan ku êt ta mani
nakaawyun na, liban tana nu
pagsisyan buy lakwanan lay
pamikikanayun la sa babayin
abiin. 23 Patin kuy mani
tagasunul na amên matandan
kaganawan pustun manam-
palatayay miaawyun ya sikuy
magtandan isip buy bêkên mani
tawu. Biyan kun tumbas ya
balang gisa kamuyu ayun sa
mani dinyag yu. 24 Nuwa
ya kaatag kamuyu baysên sa
balayan Tiatira, asê manunul
sa mani turun Jezebel buy a
kaw nabiyasa sa pambêgên lan
‘Malalêy mani turun Satanas.’
Kabay a kina dagdagan pun
amên a mabayatan na isip yu.
25 Kay labay kuy isundu yuy
panunul yu sa kapêtêgan na
nalêngê yu angga sa lumatêng
ngaku.

26 Ya mani manambut buy
manunul sa kalabayan ku
angga sa kamatyan, biyan ku
silan karapatan mamaala sa
mani bansa 27 buy kapang-
yarian manyapung sa mani
bansa kaparisun têkên na bakal
ya manyapung sa mani banga.
Biyan ku sila êt karapatan
kaparisun indin kangkun Bapa
ku.‡ 28 Buy idin ku êt
kallay kalluwan sa maranun.§
29 Sikaw wa mani mallêngê,
pakaisipin yuy pansabin Ispiri-
tun Bapan Namalyari sa mani
manampalatayay miaawyun!”

* **2:17** 2:17 Sa Griego, manna ya nakasimpan. Ya labay sabin manna, abituy tinapay ya indin Bapan Namalyari sa mani Israelita sabitun idi sila sa kakyangan. † **2:20** 2:20 Ya nunan Jezebel asawan gisay ari sa Israel sabitun nuna. Mabasa sa 1 Ari 16. ‡ **2:27** 2:27 Mani Kanta 2:8-9. § **2:28** 2:28 Ya labay sabin bay-in kalluwan sa maranun, si Jesus o kapangyarian mag-ari kaawyun Jesus.

3

Ya sulat para sa mani manampalatayay miaawyun na idi sa Sardis

1 Sinabi êt Jesus kangku ya manulat taku sa ang-el nay magbantay
sa manampalatayay miaawyun na
idi sa balayan Sardis.
"Ati ya pan-ipasabin Jesus
ya manalan un pituy bêtêwên
buy idi kanay pituy ispirituy
maglingkud kan Bapan Na-
malyari. Sikaw wa mani taga
Sardis, tanda kuy mani pan-
daygên yu. Malakêy magsabin
nabyay ya panampalataya yu
kangku, nuwa sa kapêtêgan,
nati ya panampalataya yu.
2 Kabay mimata kaw buy
papas-êyên yun manguman na
nitagan na panampalataya yu
ya marani yan mati. Gawan
makitan kuy asê pun ganap
pa pandaygên yu sa pangêlêw
Bapan Namalyari. 3 Kabay
ganakên yuy mani aral la
nalêngê buy natanggap yu.
Sunulun yuy mani abitu buy
pagsisyan yuy mani kasalanan
yu. Nu a kaw mimata, lumatêng
ngaku sa uras sa a yu tanda,
kaparisun gisay manakaw ya a
yu tanda nu sabêt ta uras sa
pallumatêng na.
4 Nuwa dilag dakun umnu
kamuyu baysên sa Sardis ya asê
nadinatan na yaming la, ta a
sila nanyag nadawak kaparisun
kaatag. Mita silan kaawyun
kun nakayaming naputi gawan
nanaspat sila kangku. 5 Nu
sisabêt man na manambut,
payamingan ku yan naputi
buy a ku itas ya lagyu na sa
librun biyay. Buy kilalanên
kuya sa arapan Bapa ku buy
sa mani ang-el na. 6 Sikaw
wa mani mallêngê, pakaisipin
yuy pansabin Ispiritun Bapan
Namalyari sa mani manam-
palatayay miaawyun."

Ya sulat para sa mani manampalatayay miaawyun na idi sa Filadelfia

7 Sinabi êt Jesus kangku ya manulat taku sa ang-el nay magbantay
sa manampalatayay miaawyun na
idi sa balayan Filadelfia.
"Ati ya pan-ipasabin Jesus ya
banal buy mapagtiwalan. Idi
kangkuy susin David.* Sabêt
man na buklatên ku, ayin
nan makapisara buy nu sabêt
man na insara kina, ayin nan
makapibuklat. 8 Sikaw wa mani
taga Filadelfia, tanda kuy mani
pandaygên yu. Agyan kay ii-
bun na agyu yu, sinunul yuy
mani inturu ku buy a yu im-
puglaw wa lagyu ku. Kabay im-
buklat kuy pasbul kamuyu buy
ayin dakun sisabêt ya makapis-
aran ati. 9 Pakalêngê kaw!
Ati yaman na daygên ku sa
mani Judioy sakup Satanas ya
idi sa balayan yu. Ta pans-
abin lay mani Judio sila nuwa
maglaram sila. Padukwan ku
sila sa arapan yu amên matan-
dan lay pangkaidwan kataw.
10 Lumatêng nga panawun ka-
papalimuy kasakitan na mal-
yari sa kaganawan tawu baydi
sa babun luta. Nuwa illagan
kataw sa panawun na abiin,
gawan sinunul yuy utus ku ya
mibabata kaw.
11 Marani yakinan lumatêng.
Kabay isundu yuy panunul
yu sa kapêtêgan na nalêngê
yu amên ayin sisabêt man
na makakwan gantimpala
yu. 12 Nu sisabêt man na
manambut, ituwad kuyan
gisay tarêk sa Templun Bapan
Namalyari buy manugêl lina
baydu kanuman. Itatak ku

* **3:7** 3:7 *susin David:* ya labay sabin, dilag yan kapangyarian sa kaarian David.

kanay lagyun Namalyari ku
buy lagyun balayan Namalyari
ya sabay ya bayuy Jerusalem
ya magtabuy ubat sa langit.
Buy itatak ku êt kanay bayu
kun lagyu. 13 Sikaw wa
mani mallêngê, pakaisipin
yuy pansabin Ispiritun Bapan
Namalyari sa mani manam-
palatayay miaawyun."

*Ya sulat para sa mani man-
ampalatayay miaawyun na idi sa
Laodicea*

14 Sinabi êt Jesus kangku ya
manulat taku sa ang-el nay
magbantay sa manampalatayay
miaawyun na idi sa balayan
Laodicea.
"Ati ya pan-ipasabin Jesus
ya sabay siyay pambêgên
Amen,† ya mapagkatiwalan
buy pêtêg ga magpapêtêg
buy sabay siyay pinangubatan
kaganawan dinyag Bapan
Namalyari. 15 Tanda kuy mani
pandaygên yu. Tanda kuy a
kaw nalêpêt o naumut. Labay
ku dayin nalêpêt kaw o naumut.
16 Nuwa gawan maligamgam
kaw, a naumut o nalêpêt,
isuka kataw. 17 Pansabin yuy
mabandi kawna buy idi ya
kamuyuy kaganawan pangay-
langanan yu. Nuwa a yu tanday
kapapalunus kaw, kalulu, bulag
sa kapêtêgan buy tagêktêk sa
pangêlêw Bapan Namalyari.
18 Kabay pansabin ku kamuyuy
manaliw kaw kangkun gintuy
inlutu sa apuy amên magin
pêtêg kaw mabandi. Manaliw
kaw êt kangkun naputi ya
yaming amên matakpan na ma-
makapadêng-êy ya kalabusan
yu. Buy manaliw kaw panuluy
pan-ipunu sa mata amên makit
yuy kapêtêgan.
19 Pamparusan buy pan-itinêk
kuy mani tawuy pangkaidwan
ku. Kabay magsipêg kaw buy
lubus yun pagsisyan na mani
kasalanan yu. 20 Abiti yaku
sa lawasan pasbul yuy mal-
latuktuk. Nu dilag makalêngê
kangku buy ibuklat nay pasbul
na, sumun naku buy pagkaêm
kuyan mangan.
21 Nu sisabêt man na man-
ambut, biyan kuyan karapatan
miknu sa danin turonu ku.
Tagawan sên nanambut taku,
nakaiknu wakina sa danin tur-
onun Bapa kun Namalyari ya
nakaiknu sa turonu na. 22 Sikaw
wa mani mallêngê, pakaisipin
yuy pansabin Ispiritun Bapan
Namalyari sa mani manam-
palatayay miaawyun."

4

Ya Pangulimên sa Langit

1 Amêsên, pamakayari kun
nalêngêy mani mensayi sa
pituy pustun manampalatayay
miaawyun, nakitan kuy nibuklat
ta pasbul sa langit. Buy nalêngê
kun nanguman na tunuy ya
paran sênêg patutut. Sinabi na
kangku, "Magdakêy ka baydi ta
ipakit ku kamuy mani malyari
lanu." 2 Tambêng ngakun natupus
Ispiritun Bapan Namalyari buy
nakitan ku sa langit ta gisay
turonu ya dilag nakaiknu baydu.
3 Ya wangis na, manginangk-
inang kaparisun makamal la
batuy jasper buy kornalina.*
Buy nakapalitêng sa turonuy
buwangaw wa kasin batêk batuy
esmeralda. 4 Sa palitêng turonu,
dilag luwampu buy apat pun na
turonu nu saantun nakaiknuy

† **3:14** 3:14 *Amen:* ya labay sabin, si Jesus ya kapilmiyan mani pangakun Bapan Namalyari.

* **4:3** 4:3 Ya batuy jasper magmikakanayun na batêk na nuwa malakê ya batêk nalabyung. Ya kornalina naudit ta batêk na, ya esmeralda nalabyung nga batêk na. Nasilêng nga mani batun ati buy maulaga.

mangatway nipagtungkulan sa
langit ya nakayaming naputi buy
dilag kuronay gintu. 5 Buy ubat sa
turonu nakitan kuy maggulisgulis
ya mani kimat kaagnan na
manugudug ga mani kilat. Sa
arapan turonun ati, dilag pituy
magdêkêtdêkêt ta sulu. Sabay
ya abiin ya pituy Ispiritun Bapan
Namalyari. 6 Sa arap turonu, dilag
êt paran dagat ta sulamin na
malinawlinaw wa paran kristal.
Sa apat ta duyun turonu, dilag
apat ta nabyay ya inlalang ya
nanapnun mata sa arap buy sa
bukut.

7 Ya nunan nabyay ya inlalang,
para yan lewun. Ya ikalwa, para
yan baka. Ya ikatlu, para yan
lupan tawu buy ya ikaapat, para
yan agila ya mallumpad. 8 Buy
ya apat ta nabyay ya inlalang,
dilag silan tianêm ma palakpak
buy napnun mata angga sa aypan
palakpak la. Allu buy yabi, a sila
mantunggên magkantan paradi,

"Banal, Banal, Banal
la Panginuun tamun Namalyari
ya Makapangyarian sa
kaganawan.
Siyay Bapan Namalyari sabitun
nuna, amêsên buy kanuman."

9 Ya apat ta nabyay ya inlalang,
mamarangal buy magpasalamat
sila sa nakaiknu sa turonu ya
mambumyay kanuman. 10 Kaban
mangulimên sila, ya mani
luwampu buy apat ta mangat-
way nipagtungkulan sa langit,
manduku buy mangulimên sila
sa arapan nakaiknu sa turonu
ya mambumyay kanuman. Buy
pan-idin lay kurona la sa arapan
turonu buy pansabin lay,

11 "Bapan Namalyari ya Pangin-
uun yan, kay sikay naspat
mananggap
panggalang, pamarangal, buy
kapangyarian.
Ta sikay nanyag kaganawan
buy sa kapamilatan kal-
abayan mu, nadyag buy
nabiyan silan biyay."

5

Ya Kasulatan buy Biserun Tupa

1 Pamakayarin abitu, nakit kuy
kasulatan na nakatilitil ya tata-
lan sa wanan nakaiknu sa tur-
onu. Dilag nakasulat sa mika-
paka buy insaran pituy pamigta.*
2 Nakit kuy gisay makapangyarian
na ang-el Bapan Namalyari ya
masnêg magsabin, "Sisabêt ta
sêpat mamitas pamigtan ati ya
kasulatan?" 3 Nuwa ayin gisa
man sa langit, o sa babun luta o
sa aypan luta ya sêpat mamitas
pamigta buy ayin sêpat mamasan
nakasulat baydu. 4 Sadyay tangis
ku gawan ayin nakun nakitan na
sêpat mamitas pamigta buy ayin
sêpat mamasan nakasulat baydu.
5 Amêsên, ya gisa sa luwampu buy
apat ta mangatway nipagtungku-
lan ya nagsabi kangkun paradi,
"Agana ka manangis gawan si
Jesus ya pambêgên Lewun† ya
ubat sa layin Arin David‡ ya ubat
êt sa layin Juda, nanambut tana.
Kay siyay sêpat mamitas pituy
pamigta buy sêpat mamibuklat
kasulatan na nakatilitil."

6 Pamakayari, nakit kuy Biserun
Tupay paran pinati la awlagi ya
nakaidêng sa bunak mani man-
gatway nipagtungkulan buy apat
ta nabyay ya inlalang ya naka-
palitêng sa turonun Bapan Na-
malyari. Buy si Biserun Tupa,
dilag yan pituy sungay buy pituy
mata. Ya pituy mata, sabay ya
pituy Ispiritun Bapan Namalyari

* **5:1** 5:1 Insara lay nakatilitil la sulat amên matandan la nu dilag namibuklat sulat. † **5:5** 5:5 Paradi ya labay sabin "Lewun na ubat sa layin Juda" sabay si Cristu (Genesis 49:8-10).
‡ **5:5** 5:5 Sa Isaias 11:10 dilag sinabi ya lumatêng nga Ari o Mamiligtas ya maubat sa layin Arin David.

ya in-utus na sa kaganawan lugal
baydi sa babun luta. 7 Amêsên,
si Biserun Tupa, kingwa nay
nakatilitil la kasulatan ya idi sa
wanan gamêt un abituy nakaiknu
sa turonu. 8 Sên kêwên nay-
nay kasulatan, si ati silay apat
ta nabyay ya inlalang buy ya
luwampu buy apat ta mangatway
nipagtungkulan, nagpalukub sila
sa arapan Biserun Tupa. Balang
gisa kalla, dilag alpa buy silyaw
wa gintu ya napnun pabangi ya
sabay ya panalangin mani tawuy
pinilin Bapan Namalyarin kay
kana. 9 Nagkanta silan bayuy
kanta. Ya pan-ikanta lay,

"Kay sikay sêpat mangwan
nakatilitil la kasulatan
buy mamitas un mani
pamigta,
gawan pinati laka
buy sa kapamilatan daya mu,
inatbus muy mani tawu
ubat sa balang layi, mani
sabi, buy bansa
amên magin tawu silan Ba-
pan Namalyari.
10 Dinyag mu silan mani tawuy
pag-arian Bapa tamun
Namalyari buy mani pari
amên maglingkud kana,
buy mag-ari sila lanu baydi sa
babun luta."

11 Amêsên, nakit ku buy
nalêngê kuy tunuy mani ang-el
ya asê mabilangbilang. Naka-
palitêng sila sa turonu, sa apat
ta nabyay ya inlalang buy sa
luwampu buy apat ta mangatway
nipagtungkulan. 12 Nagkanta
silan masnêg ga panggalang. Ya
ingkanta la,

"Si Biserun Tupay pinati la awlagi,
kay siyay sêpat mananggap
kapangyarian, pibandiyan,
kabiyasnan, kaksawan,
karangalan, kangêdan, buy
pangulimên!"

13 Pamakayari, ya kaganawan
inlalang ya idi sa langit, sa babun
luta, sa aypan luta, buy sa dagat,
magkanta sila êt paradi,

"Sa nakaiknu sa turonu buy sa
Biserun Tupa
ya pangulimên, karangalan,
kangêdan, buy kapang-
yarian kanuman."

14 Nakitbay ya apat ta nabyay
ya inlalang, "Awuy Panginuun."
Buy ya mangatway nipagtungku-
lan, nagpalukub sila buy nan-
gulimên sa nakaiknu sa turonu
buy sa Biserun Tupa.

6

Ya pamitas mani pamigta

1 Amêsên, nakit kuy intas
Biserun Tupay nunan pinamigta
sa kasulatan ya nakatilitil. Pa-
makayari, nalêngê kuy paran
masnêg ga kilat ya sabay ya tunuy
gisa sa apat ta nabyay ya inlalang
ya nagsabin "Mita kayna!" 2 Sên
nangêlêw waku, nakitan kuy
gisay naputi ya kabayu. Ya
nakasakay, mitatalan yan bayi
buy binyanan yan kurona. Buy
namita ya amên manambut sa
mani laban.

3 Sên intas êt Biserun Tu-
pay ikalway pinamigta sa ka-
sulatan, nalêngê kuy ikalway
nabyay ya inlalang ya nagsabin
paradi, "Mita kayna!" 4 Amêsên,
gisay naudit ta kabayuy nag-awas.
Buy ya nakasakay, binyanan yan
maragul la ispada buy karapatan
mamitas kapatêtbêkan baydi sa
babun luta. Sa pakapakun baydu,
mipapati ya mani tawu.

5 Sên intas sa êt Biserun Tupay
ikatluy pinamigta sa nakatilitil la
kasulatan, nalêngê kun nagsabi
ya ikatluy nabyay ya inlalang,
"Mita kayna!" Buy nakit kun nag-
awas ya gisay kabayuy nauyang.
Ya nakasakay, manalan yan pan-
imbang. 6 Pamakayari, nalêngê
kuy tunuy ya ubat sa pibunakan
apat ta nabyay ya inlalang ya

magsabin paradi, “Ya upa sa gisay
allu, sabay ya gisay kilun trigu
o tatluy kilun arinay saliwin na.*
Nuwa agana mu itag-ay ya alagan
larun ulibu buy alagan alak ka
ubat sa sabên ubas.”
7 Sên intas sa êt Biserun Tupay
ikaapat ta pinamigta sa nakatilitil
la kasulatan, nalêngê kuy ikaapat
ta nabyay ya inlalang ya nagsabin,
“Mita kayna!” 8 Buy nakitan
kuy gisay napêtlay kabayu. Ya
nakasakay, Kamatyan na lagyu
na buy ya lagyun manunul kana,
Hades ya labay sabin lugal nanga-
mamati. Binyanan silan kapang-
yarian mamatin tawu sa ikaapat
ta baagi baydi sa babun luta sa
kapamilatan gera, layang, sakit
buy mangatubag ga ayup.
9 Sên intas sa êt Biserun Tupay
ikalimay pinamigtan kasulatan,
nakit ku sa sulêplêp kuy idi sa ay-
pan pamiandugan kan Bapan Na-
malyari ya kaladwan mani tawuy
pinati awlagi gawan sa pagtiwala
buy pamipapêtêg lan Sabin Bapan
Namalyari. 10 Masnêg lan pans-
abin, “Panginuun ya Makapang-
yarian, banal buy tapat, parasaan-
tun kabuyut kay mangêtêng bayu
mu parusan buy ablasên ya na-
mati kanyan?” 11 Buy balang gisa
sa mani nati, binyanan silan na-
puti ya yaming. Pamakayari, sin-
abin Jesus kalla, “Mangêtêng kaw
pun pêrad da panawun angga
sa mikumpletuy bilang un pinati
lay kaparisu yun mipapatêl ya
maglingkud kan Bapan Namal-
yari.”
12 Sên intas sa êt Biserun Tupay
ikaanêm ma pinamigtan kasula-
tan, nangayun malakas. Dinu-
miglêm ma allu ya paran yam-
ing nga nauyang buy inumu-
dit ta buwan un paran daya.
13 Nanabuy mani bêtêwên sa
babun luta ya paran tagêy igus
sa nailê ya nanêgnêg gawan sa
sadyay lakas angin. 14 Nitas sa
langit ya paran intilitil la papel.
Buy nitas êt ta kaganawan bung-
uy buy mani isla sa binyanan la.
15 Ya mani ari baydi sa babun
luta, ya mani nipagtungkulan,
ya mani mamunu sa mani sun-
dalus, ya mani mabandi, ya
mani dilag kapangyarian, buy ya
kaganawan tawu, ipus man o
asê, nagtagu sila sa mani lêyang
buy sa mangaragul la batu sa
mani bung-uy. 16 Sinabi la sa
mani bung-uy buy sa mangaragul
la batu, “Tugpawan yukay buy
itagu amên a yan makitan na
lupan nakaiknu sa turonu buy
amên a yan madanasan na tubag
Biserun Tupa. 17 Tagawan in-
lumatêng nganay alluy kapapal-
imuy sadyay tubag Bapan Namal-
yari buy Biserun Tupa. Buy ayin
taganan makapibabata.”

7

Ya 144,000 tinatakan ubat sa mani layin Israel

1 Pamakayari, nakit kuy apat ta
ang-el ya nakaidêng sa apat ta
duyun babun luta. Pambênbênan
lay apat ta angin amên asê
maanginan na babun luta, da-
gat o dakun sabêt man na puun
kayu. 2 Buy nakit ku pun êt ta
gisay ang-el ya ubat sa puputakan
mamut. Tatalan nay panatak
un Bapan Namalyari ya nabyay.
Buy masnêg nan sinabi sa apat
ta ang-el la binyanan kapang-
yarian mallasak sa babun luta
buy sa dagat, 3 “Agana yu pun
sirên na babun luta, ya dagat,
buy mani puun kayu anggan a
yan pun natatakan na waêng
mani maglingkud sa Panginuun
tamun Namalyari.” 4 Nalêngê

* **6:6** 6:6 Sa pêtêg ga ulaga sa gisay allun upa makasaliw silan 12-15 ya kilun trigu o 36-45 ya kilun arina.

kuy dinalan buy apattapu buy
apat ta libu ya bilang kaganawan
natatakan ya ubat sa mapu buy
luway layin Israel.
5 Ya layin Juda, mapu buy luway
libu.
Ya layin Ruben, mapu buy luway
libu.
Ya layin Gad, mapu buy luway
libu.
6 Ya layin Aser, mapu buy luway
libu.
Ya layin Neftali, mapu buy luway
libu.
Ya layin Manases, mapu buy
luway libu.
7 Ya layin Simeon, mapu buy
luway libu.
Ya layin Levi, mapu buy luway
libu.
Ya layin Isacar, mapu buy luway
libu.
8 Ya layin Zebulun, mapu buy
luway libu.
Ya layin Jose, mapu buy luway
libu.
Ya layin Benjamin, mapu buy
luway libu.

Ya mani tawu sa arap turonun Bapan Namalyari

9 Pamakayari, nakit kuy bapan
lakên tawuy asê mabilangbilang.
Naubat sila sa kaganawan bansa,
layi, buy mani sabi. Nakaidêng
sila sa arapan turonu buy sa ara-
pan Biserun Tupa. Nakayaming
silan makarang nga naputi buy
tatalan lay mani palapan palas-
pas. 10 Masnêg lan pansabin,
"Ulimênên si Bapan Namalyari
ya nakaiknu sa turonu buy
ulimênên êt ya Biserun
Tupa,
gawan inligtas lakay sa kaparu-
san!"
11 Nidêng nakapalitêng ya ka-
ganawan ang-el sa apat ta nabyay
ya inlalang buy ya mangatway
nipagtungkulan sa langit ya naka-
palitêng êt sa turonu. Nag-
palukub ya mani ang-el sa arapan
turonun Bapan Namalyari buy
nangulimên sila kana. 12 Paradi
ya sinabi la,

"Awuy Panginuun!

Ya pangulimên, ya kangêdan, ya
kabiyasnan, ya pagpasala-
mat, ya karangalan, ya ka-
pangyarian buy ya kapas-
êyan,
idi sa Bapa tamun Namalyari
kanuman!

Awuy Panginuun!"

13 Amêsên, namatang kangkuy
gisa sa mani luwampu buy apat ta
mangatway nipagtungkulan, "Sis-
abêt ta abitu silay nakayaming
makarang nga naputi buy antuy
ubatan la?"

14 Nakitbay yaku kana, "Kakay,
kay sikay magtanda!"

Buy sinabi na kangku, "Sabay
abiin silay nakadanas sadyay pa-
masakit nuwa a sila sinumuku.
Inlinis buy pinapakaputi lay yam-
ing la sa kapamilatan dayan
Biserun Tupa."

15 Gawan a sila sinumuku sa
pamasakit kalla, kabay idi sila sa
arap turonun Bapan Namalyari.
Allu buy yabi silan maglingkud
kan Bapan Namalyari sa Tem-
plu na. Si Bapan Namalyari ya
nakaiknu sa turonu na ya sabay
ya mallukub kalla. 16 A silayna
lumayang o mapêl-angan. Buy a
silayna maumutan allu o dakun
sabêt ta makatêktêk. 17 Gawan
ya Biserun Tupa, idi ya sa danin
turonu ya sabay ya mallukub buy
mamilaku kalla sa mani sibul la
mam-in biyay. Buy itas Bapan Na-
malyari ya sakit buy kalungkutan
la kanuman.*

* **7:17** 7:17 Sa Griego ati ya nakasulat, "Buy punisan nan Bapan Namalyari ya balang luwa sa mata la."

8

Ya Pamitas ikapituy Pinamigta sa kasulatan

1 Sên intas Biserun Tupay
ikapituy pinamigtan kasulatan,
nangimbêk ka langit un kapakay
uras.
2 Pamakayari, nakit kuy pituy
ang-el la nakaidêng sa arapan
Bapan Namalyari. Ya balang gisa
kalla, binyanan patutut.
3 Amêsên, inlumatêng pun êt
ta gisay ang-el la mantan gisay
gintuy pamyanan ya pangêwêkan
pabangi. Nidêng ya sa arapan
pamiandugan kan Bapan Na-
malyari. Indin kanay malakêy
pabangi amên iawyun na sa
panalangin kaganawan pinilin
Bapan Namalyarin kay kana.
Buy in-andug nay ati sa gintuy
pamiandugan ya idi sa arapan
turonun Bapan Namalyari. 4 Ya
asuk ka ubat sa pan-êwêkên
na pabangi buy ya panalangin
mani pinilin Bapan Namalyarin
kay kana, niagnan nitag-ay
ubat sa gamêt ang-el papakun
sa arapan Bapan Namalyari.
5 Pamakayari, kingwan ang-el
ya gintuy pamyanan inêwêk ka
pabangi, pinakapnu nan bayan
apuy buy insamwag na sa luta.
Buy tambêng nangimat, nangilat,
nanugudug buy nangayun.

Ya mani patutut

6 Amêsên, naglêan na pituy ang-
el amên patunuyun na patutut ta
indin kalla.
7 Sên pinasnêg gan nunan ang-
el ya patutut na, nanguran elu buy
apuy ya dilag daya. Buy naslêb
ya ikatluy baagin babun luta
buy ikatluy baagin kaganawan
puun kayu buy kaganawan nika-
lutêdlutêd da lamun.
8 Sên pinasnêg êt ikalway ang-
el ya patutut na, nanabu sa da-
gat ta apuy ya magdêkêtdêkêt
ya paran gisay maragul la bung-
uy. Nadyag dayay ikatlun baagin
dagat. 9 Kabay nati êt ta ikatluy
baagin mani mambumyay sa da-
gat, buy nalasak ya ikatluy baagin
mani barku sa dagat.
10 Sên pinasnêg ga êt ikatlun
ang-el ya patutut na, ubat sa
langit, nanabu sa ikatlun baagin
kaganawan mani ilug buy mani
sibul ya gisay maragul la bêtêwên
ya magdêkêtdêkêt. 11 Ya lagyun
ati ya bêtêwên, "Napait." Kabay
pinumait ta lanêm ya kinapinab-
wan na. Buy sên nainêm malakêy
tawuy abituy lanêm, nati sila.
12 Sên pinasnêg ga êt ikaapat
ta ang-el ya patutut na, nalasak
ya ikatluy baagin mamut, ikatluy
baagin buwan buy ikatluy baagin
kaganawan mani bêtêwên. Kabay
nitas ya ikatluy baagin sawang
mamut buy yabi.
13 Pamakayari, nakit kuy gisay
agilay mallumpad sa langit.
Nalêngê kuy masnêg nan pans-
abin, "Mamakapalunus! Ma-
makapalunus! Mamakapalunus
ya manugêl sa babun luta
sa pamasnêg tatluy ang-el un
patutut la!"

9

1 Sên pinasnêg êt ikalimay ang-
el ya patutut na, nakit kuy nanabu
sa babun lutay gisay bêtêwên*
ya ubat sa langit. Buy indin
sa bêtêwên ya susin kalalêlalêan
sukulan sa aypan luta.† 2 Sên
imbuklat nay ati, nag-awas ya
makudpay asuk ya paran ubat
sa maragul la pallutwan tina-
pay. Natugpawan asuk ka ma-
mut. Kabay dinumiglêm ma

* **9:1** 9:1 *gisay bêtêwên:* ya labay sabin, gisay ang-el (Pahayag 9:11). † **9:1** 9:1 *kalalêlalêan sukulan sa aypan luta:* ya labay sabin ya kulungan nadawak ka ispiritu kaban mangêtêng silan kaparusan.

babun luta. 3 Buy ubat sa asuk,
nipag-awas sa mani durun buy
nikyat sa luta. Binyanan silan
kapangyarian mamasakit sa pan-
gayat la, kaparisun pangayat kul-
sisipit. 4 Intipan kallay agana la
sirên na mani lamun, gitna, o
mani puun kayu nun a kay ya
pasakitan la, abituy mani tawuy
ayin tatak Bapan Namalyari sa
waêng la. 5 Nuwa a sila tinu-
lutan patin na mani tawuy ayin
tatak Bapan Namalyari, nun a
kay pasakitan sila sa limay buwan
sa kapamilatan paran pangayat
kulsisipit. 6 Buy sa panawun na
abiin, labay pun mani tawun mati
sila, nuwa a sila mati.

7 Ya mani durun, para silan
kabayuy nakal-an makilaban. Di-
lag nakapaluntu sa ulu lay paran
kuronay gintu buy ya lupa la,
napakalupan tawu. 8 Makarang
nga sabut la kaparisun sabut
babayi buy paran bangil lewun na
bangil la. 9 Ya pagaw la, dilag
panagkay diyag sa bakal buy ya
tunuy palakpak la, paran tarit
mani kalesa ya pagsakayan mani
sundalus sa gera ya pangguluyun
malakêy kabayuy manduyung sa
labanan. 10 Ya ikuy la, kaparisun
ikuy kulsisipit buy dilag kapang-
yarian mamasakit sa mani tawu
sa lalên limay buwan. 11 Ya ari
la sabay ya ang-el la magbantay
sa kalalêlalêan sukulan sa aypan
luta. Abadon na lagyu na sa sabin
Hebreo buy Apolion êt taman na
lagyu na sa sabin Griego ya labay
sabin Mallasak.

12 Nayari yay nunay mamaka-
palimu, nuwa dilag pun luway
mamakapalimuy lumatêng.

13 Sên pinasnêg ikaanêm ma
ang-el la patutut na, nalêngê kuy
gisay tunuy ya ubat sa apat ta
sungay sa mani duyun gintuy
pamiandugan ya idi sa arapan
Bapan Namalyari. 14 Sinabi na
sa ikaanêm ma ang-el la dilag
patutut, “Ibus minay apat ta ang-
el ya nakagapus sa maragul la ilug
Eufrates.” 15 Kabay imbus ya apat
ta ang-el amên patin lay ikatlun
baagin mani tawu sa babun luta.
Taganan in-il-an sila para sa uras,
allu, buwan buy tawun na ati.
16 Nalêngê kuy luwan dalan na
milyun na bilang mani sundalus
ya nakasakay sa kabayu.

17 Buy nakit ku sa sulêplêp
kuy mani kabayu. Buy ya mani
nakasakay, dilag silan naudit ta
panagka ya idi sa pagaw la ya
paran apuy, nalabyung paran
safiro buy kulay ukuy ya paran
asupri. Ya ulun mani kabayu,
paran ulun lewun buy dilag apuy,
asuk, buy asupri ya umawas sa
bêbêy la. 18 Gawan sa tatluy salut
ya nag-awas sa bêbêy la ya sabay
ya apuy, asuk buy asupri, nati
ya ikatluy baagin mani tawu sa
babun luta. 19 Ya kapangyarian
mani kabayu, idi sa bêbêy buy
ikuy la. Ya ikuy la, paran ulun
utan ya sabay ya panggamitin lan
mamasakit.

20 Ya nitagan na tawu sa babun
lutay asê nati sa mani salut ta
abitu, a sila nagsisi sa mani
kasalanan la nun a insundu la pun
êt ta pangulimên la sa mani nan-
gadawak ka ispiritu buy sa mani
ribultuy kay diyag mani gamêt
la, mani diyusdiyusan ya diyag
sa gintu, pilak, tangsu, batu buy
kayu ya asê makakit, makalêngê
o makabita. 21 A la êt pinagsisyan
na pamati la, ya pangkukulam la,
ya pamikikanayun la o panakaw
la.

10

Ya Ang-el buy Nangabêlêng nga Kasulatan

1 Pamakayari, nakit kina êt ta
gisay makapangyarian na ang-
el la manyêmêpa ubat sa langit.
Nauklupan ulap pa lawini na buy

dilag buwangaw sa babun ulu na.
Manginangkinang paran mamut
ta lupa na buy paran tarêk apuy
ya mani bitis na. 2 Dilag yan
pantalanên na nabêlêng nga ka-
sulatan na nakatilitil la nakabuk-
lat. Intudak na sa dagat ta wanan
bitis na buy sa lutay naman na
udin bitis na. 3 Nan-angaw yan
paran nan-ungul la lewun buy
pikitbayan yan mangêlêdêgêd da
pituy kilat. 4 Buy sên isulat ku
dayi ya nalêngê ku sa pituy kilat,
nalêngê kuy tunuy ya ubat sa
langit. Sinabin ati, "Agana mina
isulat ta sinabin pituy kilat. Iliim
mu tana pun."

5 Pamakayari, nakit kuy abituy
ang-el la nakaidêng sa dagat buy
sa luta. Intag-ay na sa langit ta
wanan gamêt na buy 6 nangaku
ya sa lagyun Bapan Namalyari
ya nabyay kanuman ya nanyag
kaganawan idi sa langit, ka-
ganawan idi sa babun luta buy ka-
ganawan idi sa dagat. Sinabi na,
"Asina maêpêng nga panawun.
7 Nu patunuyun ikapitun ang-el
la patutut na, tuparên Bapan Na-
malyari ya palanu nay nakaliim,
kaparisun impatanda na awlagi sa
mani propetay lingkud na."

8 Pamakayari, nalêngê kuy
tunuy ya ubat sa langit ta
nagsabin paradi kangku, "Lakwên
muy ang-el la nakaidêng sa dagat
buy sa luta. Kêwên muy tatalan
nay libruy nakabuklat."

9 Kabay nagdani yaku sa ang-el
buy inyawad ku kanay kasulatan.
Sinabi na kangku, "Awu, kêwên
mina buy kanên. Matam-is sa
bêbêy muy abiin un paran pulut
panilan, nuwa naapak sa banaw
mu." 10 Kingwa ku sa gamêt nay
kasulatan buy kinnan ku. Para
yan pulut panilan na natatam-is
sa bêbêy ku. Nuwa sên naibuun
kina, naapak sa banaw ku.

11 Pamakayari, sinabi na
kangku, "Kaylangan minan
ipatandan manguman na pan-
ipasabin Bapan Namalyari
tungkul sa mani tawu, sa mani
bansa, sa mani sabi buy sa mani
ari."

11

Ya Luway Magpapêtêg

1 Pamakayarin abitu, binyanan
nakun ang-el* un gisay panukad
da paran têkên buy sinabi na
kangku, "Mita kayna ta sukadên
muy Templun Bapan Namalyari
buy abituy pamiandugan. Bi-
langên mu êt ta mani tawuy man-
gulimên baydu. 2 Nuwa agana
mina sukadên na lawasan Tem-
plu, gawan abituy indin sa mani
tawuy asê manampalataya kan
Bapan Namalyari. Buy ya mani
tawun abiin, sakupun† lay Banal
la Balayan Jerusalem sa lalên ap-
attapu buy luway buwan. 3 Sa
panawun abiin, mamiutus sakun
luway magpapêtêg ku. Nakayam-
ing silan nauyang buy ipatanda
lay Sabin Bapan Namalyari sa
lalên gisay libu buy luwan dalan
buy anêmmapuy allu."‡

4 Ya luway magpapêtêg,
sabay silay labay sabin luway
puun kayun ulibu§ buy luway
pamyanan sulu. Nidêng sila
sa arapan Panginuun un buun
babun luta. 5 Nu dilag kalabay
mamasakit sa luway magpapêtêg,
dilag apuy ya mag-awas sa bêbêy
la ya manlêb kalla. Parabayduy
ikamatin sisabêt man na kalabay
mamasakit kalla. 6 Dilag silan

* **11:1** 11:1 Sa Griego, "binyanan nakun gisay panukad." † **11:2** 11:2 Sa Griego, ya "sakupun" "piturakturakan." ‡ **11:3** 11:3 Ya apattapu buy luway buwan o gisay libu buy luwan dalan buy anêmmapuy tawun na allu o tatlu buy kapitnay tawun, kay gigisay labay sabin. Ati ya panawun na indin Bapan Namalyari para sa mani kapati na. § **11:4** 11:4 Zacarias 4:1-14.

kapangyarian mamatgên uran
kaban pansabin lay pan-ipasabin
Bapan Namalyari kalla. Buy
dilag sila êt kapangyarian daygên
dayay lanêm buy mamasakit
kaganawan tawu baydi sa babun
luta un kaganawan kalasin salut,
sa sabêt man na uras ya labay la.

7 Pamakayarin ipatandan luway
magpapêtêg ya pan-ipasabin Ba-
pan Namalyari, magsalwang ngay
matubag ga ayup pa ubat sa
kalalêlalêan sukulan sa aypan
luta amên makilaban sa luway
magpapêtêg. Masambut buy ma-
patin matubag ga ayup ya luway
magpapêtêg. 8 Ya bangkay la,
kay pasawên la tana sa dan
balayan Jerusalem ya sabay ya
balayan na pinipakwan Pangin-
uun la sa kurus. Buy ya bal-
ayan na abiin, maiparisu ya sa
Sodoma buy sa Egipto ya sadyay
kadawakan. 9 Sa tatlu buy ka-
pakay allu, ya bangkay la, piêlêw-
êlêwan tan mani tawuy ubat sa
magmikakanayun na layi, mani
sabi buy mani bansa. Buy a la tu-
lutan mailbêng. 10 Matulay mani
tawuy idi baydi sa babun luta,
gawan sa pangamatin luway mag-
papêtêg. Magsaya buy mipam-
in degaluy balang gisa, gawan
nati yay luway magpapêtêg ga na-
masakit sa mani tawuy idi baydi
sa babun luta.

11 Nuwa pamakalibas tatlu buy
kapakay allu, pinabyay silan
manguman Bapan Namalyari
buy nidêng sila. Buy ya mani
tawuy nakakit kalla, sadyay
limu la. 12 Pamakayari, ya
luway magpapêtêg ya nanguman
nabyay, nalêngê lay masnêg
ga tunuy ya ubat sa langit ya
nagsabin paradi, "Magdakêy
kaw baydi!" Kaban pan-êlêwên
silan mani kapati la, ya luway
nanguman nabyay, pan-itag-ay
silan ulap papakun sa langit.

13 Sa uras êt ta abitu, nangayun
sadyay lakas. Buy nalasak
ka ikamapuy baagin balayan
Jerusalem buy pituy libuy tawuy
nati. Taganan nalimwan mani
tawuy nitagan buy nangulimên
sila kan Bapan Namalyari ya idi
sa langit.

14 Buy nayari yanay ikalway
mamakapalimu, nuwa narani ya
êt ta ikatlu.

Ya ikapituy patutut

15 Amêsên, sên pinasnêg ika-
pituy ang-el la patutut na, di-
lag gakun nalêngêy mani masnêg
ga tunuy ya ubat sa langit ya
magsabin paradi,

"Ya kaganawan pag-arian baydi sa
babun luta,
idi yana kan Bapa tamun Namal-
yari buy kan Cristuy pinili
na.
Mag-ari yina kanuman."

16 Amêsên, ya luwampu buy
apat ta mangatway nipagtungku-
lan ya nakaiknu sa turonu la
sa arapan Bapan Namalyari, nag-
palukub sila buy nangulimên kan
Bapan Namalyari. 17 Sinabi la,

"Bapan Namalyari ya Makapang-
yarian sa kaganawan,
sikay Namalyari awlagi buy
anggay nabay amêsên.
Magpasalamat kay kamu gawan
ginamit muy sadyay ka-
pangyarian mu
buy mag-ari kayna baydi sa
babun luta.
18 Natubag-tubag ga mani tawuy
asê mangilala kamu,
nuwa niras say panawun
tubag mu,
buy pangatul mu sa mani
nati.
Panawun nan biyan mun
gantimpalay mani propetay
maglingkud kamu,
ya mani pinili mun kay kamu
buy ya kaganawan naglimu
kamu, nipagtungkulan man
o ayin.

Panawun nan pallipul mun mani
nallasak sa babun luta.”
19 Pamakayari, nibuklat ta
pasbul Templun Bapan Namalyari
ya idi sa langit, buy nakit sa lalên
Templuy Baul un Kasunduwan*.
Amêsên, nangilat, nangimat,
nangêlêdêgêd, nangayun buy
nanguran maragul la elu.

12

Ya babayi buy dragun

1 Pamakayarin abitu, nakit
ku sa langit ta taganan ma-
makaupapas. Nakit kuy gisay
babayi ya nakayaming allu buy
nakatudak ya sa buwan. Dilag
yan kuronay mapu buy luway
bêtêwên. 2 Nabuktut ya buy
marani yan manganak. Kabay
kapan-angaw-angaw na gawan sa
sadyay ilab matanam na.
3 Dilag gaku pun nakit sa langit
ya taganan mamakaupapas. Nakit
kuy maragul buy naudit ta dragun
ya dilag pituy ulu buy mapuy
sungay na. Ya balang ulu na,
dilag kurona. 4 Intangay ikuy nay
ikatluy baagin mani bêtêwên sa
langit buy insamwag sa babun
luta. Pamakayari, nidêng nga
dragun sa arapan babayi ya man-
ganak amên ibuun na kulaw sa
uras sa miawas sa ati.* 5 Buy
nanganak ka babayi un gisay ku-
law wa liyaki ya sabay ya mag-ari
sa kaganawan bansa buy maig-
pit êt ta pag-ari na† kalla. Buy
dilag nanamsam sa kulaw buy
gintan kan Bapan Namalyari ya
nakaiknu sa turonu na. 6 Amêsên,
tinumakas êt ta babayi papakun
sa kakyangan, sa gisay lugal la in-
il-an Bapan Namalyari ya tugêlan
na. Buy saysayên ya baydun
gisay libu buy luwan dalan buy
anêmmapuy allu.
7 Pamakayari, dilag gera sa lan-
git. Si Miguel ya mamunun mani
ang-el buy mani kaawyun nan
ang-el, nakilaban sila sa dragun
buy mani ang-el na.‡ 8 Nasambut
ta dragun buy mani ang-el na.
Kabay impatas sila sa langit.
9 Insamwag Miguel buy ang-el
ya maragul la dragun buy mani
ang-el na sa babun luta. Ya
dragun, sabay ya utan sabitun
nunan panawun§ buy pambêgên
Diyablu o Satanas ya sabay ya
mamilitêp sa kaganawan tawu sa
babun luta.
10 Pamakayari, nalêngê kuy
masnêg ga tunuy ya ubat sa lan-
git. Sinabi na,
“Inlumatêng ngay pamiligtas Ba-
pan Namalyari!
Pan-ipakit naynay kapangyarian
buy pag-ari na
buy ya karapatan Cristu ya
pinili na.
Tagawan impatas nayna ubat sa
langit ta
manangkan sa mani mapatêl
tamu sa arapan Bapan Na-
malyari allu buy yabi.
11 Nasambut tinan mani mapatêl
tamu
sa kapamilatan dayan
Biserun Tupa
buy sa kapêtêgan na pan-
ipapêtêg la.
A sila malimun idin na biyay la
alang-alang sa panam-
palataya la.
12 Kabay matula kaw, sikaw wa
mani manugêl sa langit.
Nuwa mamakapalunus kaw wa
mani manugêl sa babun
luta buy sa dagat
gawan insamwag ga baysên
kamuyu si Satanas.
Natubag-tubag ya

* **11:19** 11:19 Exodo 25:10-22; Hebreo 9:4; Hebreo 8:1; 8:2; 8:5; Exodo 25:15; Deuteronomio 10:1-5. * **12:4** 12:4 Judas 1:6. † **12:5** 12:5 Sa Griego, mag-ari sa kapamilatan têkên na bakal. ‡ **12:7** 12:7 Judas 1:9. § **12:9** 12:9 Genesis 3:1-15.

gawan tanda nay pêrad tay
panawun para kana.”
13 Sên nakit dragun na in-
samwag gina sa luta, tinagal
nay babayi ya nanganak kulaw
wa liyaki. 14 Nuwa ya babayi,
binyanan yan luway palakpak ka-
parisun palakpak maragul la ag-
ila amên makalpad ya sa lugal
la kakyangan na in-il-an kana.
Baydu yan saysayên sa tatlu buy
kapitnan tawun amên miligtas ya
sa dragun. 15 Pamakayari, ya
dragun, namipaawas yan lanêm
sa bêbêy na kaparisun maragul
la lanab amên mianul la babayi.
16 Nuwa sinawpan lutay babayi.
Nibuklat ta luta buy sinêpsêp
nay lanêm ma impaawas dragun.
17 Amêsên, gawan sa sadyay tubag
dragun sa babayi, impawês nay
tubag na sa kaatag anak babayi
ya nitagan. Sabay silay mani
tawuy manunul sa mani utus Ba-
pan Namalyari buy manugêl tapat
sa kapêtêgan na inturun Jesus.
18 Buy nidêng nga dragun sa agid
dagat.*

13

Ya Luway Matubag ga Ayup

1 Pamakayari, nakit kuy
matubag ga ayup pa inumawas
ubat sa dagat. Pituy ulun ati
buy mapuy sungay na. Balang
sungay na, dilag kurona buy sa
balang ulu na, dilag nakasulat
ta lagyuy pamustak kan Bapan
Namalyari. 2 Ya matubag ga
ayup, para yan leopardo. Ya bitis
na, paran bitis osu. Ya bêbêy
na, paran bêbêy lewun. Buy
ya dragun, indin na sa matubag
ga ayup pa kapangyarian na,
turonu na buy karapatan na.
3 Nakit kuy dilag nukay gisay
ulun matubag ga ayup, ya ikamati
nayna dayi, nuwa inumiyul
yapun êt. Gawan sa nalyarin
abitu, taganan nakaupapas sa
mani tawu sa buun babun luta
buy nanunul sila sa matubag
ga ayup. 4 Amêsên, gawan sa
parabayduy kapangyarian na
indin dragun sa matubag ga ayup,
nangulimên na mani tawu sa
dragun. Buy nangulimên sila êt
sa matubag ga ayup buy sinabi
lay, “Ayin kaparisuy abiin ya
matubag ga ayup! Sisabêt pun
na makadêgdêg lumaban kana?”
5 Ya matubag ga ayup, tinulu-
tan Bapan Namalyarin magsabin
nadawak laban kana buy mag-
ari ya sa apattapu buy luway
buwan. 6 Nagsabi yan nadawak
laban kan Bapan Namalyari, la-
ban sa lagyun Bapan Namalyari,
laban sa tutugêlan na buy laban
sa kaganawan manugêl sa langit.
7 Si Bapan Namalyari, tinulutan
nay matubag ga ayup pa labanên
buy sambutun nay mani pinili
nan kay kana. Buy binyanan
yan karapatan mag-ari sa mani
tawu sa kaganawan layi, sabi, buy
bansa baydi sa babun luta. 8 Ya
mani tawu baydi sa babun luta,
ulimênên lay matubag ga ayup,
liban ta sa mani tawuy ubat pun
sa dinyag ga babun luta, nakasu-
lat tay lagyu la sa librun biyay. Ya
magbandin librun abiin sabay ya
Biserun Tupay pinati.
9 Sikaw wa mallêngê,
pakaisipin yuy ati. 10 Sisabêt
man na tawuy intakdan dakpên,
dakpên ya. Buy sisabêt man na
intakdan mati sa ispada, mati
ya êt sa ispada. Kabay ya mani
pinilin Bapan Namalyarin kay
kana, kaylangan lan mibabata
buy manugêl tapat kana.
11 Pamakayari, nakakit takina
êt gisa pun na matubag ga ayup
ya inumawas ubat sa luta. Luway
sungay na ya paran sungay tupa,

* **12:18** 12:18 Nidêng ya amên êtêngên o bêgên na matubag ga ayup.

nuwa nu magsabi ya, katunuy
yan dragun. 12 Ginamit nay
kaganawan kapangyarian nunan
matubag ga ayup. Pinilit nay
kaganawan tawu baydi sa babun
lutay mangulimên sa nunan
matubag ga ayup pa sadyay nuka
ya paran ikamati nayna dayi,
nuwa inumiyul êt. 13 Ya ikalway
matubag ga ayup, namipakit
yan taganan mamakaupapas
kaparisun pamauran nan apuy sa
arapan mani tawu. 14 Buy gawan
sa mani abiin ya mamakaupapas
sa impadyag kanan nunan
matubag ga ayup, nailitêp nay
mani tawu sa babun luta. In-utus
nay mani tawuy manyag ribultun
nunan matubag ga ayup ya dilag
sadyay nuka gawan sa ispada
nuwa nabyay yapun êt.

15 Tinulutan Bapan Namalyari
ya ikalway matubag ga ayup ya
biyan nan biyay ya ribultu amên
makapagsabi ya. Amêsên, intipan
ribultuy patin na kaganawan
asê kalabay mangulimên kana.
16 Pinilit ikalway matubag ga ayup
pa kaganawan tawun tatakan
na wanan gamêt la o ya waêng
la, nipagtungkulan man o ayin,
mabandi man o kalulu, ipus
man o asê. 17 Sisabêt man na
asê kalabay magpatatak lagyu
o bilang nunan matubag ga
ayup, a ya malyarin mamisaliw
o manaliw.

18 Kaylangan di ya kabiyasnan.
Matandan tawuy biyasa nu sabêt
ta labay sabin bilang matubag ga
ayup, tagawan bilang nga ati un
lagyun gisay tawu. Ya bilang na,
anêm ma ralan buy anêmmapu
buy anêm (666).

14

Ya mani kantan inatbus

1 Pamakayari, nakit kuy Biserun
Tupay nakaidêng sa Bung-uy
Zion.* Kaawyun nay dinalan
buy apattapu buy apat ta libuy
tawuy nagtatak ka waêng la un
lagyun Biserun Tupa buy Bapa
na. 2 Amêsên, nalêngê kuy
tunuy ubat sa langit ya paran
sênêg lanêm un bêsay buy paran
masnêg ga kilat buy para êt
tigtigan un mani manigtig alpa.
3 Magkantay dinalan buy apattapu
buy apat ta libuy tawu sa arapan
turonun Bapan Namalyari, sa
arapan apat ta nabyay ya inlalang
buy sa arapan mangatway nipag-
tungkulan. Bayuy pan-ikanta la
buy ayin magtanda, nun a kay ya
dinalan buy apattapu buy apatta
libuy inatbus Bapan Namalyari
sa mani tawu sa babun luta.
4 Nanugêl silan malinis ta a sila
nakitakês sa babayi.† Nanunul
sila sa Biserun Tupa agyan antuy
lakwên na. Inatbus sila ubat
sa kaganawan tawu sa babun
luta bilang mumunan andug kan
Bapan Namalyari buy sa Biserun
Tupa. 5 A sila taganan naglaram
buy ayin makit ta dakun sabêt
man na nadawak kalla.

Ya tatluy Ang-el

6 Pamakayari, nakitan kuy gisa
pun êt ta ang-el ya mallumpad
sa langit. Gêgtan nay Mangêd
da Balita ya asê magbayu kanu-
man amên ipatanda na sa mani
tawuy idi baydi sa babun luta, sa
kaganawan bansa, layi, sabi buy
sa magmikakanayun na grupun
mani tawu. 7 Ati ya masnêg
nan sinabi, “Malimu kaw kan Ba-
pan Namalyari buy idin yu kanay
panggalang yu, gawan panawun
nan pangukum na. Ulimênên yu
si Bapan Namalyari ya nanyag
langit, luta, dagat buy mani sibul.”

* **14:1** 14:1 *Zion:* sabay ya bung-uy ya pinipaydêngan Templu sa Jerusalem. † **14:4** 14:4 *a sila nakitakês sa babayi:* ya labay sabin ya mani katapatan kan Bapan Namalyari.

8 Pamakayari, inlumpad êt
ta ikalway ang-el ya masnêg
magsabin paradi, “Nalasak kana!
Nalasak kanay pikatandan na
balayan Babilonia. Ya mani
tawun ati sabay ya nanagyat sa
mani tawu sa babun luta un
manunul sa pamikikanayun la ya
pan-ikatubag Bapan Namalyari.”
9 Amêsên, inlumpad da êt
ta ikatluy ang-el ya masnêg
magsabin, “Ya kaganawan nan-
gulimên sa matubag ga ayup buy
sa ribultu na, ya mani nagpatatak
sa waêng o gamêt la, 10 sabay
silay makadanas sa sadyay tubag
Bapan Namalyari, ta parusan
na sila sa apuy buy sa asupri
sa arapan Biserun Tupa buy sa
mani banal la ang-el na. 11 Buy
ayin tunggên na pagtag-ay asuk
apuy ya mamasakit kalla. Allu
buy yabi silan magkasakit, gawan
nangulimên sila sa matubag ga
ayup buy sa ribultu na buy
nagpatatak sila pun êt lagyu na.”
12 Kabay sikaw wa mani pinilin
Bapan Namalyarin kay kana, ya
manunul sa mani utus na buy
mamisundun panampalataya yu
kan Jesus, kaylangan kaw miba-
bata.
13 Pamakayari, nalêngê kuy
tunuy ya ubat sa langit ta magsabi
kangkun paradi, “Isulat muy ati.
Paubat amêsên, pagpalên na
mani tawuy natin manunul sa
Panginuun.”
Sinabin Ispiritu, “Awya! Pag-
palên sila, gawan mipaynawa
silayna sa nabyat ta ubra la buy
matanggap lay nay gantimpala la
sa mani mangangêd da dinyag la.”

Ya pamupul sa babun luta

14 Pamakayari, nakakit takun
naputi ya ulap. Buy dilag
nakaiknu bayduy paran in-
Anak Tawuy ubat sa langit.
Nakakurona yan gintu buy
nakatalan yan matarêm ma layit.
15 Buy dilag pun êt gisay ang-
el la nag-awas sa Templu buy
masnêg nan sinabi sa nakaiknu
sa ulap, “Gamitin minay layit mu,
gawan panawun nan pamupul.
Nawtuy nay pampupulun sa luta!”
16 Kabay pinalut nakaiknu
sa ulap ya pupulun sa luta.
17 Pamakayari, nakakit takina êt
gisay ang-el Bapan Namalyari ya
naubat sa Templu sa langit ya
mitatalan matarêm ma layit.
18 Pamakayari, nakakit takun
kaatag ang-el ya nag-awas sa
pamiandugan. Sabay siyay
mamaalan apuy sa pamian-
dugan. Masnêg nan sinabi sa
ang-el la mitatalan matarêm
ma layit, “Gamitin minay layit
mu amên pupulun na mani
ubas sa kaganawan panggitnan
ubasan sa babun luta, gawan
nawtuy na.”‡ 19 Kabay pinupul
naynay mani ubas buy indin sa
maragul la pamêspêsan ubas.
Ya pamêspêsan na abitu, sabay
ya tubag Bapan Namalyari kalla.
20 Pinêspês ya mani ubas sa
lawasan balayan buy ubat ta
baydu, nallanab ba daya ya niras
sa tatlun dalan na kilumetruy
karang buy gisay dêpay lalê.

15

Ya katatawliyan salut

1 Amêsên, nakakit takina êt
taganan mamakaupapas sa langit.
Dilag pituy ang-el baydu ya dilag
gêgtan na pituy katatawliyan na
salut. Abiin ya kayaryan tubag
Bapan Namalyari.
2 Ati ya nalyari. Nakitan kuy
paran dagat ya kasinlinaw kristal
ya magdêkêtdêkêt. Nakitan ku
bayduy mani tawuy nanambut sa
matubag ga ayup buy sa ribultu

‡ **14:18** 14:18 Ya pamupul ubas, simbulu un pamiawas sadyay tubag Bapan Namalyari.

na. A sila nagpatatak bilang o
lagyu na. Pantitigin lay alpa
ya indin kallan Bapan Namalyari.
3 Pan-ikanta lay kantan Moises*
ya lingkud Bapan Namalyari ya
sabay êt ta kantan Biserun Tupa,
"Bapan Namalyari ya makapang-
yarian sa kaganawan,
taganan mamakaupapas ya
diyag mu!
Ari kan kaganawan bansa.
Kapêtêgan buy matinêk ka
paralan mu.
4 Sisabêt ta asê malimu buy asê
mangulimên kamu?
Kay sikay banal.
Magdani kamun mangulimên na
mani tawu sa kaganawan
bansa
gawan nakit kaganawan ya
matinêk ka diyag mu."
5 Pamakayarin abiin, nakit
kun nibuklat ta Templun Bapan
Namalyari ya idi sa langit ya
sabay ya Tolday Pangulimênan
nu saantu idi bayduy Kautusan.
6 Buy ubat sa Templun Bapan
Namalyari, nagsalwang nga pituy
ang-el ya dilag pituy katatawliyan
na salut. Nakayaming silan
malinis sa linu ya mamakasilêw
buy dilag gintuy pan-êl sa pagaw
la. 7 Amêsên, ya gisa sa apat
ta nabyay ya inlalang, nam-i ya
sa pituy ang-el un tisay gintuy
maragul la silyaw ya nanapnun
tubag Bapan Namalyari ya
mambumyay kanuman. 8 Buy
ya Templun Bapan Namalyari,
napnun asuk ya ubat sa sawang
buy sa kapangyarian na. Buy ayin
makasun baydu anggan asê pun
mayari ya pituy salut un pituy
ang-el.

16

*Ya mani pamyanan tubag Ba-
pan Namalyari*

1 Nalêngê kuy gisay masnêg ga
tunuy ya ubat sa Templu ya mami-
utus sa pituy ang-el un paradi,
"Mita kawna ta ibulug yu sa mani
tawu sa babun lutay tubag Bapan
Namalyari ya idi sa pituy maragul
la silyaw."
2 Kabay namitay nunan ang-el
buy imbulug na sa lutay laman
silyaw na. Buy ya mani tawuy
dilag tatak matubag ga ayup buy
mangulimên sa mani ribultu na,
nagkasakit silan mamakapadidi
ya nuka.
3 Pamakayari, imbulug ikalwan
ang-el la laman silyaw na sa dagat.
Buy ya dagat, napakadyag dayan
nati ya tawu. Buy nangamamati
ya kaganawan mambumyay sa
dagat.
4 Pamakayari, imbulug ikatluy
ang-el la laman silyaw na sa mani
ilug buy sa mani sibul. Buy na-
pakadyag dayay kaganawan ati.
5 Nalêngê kuy sinabin ang-el la
mamaala sa lanêm,
"Makatuynungan kay Panginuun.
Sikay Namalyari sabitun
nuna pun buy kay sika êt ta
Namalyari angga amêsên.
Makatuynungan ka gawan
matinêk ka pangatul mu sa
mani tawun ati.
6 Pinati lay mani pinilin Bapan
Namalyarin kay kana buy
mani propeta mu.
Kabay daya êt ta ipaynêm mu
kalla.
Abiin ya sêpat mun pangablas
kalla."
7 Nalêngê ku pun êt ta tunuy
ya ubat sa pamiandugan ya
magsabin paradi,
"Awuy Bapan Namalyari ya maka-
pangyarian sa kaganawan,
pêtêg baynan ustu buy mat-
inêk ka pangatul mu."
8 Pamakayari, imbulug ikaapat
ta ang-el la laman silyaw na sa

* **15:3** 15:3 Exodo 15:1-18.

allu. Buy binyanan nan kapang-
yarian na allu amên têktêkên na
mani tawu sa kapamilatan sadyay
umut na. 9 Nuwa agyan natêktêk
silayna, a sila pun êt nagsisi sa
mani kasalanan la buy a la in-
ulimên si Bapan Namalyari ya
dilag kapangyarian mamipagtan
salut, nun a dinustak laya pun êt.
10 Pamakayari, imbulug ikali-
may ang-el la laman silyaw
na sa turonun matubag ga
ayup. Buy dinumiglêm ma buun
pansakupun matubag ga ayup.
Buy ya mani tawuy idi baydu,
nakayat lay dila la gawan sa
sadyay sakit natanam la. 11 Nuwa
a la pun êt pinagsisyan na
kadawakan la, nun a dinustak la
pun êt si Bapan Namalyari ya idi
sa langit gawan sa mani ilab buy
nukay pibabatan la.
12 Pamakayari, imbulug ga êt
ikaanêm ma ang-el la laman
silyaw na sa kakwalan ilug
Eufrates. Natiktik ka ilug amên
makalipay ya mani ari ubat sa
puputakan mamut. 13 Amêsên,
nakakit takun tatluy madinat
ta ispirituy paran tugak ka
man-umawas sa bêbêy dragun,
matubag ga ayup, buy magtatal-
ingkayun propeta. 14 Abituy mani
nadawak ka ispirituy manyag
mani mamakaupapas. Naku
sila sa kaganawan ari sa babun
luta amên tipunun na mani
tawu sa pamikilaban kan Bapan
Namalyari sa maulagay alluy
intakdan Bapan Namalyari ya
makapangyarian sa kaganawan.
15 Sinabin Panginuun, “Lêng-
ên yun mangêd da sabin ku!
Lumatêng ngaku kaparisun man-
akaw ya ayin magtanda. Pag-
palên na tawuy mamantay buy
asê maglabus yaming na amên sa
pallumatêng ku, a ya mitan nakal-
abus buy a ya mipakadêng-êy sa
pallumatêng ku.” 16 Amêsên, ya
mani nadawak ka ispiritu, tinipun
lay kaganawan mani pinunu buy
mani sundalus la buy gintan la sa
lugal la pambêgên Armagedon sa
sabin Hebreo.
17 Pamakayari, imbulug êt
ikapituy ang-el la laman silyaw
na sa angin. Buy dilag gakun
nalêngêy masnêg ga tunuy
ya ubat sa turonu ya idi sa
Templun Bapan Namalyari ya
magsabin paradi, “Naganap pay
kaganawan!” 18 Nangimat, nangi-
lat, nangêlêdêgêd buy nangayun
sadyay lakas. Abiin ya ayun
na pinakamalakas ya asê pun
nalyari sa babun luta paubat
sabitun dinyag ga tawu. 19 Ya
pikatandan na balayan Babilonia,
nadyag tatluy baagi buy nalasak
ka kaganawan balayan baydi
sa babun luta. Tinupad Bapan
Namalyari ya sinabi na tungkul sa
mani tawuy manugêl sa balayan
Babilonia. Gawan sa sadyay
kadawakan la, a la nalisyan na
tubag Bapan Namalyari kalla.
20 Nitas sa mani isla. Naêyêg
ga mani bung-uy buy pinumatal.
21 Inuranan na mani tawu un
mangaragul la elu. Ya bayat
balang gisay elu, limampuy
kilu buy napiktatan na mani
tawu. Kabay sa sadyay salut ya
nadanasan la, ingkakadus la pun
êt dinustak si Bapan Namalyari.

17

Ya Babayi ya Pambayaran

1 Pamakayari, nagdani kangkuy
gisa sa pituy ang-el ya dilag tata-
lan na silyaw. Sinabi na, “Kilaku
ka kangku, ta ipakit ku kamuy pa-
marusa sa pikatandan na babayi
ya pambayaran. Ya babayin abiin,
sabay siyay pikatandan na bal-
ayan na idi sa narani sa malakêy
ilug. 2 Paran nakikanayun kanay
kaganawan ari baydi sa babun
luta, gawan pansunulun lay mani

pan-iaral na. Buy para êt
nalasing ya kaganawan tawuy
nakikanayun kana."
3 Tambêng kun natanam ma
natupus sakun Ispiritun Bapan
Namalyari. Buy gintan nakun
ang-el sa kakyangan. Nakit ku
bayduy babayi ya nakasakay sa
matubag ga ayup pa kulay nau-
dit. Ya matubag ga ayup, di-
lag yan pituy ulu buy dilag yan
mapuy sungay. Buy nakatatak
sa buun lawini nay mani lagyuy
mamustak kan Bapan Namalyari.
4 Kulay naudit buy muraduy yam-
ing babayi. Nakatêkay yan gintu,
maulagay batu buy perlas. Mi-
tatalan yan basuy gintu ya nap-
nun kadawakan na buy mamaka-
padêng-êy ya pamikikanayun na.
5 Nakatatak sa waêng nay lagyuy
dilag liim ma labay sabin,

ATI YA PIKATANDAN NA
BALAYAN BABILONIA,
YA INDUN KAGANAWAN BABAYI
YA PAMBAYARAN
BUY KAGANAWAN KADAWAKAN
SA BABUN LUTA.

6 Ya babayin abiin, nakit kuy
paran nalasing gawan sa dayan
mani pinilin Bapan Namalyarin
kay kana ya impapati na gawan
sa panunul la kan Jesus. Buy sên
nakitan kuya, taganan nakaupa-
pas saku.
7 Nuwa sinabin ang-el kangku,
"Agana ka paupapas ta sabin ku
kamuy labay sabin babayi buy
matubag ga ayup pa dilag pituy
ulu buy mapuy sungay ya sabay
ya pinagsakayan na. 8 Ya nakitan
muy matubag ga ayup, sabay ya
mambumyay awlagi, nuwa nati
yina. Marani yinan magsalwang
ubat sa kalalêlalêan sukulan sa
aypan luta, nuwa milaku ya sa
ayin katganan na kaparusan. Ya
mani tawu baydi sa babun lutay
asê nakalistay lagyu la sa librun
biyay ya nakasulat ubat pun sa
dinyag ga babun luta, makau-
papas sila, gawan makitan lan
manguman na matubag ga ayup
pa nati yana awlagi."
9 "Kabay amêsên, kaylangan di
sati ya kabiyasnan amên intindin
nu sabêt ta labay sabin abiin.
Ya pituy ulun matubag ga ayup,
sabay ya pituy bung-uy ya pag-
iknuwan babayi buy sabay êt ta
pituy ari. 10 Nati yanay lima sa
pituy ari. Ya gisa, mag-ari yina
amêsên. Ya katatawliyan na ari,
asê pun inlumatêng, nuwa nu
lumatêng ngina, asê mapêng nga
pag-ari na. 11 Ya matubag ga ayup
pa mambumyay awlagi nuwa nati
yina, gisa ya sa pituy ari. Bumyay
yan manguman buy sabay siya êt
ta pakadyag ikawaluy ari. Nuwa
ipalaku yan Bapan Namalyari sa
ayin katganan na kaparusan."
12 "Ya mapuy sungay ya nakit
mu, sabay ya mapuy ari ya asê
pun nag-ari. Nuwa mabiyan silan
kapangyarian mag-ari kaawyun
lay matubag ga ayup, nuwa kay
gigisay uras. 13 Ya mapuy arin
abiin, nangapibêbêtêk sila. Kabay
idin la sa matubag ga ayup pa
kapangyarian buy karapatan la.
14 Pagkapati lay Biserun Tupa,
nuwa manambut ta Biserun Tupa
kaawyun na mani binêg na, pinili
na buy tapat ta tagasunul na.
Tagawan na Biserun Tupa, sabay
siya ya Panginuun un kaganawan
mamunu buy sabay siya êt ta Ari
un kaganawan mag-ari."
15 Sinabi pun êt ang-el kangku,
"Ya lanêm ma nakit muy pag-
iknuwan babayi ya pambayaran,
sabay ya mani tawuy ubat sa
kaganawan layi, bansa buy sabi.
16 Ya nakit muy matubag ga ayup
buy mapuy sungay, manubag sila
sa babayi ya pambayaran. Kêwên
lay kaganawan pibandiyan na,
agyan na yaming na. Kanên lay
lawini na buy êwêkên na mitagan.
17 Impaisip Bapan Namalyari sa
mapuy ari ya mibêbêtêk silan idin

na pag-arian la sa matubag ga
ayup angga sa matupad da sin-
abin Bapan Namalyari.”
18 “Ya babayi ya nakit mu, sabay
ya pikatandan na balayan na mag-
ari sa mani ari baydi sa babun
luta.”

18

Ya Pangasiran Babilonia

1 Pamakayari, nakakit takina êt
gisa pun na ang-el la manyêmêpa
ubat sa langit. Dilag yan sadyay
kapangyarian. Buy gawan sa
mamakasilêw wa sawang na,
nasawangan nay babun luta.
2 Masnêg nan sinabi,
“Nalasak kana! Nalasak kanay
pikatandan na balayan Ba-
bilonia!
Buy amêsên, pantugêlan
yatan mani dimunyu buy
nangadawak ka ispiritu
buy panugêlan yatan man-
gadinat buy mamakapadidi
ya uybun manuk [buy mad-
inat ta ayup.]
3 Natuksuy mani tawu sa ka-
ganawan bansa sa babun
luta
gawan sa pamikikanayun la
ya sabay ya pan-ikatubag
Bapan Namalyari.
Nakikanayun kanay kaganawan
ari baydi sa babun luta.
Gawan sa panunul babayi
sa kalabayan lawini
na, binumandi ya mani
mamiligosyu kana.”
4 Amêsên, nalêngê kina êt ta
gisay tunuy ya ubat sa langit.
Sinabi na,
“Sikaw wa mani pinili kun kay
kangku, lakwanan yuya.
Agana kaw makiawyun sa
kasalanan na
amên a kaw miawyun sa ka-
parusan na nakal-an kana.
5 Gawan sadyay nay lakên
kasalanan na ya nidaus
sana sa langit,
asê nalitêpan Bapan Namal-
yari ya kadawakan la.
6 Kabay nu parasaantuy dinyag na
kamuyu,
para êt bayduy daygên yu
kana
buy ablasên yun dobli pun sa
dinyag na.
Gawan tinuksu nay mani tawu sa
babun lutay makikanayun
kana,
dobli pun sa dinyag nay
madanasan nay tubag Ba-
pan Namalyari.
7 Nu parasaantu yan mapagmatag-
ay buy mapagmumun sa
sarili na,
sabay êt ta kasakitan buy
kalungkutan na ipadanas
yu kana.
Ta pansabin na sa sarili na,
‘A ku makatanam kalungku-
tan kanuman
buy alwa kun bal-u nun a gisa
kun Reyna!’
8 Gawan di, sa lalên gisay
allu, mapiagnan lumatêng
kanay
kamatyan, kalungkutan buy
layang.
Pamakayari, ulamên ya,
gawan makapangyarian si Ba-
pan Namalyari ya mangatul
kana.”
9 Ya mani ari ya nakikanayun
kana buy nagmumun sa lawini
na, kaban makit lay asuk apuy
ya mangulam kana, tangisan buy
paglungkutan laya. 10 Midêng sila
sa marayu gawan malimu silan
miawyun sa parusa na. Sabin lay,
“Mamakapalunus bayna!
Gawan kay sa gisay uras,
nayari ya pamarusa sa mani
tawuy idi sa pikatandan na
balayan Babilonia!”
11 Tangisan buy paglungkutan
yan mani magligosyu baydi sa
babun luta, gawan ayin nan man-
aliw sa pan-isaliw la. 12 Ayin
nan manaliw sa mani pan-isaliw

lay gintu, pilak, mangakamal la
batu, perlas, buy mani telay na-
putiputi ya linu, seda buy mani
telay kulay muradu buy naudit.
Ayin êt manaliw puun kayu lay
nabangi buy pibandiyan na diyag
sa pangil elepanti, maulagay kayu,
tangsu, bakal buy marmul. 13 Ayin
nan manaliw sa pan-isaliw lay
pabangi kaparisun sinamun, pa-
malasa, insensu, buy mira. Para
êt baydu sa pan-isaliw lay alak,
laru, arina buy trigu, baka, tupa,
kabayu buy kalesa, mani ipus
buy mani tawu. 14 Buy ya mani
magligosyu sa balayan Babilonia,
sabin la kanay, "Nitas say ka-
ganawan mani bagay ya labay
mun mapagbandi. Asina taganan
miudung kamuy pibandiyan buy
kangêdan mu!" 15 Buy ya mani
magligosyuy binumandi gawan sa
pan-isaliw la sa balayan na abiin,
manangis buy lumungkut sila buy
midêng sila sa marayu, gawan
malimu silan miawyun sa parusa
kana. 16 Buy sabin lay,

"Mamakapalunus ya abiin ya
pikatandan na balayan.
Gawan ya mani tawu baydu
awlagi, nagyaming silan
yaming nga linu ya kulay
muradu buy naudit
buy pinakangêd lay lawini la
un gintu, maulagay batu
buy perlas!

17 Buy kay sa gisay uras, nitas
sa kaganawan pibandiyan
balayan na abiin!"

Buy ya kaganawan kapitan buy
nakasakay sa barku kaparisun
mani manawup sa mani barku
buy mangabyayan sa dagat,
nidêng sila sa marayu amên
êlêwên lay nalyari. 18 Kaban pan-
êlêwên lay asuk balayan na pan-
ulamên, masnêg lan pansabin,
"Ayin kaparisuy ati ya pikatandan
na balayan!"

19 Gawan sa kalungkutan la,
binyanan lan abuy ulu la buy
mitatangis sila. Sinabi la,
"Mamakapalunus sa nalyari sa
pikatandan na balayan.
Gawan sa kapamilatan
pibandiyan na, binumandi
ya kaganawan dilag barku
sa dagat.
Nuwa kay sa gisay uras, nitas sa
kaganawan!
20 Gawan sa nalyari sa balayan na
abiin, matula kaw wa mani
manugêl sa langit,
sikaw wa pinilin Bapan Na-
malyarin kay kana, mani
apostul buy propeta.
Gawan sa dinyag na kamuyu,
pinarusan Bapan Namalyari
ya balayan na abiin."

21 Pamakayari, dilag gisay ang-
el la makapangyarian na nang-
wan batuy kasindagul panggilin-
gan buy insamwag na sa dagat.
Sinabi na,
"Parabayduy malyari sa pikatan-
dan na balayan Babilonia,
buy a layna makitan mangu-
man.
22 Asina mallêngê kanay mani
magkanta, ya manigtig
alpa, patutut o bu-
lugudyung.
Asina makit kanay man-
gangêd da mag-ubra agyan
dakun sabêt buy asina
malêngêy tarit panggilin-
gan.
23 Asina makitan na sawang sulu
kana.
Asina malêngê kanay man-
gasayay tunuy bayun
tangên.
Malyari ya abiin kana gawan na
mani magligosyu na sadyay
pagmatag-ay,
buy pinurayit lay kaganawan
bansa sa kapamilatan
panalamangka la."

24 Pinarusan na balayan na
abiin gawan nakitan kanay dayan

mani propeta ya pinati, ya mani
pinilin Bapan Namalyarin kay
kana buy ya kaatag tawuy pinati
baydi sa babun luta.

19

1 Pamakayari, nalêngê kuy
masnêg ga tunuy sadyay lakên
tawu sa langit ya magsabin
paradi,
“Ulimênên na Panginuun!
Ubat kan Bapa tamun Namalyari
ya kaligtasan, pamarangal
buy kapangyarian.
2 Ustu buy matinêk ka pangatul na
sa babayi ya pambayaran
na namipakadawak mani
tawu sa babun luta
sa kapamilatan pamikikanayun
na.
Pinarusan yan Bapan Namalyari,
gawan pinati nay mani
maglingkud kana.”
3 Sinabi la pun êt ta,
“Ulimênên na Panginuun!
Ya asuk un abituy naulam ma
balayan Babilonia,
asê tunggên kanuman.”
4 Amêsên, ya mani luwampu
buy apat ta mangatway nipag-
tungkulan buy ya mani apat ta
nabyay ya inlalang, nagpalukub
sila buy nangulimên kan Bapan
Namalyari ya nakaiknu sa turonu
na. Sinabi la,
“Ulimênên si Bapan Namalyari!
Awuy Panginuun!”
5 Pamakayari, dilag gakun
nalêngêy tunuy ya ubat sa turonu
nay magsabin paradi,
“Mangulimên kaw sa Panginuun
tamun Namalyari,
sikaw wa kaganawan
maglingkud kana,
buy sikaw wa dilag limu kana,
nipagtungkulan man o ayin!”
6 Pamakayari, nalêngê kuy
masnêg ga tunuy sadyay lakên
tawu buy paran sênêg maragul la
alun buy mangulimad da kilat ya
magsabin paradi,
“Ulimênên na Panginuun!
Gawan mag-ari yanay Pang-
inuun tamun Namalyari
ya Makapangyarian sa
kaganawan.
7 Matula buy magsaya kitamu
buy ulimênên tamu ya.
Ta panawun nan tangên Biserun
Tupa.
Buy ya babayi ya itangên na,
nakal-an nana.
8 Pinayamingan yan
telay linuy naputiputi buy
malinis.”
Ya labay sabin naputiputi ya linu,
sabay ya matinêk ka mani diyag
mani pinilin Bapan Namalyarin
kay kana.
9 Sinabi pun êt ang-el kangkuy,
“Isulat muy ati. Pagpalên na
mani insagyat sa kalutun tangên
Biserun Tupa.” Buy sinabi na pun
êt, “Pêtêg ga mani ati ya pansabin
Bapan Namalyari!”
10 Amêsên, nagpalukub baku
sa kabitisan ang-el amên man-
gulimên kana. Nuwa sinabi
na kangku, “Agana! Agana
mu daygên kangkuy abiin! Ta
parisu kitan maglingkud kan
Bapan Namalyari kaparisun
mapatêl muy magpapêtêg sa
kapêtêgan tungkul kan Jesus.
Kay si Bapan Namalyari ya sêpat
mun ulimênên!” Tagawan ya
kapêtêgan na tungkul kan Jesus
sabay ya pan-ipasabin Ispiritun
Bapan Namalyari kaparisun
impasabi na sa mani propeta
awlagi.

Ya nakasakay sa naputi ya kabayu

11 Pamakayari, nakit kun
nakabuklat ta langit buy nakit
kuy naputi ya kabayuy nakaidêng
baydu. Ya nakasakay, pambêgên
yan Tapat buy Pêtêg, tagawan
matinêk ka pangatul na buy
pamikilaban na. 12 Ya mata na,
paran magdêkêtdêkêt ta apuy

buy malakêy kurona sa ulu
na. Nakasulat ta lagyu na sa
lawini na ya kay siyay magtanda
nu sabêt ta labay sabin abitu.
13 Ya balabal na, napnun daya
buy ya bêg kana, “Sabin Bapan
Namalyari.” 14 Pampikilakwan
yan mani sundalus sa ubat
sa langit ta nakayaming telay
linu ya malinis buy naputiputi.
Nakasakay sila êt sa kabayuy
naputi. 15 Ya pambêgên Sabin
Bapan Namalyari, man-umawas
sa bêbêy nay matarêm ma ispada
ya sabay ya gamitin na sa panam-
but sa mani bansa. Mag-ari yan
maigpit kalla. Nu parasaantuy
pamêspês ubas sa pamêspêsan,
para êt bayduy tubag Bapan
Namalyari ya Makapangyarian sa
kaganawan. 16 Ya yaming buy asêl
na, dilag nakasulat ta paradi,

“PANGINUUN UN KAGANAWAN
MAMUNU BUY ARI UN
KAGANAWAN MAG-ARI.”

17 Pamakayari, dilag gakina
êt nakitan na gisay ang-el la
nakaidêng sa allu. Paradi ya
masnêg nan pansabin sa mani
uybun manuk sa langit, “Kaksaw
kaw baydi! Magtipun kaw sa
maragul la kalutun Bapan Na-
malyari. 18 Ta kanên yuy mani
lawinin mani ari, ya mani kapitan
sundalus buy mani sundalus la, ya
mani nakasakay buy mani kabayu
la, buy ya kaganawan tawu, ipus
man o asê, nipagtungkulan man o
ayin.”

19 Pamakayari, nakit kuy
matubag ga ayup buy mani
ari baydi sa babun luta buy
kaganawan sundalus la. Niti-
tipun sila amên makilaban sa
nakasakay sa naputi ya kabayu
buy sa mani sundalus na. 20 Nuwa
nadakêp pa matubag ga ayup
buy ya magtatalingkayun propeta
na ya nanyag mamakaupapas
para sa matubag ga ayup. Buy
ya mamakaupapas ya abiin
sabay ya pamilitêp na sa mani
tawuy dilag tatak matubag ga
ayup buy nangulimên sa ribultu
na. Buy ya matubag ga ayup
buy magtatalingkayuy propeta,
insamwag silan nabiyaybiyay sa
lawa ya magdêkêtdêkêt ta asupri.
21 Buy ya mani sundalus la, nati
êt sa kapamilatan ispaday man-
umawas sa bêbêy nakasakay sa
naputi ya kabayu. Buy ya mani
uybun manuk, magpapakabsuy
silan mangan lawini la.

20

Ya gisay libuy tawun

1 Pamakayari, dilag gakina
êt nakitan na gisay ang-el la
manyêmêpa ubat sa langit.
Manalan yan maragul la tanikala
buy susin kalalêlalêan sukulan sa
aypan luta. 2 Amêsên, dinakêp
ang-el ya dragun na utan awlagi
ya sabay si Diyablu o Satanas. Buy
inggapus nayan tanikala sa gisay
libuy tawun. 3 Innabu yan ang-el
sa kalalêlalêan sukulan sa aypan
luta buy impapakasusi ya pasbul
amên ayina makapamurayit sa
mani tawu baydi sa babun luta
sa gisay libuy tawun. Nuwa
pamakalibas gisay libuy tawun,
kaylangan yan ibus sa pêrad da
panawun.

4 Pamakayari, nakit kuy mani
turonu. Ya mani nakaiknu baydu,
nabiyan silan karapatan man-
gatul. Buy nakit ku êt ta kaladwan
mani tawuy pinutus sa bêng
gawan sa pagpapêtêg la tungkul
kan Jesus buy sa pamipatanda lan
Sabin Bapan Namalyari. Sabay
silay asê nangulimên sa matubag
ga ayup buy sa ribultu na buy
asê nagpatatak* sa waêng la o sa
gamêt la. Nabyay silan nanguman
buy nabiyan karapatan mag-ari
kaawyun Cristu sa lalên gisay

* **20:4** 20:4 Pahayag 13:16; 14:9.

libuy tawun. 5 Sabay silay nunan
pinabyay nanguman. Nuwa ya
kaatag mani nati, pabyayên sila
êt pamakalibas gisay libuy tawun.
6 Pinagpala buy banal ya nunan
pinabyay Bapan Namalyari. A
silayna manguman mati ta sabay
silaynay parin Bapan Namalyari
buy Cristu buy kaawyun na
silan mag-ari sa lalên gisay libuy
tawun.

Ya pangasambut Satanas

7 Pamakayarin gisay libuy
tawun, ibus si Satanas sa pin-
isukulan kana. 8 Umawas si
Satanas amên purayitin nay mani
bansa sa buun babun luta, ya
mani bansay pambêgên Gog buy
Magog.† Tipunun Satanas ya
mani sundalus ya makilaban sa
mani manampalataya kan Bapan
Namalyari. Ya lakê la, kasin
lakên balas sa agid dagat ya
asê mabilangbilang. 9 Nikyat
sila sa kaganawan lugal baydi
sa babun luta. Pinalitêngan lay
mani pinilin Bapan Namalyarin
kay kana buy abituy balayan na
kakaidwan na.‡ Nuwa namau-
ran apuy si Bapan Namalyari
ubat sa langit buy naupud da
kaganawan kaawyun Satanas.
10 Buy si Satanas sa namilitêp
kalla, insamwag ya sa lawa
ya magdêkêtdêkêt ta asupri
ya sabay êt ta pisamwagan sa
magtatalingkayun propeta buy sa
matubag ga ayup. Pasakitan sila
baydun ayin katganan.

Ya katatawliyan pangatul

11 Pamakayari, nakit kuy gisay
maragul buy naputi ya turonu
buy ya nakaiknu baydu. Ya
langit buy babun luta, bêngat
tan napanat buy asina nakitan
pun nanguman. 12 Buy nakit
kun nakaidêng sa arapan turonun
Bapan Namalyari ya kaganawan
nati, nipagtungkulan man o ayin
buy dilag imbuklat ta mani libru.
Pamakayari, nibuklat ta gisa
pun na libru ya sabay ya librun
biyay. Buy ya mani nati, inatulan
sila ayun sa mani dinyag lay
nakasulat sa mani libru. 13 Agyan
nati sila sa dagat o sa babun
luta, inumawas sila sa Hades
ya lugal nangamamati.§ Buy
inatulan silan kaganawan ayun
sa mani diyag la. 14 Pamakayari,
insamwag ya Kamatyan buy
Hades sa lawa ya dilag apuy ya
magdêkêtdêkêt. Abiin ya ikalway
kamatyan. 15 Sisabêt man na asê
nakasulat ta lagyu sa librun biyay,
isamwag ya sa lawa ya dilag apuy
ya magdêkêtdêkêt.

21

Ya bayuy langit buy babun luta

1 Pamakayari, nakitan kuy
bayuy babun luta buy bayuy
langit. Napanat tay manan langit
buy luta, agyan êt ta dagat. 2 Buy
nakit kuy Banal la Balayan ya
sabay ya bayuy Jerusalem ya
manyêmêpa ubat kan Bapan
Namalyari sa langit. Ya balayan
na abiin, taganan mamangêd
ya. Ya kangêd na, kasin kangêd
babayi ya pan-itangên ya nakal-
an na sa liyaki ya mapag-asawa
na. 3 Pamakayari, nalêngê
kuy masnêg ga tunuy ya ubat
sa turonu ya magsabin paradi,
“Lêng-ên yu! Idi yana baydi si
Bapan Namalyari sa tutugêlan
mani tawu. Manugêl ya baydin
kaawyun na mani pinili nan kay
kana [buy siyay nay Namalyari
la.] 4 Punisan nay mani luwa la.
Ayin nan kamatyan, kalungkutan,

† **20:8** 20:8 *Gog buy Magog:* sabay ya mani bansa ya magtipun amên makilaban sila kan Bapan Namalyari (Ezekiel 38-39). ‡ **20:9** 20:9 *balayan na kakaidwan na:* ya labay sabin, Jerusalem. § **20:13** 20:13 Sa Griego, Kamatyan buy Hades (Pahayag 1:18).

tangisan, o sakit, ta nilabas say
manan kabilyan.”
5 Sinabin nakaiknu sa turonu,
“Elêwên yu! Pan-ibayu kinay ka-
ganawan.”
Buy sinabi na pun êt kangku,
“Isulat muy pansabin ku kamu,
ta mapagkatiwalan na ati buy
taganan pêtêg!”
6 Sinabi na pun êt kangku,
“Naganap pay kaganawan! Sikuy
Alpha buy Omega, ya labay
sabin, sikuy umpisa buy kayaryan
kaganawan. Nu sisabêt man na
napêl-ang, biyan kuyan lanêm
ma ayin bayad da mam-in biyay
ya ayin katganan. 7 Abiin na
mapagmanan mani nanambut
buy daygên ku silan mani anak
ku buy sikuy Namalyari la.
8 Nuwa mamakapalimuy malyari
sa mani tawuy lilimun, ya mani
asê manampalataya kangku,
ya mani manyag kadawakan,
ya mani mamatin tawu, ya
mani makikanayun, ya mani
magkukulam, ya mani man-
gulimên sa mani diyusdiyusan
buy ya kaganawan mapaglaram.
Ta isamwag sila sa laway
magdêkêtdêkêt ta asupri. Abiin
na ikalway kamatyan.”

Ya bayuy Jerusalem

9 Buy amêsên, pinagdanyan
nakun gisa sa pituy ang-el la
dilag pituy maragul la silyaw
ya napnun pituy katatawliyan
na salut. Sinabi na kangku,
“Kaksaw ka baydi, ta ipakit
ku kamuy babayi ya itangên
sa Biserun Tupa.” 10 Tambêng
ngakun natupus Ispiritun Bapan
Namalyari. Buy gintan nakun
ang-el sa kakatag-ayan bung-uy.
Impakit na kangkuy Banal la
Balayan ya sabay ya Jerusalem.
Buy nakit kun manyumêpay
Jerusalem ubat kan Bapan Nama-
lyari sa langit. 11 Mansumawang
ya gawan sa sawang Bapan
Namalyari buy mamakasilêw yan
paran maulagay batuy jasper ya
kasinlinaw kristal. 12 Ya balayan
abiin, napalitêngan makukudpa
buy matag-ay ya bakud da pader,
mapu buy luway pasbul na buy ya
balang pasbul, dilag magbantay
ya ang-el. Nakasulat sa mani
pasbul la lagyun mapu buy luway
layin Israel. 13 Tatluy pasbul
sa balang agid bakud, tatlu
sa puputakan mamut, tatlu sa
ilaga, tatlu sa timug buy tatlu sa
tatanglêwan mamut. 14 Ya bakud
da pader, dilag mapu buy luway
pundasyun na batu buy nakasulat
di ya mani lagyun mapu buy
luway apostul Biserun Tupa.
15 Ya ang-el la nakisabi kangku,
dilag yan tatalan na panukad
da paran gintuy têkên amên
sukadên na balayan, mani pas-
bul buy mani bakud da pader.
16 Kudraduy sukad balayan. Pari-
parisuy karang buy ya kakwal na,
luway libu buy apat ta ralan na
kilumetru. Para êt bayduy tag-ay
na. 17 Sinukad na êt ta bakud da
pader. Anêm mapu buy apat ta
metruy kudpa na.* Ya panukad
da ginamit ang-el, kaparisu êt
panukad da panggamitin tawu.
18 Ya bakud da pader, diyag
ya sa jasper ra dapas. Ya bal-
ayan, diyag sa pawan gintu ya
kasinlinaw kristal. 19 Ya pun-
dasyun bakud da pader, binyanan
lan magmikakalasi ya makamal la
batu. Ya mumuna jasper, safiro ya
ikalwa, kalsedonia ya ikatlu, es-
meralda ya ikaapat, 20 sardonika
ya ikalima, karnelia ya ikaanêm,
krisolito ya ikapitu, berelio ya
ikawalu, topasio ya ikasiyam,
krisopraso ya ikamapu, hasinto ya
ikamapu buy gisa, buy amatista

* **21:17** 21:17 Malyarin ya labay sabin anêm mapu buy apat ta metruy tag-ay.

ya ikamapu buy luwa. 21 Ya mapu
buy luway pasbul, diyag sa perlas.
Ya balang pasbul, diyag sa gisay
buun perlas. Ya mani dan bal-
ayan, pawan gintu ya kasinlinaw
kristal.
22 Ayin nakun nakit ta Templu
sa balayan, ta si Bapan Namal-
yari ya Makapangyarian sa ka-
ganawan buy Biserun Tupa ya
sabay ya pinakatemplu baydu.
23 Asina kaylangan na allu o
buwan amên manawang sa bal-
ayan, gawan ya sawang Bapan
Namalyari sabay ya manawang
buy ya Biserun Tupa sabay ya
sulu baydu. 24 Ya dêkêt ta
abiin sabay ya manawang sa ka-
ganawan bansa. Ya kaganawan
ari baydi sa babun luta, gêtan
la êt ta pibandiyan la baydu.
25 Pawan nakabuklat ta pasbul
abiin na balayan, gawan ayin nan
yabi baydu. 26 Gêtan baydu sa
balayan na abituy pibandiyan buy
pamarangal ubat sa kaganawan
bansa. 27 Nuwa sisabêt man
na madinat sa pangêlêw Ba-
pan Namalyari, sisabêt man na
manyag mamakapadêng-êy buy
ya mani mapaglaram, a sila maka-
sun sa balayan na abitu. Kay ya
makasun baydu, abitu silay mani
tawuy nakasulat ta lagyu sa librun
Biserun Tupa ya sabay ya librun
biyay.

22

1 Pamakayari, impakit êt
kangkun ang-el la ilug ga mam-
in biyay. Ya lanêm baydu,
kasinlinaw kristal ya manukusuk
ubat sa turonun Bapan Namalyari
buy Biserun Tupa. 2 Buy ya
ilug, manukusuk sa bunak dan sa
balayan Jerusalem. Sa mitalipay
ya agid ilug, dilag puun kayuy
mam-in biyay ya binuwanbuwan
managêy mapu buy luway kalasi.
Ya bulung na, sabay ya mamaiyul
sa sakit mani tawu sa kaganawan
bansa. 3 Ayin nan makitan bayduy
insumpan Bapan Namalyari. Idi
baydu sa balayan na turonun
Bapan Namalyari buy Biserun
Tupa buy pan-ulimênên yan mani
lingkud na.
4 Makit lay lupa na buy isulat
sa waêng lay lagyu na. 5 Ayin
nan yabi baydu. Kabay asina na
kaylangan na sulu o sawang allu.
Ta si Bapan Namalyari yay man-
awang kalla buy mag-ari silayna
kanuman.

Ya Pag-udung Jesus

6 Pamakayari, sinabin ang-
el kangku, “Ya mani sabin ati,
taganan pêtêg buy mapagtiwalan.
Ta si Bapan Namalyari ya
namipatanda sa mani propeta
na sa kapamilatan Ispiritu na ya
namiutus ang-el na amên ipakit sa
mani maglingkud nay mani bagay
ya marani yan malyari.”
7 Sinabin Jesus, “Marani yaki-
nan lumatêng! Pinagpalay mani
manunul sa mani impatandan Ba-
pan Namalyari ya nakasulat sa
librun ati.”
8 Siku si Juan na nakakit
buy nakalêngê sa kaganawan
abiin. Sên nakitan buy nalêngê
kuy kaganawan, nagpalukub
baku sa kabitisan ang-el amên
mangulimên naku kana ya
sabay ya namipakit kangkun
kaganawan abiin. 9 Nuwa sinabi
na kangku, “Agana! Agana mu
daygên na parabaydu. Ta siku
man maglingkud êt kaparisu mu,
kaparisun mani propeta buy mani
manunul sa insulat sa librun ati.
Kay si Bapan Namalyari ya sêpat
mun ulimênên, alwan siku!”
10 Paradi pun êt ta sinabi na
kangku, “Ya kaganawan insulat
sa librun ati ya impatanday nan
Bapan Namalyari kamu, marani
yan matupad. Kabay ipatanda mu
êt. 11 Ya mani manyag nadawak,
isundu la pun êt ta panyag lan

nadawak. Ya mani madinat,
isundu la pun êt ta panyag lan
madinat. Nuwa ya mani matinêk,
isundu la pun êt bumyay matinêk.
Buy ya mani banal, isundu la pun
êt magpakabanal."

12 Sinabin Jesus, "Mallêngê kaw!
Marani yakinan lumatêng! Idi
kangkuy gantimpalay idin ku sa
balang gisa ayun sa mani dinyag
na. 13 Sikuy Alpha buy sikuy
Omega, ya mumuna buy tawli, ya
umpisa buy kayaryan."

14 Pinagpalay mani mallinis
yaming la, ta mabiyan silan kara-
patan mangan tagêy puun kayuy
mam-in biyay buy makasun sa
balayan. 15 Nuwa ya mani tawuy
nadawak ya napakaugalin asu,
lakwanan sila sa lawasan balayan.
Para êt bayduy kaganawan
magkukulam, makikanayun,
mamatin tawu, mangulimên sa
diyusdiyusan buy malaram buy
kalabay pun êt maglaram.

16 "Siku si Jesus ya namiutus
sa ang-el ku amên sabin kamuy
mani bagay ya abiin ya kaylan-
gan mun ipatanda sa mani man-
ampalatayay miaawyun. Layi
yakun Arin David buy siku êt ta
kalluwan ya nasawangsawang nu
maranun."

17 Ya Ispiritun Bapan Namalyari
buy ya babayi ya pan-itangên,
sinabi la, "Kaksaw kaw baydi!"

Buy ya kaganawan nakalêngên
abiin, sinabi la êt, "Kaksaw kaw
baydi." Sisabêt man na napêl-
ang buy kalabay minêm lanêm
ma mam-in biyay, magdani ya, ta
ayin bayad da ati.

Ya katatawliyan sinabin Jesus

18 Siku si Juan na mam-in
patanda' sa mani mallêngê sa
impatandan Bapan Namalyari sa
librun ati. Nu sisabêt man na
managdag sa insulat sa librun
ati, idagdag êt Bapan Namalyari
kanay parusa sa mani salut ta
nakasulat di. 19 Buy nu sis-
abêt man na mamaw-as sa mani
impatandan Bapan Namalyari sa
librun ati, itas nay karapatan
nan mangan tagêy puun kayuy
mam-in biyay buy karapatan nan
sumun sa Banal la Balayan ka-
parisun nakasulat sa librun ati.

20 Si Jesus ya namipapêtêg sa
kaganawan nakasulat sa librun
ati. Sinabi na pun êt, "Taganan
marani yakinan lumatêng!"

Sinabi ku êt, "Awuy Panginuun
Jesus. Lumatêng kayna!"

21 Labay kuy manugêl kamuyun
kaganawan na kangêdan Pangin-
uun Jesus. Awuy Panginuun.